Can: 129 — 30

Eapt 15°°

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

MANVALE EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM

R. P. CANDIDI BROGNOLI BERGOMENSIS:

MANVALE EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM,

Hoc eſt

TRACTATVS DE CVRATIONE, AC PROTECTIONE DIVINA.

In quo, varijs reprobatis erroribus, verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & euangelicus eijciendi dæmones ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus: curandi infirmos: ab inimicis ſe tuendi: Deumq; in cunctis neceſſitatibus propitium habendi modus traditur:

Opus à nemine hactenùs attentatum, nedum Exorciſtis, & Parochis neceſſarium: ſed Medicis, Theologis, Concionatoribus, Obſeſſis, Ægrotis, ac in quacunq; neceſſitate conſtitutis apprimè vtile.

AVCTORE R.P. CANDIDO BROGNOLO BERGOMENSI
Sac. Theologiæ Profeſſore Ord. Min. Refor. S. Franciſci.

Prodit quatuor Indicibus locupletatum.





BERGOMI, SVPERIORVM PERMISSV.

Typis Marci Antonij Rubei. M.DC.LI. Ad inſtantiam Iulij Brognoli.

1651.

RBR
B866MA

ALTISSIME,
QVI HVMILIA RESPICIS:
PROFVNDISSIME,
QVI ALTA A LONGE COGNOSCIS:
POTENTISSIME,
CVIVS NOMINIS VIRTVTE
SVPERBORVM SVNT DESTRVCTÆ
DÆMONVM POTENTIÆ:
ADMIRANDE,
CVIVS ADMIRABILE EST NOMEN IN VNIVERSA TERRA:
PRÆSTANTISSIME
IESV,
QVI FVGAS MORBOS, ET LIVORES,
SED ET ANIMI LANGVORES,
IN QVO PRÆSENS ADERIS:
TIBI GLORIA, SVMMVS HONOR,
ET LAVS TIBI SIT IN SÆCVLA.

FLuctuauerat iam diù inter eluuiata aquarum profluuia Arca illa diuino inſtituta molimine, cui ſalutis ſpes iam penè defecérat, priùs in fluctibus tumulum, quam vitæ dilationem inueniendum arbitranti. Defecerat iam quidem ſpes illa in cordibus, ſed auida vitæ

fames ſemimortua iam ferè acuebat ingenia, cũ rector patientiæ immemor expãſis Arcæ liminibus columbam, quam animantium ſeruaturo propaginem ſociauerat gregi, dimiſit, vt aerea translata per ſpatia, an diminutis aquarũ vorticibus aperta alicubi ſoli appareret ſoliditas, nũciaret. Verùm cùm iam præ volatu deſtitutum corpus pennæ ampliùs ſuſtinere non poſſent, nullibi tantæ laſsitudini quietem inueniens, ad lignũ, vnde proceſſerat, quaſi lachrymis augmentum fluctibus ingerens, & ſuſpirijs aquas exagitans, triſtitiæ potiùs, quàm ſuſpiratæ lætitiæ augur, regredi eſt compulſa. Fluctuauerat iam diù infelix mei ingenij Arca inter procelloſas orbis huius

Pſalm 103. verſ. 25. *voragines, quem Regius Vates* Mare magnum, & ſpatioſum *vocauit, & imminentia ſibi excidia deflens, infauſto doloris accentu:*

Pſalm. 68. verſ. 3. Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me: *cecinit: cùm egomet impatiens veluti ingenij mei rector de tumulati orbis miſerijs perſcrutari deſideràs, expanſis intelligentiæ meæ liminibus, opus hoc alterã veluti ex Arca columbam in legationis officium dimiſi. Verùm cùm iam volatus vndequaq; protenderit, nec tàm in planis Eccleſiaſticarum dignitatũ ſpatijs, quàm in arduis purpuratorum Principum, Regumque faſtigijs diuturnæ laſsitudinis*

quietem

*quietem repererit, ne inuitò ad Arcam, vnde ex-
ierat, redire cogatur; fortiori, quo poteſt, cona-
mine ad altiſsimum tui Nominis (quod ſilentio
veneror) montem ſe in eo ſolùm tranquillitatis,
& quietis portum inuenturum ſperans, extendit.
Laborioſum hoc igitur ingenij mei opus, tanquam
fœtum ex viſceribus, & intellectus mei præcordijs
recentiſsimè natum, breuiori forſitan, quàm ar-
bitrer, occaſum perituri parentis viſurum ſub tui
nominis vmbraculis alendum committo; vt cùm
proprium ſibi flendum foret excidium, ſub inde-
fectibili tui tutela protectũ ſe ſentiens, ad vberio-
ra gregis tui iuuamina vigeat; cùm hoc celebre
ſuper omnia nomina Nomen omnibus ſit de pro-
pria spe iam diù ruentibus perpetuæ præſagium
fælicitatis. Quare, cùm Scriptorum quàm pluriũ
lapſum non aliunde, quàm à fallaci hominum
quauis dignitate fulgentium, quorum nitebantur
præſidio, promanaſſe, eosq; ad illos, quaſi Cha-
rybdis, Scyllæq; voragines naufragium ſubijſſe
dignouerim, in his tanquam in ſpeculo contuens,
ne ipſe quoq; tantæ infelicitatis particeps naufra-
gus peream, ad tutiſsimum tui nominis portum,
in quo, cùm pericula ſemper euaſerim, naufragia
metuenda non imminent, nauigium appuli; vbi
languentium multitudo hominum Sathanicis ir-*

retita vinculis, & deceptorijs laqueata retibus, quorum hæc ſolatio ſcripſi, impoſterum deſperare non valebit. Quorumnam igitur tutiùs, quã tui hoc opus auſpicijs ſubſternere potero? cùm quod alij dedecoris arbitrantes petentibus ad ſe aditum pandere renuunt, tu tui augmentũ splendoris propemodum arbitraris: quod orbis Magnates, ac ſi impenſi amoris argumenta non noſcant, oblata deſpiciunt; tu, qui hominum viſcera intimus perſcrutator agnoſcis, benigniter excipis; & vbi ij importunitatis potiùs, quàm dignationis gratia, ſed repulſionis periculo, petitionibus aures aperiunt, tu vix oratus, apud quem perſonarum acceptatio non regnat, ſine repudio, vt me in arduis te protegente negotijs ſæpiùs experientia docuit, clementiæ, ac benignitatis exceſſu exaudis. Hinc cùm deficientibus illis patrocinia ſimul cum eorum nixis auſpicijs corruant, meq́; tua iampridem, vt gloriæ tuæ ſeruirem, excitauerit bonitas, me tibi, qui indefectibilis es, cũ hoc opere conſecro; & doctrinam meam, quæ mea non eſt, in te, de cuius ſinu proceſsit, refundere audeo: Nam Flumina, vnde exeunt, reuertuntur, vt iterum fluant: *vt in beneficiorum, quæ indignitati meæ conferre dedignatus non es, monumentum ſempiternum exiſtat, quorũ memor*

Eccleſ. cap. 1. verſ. 7.

ſempiter-

ſempiternam tuo nomini auguror gloriam, & ad tremendam huius præſentiam genua flectens, vt me ab aduerſantium, & obtrectantium morſibus liberes, & in proſperis ſecundùm tuæ benignitatis placita dirigas, deprecabor.

Altiſsimi tui nominis gloriæ ſitiens

Inter Minores minimus

Frater Candidus à Sarnico.

Auctor ad ſuum Libellum.

I Mea cara rates, tutos per æquora greſſus
Dirige, quas promis quiſq; requirit opes.
Non ſcopuli, non aſtra vetant, non ventus, & vnda,
Cælicolûm cymbis inuia nulla via eſt.
Inuidus obſtiterit toruo ſi lumine quiſquam,
E Patre te IESV proſilijſſe ſcias.
Si quis te placido vultu veneretur amicus,
Non mihi, ſed IESV, dic, referendus honos.
Filia Franciſci merces ſine munere pandes,
Vt leuior curras: I mea cara rates.

Adm.

ADM. REVER. PATRI

CANDIDO BROGNOLO

NOVI OPERIS ARMIS INFERNAS LEGIONES DEBELLANTI

CAROLVS FRANCISCVS CERESOLVS
Cathed. Eccleſiæ Bergomi Canonicus

Pæana canebat.

Spiritus atros quis meliùs CANDIDO pellat?
Quis crederet rebelles illos ſpiritus extorres cœlo
Sponte ſibi carçerem quæſiuiſſe in homine?
Et cùm ſe mortuos Deo ſcirent
Animata ſibi in homine poſuiſſe ſepulchra?
Non habet ſpiritus tam molles Contumacia,
Vt frangi, vel flecti poſſit.
Inuiſa Cęlo capita
Dum cœlum adhuc recuperare tentant in homine
Hominem Orcum fecere tranſlatitium.
In hoc Auerno nouum (mihi credite)
Tortorem ignem habent.
Humanæ fælicitatis inuidia
Grauius illis omni Gehenna incendium eſt.
(Proh pudor) qui oljm tentarunt æquare ſe Deo,
Iam ſatìs beatos ſe putant,
Si in homine videri homines poſſint.

Macte

Macte animo CANDIDE
Hoſce negotiatores Orci, quo tu flagello
Ex Spiritus Sancti Templo modò exterminas?
Callidos ſerpentes Auerni quo tu halitu
Debellator Ceruus modò extrahis è cauernis?
Pugnare in tenebris hoc etiam Andabatæ ſolent,
Pugnare in tenebras, & tenebrarum Duces
Hæc ſola Solis prælia: hi Solis triumphi ſolius ſunt.
Contra Titanas non alij, quàm Dij, in pugnam procedunt.
Purgaturi olim Angeli Cœlum
Aduſque terras fugauere numinis perduelles.
Tu maius opus vrges,
Et purgare etiam terras glorioſo conatu tentas.
Pellere è cœlo Cœli hoſtes cadentes è cœlo
Hoc Angelorum opus fuit.
In arce iam munitos ab arce pellere
Plusquàm Angelicum puto.

Adm.

ADM. REVER. PATRI

CANDIDO BROGNOLO

SACRÆ THEOLOGIÆ PROFESSORI.

PATER CANDIDVS

Quaſi alter cœlorum candor,
& nouorum verè nouiſſimum ſydus
ex lacteo Seraphici firmamenti calle deſumptum
corruſcauit.
Quanti luminis ſtylos
IN LEVCOTHEAM,
quam eximius nominis candor,
quam inuiſus charitatis ſplendor,
mox oriundo
PLANETARVM PRINCIPI
ſacrificandam excitat
infigendos eduxerit
vel ex nomine diſce Lector,
vel ex clementi corde experire, ſi potes,
quod in igneas pietatis flammas
reſoluitur.
Eia Age
Lucifugus eſto procul LVCIFER,
STILBON adeſt
ſub belligeri Martis influxu prognatus
Nequit abeſſe TITANVS
ad lenocinantis AVRORÆ interitum
naſciturus.

O

O AVRORA, quæ & aurea hora
ſi te Auium horam acclamaſſem,
quæ tum diuinis, tum humanis gratiſſima muſis
modulaminum argumenta
ſub tui fæliciſſimis auris reſpirantibus
excitas,
tum nocturnis EREBI Veſpertillionibus
ſilentium intimas,
haud hallucinatus exſtitiſſem.
Eia dicite IO, bis IO, ter IO,
de laqueis libertas
de triſtitia gaudium
de tenebris claritas
ſub inuictiſſimis CANDIDI auſpicijs
triumphauit,
Cui hoſtilis temeritas non tam nocuit, quàm profuit,
ſed vnde hominibus nocere plus ſtuduit,
inde hominem feliciori omine
ad coronam promouit triumphalem:
Cuius opus ſine fuco diuinum
charitatis auro decorum
integritatis candore conſpicuum
ad obſeſſorum ſolatium,
ad ægrototum ſubſidium,
FAMA
per poſterorum plauſus
Æternitati conſecrabit.

Deuotiſs. Seruus F. Celſus à Nicia
eiuſdem Ord. & inſtit.

IDEM

IDEM AD EVNDEM.

QVæ imperioſa tenes veterum monumenta virorum
Marmoreis inarata quadris ſine Roma Heliconis
Carminibus memorare : ſinat ſatiata cruore
Heroumq́; phalanx , quos iam Carthago recepit,
Tollere pyramides : Teucrorum geſtaq́; metris
Vſq; adeò memorata ſatis ſint : Nauita clamat
Herculeis inſcripta polis , vbi candidus Heros,
Quem maiora canunt portenta , inſignia figet.
Immotis portenta alios cecinere procellis ;
Aſt inconcuſſus Plutonia Regna furenti
Turbine nimborum , coniuratoq́; Aquilone
CANDIDVS inuaſit , cui martia bella gerebant
Eumenides , ſtigijq́; canes , cui ſtamina vitæ
Scindere compulerant Parcas , eia admoue voces
Muſarum benè docta cohors , modulisq́; trophæum
Pſallere victoris liceat : diſſoluite riuos
Caſtalij hùc fontes ; palmasq́; rigate virentès,
Quas nouus hoſtili conſperſit ſanguine victor.

ADM.

ADM. REVER. PATRI

CANDIDO BROGNOLO

PIETAS auguſta auguſtas peragrata metas Auſoniæ
Totius orbis metas peragrandas promittens,
Virtutem æmulata, æmula procul, Aureolam parat.
Sacræ Theologiæ Profeſſori
SCIENTIA præcellens naturæ ſcrutata receſſus
Receſſus neſcia, maximis maiora connectet.
VTRAQVE famam, fama pollicetur immortalitatem.

EPIGRAMMA.

ERidanas qui potat aquas, qui Rodana potat
Qui Tagicos fluctus, Niliacosq; bibit:
Tota immò ſoboles Eua deducta parente
Corruerat morbo, nec reparator erat.
Sydera tot miſerùm demum miſerata labores
CANDIDEVM larga dant Manuale manu.
Quiſquis inoffenſos vitæ traducere calles
Quæris, & æternas accelerare vias,
Canus, & infans, ſanus, & æger, amicus, & hoſtis,
Hoſpes cum patrio, cum ſapiente rudis:
Cælica quæ doctis mandat monumenta pagellis
CANDIDVS, aurato corde reconde ſtylo.
Vnius ingenio totus reparabitur orbis,
Orcus, terra, polus, flet, requieſcit, ouat.

F. Philippus à Roccabiglieria Alumnus.

FA-

Facultas Reuerendiſsimi Patris Vicarij Generalis totius Ordinis S. P. FRANCISCI.

FR. DANIEL A DONGO

Totius Ordinis Minorum S. P. FRANCISCI Vicarius Generalis, & Seruus. Dilecto nobis in Chriſto Pri Fri Candido à Sarnico eiuſdem Ordinis, Prouinciæ verò noſtræ Reformatæ Brixiæ Concionatori, & Lectori Salutem in Domino.

CVM iuxta Apoſtolicas, ac Ordinis Conſtitutiones reuiſum, & approbatum fuerit quoddam Opus à te collectum, cui titulus eſt, MANVALE EXORCISTARVM, ET PAROCHORVM; tenore præſentium cum ſalutaris obedientiæ merito facultatem tibi concedimus, & facimus, quatenus ſeru. ſeruan. prædictum Opus Typis mandare poſſis;

Datis Neapoli in noſtro Regio S. Mariæ Nouæ Cænobio hac die 7. Februarij 1650.

Fr. Daniel à Dongo
Vic. Gener.

Locus ✠ ſigilli.

Iuſſu

Ad laudem IESV Chriſti.

IVſſu Reuerendiſſimi Patris Danielis à Dongo Vicarij Generalis totius Ordinis S. Franciſci, Ego Fr. Ægidius à Melo Lector Sac. Theol. Ordinis Minorum Strictioris Obſeruantiæ Prouinciæ Reformatæ S. Antonij, ac S. Officij Inquiſitionis Taruiſij Conſultor Generalis, legi, & maiori, qua potui, diligentia examinaui Opus Exorciſticum R. P. Candidi à Sarnico eiuſdem Ordinis, & Inſtituti, Reformationis verò Brixienſis Theologi: quod inſcribitur: MANVALE EXORCISTARVM: cuius piam, deuotam, ac facilem maxima cum animi oblectatione miratus ſum doctrinam, ex fontibus quidem Saluatoris hauſtam, cum eiuſdem Saluatoris documentis, fide, & ſanctiſſimi nominis eius vi, & inuocatione vndiq; ſcateat; Doctrinam ſanè Catholicam, & Euangelicam; nam ab Euangelij medulla hactenus (neſcio cuius incuria) obrutam, iſte Pater erutam fecit; & quantum Sathanæ inuiſam! propterea ſolitis ſuis verſutijs ei lucem enixè deturbare continuè non deſiſtit. Et quæ genus humanum emolumenta reportet, egomet, cùm eædem ſacræ ædes, huius reuiſionis gratia, nos ambos tenerent, aliquando oculatus teſtis fui, apertè agnoſcens, quomodo ipſe Pater, nedum ex ſtudio aſſiduo, verùm etiam ex experientia, quæ docet, didicit. Nec aliquid immixtum moribus, deuotioni, fideliumq; pietati obnoxium mihi ſeſe obuium dedit; ob id Opus, vt in publicum, nedum ſpectandum, ſed vtilius ad publicam praxim trahendum dignum, & neceſſarium cenſeo. Dat. Taruiſij in noſtro S. Mariæ de Ieſu Cœnobio, die 2. Iunij, anno Orbis reparati, Chriſtianæq; lætitiæ ob ſanctum Iubileum 1650.

Fr. Ægidius à Melo, qui ſupra.

EGO F. Thomas à Feltria ex Min. S. Franciſci Strict. Obſer. Lector Generalis, ex commiſſione Reuerendiſſimi Patris Danielis à Dongo totius Ordinis Seraphici Patris noſtri S. Franciſci Vicarij Generalis, vidi, ac ſeriò, & ſatis rigorosè examinaui præſens Opus, inſcriptum Manuale Exorciſtarum, ac Parochorum; hoc eſt, Tractatus de Curatione, ac Protectione Diuina, Auctore Reu. Patre Candido Brognolo, eiuſdem Ordinis, & Inſtituti S. T. Profeſſore in eoq; nihil reperi ſacræ doctrinæ, aut Chriſtianis moribus diſſonum, nec piarum aurium offenſiuum: Quinimò cùm in eo plures, & graues errores circa Exorciſticam doctrinam, & plures notabiles abuſus, periculis, ac puſillorum ſcandalis obnoxij, ab imperitis Exorciſtis inuecti, detegantur, ac dilucidè ex Sacri Euangelij, & Sacræ Theologiæ fontibus confutentur; ac inſuper verus, purus, planus, & Euangelicus modus expellendi dæmones nobis ab ipſo Chriſto Domino traditus, in hoc Opere mira facilitate, & puritate explicetur, & ad praxim applicetur; quo nempe modo exploſis ſcandalorum periculis, efficaciter, perfectè, ac breui tempore dæmones expellantur, Energumeni liberentur, ac Maleficiati à maleficijs curentur; digniſſimum iudico, vt ad gloriam ſanctiſſimi nominis IESV, & ad decorem tàm ſancti Exorciſtici officij, nec non ad Energumenorum, ac Maleficiatorum ſolamen in lucem edatur. In quorum fidem hæc manu propria ſubſcripſi in noſtro Conuentu Sancti Ioſeph Vincentiæ, hac die 9. Iulij 1650.

Ego Fr. Thomas, qui ſupra.

Iuſſu

I*Vſſu Perilluſtris, & Reuerendiſſimi Patris Ioannis Ludouici Bonæ Veneti S. Theol. Magiſtri, & Ciuitatis Bergomi, eiusq; Diœceſis Inquiſitoris Generalis, vidi, & perlegi Opus inſcriptum,* Manuale Exorciſtarum, ac Parochorum; hoc eſt Tractatus de Curatione, ac Protectione Diuina, *in tres Partes diſpoſitum, & compoſitum à R. P. Candido Brognolo Bergomate Sac. Theol. Profeſſore Ordinis Minorum Reformatorum S. Franciſci; in quo nihil eſt ortodoxæ fidei, ac bonis moribus contrariũ; immò multum promouere poterit maiorem Dei, & ſanctiſſimi nominis IESV gloriam, & honorem, & fidelium vtilitatem. Quod ideò dignum iudico publica luce. Dat. in Ven. Monaſterio S. Nicolai Cœleſtinorum Ordinis S. Benedicti Bergomi die 24. Menſis Octobris* 1650.

D. Celſus Puteobonellus Mediol. Prior Cęleſtinus, & S. Officij Bergomi Conſultor.

Imprimatur.

Fr. Io. Ludouicus Bona Inquiſitor Generalis, qui ſupra.

Io. Baptiſta Douaria Archiepiſcopus Aleppinus Vic. Gener. pro Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Epiſcopo.

Adì 20. Febraro 1650.

H*O veduto io Gaſpar Lunigo il libro manuſcritto in fol. di carte* 429. *intitolato* Manuale Exorciſtarũ, ac Parochorum, P. Candidi Brognoli Bergomenſis, &c. *nel quale non hò ritrouato coſa alcuna contraria à' buoni coſtumi, ne all'intereſſe de' Prencipi, per il che il libro non poſſi eſſere dato alla ſtampa. In fede, &c.*

Idem, &c.

N*OI Reformatori dello Studio di Padoua hauendo veduto per fede del Padre Inquiſitore del Sant'Officio di Bergamo, che nel libro manuſcritto intitolato* Manuale Exorciſtarum, & Parochorum P. Candidi Brognoli: *non ſi troua coſa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & particolarmente per atteſtato del Segretario noſtro, niente contro Prencipi, e buoni coſtumi, concedemo licenza, che ſia ſtampato, douendoſi oſſeruare le leggi in queſto propoſito, & preſentarne due copie nelle Librerie publiche di Venetia, e di Padoua. Dat. 28. Febraro* 1650.

Girolamo Lando Cau. Riformator.
Bertucci Valier Cau. Riformator.

Franceſco Verdizzotti Segret.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD BENIGNVM LECTOREM.

MOTA fuit aliquot abhinc annis inter Exorciſtas, & Medicos non ſpernenda lis, quæ ſub Iudice hucuſq; indeciſa pependit: Cuinam de morbis, an Medicis, an Exorciſtis iudicium inferre liceret: quam quidē ab inimico homine in agro dominico ſuperſeminante zizania ortam eſſe, tutiſſimè poteſt ab omnibus iudicari. Cum enim nihil illi connaturalius fuerit, & ad aliud quidpiam ſtudium minimè erexerit, quàm ad morbis inficiendos maleficis, infeſtationibus noxijs vexandos, ſæuæq; ſuę tyrannidi ſubiectos detinendos mortales, ne ſibi de tot animarum, corporumue ſit omittenda poſſeſſio; neue illi ab horrenda tam execrandi hoſtis ſeruitute per opportuna remedia amoueantur, callida machinatione, artibusq; doloſis ex Exorciſtis nonnullos, & ex Medicis quoſdam ſeduxit, vtriſque firmiter ad ſe tantùm morborum humanæ naturæ occurrentium cognitionem, & curationem pertinere ſuadendo. Hinc, cùm Medicorum quamplurimi detrimento laborantium maximo omnia ferè mala humanis tàm intùs, quàm foris obuiantia corporibus, rariſſimè, vel nunquam maleficis Sathanæ verſutijs, ſed naturalibus duntaxat cauſis tribuere conſueuerint; ſi quem veneficio fortè infectū (quòd hoc ipſi tanquam à munere ſuo extraneum non agnoſcant) inueniāt, non Eccleſiaſtica Exorciſtæ poteſtate; ſed virtute medica curādum eſſe opinantur. At Exorciſtæ nonnulli ſiue imperitiæ, ſiue ſufficientiæ gratia, quam ſibi autumanter attribuunt, falcem in aliorum meſſem mittentes, malefico laborantibus morbo, maxi-

I. *Huius operis neceſſitas.*

mo ipſorum periculo eiſdem vomitoria, potiones, vnctiones, balnea, lenimenta, ſuffitus, aliaq; huiuſmodi indifferenter proponunt; & quod magìs erroneum eſt, & error quidem peior priore ſacris miſcere non niſi à communi Dei, hominumque inimico fraudolenter inuenta, ac per obſeſſorum os Exorciſtis, quæ non decent, quærentibus tradita, conſueuerunt.

2. *A quo Auctor iuſſus onus ſuſcipere.*

Ea ergo de cauſa à cordatis viris rogatus Adm. Reu. P. Archangelus Carraria Bergomenſis noſtræ Religionis alumnus, tunc Prominiſtri in Prouincia noſtra Reformata inſignitus officio, vt cùm de maleficiorum ſoluendis malis ſtudio operam dederit, obſeſſorumque pius ſubleuator extiterit, tantæ litis difficultatem, quæ inter oppoſitas partes odij, inuidiæ, rixarumque motiones excierat, malefico morbo infectis prolixioris anguſtiæ, ac dilatandi imperij dæmonibus occaſionem præbuerat, exploderet, nullum aptiorem ſedandę litis modum eſſe putauit, quàm ſi publicis typis mandandis ſcriptis, quænam tùm Exorciſtarum, tùm Medicorum partes ſint in dignoſcendis, curandisq; morbis ad ſalubre oppreſſorum leuamen, demonſtraretur. Cùm autem ſibi hoc mihi onus imponere placuerit; etſi aſſiduè tùm ad ſacrarum literarum lecturæ, tùm Euangelicæ prædicationis munus eſſem applicitus, non meis viribus, ſed diuina gratia nixus, tanto oneri humeros libentiſſimè expoſui; & ideò, ne deſiderijs meis imparem effectum explerem, varias de hoc ſcribentium doctrinas conſului, de quorum fontibus diligentiſſimè hauſi, quæ ad propoſitum inſtitutū conferre videbantur. Hinc, vt faciliori modo, quàm priùs, maleficiorum ſoluerentur ligamina; & ex obſeſſorum corporibus pellerentur dæmonia; ac inter tot, tamq; varias Exorciſmorum formulas certiorem Exorciſtis traderem modum, modernorum Theologorum Exorciſticæ artis profeſſorum praxim maiori, quo potui ſtudio tum corporeis, tum mentalibus oculis perſcrutans, exorcizandiq; regulas à priſcorum temporum Exorciſtis conſiderans, ego meorum Superiorum iuſſu pluries Romæ, Venetijs, Taruiſij, Bergomi, alijsq; Italię Ciuitatibus, Vicis, ac Oppidis ſuper Energumenos, morbisq; obnoxios maleficis manus impoſui; & cùm ad præce-

pta,

pta, diuino Ieſu interpoſito nomine, vexatos liberari compererim, tum nedum theorica edoctus; ſed & experientia mediocriter ſaltem inſtructus, varijs in veteri exorcizandi methodo compertis, reprobatiſq; erroribus, nunc Medicorum partes (ſi quæ circa maleficia ſint) breuiter tangendo, Opus hoc de Curatione Diuina ex piorum Theologorum conſilio pro Exorciſtis, Parochis, ac Medicis, ac quibuſuis Chriſtianę veritatis profeſſoribus, maiora impoſterum diuino fauente Numine daturus, typis mādare decreui.

Hoc ſub Manualis Exorciſtarum, Parochorumq; titulo dedi, vt Exorciſtæ, ac Parochi illud prę manibus inceſſanter habētes, 3. *Titulus*.
nedū ab Energumenis, ac maleficio affectis dæmones expellēdi, ac fideles edocēdi modū, quo in infirmitatibus valetudinem, in perſecutionibus tutelam, in anguſtijs ſolamen, & in neceſſitatibus cunctis à Deo ſuffragium obtinere poſſint, ediſcant; ſed & ipſi, quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, ac perfecta, agnoſcant: ac ſemitas rectas, quę ad Paradiſi patriam perducunt, ſibi eligere valeant; cùm in hoc verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & euangelicus dæmones eijciendi, ſe ab inimicorū tuendi inſultibus, Deumq; in cunctis neceſsitatibus propitium habendi modus elargiatur. Verus certè eſt, qui traditur modus;
cùm nullis ſubſit falſitatis erroribus; non enim ex dæmonum mendaciorum patris reſponſis per Energumenorū, obſeſſorūq; 4. *Subiectum*.
ora veritatem deſumit; ſed infallibili Euangelicorum dogmatū veritate roboratur. Certus; ſuppoſitis namq; conditionibus hoc in opere aſsignatis, infallibiliter effectum conſequitur: eo quia in Dei promiſsione, qui *fidelis eſt in omnibus verbis ſuis, & ſāctus in omnibus operibus ſuis*, immobiliter radicatur. Pſal. 144.
Securus; quia non ſuper volubilem mentis meæ arenam erigitur; ſed ſuper firmiſsimum diuinæ ſcripturæ lapidem, ſacrorum Canonū verbis, ſanctorumq; Patrum nititur auctoritate. Catholicus, vniuerſalis quippe; non enim Exorciſtis, ac Parochis tantùm; ſed & omnibus Chriſtianę Religionis cultoribus per fidem Ieſu nomini præſtitam ipſa increata veritas docet, & docuit conuenire. Apoſtolicus; ab Apoſtolis namq; Dominiq; Diſcipulis vſitatiſſi-

mus fuit, & à cunctis Apoſtolicis viris in praxim deductus. Euangelicus denique; quia à Chriſto æterni Patris Filio in Euãgelio traditur, dicente: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſe-*
Marci 16. *quentur: in nomine meo dæmonia eÿcient.* Et, *Quodcunq; petieri-*
Ioan. 14. verſ. 13. *tis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

5. *Diuiſio.* Tres autem in partes hoc opus diuiditur, quarum prima de ſpirituali Medico, Exorciſta nempe, ſeu Parocho loquitur: Secunda de Ægroto obſeſſo, vel maleficio infecto, qui ſe per orationes, ac ieiunia ad liberationem rectè diſponit: Tertia demũ de remedijs tum genericis, tum particularibus ad dęmonis coercendam, deprimendamq; ſuperbiam requiſitis; nec non ad afflictorum animos ſubleuandos: Quæ in alijs minutioribus partibus diuiſæ ſub Apocalypticæ viſionis typo proponuntur.

Accipe igitur, benigniſſime Lector, exiguum hoc, quod tibi animi liberalitate opus exhibeo. (quod quidem elegantiori ſtylo prætexuiſſem, vt multorum ingeniorum ſublimitas poſtularet, niſi illud ad publicæ vtilitatis emolumentum, hominumq; ſolamen, quorum plurimi ſunt, quibus, intelligentiæ defectu, minimè profuiſſet, ordinaſſem.) At, ſi quæ in eo ad publica, vel priuata bona ſpectantia repereris, à Deo vberrimo omnium fonte fluxiſſe firmiter crede, à quo omne ſapientiæ, ac ſcientiæ munus, omne datum optimum, & omne donum perfectum, Deipara fauente Maria, copioſè deſcendit, per quam cœleſtium gratiarum theſauri diſpenſantur. Hoc vnum denique, vt me in tuis apud Deum orationibus commendatum habeas, vt cætera, quæ pro Chriſtianæ Reipublicæ bono de tenebris ad lucem trahere ſtatui, diuino iuuante præſidio, perficere valeam. Vale.

SVM-

SVMMARIA BREVIA

OMNIVM PARTIVM, CAPITVM, ARTICVLORVM, QVÆSTIONVMQVE,

Quæ toto hoc Opere continentur.

Hic, & deinceps duo numeri, vnus paginam, alter numerum marginalem dijudicant.

Pars I. Cap. I. *De Exorciſta. 1.1. Poteſtate donato. pag. 2.3.*

Artic. I. *Ordinis Exorciſtatus. 3.4.*

Artic. II. *Ordinis Sacerdotalis. 14.25.*

Artic. III. *Iuriſdictionis ordinariæ. 18.30.*

Artic. IV. *Iuriſdictionis delegatæ. 25.49.*

Cap. II. *De Exorciſta ſcientia prædito. pag. 28.60.*

Artic. I. *De dæmone, vt maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente. pag. 28.61.*

Quæſt. 1. *Pro quibus poteſtas dæmonis ſit ligata. 31.66.*

Quæſt. 2. *Cur demon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat. 33.70.*

Quæſt. 3. *Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtentes extra corpora. 35.72.*

Quæſt. 4. *Quomodo demones humana corpora ingrediantur. 40.82.*

Quæſt. 5. *Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano. 46.90.*

Quæſt. 6. *Quid dæmones operentur in corpore, quod poſſident. 47.92.*

Artic. II. *De Maleficis, vt cauſa maleficiorum. 51.101.*

Quæſt. 1. *Quibus modis Malefici concinnent ſua maleficia. 52.103.*

Artic. III. *De rebus naturalibus, vt ſunt cauſa maleficiorum. 56.110.*

Quæſt. 1. *Quænã ſint cauſæ naturales maleficiorum. 56. ibi.*

Quæſt. 2. *Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum. 58.113.*

Quæſt. 3. *An ad Medicum, vel Exorciſtã ſpectet iudicare de rebus naturalibus in maleficijs adhibitis. pag. 59.115.*

Artic. IV. *De Deo, vt cauſa maleficiorum permiſſiua. 68.128.*

Quæſt. 1. *An maleficia ſint à Deo volente, vel tantũ permittẽte. 69.129.*

Quæſt. 2. *Quare Deus permittat maleficia, & obſeſſiones. 70.133.*

Queſt. 3. *Quomodo Deus maleficia, & obſeſſiones impediat. 75.147.*

Artic. V. *De ſignis, quibus maleficia, & obſeſſiones cognoſcuntur. pag. 79.154.*

Quæſt. 1. *Quænam ſigna ſumantur ex potentijs animæ. 79.155.*

Queſt. 2. *Quænam ſigna ſumantur ex diſpoſitione corporis. 89.161.*

Cap. III. *De Exorciſta virtutibus ornato.* 91. 165.

Artic. I. De Fide. 92. 166.

Quæſt. 1. *Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo.* 92.167.

Quæſt. 2. *Quodnã ſit obiectum fidei Theologicæ.* 93. 169.

Quæſt. 3. *Quinam ſit actus fidei.* 95.175.

Quæſt. 4. *Quomodo fides Theologica definiri poſſit.* 96. 176.

Quæſt. 5. *Quomodo fides Theologica diuidatur.* 97. 177.

Quæſt. 6. *An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica.* 97. 178.

Quæſt. 7. *Quomodo fides Theologica poſſit eſſe maior in vno, quàm in alio.* 100. 181.

Quæſt. 8. *An fides Theologica differat à fide gratia gratis data, & à cæteris gratijs gratis datis. pag.* 102. 184.

Quæſt. 9. *Quomodo fides neceſſaria ſit Exorciſtæ ad dæmones expellendos.* 103. 186.

Artic. II. De Spe, ſeu Fiducia in Deum. pag. 105. 189.

Quæſt. 1. *Quomodo huiuſmodi fiducia augeatur.* 106. 190.

Quæſt. 2. *Quomodo fiducia tollat hæſitationem.* 106 192.

Quæſt. 3. *Quos effectus producere ſoleat huiuſmodi fiducia in ſuis poſſeſſoribus.* 107. 194.

Quæſt. 4. *Quomodo hæc fiducia facilè acquiri poſſit.* 134. 242.

Artic. III. De Charitate erga Deum, & proximum. 139.245.

Artic. IV. De Fortitudine. 142.252.

Artic. V. De prudentia in erroribus vitandis. 147. 261.

Quæſt. 1. *An licitum ſit aliquem exorcizare, nullo habito ſigno euidenti, vel probabili ipſius obſeſſionis. pag.* 147. 262.

Quæſt. 2. *An vtile ſit interrogare dæmonem, quo nomine vocetur. pag.* 148.263.

Quæſt. 3. *An conueniens ſit interrogare dæmones, an ſint multi, vel pauci: vnus, vel plures in eodem corpore.* 150.267.

Quæſt. 4. *An licitum ſit quærere à dæmone cauſam ingreſſus.* 151. 269.

Quæſt. 5. *An licitum ſit quærere à dæmone: per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit ab abſeſſo expellendus.* 152. 271.

Quæſt. 6. *An licitum ſit quærere à dæmone: vt dicat: quinam ſint ſui inimici in cęlo, & qui in inferno.* 154. 273.

Quæſt. 7. *An licitum ſit quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur.* 155. 275.

Quæſt. 8. *An licitum ſit quærere à dæmone: qua die, vel hora ſit egreſſurus.* 156.276.

Quæſt. 9. *An licitum ſit quærere à dæmone: in quo loco ſit egreſſurus.* 158. 279.

Quæſt. 10. *An licitum ſit quærere à dæmone: ſi aliquo pacto, vel maleficio ſit alligatus: & quomodo huiuſmodi maleficium poſſit deſtrui.* 159. 280.

Quæſt. 11. *An licitum ſit quærere à dæmone, vt dicat, quis ſit eorũ princeps in illo corpore.* 161. 283.

Quæſt. 12. *An licitum ſit quærere à dæmone, vt dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit energumena.* 161. 284.

Quæſt. 13. *An licitum ſit Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, ver. gr. Lucifero, vt dæmones ſibi inobedientes excruciet in inferno. Item ſpiritui principali in corpore obſeſſo, vt ſecum educat totam ſocietatem*

tatem ſuam. 161. 285.
Quæſt. 14. An licitum ſit Exorciſtæ, dæmonem in locis deſertis alligare. 164. 292.
Quæſt. 15. An Exorciſta poteſtatem habeat dæmones mittendi in infernum. 165. 294.
Quæſt. 16. An peccatum ſit graue, de vanis, & inutilibus, & fortè nociuis, & ijs, quæ ad expulſionē non conducunt, dæmonem interrogare. 167. 297.
Quæſt. 17. An licitum ſit Exorciſtæ, præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis, vt energumenū ampliùs nō diuexet. 169. 301.
Quæſt. 18. An licitum ſit Exorciſtæ, dæmoni præcipere, vel irrationabilibus per terminos iudiciarios. 169. 302.
Quæſt. 19. An licitum ſit Exorciſtæ, medicinas corporales obſeſſis, ac maleficiatis applicare. 171. 306.
Quæſt. 20. An licitum ſit Exorciſtæ, cum ægrotis obſeſſis, vel maleficiatis Chirurgi munere fungi. 175. 317.
Quæſt. 21. An licitum ſit Exorciſtæ, energumenum vexare flagellis, & dehoneſtare opprobrijs, aliaue ſimilia facere. 177. 321.
Quæſt. 22. An Exorciſta licitè poſſit fictionibus vti, ad probandum: an aliquis verè, vel fictè, aut imaginariè ſit obſeſſus. 178. 322.
Quæſt. 23. An obſeſſi, ſeu energumeni, ac maleficiati per ſolum diſſensū volūtatis poſſint ſeipſos à quacunq; dæmoniaca vexatione totaliter liberare. 179. 323.
Quæſt. 24. An ſit neceſſe in exitu dæmonis è corpore ei precipere, vt iuret, ſe exiturum, nec ampliùs regreſſurum. 188. 342.
Quæſt. 25. An licitum ſit, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi. 189. 343.
Quæſt. 26. An ſecluſis quatuor illis concluſionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni ſupradictæ conniuere. 189. 344.
Artic. VI. De Prudentia in rectis ſemitis eligendis circa adiurationem. 190. 347.
Queſt. 1. Quomodo Deus à nobis rectè adiurari poſſit. 191. 349.
Queſt. 2. An Beati, & Sancti Angeli adiurari poſſint ab hominibus. 192. 351.
Quæſt. 3. An dæmones ſanctè, & licitè adiurari poſſint ab hominibus. 192. 352.
Quæſt. 4 An creaturæ irrationales, vt locuſtæ, nubes, ſal, aqua, & cæt. licitè à nobis adiurari poſſint. 194. 357.
Queſt. 5. An adiuratio debeat fieri per Deū ſolum: an etiam per creaturas. 195. 359.
Quæſt. 6. Quænam cautelæ ſint ſeruandæ ab Exorciſta, vt adiuratio ſuum habeat effectum. 197. 365.
Pars II. De Ægroto. 205. 383.
Cap. I. Orante Deum. 207. 387.
Artic. I. Contemplando Diuinam Prouidentiam. 207. 388.
Artic. II. Meditando infinitam Dei Bonitatem. 211. 394.
Quæſt. 1. Cùm Deus tàm pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de eius diuino auxilio diffidant. 214. 399.
Quæſt. 2. Cur plures Iuſti etiam docti, & pij perfectâ fiducia in Deum ſepè careant. 216. 401.
Artic. III. Conſiderando Dei veritatem, ac fidelitatem in ſuis promiſſis. 219. 405.
Quæſt. 1. An oporteat diſtinctè habere

notitiam huius promiſſionis, & ex fide illius petere, vt oratio habeat conditionem requiſitam ad impetrandum infallibiliter. 220. 407.

Artic. IV. De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis. 221. 408.

Conditio prima quæ. 222. 411.

Quæſt. 1. An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint. 228. 422.

Quæſt. 2. An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint. 229. 424.

Quæſt. 3. An poſtulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præſtando nobis hæc bona, ſit tentare ipſum. 234. 435.

Quæſt. 4. An temporalia mala in oratione peti poſſint. 236. 436.

Quæſt. 5. An liceat in oratione petere, vt malum pœnæ proximo eueniat. 235. 438.

Quæſt. 6. An omnium prędictorū malorū, vel bonorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi diuinæ promiſſionis. 237. 444.

Conditio ſecunda ad impetrationem infallibilem requiſita. 241. 454.

Conditio tertia ad impetrationē infallibilē requiſita. 243. 459.

Quæſt. 7. Cur plures, etſi dicant, ſe habere fidem aliquid à Deo obtinēdi, non tamen in eo poſtulando perſeuerant. 245. 463.

Quæſt. 8. Quanto tempore perſeuerandum ſit in oratione, ac petitione, vt, quod petitur, obtineri poſſit. 246. 465.

Quæſt. 9. An diu perſeuerandum ſit in petitione. 247. 466.

Conditio quarta ad impetratinē infallibilē requiſita. 247. 467.

Quæſt. 10. An aliquis pro ſe, vel pro alio poſſit abſolutè petere aliquod bonū tēporale, & credere, ſe illud infallibiliter obtēturū. 249. 471.

Artic. V. De Signis, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt Dei voluntas. 254. 482.

Cap. II. *De Aegroto orante Dominos cœli, & terræ.* 259. 491.

Artic. I. Ieſum Chriſtū D. N. 259. 492.

Artic. II. Beatiſs. Virginē Dei Genitricem Mariam. 265. 506.

Cap. III. *De Aegroto orante hominum mediatores.* 267. 511.

Artic. I. Angelicos ſpiritus. 268. 512.

Qu. vnica. Cur tot homines iuſti vexentur, & quandoq; à dæmonibus ſuperentur, ſi ab Angelis proteguntur. 271. 519.

Art. II. Beatos in cœlo regnātes. 272. 520.

Quæſt. 1. An Sancti tàm homines, quàm Angeli licitè à nobis ſint orādi. 273. 521.

Quæſt. 2. Cur Deus velit nos ad Sāctos orare, ſi ipſe promptiſſimus eſt ad dandum id, quod petimus. 275. 526.

Quæſt. 3. An licitè à nobis ſint orandi Iuſti Viatores. 276. 527.

Cap. III. *De Aegroto ieiunāte.* 276. 528.

Artic. I. Ad Deum placandum. 278. 532.

Art. II. Ad proficiendū in bono. 280. 537.

Qu. vnica. An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eueniunt tantū ad probationem, & exercitium virtutis, ſint à Deo volente, & iubēte: vel tantū permittente, & non impediente. 282. 541.

Artic. III. Ad ſe ipſum ſanandum, & roborandum. 283. 544.

Artic. IV. Ad hoſtes viſibiles, & inuiſibiles expellendos, & profligandos. 286. 552.

Pars III. *De Remedijs.* 289. 561.

Cap. I. *Generalib⁹ Sacramētorū.* 290. ibi. *Artic. I.*

Artic. I. De Baptiſmo. 290. 562.
Artic. II. De Confirmatione. 291. 568.
Artic. III. De Pœnitentia. 292. 571.
Artic. IV. De Eucharistia. 294. 575.
Artic. V. De Ordine. 296. 580.
Artic. VI. De Matrimonio. 297. 586.
Art. VII. De Extrema vnctione. 298. 588.
Cap. II. *De Remedijs generalibus Sacramentalium.* 298. 591.
Artic. I. De Cruce. 299. 592.
Artic. I. De S. Euangelio. 301. 596.
Artic. III. De Cereis formis, ſeu Agno ceræ impreſſo. 308, 606.
Artic. IV. De Reliquijs Sāctorū. 309. 608.
Artic. V. De imaginibus Sāctorū. 310. 610.
Artic. VI. De Aqua benedicta. 311. 612.
Artic. VII. De Pane, & Oleo benedicto. 312. 614.
Cap. III. *De Remedijs particularibus ęgrotum præparantibus.* 313. 616.
Art. I. De modo certitudinaliter cognoſcēdi, an quis verè ſit maleficio affectus, vel à dæmone poſſeſſus. 314. 618.
Artic. II. De Instructione pro Vexato ad liberationē præparādo. 316. 621
Quæſt. I. Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum. 317. 622.
Quæſt. 2. Quomodo inſtruendus ſit Vexatus erga Exorciſtam. 321. 634.
Quæſt. 3. Quomodo Vexatus inſtruendus ſit aduerſus dæmones. 322. 638.
Quæſt. 4. Quomodo Vexatus inſtruendus ſit erga ſeipſum. 323. 639.
Artic. III. De Probatione Vexati ante liberationem requiſita. 325. 646.
Quæſt. 1. Quomodo Vexatus probandus ſit erga Deum. 325. 647.
Queſt. 2. Quomodo Vexatus probandus ſit erga Exorciſtam. 327. 649.
Quæſt. 3. Quomodo Vexatus probandus ſit aduerſus dæmonē. 328. 651.
Quæſt. 4. Quomodo Vexatus probandus ſit erga ſeipſum. 329. 653.
Cap. IV. *De Remedijs particularibus pro dęmone coercendo.* 332. 658.
Artic. I. De Obiurgatione, & precepto. 333. 659.
Artic. II. De dęmone obſidente, aut ingrediente. 338. 667.
Queſt. 1. Quomodo impetus dęmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi. 339. 668.
Queſt. 2. Quomodo ſint coercendi dęmones Striges obſidentes, & impedientes, ne Iudicibus veritatē fateantur. 343. 677.
Queſt. 3. Quomodo ſe habere debeat Exorciſta, vel Parochus cum Magis, & Sagis habentibus pactum cum dęmone, ſed pœnitentibus. 345. 682.
Art. III. De dęmone poſſidēte, ſeu exiſtente in corpore Vexati. 348. 686.
Queſt. 1. Quomodo vexationes à dęmone poſſidente effecte per ipſos Vexatos ſint reprimende, aut auferende. 348. 687.
Queſt. 2. Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum. 351. 693.
Queſt. 3. Quomodo ſint deſtruēda maleficia infantiū, & puerorū. 354. 698.
Queſt. 4. Quomodo paruuli præſeruandi ſint à maleficijs. 357. 702.
Artic. IV. De dęmone obſiſtente, ſeu renitente. 357. 704.
Queſt. 1. An dęmonum reſiſtentia preceptis eccleſiaſticis facta proueniat ex vi, & potentia dæmonum: vel ex parte Dei, vel Exorciſte, vel energumeni. 258. 705.
Queſt. 2. Quænam ſint genera Energumenorum, ad quorum liberationē Deus difficillimè concurrit. 360. 710.
Queſt. 3. Quomodo huiuſmodi repugnantia diabolica ſit auferenda. 365. 720.

Queſt. 4.

Queſt. 4. Quænam ſint remedia particularia pro primi generis obſeſſis. 365. 731.
Queſt. 5. Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis ſecundi generis. 366. 722.
Queſt. 6. Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis tertij generis. 369. 725.
Queſt. 7. Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quarti generis. 370. 727.
Queſt. 8. Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quinti generis. 374. 732.
Artic. V. De dæmone fugiente, ſeu exeunte. 375. 733.
Quæſt. 1. Quomodo ſe habere debeat Exorciſta erga obſeſſum in actu liberationis. 377. 737.
Queſt. 2. Quænam ſint ſuggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon Energumenum inuadere ſolet tempore liberationis. 377. 738.
Art. VI. De dæmone tentante ſuum regreſſum. 387. 748.
Queſt. 1. Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterum in corpus liberati ſuum regreſſum. 388. 749.
Quæſt. 2. Vnde ſumat dæmon tentandi occaſionem. 390. 750.
Queſt. 3. Quibus remedijs preſeruatiuis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis euaneſcant. 391. 751.
Art. VII. De dæmone repetente, ſeu redeūte. 396. 758.
Queſt. 1. Quænam ſit cauſa regreſſus? 396. ibi.
Queſt. 2. Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo, qui poſt liberationem iterum à dæmone poſſidetur. 398. 761.
Art. VIII. De dæmone infeſtante ea, quæ ad hominē ſpectant. 400. 765.
Queſt. 1. Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexētur. 401. 766.
Queſt. 2. Quomodo ſit eis ſubueniendum. 401. 767.
Quæſt. 3. Quibus infeſtationibus à dæmonibus domus ſoleant moleſtari. 405. 770.
Queſt. 4. Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgādæ. 405. 771.
Queſt. 5. Quid agendum ab Exorciſta, & domus habitatoribus in actu liberationis. 406. 773.
Quæſt. 6. Quomodo domus à moleſtijs dæmonum ſint præſeruandæ. 410. 778.
Queſt. 7. Quomodo aues, vermes, mures, locuſtæ, vel alia animalia terrā, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda. 411. 779.
Art. IX. De modo, & ordine exorcizandi. 425. 784.
Cap. IV. *De Remedijs pro afflictis, & tribulatis.* 430. 792.
Artic. I. De afflictis, & tribulatis ſubleuandis in infirmitatibus naturalibus. 430. 793.
Artic. II. De afflictis, & tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus. 446. 820.

Hìc

HIC
AVCTORES OMNES
PROBATÆ, VEL IMPROBATÆ FIDEI,

Theologi, Iuriſconſulti, Medici, Philoſophi, Phyſiologi, Hiſtorici, aliarumq; ſcientiarum, atq; artium Profeſſores, qui huic operi ſuam quoquomodo operam ſubminiſtrarunt, ſerie Alphabetica recenſentur.

A

ABBAS Panormitanus.
R. Abenezra.
Aegidius de Coninch.
Albericus.
Albertus Magnus.
Albinus Flaccus.
Alcazar.
Alciatus.
Alcuinus.
Alexander Albertinus.
Alexander Alenſis D. irrefrag.
Alexander Calamato.
S. Alexander Papa I. Martyr.
Allois Abbas.
Almainus.
Aloyſius Bariola.
Alphonſus à Caſtro.
Alphonſus Toſtatus.
Altiſiodorenſis.
Amalarius Fortunatus.
S. Ambroſius Epiſcopus.
S. Amphilochius Epiſcopus.
Anaſtaſius Germon.
Andreas de Vega.
Anonymus.
S. Anſelmus Epiſcopus.
S. Antoninus Archiepiſcopus.
Antoninus Diana.
S. Antonius Abbas.
Antonius Hiquæus.
S. Antonius à Padua.
Antonius Flaminius.
Antonius Naldus.
Antonius Queuedo.
Aquila.
Archidiaconus.
Aretas.
Ariſtoteles.
Armilla.
Arnobius Rhetor.
Arnoldus Carnotenſis.
Arſenale Inquiſitorum.
S. Athanaſius Epiſcopus.
S. Audoenus Epiſcop. Rhotomag.
Auguſtinus Barboſa.
S. Auguſtinus Hipponenſis Epiſc.
Auicenna Medicus.

Balthaſſar

B

BAlthaſſar Paes.
Baptiſta Codroncus Medicus.
Baretius de Baretijs.
Baronius Cardinalis.
Bartholomæus ab Angelo.
Bartholomæus Faius.
Bartholomæus Sibillla.
Bartholomæus Spineus.
S. Baſilius Magnus Epiſcopus.
Beda Venerabilis.
Benedictus Pererius.
Benedictus Iuſtinianus.
S. Bernardinus Senenſis.
S. Bernardus Abbas.
Bernardus Luxemburgicus.
S. Birgitta.
Boethius.
S. Bonauentura D. Seraphicus.
Bordonus.
Breuiarium Romanum.
Burcardus.

C

CAeſar Carena.
Aeſarius Ciſterſienſis.
S. Caius Papa, & Martyr.
Canus.
Capreolus.
Carolus Baucius.
S. Carolus Borrhomæus.
Carolus de Graffijs.
Carolus Oliuerius.
Caſſiodorus.
Cedrenus.
Chronicum Fratr. Minorum.
Cicero.
Ciruelis Darocenſis.
S. Clemens Papa Romanus.
S. Cœleſtinus Papa.

Concilium:
- Antiochenum.
- Arauſicanum.
- Aurelianenſe I.
- Bracharenſe II.
- Carthaginenſe IV.
- Florentinum.
- Gangrenſe.
- Gerundenſe.
- Laodicenſe.
- Lugdunenſe.
- Moguntinum.
- Nicenum II.
- Romanum.
- Toletanum V.
- Toletanum VI.
- Tridentinum.

Conradus Monachus.
Cornelius à Lapide.
S. Cornelius Papa, & Martyr.
Crolandenſis Hiſtoricus.
S. Cyprianus Epiſcop., & Martyr.
S. Cyrillus Alexandrinus.
S. Cyrillus Hieroſolomitanus.

D

DAniel Sennertus Medicus.
Inamius Patricius.
S. Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dominicus Bannes.
Dominicus Soto.
Dorothæus.
Durandus.

E

ECcleſia.
Echius.

S. Eli-

S. Eligius Nouiomenſis Epiſcop.
S. Ephræm Syrus Diaconus.
S. Epiphanius Epiſcopus.
S. Eraſmus Epiſcopus, & Martyr.
S. Euagrius Epiſc. Conſtantinop.
Euclides.
Eugubinus.
Euſebius.
S. Euſtachius Presbiter.
Euthymius Zigabonus.
R. Ezra.

F

FAuentinus.
Felix Scripturiſta.
Ferdinandus à Caſtro Palao.
Fortunatus.
S. Franciſcus Aſſiſiates Seraphicus
Franciſcus Ceſpedes.
Franciſcus Longobardus.
Franciſcus Maria Guaccius.
Franciſcus Pegna.
Franciſcus Pelizzarius.
Franciſcus Ribera.
Franciſcus Robortel.
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Titelmanus.
Franciſcus Valeſius Medicus.
Franciſcus Victoria.
Fruſius.
Fulbertus.
S. Fulgentius Epiſcopus Ruſpen.

G

GAbriel Biel.
Gabriel Vaſquez.
Galenus Medicus.
Genebrardus.
Gregorius Presbyter.
S. Germanus Epiſcopus.
Gloſſa ordinaria.
S. Gregorius Nazianzenus Epiſc.
S. Gregorius Niſſenus Epiſcopus.
S. Gregorius Magnus Papa.
Gregorius Papa XV.
S. Gregorius Turonenſis Epiſcop.
Gregorius Sayrus.
Gretzerus.
Giulhelmus Abbas.
Guilhelmus Durandus.
Guilhelmus Philiarcus.
Guilhelmus Vorillon.

H

HAymo.
Hector Boethus.
Henricus à Gandauo D. ſolẽnis.
Henricus Inſtitor.
Henriquez.
S. Hermas Diſcipulus Pauli Apoſt.
Hieremias Drexelius.
S. Hieronymus.
Hilarion Monachus.
S. Hilarius Epiſcopus.
B. Hildegardes Virgo.
Hincmarus.
Hippocrates Medicus.
Hiſtoria Eccleſiaſtica.
Hugo Cardinalis.
Hugo de S. Victore.

I

IAcobus Aluarez.
Iacobus Billius.
Iacobus de Graſſijs.
Iacobus de Valentia.

S. Iaco-

S. Iacobus Diaconus.
Iacobus Pamelius.
Iacobus Simancas.
Iacobus Sprenger.
Ianſenius.
Ignatius Lupus.
S. Ignatius Martyr.
Innocentius Papa I.
Innocentius Papa VIII.
Ioachin Abbas.
Ioannes Azorius.
Ioannes Baptiſta de Lezana.
Ioannes Baptiſta Folengius.
Ioannes Baptiſta Poſſeuinus.
Ioannes Carthagena.
Ioannes Caſſianus.
S. Ioannes Chryſoſtomus Epiſc.
S. Ioannes Damaſcenus.
Ioannes Diaconus.
Ioannes Duns Scotus D. ſubtilis.
Ioannes Fernelius Medicus.
Ioannes Gailer.
Ioannes Lorinus.
Ioannes Maior.
Ioannes Maldonatus.
Ioannes Molinetus.
Ioannes Turrecremata.
Ioannes Viguerius.
Ioſeph Angles.
Ioſeph Hebræus.
S. Irenæus Epiſcopus Lugdunen.
Iſaac Abbas.
S. Iſidorus Epiſcopus Hiſpalen.
Iſidorus Abbas.
S. Iuo Presbiter.
S. Iuſtinus Martyr.
Iuſtus Lipſius.

K

R. KImmi.

L

LActantius Firmianus.
Landulphus Carthuſianus.
Laurentius ab Anania.
B. Laurentius Iuſtinianus.
Laurentius Peirinus.
Laurentius Portel.
Laurentius Surius.
S. Leo Papa.
Leonardus Leſſius.
Leonardus Vairus.
S. Leontius Epiſcopus Cæſarien.
Lippomanus.
Ludouicus Bloſius.
Ludouicus Frois.
Ludouicus Granatenſis.
Luiſius Legionenſis.
Lycoſthenes.
Lyndanus.

M

MAcrobius.
Marcellinus de Piſe.
Marcellinus Hiſtoricus.
Marcus à Lisbona.
Marſilius.
Martinus Bonacina.
Martinus de Arles.
Martinus Delrius.
Martinus Nauarrus.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Taurinen.
Michael Medina.
Miſſale Romanum.
Molfeſius.

N

Nicephorus.
Nicolaus de Lyra.
Nicolaus Monachus.
Nicolaus Remigius.
S. Nilus Abbas.
Nugnus.

O

Ogglerius Medicus.
S. Optatus Epiſc. Mileuet.
Origenes.
Osbertus.
Ouidius.

P

Pannonius.
Paraphraſtes.
S. Paulinus Epiſcopus.
Paulus Carraria.
Paulus Grillandus.
Paulus Layman.
Paulus Sherlogus.
Pedraza.
Pelbartus.
Peltanus.
Petrus Ancharanus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Caniſius.
S. Petrus Chryſologus Epiſcopus.
B. Petrus Damianus Cardinalis.
Petrus Gregorius.
Petrus Lombardus Epiſc. Pariſ.
Petrus Paludanus.
Petrus Rauzanus.
Petrus Tataretus.
Petrus Thyræus.
Philippus Marchinus.
Picus Mirandulanus.
Plato.
Pontificale Romanum.
Primaſius.
S. Proſper Epiſcopus Rhegienſis.
Proſper Farinacius.

R

Rabanus.
Raynerius de Piſis.
Raitherius.
Raynuthius.
S. Remigius Epiſcop. Rhemenſis.
Richardus de Media villa.
Richardus de S. Victore.
Richelius.
Rituale Romanum.
Robertus Bellarminus Cardin.
Rodulphus Cupers.
Roffenſis.
Rupertus Abbas.
Rupertus Tuitienſis.

S

Sebaſtianus.
Scribonius.
Seneca.
Serenus Abbas.
Simeon de Muis.
Simeon Metaphraſtes.
Socrates.
Speuſippus Platonicus.
Staphylus.
Stephanus Eduenſis Epiſcopus.
Stephanus Facundex.

Summa

Summa Corona.
Syluester Prieras.

T

TAbiena.
Tertullianus.
S. Theodoretus.
Theodoricus Abbas.
S. Theophanes Epiſcop. & Martyr.
Theophilaꝯtus.
Theophilus Abbas.
Theophraſtus.
Theoꝯteriſtus Monachus.
S. Thomas Doꝯtor Angelicus.
Thomas Caietanus Cardinalis.
Thomas Cantipratenſis.
Thomas de Kempis.
Thomas Phaſellus.
Thomas Sanchez.
Thomas Valdenſis.

V

VAlerius Polidorus.
Varro.
Vgolinus.
Villegas.
Vincentius Beluacenſis.
Vincentius Bonardus.
Vincentius Filiucius.
Viualdus.
Vualafridus Strabus.

Z

ZAcarias Vicecomes.
Zanardus.

EX

EX AVCTORIBVS
IN HOC OPERE ALLEGATIS

Ij duntaxat, qui Exorciſtico munere ſunt perfuncti, hoc Indice Alphabetico continentur.

S. ADelelinus Epiſc. Sagienſis.
Ægydius Nitteletus.
S. Aichardus Abbas.
S. Albinus Epiſcopus Andegauen.
Alexander Albertinus.
S. Ambroſius Archiepiſcopus.
S. Annon Epiſcopus.
S. Antonius Abbas.
S. Antonius à Padua.
SS. Apoſtoli Domini.
S. Auxentius Archimandrita.
S. Babyla Epiſcopus Antiochenus.
S. Barnabas Apoſtolus.
S. Baſilius Magnus Epiſc. Cæſ.
S. Benedictus Abbas.
B. Bernardinus à Feltria.
S. Bernardus Abbas.
Burſus Billius Canonicus.
B. Caluppanus.
Carolus Oliuerius.
S. Conſtantius Epiſcopus Aquinas.
S. Cyprianus Epiſcopus, & Martyr.
S. Daniel Stylita.
SS. Diſcipuli Domini.
S. Dominicus Patriarcha.
S. Eligius Epiſcopus Nouiomen.
S. Elphegus Epiſcopus Cantuarien.
S. Eutychius Patriarcha.
S. Franciſcus Patriarcha Seraphic.
S. Gallus Abbas.
S. Godefridus Epiſcopus Ambianen.
S. Gregorius Thaumaturgus Epiſc.
Hieronymus Menghus.
S. Hilarion Abbas.
S. Iacobus Alemanus.
B. Iacobus à Marchia.
S. Ignatius Loyola.
S. Ioannes Apoſtolus.
B. Ioannes à Capiſtrano.
Iſidorus Abbas.
S. Iuſtinus Martyr.
S. Launomarus Archimandrita.
S. Laurentius Epiſc. Dunelmenſis.
S. Macarius Patriarcha Antioch.
S. Maclouius Abbas.
S. Marcellus Abbas.
S. Marcellus Epiſcopus Pariſienſis.
S. Martinus Epiſcopus Turonenſis.
S. Maurilius Epiſcop. Andegauen.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Rhegienſis.
S. Nicetas Abbas.
S. Nicetius Epiſcopus Treuirenſis.
S. Nonnus Epiſcopus Edeſſæ.
S. Parthenius Patriarcha.
S. Patapius Solitarius.

S. Paulus

S. Paternus Epiſcopus Abricenſis.
S. Paulus Apoſtolus.
S. Petrus Apoſtolus.
S. Petrus Cœleſtinus Papa.
S. Petrus Exorciſta Martyr.
Petrus Santutius Cœleſtinus Ab.
Pontius Abbas Boneuallis.
S. Portianus Abbas.
S. Regulus Epiſcopus Arelatenſis.
S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis.
Serenus Abbas.
S. Simon Apoſtolus.
S. Suitbertus Epiſcopus Verdenſis.
S. Theodorus Archimandrita.
S. Theodoſius Cœnobiarcha.
Valerius Polidorus.
S. Vbaldus Epiſcopus Eugubinus.
S. Vedaſtus Epiſcop. Atrebatenſis.
S. Vincentius Ferrerius.
S. Vrſmarus Epiſc. in Cœnob. Laub.
S. Vulinuualocus Abbas.
S. Vuolphelmus Abbas.
Zacharias Vicecomes.
S. Zeno Epiſcopus Veronenſis.



MANVALE

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM

Pars Prima.

DE EXORCISTA.

VIDI, ait Ioannes Apoc. 1. *in medio ſeptem candelabrorum aureorum ſimilem filio hominis, veſtitum podere, præcinctum ad mamillas zona aurea: caput eius, & capilli candidi erant, tanquam lana alba, & tanquam nix: oculi eius tanquam flamma ignis, pedes eius ſimiles aurichalco, ſicut in camino ardenti: & vox illius, tanquam vox aquarum multarum, & cæt. & facies eius, ſicut Sol lucet in virtute ſua.*

Quo apparatu Exorciſta, Græca voce ſic dictus, qui Latinè dæmonem adiurans, ſiuè increpans vocatur, *c. Cleros. verſ. Exorciſtæ. 21. diſt.* iuremeritò non homo, ſed ſimilis filio hominis dicitur, eò quòd conditionem humanam ſuperantem, æquantem angelicam, & diuinam attingentem ſortitus ſit.

I. Exorciſta, dictus dæmonem adiurãs, per ſimilem filio hominis figuratur.

Verè pluſquam homo eſt cenſendus, qui diabolum expellere poteſt. Quæ etenim vires alicui ex hominibus ſuppetunt, vt talem, & tantum inimicum glorioſè expugnare valeat; cum illo nihil debilius, iſto nihil fortius in orbe reperiatur? *Nihil aliud eſt homo,* ait D.Bernardus lib.Meditat.cap.3. *quàm ſperma fętidum, ſaccus ſtercorum, cibus vermium. Poſt hominem vermis, poſt vermem fętor, & horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. Quid ſuperbis puluis, & cinis: cuius conceptus culpa, naſci miſeria, viuere pęna, mori anguſtia? Vnde ſuperbit homo, cuius conceptio culpa: naſci pęna: labor vita: neceſſe mori?* Dęmon nihil horum patitur; ſed intellectu ſubtilis, ſcientia illuſtris, motu velox, potentia inſignis, eſſentia ſpiritualis, ſtatu perpetuus perſeuerat in æternum. Quomodo tam debilis dęmonem tam

Quia dignitatẽ humanam ſuperat.

fortem poſſet è ſedibus ſuis nolentem expellere, profligare reluctantem, niſi conditione cæteris hominibus ſupereminer et?

2. *Angelicam exæquat.* Vndè ſupra homines eleuatus Angelorum ſortes exæquat. Nam ſi Spirituum beatorum dignitatem attendas, videbis ipſos ſpiritibus malignis dominari, & dæmones ſuo ſubiectos imperio quaquauerſum agere, agitare, exagitare, vt docent Alexander Alenſ. *par.* 2. *q.* 100. *mem.* 2. *ar.* 6. Rupertus Abbas *ſuper Iudicum cap.* 5. B. Laurentius Iuſtinianus *de ſpirituali anima reſurrect.* Iacobus Aluarez *lib.* 1. *de victoria tentat. par.* 3. *cap.* 7. D. Baſilius *in Pſal.* 33. & alij infra citandi *articulo de Angelis num.* 515. Qua poteſtate cum Exorciſta virtutes aduerſas cohibeat, iuremeritò vt Angelus cenſendus eſt, & ſimilis filio hominis, qui Angelorum ore in forma iuuenis ſplendidi, & ingenui apparentium miniſterium contra dæmones exercet, vt ſcripturæ, ac Patres indicant, qui toties Angelorum titulo Eccleſiæ Miniſtros cohoneſtant.

Diuinam attingit. Immò diuinam aliquo modo attingit conditionem. Quis enim eſt ille filius hominis, cui ſimilis eſſe, aſſeritur à Ioanne, niſi Chriſtus Dominus, vt teſtantur S. Irenæus *lib.* 4. *c.* 37. Luiſius Legionenſis *de Nominibus Chriſti*, Aretas, Abbas Ioachim, Ribera, Haymo, Anſelmus, Alcazar, & alij relati à Cornelio à Lapide *in Apocalypſim*, qui ſeipſum tali nomine vocans Matthæi 25. huiuſmodi poteſtatem expulſiuam dæmoniorũ ipſemet ſæpiſſimè exercuit, & ſuis Apoſtolis tradidit: neq; illis ſolùm, ſed etiam ſucceſſoribus? Quam ſpiritualiter æmulantur omnes Exorciſtæ, cum ſpiritus malignos cogunt in fugam prorumpere: aut maleficia ſoluunt, morboſq; veneficos ſanant. Et ideò iuremeritò ſimiles filio hominis eſſe dicuntur, eò quòd ſi non æqualem, ſaltem ſimilem poteſtatem adepti ſunt. Quare Exorciſta, qui conditione ſic eminet, multis qualitatibus fulgere debet, quæ illũ ad tale munus efficaciter obeundum aptè diſponant; ſed præcipuè debet eſſe Poteſtate donatus, Scientia præditus, Virtutibus ornatus; vt tribus capitibus explicabitur.

Ideo debet eſſe Poteſtate donatus. Scientia præditus. Virtutibus ornatus.

Cap. I.
Poteſtate donato.

3. *Eccleſiaſtica poteſtas Exorciſtæ neceſſaria ad debitam officij exercitationem.* Eccleſiaſticam poteſtatem omnibus Eccleſiæ Miniſtris neceſſariam eſſe, nemo ambigit. Quantumuis enim aliquis ſit abundantioribus chariſmatum donis præ cæteris ſuperfuſus, ſi tamen hac poteſtate careat, non poteſt ritè ſuum exercere miniſterium; ideo Exorciſta huiuſmodi poteſtate donatus eſſe debet, vt aptè ſit præparatus in ijs, quæ ad officium exorciſticum pertinent.

Quod typicè videtur in ſimili filio hominis apparenti in medio candelabrorum aureorum, qui veſtitus erat podere, tunica, ſcilicet, byſſina, ſiuè linea interula, quæ (vt explicant Nicolaus Lyranus in poſtilla, & Alcazar ſuper Apocalypſim) erat veſtis Sacerdotalis deſcendens à collo, & humeris vſq; ad talos, ideoq; dicta (Podiris) ideſt, talaris; & tam arctè corpori adhæ-

rens,

rens, vt nulla ferè in ea eſſet ruga: cum eſſet ſtricta admodùm, & manicas haberet ſtrictas. Nam quid deſignat ſacerdoticum illud indumentum, niſi poteſtatem Eccleſiaſticam, *quæ à Chriſto ſupernaturaliter,& ſpecialiter Apoſtolis, Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus legitimis vſq; in finem ſæculi ad ædificationem Eccleſiæ militantis ſecundum leges Euangelicas pro conſecutione fœlicitatis æternæ collata eſt?* Ita colligitur ex Soto *in* 4. *ſent. d.* 20. *q.* 1. *ar.* 1. Suarez *de Legibus, & Legiſlat. lib.*4. *c.*1. *nu.* 10. *& cap.* 3. *per tot.* & Barboſa *de Epiſcopalis officij inſtit.c.*1.& latiſs.*de Iure Eccleſiaſt. vniuerſo lib.*1.*c.*1.*&* 2.

In qua deſcriptione quadruplex illius cauſa indicatur, ſecùndum quam ab alia qualibet poteſtate diſtinguitur: Efficiens, cum dicitur: *à Chriſto ſupernaturaliter collata.* Nam cum Eecleſia ſit regnum eius monarchicum, placuit aliquos ex hominibus aſſumere, quibus tanquam Officiarijs,& Magiſtratibus ſuam tribueret facultatem. Subiectiua, cum dicitur: *Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus.* Nam hæc poteſtas Apoſtolis primitùs collata, ab ijs tranſijt ad Apoſtolicos viros; & ab illis in eorum ſucceſſores transfunditur vſquè ad conſummationem ſæculi: *can. In nouo teſtamento diſt.* 21. *& Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *de Sacram. Ordinis cap.*1. *& can.* 1. Formalis cum dicitur *ſecundùm leges euangelicas*; quæ dant formam vtendi: cũ non ſit in libertate Eccleſiaſtici,ea poteſtate ad libitum vti; ſed ad legis Euangelicæ, & Eccleſiaſticæ præceptum, quæ vnicuiquè definiunt, quid facto opus ſit; aliàs vſus eſſet abuſus. Finalis cum dicitur, *ad ædificationem Eccleſiæ*: eò quòd omnia eius miniſteria ad malum remouendum, & bonum promouẽdum occupentur; vt fideles à malis liberi, & in bono confirmati faciliùs ſuum finem aſſequantur. *Eius quatuor cauſæ explicãtur.*

Hæc autem, vt miniſterium reſpicit exorciſticum, ſecernitur in poteſtatẽ Ordinis exorciſtatus, & ſacerdotalis, ac poteſtatem Iuriſdictionis ordinariæ, & delegatæ, quæ ambæ poteſtates Exorciſtæ ſunt neceſſariæ modo, quò ſequentibus articulis explicabitur.

Duplex eſt.
Ordinis
(Exorciſtatus,
(Sacerdotalis.
Iuriſdictionis
(Ordinariæ,
(Delegatæ.

ARTICVLVS I.

Ordinis Exorciſtatus.

CVM *Ordo ſit concentus operationum ad inuicem communionis proportio, viciſſitudinis in omnibus cauſa,& contemperatio ad perficiendum idonea,* vt ait Speuſippus *in platonicis definitionibus*; & æquum ſit iuxta apoſtolicum præceptum I. Cor. 14. *omnia honeſtè, & ſecundum ordinem fieri*, in Eccleſia dari oportuit Sacrum Ordinem plures graduum, ac dignitatum Ordines in ſe continentem, in quibus ſingularis gratia, & ſpiritualis poteſtas, atq; officium traditur Ordinatis, vt munus ſuum in Eccleſia ex profeſſo gerant, vt doceat Magiſter *in* 4. *d.* 14. §. *ſi autem*, D. Thom. *ibi q.* 1. *ar.* 1. Viguerius *in ſumma c.* 16. §. 6. & Barboſa *Iuris eccleſiaſt. vniuer.lib.*1. *de Ordine, & qualit. Ordinan. cap.* 32. *nu.* 2. vt ſic ex ordinata illa poteſtate admirabilis officiorum harmonia conſurgeret, propter quam tot ordinum varietate circundata non immeritò caſtrorum aciei ordinatæ aſſimilatur. 4. *Quid ſit Ordo genericè ſumptus. In Eccleſia sũt plures Ordines.* Cantic. 6.

A 2 Inter

Definitur Ordo Exorciſtatus. Poteſtas in dæmones exerceri debet ab ijs, qui ſunt in ordine Exorciſtatus.

Inter hos graduum ordines numeratur Ordo Exorciſtatus, *qui eſt ſpiritualis poteſtas, qua Ordinatus poteſt dæmones increpare, illoſque ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus expellere*. Qua poteſtate nemo vti valet ad dæmones expellendos, ac diſſoluenda opera diabolica, qui non fuerit ſaltem huiuſmodi Exorciſtatus Ordine inſignitus, *cap. Non oportet. diſt.69. ex Concilio Laodicenſi cap. 26.* Alcuinus *de diuin. offic. cap. 35.*

5. *Iure ordinario ab hoc munere excluduntur Laici.*

Quapropter iure ordinario ab huiuſmodi miniſterio Laici repelluntur, nec poſſunt ſine pacti dęmoniaci ſuſpicione hoc ſibi munus de iure vindicare. Nam ſi hoc ſibi ex officio deberi aſſeuerant, palam conuincuntur ſacrilegij. Si verò gratiam ad hoc ſpecialiter datam, puta, per fidem in Chriſti nomine, prætendunt, tenentur huius iuris extraordinarij documenta prębere Eccleſiæ Sanctæ Pręlatis. Nam etſi dęmonum expulſio, & ſolutio maleficiorum per fidem in Chriſti nomine inter gratuita Dei dona connumerentur, quæ in aliorum vtilitatem bonis, & malis, Clericis, & Laicis tribuuntur, vt docet Paulus 1. Cor. 12. dicens: *Alij datur operatio virtutũ*, qua fideles per fidem poſſunt dæmones expellere, vt Chriſtus dixit Marci vlt. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient*. Nihilominus huiuſmodi gratiæ ab Eccleſia ſunt examinandæ, ſine cuius iudicio, & auctoritate nemini licet ſaltem publicè, vel miniſterialiter virtute peculiari exorcizare.

Infra nu. 184. §. 5.

Clerici ſimplices.

Simili ratione excluduntur ab eo numero ſimplices Clerici, qui licèt aſciti ſint in ſortem Domini, & veniant nomine perſonarum eccleſiaſticarum; non tamen poſſunt hoc munus miniſterialiter obire, niſi Exorciſtatus Ordine ſint inſigniti. Ideò tota poteſtas penes illos manet, qui ſaltem in Exorciſtarum numero cooptantur.

§. I.

6. *Ordo Exorciſtatus eſt vnus ex minoribus.*

Figuratus in lege veteri.

HVnc autem ordinem vnum eſſe ex ijs, quos minores vocant, omnes ſciunt quicumquè eccleſiaſticam diſciplinam nouerunt, cuius vmbra præceſſit in lege veterì apud Iudæos, inter quos adiurandis dæmonibus aliquos vacaſſe, probat illud Domini dictum Lucæ 11. & Matthæi 12. *Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filij veſtri in quo eijciunt? Ideò ipſi iudices veſtri erunt*. Vbi Toſtatus loquens in perſona Chriſti *quæſt. 64. ſuper illa Chriſti verba relata*, ait: *Non eſt veriſimile, quòd dicatis, ſcilicet, me eijcere dæmonia in Beelzebub: quia ego, & filij veſtri eijcimus demonia in eadem poteſtate; & tamen non conceditis, quod filij veſtri eijciant illa in Beelzebub: nec ergo debetis aſſerere, quòd ego eijciam in Beelzebub; ſed in virtute Dei, ſicut filij veſtri: cum non appareat aliqua ratio differentiæ, quare illos in virtute Dei, & me in Beelzebub dæmonia eijcere dicatis*. Deinde ſubdit: *Quod autem dicitur (Filij veſtri) accipitur de Exorciſtis. Nam apud Iudæos erant Exorciſtæ, qui inſtructi à Salomone dæmones eijciebant; & manſerunt ſemper in gente illa vſquè ad tempora Chriſti, & etiam poſt. Aſſerit enim Ioſephus lib. 8. Antiquit. cap. 2. quòd tempore belli Romani, Iudæus quidam de gente Iudæorum coram Veſpeſiano Cæſare dæmonem de obſeſſo corpore expulit; in cuius rei notitiã fecit,*

vt dæmon de corpore egreſſus vas aquæ coram poſitum videntibus cunctis euerteret. Sicque de iſtis Exorciſtis Chriſtus loquebatur, qui erant filij Iudæorum, ideſt, de gente illa. Quod confirmãt Chryſoſtomus *ſuper eadem verba Matthæi,* & Amalarius Fortunatus Epiſcopus Treuiren. *lib. 2. de Eccleſiaſticis officijs cap. 9. de Exorciſtis*: vt habetur *tom. 9. par. 1. Bibliothecæ Veterum PP.* & Beda *tract. ſuper Actus Apoſtolorum* ab eo allegatus.

§. II.

IN lege verò noua veritas ſubſecuta eſt, cum ipſemet Chriſtus Ordinem hunc inſtituit; non, vt aiunt quidam, videlicet, quando Chriſtus tetigit aures ſurdi, & muti dicens: *Ephpheta, quod eſt adaperire:* Marci 7. Et quando Maria Magdalena à ſeptem dæmonijs ab eo fuit liberata. Matthæi 26. quia ſequeretur, quòd bis inſtituiſſet Ordinem Exorciſtatus, quod videtur abſurdum; Sed in vltima cęna; cum totum Ordinis Sacramentum inſtituit. Et licèt Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſiaſt. vniu. cap. 33. de Ordine, & qualit. Ordin. num. 5. in fine,* videatur aſſerere, ſolùm Sacerdotium inſtitutum eſſe à Chriſto in vltima cęna, cęteros verò Ordines ab Apoſtolis, & ab eorum primis ſucceſſoribus introductos eſſe; omnesquè dici à Chriſto inſtitutos: quia ille omnium Ordinum officia in ſeipſo quodammodo geſſiſſe probatur; Nihilominus cum ex ſententia Doctorum melioris notæ, nempè D. Thomæ *par. 3. q. 64. ar. 3.* Caietani ibi, D. Bonau. *in 4. diſt. 24. q. 1. & 4.* Richardi *quæſt. 3. art. 3.* & aliorum infra citandorum, omnes Ordines ſint Sacramenta, dubio procul eſt aſſerendum, Ordinem Exorciſtatus à Chriſto Domino inſtitutum fuiſſe in vltima cęna ſimul cum toto Ordine; Vel dicendum eſt, Ieſum inſtituiſſe Ordinem Exorciſtatus, cum *Matthæi cap. 10. Marci 3. & Lucæ 9. Conuocatis duodecim Diſcipulis ſuis, dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Iuxta enim fidem omnia Sacramenta inſtituta ſunt à Chriſto Domino: ita expreſsè definitur in Concilio Trident. *ſeſs. 7. de Sacramentis in genere can. 1.* cuius verba ſunt: *Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis nō fuiſſe omnia a Domino noſtro Ieſu Chriſto inſtituta, anathema ſit.*

7. *Inſtitutus à Chriſto in lege noua.*

Et quando.

Verſ. 1. Verſ. 15. Verſ. 1.

Quem ordinem ſeruatum fuiſſe ab initio naſcentis Eccleſiæ probant Doctores teſtimonio Sanctorum Patrum, vt Ignatij, qui in epiſtola ad Antiochenſes ſalutat Subdiaconos, Lectores, Cantores, Hoſtiarios, Exorciſtas: Cypriani Epiſcopi, & Martyris, qui *lib. 4. epiſt. 7.* ſcribit, per Exorciſtas voce humana, & poteſtate diuina dæmones flagellari, vri, torqueri: Cyrilli Hieroſolomitani *in præfat. Cathecheſ.* aſſerentis, Exorciſtas per Spiritum Sanctum dęmones effugare: Optati Mileuet. *lib. 4.* docentis, per Exorciſtas ſpiritus immundos depelli, & in deſertum fugari: Clementis Romani Papæ *epiſtola ad Iacobum fratrem Domini:* Cornelij Papæ, & Martyris *epiſt. ad Flauianum*, quam Euſebius conſeruauit: Caij Papæ, & Martyris *epiſt. ad Felicem Epiſcopum:* Auguſtini *lib. 2. de Nuptijs, & concupiſc. cap 19. & 29.* Quibus adde Concilia, Roman. ſub Syluestro *can. 3.* Antiochen. *can. 10.* Carthag. 4. *can. 4.* cui interfuit, & ſubſcripſit idem Auguſtinus, Laodic.

8. *Seruatus ab initio Eccleſiæ. Vt teſtantur Patres.*

Concilia.

cap. 26. & alia moderniora, quæ cum antiquis æqualis ſunt auctoritatis, & fidei.

§. III.

9. *Quem eſſe Sacramētum, ſuſtinent plures Theologi.*

HVnc Ordinem, aſſerunt nonnulli cum Durando relati à Ioſeph Angles *in* 4. *ſent. quæſt. de Sacram. Ord. art.* 1. *diff.* 3. eſſe tantùm ſacramentale; Attamen Sacramentum eſſe, ſicut & cæteros Ordines, tuentur, præter D. Thomam, & alios ſupra relatos nu. 7. Paludanus *in* 4. *d.* 24. *q.* 1. Albertus Magnus, Almaynus, Maior ibi. Franciſcus à Victoria *Summa Sacram. q.* 6. *de Ordine.* Coninchus *diſp.* 28. *dub.* 6. Nugnus *q.* 27. *ar.* 2. *concl.* 1. & Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. plures citans Doctores. Quare cum Ordo Exorciſtatus ſit Sacramentum, eum ſuum producere effectum nō ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato, videlicet ex virtute Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, nempe, ex ſe, & ex vi talis Ordinis abſolutè, & infallibiliter ſecundum Dei legem ordinariam dæmones ab obſeſſis corporibus expellere, ſi adſint omnia requiſita, vt mox dicetur *num.* 17. & *ſequentibus,* fatemur indubitanter cum Toſtato *par.* 2. *in* 1. *Regum cap.* 16. *quæſt.* 41. Alphonſo à Caſtro *lib.* 6. *aduerſus hæreſes verb. Exorciſmus,* Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *nu.* 16. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. D. Thomæ quæſt.* 65. *art.* 4. *diſp.* 15. *ſect.* 4. Valentia 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 8. *punct.* 2. Philiberto Marchino *tract.* 2. *de Sacramento Ordinis par.* 4. *cap.* 10. Virtus enim huius Ordinis, quæ eſt expulſio Dæmonis ab obſeſſis corporibus per ſe pendet ex inſtitutione diuina, & poteſtate tradita à Chriſto Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus, & ab Eccleſia ſuis Eccleſiaſticis Miniſtris, nempè, Exorciſtis. Sed neceſſe eſt, vt Exorciſtæ in ſuis præceptis nomen Dei, videlicet, vel Sanctiſſimæ Trinitatis, vel Domini noſtri Ieſu Chriſti interponāt.

Ideò producere ſuum effectum ex opere operato: nempè dæmones expellere, ſi adſint omnia requiſita.

Probatur Ex inſtitutione Chriſti.

Vndè per ſola verba, quæ proferunt Exorciſtæ dæmones obiurgantes, eos non expellunt: quia ex ſe nullam habent efficaciam; ſed quādo præcipiunt in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, vel in nomine Ieſu Chriſti, dæmones expelluntur, nòn vi verborum coacti; ſed à virtute Dei, qui vult operari prolatis illis verbis.

10. *Auctoritate Toſtati.*

Hoc probat Toſtatus loco citato à ſimili in Sacramento Euchariſtiæ. *Quemadmodum enim,* ait, *in Sacramento Euchariſtiæ prolatis verbis à Sacerdote eſt ibi verum corpus, & ſanguis Chriſti; & tamen iſta verba ex natura ſua non habent aliquam virtutem ad hoc efficiendum: quia ſi in verbis eſſet virtus naturalis, à quocumq; illa proferrentur, conficeretur Euchariſtia. Sed falſum eſt: quia ſi Laicus illa protulerit, nihil efficit. Etiam non eſt efficacia à Sacerdote: quia tunc quandocumq; Sacerdos illa proferret, conficeret. Sed falſum eſt: quia ſi non proferantur cum intentione conſecrandi, ſed intentione iocandi, nihil efficit. Similiter ſi non proferantur ſuper debitam materiam, nihil fit. Solus ergo Deus eſt, qui conſecrat, faciendo ibi eſſe verum corpus Chriſti: & ſic ipſe fieri iuſſit, Ioan. cap.* 13. *&* 1. *Corinth.* 11. *Ita in Exorciſtis, quamquam verba, quæ ipſi proferunt, non habeant ex natura ſua aliquam efficaciam ad expellendos dæmones de corporibus; prolatis tamen illis verbis, quæ etiam in forma*

dedit

dedit Deus, illicò dæmonem eijcit de corpore. Et hoc: quia ipſe promiſit, ſcilicet, quòd prolato nomine ſuo iſta fierent: Marci vltimo, ſcilicet, In nomine meo dæmonia eijcient, ideſt, prolato nomine meo. Hæc Toſt. Hoc ipſum confirmat Alphonſus à Caſtro loco citato: *Vis,* ait, *præcepti ab Exorciſta prolati contra dæmones verbis Chriſti innititur: In nomine meo dæmonia eijcient. Per quæ promiſit non tantùm Exorciſtis; ſed toti Eccleſiæ, ſe numquam illorum inuocationi defuturum, qui nomen ipſius interpoſuerint.* *Alphonſ. à Caſtro.*

§. IV.

HInc miniſterio huic exorciſtico, ea, quæ in Sacramentis concurrunt, proportionaliter conuenire, non eſt dubitandum. Quod facilè probari poteſt ex Sacramento Pęnitentiæ, in quo, ſicut in cęteris, concurrunt cauſa efficiens, materia, forma, & intentio Miniſtri, quorum ſi vnum deficiat, Sacramentum non efficitur. Docet Concil. Trident. *ſeſſ.* 7. *can.* 11. *de Sacram. in genere,* Bartholomæus ab Angelo *Dialogo* 1. §. 27. & Bonacina *diſp.* 1. *de Sacram. in genere q.* 3. *punct.* 2. alios plures citans. Efficiens cauſa, altera eſt principalis, quæ eſt Deus operans, peccata remittendo, & gratiam conferendo: Altera minus principalis, Sacerdos nempe, verba proferens abſolutionis, qui eſt velut inſtrumentum morale: vt ſerra eſt artificiale, quæ mouetur à fabro lignario. Materia altera remota: Propinqua altera. Remota ſunt peccata. Propinqua ſunt actus deteſtationis peccatorum, & confeſſionis eorundem. Forma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba abſolutionis: *Ego te abſoluo à peccatis tuis, In nomine Patris, & cæt.* Propinqua eſt prolatio verborum ſuper debitam materiam. Intentio Miniſtri eſt, abſoluere hominem à peccatis, & gratiæ Dei eum reconciliare. Quæ omnia ſi adſint, Sacramentum ſuum producit effectum.

11. *In miniſterio Exorciſtatus concurrunt omnia, quæ in Sacramentis proportionaliter.*

D. Thom. 3. p. q. 84. ar. 2. Nugnus, & Vaſquez ibi, & Bonac. diſp. 5. de Sacram. q. 3.

Idem prorſus proportionaliter fatendum in miniſterio Ordinis Exorciſtatus. Non enim loquimur hic de Exorciſtatu, prout eſt ordinatio: quia ſic eius cauſa principalis efficiens eſt Deus: minus principalis, dicta miniſterialis, eſt Epiſcopus. Materia remota eſt liber Exorciſmorum. Propinqua traditio eiuſdem. Forma ſunt verba ab Epiſcopo prolata, cum tradit Exorciſtæ libellum, in quo Exorciſmi continentur, dicens: *Accipe, & commenda memoriæ, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper Energumenos, ſiuè baptiʒatos, ſiuè Cathecumenos.* Intentio verò Epiſcopi eſt, inſtituere in Eccleſia Dei idoneum Miniſtrum ad dæmones expellendum. Ita pręſcriptum eſt in Concilio Carthagin. 4. *can.* 7. & Eccleſiaſticis canonibus *c. Exorciſta diſt.* 23. Et probant Valentia *tom.* 2. *diſp.* 6. *q.* 8. *par.* 2. *col. penult. verbo Iampridem.* Sanchez *in Decalogi præcepta c.* 42. *num.* 18. Guilhielmus Durandus *in Rationali diuin. offic. lib.* 2. *c.* 6. *nu.* 4. Viualdus *in candel. aureo par.* 1. *vbi de Sacram. Ordinis nu.* 12. & 13. Cardinalis Bellarminus *de Clericis lib.* 1. *c.* 13. *verſ. tertius Ordin.* Henriquez *in Summa lib.* 10. *c.* 9. §. 2. Molfeſ. *in Sum. Theologiæ Moralis tract.* 2. *c.* 6. Filliuccius *tract.* 9. *nu.* 20. & 51. Sebaſtianus *Caſ. in relect. de Eccleſiaſtica Hierarchia diſp.* 11. §. 3. *in*

Quænam ſint cauſæ Exorciſtatus, vt Ordo eſt.

fine, Vaſquez *tom.* 3. *in* 3. *par.* D. Thomæ *diſp.* 237. *c.* 3. *num.* 32. Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. in vniuer. lib.* 1. *de Acolyt. & alijs ordin. c.* 38. *num.* 14. &
Ver: 15. Petrus Thyræus *de Dęmoniacis c.* 37. *nu.* 502. ex illo Actuum 19. vbi dæ-
Ver. 16. mon obiecit filijs Sceuæ iniquè huiuſmodi poteſtatem vſurpantibus: *Ieſum noui, & Paulum ſcio, vos autem qui eſtis? & inſiliens in eòs, & cęt.*

§. V.

12\. *Exorciſtatus, vt miniſteriũ eſt, eius cauſa efficiens Principalis eſt Deus. Miniſterialis eſt Exorciſta. Exorcizare quid ſit.*

SED loquimur hìc de miniſterio Exorciſtatus, videlicet, prout actu exercetur ab Exorciſta. Hoc enim modo conſideratus, eius cauſa principalis eſt Deus, qui dæmonem tum ab hominibus obſeſſis, aut maleficiatis, tum à rebus ad homines ſpectantibus virtute ſua expellit; vt docet Toſtatus *loc. cit. num.* 10. Cauſa inſtrumentalis, ſeù miniſterialis eſt Exorciſta, qui in nomine Ieſu dæmoni præcipit, vt exeat è corpore, quod poſſidet. Eius namq; officium eſt, dæmonem adiurare, & increpare per nomen Domini, vt colligitur ex Auguſtino *lib.* 1. *de Vita beata*, vbi ait: *Exorcizare eſt per diuinam virtutem immundum ſpiritum adiurando expellere.* Quod pariter teſtantur D. Iſidorus *in Epiſt. ad Ludifredum*, & refertur *in cap. Perlectis diſt.* 25. Rabanus *lib.* 1. *de Inſtitut. Clericorum cap.* 10. Hugo *lib.* 2. *de Sacramentis par.* 3. *cap.* 8. Stephanus Eduenſis *tract. de Sacramento Altaris cap.* 3. *relatus tom.* 10. *Bibliotheca Veterum Patrum.*

§. VI.

13\. *Materia remota miniſterij Exorciſtatus quænam ſit. Quænam materia propinqua.*

MAteria altera remota: propinqua altera. Remota eſt dæmon expellendus. Nam tota actio Exorciſtæ verſatur circa huiuſmodi dæmonis expulſionem, tanquam materiam circa quam: vt ſic patiens à diabolica tyrannide liber expeditiùs Deo inſeruire poſſit. Propinqua eſt paſſiua dæmonis expulſio cooperante obſeſſo, aut maleficiato, (ſi eſt capax rationis) per actus liberi arbitrij, quibus dæmonem deteſtatur; ac proteſtatur, ſe nihil cum eo velle habere commune; ac firmiter credit, quòd Deus non ſolùm poteſt illum à Dæmone liberare, ac modum eum liberandi nouit; ſed pro ſua infinita clementia, ac bonitate, ac pro veritate verbi ſui, quo promiſit omnibus in ſe confidentibus ſuum preſtare auxilium, illum abſq; vlla dubitatione à dęmone liberabit, ſi huiuſmodi liberatio futura ſit animæ ſalutaris.

Si verò obſeſſus, vel maleficiatus rationis vſu careat, tunc pro eo ſupplet Eccleſia. Veruntamen iuuant maximopere actus fidei, ac confidentiæ in Deum pro eius liberatione eliciti à parentibus, vel conſanguineis, aut quibuſcumq; Vexati curam habentibus.

Declaratur à ſimili in baptizandis (Adultis, (Paruulis.

Sicut in Sacramento Baptiſmi, cum Baptizandus eſt adultus, ante Baptiſmi ſuſceptionem circa ea, quæ credenda ſunt, cathechizari debet, vt habetur *can. ante viginti*, & in Concilio Laodicenſi *can. Baptizandos.* & Concil. Bracharenſi *can. Non liceat. de Conſecrat. diſt.* 4. teneturq; habere voluntatē determinatam actualem, ſiuè virtualem Baptiſmum ſuſcipiendi. Definita

eſt in *cap. Maiores, de Baptiſmo*. Et docet Scotus *in* 4. *diſt.* 4. *q.* 4. Pro paruulis verò voluntarium conſenſum præſtat Eccleſia. Ratio eſt: quia ſicut originale peccatum fuit voluntarium non in paruulo, ſed in Adam: ita remedium ſatis erit in paruulo, vt ſit voluntarium in Chriſto inſtituente, & Eccleſia miniſtrante: fuit enim primus Adam futuri Adæ, ſcilicet Chriſti forma. Ita Ioſeph Angles docet *Flor. Theolog. qq. in* 4. *quæſt. de recipientibus Baptiſmum art.* 5. *diffic.* 4. *concl.* 2. Pari modo obſeſſus, aut maleficiatus, ſi capax ſit rationis, tenetur ipſe habere voluntarium conſenſum ſuæ liberationis; & elicere actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quòd pro ſua pietate, ac fidelitate, ad præceptum ab Exorciſta dæmoni faciendum, vt exeat, & recedat totaliter ab eo, illum Deus expellet, & in fugam vertet. Si verò rationis vſu careat, tunc ſupplet Eccleſia.

Veruntamen ſicut cum paruulus ſolemniter baptizatur, fidem per verba 14.
geſtantium quodammodo profitetur, & per eorundem verba diabolo, & mundo abrenuntiat: & hoc fit vi Sacramenti, & diuinæ gratiæ, quam Dominus donauit Eccleſiæ, vt habetur *can. Paruuli fideles de conſecrat. diſt.* 4. Ita obſeſſis, vel maleficiatis, aut ægrotis rationis vſu carẽtibus maximoperè iuuat pro ſanitate à Deo illis impetranda, ſi eorum parentes, vel conſanguinei, aut curam habentes actus deteſtationis in dæmonem, ac confidentiæ in Deum efficaciter eliciant. Sic enim Redemptor noſter Ieſus Chriſtus pro fide Cananeæ filiam eius à dæmone liberauit. Matth. 15. Pro fide Centurionis ſeruo eius ægroto ſanitatem contulit. Matth. 8. Pro fide eorum, qui paralyticum per tectum demiſerunt, à paralyſi liberauit eum. Matth. 9. Pro fide Archiſynagogi eius filiam à mortuis ſuſcitauit. Luc. 8. Pro fide patris pro filio ſuo dæmoniaco rogantis, illum à dæmone eripuit. Marci 9. Vnde Ioannes Maldonatus Comment. in cap. 9. Matthæi verſ. 28. ait: *Licèt nemo poſſit iuſtificari aliena fide, poteſt benè gratias ſanitatis obtinere aliena fide.*

§. VII.

Forma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba à Chriſto 15.
inſtituta; Marci vlt. *In nomine meo dæmonia eijcient*. Nam præcepta debẽt fieri in nomine Dei, præcipuè in nomine Ieſu Chriſti interpoſito. Sic teſtantur Iacobus de Graſſijs *in aureis deciſionibus par.* 2. *lib.* 1. *cap.* 9. *nu.* 6. Alciatus *lib.* 8. *parerg. cap.* 23. Durandus *in Rationali diuin. offic. lib.* 2. *cap.* 6. *nu.* 1. *&* 2. Henriquez *in ſum. lib.* 10. *cap.* 9. §. 2. Anaſtaſ. Germon. *de Sacrorum immunit. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 38. Rodulph. Cupers *in repet. cap. oportebat. diſt.* 79. *ſub titulo de Exorciſtis ar.* 1. Cardin. Baronius *to.* 1. *annal. Eccl. anno Chriſti* 56. *nu.* 7. Petrus Gregorius *Syntagmate Iuris par.* 2. *lib.* 16. *cap.* 5. *nu.* 1. vbi declarat, qui dicantur Energumeni: Vaſquez *to.* 3. *in* 3. *par. D. Thom. diſput.* 236. *num.* 23. *verſ. tertius, & nu.* 24. Carolus de Graſſijs *de effectibus Clericalibus in prælud. num.* 286. relati ab Auguſtino Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. vniu. lib.* 1. *de Acolyt. & alijs min. Ordin. cap.* 38. *num.* 15.

Quænam ſit eius Forma remota.

Præcepta debẽt fieri in nomine Ieſu, vel Sanctiſſimæ Trinitatis.

Simili verborum forma ipſi Apoſtoli, ac Diſcipuli Chriſti faſſi ſunt, ſe

Tali forma vſi ſunt Apoſtoli.

vſos

vſos fuiſſe Lucæ 10. *Reuerſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo.* Quibus verbis Paulus Apoſtolus vtebatur Actuum 16. vbi à puella pythonem ſpiritum eijciens
Verſ. 18. conuerſus ſpiritui dixit: *Præcipio tibi in nomine Ieſu Chriſti, exire ab ea: & exijt eadem hora.* S. Petrus ſimiliter, teſte S. Clemente, hac forma vtebatur: *Non curo, quomodo huc intraueris; ſed vt exeas impero in nomine Ieſu Chriſti.* Sic S. Ioannes Euangeliſta: *Interdico tibi in nomine Ieſu Chriſti Nazareni, ne vltrà hic habites. Item in nomine Ieſu Chriſti hinc exite numquam redituri.* Sic omnes Sancti vtebantur, vt omnes eccleſiaſticæ ferunt hiſtoriæ. Quæ formæ eſſentialiter, & quoad ſenſum non differunt. Nam intentio Chriſti eſt, vt præcepta fiant in nomine eius. Ratio eſt: quia, vt
Verſ. 9. ait Paulus Philipp. 2. *Deus dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen; Vt in*
Verſ. 10. *nomine Ieſu omne genuflectatur cæleſtium, terreſtrium, & infernorum.* Et Pe-
Verſ. 12. trus Act. 4. *Hoc eſt nomen, in quo oportet nos ſaluos fieri.*

Forma propinqua. Forma verò propinqua eſt prolatio huiuſmodi verborum ſuper debitam materiam cum debita intentione; vt docent omnes Doctores in ſimili de Sacramentis.

§. VIII.

16. *Intentio, quam debet habere Exorciſta in ſuo miniſterio.* INtentio, quam debet habere Exorciſta eſt, non ſolùm ſe velle dæmonẽ torquere; ſed illũ à corpore obſeſſo expellere. Vel ſaltem habere debet intentionẽ faciendi, quod intendit Eccleſia, vel Chriſtus inſtituit faciendũ. Quæ intentio omninò neceſſaria eſt in quolibet Eccleſiæ Miniſtro. Ideò Exorciſta neceſſariò debet ad veritatem Sacramenti, ſuum actum exteriorem, puta, verba in hunc finem dirigere, vt per illum actum id, quod Chriſtus Ieſus, vel Romana Eccleſia faciendum inſtituit, conficiatur: ita definita eſt expreſsè hæc veritas in Concilio Florentino. Confirmant Theologi D. Thom. 3. *par. q.* 64. *ar.* 8. Alexander Alenſ. *in* 4. *par. q.* 19. *mem.* 1. *ar.* 4. D. Bonau. *in* 4. *d.* 6. *q.* 1. *&* 2. *ar.* 2. Ricard. *ibi q.* 1. *ar.* 1. Scotus *q.* 3. 5. *&* 6. & alij plures apud Ioſeph Angles *in* 4. *q. de Miniſtro Sacramentorum.*

§. IX.

17. *Exorciſmus infallibiliter ſuum pducit effectũ, ſi adſint omnia requiſita.* CVM ergo in hoc ſacro exorciſtico miniſterio, ea, quæ in Sacramentis requiruntur, proportionaliter concurrere videamus, proculdubio aſſerere non ambigimus, vim exorciſmi, ſeù præcepti eccleſiaſtici dæmoni ab Exorciſta facti in nomine Ieſu non inniti Sanctitati miniſtri, & ſi ea non parum iuuet; ſed inuocationi Sanctiſſimi Nominis Ieſu, & fidei, & Sanctitati Eccleſiæ, in cuius perſona fiunt; Et huiuſmodi præcepta vim habere dæmones expellendi non ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato; ſicut cætera Sacramenta in producendo ſuum effectum: vt colligitur ex D. Thoma 3. *par. q.* 71. *ar.* 3. Et ideò ſicut infallibilis eſt Sacramentorũ effectus, niſi adſit aliquis defectus vel ex parte miniſtri, vel ex parte formæ, vel ex parte materiæ, vel ſuſcipientis: Sic infallibilis eſt effectus actus Ordi-

nis

nis Exorciſtatus, qui eſt expulſio dæmonis, niſi ſit aliquis defectus vel ex parte cauſæ inſtrumentalis, vel intentionis Miniſtri, vel formæ, vel materiæ. Videamus ergo ex quanam cauſa defectus euenire poſſit; cum ſæpius multi obſeſſi, ac maleficiati exorcizentur, nec tamen à dæmoniaca obſeſſione liberentur. *Vnde proueniat, quòd aliqui obſeſſi exorcizati non liberantur.*

§. X.

Ex parte cauſæ efficientis principalis, nempè, Dei, non poteſt eſſe defectus: quia Deus quantum eſt ex ſe ad liberationem concurrere ſemper eſt paratus, quando expulſio dæmonis animæ obſeſſi futura eſt ſalutaris: quia Deus promiſit in eo credentibus, quòd dæmones eijcerent, Marci vlt. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Si crediderint, nempè, dæmones eijcere in nomine Ieſu. *Ieſus enim,* ait Gregorius homil. 28. in Euang. apud Gloſs. *Saluator eſt: vel etiam ſalutaris dicitur; & qui petit in nomine Ieſu, ſalutaria petit, & illa obtinet, quæ petit.* Verba autem Dei præteriri non poſſunt: cum Deus ſit verax, & omnia in veritate docens; & ita verax, quòd *Cœlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt,* ait Ieſus Matth. 24. Ideò quantum eſt ex parte Dei ex vi promiſſionis factæ, quando liberatio à dæmone perſonæ liberandæ eſt ſalutaris, Deus infallibiliter concurrit, ſi adſint cætera requiſita. 18. *Non à Deo, ſi liberatio ſit ſalutaris animæ.*

19. Hinc cautè legendi Auctores illi tàm priſci, quàm neoterici, qui dicunt, *Deum plerunque ſinere dæmonem in ſua voluntate, an obedire velit, nec ne; ſicut homines, quibus Deus aliqua præcipit: quia Deus regulariter omnia mouet ſecundum modum ſuum; rationalia, ſcilicet, cum libertate. Sed tamen ſicut hominibus adhibet ſtimulos, vt velint obedire per Prædicatores, aduerſitates, & huiuſmodi; Ita etiam malignis ſpiritibus adhibet ſtimulos vrgentes ad ſuam obedientiam, qui ſunt exorciſmi, quibus dæmones ità ſpiritualiter cruciantur, ſicut homines verberibus corporalibus.* Hæc dicti Auctores. *Adducitur error aliquorum.*

At quis non videat, prædicta verba expreſsè veritati Sancti Euangelij aduerſari, in quo Deus promiſit in ſe credentibus, quòd dæmones eijcerent in nomine Saluatoris independenter à dæmonis voluntate, immò contra dæmonis voluntatem? Marci vlt. ſicut etiam cap. 9. dixit: *Omnia credenti ſunt poſſibilia.* Vbi videas eorum grauiſſimum errorem à nemine hucuſquè conſideratum, dum ex prædictis ſuis verbis, & ex ſimilitudine allata oſtendunt, huiuſmodi dæmonis expulſionem non fieri à virtute Dei dæmone inuito; ſed pendere à libera dæmonis voluntate; ſicut obſeruatio præceptorū dependet à libero hominis arbitrio, Deo adiuuante. Quod impium eſt aſſerere: cum repugnet veritati Euangelicæ, & poteſtati Eccleſiæ, quæ huiuſmodi facultatem dæmones eijciendi à Chriſto Domino accepit independenter à dæmonis voluntate. Quod magis, ac magis oſtendit factum, ac dictum Chriſti. Cum .n. Diſcipuli eius non potuiſſent ab illo puero lunatico dæmonem eijcere, acceſſerunt ad Ieſum ſecretò, & dixerunt: *quare nos non potuimus eijcere illum?* Quibus non dixit Ieſus: quia Pater meus noluit vti ſua omnipotenti virtute; ſed reliquit dæmonem in ſua libertate, & obſtinatio- *Et reprobatur.* *Mar. 16.*

natione; vt dixiſſent præfati Auctores. Sed reſpondit: *Propter incredulitatem veſtram*. Matthæi 17. cauſam refundens non in Deum, ſed in Exorciſtas: quia non ſe benè diſpoſuerant ad fidem vigoroſam, ac confidentiam perfectam impetrandam per orationem, & ieiunium: Nec non in obſeſsũ, & eius patrem dicens: *O generatio incredula, & peruerſa quamdiù apud vos ero? quamdiù vos patiar?*

§. XI.

20. *Quomodo ſit defectus ex parte Exorciſta.*

EX parte cauſæ inſtrumentalis, ſeù miniſterialis tunc eſt defectus, quando Exorciſta non cognoſcit ſuam poteſtatem à Chriſto ſibi traditam in perſona Apoſtolorum, & ab Eccleſia ſibi cõmunicatam in Ordine exorciſtatus: qua mediante, debet credere, dęmonem teneri eius pręceptis obedire, ſicut Deo in his, quæ ad liberationem pertinent obſeſſi; ſi etiam ipſe obſeſſus ſit bene diſpoſitus, & liberatio ſit ei profutura. Sicut enim ſecuris, vel ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarij, & lignum obedit ſerræ, vel ſecuri, dum ſcinditur per eam: ſic dęmon neceſſariò miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ tenetur obedire. Et ſicut non poteſt dęmon non obedire Deo: ſic non poteſt non obedire eius miniſtro in his, quæ infra eius poteſtatis limites continentur. Quam veritatem dęmones ipſi pluries Venetijs, & alibi coacti per vim pręcepti ſibi à me facti in nomine Ieſu, faſſi ſunt, antequam per vltimum pręceptum expulſiuum è corpore obſeſſo egrederentur.

Hinc plures Exorciſtæ huiuſmodi ſuam ignorãtes poteſtatem, cõfugiunt ad dęmonem; ac per vim pręcepti tentant educere ex Orco Luciferum cum ſuis ſatellitibus, vt ipſe veniat, ac poteſtate ſua ſathanica huiuſmodi obſtinatos è corpore obſeſſo ſpiritus eripiat, eosq; ad inferos deducat. Imò ſæpiùs ab ipſomet dæmone obſidente quærunt, vt dicat, quando velit exire, qua die, qua hora, quo loco, per quam perſonam, per quem Sanctum ſit expellendus: Et in alios huiuſmodi labuntur errores, qui à nobis vt abominabiles, Deoq; & Eccleſiæ iniurioſi, & obſeſſis, ac maleficiatis valdè noxij, quin & ipſis Exorciſtis admodum pernicioſi reprobãtur infra *cap. 3. articulo de Prudentia in vitandis erroribus*.

§. XII.

21. *Quando ſit error ex parte intentionis.*

EX parte intentionis dæmonem expellendi, notabilis defectus videtur in regulis traditis ab antiquis Auctoribus, dum aſſignant ad dęmones eijciendos multos dies, hebdomadas, menſes, & annos, in quibus multa præſcribunt adimplenda, & exercenda tum pharmaca corporalia, vnctiones, balnea, vomitoria, fumigationes ſulphureas: tum irriſiua, & alia id generis, quæ in eorum libris continentur: in quibus apertè conſtat, numquam Exorciſtam actualem, vel virtualem eijciendi dęmonem tunc habere intentionem, quandò illud de exitu facit præceptum, ſi credit cętera alia ſeruanda eſſe neceſſariò: quia ſic verba contraria ſunt intentioni. Per verba enim pręcipit, vt exeat citò; ſed intentio eſt, vt non exeat, niſi adimpletis huiuſmodi remedijs, & deſtructis maleficij ſignis.

Ex

§. XIII.

EX parte formæ communis, eſt defectus ferè in omnibus exorciſmarijs. Nam relicta forma tradita ab ipſo Chriſto, & ab Apoſtolis, ac Diſcipulis eius vſitata, quæ quoad eſſentiam clara eſt in Euangelio: *In nomine meo dęmonia eijcient:* & ſępiùs apud Euangeliſtas, & Acta Apoſtolorum memorata, nouas quærunt alibi exorciſmorum formulas, vnuſquiſq; proprio ſuo Marte, & continuè multiplicantur noui exorciſmi vocati potentiſſimi, & efficaciſſimi, eò quòd in eis multæ continentur dęmonibus comminationes factæ; aſſerentes, neceſſe eſſe, Exorciſtam, quoties Energumenum exorcizare aggreditur, ſaltem per ſex horas continuas legere exorciſmos, quaſi modus expellendi dęmones conſiſtat in multitudine, & longitudine coniurationum, & non in virtute, & efficacia Sanctiſſimi Nominis Ieſu, qua ab Exorciſta dęmones ſunt expellendi. 22. *Error ex parte formæ.*

Sed vndenam tanta multitudo exorciſmorum, ex quorum lectione nimis defatigantur Exorciſtæ, & obſeſſi defeſſi aufugiunt, ſi à Chriſto data eſt verborum forma (ſaltem quoad ſubſtantiam) dæmones effugandi? Cur Exorciſtæ hùc illùcq; diſcurrunt, vt nouas exorcizandi adinueniant formulas, ſi in Euangelio clara, & aperta traditur? Hoc vtiq; non aliundè prouenit, quàm ex ignorantia, qua laborant, eorum, quæ eſſentialiter ſpectant ad hanc artem. Hinc ex hac ignorantia ſequitur error peior priore, quòd in huiuſmodi ſuis exorciſmarijs admonent Exorciſtas, vt dęmonem patrem mendacij interrogantes arctent, vt dicat: *Quibus verbis magis crucietur: Quinam ſint Sancti in Cęlo, & quinam dęmones in Inferno ſibi magis inimici.* Quas interrogationes in ſuis coniurationibus ſæpiùs repetunt; in quibus apertè manifeſtant, ſe numquam agnouiſſe verba ſacri Euangelij, quibus Dæmones ab obſeſſis corporibus ſunt expellendi. Vbi videas, quomodo per huiuſmodi interrogationes occultè, & inconſideratè Exorciſtæ euadũt diaboli diſcipuli. Quos errores infra deteſtamur *num.* 271. *& ſequentibus.* *Vndè proueniat multitudo exorciſmorum.*

§. XIV.

EX parte materiæ remotæ, quæ eſt dęmon expellendus, error euenit: quia ignorant, Chriſtum per Paſſionem ſuam dęmonibus abſtuliſſe omnem hominibus nocendi facultatem quoad actum ſecundum pro omnibus ijs, quos Deus vult protegere ob aliquod bonum publicum, vel priuatum, & maximè, quia confidunt in protectione Dei Altiſſimi, ac in virtute Sanctiſſimi Nominis Ieſu, cui Deus Pater dedit hanc virtutem, vt eo inuocato dęmones effugentur, ac cętera mirabilia ſupernaturaliter ab hominibus operentur; vt latè *infra num.* 65. *& ſequent. & nu.* 494. Vndè licèt dęmones maximam ex ſe vim habeant naturalem; attamen virtus hæc eorũ quoad actum ſecundum, ideſt, quoad operationem eſt ligata, vt dixi, & maximè pro his, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam, vt latiſſimè probatur infra *loco citato, & vbi de Fiducia in Deum.* 23. *Error ex parte materiæ remotæ.*

Tan-

§. XV.

24\. *Ex parte actuũ liberi arbitrij ſæpè deficiunt Obſeſſi.*

TAndem ex parte materiæ propinquæ, quam voco paſſiuam dęmonis expulſionem, cooperante obſeſſo, vel maleficiato per actus liberi arbitrij, quibus dęmon deteſtatur, ac in Deum ſuam collocat fiduciam (ſi capax ſit rationis) eſt communis defectus: quia multi obſeſſi, ac maleficiati non ſe diſponunt ad fiduciam à Deo impetrandam, quæ eis, vt liberentur à dęmone, eſt neceſſaria. Non enim incumbunt orationi, nec ieiunijs vacăt, per quæ à Deo huiuſmodi fiducia facilè obtinetur, vt latiſſimè infra, cum de Ægroto erit ſermo *par.* 2. Alij accedunt ad Exorciſtas, vt exorcizentur, & orant, & ieiunant; ſed nolunt credere, quòd Exorciſta poſſit prima vice (ſi expulſio fuerit ſalutaris) illos à dæmone liberare: ſed requiri, putăt, multas temporis ſtationes, longas, ac ſæpiùs exorciſmorum lectiones iteratas, rerum fętidarum fumigationes, vnctiones, purgationes, & euacuationes crebrò adhibitas. Alij credunt, voluntatem Dei ſic eſſe determinatam, vt à dæmone ità diù vexentur pro animæ ſuæ merito abundantiori, vt faciunt perſonæ magìs exercitijs ſpiritualibus addictæ. Et licèt perſonæ iſtæ non peccent; tamen ponunt obicem ad liberationem ob defectum confidentiæ, quæ omninò neceſſaria eſt in adultis; videlicet, vt credant, ac confidant, quòd Deus non tantùm poteſt, & nouit illos à dæmone liberare, ſed pro ſua infinita bonitate, ac fidelitate ſuæ promiſſionis infallibiliter vult illos à dæmone liberare, ſi liberatio huiuſmodi eis ſit profutura. De his, & alijs huiuſmodi impedimentis latiſſimè infra *par.* 3. *vbi de Dæmone obſiſtente.*

Si ergo in his quatuor cauſis nullus in ordine ad liberationem defectus occurrerit, Exorciſtam per fidem Sanctiſſimæ Trinitatis, ac virtutem Sanctiſſimi Nominis Ieſu ab hominibus obſeſſis, ac maleficiatis, & è rebus homines ſpectantibus infallibiliter dæmones expulſurum, nemini eſt ambigendum, vt toto tractatus decurſu exactè demonſtratur.

ARTICVLVS II.

Ordinis Sacerdotalis.

25\. *Dæmones expellere ex conſuetudine Eccleſiæ ad Sacerdotes ſpectat ratione Dignitatis.*

QVamuis ſanctum expellendi dæmones miniſterium quilibet Exorciſta ritè ordinatus exercere poſſit, *can. Perlectis diſt.* 25. & conſtat de S. Petro Martyre, dicto Exorciſta; tamen ex cõmuni Eccleſiæ praxi ad Sacerdotes propriè, ac principaliter pertinet; & conuenientiùs ab illis exercetur, ſiuè dignitatem, ſiuè poteſtatem, ſiuè exercitium ipſum conſideres.

Dignitas Sacerdotum tanta eſt, vt nullus in orbe, qualicumq; ſplendore fulgeat, eis æquiparari valeat, vt pluribus docet D. Chryſoſt. *in lib. de Sacerdotio.* Vnde decentiùs exorciſmi, & præcepta eccleſiaſtica ab eis fiunt: eò quòd per tantum miniſterium ſuper dæmones, & Angelos euehuntur: Cum dæmones, quantumuis mali, Sacerdotali imperio parere cogantur: & An-

& Angeli, etſi natura, & ſanctitate ſublimes, ei honorem habere, & mandatis eorum aliquando obſequi non dedignantur; præcipuè cum de expellendo è corporibus dæmone, aut diſſoluendis maleficijs agitur. Nam ſicut mali hominum exitio ſemper inuigilant; ita boni eò magis eorum ſalutem procurant, vt benè docet Ioſeph Angles *in 2. diſt. 11. q. vnica dub. 6.* & libenti animo vires angelicas poteſtati ſacerdotali connectunt, cum vident Sacerdotes, qui nobilitate miniſterij æqualem, ſi non maiorem, cum eis ſortiuntur conditionem, dæmones oppugnare; vt quaſi agmine facto Angeli cæleſtes, & terreſtres inſimul iuncti, maiori impetu ferantur in hoſtem, qui tam potenter oppugnatus aufugere cogitur. Quare aptè admodum hoc miniſterium Sacerdotibus reſeruatur.

§. I.

HVic tantæ dignitati ampla poteſtas annexa eſt, cui multa conueniunt eorum, quæ ab Exorciſta in liberatione energumenorum, aut maleficiatorum ſunt pręſtanda: vt vexatis Sanctiſſimam prębere Euchariſtiam: Sacramentales eorum audire confeſſiones: benedictionem impertiri rebus omnibus, quæ ad curationem illorum requiruntur. Quis enim ignoret, Sanctiſſimam Euchariſtiam eſſe potentiſſimum diuinæ virtutis pharmacum, & efficaciſſimum omnium ſpiritualium armorum promptuarium? Sacramentum Pęnitentiæ omnia ligata ſoluere, clauſa reſerare, aduerſa mitigare, contrita ſanare, confuſa lucidare, deſperata animare, dum peccata delet, quæ vt plurimum ſunt cauſa maleficiorum, & obſeſſionum? vt probatur infra *cap. 2. vbi de Diuina permiſſione.* Sacerdotales benedictiones rebus diuinam conferre virtutem, per quam mirabilia perficiuntur? Quæ omnia ſimplex Exorciſta perficere nequit, & ad Sacerdotes pertinent, qui ſic conuenientiùs dęmonem ijs remedijs oppugnant.

26. *Poteſtatis.*

Quod pluries in varijs energumenis, ac maleficiatis expertus ſum. Cum enim dęmones pręceptis ſibi à me factis in nomine Ieſu non obtemperarēt, quęſiui à patientibus, quantum temporis eſſet, ex quo peccata ſua non eſſent confeſſi, ac Sacratiſſimo Euchariſtiæ pabulo refecti. Qui reſpondentes: multum temporis; ſtatim iuſſi, vt ſuam diligenter examinarent conſcientiam, ex puro corde ſua deteſtarentur peccata, ac fideliter, humiliterq; illa confiterentur; nec non ad Sacram Euchariſtiam ſumendam deuotiſſimè ſe pararent: quia fides, ſeù fiducia in Deum licèt principaliter diuinæ liberalitati, ac fidelitati innitatur; attamen ait Caſſianus *in ſuis Collationibus lib. 1. Collat. 9. c. 32. de conſcientiæ puritate creditur emanare.* Quo peracto, iterum dęmonibus præcepto impoſito de exitu, illicò in fugam verſi ſunt. Quare iuuat plurimùm, Exorciſtam ſacerdotali dignitate eſſe inſignitum, ac poteſtate audiendi confeſſiones ſuffultum: quia ipſemet poteſt obſeſſum interrogare de peccatis, & noſſe quæ pharmaca ſpiritualia ei ſint adhibenda ad faciliùs à Deo fiduciam obtinendam, qua ab omni valeat diabolica eripi vexatione.

§. II.

27. *Miniſterij.* QVod magìs expediens videtur, ſi modum conſideres, quo miniſterium exorciſticum ſolemniter exercetur, nempè, manuum impoſitione, & & applicatione ſtolæ.

Impoſitionem manuum ſuper vexatos à ſpiritibus immundis, & infirmos docuere Apoſtoli, & ea vſi ſunt. Immò quoad ægrotos ipſe Chriſtus Marci vltimo dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt*. Poſtea Sancti, vt S. Martinus, qui Treuiris Tetradij ſeruum à vexante dęmone liberauit, vt ſacræ ferunt hiſtoriæ; Et vſquè modo Miniſtri Eccleſię iuxta Eccleſię praxim. Sic enim Epiſcopus dum confert Clericis Ordinem Exorciſtatus, eis tradens librum Exorciſmorum ait: *Accipe, & commenda memoria, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos, ſiue baptizatos, ſiuè Cathecumenos*, iuxta Concilij Carthagin. 4. prędcriptum, & *can. Exorciſta diſt.* 23. & Patres Theologos ſupra allegatos *num.* 11. Si autem qui exorcizant, ſint etiam Sacerdotes, per huiuſmodi manuum impoſitionem dęmones aliquando faciliùs deteguntur: eò quòd ad talem cōtactum contremiſcere ſoleant, non volentes illius manuū impoſitionem ſuſtinere, quę quotidiè corpus dominicum contrectant, & alijs adminiſtrant. Hoc tamen non eſt neceſſarium: quia Exorciſta poteſtatem manus imponendi ſuper energumenos obtinet ab ordine Exorciſtatus, & non Sacerdotali.

Idem dicendum de ſtolę applicatione, qua energumenos cingere, aut eam in eorum collum inijcere conſueuerunt; vt aliàs feliciter pręſtitit Pontius Abbas Boneuallis *in vita S. Bernardi lib.* 4. *c.* 7. Etenim ſtola quaſi ferreis vinculis ſpiritus nequam alligatur, vt ſe Chriſti captiuum eſſe cognoſcat, & ſuum victorem, atq; tartarearum poteſtatum triumphatorem reuereatur. At vſus rectus, & proprius ſtolę ad Sacerdotes pertinet, quaſi externi ordinis, & officij ſignum; & cōſequenter hic ritus aptiùs ab illis, quàm ab Exorciſtis obſeruatur.

§. III.

28. *Stolæ vſus oſtēditur non neceſſarius Exorciſtæ ad dæmones expellēdos.* VEruntamen, quia plures moderni Exorciſtę doctiſſimi, ac diù in arte exorciſtica verſati, relicta multitudine Exorciſmorum, toto conatu incumbunt, vt obſeſſos, ac maleficiatos in fide, ac confidentia in Deo, & poteſtate Exorciſtis ab Eccleſia tradita ritè inſtruant: Ac tandem, cum eos perfectè diſpoſitos agnoſcunt, In nomine Sanctiſſimę Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Ieſu more Apoſtolico, non vt Sacerdotes, ſed vt Exorciſtę, poſt aliqua conuicia, & obiurgationes vulgari idiomate ad dęmones directas, illis pręcipiunt, vt è corporibus obſeſſis aufugiant; & de facto videmus eos exire compelli: Dicimus, ſtolę vſum non eſſe neceſſarium: quia licèt valdè ſit conueniens, miniſtrum, qui dęmones expellit, eſſe ſacerdotali inſignitum dignitate; nihilominus quia hoc non exercet munus,

munus, vt Sacerdos eſt; ſed prout ordine exorciſtico eſt adoptatus; ideò ad hoc munus obeundum ſtola non eſt neceſſaria.

Eſt tamen neceſſaria neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorum, qui ante Baptiſmum præmittuntur; dum adulti, vel paruuli ſunt baptizandi: quia tūc cum Sacerdotes, vt Sacerdotes ſunt, tale ſubeant onus *c. Sacerdotes, de conſecrat. diſt.* 4. cæremonias, ac ritus ab Eccleſia inſtitutos, & in ea vniuerſaliter receptos, vel in Epiſcoporum Concilijs conſtitutos, adeoq; certam, & indubitatam originem habentes, diligenter obſeruare tenentur. Per exorciſmos enim, & alia externa ſigna, quæ in Baptiſmi adminiſtratione ſolemni adhibentur, fidelibus innoteſcit, quid Baptiſmus interiùs in animo operetur. Non quòd diabolus in non baptizatorum corporibus tanquam obſeſſis habitet; nec quia homo ſecundum naturam malus ſit: ſed quia ex lapſu primorum parentum originem peccati, atq; iuſtitiæ priuationem trahit; Et idcircò diaboli infeſtationibus magis eſt obnoxius, vti S. Auguſtinus docet *lib.* 1. *de Symbolo ad Cathecum. cap.* 1. *Non creatura Dei*, ait, *in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur; ſed ille, ſub quo omnes, qui cum peccato naſcuntur. Eſt enim Princeps peccatorum. Ac per hoc propter vnum, qui lapſus eſt, & omnes miſit in mortem, miſſus eſt vnus ſine peccato, qui omnes in ſe credentes perducat ad vitam liberans eos à peccato.* 29. *Stolæ vſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorum, qui ante Baptiſmum præmittuntur.*

Qui exorcizandi ritus videri poteſt in Paſtorali, ſiuè Rituali Romano, vbi *de Sacramento Baptiſmi*. Et in antiqua Eccleſia ſemper fuit in vſu, ſicut conſtat ex Dyoniſio Areopagita *cap.* 2. *Eccleſiaſticæ Hierarchiæ par.* 2. Cyrillo Hieroſolomit. *Cathecheſi* 1. Chryſoſtomo *homil. de Adam, & Eua*, Cæleſtino Papa *epiſt.* 1. *ad Epiſc. Galliæ cap.* 12. S. Iſidoro *lib.* 2. *de Officio Eccleſiaſtico cap.* 20. Alexandro Alenſ. *par.* 4. *quæſt.* 10. S. Bonauentura *in* 4. *diſt.* 6. *ar.* 3. *quæſt.* 2. Iacobo Pamelio *loco citato, verb. exſufflatur, & exorcizatur*, & alijs relatis à Paulo Layman *Theologiæ Moralis par.* 2. *lib.* 5. *tract.* 11. *cap.* 8. *de Sacramento Baptiſmi*.

Quare in adminiſtratione nedum Sacramenti Baptiſmi, ſed & aliorum Sacramentorum Parochi, ac cæteri Eccleſiæ Miniſtri operam dare debent, vt ritus eccleſiaſticos benè calleant, & cum decorè, & populi ædificatione exerceant iuxta præceptum Apoſtoli 1. Corinth. 14. *Omnia honeſtè, & ſecundum ordinem fiant.*

In exorcizandis verò à dæmone obſeſſis, aut maleficiatis, licèt ſit proprium munus Exorciſtæ, *can. Perlectis diſt.* 25. attamen præſente Sacerdote, cui de iure tenetur præſtare obedientiam, ſine eius licentia Exorciſta huic muneri non ſe intromittat. Eo verò abſente à Diacono, vel Subdiacono, vel ipſo Exorciſta exerceri poteſt; modò honeſtas, & recta Eccleſiæ conſuetudo, aut euangelica norma, ac methodus obſeruentur, quæ poſtulant, vt coram ſuperioris Ordinis Clerico alter minoris gradus id ipſo inuito non attentet. *can. Deniquè. diſt.* 21.

ARTICVLVS III.

Iuriſdictionis ordinariæ.

POST prçfatam Ordinis poteſtatem, qua Exorciſta prçditus eſſe debet,
30. alia requiritur, nempè poteſtas iuriſdictionis ſpiritualis, quç (etſi alij aliter dicant) videtur habitualiter, ſeù aptitudinaliter eadem eſſe cum alia, cui tamen ſuperaddat applicationem materię, circa quam exerceatur. Hoc ſignificat Sotus *in* 4. *diſt*. 20. *q*. 1. *art*. 1. cum docet, poteſtatem clauium non dicere niſi meram potentiam; Iuriſdictionem verò non eſſe propriè potentiam; ſed applicationem materię ad agens, vt ſequatur actio. Sic in ſtatu politico, cum Princeps alicui Medico facultatem facit vtendi ſua arte, non ſuperaddit eidem arti vim aliquam operandi, ſed tantùm applicationē materię circa quam operetur, hoc eſt, populum, cuius curationi incumbat. Sic in ſtatu eccleſiaſtico, cum Beneficium Curato Sacerdoti confertur, non datur ei poteſtas Ordinis, quam per characterem Sacerdotalem iam habebat, ſed applicatur ei populus, in quem illam exerceat.

Poteſtas iuriſdictionis requiritur.

Hanc autem requiri dico, non iure communi, per quod Exorciſtę, & Sa-
31. cerdotes exorcizare permittuntur: cum nulla prohibitio ipſis facta reperiatur; ſed ex ordine Eccleſiaſtico multarum Diæceſum, quarum Epiſcopi prudenter interdicere conſueuerunt, nè quis ſine eorum licentia, etiam in ſcriptis obtenta, audeat obſeſſos exorcizare. Veruntamen, quia plures ſunt infra citandi Auctores, qui aſſeuerant locorũ ordinarios hoc munus prohibere non poſſe: eò quòd talis auctoritas miniſtris Eccleſiæ à Chriſto Domino per illa verba Marci vlt. *In nomine meo dæmonia eijcient*, conceſſa ſit, diligentiùs hæc veritas à nobis eſt enucleanda.

Non iure communi, ſed particulari plurium Epiſcoporum.

§. I.

DIcendum ergo ex Martino Nauarro *Conſiliorum lib*. 1. *de offic. Iudic. Ordinarij Conſil. 6*. de hac exorcizandi poteſtate poſſe dupliciter loqui:
32. Vel quoad poteſtatem generalem, quam omnes Chriſtiani habēt à iure diuino, eijciendi dæmonia, & adiurandi increpatoriè; Vel quoad particularem poteſtatem, quam habent quidam in aliquibus terris particulariter deputati ab Epiſcopis ad officium huiuſmodi exorcizandi arreptitios cum ſuperpelliceo, & ſtola, & quibuſdam alijs cæremonijs.

Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi.

Quoad primam facultatem non videtur poſſe reſtringi ſaltem ab inferiore Papa: quia tale ſtatutum videretur contra ordinationem ab ipſomet Chriſto factam Marci vltimo, *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eijcient*. Quam tollere non poteſt inferior Papa. Imò nec ipſe Papa in totum, ſaltem ſine iuſta cauſa *c. ſunt quidam*. 25. *q*. 1. Quæ doctrina valet etiam pro Benedictione infirmorum. Sic teſtantur præter Nauarrum *loco cit. num*. 4. Vgolinus *de officio, & poteſtate Epiſcopi cap*. 47. *nu*. 6. Philibertus Marchinus *tract*. 2. *de Sacramento Ordinis*

Quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à iure communi acceptam.

par. 4. *cap.* 5. Franciſcus Ceſpedes *tract. de Exemptione Regularium cap.* 6. *dub.* 135. Aloyſius Bariola *Aphoriſ. Inquiſ. verbo Exorcizandi*, & Franciſcus Pelizzarius *in Manuale Regularium tom.* 2. *de Exemptione Regulariũ tract.* 8. *c.* 6. *ſect.* 1. *nu.* 54. aſſerentes Epiſcopos non poſſe regulariter prohibere Clericis ſibi ſubditis exorcizare: Nam de iure diuino eſt, vt vnuſquiſq; actum ſui Ordinis exerceat. Exorcizare autem eſt actus Ordinis Exorciſtatus; cum hoc poſſit etiam facere quilibet Chriſtianus per fidem in nomine Ieſu Chriſti, dæmonem increpando die, noctuq;; idquè frequenter facimus, vt ait ipſe Nauarrus *loco citato*, aſpergendo nos aqua benedicta, & dicentes: *Ecce crucem Domini, fugite partes aduerſæ, & cæt.*

Quo verò ad particularem poteſtatem videtur, quòd qui deputauit eos, poſſet aſtringere ad aliqua ſeruanda, quæ non tenerentur ſeruare alij, qui volũt vti ſola poteſtate à Chriſto tradita: qualiter multi Sancti ſine aliquo apparatu ſolo, verbo puta, præcepto facto in Nomine Ieſu, vexatos à dæmonijs liberarunt. Quod ſuſtinet etiam Suarez *tom.* 2. *de Religione lib.* 4. *de Adiuratione cap.* 4. *num.* 5. dicens. *Suppoſita neceſſitate hominis à dæmone obſeſſi, vel alia ſimili, poſſunt Miniſtri Eccleſiæ ex officio obligari*, (puta ab Epiſcopo) *ad dæmonem adiurandum, ſeu exorcizandum iuxta formam, & ritum Eccleſiæ: quia tenentur ſubuenire neceſſitati ſuorum fidelium per remedia conuenientia, & ab Eccleſia inſtituta. Vnum autem ex remedijs pro illa graui neceſſitate deſtinatum ab Eccleſia eſt exorciſmus.* 33. *Poſſunt Epiſcopi prohibere munus exorcizandi quoad poteſtatẽ particularem.*

§. II.

OB aliquam autem iuſtam cauſam benè poteſt Epiſcopus ſuſpendere ſuos ſubditos ab exercitio talis Ordinis, puta, ob aliquod ſcandalum ex huiuſmodi exercitij abuſu exortum. Quæ ſuſpenſio poteſt eſſe generalis reſpectu omnium ſuorum ſubditorum quoad functionem publicam, & miniſterialem. Quò verò ad functionem priuatam factam ſine vlla cæremonia, ſolùm per inuocationem Sanctiſſimi Nominis Ieſu, non debet eſſe generalis reſpectu omnium; ſed tantùm reſpectu eorum, qui in tali functione obeunda deliquerunt: quia vnuſquiſq; hoc habet à iure diuino, *Beneficium autem iuris nemini eſt auferendum, niſi in ius ipſum peccauerit. L.* 4. *Si quis condemnatus ff. de re iudicata.* 34. *Ob aliquam iuſtam cauſam poſſunt ſuſpendere ſuos ſubditos quoad fũctionem publicam. Quoad priuatã tantùm delinquentes in ea.*

Poſſet tamen Epiſcopus ſtatuere, nè quis inordinatè, ac immodeſtè vteretur huiuſmodi poteſtate; quia id non eſſet legem nouam facere; ſed cõfirmare legem naturalem, qua tenemur benè, ac modeſtè facere, quæ facimus. Velle autem prohibere, nè in ædibus laicalibus, lociſuè priuatis; ſed in Eccleſiæ loco aperto, & conſpicuo: neq; in omni, & quauis Eccleſia; ſed in ijs, quas certas Epiſcopus ſtatuerit, fiat exorciſmus: Item nè ante ortum, nec poſt occaſum Solis quiſquam exorcizetur. Et qui exorcizat, Sacerdos ſit; & antequam exorciſmum inchoet, Miſſæ ſacrificium faciat: tantas reſtrictiones non videri eſſe facultatis Epiſcopalis, cenſet Nauarrus *loco citato num.* 5. 35. *Poſſunt ſtatuere, vt ſubditi modeſtè, & ordinatè vtantur tali facultate.*

Vtillimum tamen erit, ſi Epiſcopi, vel ipſimet, vel per ſuos Theologos

curauerint, ſuos Clericos Exorciſtæ munere fungentes, ſicut & quoſcumq; alios ſiuè viros, ſiuè mulieres priuatim per domos obſeſſos, aut maleficiatos, aut quoſcumq; ægrotos benedicentes de modo, ac formulis, quibus vtuntur, diligenter interrogari, & examinari; nè digni, & indigni ſe huic muneri, præcipuè exorcizandi tumultuariè exercendo ſe immiſceant cum ſcandalo puſillorum, qui eccleſiaſticam poteſtatem aut vanam, aut debilem reputant, ſi poſt exorciſmorum reiterationes laudabilis non ſequatur effectus, & talis, qui ab ipſis expectatur. Similiter nè formulis vtantur ſuperſtitioſis; vel aliquod cum dæmone pactum habeant explicitum, vel implicitum, vt ſæpiùs cum maximo Reipublicæ Chriſtianæ detrimento euenire contingit.

36. *Poſſunt examinare eos de modis, & formulis, quibus vtũtur.*

Cum ergo Epiſcopi exorcizandi munus ſiuè publicè quoad omnes: ſiuè priuatim quoad delinquentes in tali munere, nè exerceatur abſquè eorum licentia, prohibere poſſint, ac conſueuerint, dixi, præter poteſtatem Ordinis, requiri poteſtatem iuriſdictionis ſiuè ordinariæ, de qua nunc loquimur: ſiuè delegatæ, de qua agitur articulo ſequenti.

§. III.

37. *Poteſtas ordinaria fluit à Papa In (Prælatos. (Plebanos.*

IVriſdictio ordinaria primò, & principaliſſimè reſidet in Summo Pontifice, quæ ita ampla eſt, & tanta, vt ad omnes orbis plagas ſe extendat: cum illam acceperit à Chriſto Domino, *can. Sacroſancta, diſt.* 22. *cui data eſt omnis poteſtas in Cęlo, & in terra.* Matthæi 28. non limitatam, ſed ampliſſimam, quando Petro Pontificum apici dictum eſt Ioannis 21. *Paſce oues meas.* Quam illi priùs promiſerat collaturum Matthæi 16. dicens: *Tibi dabo claues regni Cælorum. Et quodcumq; ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in Cęlis: & quodcumq; ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cęlis.* Quare in eo tanquam in Chriſti Vicario reſidet ſuprema poteſtatis plenitudo, quæ in cæteros Eccleſiæ pręlatos, tanquam in partem ſollicitudinis paſtoralis vocatos, deriuatur. Ex quibus poſtea fluit in Curatos, qui Eccleſijs particularibus in vnaquaq; Diœceſi præficiuntur: cum hac tamen differentia, quòd Papalis à duabus reliquis differt tum origine; eò quòd immediatè à Chriſto procedit, *can. In nouo teſtamento. diſt.* 21. tum independentia; quia non dependet ab alijs, *can. Omnes. diſt.* 22. tum vniuerſitate; eò quòd reſtricta non eſt: *can. Quamuis vniuerſæ. diſt.* 21. ſed ad omnes vrbes in vniuerſo mundo, ad omnia loca, perſonas, & cauſas extenditur.

§. IV.

38. *Ab vtriſq; exercetur laudabiliter in Energumenos. Ab Epiſcopis multis fuit prædicata.*

EX quo ſequitur, omnes illos ordinaria poteſtate pollere, qui ratione dignitatis, aut Beneficij curam habent animarum; atquè ea vti poſſe ad Energumenos exorcizandos, dæmoneſquè pellendos ex corporibus. Sic Eccleſiaſtica narrat hiſtoria, plures Epiſcopos huic miniſterio quantumuis laborioſo laudabiliter incubuiſſe: vt S. Baſilius *apud Amphilochium in vita eius*, S. Gregorius Thaumaturgus *apud Gregorium Nyſſenum*, S. Martinus. Turo-

Turonenſis *in vita eius apud Vincentium Beluacenſem*, S. Vrſmarus *apud Raitherium tom. 2. Surij*, S. Adelelinus Sagienſis *in vita S. Opportunæ*, S. Maurilius Andegauenſis *in vita eius cap.* 10. S. Ambroſius Archiepiſcopus, vt colligitur ex exorciſmis, ac documentis ad dæmones effugandos ab ipſo traditis, S. Vbaldus Eugubinus, S. Zenon Veronenſis, & alij multi, quos, longum, ac tædioſum eſſet, recenſere.

Et certè aptiſſimè, & efficaciſſimè. Cum enim ſint Apoſtolorum ſucceſſores, quomodo conuenientiùs tales ſeſe exhibere poſſunt, quàm Apoſtolorũ mores imitando, quos Energumenis liberandis, & ſoluendis dæmoniacis operibus iuxta præceptum Domini vacaſſe, ex Euangelio, & Hiſtoria Sacra, eſt certiſſimum? Pręſertim cum maiori poteſtate gaudentes, maiori conatu tartareas poteſtates aggrediantur, quæ ſuſtinere non poſſunt manus illius applicationem, qui Sacerdotes ordinat, auctoritatem confert remittendi peccata, & ſacrificium incruentum pro viuis, & mortuis offerendi: dat facultatem prædicandi verbum Dei, & regendi populum eius; aliaque facit, quæ Epiſcopali dignitati conueniunt; pręcipuè Exorciſtis dęmones adiurandi, & è corporibus obſeſſis eijciendi poteſtatem tradit. Mitto ædificationem, quæ ex tam ſancto opere conſurgit.

§. V.

AD quod munus obeundum omnes Epiſcopos nedum ex charitate, ſed ex iuſtitia teneri vel per ſe, vel per ſuos Clericos, Parochos, vel alios Sacerdotes, aut Exorciſtas, videlicet, prouidere ſuorum ſubditorum neceſſitatibus, quando aliquis eorum à dæmone diuexatur, nemini eſt ambigendum. Quod facilè colligitur ex verbis Principis Apoſtolorum Petri ſcribentis ad Clementem de vniuerſis Epiſcopis, relatis à Barboſa *de Epiſcopali munere. Titul.* 11. *Gloſſa* 12. *nu.*7 *Eccleſiarum omnium*, ait, *curam habentes miſericordes, & beneuoli eſtote in omni verbo, & opere pro viribus agite: omniſq; Pontifex ſacro Chriſmate perunctus carus, & pretioſus omnibus eſſe debet. Hæc eſt voluntas Dei, vt benefacientes obmuteſcere faciatis imprudentium hominum ignorantiam.* Quomodo autem benefacient ſuis ſubditis, ſi, cum à dæmone ſæuiſſimo tortore diuexantur, eis opitulari non curant? Quod magìs, ac magis ex eorum nominibus deducitur. *Inter enim nomina*, ait Auguſtinus Barboſa *de Epiſcopi nominis ethymologia, & ſignificatione cap.* 2. *nu.* 18. *quibus inſignitur Epiſcopus, ſortitur nomen militis armati, Cuſtodis, Leonis, Angeli, & aliorum, quæ à S. Gregorio Nazianzeno connumerantur in carmine ad Epiſcopos; vt ſua inſuperabili poteſtate dæmonum impetus perfringat. Et in ſumma quot ſunt neceſſitates hominum, tot ferè nomina attributa ſunt Epiſcopis ex earum ſimilitudine, vt norint ſe totidem officia obtinere.* Vnde *Epiſcopus* Græcè dictus, Latinè dicitur *Speculator, vel ſuperintendens:* eò quòd illius præcipuè munus ſit, gregis ſibi commiſſi mores, & vitam explorare, & inſpicere, eorumquè neceſſitatibus prouidere. Quænam autem maior neceſſitas poteſt homini obuenire, quàm cum à dæmone ſpiritu potentiſſimo, & iniquiſſimo arripitur, affligitur, acriterquè torquetur? Quænam

39. *Ad quod munus exercendũ vel*
(Per ſe,
(Per alios.
Tenentur ex
(Charitate,
(Iuſtitia.

Oſtenditur neceſſitas huius muneris exercendi.

nam vrgentior indigentia, quàm cum quis ad deſperationem, & per hanc ad colliſionem, præfocationem, in ignem proiectionem, ad præcipitia horrenda, cæteraquè pericula mortem inferentia, quibus anima ſimul cum corpore interire, neceſſe eſt, trahitur, & inducitur? Quæ omnia practicè in dies multis euenire energumenis, incomperto eſt.

40. Quot enim obſeſſi à dæmone, etiam hoc noſtro æuo, ſe aquis præfocarunt? Quot in ignem ſe proiecerunt? Quot mortem ſibi violentam intulerunt? Nec alia de re à lupo fuerunt arrepti, niſi quia non habuerunt paſtorem, qui eos à lupi voracitate, ac pernicitate tueretur.

Quare Epiſcopi, ne Deus de manibus eorum animas ouium ſuarum requirat, tenentur in ſuis Diœceſibus inuigilare, vt Parochi omnes in ſua Parochia, cùm neceſſitas poſtulat, Exorciſtæ munere fungantur, per præcepta in nomine Ieſu dæmonibus facta, artes eorum, ſæuumq; auerni principem calcare, ac diſperdere ſtudeant; luporumq; infernalium rabiem, ac ſæuitiam omni, quo poſſunt, conatu deprimant, ac confringant; vt ſic oues ſuas ab eorum infeſtationibus, ac vexationibus illæſas tueantur, ac ſecuras ad ouile cæleſtis Beatitudinis perducant.

§. VI.

41. *Ad idem obeũdum tenentur Parochi Vel per ſeipſos, vel per alios.*

HInc ergo pari modo, ſed non æqua poteſtate, hoc munus exercere debent Parochi, quibus animarum cura commiſſa eſt. Hi namque ordinaria poteſtate in energumenorum liberatione vti poſſunt, ac debent. Nam eo ipſo, quòd animarum curam ſuſceperunt, ſibi ex officio incumbere, oues ſuas à dæmonum inſultibus, ſiuè viſibiliter, ſiuè inuiſibiliter, ſiuè in anima tentando, ſiuè in corpore affligendo diuexentur, tueri, ac protegere, procertò ſciant. Et hoc per Exorciſmos ab Eccleſia traditos, vel per præcepta dæmoni facta, Nomine Ieſu Chriſti interpoſito. Quod etiam docet Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. vniu. lib. 1. de Acol. & alijs Min. Ordin. cap. 38. num. 16.* vbi ait: *Eſt exorciſmus adiuratio contra dæmones, quæ non ſolùm circa corpora obſeſſa; verùm etiam circa obſeſſas animas per peccatum, vel infidelitatem exercetur.* Nec poſſunt Epiſcopi prohibere, niſi iuſta de cauſa, quin tam publicè Parochi in ſua Parochia, quàm priuatim per domos, cùm opus eſt, ſuos Parochianos obſeſſos, vel maleficiatos exorcizent, ac pro ſuo poſſe à dæmoniacis vexationibus eripiant; ſicut nec poſſunt, niſi iuſta de cauſa, ab audiendis ſubditorũ cõfeſſionibus, cæteriſq; Sacramentis adminiſtrandis eos impedire: cum hoc eis competat à iure. *Beneficium autem iuris nemini eſt auferendum. L. 4. §. ſi quis condemnatus. ff. de re iudicata.* Quod intelligitur, niſi in ius ipſum peccauerint.

§. VII.

42. *Ex Charitate. Iuſtitia.*

DIco ergo, Curatum, ſeù Parochum, cùm neceſſitas poſtulat, quòd aliquis ex ſuis Parochianis à dæmone vexatur, teneri vel per ſeipſum, vel per alium idoneum Exorciſtam, non tantùm ex charitate, ſed etiam ex

iuſtitia.

iuſtitia, illum exorcizare, ac per remedia ſpiritualia pro virili ſe gerere, vt dæmonis tyrannidem perfringat, illius audaciam reprimat, ac meliori modo, quo poteſt, è corpore obſeſſi expellat, & extrudat. Secùs faciens peccat mortaliter, vt docet Io. Baptiſta Poſſeuinus *de officio Curati extra Sacramenta cap. 12. q. 25.* Et ego addo, illum teneri ad reſarcienda omnia damna, quæ ex ſua negligentia, vel malitia ſequuntur; ac cum viam vniuerſæ carnis ingredi cogetur, tenebitur antè Iudicem ſupremum arctiſſimam eorũ omnium, qui ob eius negligentiam, aut crudelem inhumanitatem perierunt, rationem reddere.

Colligitur ex Nauarro apertiſſimè *cap. 24. num. 18.* & Leonardo Leſſio *de iuſtitia, & iure lib. 2. cap. 9. dub. 3. num. 94.* aſſerentibus, *Epiſcopos, & Parochos ex officio obligari ad ſuorum ſubditorum defenſionem ſecundum modum ſuæ poteſtatis, & media ſuæ gubernationis; ſed in ordine duntaxat ad ſpiritualia.* Et benè. Nam poteſtas Epiſcoporum, & Parochorum, & media ſuæ gubernationis nõ reſpiciunt defenſionem per naturalia, ac corporalia adiutoria, puta, per vim armorum, ac robur militiarum, exceptis maximis neceſſitatibus; ſed per auxilia ſpiritualia, ac ſupernaturalia adiutoria: vt per adminiſtrationem Sacramentorum, ac ſacramentalium. Sed quænam remedia requiruntur ad dæmonis audaciam, ac ſæuitiam confringendam, cũ aliquis ab eo diuexatur, ac malè habetur? An gladius? An ſcutum? An magna cohors militum? *At non eſt nobis colluctatio,* ait Paulus Epheſ. 6. *aduerſus carnem, & ſanguinem; ſed aduerſus principes, & poteſtates; aduerſus mundi rectores tenebrarum harum contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus.* Non ergo alia media requiruntur, quàm ſpiritualia, puta, præcepta facta dæmoni in Nomine Ieſu maxima in Deum fiducia, ac cætera huiuſmodi, de quibus *tota 3. par.* pertractatur, & infra *cap. ſequenti articulo de Fiducia.* Quæ propriè, ac principaliter à Parocho ſunt adhibenda ad tartareas acies profligandas, & ab infernalium luporum rabie, ac ſæuitia oues ſuas intactas conſeruandas. 43. *Probatur Auctoritate Theologorum.*

Confirmat hanc veritatem Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adiuratione cap. 4. num. 5.* *Suppoſita,* ait, *neceſſitate hominis à dæmone obſeſſi, vel alia ſimili, Miniſtri Eccleſiæ poſſunt ex officio obligari ad dæmonem adiurandum, ſeu exorcizandum: quia tenentur ſubuenire neceſſitati ſuorum fidelium per remedia conuenientia, & ab Eccleſia inſtituta; vnum autem ex remedijs pro illa graui neceſſitate deſtinatum ab Eccleſia eſt exorciſmus.* 44.

§. VIII.

RAtio dictat à ſimili. Quemadmodum Medici à Communitate ſalariati, tenentur ex iuſtitia, quotieſcumque neceſſitas poſtulat, ægrotis remedia exhibere corporalia, & diligentiam adhibere in viſitando infirmum, & alia ſuo muneri neceſſaria adimplendo; & ſi notabiliter ſint negligentes, vel negent alicui ſubuenire ægroto, peccant mortaliter, & tenentur ad reſarcienda omnia damna. Nam *qui cauſam damni dat* (etiam damnum non impediendo, quando ad id obligatur ex officio) *damnum dediſſe* 45. *Ratione à ſimili.*

videtur. *L. qui occidit* §. *pen. ff. ad legem Aquiliam*. *c. de cætero*. *de homic. c. ſtudeat. diſt.* 50. Et colligitur ex Syluestro *verbo Medicus. quæſt.* 1. & Nauarro *in Manuali c.* 17. *nu.* 17. & alij apud eundem.

Ita Parochi, cũ ſua interſit, Parochianos ſuos à dæmonũ inſultibus tueri; ac maximoperè in neceſſitatibus ſpiritualibus, cum mala & animæ, & corpori damnum inferunt, eis ex officio opitulari teneantur; ſi ob negligentiã ſtudendi arti exorciſticæ, vel ſe præparandi ad præliandum contra ſpirituales nequitias in cęleſtibus, & aduerſus infernales prædones dimicandum: vel quia non credunt, aliquem maleficio vmquam eſſe affectum, nolunt huiuſmodi functionibus incumbere, nec per alios ſatisfacere curant, ſi aliquis ex ſuis Parochianis periclitetur, puta, à diabolo ſuffocetur, vel aquis ſubmergatur, vel maleficio interficiatur, vel quouis modo à dæmone obſidente, vel poſſidente inductus ipſe ſibimet mortem inferat, vel etiam graue damnum ſubeat, dicti Parochi mortaliter peccant, & tenentur ad omnia damna ſecuta reſarcienda, ac reſtauranda. Nam *vbi eſt eadem ratio, ibi idem ius eſſe debet*. *L. illud. ff. ad legem Aquiliam cum ſimilibus*. Immò Medicis Parochi eò grauiùs peccant, & ſtrictiori vinculo tenentur ad reſtitutionem, quò maius eſt damnum, quod obſeſſi, vel eorum conſanguinei ob ipſorum negligentiam, vel malitiam patiuntur: cum multò anima corpore ſit pretioſior. Medici enim duntaxat damnificant in corpore, & bonis temporalibus; ſed Parochi exorciſticam functionem, cum neceſſitas vrget, negligentes, vel contemnentes, & animæ, & corpori, & rebus temporalibus damnum ferunt.

§. IX.

46. *Nec excuſantur, eò quod nimis graue ſit onus.*

At fortaſſe nonnulli dicent, hoc onus nimis graue, ac periculoſum eſſe, ideoq; nolle ei colla ſupponere?

At meminerint (vellem) illius dicti triti, ac vulgati *Commoda qui ſentis, iungas onus emolumentis*. §. 1. *Inſtit. de legitima patronorum tutela*. Ad quid enim iſti eliguntur? An vt tantùm bonis temporalibus perfruantur? At dices: Ad Sacramenta adminiſtranda, ac funeralia exequenda. Sed hoc non ſufficit. Nonne ad cætera etiam ſacramentalia conficienda, & exercenda pro loco, & tempore, ac neceſſitate exigente? Nec eos ignorantia, vel puſillanimitas excuſant. Nam quod per ſe facere non poſſunt, vel non audent, per alios facere tenentur.

47. Nec prohibere poſſunt, quin ſui ſubditi, cum aliquo afficiuntur maleficio, vel à dæmone poſſidente, vel obſidente diuexantur, accedant ad eos, ad quos ſpectat de iure, vt per exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica à dæmonis vexatione liberentur.

Quod magis, ac magis per ſimile confirmatur. Sicut Princeps, vel dominus temporalis prohibere non poteſt ſuos ſubditos, cum ægrotantur, ne ad Medicos accedant, ſanitatis corporalis gratia conſequendæ, cum hoc à iure naturali, ac diuino vnicuiq; ſit conceſſum: ita Parochus prohibere nõ poteſt, quin ſui ſubditi, cùm à dæmone vexantur, liberè ad quoſcumq; Exor-

cſtas,

ciſtas accedant, vt à dęmonis vexatione liberentur.

Immò ſi aliquis daretur homo, qui publicè coram populi multitudine congregata pertinaciter aſſereret, nullã in tali Ciuitate, aut oppido, vel vico eſſe ſagam, nullum eſſe maleficum, qui valeat aliquem maleficio afficere, & conſequenter nullum eſſe infirmum maleficio affectum, omnesq; infirmitates eſſe naturales: iſte vt magorum, maleficorum, ac ſagarum ſaltem indirectè occultator, ac fautor cenſendus eſſet. Probat à ſimili de hæreticis occultantibus Farinacius *de Hæreſi quaſt.* 182. *nu.* 75. *&* 95. plures cumulans Auctores. Ratio eſt, quia per huiuſmodi verba, vel operationes ſaltẽ indirectè impediret, vel occultaret, ſi qui eſſent magi, malefici, vel ſagæ, ne Tribunali S. Inquiſitionis denunciarentur, & ad manus curiæ deuenirẽt. 48.

ARTICVLVS IV.

Iuriſdictionis delegatæ.

GRaui officiorum eccleſiaſticorum oneri ferendo non ſufficit vnus in tanta humanarum virium infirmitate, & mole occupationum in diuerſa trahentium; ex quo neceſſe eſt, Superiores alijs quaſi coadiutoribus eccleſiaſticam poteſtatem ad id muneris neceſſariam impartire, cum illos in partem ſollicitudinis vocant. Et ita Parochus in ſua Parochia alios delegat, vt conſtat in *c. Omnis vtriuſq; ſexus*. Epiſcopus in ſua Dięceſi, vt probatur ex *c. quoniam, & c. inter cætera de offic. Iudic. ordin.* & Summus Pontifex in toto orbe terrarum ob plenitudinem poteſtatis. *can. Decreto. 2. q. 6.* & Gloſſa *in c. Conſequens eſt, diſt.* 11. *& in c. Vt debitus, de Appellat.* Quilibet enim illorum ita poteſtatem iuriſdictionis accepit, vt illa tàm per ſe, quàm per alios vti poſſit, niſi Superior inferioris delegationem impediat. 49. *Poteſtas delegata duplex.*

Quare præter poteſtatẽ ordinariam alia datur extraordinaria, ſeù commiſſa, & delegata, quæ duplex eſt. Quædam eſt limitata ſolùm ad arbitrium committentis, & per ſe nullo iure ſuffulta. Quædam verò media inter ordinariam, & cõmiſſam, quæ ſeruata forma à iure ſtatuta, ampliari poteſt arbitrio committentis. 50. (*Limitata.* (*Media.*

Virtute primæ ſimplices Sacerdotes, quos Plebani aſſumunt in leuamen laboris (ſiuè commiſſio fiat generaliter ad omnes Parochianos, ſiuè ad aliquos, ſiuè ad vnum ſingulariter) poſſunt publicè, ac miniſterialiter energumenos exorcizare in ijs Dięceſibus, in quibus exorcizandi munus Epiſcopis non reſeruatur. Et eò magìs, quòd ſine tali delegatione hoc eis licet, ſicut omnibus Exorciſtis, quibus id nullo iure prohibetur eo modo, quo dictum eſt ſupra *num.* 31. *& ſequentibus.* 51. *Per primam Clerici exorcizant.*

§. I.

VIrtute ſecundæ Regulares idem munus obeunt, qui gaudent media illa poteſtate, ſeruata forma expreſſa in *c. Dudum de Sepulturis in Clement.* Et illam accipiunt à Summo Pontifice, qui eſt Hierarchos, & Princeps 52. *Per ſecundam Regulares abſq;*

licentia Epiſcopi hoc munus exercere poſſunt. ceps in Eccleſia. Iuxta quam energumenis, ac maleficiatis illud impendere poſſunt. Nec ad id neceſſarium eſt, licentiam ab Epiſcopo petere: vt apertè docent Portel. *in dub. Regularium verb. Exorciſ.* Diana *p. 3. Reſolut. Moral. tract. 2. de Dubijs Regul. Reſol. 36.* Pelizzarius *Manuale Regul. tom. 2. de Exempt. Regular. tract. 8. c. 6. nu. 54.* Peirinus *in Formul. Prelat. c. 36. littera E. nu. 5.* Ceſpedes *tract. de Exempt. Regular. c. 6. dub. 135.* Bordonus *Reſolut. 7. nu. 144.* Lupus *Comment. in Edict. S. Inquiſit. p. 3. lib. 22. diſt. 4. art. 3. diffic. 4.* & Lezana *de Oblig. Reg. c. 11. nu. 21.*

53. Ratio eſt: quia id iure communi non prohibetur; ſed omnibus Exorciſtis, & Sacerdotibus permittitur; ideòq; Regularibus licet, etiamſi Epiſcopus in ſua Dieçeſi id fieri prohibuerit, ſine eius licentia exercere: quia talis Conſtitutio ſolos Clericos ligat Epiſcopo ſubditos; non verò Religioſos, qui ab eius iuriſdictione ſunt exempti per multa priuilegia, quæ obſeruari iubentur per *c. Nimis iniqua. c. Nimis praua. de exceſſibus Prælatorum.* Clement. 1. *eodem tit.* Clement. 2. *de Cenſibus.* Concilium Trid. *ſeſſ. 25. de Regular.* ac nouiſſimè per Conſtitutionem Gregorij XV. incipit, *Inſcrutabili.* Nam etſi in dictis Decretis, & Conſtitutionibus aliqua excipiantur, in quibus Regulares exempti Ordinarijs ſubſunt; tamen inter huiuſmodi exceptiones vſus exorcizandi non comprehenditur. Vnde cum non excipiatur neque à iure communi antiquo, neq; à iure nouo, intelligitur conceſſus: quia *exceptio firmat Regulam in contrarium. L. quaſitum. §. deniq. ff. de fundo inſtrument.*

§. II.

54. *Regulares non incidunt in pœnas ab Epiſcopis latas contra Exorcizantes.* HInc ex hac concluſione colligit Ceſpedes, nullo pacto Regulares incidere in illas pęnas Epiſcoporum, quas fulminant in exorcizantes, vt ſunt ver. gr. pęnæ latæ ab Epiſcopo Parmenſi 1621. teſte Bordono. Primò ne Exorcizantes aliquid recipiant licèt ſpontè oblatum etiam nomine eleemoſinæ ab obſeſſis, vel eorum conſanguineis, ſub pęna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda. Secundò ne audeant vllo modo ægrotis præbere anthimonium, oleum, aut quoduis genus medicinæ, niſi de conſenſu Medici ſub

55. pęna ſuſpenſionis, & cęt. Quæ leges vtiq; iuſtæ, ac ſanctæ ſunt, ac deberent ab omnibus Exorciſtis obſeruari; ſic enim euitarentur ſcandala, quæ ex eorum tranſgreſſione oriri ſolent. De quibus infra *nu. 312. & ſequentibus.*

56. *Ad hoc munus obeundum Regulares præcipuè mendicantes tenentur ex charitate.* Quare licèt hoc munus dæmones adiurandi, obſeſſos, ac maleficio affectos a dæmoniacis vexationibus liberandi, ægrotos ſacris benedictionibus muniendi ex officio Parochis incumbat, vt pluribus ſupra demonſtratum eſt; Nihilominus etiam Religioſi, pręcipuè Mendicantes, qui quaſi Parochorum coadiutores, & in partem ſollicitudinis vocati eccleſiaſtica poteſtate ſunt inſigniti, ardentiori deuotione, armisq; ſpiritualibus ad infenſiſſimum hoſtem profligandum vt plurimum ſunt ſuffulti, ſi non ex officio, ſaltem ex charitate tenentur, cum neceſſitas vrget, huiuſmodi obire miniſteria. Immò ipſi, quia ſæpiùs orationi magis, quam aliqui Parochi ſunt intenti, nec vitam inter mundanas degunt vanitates, atq; in ſpiritualibus

exer-

exercitijs magìs ſunt verſati, faciliori, ac præſtantiori modo dæmones in fugam vertere, eorumq; opera malefica deſtruere valent, ſi ad huiuſmodi munera obeunda ſint idonei.

Nonne huiuſmodi onera ſubiere ferè omnes SS. Patres, ac Religionum Sacrarum Inſtitutores? Quot dæmones profligarunt, & è corporibus obſeſſis eiecerunt. S. Antonius, S. Benedictus, S. Hilarion, S. Bernardus, S. Gallus, Pontius Boncuallis, Iſidorus, Petrus Santutius Cęleſtinus Neotericus, & alij plures Abbates? Quot S. Dominicus, alijq; eius ſectatores? Quot Seraphicus P. S. Franciſcus ab Vrbe Arretij, & alibi à pluribus energumenis deturbauit, vt rectè Baretius de Baretijs *in eius vita cap.* 2. illum comparauerit Angelo Raphaeli, qui dæmonem excluſit à Sara Tobiæ vxore: Dauidi, qui Iebuſæum ab Vrbe Ieroſolima eiecit: Simeoni, qui aduenas ab arce effugauit? Quot B. Ioannes à Capiſtrano, B. Bernardinus à Feltria, B. Iacobus à Marchia, & alij D. Franciſci ſectatores? Quot S. Ignatius Loyola? Quot cæteri Theodicati ab hominibus obſeſſis, à domibus, Ciuitatibus, alijsq; rebus ad vſum hominum ſpectantibus infernales prædones eiecerunt, vt omnes ſacræ hiſtoriæ conteſtantur? Nonne hi cuncti zelum domus Dei, ac monaſticæ Religionis habuere? & tamen vrgentibus neceſſitatibus vitæ ſolitariæ quieti ſæpiùs ceſſerunt, vt huiuſmodi charitatis exercitio opus ſuum impenderent. 57. *Inſtitutores Religionum, ac Prælati huic muneri vacarunt.*

Quare Religionum Prælati, ac Superiores, ſi quos nouerint ex ſuis ſubditis ſcientia, prudentia, morum grauitate, ac vitæ probitate conſpicuos ad huiuſmodi munera obeunda eſſe idoneos, cum fuerint requiſiti, ac neceſſitas vrgeat, alicui obſeſſo, vel maleficiato ſuum pręſtandi auxilium, libenti animo obedientiæ merito eos excitent, ac muniant, animosq; augeant ad huiuſmodi munere fungendum. Et ſubditi ipſi non recuſent tale, etſi graue, ſubire onus, memores vtriq; ſcilicet, tàm Superiores, quàm ſubditi dicti Saluatoris N. Ieſu Chriſti Matthæi 7. *Omnia quæcumq; vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis.* & Lucæ 6. *Eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Eadem quippe menſura, qua menſi fueritis, remetietur vobis.* & 1. Ioan. 3. *Filioli non diligamus verbo, neq; lingua, ſed opere, & veritate*, noſtro opitulando proximo, cum in anguſtijs, ac neceſſitatibus verſatur. Nam *vnicuiq; mandauit Deus de proximo ſuo*, ait Sapiens filius Sirach Ecclſ. 17. 58.

Cap. II.
De Exorciſta ſcientia prædito.

CVM nulla morbi alicuius curatio exacta haberi poſſit, niſi priùs cognoſcatur morbus: nec perfectè morbus aliquis cognoſci queat, niſi perfecta ipſius cauſarum, ac principiorum cognitio comparetur, vt docet Ariſt. 1. Poſter. 1. *Vnumquodq; ait arbitramur cognoſcere, cum cauſas eius cognoſcimus.* Non poterit Exorciſta accuratiùs apertã de morborũ demoniacorum curatione notitiam habere, quàm cauſas eorũ inda- 59. *Exorciſta debet cognoſcere cauſas maleficiorum. Quæ in defini-*

tione maleficij includuntur. Quid ſit maleficium. Cauſæ maleficij ſunt Dæmon. Maleficus. Res naturales. Deus.

indagare. Quas certè difficile non erit adinuenire, ſi ſcrutemur, quid ſit maleficium, quod (relictis varijs Auctorum definitionibus) poſſumus ſic definire: *Maleficium eſt praua operatio in corpore per virtutem dæmonis ex pacto tacito, vel expreſſo cum homine inito, & rerum naturalium applicationem, atq; eiuſdem hominis ad ſuam malitiam explendam miniſterium, iuſto ſemper, etſi occulto, Dei permittentis iudicio facta.* Ex qua definitione (quæ clarè, & diſtinctè complectitur omnia ad eius eſſentiam pertinentia) colligitur, quatuor cauſas ad maleficia patranda concurrere, quamuis diuerſimodè: Dæmonem, Maleficum, Res naturales, & Deum: Dæmonem vt cauſam efficientem: Maleficum vt cooperantem: Res naturales, vt moralem, vel
60. phyſicam: Deum, vt permiſſiuam. Quarum omnium, ſicut & ſignorum externorum, quæ in obſeſſionum, ac morborum maleficorum cognitionem ducunt, Exorciſta, vt notitiam habeat perfectam, omni, quo poteſt ſtudio conari debet; vt ſic dicatur ſimilis Filio hominis, oculos habens igneos, ideſt lucidos, & inflammatos, quibus non ſolùm obſeſſorum, ac maleficio affectorum indigentias, & anguſtias acutiſſimè videre poſſit, eisq; remedia ad eas tollendas, ac remouendas ſpiritualia adhibere; verùm etiam illos inſtruere, & edocere ad fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dęmonem actus eliciendos: atq; ad amorem ardentem erga Deum, & proximum inflammare. Quod pręſtabit, ſi ſequentes articulos ſæpiùs prę oculis habuerit.

ARTICVLVS I.

De Dæmone vt maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente.

Dæmon eſt cauſa efficiens maleficiorum, & obſeſſionum.

61. QVemadmodum Deus miſericors, & pijſſimus, ac ſummè bonus eſt cauſa omnium bonorum, quæ in mundo fiunt: ità è conuerſo dęmon impius, iniquùs, ac peſſimus cauſa eſt efficiens omnium obſeſſionum, ac maleficiorum, eorumq; architectus eſt eximius; eò ad malefaciendum, ac nocendum promptior, quò magìs ſcientia, potentia, & malitia armatus ſcit, poteſt, & vult maleficia operari.

Scientia enim magna, & eminenti ſapientia à Deo donatum fuiſſe in fauſtis ſuæ creationis primordijs, teſtatur Ezechiel cap. 28. cum illum alloquitur dicens: *Tu ſignaculum ſimilitudinis plenus ſapientia, & perfectus decore.* Quæ ſcientia longo interuallo ſuperior eſt omni creata ſcientia, quæ in hominibus reperitur. Dæmon enim, viget ſubtilitate naturæ, experientia temporum, reuelatione ſupernorum ſpirituum: vt benè docet B. Iſidorus *in libro de ſummo bono*, quem ſequitur Angles *in 2. d. 11. q. vnica de dæmonibus ar. 2. dub. 5.* ac communiter Theologi *in 2.*

In maleficijs concinnandis dæmon vtitur Scientia, q̃ eſt maxima.

62. Sic triplici huiuſce ſcientiæ acumine dęmon præditus, quæ tripliciter extenditur ad pręterita, præſentia, & futura, quæ habent cauſam naturalem determinatam, quid non poterit in adinueniendis maleficijs, & varijs artibus, quibus innumera inducit mala? Perſpicaciſſimè enim cognoſcit cęlorum motus, ſtellarum influentias, planetarum coniunctiones, elementorum

mixtio-

mixtiones, virtutes lapidum, operationes metallorum, qualitates mixtorũ, herbarum vires, animalium proprietates, hominum temperamenta, occultas,& admirandas rerum omnium facultates,earumq;inter ſe ſympathiam, vel antipathiam: inſuper quomodo inuicem applicari, & temperari debeant: quo tempore opus ſit ad tempeſtiuè operandum: quid prætenſos effectus impedire, retardare, vel iuuare poſſit: pręterea ſeligere materiam, cui naturalis inſit facultas alterandi, frigefaciendi, calefaciendi, nec non aperiendi, obſtruendi, diuidendi, euacuandi, & vrendi: deniq; quid mixtis, plantis, animantibus hominibus obeſſe, vel prodeſſe poſſit,& alterationes, morbos, cruciatus, mortem ipſam,aut alia quæuis nocumenta inferre: cum vniuſcuiuſq; rei ſpecificæ per ſpecies ſibi congenitas, aut acquiſitas eſſentiam, cauſas, principia, effectus, antecedentia, concomitantia, ac conſequentia clariſſimè, ac perfectiſſimè agnoſcat, vt teſtantur D. Auguſtinus *ſuper Geneſ. cap.* 1. *&* 4. D. Bonau. *in* 2. *d.* 3. *ar.* 4. *q.* 1. Scotus *ibi q.* 10. D. Thom. 1. *par. q.* 55. *ar.* 2. & communiter Theologi, vbi *de Angelorum cognitione*. Nec eſt mirandum ſi ſpiritus tam ſagax,& ſubtilis in maleficiorum inuentionibus tot, tanta, & tam mira operetur, cum potentia eius ſit tam magna, vt *non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei*. Iob. 41. Non enim ſuperueniente peccato imminuta eſt; ſed poſt peccatum integra remanſit quoad actum primum, & eadem, quæ à Creatore ſummo in eorũ primordijs naturæ angelicæ indita erat; vt docet D. Gregorius illa verba explicans *lib.* 34. *Moralium cap.* 16. *Poteſtas dæmonis*, inquit, *ſuper terram cunctis eminentior perhibetur*: *quia etſi actionis ſuæ merito infra homines cecidit; omne tamen humanũ genus naturæ angelicæ conditione tranſcendit*. Quod ibi Gloſſa confirmat: *Omnia dæmon humana ſuperat, etſi meritis Sanctorũ ſubiaceat; quamuis enim internæ felicitatis beatitudinem perdidit, naturæ tamen magnitudinem non amiſit, cuius adhuc viribus humana omnia ſuperat*. Cui potentiæ adhæret voluntas mala, & tàm mala, quòd, teſte D. Bernardino *ſer* 6. *de miſericordiæ perfectione art.* 2. *cap.* 3. *vult ſemper quod peius poteſt, ſi eius poteſtas eſſet quoad omnia libera, & ſoluta, ineffabili modo ſine omni ordine, & menſura ſubuerteret totum ſtatum inferiorum*.

63. *Potentia, quæ eſt eminentiſſima.*

Malitia, Quæ eſt inſignis.

§. I.

PRopterea eius potentia eſt ligata,vt non operetur omne, ad quod maligna eius voluntas impellit. 64.

Poteſtas dæmonis cæpit aliqualiter ligari ab origine mũdi.

Cepit autem à Deo alligari vſq; ab origine mundi immediatè poſt Luciferi peccatum: nõ quoad homines tentandum; ſed quoad eos ſeducendum, & vexandum: Nam ſicut, cùm ſuperba eius mens propriæ excellentiæ cupiditate intumeſcens à Deo auerſa ad ſeipſam conuerſa eſt, vtriuſquè ſapientiæ ſupernaturalis, practicæ, nempè, ac ſpeculatiuæ iacturam fecit: quia practica, quæ eſt cauſa efficax amoris Dei totaliter ei fuit ablata, & ſpeculatiua multùm diminuta, cum in ſtatu damnationis non nouerit tot myſteria ſupernaturalia, quot agnouiſſet, ſi in cognitione beata fuiſſet: vt docet Auguſtinus *lib.* 9. *de Ciuit. Dei cap.* 21. Sic ob ſuperbiæ peccatum

meritò

meritò cæpit à Deo cohiberi eius poteſtas, vt non poſſet ea omnia perficere, quæ vellet. Nam licèt poſt peccatum integra remanſerint eius naturalia quantum ad fundamentum, & quoad ſubſtantialia, ideſt, quoad actum primum, vt dictum eſt ſupra: non tamen quoad actum ſecundum; ideſt, quantum ad libertatem omnium operationum, & executionem earum. Quod perlucidè teſtatur Alexander Alenſ. *par. 2. q. 100. mem. 2. ar. 2. Licèt ex prima,* ait, *poteſtate ſibi data poſſent dæmones ſuper huiuſmodi creaturas ex ordine naturali; tamen in pœnam peccatorum eorum, & bonum hominum cohibetur eorum poteſtas.*

Sup. num. 23.

§. II.

65. *Per Paſſionem Christi dæmonum poteſtas ſublata. Quomodo ſit ligata.*

PER Paſſionem verò, ac mortem Chriſti cõfracta eſt, ac ſublata dæmonum potentia; ſed reſpectiuè, ac dependenter à Dei voluntate. Hoc probat ipſa veritas Io. 12. *Nunc princeps*, ait, *huius mundi eijcietur foras*. Quæ verba exponens S. Cyrillus Alexandrinus. *Habuit*, inquit, *quidem prius dæmon per tyrannidem principatum in totum genus humanum, & dominatum crudeliter exercuit in omnes. Atqui virtute mortis Chriſti, & ſanguinis confracta eſt illius poteſtas, & ſublata potentia; & quos iniuſtè detinuit captiuos, iuſtè perdidit.* Hilarion Monachus ſuper eadem verba: *Nunc princeps, & cæt.* loquens in perſona Chriſti ait: *Nunc morte mea fiet, vt dominatum in homines omninò amittat diabolus, qui peccato primorum parentum in omnes acerbiſſimè principabatur.* Et ſubdit: *Quis igitur ad hanc mentionem non lætetur? non gratias agat continuè pro liberatore?* Gloſſa ordinaria: *Nunc princeps, & cæt. Vndè tam nunc Sanctos omnes non tenendo poſſidet; ſed tentando perſequitur. Nam quia non in eis intrinſecùs regnat, contra eos pugnat extrinſecùs; & qui intùs dominium perdidit, bella molitur foris.* Ioannes Maldonatus ibi *Nunc princeps, & cæt.* ait: *Perindè ac ſi dicat, deturbabitur de poſſeſſione ſua, eijcietur ex arce ſua. Eiectus foras dicitur, non quòd in mundo non ſit, & in multis etiam non dominetur; ſed quòd quantum in Chriſto fuit, eiectus fuerit; ita vt ſi homines vellent, nihil prorſus in ipſos haberet poteſtatẽ. Eodem ſenſu dicitur Apoc. 12. de cælo in terram proiectus, ideſt extra Eccleſiam, quæ per cælum ſignificatur, in terra, ideſt, in tenebras ſuas in infernum. & cap. 20. dicitur eſſe ligatus per annos mille. Non quòd aut reuera extra Eccleſiam eiectus, aut omninò ligatus ſit; ſed quòd coercita ſit eius potentia, atq; tyrannis, ita vt ſi homines velint, nihil illis nocere poſſit.* Idem affirmat Toſtatus *in cap. 8. Matthei quæſt. 123.* vbi quærit: *An conueniens fuerit, Chriſtum facere miracula eijciendi dæmones de hominibus?* Et inter alias rationes affirmatiuas, quas adducit, vnam, ait, eſſe, *ad dandum nobis ſpem, quòd liberaremur de poteſtate dæmonis, & de inferno.*

Colligitur hæc veritas etiam ex Vilhelmo Lindano *Panopliæ Euangelicæ lib. 4. cap. 78. poſt medium: Sicut Chriſtus*, ait, *olim ſuos miſit diſcipulos hac poteſtate munitos, vt diabolum ex hominum ſiuè pectoribus, ſiuè corporibus etiam profligarent: ita certo Clericorum generi ea poſt fuit cura à Maioribus credita, vt homines, vel antè Baptiſmum, vel poſt dæmone obſeſſos, & occupatos*

vindi-

vindicarent, & in libertatem per Chriſtum partam aſſererent. Quid igitur agit Exorciſta, dum aliquem obſeſſum à dæmonis poteſtate eripit, niſi illũ vindicare in libertatem, qua per crucem, ac paſſionem Chriſti fuerat iam donatus?

QVÆSTIO I.

Pro quibus poteſtas dæmonis ſit ligata?

RESpondetur, dæmonis poteſtatem quoad actum ſecundum in ordine ad damna inferenda animæ, vel corpori, eſſe ligatam pro his, quos Deus vult protegere, & à dæmonum infeſtationibus præſeruare, vel ob eorum fidem, qua firmiter in Chriſtum credunt: vel ob eorum confidentiam in protectione Dei, vel in Sanctiſſimo Nomine Ieſu collocatam: vel ob aliud bonum publicum, aut priuatum. Ita Lactantius *lib.2. Diuin. Inſt.c.16.* in hæc verba: *Non nocent dæmones ijs, quos manus Dei potens, & excelſa protegit.* Toſtatus *loco cit. de credentibus in Chriſtum*, ait, *Futurum erat, quòd per virtutem Deitatis Chriſti excluderetur poteſtas dæmonum ab hominibus credituris in ipſum:* iuxta illud Ioan. 2. *Nunc princeps huius mundi eijcietur foras, ſcilicet, diabolus. Ad oſtendendum ergo hoc, conueniens fuit, vt præcederent quædam ſigna .ſl. quòd Chriſtus expelleret dęmones.* S. Athanaſ. *orat.* 1. *contra Arianos*: *Omnes*, ait, *qui legitimè in Chriſtum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat: In cęlum conſcendam, ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum. & cæt.* Iſaiæ 14. Idipſum S. Bernardus docet *ſuper Pſal.* 90. in illis verbis: *Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, & cæt. Beatus*, ait, *planè, qui ſic habitat in adiutorio Altiſſimi: quia in protectione Dei cęli commorabitur. Quid ei nocere poterit eorum, quæ ſub cęlo ſunt, quem Deus cęli protegere, & conſeruare voluerit? Porrò ſub cęlo ſunt quæcumq; nocere poſſunt; ſub cęlo ſunt aereæ poteſtates: ſub cęlo pręſens ſeculum nequam, & caro aduerſus ſpiritum concupiſcens. Optimè igitur dictum eſt: In protectione Dei cęli commorabitur; vt nihil eorum, quæ ſub cęlo ſunt, timere poſſit quiſquis protectionem eius habere meruerit.* Hanc fidem in Chriſtum maximè commendat etiam magnus ille Antonius, vt refert Delrius *lib.6.Diſquiſ. mag. cap.2. ſect.* 3. *Magna*, inquit, *dilectiſſimi aduerſus dæmonem arma ſunt vita ſincera, & intemerata in Deum fides.* Hanc docuit S. Hermam Pauli diſcipulum Angelus eius Cuſtos, qui ſub forma Paſtoris diù cum eo habitauit, vt refert ipſe *tom.* 1. *Bibliothecæ Veterum Patrum lib.* 2. *mandato* 12. *Quicumq;* ait, *fide pleni ſunt, reſiſtunt diabolo, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi.* 66.

Poteſtas dæmonis pro quibus ſit ligata.

Quam virtutem in ſeipſo expertus eſt S. Ambroſius Epiſcopus, cui, vt memorat S. Paulinus *in vita eius*, nullus vnquam magus, aut maleficus nocere potuit ob firmiſſimam in Deum fiduciam. Mortua namq; Iuſtina Imperatrice Arriana, cum Innocentius Magus in quæſtionem raperetur, inter tormenta faſſus eſt, Angelum Ambroſij cuſtodem ſuum eſſe tortorem. Nam viua Imperatrice eius iuſſu ſe nocte intempeſta ſub templi tectum aſcendiſſe,

Maxima Diui Ambroſij in Deum fiducia.

diſſe, & ſacrificaſſe dixit, vt Ambroſium infamem, inuiſumq; faceret plebi; nihilominus amorem in hunc virum, & fidem Catholicam magis, ac magis effloruiſſe: Miſſos etiam à ſe dæmones, qui Ambroſium necarent; ſed ijs vltra ædium fores progredi non licuiſſe. En quibus excubijs Deus illos defendat, qui omnem in ſe ſolo collocant fiduciam! En quomodo poteſtas dæmonis ligatur, & totaliter cohibetur pro his, qui firmiter in Chriſtum credunt, ac in eius protectione ſuam collocant fiduciam!

§. I.

67\. *Poteſtas dæmonis relaxatur reſpectu eorũ, qui diffidũt de Dei protectione.*

E Conuersò facillimè colligi poteſt, cur ſæpiùs dęmonis poteſtas relaxetur, vt quamplures homines, ac mulieres diabolicis vexationibus afficiantur, nec non maleficis artibus deuinciantur, aut necentur? Vt plurimũ eorum diffidentia in Deum eſt in cauſa. Hanc rationem apertè adducit Ioan. Maldonatus ſuper illa verba: *Nunc princeps huiuſmodi, & cæt. Homines*, ait, *dæmoni portam arcis aperuerunt, & proditione quadam in ſuam quisq; domum admittit. Itaq; etiam nunc regnat, & operatur, ſed in filios diffidentiæ.* Eph. 2. Habetur etiam *in c. nec mirum. §. Magi ſunt. 26. q. 5. Hi permiſſu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo.* Cui aſtipulantur S.Iſidorus *lib.8. Ethymol. c.9.* Burcardus *lib.10. c.42.* S. Iuo *par. 11. c. 67.* Panormit. *lib. 8. c. 65.*

Sed audias, quàm perpolitè de hoc rationem reddat P. Hieremias Drexelius *de Conformitate voluntatis lib. 5. cap. 10. §. 7. Sed quæras fortè*, inquit, *cur Deus permittat tot homines maleficis artibus deuinciri, & necari? Nè mirare: ſumma in Deum diffidentia etiam ſupplicij genus meretur. Iurè Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur: Multis enim vix alius eſt Medicus, quàm Magus: nec alius pharmacopæus, quàm diabolus.* Et paulò infra: *Heù quàm in Orbe rari ſunt, qui Deo fidant toto animo! Mores hominum conſidera, & plurimùm vbiquè reperies diffidentiæ, quæ quotannis penè eadem redit, ac reuiuiſcit; & indè tàm vani timores.* Poſteà in fine concludit, huiuſce diffidentiæ rationem reddens: *Et hoc indè*, ait, *quia de Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumuè liberalitèr ſentiunt.*

§. II.

68\. *Dæmon maiorẽ poteſtatem habet ſuper peccatores, quàm ſuper iuſtos.*

HInc, cum peccatores vt plurimùm in Deum nullam, vel ſaltem exiguam habeant fiduciam, quia peccatis ſuis ipſum continuè offendunt, ſuper eos dæmoni etiam maior à Deo permittitur poteſtas, quàm ſuper iuſtos. Quod videtur annuere Auguſtinus aduerſus Manichæos: *Diabolus*, inquit, *poteſtatem habet in eos, qui præcepta Dei contemnunt.* Sed clariùs Alexander Alenſis *par. 2. quæſt. 100. mem. 2. ar. 4. Diabolus in malis*, inquit, *poteſtatem habet ad ſeducendum, & ad perdendum, niſi prohibeatur à Domino. In bonis autem non habet poteſtatem ad perdendum; ſed ad probandum.*

Quam poteſtatem in corpus hominis exercet, prout ſibi permittitur à Deo.

Deo. In animam verò iuxta varias hominum inclinationes, ac propenſiones multiformiter exercere ſolet, quatenus motus quoſdam prauos in corpore excitat, ac praua ſenſibus externis, & internis obijcit, quibus quodam quaſi pondere voluntatem ad malum pertrahit, etſi cogere nequeat: vt benè docet Thyreus *lib. de Dæmoniacis toto cap.* 4. *&* 5. Quem ſequitur Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *num.* 7.

Hanc autem poteſtatem dæmon maximè habet in Magos, Maleficos, & Sagas, quorum animam ſibi vendicat per conſenſum in tam immane ſcelus: ſicut in corpus dominatur, quod verberibus quoquè ſubijcit, ſi maleficus ad eius beneplacitum ſeruitutem illi non impendat: vt apertè docet Alexander Alenſis *loco citato*; ac pluribus exemplis probat Nicolaus Remigius *lib.* 1. *Dæmonolatr. cap.* 13. *Præcipuè ſuper Magos, Maleficos, & Sagas.*

§. III.

VEruntamen huiuſmodi dęmonum poteſtas eſt limitata, nedũ quoad animam, cui nocere nequeunt, niſi ipſa velit; vt docet Auguſtinus *lib.* 20. *de Ciuit. Dei cap.* 8. dicens *Dæmon eſt quaſi canis à Chriſto ligatus, qui latrare poteſt, ſollicitare poteſt, mordere omninò non poteſt, niſi volentem.* Sed etiam quoad corpus, quod torquere non poſſunt, niſi quando, & prout ſibi permittitur à Deo; vt idem Auguſtinus docet *lib.* 18. *de Ciuit. Dei cap.* 18. *Dæmones,* ait, *non omnia, quæ volunt facere poſſunt, niſi quantum illis diuina ordinatione conceditur.* Quam veritatem ſæpiùs per os Energumenorum dæmones per vim pręcepti ſibi à me facti, diuino nomine Ieſu interpoſito, fateri coacti ſunt; quorum de duobus tantùm hìc referam. Anno reparatæ ſalutis 1648. Venetijs dæmon, à quo poſſidebatur quidam adoleſcens Iuſtus nuncupatus annos 14. natus filius Ioannis de Taxis, cum à me interrogatus eſſet: cur ingreſſus eſſet in corpus illius Adoleſcẽtis; reſpondit: *Huc ingreſſus ſum, vt puerum hunc de medio tollam: quia ſic à Malefico iuſſus ſum.* Idipſum reſpondit eadem die alius dæmon, qui quandam Adoleſcentulam 15. annos natam poſſidebat. Sed mihi adhuc ſciſcitanti: cur eos nondum occiderant, cum iam integro anno eos poſſiderent; Reſponderunt ambo: *quia poteſtas Dei nos impedit, nec ſinit facere omne malum, quod volumus.* Qui ambo ab eadem diuina poteſtate eadem die per inuocationem Sanctiſſimi Nominis Ieſu ad meum pręceptum ab eorum corporibus egredi coacti ſunt. 69. *Hæc poteſtas dæmonis eſt limitata, & quoad animam, & quoad corpus.*

QVÆSTIO II.

Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat?

CVM dæmon ſuper peccatores Magos, Maleficos, & Sagas, nec non ſuper hereticos, ſchiſmaticos, & infideles magnam habeat poteſtatẽ, cur non omnes illos poſſidet in corpore, vel maleficijs non afficit? 70. *Ratio dubitandi.*

Huic difficultati reſpondet Leonardus Vairus *de Faſcino lib.* 3. *cap.* 7.

C *Cum*

Dæmon maximos peccatores rarò vexat in corpore, niſi iuſſus à Deo, vt magìs eos inficiat in anima.

Cum dæmones, ait, *procertò ſciant, hos peccatores ſui eſſe iuris, impræſentiarum rarò eos vexant in corpore, quos perfectè poſſident in anima in perpetuum ſimul cum corpore torquenda in orco, & affligenda*, puta, (niſi iuſſi à Deo). Quod videtur etiam annuere D. Gregorius *lib.* 24. *Moral. c.* 7. dicens: *Dæmon eos pulſare negligit, quos quieto iure poſſidere ſe ſentit.*

Teſtantur Patres.

Ratio eſt, quia finis principalis in hominibus vexandis à dæmone intentus, eſt, vt illos diuina priuet amicitia, ad peccatum eos inducendo; æternaq; illos expertes reddat beatitudine: vt benè docet Toſtatus *quæſt.* 121. *in c.* 8. *Matthæi: Dæmones*, inquit, *ex inuidia tentant hominem inducere in peccatum, nè aſſequatur beatitudinem: quod ſi non poſſunt, ſaltem volunt ei corporaliter nocere, quòd eſt minus nocumentum; & ita deſiderant intrare in eum: quia intrando vexant.* Et paulò infra aliam reddens rationem, cur dęmones velint, homines poſſidere? *vt oſtendant*, ait, *hominibus poteſtatem ſuam, ac per hoc ab eis adorentur: ſicut fuit inter Gentiles, qui quoſdam Deos colebant, credentes ſe ab eis poſſe beneficia recipere: alios autem colebant, nè eis nocerent.* Sed clariùs huius rationem reddit Suarez *par.* 2. *tom.* 1. *de Angelis lib.* 8. *cap.* 20. *num.* 3. *Dæmon hoc modo*, inquit, *nocet homini, vt illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat.* At quia huiuſmodi Magi, Malefici, ac Sagæ, ſicut & hęretici, alijquè huiuſmodi peccatores quàm maximè in malo ſunt obſtinati, ſemperquè præcipites ad malum currunt, continuèq; abominandis criminibus ſe obnoxios reddunt, Deum grauiſſimè offendentes blaſplemijs execrandis, abominandis ſacrilegijs, impietatibus intollerandis, ac iniuſtitijs deteſtandis dæmonis voluntati in omnibus ferè obſequentes; nec ſeipſos tantùm criminibus continuis illaqueantes; ſed vt diaboli miniſtri alios ſeducere tentantes, & ad perditionem trahere conantes; propterea ſicut dæmon eos pulſare negligit in anima: quia quieto iure eos poſſidet; ita non curat illos affligere in corpore, niſi vel iuſſus à Deo, vel fortaſsè cùm aliquando ſibi ad beneplacitum ſuum obſequium, ac ſeruitutem non impendunt: quia dum ſanitate pollent, plura, & atrociora peccata in Diuinæ Maieſtatis offenſam, ac contemptum perpetrare non ceſſant; dęmoniquè ipſi diuinitatis cultum, & honorem (vt faciunt Magi, & Malefici) tribuere non detrectant.

71. *Experientia docet.*

Quam veritatem faſſus eſt etiam quidam dęmoniorum princeps Beelzebub nuncupatus in Gallia apud Oppidum Laudunum, vt refert Bartholomæus Faius Regius in Senatu Pariſienſi Conſiliarius, ac Inquiſitionum Prę-ſes in ſuo Energumenico: *Dum enim*, ait, *Burſus Billius Cathedralis Eccleſiæ Canonicus quandam Nicolam Energumenam exorcizaret, pluribus Hæreticis preſentibus, à prædicto dæmone, qui eam poſſidebat, quæſiuit: cur tot vafris Hęreticis omiſſis ſimplicem Catholicam adortus eſſet?* Reſpondit dæmon: *Plectere tibi morigeros?* Si enim dæmon huiuſmodi peccatores obſtinatos maleficijs, ac diris vexationibus ſæpè affligeret in corpore, non poſſent tot crimina patrare: idcircò dęmon verſipellis ſæpiùs deſinit, afflictionibus corporeis, quæ minora ſunt mala, eos afficere, vt illos pluribus criminibus, & atrocioribus delictis, quæ maiora ſunt mala, magìs illaqueet, & obnoxios reddat. Et licèt quandoq; vexationes corporeæ Vexatū inducant ad blaſphemias,

mias, ad deſperationem, & alia peccata; nihilominus etiam quandoq; peccatores reducunt ad ſanam mentem, ad ſuorum petendam veniam peccatorum, ad dæmonem ſpernendum, & ad caſtra Dei confugiendum. Nam ſæpè vexatio dat intellectum: *& mala, quæ nos hìc præmunt*, ait Gregorius, *ad Deum citiùs nos ire compellunt*. Quare hac de cauſa dæmon, licèt maiorē ſuper maximos peccatores, quàm ſuper iuſtos, habeat poteſtatem, eos tamen non ſæpiùs, ſed raro vexat in corpore, niſi iubeatur à Deo, vt magis ac magis eos vexare poſſit in anima in perpetuum ſimul cum corpore flammis gehennalibus vſtulanda, & affligenda. *Lib. Moral.*

QVÆSTIO III.

Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtens extra corpora ipſorum?

Reſpondetur, dæmonem quinque modis regulariter ſolere extrinſecè homines vexare. 72.

Primò per imaginarias apparitiones; ſolet enim ſpecies in imaginatione eorum, quos vexare deſiderat, commouere; ita vt ſe ab eo agitari, moleſtia affici, aut etiam occidi, & iugulari putent. Quod fit aliquando in vigilia, & aliquando in ſomnis. *Dæmon homines vexat extrinſecè. Per apparitiones imaginarias.*

In vigilia enim accidunt, cùm homines nihil minus cogitantes ſubito terrore corripiuntur. Imaginatio etenim, cum ſit corporalis potentia, quæ aliàs phantaſia dicitur, inter cognoſcitiuas media, nempè ſenſum externū, cui eſt ſuperior, & intellectum, cui eſt inferior, diabolicæ operationi eſt ſubiecta; atquè in ea ſpecies intentionales, quas vocant rerum aut exiſtentiū, aut fictitiarum ſimulacra, ad libitum mouet, & accommodat; quibus ea, quæ ipſe exhibere deſiderat, repręſentantur. Hoc teſtantur D. Auguſtinus *lib. de cura pro mortuis agen. cap.* 12. D. Bonauent. *in 2. diſt.* 8. *art.* 4. *q.* 3. Toſtatus *in c.* 8. *Matthæi quæſt.* 116. & Ioſeph Angles *ibi quæſt.* 8. *diffic.* 12. *Aliquando in vigilia. Et quomodo.*

In ſomnis verò hæ viſiones haud raro contingunt. Obſcura enim, falſa, & horrenda excitat ſomnia. Nam cum in dormientibus potentiæ intellectiuæ ſopitæ maneant; ſenſitiuæ verò internæ, & maximè appetitiuæ ſint cibo, ac potu obſtupefactæ, naturali propenſione vel immoderatè delectantur, vel triſtantur, dum variæ ſpecies, ac ſimulacra vel delectabilia, vel triſtia ſibi obijciuntur, ac repræſentantur. Quòd ſi ijs naturalibus diſpoſitionibus virtus accedat diabolica, quid nō patitur miſer homo phantaſticis, & imaginarijs viſionibus! quaſi tot furijs agitatur: timor artus occupans, pallor diſperſus per totum corpus, clamores inſoliti, vlulatus lamentabiles, ſudor per omnes poros emiſſus, longa ſuſpiria ex imo pectore educta, horrendi fremitus, violenta membrorum agitatio, totumq; corpus efferum id teſtantur. Quæ accidentia ſæpè ſunt pręludia futuræ diabolicæ obſeſſionis, niſi Patiens ad diuina confugiat remedia. Illaq; experiuntur vt plurimùm ij, qui aliquo maleficio tangi incipiunt: dęmones enim ſuæ operationis primordia conteſtantur, vt pluries in varijs obſeſſis, ac maleficiatis experientia 73. *Aliquando in ſomnis. Vexationes imaginariæ sūt præludia futuræ obſeſſionis.*

rientia comprobaui. Qui ſi ſtatim ac incipiunt huiuſmodi viſiones pati imaginarias, ad peritum accedant Exorciſtam, facillimè à quacumq; dæmoniaca vexatione liberantur, ac præſeruantur.

§. I.

74. *Moleſtia à dæmone effecta p viſiones corporales.*

SEcundò per Viſiones corporales. Aliqui enim ante dęmonis ingreſſum in corpus ſuum vident eum ſub varijs figuris, ac phantaſmatibus apparentem. Alij ſub forma leonis, vel vrſi, vel ſerpentis, vel draconis: alij ſub forma tauri, vel canis, vel lupi, aut felis: alij ſub forma gallinæ, vel corui, aut vulturis: alij ſub ſpecie hominis atri, aut mulieris recenter mortuæ, vel alterius ſpectri terribilis, & horrendi: alij ſub ſpecie ingentis muſcæ, aut araneæ, vel alicuius ramenti, aut minutioris pili, quæ oculis obuerſantur, & in faucis ſe ingerunt, vt ex pluribus Energumenis experimentaliter cognoui. Vndè quidam profectam hinc volunt conſuetudinem, quæ apud Catholicos viget, quando oſcitant, os ſigno ✠ crucis munire, quaſi hac crucis ſignatione dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur. De his legendi ſunt Toſtatus *in cap.* 8. *Matthæi quæſt.* 115. Delrius *Diſquiſit. Magic. lib.* 2. *quæſt.* 26. *ſect.* 3. ac Petrus Thyreus *lib.* 1. *de apparit. ſpirituum cap.* 16.

Vndè mos exortus, os ſigno ✠. crucis muniendi, cum homo oſcitat.

§. II.

75. *Moleſtia per auditum.*

TErtiò per Auditum. Percipiuntur enim aliquando voces tàm interiores, quàm exteriores, tàm de locis remotis, quàm de propinquis, leues ſtrepitus, ſimulati inceſſus, riſus, cachinni, ſuſpiria, gemitus, clamores, & alia, quæ ſub aurium ſenſum cadunt, atquè à ſpiritibus excitantur. Qui ſpiritus vulgo apud Italos *Foletti* nuncupantur. Veruntamen hos quandoq; rumores cauſant etiam alij dęmones, & antequam corpus alicuius hominis poſſideant, & etiam poſtquam illud ingreſſi ſunt. Volunt namq; Dei, & Angelorum mores contraria æmulatione ſectari: vt quemadmodum illi aduentu ſuo operationes ſuas externis ſignis quibuſdam, magniſq; argumentis teſtantur, & indicant; ita ſpiritus nequam ſuam pręſentiam volunt innoteſcere ſenſibili aliquo ſigno, vel modo, nè in hac re ipſi videantur inferiores; cum hac tamen differentia, quòd illi cupiunt omnes quieto eſſe animo, ad quos diuertunt; hi turbatum volunt, & territum; vndè terriculamenta, & perturbantia adhibent ſigna, antequam miſeros homines inuadant. De quibus latiſſimè Delrius plures cumulans Auctores *lib.* 2. *Diſquiſit. Magic. quæſt.* 27. *&* 28.

§. III.

76. *Moleſtia per odoratum.*

QVartò per Odoratum. Hic enim ſenſus ſæpiùs fætorem ſuſtinet intolerabilem, qui in omnibus dęmoniacis operibus ferè interuenit, veſteſq; aſtantium, domos, aerem, & circunſtantia loca ſic replet,

vt longo tempore duret. Quare dæmonum fęderati, vt ſunt Magi, Malefici, & Striges vt plurimùm fętent, atq; è veſtibus ore, & corpore graueolentia emittunt non ferenda: quia cum dæmone familiariter conuerſantur, qui fętoribus, & putoribus aerem inficere ſolet, quoties ſe præbet viſibilem, vt omnes hiſtoriæ conteſtantur.

Quintò per Guſtum. Sæpiùs enim hic ſenſus malè à dæmone afficitur, quando vnà cum cibo, aut potu in os hominis latenter dæmon ingreditur, 77.
& mox in corpus ingreſſus magna tyrannidis exempla dat, vt ſuo damno *Moleſtia per*
ſenſit Virgo illa, de qua Gregorius *lib.* 1. *Dialogorum cap.* 4. narrat, quòd *guſtum.*
cum lactuca dæmonem latitantem hauſit, à quo ſtatim poſſeſſa eſt. Quare vt plurimùm ſolent Magi, & Malefici pomum, aut quid ſimile edendum pręberc ijs, quos maleficio inficere conantur. Id pluribus exemplis teſtatur Remigius *lib.* 3. *c.* 5. Cuiuſdam Cathinæ Gillotiæ inſignis maleficæ ſua *Exemplis comprobatur.* manu poma, pruna, aliaq; eſculenta præbentis ijs, quos vel per maleficia debilitare, vel ſanitate donare cupiebat. *Lib.* 2. *c.* 7. Alterius veneficæ Barbelinæ Rayel medicatum pyrum in via deponentis, quaſi id è viatoris pera fortè excidiſſet; quo imprudenter à quodam Ludouico, à quo iniuriam paſſa erat, ſublato, ac guſtato, ſtatim graui morbo correptus vix præ dolore domum pedes ſe referre ſuſtinuit. Aliorum plurium refert exempla *lib.* 2. *c.* 4. *& lib.* 3. *c.* 3.

Sed quid immoror circa iſta? vnicum referam eorum, qui hoc modo à dæmone malè affecti ad me acceſſerunt gratia ſanitatis conſequendæ. Anno 78.
Domini 1648. vltima die Auguſti coram me fuit adducta Venetijs adole- *Exemplum ab*
ſcentula quædam annos 14. nata, nomine Magdalena Forlana à Caſtro *Auctore relatum.*
Franco Oppido Dięceſis Taruiſinæ, à dęmone obſeſſa, quæ pręſente eius auia, alijſq; pluribus perſonis mihi enarrauit, ſe vigilia S. Laurentij poſtquam accepiſſet quoddam pomum à quadam vetula ſua conterranea, quæ vulgo malefica exiſtimabatur, illicò ſenſiſſe ſibi ſtomachũ quaſi igne aduri, ſępè terribiles habere vomitus, nihil tamen eructare potuiſſe: frequenter ita ſenſibus deſtitui, vt planè mortua videretur: quæ omnia ſucceſſiuè ſic dęmon à me iuſſus in nomine Ieſu, illi palàm intulit, ſine vlla tamen iuuenculæ læſione. Quibus viſis, & auditis, ipſa ante pedes meos genuflexa, dęmoni pręcepi in nomine Ieſu, vt & ipſe enarraret per os iuuenculæ quando, & quomodo in corpus illius eſſet ingreſſus. Qui ſtatim reſpondit, ſe ingreſſum eſſe illius corpus vigilia S. Laurentij ſubter pomum latens, quod à malefica adoleſcentulæ Magdalenæ traditũ fuit ad edendum: quo comeſo cępiſſe omnia prędicta tormenta illi inferre: quia ſic iuſſerat malefica, vt illam ſic torqueret toto tempore vitæ eius. At iniquus tortor, cum à me iuuencula illa in ſide, ac confidentia in Deum fuiſſet inſtructa, facto illi pręcepto in nomine Ieſu, vt egrederetur, illicò ab ea recedere coactus eſt, eius guttur fętore ſulphureo in ſuo exitu repletum relinquendo. Ex quo videas, quomodo homines vexat nedum in ſenſu odoratus per fętores; ſed & in guſtu per eſculenta, & cætera comeſtibilia.

§. IV.

79. *Moleſtia per tactum.*

DEniq; per tactum varias in hominibus cauſat afflictiones. Aliquando enim illi tenebriones hominum aures vellicant: aliquando è lecto detrahunt: aliàs crines abradunt: modò accubare cum eis tentant in eodē lecto: nunc propulſant, & proſtrant renitentes: nunc fuſtibus excipiunt: modò allidunt ad angulos: aliquando præcipites agunt: ſæpiùs vſtiones, & verbera inffigunt, alijsq; malis dormientes, & vigilantes moleſtant antequam morbos inferant, vel ipſam mortem. Quæ præſtare poſſunt vel per aſſumpta corpora: vel vi, & poteſtate ipſis innata, more hominum, qui aut fuſte, gladio, haſta, & huiuſmodi inſtrumentis vtuntur in vulneribus infligendis: aut opera concitati aeris, cuius vi deijciuntur ædes, concitantur maria, arbores radicitus euelluntur: aut robore naturali corporibus neruoſis indito. His tribus modis à dæmone plures vexari inueniuntur, alij tali hora determinata diei: alij tali hebdomadæ die: alij ſemel in menſe; quo tempore ſenſuum alienatione, crurium morſibus, cordis punctionibus, & alijs huiuſmodi moleſtijs afficiuntur. Quam veritatem docet Toſtatus *in cap.* 8. *Matthæi quæſt.* 120. & Petrus Thyr. *lib.* 1. *de Apparit. ſpirituum.* Et praxis in multis à dæmone vexatis docet in dies.

§. V.

80. *Dæmones ſæpiùs ſimulant ſe eſſe animas defunctorum.*

SED hoſtes verſipelles, vt magìs homines decipiant, & in naſſam trahant, ſæpiùs fingunt, ſe eſſe animas defunctorum, pręcipuè animam alicuius ſcelerati hominis; Et hoc vel vt inducāt homines in illam hęreſim, quæ aſſerit animas ſceleratorum hominum poſt mortem in dæmones, & in quæcumq; animalia bruta ſuis meritis congrua conuerti. De qua Auguſtinus *lib. de Hereſibus cap.*86. Vel vt ſe aſpicientes errore aliquo decipiant, puta animam alicuius maximi peccatoris, qui abſq; peccatorum ſuorum confeſſione, vel vllo doloris, aut contritionis actu interno, & externo ſigno è viuis ad mortuos migrauit, eſſe in tuto ſaluationis loco, viuentibus perſuadeant: Sic mortuos in peccato mortali pęna gehennæ æterna non puniri credant. Vel ſi mortui ſunt ſancti diuina iam beatitudine perfruentes, eos infament dicentes, magnos in Purgatorio pro ſuis delictis ſuſtinere cruciatus: ita eruditè docet Auguſtinus *lib.* 10. *de Ciuit. Dei, cap.* 11. *à medio.* Chryſoſtomus *homil.* 29. *in Matthæum.* D. Thom. 1. *par. quæſt.* 117. *ar.* 4. *ad* 2. Sanchez *tom.* 1. *Decalogi lib.* 2. *c.* 38. *num.* 23. Syluester *verbo maleficium q.*4. *dict.* 2. Victoria *de Magia Relect.* 12. *q.* 4. *nu.* 17. Sotus *de iuſt. lib.* 8. *q.* 2. *ar.* 2. *colum.* 4. *verſ. Sed rogat.* Ciruelo *de ſuperſt. par.* 3. *c.*8. Padraza *in ſumma in* 1. *præcepto.* §. 10. Delrius *lib.* 2. *Diſquiſ. Magic. quæſt.* 26. *ſect.* 7. & Stephan. Facundez *par.* 1. *lib.* 1. *in* 1. *præceptum Decalogi cap.* 36. *num.* 10.

Et quamuis bona conſulant, petantq; ſuffragia fieri, aut aliquid reſtitui, hoc faciunt gratia poſtea faciliùs decipiendi, vt benè docet Pedraza, Victo-

ria ibidem, & Petrus Thyræus *de ſpirituum apparitionibus cap. 16. num. 9.* Ideòq; magna cautela in talibus apparitionibus eſt vtendum. Nam abſq; particulari Dei gratia nemo poteſt in ijs eſſe tutus: cum diſcretio ſpirituum ſit gratuitum Dei donum, teſte Paulo Apoſtolo 1. *Corinth.* 13.

§. VI.

VEruntamen à Doctoribus varia traduntur ſigna, malos à bonis ſpiritibus, & veras animas ab illuſionibus diabolicis diſcernentia, quæ etſi non certam fidem, probabilem tamen opinionem faciunt; quorum aliqua breuiter hic referam ex Petro Thyreo *loco citato*, Delrio *lib. 2. Diſquiſ. Magic. quæſt. 26. ſect. 3. verſ. metum nobis hic obſtrudunt*, & Peltano *de Purgatorio cap.* 5. 81.

Modi, quibus cognoſcuntur mali à bonis ſpiritibus, & animæ veræ ab illuſionib. diabolicis.

Primò ſi ſignum crucis, nomen Ieſu, Mariæ, vel aliorum Sanctorum, cereumuè, reliquias, agni Dei ceream effigiem, luſtralem aquam, panem, ſalem, aliaq; huiuſmodi ſacramentalia, vel Catholicæ religionis ſymbola fugiant, aut deteſtentur, diabolus eſt.

Secundò ſi poſtquam exegerunt ſemel id, quod volebant, adhuc fruſtra iterum appareant, & ſint importuniores (nam animæ veræ, cum illis ſatisfeceris, vel ampliùs non apparent; vel ſemel tantùm, vt gratias agant; è cõtrà dæmones cauſas ex cauſis, vt funiculum nectunt, vt vel obſideant, vel ſaltem grauiter decipiant) his ergo concurrentibus diabolus eſt.

Tertiò ſi prętexit apparitioni cauſam falſam, vel malam; ver. gr. dicit, ſe apparere coactum vi coniurationis magicæ, vel vt reuelet curioſa, parùm neceſſaria, aut quæ neſciri expediret, dæmon eſt.

Quartò ſi aliter eius oratio ſit falſa, ſuperſtitioſa, deſperati, libidinoſi, vindictæ appetentis, aut aliter perturbati præferens animi oſtentationem, dæmon eſt.

Quintò ſi appareat forma non humana formoſa, & benè formata; ſed tetra, deformi, aut vili, vel Canis, Serpentis, Suis, Draconis, Aranei, Bufonis, vel ſimilium, vel nigri Æthyopis, malus eſt genius: ſi verò forma humana bona, Angeli, vel Beati, vel Chriſti; tunc conſideranda operatio: ſi ex genere ſuo eſt improba, vt blaſphemiæ, ſuperſtitionis, mendacij, homicidij, luxuriæ, & cæt. vel doloſa ex modo operationis, vt ſi primo congreſſu lætitiam afferat animo, & tranquillitatem, poſtea horrorem, turbationem, vel deſolationem, vel etiam magno cum fętore, ſtrepitu, vel clade abeat, dæmon eſt. Sic D. Antonius hanc ſuis cautionem tradidit his fermè verbis: *Non eſt difficilis bonorum, malorumq; ſpirituum diſcretio, ſi enim poſt timorem ſucceſſerit gaudium, à Domino ſciamus veniſſe auxilium: ſi autem incuſſa formido permanſerit, hoſtis eſt, qui videtur.*

Sextò ſi dicat, ſe animam eſſe alicuius damnati, mentitur, & dæmon eſt vt plurimùm; vix enim vmquam damnatorum animæ ſinuntur egredi.

Non eſt credendũ dæmoni dicenti per os obſeſſi, ſe eſſe animam defuncti.

Ex hoc ſequitur, ſemper mentiri dæmonem, quando in dæmoniaco loquitur dicens, ſe talis, vel talis defuncti damnati, vel non damnati animam eſſe: quia anima defuncti numquam alterius hominis corpus ingreditur:

vt docent Sanchez *tom. 1. Decalogi lib. 2. cap. 38. num. 24.* Delrius *in Anacephal. monit. 1. & lib. 2. q. 26.* latiſſimè Toſtatus *cap. 8. in Matthæum qu. 124. ad 1.* Ideò non eſt faciendum, quod præſcribunt. Nam ex his occaſionem quærunt vel homines in errorem aliquem inducendi quoad animam: vel eos in corpore poſſidendi.

QVÆSTIO IV.

Quomodo dæmones humana corpora ingrediantur?

82. *Dæmon in corpus peccatorum maximorum ingreditur aliquando nedum permiſſus, ſed à Deo iuſſus.*

SVppoſita diuina permiſſione, ſine qua nec minimum quidem nocumētum dæmon hominibus inferre poteſt, dico illum ingredi corpora humana, Aliquando ob diuinam iuſſionem, nempè quia ſic iubetur à Deo, vt talem puniat hominem in corpore propter aliquod grauiſſimum peccatum: Et tunc dęmon non per magorum, aut maleficorum, vel ſtrigarum, aut aliorum hominum peſſimorum; ſed per ſeipſum tantùm malum inducit. Ratio eſt, quam affert Suarez *lib. 8. de Angelis cap. 20. nu. 7.* quia quoties dęmon, vt pęnam, vel malum aliquod vni inferat, alium ad peccandū inducit: vel quando pęna ipſa intrinſecè includit ſimilem inductionem (vt contingit, quando inſtigatio, ſeù tentatio ad vnum peccatum eſt pæna prioris peccati) tunc pęna illa non prouenit iubente Deo, ſed permittente: quia intrinſecè inuoluit tentationem, & ſuggeſtionem mali culpæ, cuius Deus auctor eſſe non poteſt. Quod confirmat D. Anſelmus *lib. 1. Cur Deus homo. cap. 7.* dicens: *hoc miniſterium malum inferendi* (intellige, quando aliquo modo includit culpam) *à dęmone numquam fieri Deo iubente, ſed tantùm permittente.* At quando dæmon immediatè per ſeipſum, vel per creaturam irrationalem malum purè penale infert homini, tunc nihil vetat, quin dęmon, non ſolùm permittente, ſed etiam iubente Deo id faciat: Quia de ſe non inuoluit malum culpæ, nec eius cauſalitatem; ſed ſolius tantùm pęnæ. Dico autem *de ſe:* quia non obſtabit, quòd dęmon ſemper peccaturus ſit, illud mandatum Dei exequendo: vel ſemper id faciens ex odio contra hominem: vel dolens, quòd illa vindicta, & actio ſua in gloriam Dei cedat: vel quòd Deo obedire cogatur. Hoc, inquam, non obſtat; quia hęc malitia non eſt per ſe coniuncta tali actioni, ſed per accidens adiungitur ex prauitate operantis, quam Deus impedire, aut vitare non tenetur; & ideò licèt Deus iubeat dęmoni actionem, & executionem iuſtitiæ erga peccatorem; nihilominus malitiam, quam dæmon admiſcet, Deus ſolùm permittit.

Hoc modo B. Paulus Corinthium incæſtuoſum Sathanæ tradidit, 1. Corint. 5. nec non Alexandrum, & Himenæum blaſphemos dæmoni torquēdos permiſit. 1. Tim. 1. ſic multorum peccatorum exempla affert Delrius *lib. 3. Diſquiſ. Magic. par. 1. quæſt. 7. ſect. 2.* qui per dæmonum poſſeſſionem, ac diram vexationem, & per mortem ipſam pęnas ſuis ſceleribus debitas ſoluerunt.

Ali-

§. I.

ALiquando ingreditur per timorem, vt dicunt aliqui, quando, ſcilicet aliqua creatura varias habet dæmonum viſiones imaginarias, vel corporales, aliasq; patitur à dęmone moleſtias exteriores, de quibus ſupra *à num.* 72. *& ſequent.* vel inuenitur in aliquo periculo, vel loco obſcuro: vel minæ illi graues intentantur; tunc enim dęmon ſuggerit illius imaginationi, quòd in tali loco ſint dæmones, ſpiritus, vmbræ, animæ mortuorum, aliquis abſconditus, ſerpentes, bufones, feræ, & id generis monſtruoſa animalia, vt timeat, ac ſic timore animo conſternato in fide tepeſcat, ac dæmoni intrandi in corpus ianuam aperiat. 83. *Quandoq́; dæmon corpora ingreditur per timorem.*

Sed nè error nos capiat, eſt adnotandum, quòd dæmon ex timore poteſtatem non accipit intrandi in corpus hominis timore correpti. Nam ait Toſtatus *in cap.* 8. *Matt. quæſt.* 122. *quòd Deus permittit homines torqueri à dæmonibus, vt timeant ipſos dæmones, & caueant eorum futurum conſortium.* Non ergo timere dęmonem eſt cauſa, quòd ille corpus timentis ingrediatur. Si enim, cùm huiuſmodi timor aduenit, homo ex tali timore motus ſtatim ſe ſigno crucis muniat, ad Deum confugiat, ſanctiſſimum nomen Ieſu deuotiſſimè inuocet, ac in eo totam ſuam collocet fiduciam, illicò dęmon aufugit, timor abſcedit, nec malum vllum incurrit, Deo ipſum protegente, ac cuſtodiente. Quod benè admonet D. Bernardus ſuper illa verba Pſal. 90. *Non timebis à timore nocturno. Quia timor ipſe,* ait, *tentatio eſt, congruè dictum eſt ei, qui circundatur ſcuto Domini, quod à tentatione hac non timebit. Caminus eſt timor iſte; ſed vt examinet, non exurat, Veritas facit.* *Hic modus explicatur.*

84. At cum homo timore conſternatus Dei protegentis obliuiſcitur, de eius diffidit bonitate, ac protectione, nec credit Deum velle in ſe confidentes tueri, atq; defendere, murmuratq; de Dei prouidentia, bonitate, ac liberalitate; hic dum Deum deſerit, meretur aliquo modo deſeri à Deo: ſic aliquãdo contingit, quòd dęmoni à Deo licentia concedatur, corpus illius poſſidẽdi, ac diris cruciatibus vexãdi, quod benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.* 5. *cap.* 5. §. 5. ſuper illa verba Prouer. c. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo. Porrò,* ait, *qui hac fiducia ſunt vacui, humana tantùm circumſpiciunt, omniaq́; humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, vt hos in manu conſilij ſui deſtituat Deus. & cap.* 10. §. 7. ait: *Sed quæras fortè, cur Deus permittat tot homines maleficis artibus deuinciri, & necari? Nè mirare: Summa in Deum diffidentia etiam ſupplicij genus meretur.* Quod idem prorſus fatendum etiam in his, qui ſine maleficorum cooperatione à Dęmone poſſidentur. Nam, vt ſubdit idem Doctor, *Plerunq́; qualis eſt hominis in Deum confidentia, talis eſt Dei in hominem liberalitas.* Vndè qui valdè timent diabolum, ac timore conſternati ad Deum non cõfugiunt, oſtendunt ſe de diuina diffidere bonitate, ac protectione. Cuius rei monitum ſaluberrimũ dedit Angelus Cuſtos ſub forma paſtoris S. Hermæ diſcipulo Pauli Apoſtoli ei apparens, ſecumq; viſibiliter, ac domeſticè vſq; ad finem vitæ eius conuerſans, vt habetur *tom.* 1. *Bibliotheca Veterum* *Ratione diffidẽtiæ.*

PP.

PP. lib. 2. mandato 12. Quicumq; ait, *fide pleni non ſunt, timent diabolum, quaſi poteſtatem habentem. Quicumq; pleni ſunt fide, reſiſtunt illi fortiter, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi. Tunc vadit ad illos, qui non ſunt in fide pleni, & quoniam habet locum, indè intrat in illos, & quacumq; vult, facit illis, & fiunt famuli eius.* & mandato 7. *Diabolum,* ait, *nè timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla eſt; In quo autem non eſt virtus, is timendus non eſt. In quo verò eſt virtus glorioſa, is etiam timendus.* & loco ſupra citato. *Diabolus timorem facit; ſed timor illius vanus eſt: Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Et Lactantius Firm. *lib. 2. Diuin. Inſt. c. 16. Nocent,* ait, *dæmones quidem, ſed ijs, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelſa non protegit.*

§. II.

85. *Quandoq; dæmon in corpus alicuius ingreditur, ſumpta occaſione ex eius ira, vel indignatione, vel alio defectu.*

ALiquando dęmon occaſionem ſumit intrandi in corpus alicuius hominis, illudq; poſſidendi, dum talis homo, vel mulier grauiter iraſcitur, & indignatur. Non quòd indignatio, ira, aut furor ſint cauſa ingreſſus dæmonum; nam ſequeretur, quòd quotieſcumq; aliquis iraſcitur, vel indignatur, aut furit, à dęmone poſſideretur, quod eſt falſum; ſed quia nouit verſipellis, qui teſte Auguſtino *lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 12. ex ſe nocendi cupidiſſimus eſt*, quòd dum homo per aliquam actionem, quæ Deo diſplicet, Deum offendit, tunc Deus etiam aliquo modo ipſum deſerit, ſic faciliùs dęmoni intrandi in corpus eius, illudq; poſſidendi permittitur poteſtas; ideò tali occaſione iræ, indignationis, furoris, libidinis, ebrietatis, crapulæ, vel alterius ſibi oblata, intrandi occaſionem quærit. Hanc veritatem eruditè docet Hieremias Drexellius *loco citato cap.* 10. §. 7. loquens de peccato Saulis ſuper illa verba 1. Regum.c.28. *Coarctor nimis, ſiquidem Philiſtijm pugnant aduerſum me, & Deus receſſit à me;* ſic ait: *Non receſſiſſet à te ò rex, niſi tu priùs ab illo. Hoc & tu mi Chriſtiane cogites: neminem deſerit Deus, niſi deſertus.*

86. *Exemplũ memorabile relatum ab Auctore.*

Ob huiuſmodi rationem quidam dæmon per os cuiuſdam Energumeni faſſus eſt mihi ſe illum hominem obſediſſe (quicquid ſit de veritate verbi dæmonis, Deus ſcit) factum ſanè memorabile referam. Anno Domini 1648. die 4. Septembris Venetijs in Conuentu S. Bonauenturæ coram me fuit adductus Bartholomæus de Boniouannis à Caſtro Franco Oppido Dięceſis Taruiſinæ annos natus 32. vir ſimplex, & idiota, in cuius corpus ingreſſus erat dęmon dictus Beelzebub, illemet, qui à Sathana, ſeù Lucifero dæmoniorum principe (vt ipſe dixit) illi ab ortu natiuitatis eius ad tentandum illũ, & ad malum inducendum deſtinatus fuerat. Quem, vt ſeduceret, & ad peccatum traheret, cum varias adhibuiſſet artes; nec tamen ad graue aliquod, ſed ad leuia duntaxat peccata inducere potuiſſet; eò quòd vir bonus eſſet, rectus, ac timens Deum, ac Sanctiſſima ſępiùs frequentans Sacramenta, tandem eum zelotipia erga vxorem torquere decreuit. Idcircò vna dierum ſolemnium Pentecoſtes dæmon occaſione accepta, quòd præfatus homo ex vino, quod biberat, ſemiebrius erat, domum ingredienti

præ-

præſtigiator apparuit ſub ſpecie iuuenis incogniti, propè vxorem ipſius ad lectum ſedentem in cubiculo manentis, qui eam amplexari videbatur. Tunc prædictus homo hoc viſo ira percitus, ac indignatione repletus illicò diſtricto enſe, vt vxorem occideret, aduerſum illam ictum iecit: ſed iuuenis ille virum amplexus, impediuit, nèocciderer: ex quo ictu in manu tantùm graue vulnus vxor accepit, & ſtatim iuuenis ille diſparuit. Tunc præfatus homo putans iuuenem illum per ſcalam aufugiſſe deorſum, illum eſt inſecutus gladio diſtricto, vt de medio tolleret: ſed cũ ad imum ſcalæ perueniſſet, illic fratrem vxoris ſuæ inuenit, cum quo plures habere cępit de ſorore eius quærimonias, quòd ſibi coniugij fidelitatem non ſeruaſſet. Qua de re homo ille admiratione repletus rogauit, vt omnia diſtinctè enarraret: quibus auditis, cum nec ille, nec vllus alius illum vidiſſent iuuenem, quem cum vxore ſua concubuiſſe aſſerebat, aufugientem, vxorq; iniuſto vulnere ſauciata lacrymas, gemitusq; effundens Deum pro ſua innocentia conteſtaretur; parentes, & amici eius ebrietati hoc attribuendum rati ſunt. At prę-fatus Bartholomæus his acquieſcere nequiuit; ſed acriter erga vxorem cæpit zelotipia comedi, grauiterq; in ſtomacho, ventre, cruribus affligi, ac torqueri: & veluti ventum, ſeù formicarum multitudinem ſentire in corpore diſcurrentem: nexus omnes, ac nodos corporis ligatos habere, ita quòd vix poſſet aliquis pro ſui ipſius, vxoris, & filiorum alimentis acquirendis operari. Tandem die 30. Auguſti totius mali inuentor ſe patefecit, dum forma ingentis muſcæ aſſumpta in os eius intrauit; ex quo delirio repentino, ac phreneſi vehementi laborare, ac furijs ita agitari cępit, vt ab alto loco, niſi à parentibus impeditus fuiſſet, præcipitem ſe dare vellet. Cum ergo in conſpectu meo eſſet in Capella Saluatori noſtro Ieſu Chriſto dicata, quæ eſt in viridario præfati Conuentus, præſentibus fratre eius maiore natu, & altero homine eius conterraneo, ſtatim per os prædicti obſeſſi dæmon voce tremula dicere cæpit vulgari idiomate: *Egrediar, egrediar illicò, ſi ſic præcipis, ex corpore iſtius: quia non poſſum amplius manere in eo.* Quam promptitudinem egrediendi antiqui aduerſarij ego conſpiciens, præcepi illi in nomine Ieſu, nè egrederetur, donec ego ſic illi præcepiſſem. Statimq; prohibui, nè loqueretur, nec hominem illum vlla afficeret moleſtia, nec ſenſus eius ſiuè interiores, ſiuè exteriores impediret, quin omnia, quæ ſibi eueniſſet, mihi clarè, ac diſtinctè enarrare poſſet. Qui ſenſibus, ac potentijs omnibus benè valens, ac plenè mentis compos omnia, vt ſupra clarè, ac diſtinctè mihi explicauit. Quibus auditis, dæmoni præcepi in nomine Ieſu, vt omnia ſua facinora patefaceret, & lingua obſeſſi vteretur, ſed auditum, cæteraſq; potentias ſenſitiuas nedum exteriores, ſed etiam interiores non impediret, vt ipſemet obſeſſus, ac cæteri aſtantes clarè, ac diſtinctè omnia audire poſſent, vxoriſq; ipſius agnoſcere innocentiam. Sic dæmon omnia ſupradicta enarrauit, dixitq; mulierem illam eſſe puram, & innocentem; ac virum illum bonum, ac iuſtum: & addidit: *Cum virunculum hunc varijs modis impetere contenderem, nec ei prętualere poſſem. Ab alijs dæmonibus vt ignauus irridebar, ac ſubſannabar, ſed præcipuè à principe noſtro Lucifero arguebar, & vt iners, & ſegnis acriter reprehendebar. Quare illum*

vt ſaltem Zelotipia affligerem, & inter ipſum, & vxorem rixas diſſeminarem, odiaq; fouerem, iuuenis illius ſpeciem aſſumpſi; ſed cum vir vellet vxorem ſuam occidere, prohibui, nè faceret: quia ſic eum impedire mihi precepit Deus: nec, vt tot mala inferrem, mihi permittere voluit. Tunc autem quando ex oculis eius euanui, corpus ipſius ſum ingreſſus, & in eo quas pertulit omnes hoc quadrimeſtre, prɛſtiti afflictiones; ſed cum amplius clam manere non potuiſſem, ingentis muſcæ forma aſſumpta, eius guttur violenter penetraui, eum agitando, mortemq; illi inferre tentando: quod vtiq; niſi Deus prohibuiſſet, opere compleuiſſem. Dixit inſuper ſe eſſe vnum ex vltimo Angelorum ordine Beelzebub nuncupatum; non quia eſſet dæmoniorum princeps; ſed ratione officij, quo fungebatur: quia à Lucifero datus illi erat ad ſeducendum, & ad peccata illum inducendum: *Beelzebub enim interpretatur vir muſcarum, ideſt animarum peccantium, quæ reliquerunt verum Sponſum Chriſtum.* At tandem cum illi prɛcepiſſem, vt diceret an ingreſſus eſſet miſſus ab aliqua Saga opere maleficij? Reſpondit, *non*. *Cur ego*, dixi, *ingreſſus es, & veniſti adtorquendum hunc ſimplicem, & pauperculum?* Reſpondit: *quia ſic mihi placuit*. Sed ego adhuc. *Vndè hæc tua complacentia?* Et ille: *Ex mea voluntate*. Et deniq; coactus fuit dicere: quòd ex malitia ſua,& improba voluntate ad malefaciendum ingreſſus erat. Qui audito præcepto à me ſibi facto in nomine Ieſu, vt ex corpore illius egrederetur, ſtatim ſine vlla mora egreſſus eſt; & ille bonus vir totus hilaris à dæmonis tyrannide ereptus, & zelotipia erga vxorem depoſita, vnà cum alijs ſuis conterraneis ad propriã domum reuerſus eſt. Ex quo videas, quomodo aliquando dɛmon nullo Magorum,aut Maleficorum opere interueniente, ex aliquo peccato, vel vitio etiam leui occaſione accepta, corpus hominum ingredi, ac vexare conatur, prout ſibi à Deo permittitur.

§. III.

32. *Sæpiùs dæmon ingreditur per maleficia.*

ALiquando dæmon ingreditur per maleficia; & hic modus cæteris eſt frequentior; facto enim maleficio contra aliquam determinatam perſonam, dæmon ex pacto cum Malefico inito, niſi à cauſa ſuperiori impediatur, ingreditur corpus illius, ac illud poſſidet: vel in aliqua tantùm parte,puta in ſtomacho,vel in corde,vel in capite,vel in ſanguine,vel in venis, vt mox dicetur; & tunc dicitur maleficiata. Vel in toto corpore habet poteſtatem, in illiusq; potentijs ſenſitiuis internis, & externis varias habet operationes; & tunc dicitur energumenus, ſeù arreptitius; vt docet Archidiaconus *in Gloſſa cap. Exorciſta. diſt.* 23.

Quando quis dicatur maleficiatus, vel energumenus.

Verùm quia maleficia ex ſe nullam vim augent dæmonibus,vt quæ priùs non poterant in aliqua creatura, poſtea valeant efficere, niſi velimus dicere cum Victoria, *Relectione de Arte magica*, dæmones non adeò impediri nocere per Magos, Maleficos, & Sagas, cæterosq; homines iniquos, ſicut per ſeipſos. Et ratio fortaſſe eſt: quia ſicut homo ex diuina permiſſione, quæ committitur ſuæ libertati, poteſt per ſeipſum malefacere, puta vnus alterũ occidere, veneno afficere, & id generis mala inferre; ita etiam poteſt per inuo-

inuocationem dæmonis ex pacto cũ ipſo inito maleficia inferre, mediante eius ope, ſi Deus permittat. Veruntamen, cum hæc maior libertas dæmoni non adueniat ex opere maleficij, ſed à Deo, dicendum eſt ſi Deus permittit dæmonibus per maleficia alicui maiora damna inferre, hoc eſt vel ratione ipſius minimæ, vel nullæ in Deum confidentiæ, vt dictum eſt ſupra *nu. 67. & ſequentibus*: vel ob aliquam aliarum cauſarum, de quibus infra, vbi *de ratione diuinæ permiſſionis num. 133. & ſequentibus*. *Quomodo dæmon poteſtatem ſumat intrandi per maleficia.*

§. IV.

88. Aliquando dæmon ingredi dicitur per imaginationem. Quod poteſt dupliciter intelligi: Aut mediante imaginatione: Aut ſecundum imaginationem. Primo modo, cùm quis imaginatur ſe à dęmone eſſe obſeſſum, licèt non ſit; nec credit ſe protegi à Deo, vel protectum fuiſſe contra dæmonem, ac ſpreto diuino auxilio ad Magos confugit, vt liberetur, murmurans de Dei prouidentia, ac detrahens eius bonitati: hic cum Deum deſerat, meretur aliquo modo deſeri à Deo; Sic aliquando contingit, vt qui tantùm imaginariè erat obſeſſus, mereatur verè, ac realiter à dęmone poſſideri. Secundo modo dicuntur obſeſſi à dęmone, qui imaginantur, ſe eſſe obſeſſos, nec tamen ſunt obſeſſi: ſed aliqua naturali laborant ægritudine. Hoc præcipuè contingere ſolet in mulieribus menſtruorum patientibus defectum; Humores enim illi, ſeù vapores venenoſi ad ſtomachum aſcendunt, cibum conturbant, inficiunt, atq; corrumpunt, in eoq; plures cruditates generant, & ſic cibi noui attrahendi tollunt appetitum. Deindè ſe eleuant ad cerebrum, ac in phantaſia phantaſmata confundunt; vndè ex tali confuſione phreneſi laborare videntur; ex quo ab aliquibus energumenæ creduntur. Tandem à capite deſcendunt, ac per corpus diſcurrunt, creduntq; ſæpiùs, illos eſſe ſpiritus. Vndè tales mulieres actus admodum vexatorum ſimiles quandoq; faciunt. Quare prudens Exorciſta non ſit præceps ad iudicandum de vexatione in mulieribus; ſed prudenter obſeruet motus, & verba: quæ ſi appareant ſine ratione dicta, & extra propoſitum, & in dicendo, & agendo patiens non perſeueret in eodem, ſemper declinans à propoſito, & multa dicens; nec ad aliquod pręceptum inſtructiuum, vel lenitiuum det reſponſum, nec vllum ſignum prębeat euidens pręſentiæ diabolicæ, ſunt effectus humorum matricalium.

Quandoq; dæmon ingreditur Vel mediante imaginatione.

Vel ſecundum imaginationẽ.

Eadem ratione humores melancholici dant cauſam apparentis vexationis; ſed hi cognoſcuntur tum per medicamenta, quæ comprimunt illos; ſicut etiam humores matricales: tum per patientis complexionem, ac Medici iudicium, qui vnà cum Exorciſta poterit ſoluere difficultatem, ac ſalutaria ægroto adhibere pharmaca, ille corporalia, iſte ſpiritualia.

89. In puerulos verò, & infantes, qui adhuc vſus rationis ſunt expertes, ac ſub cura parentum vitam degunt, dæmon ingreditur vt plurimùm ob eorũ parentum, vel curam habentium negligentiam in eos commendando diuinæ protectioni, ſignando ſigno crucis, rebus ſacris muniendo, angelicæ cuſtodiæ conſignando, & confidendo in Deum, quòd ob ſuam infinitam boni-

Cur dæmon ingrediatur aliquando in corpora infantiũ.

bonitatem, ac liberalitatem ab omni maleficio, ac dæmoniaca infeſtatione,& à cunctis periculis illos ſit ſeruaturus. Quod rectè docet Auguſtinus *ſerm. 2. Dom. 23. poſt Trinitatem. Mox*, ait, *vt homo ſæculo naſcitur, & vitam plenam miſeriæ velut propheta futuri laboris ſui præconio lacrymoſæ vocis ingreditur, etiamſi nondum in animo ſuo, in animo tamen parentum ſuorum, vel quorumlibet hominum, in quorum manibus nutrienda eius infirmitas iacet, tentari iam poteſt, & diaboli circumuentionibus rapi, aut per ligaturas execrabilium remediorum: aut per ſacrilega ſacra gentium: aut ſi fortè mors vrget, negligentia renuntiationis in Baptiſmo ſalutari;& vt breui complectar, tentatur illa ætas, cùm à ſuis in mundo diligitur, & in Chriſto negligitur.*

QVÆSTIO V.

Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano?

90. *Dæmones aliquando plures, aliquãdo vnus exiſtunt in corpore humano.* EXiſtentia talis eſt, vt aliquando vnus, aliquando plures ſint in vno corpore. Nam in nocendo homini gaudent ſocietate. Vndè aliquando integra legio, quæ *6666.* ideſt, ſex millibus, ſexcentis, ac ſexaginta ſex dæmonibus conſtans in vno corpore reperitur: vt probatur ex dæmoniaco Lucæ 8. & dicto Chriſti aſſerentis Lucæ 11. immundum ſpiritum ſuis ſedibus expulſum ſeptem alios ſpiritus nequiores ſe, per quos multitudo dæmonum intelligitur, aſſumere, atq; in domum reuerti, ex qua exierat. Hi autem ſpiritus non inſunt vt accidentia ſuis ſubiectis: nam ſunt ſubſtantiæ perfectæ. *Quomodo inſint corpori humano.* Nec vt partes ſuis totis, & compoſitis: quia partes corporis, aut animæ non ſunt; vt benè docet etiam Toſtatus *in cap. 8. Matthæi. q. 113. ad 1.* Non enim ex dæmone,& corpore fit vnum per ſe, ſicut ex materia,& forma. Nec vtriuſq; nec alterius ſupplere poſſunt vices, ſi idem homo viuus perſeueret. Neque totum quoddam, & abſolutum in aliquo ſuppoſito referre queunt concurrentibus duabus perfectis naturis in vnam hypoſtaſim: hoc enim ſoli Chriſto Domino conuenit; ſed inſunt vt motores rebus motis: nam corpora mouent; ſed ita vt nullum iſtis dent nouum eſſe; nec propriè vnum quid cum obſeſſis conſtituunt. (Ioſeph Angles in 2. diſt. 8, q. 2. diffic. 3. & 4.) Et licèt in corpore ſimul ſint cũ Anima; non tamen eodem modo exiſtunt in illo: Nam anima eſt per modum informantis: Dæmon verò per modum aſſiſtentis, vel poſſidentis, ſicut motor in mobili. Anima ſimul cum corpore, in corpore, & in eſſentia corporis, vt eſſentia, eſt: Dæmon ſimul cum corpore, & in corpore; ſed non in eſſentia corporis, vt eſſentia, eſt, vt teſtatur Abulenſis *loco cit. ad 2.*

91. *In qua parte corporis reſideant.* Sic dæmones exiſtentes in corpore aliquandò totum corpus hominis occupant: Aliquando membrum aliquod, caput, brachia, tibia, pectus, & huiuſmodi partes ſingulares, in quibus ſuas ſedes ponunt: Aliquando in ſumma, & imperceptibili hominis particula, in qua latent; cum ſint ſpiritus corporis expertes; nec tamen ita inſunt in illis, vt ſemper in eadem parte permaneant: cum ſæpè mutent ſtationes,& nunc plures poſſideant, nũc pauciores, vt ſuo damno probant in dies maleficiati,& à dæmone poſſeſſi: Aliquando ad tempus deſerunt, ſed poſtea redeunt: Ita docet Petrus Thyreus, (Lib. de dæmoniacis c. 8.)

reus,& Sanchez. Et licèt ſint in corpore,& poſſint eſſe in quacumq;parte corporis; non tamen poſſunt eſſe intra animam, nec ei illabi, quod ſolius eſt Factoris; vt docet Auguſt. *lib. de Eccleſiaſt. dogmatib. cap.*81. *tom.* 3. *Dæmones*, inquit, *per energicam operationem non credimus ſubſtantialiter illabi animæ; ſed applicatione, & oppreſſione vniri: Illabi autem menti illi ſoli poſſibile eſt, qui eam creauit, qui natura ſubſiſtens incorporeus, capax eſt ſuæ facturæ.* Idem pluribus probat Toſtatus *loco cit. ad* 3. Lib.2. in præcept. Decal. cap. 42. nu. 7. *Non poſſunt illabi animæ.*

QVÆSTIO VI.

Quid Dæmones operentur in corpore, quod poſſident?

OMiſſis,quæ dæmones in ſenſibus tum externis,tum internis extra corpus manentes operantur, de quibus ſupra breuiter *num.* 72. *& ſequ.* Dico eos intùs manentes operari: Primò ſenſibus internis illudendo, maximè imaginatiuæ, ac phantaſiæ, quam etſi nouæ ſpeciei impreſſione immutare non poſſint, & per conſequens efficere, vt qui numquam vidit colores externos, elegantiam tabellæ pictæ diſcernat: aut qui non audiuit,iudicet de muſicæ ſono;poſſunt tamen potentias illas decipere, & turbare,vel corpus formando phantaſticum,quod oculis obijciant; Vel ſpecies eorum, quæ homo vidit aliquando, confundendo, & ex illa cognitione formando nouas ſpecies eorum, quæ numquam vidit; Vel ſpiritus animales, qui interiorum ſenſuum functionibus peragendis inſeruiunt, mouendo; Vel in corpore concitando motiones, & affectiones varias; atq; ita ex illis formationibus, concitationibus, commixtionibus, & agitationibus ſpecierum, aſſumptis etiam vaporibus inſtituto accommodatis, efficere,vt homo videat, aut ſe videre credat ea, quæ non ſunt nec viſa, nec audita vmquam fuere: quod facit oſtendendo pręſens, quod non eſt; aut aliter quàm eſt; aut abſcondendo, quod pręſens eſt, vt docet Auguſt. *lib. de cura pro mortuis agen. cap.* 12. D. Bonau. *in* 2. *diſt.*8. *par.*2. *ar.*1.*q.*3.& Toſtat. *in c.* 8. *Matthæi.q.*116.

92. *Dæmones in corpore exiſtentes ſenſibus internis illudũt.* Infra nu. 569

Ex quibus operationibus horrendæ procedunt infirmitates: cum omnes extraordinarij effectus, qui in energumenorum corpore conſtituuntur, & à dęmonibus cauſantur, huic perturbatæ potentiæ ab incredulis, qui poſſeſſiones reales negant, aſſignentur. Tam enim potens eſt in homine agitando, vt eius effectus omnem naturæ virtutem prætergredi videantur. Inter plura exempla, quibus hæc veritas comprobari poſſet, vnicum referam cuiuſdam Paſqualini de Tondellis à Ceneta annos nati 40. Hic Anno 1649. Calendis Decembris Taruiſij ad me acceſſit, dicens, ſe multa extraordinaria contra ſuam voluntatem ſolitum eſſe operari, ac multa videre inſolita; prӕcipuè quòd ſæpiùs obſcura nox ſibi videbatur clara dies; idcircò media nocte è domo egreſſus per Ciuitatẽ hùc illùc diſcurrebat. Cũ eſſet colonus, dum frumentũ ſeminabat in agro, ſibi videbatur, manũ plenam habere ſerpentibus, eosq; quaquauerſum proijcere, ac diſpergere. Dum Eccleſiam Cathedralem ingredi volebat, illa ſibi videbatur à ſummitate vſq; ad ſolum totam plenam eſſe puluere, ac plumis ita denſis, vt ipſius oculos replerent,

93. *Ex illuſionibus procedunt infirmitates, & effectus extraordinarij. Exemplum ab Auctore relatum.*

quòd

quòd in Ecleſiam ingredi non poſſet: At quia in mente ſua cognoſcebat, hanc eſſe deceptionem, vim ſibi ipſi faciebat, ac ſe ſigno crucis ſignans,ipſo facto præſtigium euaneſcebat, & ipſe templum introibat. Cum tranſiret ante quandam crucem grandem, quæ eſt ante ianuam Eccleſiæ S.Franciſci, illa crux ſibi videbatur eſſe ſuus currus, ex quo cum decidere clauus videretur, ipſe accepto malleo, vel lapide fortiter crucem percutiebat,putans clauum in ſuo curru infigere. Plura alia ſæpiùs videbat, putà vnam rem pro alia; ita vt nunc hic, nunc illìc ſe abſconderet; nunc fugeret ab hominum conſortio; nunc alia huiuſmodi perageret, pro quibus ab omnibus vt ſtultus putabatur. Quæ prædicta, ſicut & alia mihi enarrauit etiam ipſius vxor, dicens, hæc illi ſexdecim annis continuis eueniſſe. Quibus à me auditis experiri volui, an præſtigia huiuſmodi fierent à dæmone extrinſecùs manente, vel intrinſecùs eum poſſidente. Sic dæmoni iuſſi in nomine Ieſu, quòd ſi in corpore illius exiſteret,ſe manifeſtaret. Et ecce ſtatim præſtigiator antiquus ſeipſum propalauit,hominem torquendo,ac conſternatum agitando; ſed ſtatim dæmoni iuſſi, vt ceſſaret à vexatione, nec illi vllum afferret nocumentum. Poſtea inſtruxi hominem in fide, ac confidentia in Deũ collocanda, ac poteſtate à Deo, & ab Eccleſia ad dæmones expellendos mihi tradita, eumquè admonui,vt interim per orationem ſe diſponeret, ac poſt aliquot horas rediret. Sic tempore debito regreſſus præſentibus RR. PP. Antonio à Cadoro Guardiano illius Conuentus, Bernardo Veneto Vicario, & Egidio à Melo Sacræ Theologiæ Lectore, Concionatore Eccleſiæ Cathedralis, & Conſultore generali S. Officij Taruiſij, quibus Paſqualinus præfatus omnia ſupra dicta enarrauerat, iterum obſeſſo inſtructo, & excitato ad actus confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem eliciendos, cæpi dæmonem acriter obiurgare, qui per obſeſſum pugnis me impetere minabatur; numquam tamen me offendere potuit; ſed poſt aliquas breues vexationes, in terram colliſiones, ac volutationes, quibus exagitauit obſeſſum, ab illo per præceptum à me factum in nomine Ieſu exire coactus eſt. Sic homo ille totus hilaris Deo gratias agens pro ſua liberatione, ad ſuam patriam remeauit.

§. I.

94. *Dæmon in corpore excitat humores.*

SEcundò humores mouet, ac perturbat; Excitat enim atram bilem, quã adauget admotis cauſis opportunis, vel detento ipſo humore,nè expurgetur; fuligines in cerebrum, & internos ſenſuum meatus propellit; noxia excrementa coaceruat ad iuncturas; ſpirituoſam ex ipſo ſanguine ſubſtantiam expurgat à craſſitiæ materiæ, & ea inficit ſpiritus vitales,atq; diuerſas infert noxas: Vndè Codroncus Medicus timoratus, & doctus *lib. 3. cap. 2. de morbis veneficis*: *Si aliquem*, ait, *melancholiæ morbo dæmon afficere velit, melancholicum ſuccum auget; vel iam genitum, aut auctum commouet in cerebrum, atq; in internorum ſenſuum ſedes vapores atros defert. Quòd ſi apoplexiam, catochum, & alios ſimiles affectus excitare ſtatuerit, craſſos ſuccos ad cerebrum defert, quibus venas cerebri, vel eius ventres, vel neruorum origines obſtruit.*

obſtruit. Si cæcitatem, excrementa ad oculos traducit: vel etiam humorem aqueum chryſtallinum oppoſitum agitat, vel craſſefacit, vt ſpiritus viſiui permeare non poſſint. Simili ratione ſurditatem infert, vel excrementa aceruando: vel retinendo aerem congenitũ, quominus moueatur. Hęc Codroncus.

Vel hoc præſtat, virium, & potentiarum debilitatione, diſſolutione, & deſtructione. Nam ſi integræ, & ſuis locis conſtitutæ ſua exequuntur munia, non dubium eſt, quin ad illa præſtanda reddantur ineptæ, ſi debilitentur, diſſoluantur, aut deſtruantur: vt cùm cæcitatem vult inferre, neruos viſorios ita comprimit, quominùs ſpecies viſiua per eos recipiatur. Sic cũ ſurditatem, neruum auditorium, quominùs ſuum valeat exequi munus. Comprobatur exemplo illius dæmoniaci, *quem,* ait Lucas cap. 11. *dæmonis operatione mutum fuiſſe;* Apud Matthęum *non ſolùm mutus, ſed & cæcus fuiſſe narratur:* vt docet Beda, ac Remigius. Theophilactus non ſolùm mutum, ſed ſurdum vocat. *Qui autem,* ait, *Domino oblatus fuit; & mutus erat lingua, & ſurdus auditu.* 95. *Vires debilitat, diſſoluit, deſtruit.*

§. II.

Tertiò nocet homini organa corrumpendo, quibus ſenſus ſunt alligati. Nam ſic eos, vel hebetat, vel noxiè afficit; Cum enim non poſſit corpus ritè operari, niſi illis mediantibus, tunc à dæmone eis corruptis, non ſolùm deſinunt ſuas exequi functiones; ſed omninò fatigantur, franguntur, langueſcunt, & pereunt. Vel nocet contractione, & diſtractione membrorum, vndè maximi excitantur dolores. Nam ſi parturientes tanta patiuntur, quid maleficijs affecti, cum membra contrahantur, & diſtrahantur tàm atrociter, vt in equuleo torqueri videantur? Simili diabolica vexatione affecta erat mulier illa, *quæ,* vt ait Lucas c. 13. *annis 18. habebat ſpiritum infirmitatis; & erat inclinata, nec omninò poterat ſurſum reſpicere, quam* ait Chriſtus, *Sathanam alligaſſe.* 96. *Organa corrũpit.* *Membra diſtrahit, vel cõtrahit.*

Quartò hominibus obſeſſis dęmon nocet impellendo eos in varia pericula, nunc in ignem, vt flammis conſummentur: nunc in aquam, vt ſuffocentur: nunc in pręcipitia, vt collidantur, aut aliàs miſerè pereant; cuius impulſionis Marci 9. luculentum habemus exemplum in illo dęmoniaco, qui ad huiuſmodi mala incurrenda à dęmone impellebatur, qui à Chriſto fuit à dęmoniaca tyrannide liberatus. 97. *Impellit in varia pericula.*

Tandem ſæpè mortem ipſam variè infert: Nam, vt benè etiam docet Toſtatus *cap. 8. in Matthæum quæſt. 120. Dæmones plurimos homines occidunt; nec longa mora opus eſt ad hoc, quia ſubitò poterunt multos occidere;* ſic fuit de dæmone, qui occidit ſeptem viros Saræ, Tobiæ 3. ſic etiam dęmones occiderunt vna hora in Ægypto omnia primogenita hominum, & pecorum: Exod. 12. fuerunt autem dęmones, qui hoc fecerunt. Pſal. 77. ſcilicet, *Miſit in eos iram indignationis ſuæ, & cæt. immiſſiones per Angelos malos.* Quando .n. permittuntur à Deo occidere, occidunt. Hæ ergo, & aliæ ſimiles ſunt operationes dęmonum malignæ, quibus homines intrinſecè vexare conſueſcunt. *Mortem ipſam infert.*

§. III.

98. *Prædicta mala poſſunt fieri à dæmonibus extra corpora manentibus.*

HArum autem operationum nonnullę à dęmone, ſiuè intra corpus, ſiuè extra corpus exiſtente exerceri valent. Poteſt enim extra manens ſic torquere arreptitios (dūmodo ſint intra ſpheram actiuitatis ſuę) eos cōgendo cadere in ignem, vel aquam; ſicut illum, de quo Matthęi 17. & Marci 9. Mouere ex impetu ad diſcurrendum hùc, illùcq; vt dicitur de quodā arreptitio Luc. 8. qui ruptis vinculis agebatur à dęmonio in deſertū: Inducere, vt ſe torqueant, vt ille, qui ſe cōcidebat lapidibus Marci 5. Aliaq; huiuſmodi opera in eis exercere; ſicut Actuum 19. de arreptitio, qui inualuit contra duos, ita vt nudi, & vulnerati fugerent de manibus eius. Quę omnia poſſunt fieri à dęmone extra corpus manente per ſolam applicationem virtutis motiuæ ad impellendum; licèt meliùs fiant exiſtente dęmone intra corpus: quia meliùs poteſt ſibi coaptare illud ad mouendum, quàm ſi extra manſerit: vt latè docet Toſtatus *in cap. 8. Matthæi quæſt.* 113. ſicut prędictis Energumenis, actualiter dęmone exiſtente intra corpus, omnia prędicta eueniſſe, credendum eſt.

99. *Quædam operationes fiunt à dæmonibus nōniſi intra corpora exiſtētibus: vt perfectè loqui.*

Aliæ verò ſunt operationes, ad quas regulariter dæmon eſt intra corpus; vt per os Energumeni perfectè loqui. Multa enim arreptitij loquuntur, quæ, conſtat, eos non dicere, ſed dæmones per illos: cum ſæpè ipſi non ſe intelligant. Ad hoc autem neceſſe eſt, ait Toſtatus *loco citato*, dæmonem eſſe in corpore: quia locutio fit per motum organorum interiorum, quæ à dæmone mouentur prout eſt in corpore.

§. IV.

100. *Dæmones ſæpiſſimè ſunt in corpore etiamſi non loquantur.*

SED non ſolùm regulariter, quando per homines loquuntur dæmones, ſunt in corpore; ſed etiam ſæpiùs quamuis non loquantur. Nonne Ieſus, Lucæ 11. *erat eijciens dęmonium, & illud erat mutum?* Ad quid enim Chriſtus, cùm aliquem ſanabat arreptitium, de corpore exire dæmoni præcepiſſet, niſi in corpore fuiſſet? Hunc namq; modum loquendi: *Exi ab homine ſpiritus immunde*, non ad operationem tantùm; ſed ad perſonam dęmonis in corpore exiſtentis, & operantis dirigi planè conſtat. Quarum

Conſtat ex varijs locis Euāgelij.

locutionum formulæ extant Matthæi 8. Marci 5. Lucæ 8. Vndè non ſolùm verum eſt de ſpiritibus loquentibus, vt dicitur Marci 1. & Lucæ 4. ſcilicet, *Exibant dæmonia à multis clamantia, & dicentia: Tu es filius Dei*. & Actuū 16. dixit Paulus ſpiritui: *Præcipio tibi in nomine Ieſu exire ab ea*, & dicitur, quòd *exijt eadem hora*. Sed etiam de ſpiritibus non loquentibus: ſic patet Marci 9. de illo dæmone, qui allidebat puerum, & cogebat ſpumare, & proijciebat in ignem, & in aquam, & tamen non loquebatur; quia erat ſpiritus mutus, & ſurdus, ſicut Chriſtus dixit illi: *Exi ab eo, & ampliùs nè introeas in eum*. Poteratnè clariùs Chriſtus explicare, ac demonſtrare, dæmonem eſſe in corpore ſecundum ſuam ſubſtantiam, & exiſtentiam? Si .n. tantùm in corpore ſuam habuiſſet operationem, vt dicunt quidam, cum

poſſit

poſſit operari in corpore etiam manendo extra corpus, Chriſtus tantummodo præcepiſſet dæmoni, nè ampliùs noceret homini; nec vſus fuiſſet illo verbo: *Exi ab homine, nec introeas*: quæ verba ex vi propria reſpiciunt dęmonis ſubſtantiam, & exiſtentiam, & non puram operationem: cum dæmon poſſit manere in corpore definitiuè, & nullam ſenſibilem efficere operationem. Sic generaliter quandocumq; agitur de ſanatione arreptitiorũ dicitur, quòd ejciuntur dęmonia, vt habetur Matt. 10. *Dedit Diſcipulis ſuis poteſtatem ſpirituum immundorum; vt eijcerent illos*; qui neutiquam eijci dicerentur, niſi priùs intra corpus exiſtentiam haberent. Quam veritatem docet Toſtatus *quæſt.* 113. *in cap.* 8. *Matthæi*, Scotus *in* 2. *d.* 2. *q.* 5. *&* 6. Ioſeph Angles *ibi quæſt.* 3. *diffic.* 2. cum tota Scotiſtarum Schola. Hæc de dæmone. Qui maiora videre cupit, legat Delrium *lib.* 2. *Diſquiſ. Mag. per totum*, Theologos *in* 2. *vbi de Angelis*, Pelbartum *tom.* 2. *Roſarij. ver. Dęmon*, Malleum Maleficarum, Anan. *de natura dæmonum*, Compendium Malef. Guaccij, ac cæteros ſupra in hoc articulo allegatos.

ARTICVLVS II.

De Maleficis, vt cauſa Maleficiorum.

Certiſſimum eſt apud omnes, qui de maleficijs pertractarunt, vt maleficium aliquod perficiatur, præter diuinam permiſſionem de qua infra *art.* 4. & diaboli operationem, de qua ſupra, requiri liberam hominis ex malitia in illud conſentientis voluntatem, ſine qua opus malum etiam à Deo permiſſum, & à dæmone conſummatum maleficium dici non poteſt. Ex quo tentationes, morbi, calamitates, cæteraq; mala, quibus dæmon per ſeipſum Sanctos inſequitur, vt S. Iob, S. Antonium, & alios, ſicut & tormenta, ac punitiones, quibus aliquando in hac vita aliqui peccatores iniqui torquentur, vt Saul, & nonnulli tyranni, non maleficia, ſed opera diabolica vocitantur; & Sancti, & homines illi iniqui ijs affecti haud maleficiati, ſed vexati dicuntur: nam licèt omnes maleficiati ſint vexati à dæmone; non tamen omnes vexati à dæmone ſunt maleficiati. Quare ad perfectionem operis malefici non ſufficit, dæmonem id malum efficere; ſed neceſſe eſt, hominem maleficum libero arbitrio, & malitioſo conſenſu, & voluntate determinata ad illud concurrere, vt ex operatione diabolica, & humana cooperatione eius conſurgat integritas, vt teſtatur Delrius *Diſquiſ. Magic. lib.* 3. *par.* 1. *q.* 1. Binsfeldius *tract. de Confeſs. malefic. prælud.* 1. 2. *&* 3. & communiter omnes, qui de maleficijs tractant.

101. *Ad maleficium requiritur libera hominis in maleficium cõſentientis voluntas.*

§. I.

Hi autem Malefici à Doctoribus, qui de maleficijs tractant, varijs nominibus inſigniuntur, prout ſunt varia eorum ſtudia, in hoc tamen vno omnes conuenientes, quòd maleficijs exercendis, quibus ope dæmonũ alijs damnum paratur, operam nauant.

102. *Maleficorum varia nomina.*

Magi vocantur ob abſtruſam rerum naturalium, & effectuum mirabiliũ notitiam, quam præſeferunt. Venefici: quia veneno homines, & animalia inficere, & interficere conſueuerunt. Incantatores: quia verbis, & carminibus opera magica perficiunt. Sortilegi ob ſortilegium, quod vniuerſaliter acceptum omnes diabolicas artes complectitur. Sortiarij ob ſortes immiſſas in creaturas. Sagæ à ſatis agendo, aut ſagiendo: quia in officio ſatis, & nimis agunt, nimiaq; ſcire deſiderant. Striges ab aue Poetarum fabuloſa, quæ nocturno tempore infantes necare, & rapere, eorumq; ſanguinem ſugere, & abſorbere dicitur. Lamiæ à beſtia monſtruoſa, quæ fœtus dilaniare creditur. Pharmaceutriæ à Virgilio: quia pharmaca ſiuè noxia, ſiuè proficua ſanis, vel ægrotis propinare ſolent. Et communiori vocabulo Malefici à malefaciendo: eò quòd ſtudio, operatione, & conatu malis inferendis inſudant; nec aliud magis auent, quàm impellente, & operante dęmone maleficijs non ſolùm homines, ſed & alias creaturas, quæ ad homines ſpectant, inficere, ac diuexare. vt habetur 26. *q.* 5. *can. Nec mirum. & L. Nemo. C. de malef. & mathemat.* & ita eos communiter appellat vulgus.

QVÆSTIO I.

Quibus modis Malefici concinnent ſua maleficia.

Reſpondetur, Maleficos varijs modis, operante dæmone, ſua maleficia concinnare: quæ omnia ad triplex maleficij genus reuocari poſſunt, nempè ad Somniferum, Amatorium, & Hoſtile.

103. *Per maleficiũ ſomniferũ quid operentur Malefici.*

Somnifero maleficio hominibus damnum inferunt Malefici, dum eos potione aliqua, vel malo carmine, aut certis ritibus ſoporant, vt interea eis venenum infundant; vel infantulos rapiant, aut necent; vel furtim quid ſubtrahant; vel ſtupro, adulterioue aliquam mulierem contaminent: Quod faciunt interdum Malefici, & fieri poteſt naturalibus ſopiferis venenis. De his plurima exempla congerunt Binsfeldius *de Confeſſionibus malefic. p.* 1. *concluſ.* 5. Remigius *lib.* 2. *cap.* 4. *dæmonol.* Delrius *lib.* 3. *p.* 1. *Diſquiſ. magic. quæſt.* 2. & patet exemplo, quod narratur *in vita D. Bernardi lib.* 2. *c.* 6. nam ibi tot annis adiacentem maritum incubus vxoris fefellit, quod eo dormiente factum oportuit. Simile mihi enarrauit anno Domini 1649. quædam vidua, quæ viginti, & ampliùs annis à dęmone incubo vexata erat; qui ſingulis noctibus cum ea carnaliter, acſi maritus eius eſſet, commiſcebatur, loquebatur, ac familiariter conuerſabatur; imò, vt ipſa dixit, noctu in cameram quandoq; introducębat Magos, ac Maleficos, qui eam comprimebant: & dum maritus adhuc viueret, & cum ea in eodem lecto decumberet, eo dormiente dæmon incubus forma viri aſſumpta illam cuiuslibet generis ſpurcitijs carnalibus fędabat; quod non ità facilè dæmon aſſecutus fuiſſet, niſi priùs illius maritum ſomnifero maleficio ſoporaſſet.

Male-

§. I.

MAleficio amatorio homines affici dicuntur, dum dæmone ſuis maleficis philtris, & poculis amatorijs operante,ad impurum amorem tàm validè flectuntur, vt non amare, ſed furere videantur. Quod dæmoné perficere poſſe, diuinæ teſtantur ſcripturæ. Oſeæ 4. Hoſtis humani generis vocatur *ſpiritus fornicationis*: quia poteſt incendere hominem ad libidinem, non tamen cogere niſi volentem, vt explicat Caſſianus *Collat.* 7. *cap.* 32. Nahum. 3. *Propter multitudinem fornicationum meretricis ſpecioſæ, & gratæ, & habentis maleficia*. Quod de maleficijs amatorijs rectè interpretatus eſt Franciſcus Ribera. Ferè ſimilia verba ſunt apud Baruch *in epiſtola Ieremiæ*. 8. *verſ.* 42. 104. *Maleficium amatoriũ quid operetur in hominibus.*

Idem Patres aſſeuerant, S. Irenæus *lib.* 1. *c.* 9. S. Gregor. Nazianzenus *orat.* 29. *in laudem Cypriani*, S. Gregorius Roman. *lib.* 1. *Dialogorum c.* 4. S. Epiphanius *lib.* 1. *tom.* 2. *contra hæreſ. Ebionitar.* Arnobius *lib.* 1. *contra Gentes*, & S. Hieronymus *lib.* 3. *Comment. in epiſt. ad Epheſ. c.* 6. qui docet, aliquos eſſe dæmones amoribus, & amatorijs canticis ſeruientes.

Theologi vno ore talem admittunt poteſtatem, S. Thom. D.Bonau. Petrus de Palude *in* 4. *ſent. diſt.* 34. Alphonſus à Caſtro *lib.* 2. *de iuſta hæretic. punit. cap.* 15. Michael Medina *lib.* 2. *de recta fide in Deum cap.* 7. & moderni omnes ſequuntur.

Idipſum confirmant leges, quæ ſub grauioribus pęnis pocula amatoria vetant. *l. Conſtantiniana. Eorum. C.de Maleficis,& Mathem. L.*3. §. *Adiectio. ff. Ad legem Corneliam. de Sicarijs. & L. Si quis aliquid.* §. *Abortionis, aut poculum amatorium. ff. de pęnis*. Quibus aſtipulantur omnes Iuriſperiti. Idem teſtantur Philoſophi,Medici,ac Poetæ, quos omnes videre licet apud Delrium *Diſquiſit. Mag. lib.* 3. *par.* 1. *quæſt.* 3. vbi etiam explicat modum, quo huiuſmodi formantur maleficia, & effectus, quos dæmones in hominibus operantur, ad quem remitto Lectorem.

§. II.

HOC vnum non reticendum cenſeo: vz. quòd in ijs operationibus magicis quantumuis efficacibus, numquam voluntas, ſeù liberum arbitrium poteſt cogi. Nam etſi diabolus poſſit mouere corpus, turbare phantaſiam, & medijs ſenſibus internis, & externis in intellectum cogitationes excitare; tamen non ſic mouere voluntatem pòteſt, vt in ſuo actu cogatur: quia implicat contradictionem, illam eſſe liberam, & tamen quoad actum ſuum interiorem cogi, vt eruditè docet D. Bonauentura *in* 2. *diſt.* 25. *par.* 2. *quæſt.* 5. & ſuſtinent communiter Theologi. Si quid enim vult, ex hoc, quòd libera eſt, liberè vult: & ſi aliquid vult, voluntariè vult. Si autem cogeretur, aliquid ſeruiliter vellet, & inuitè vellet, & ſic ſimul, & ſemel actum haberet liberum, & ſeruilem; voluntarium, & inuoluntarium, quod eſt impoſſibile. Ideò totum, quod facit veterator ille,eſt,liberũ arbi- 105. *Per maleficiũ amatorium nõ poteſt cogi voluntas ad amãdum.*

trium allicere, & libidinis pabulũ miniſtrare per concupiſcentiæ motus, & cogitationes intrinſecùs commotas, & excitatas.

Vndè ſi quis per maleficium amoris inductus moueatur ad aliquam mulierem concupiſcendam, eamq; in ſponſam ducendam, matrimonium tenet, nec poteſt dirimi: quia licèt ibi fuerit inductio; non tamen ibi fuit coactio: Actus enim voluntatis, quo præſtitit conſenſum fuit liber, quod ſufficit ad validitatem contractus.

§. III.

106. *Maleficium hoſtile quæ damna homini inferat.*

HOſtili maleficio quot modis, putas, ſæuit in homines furens eorum inimicus, qui nomine *Abaddon* Hebraicè vocatus, Græcè *Apollyon*, Latinè *Exterminans dicitur?* & re, & facto talem ſe exhibere deſiderat, generalia in bonis animæ, & corporis, & fortunæ exterminia inducendo, hoſtilibus maleficijs, aut damnum inferentibus, aut aptis inferre, aut ideò adhibitis, vt inferatur: dum actu, potentia, & intentione hominem à facie terræ exterminare, ſeù vt explicat S. Antonius à Padua *ſerm.* 24. *extra terminos vitæ æternæ ponere* conatur; quod prȩſtat multipliciter.

Nocet Animæ.

Suarez lib. 8. de Angelis. c. 20. num. 8.

Primò enim dæmones animam maleficijs aggrediuntur, dum errorem in intellectum, in voluntatem odium, in memoriam obliuionem inducunt; vt docet Toſtatus *in c.* 8. *Matthæi quæſt.* 121. *Dæmones,* ait, *ſunt valdè inuidi, & ſummè deſiderant nocere homini; ideò ex inuidia tentant eum inducere in peccatum, nè aſſequatur beatitudinem;* quod intellige tentant, ſiuè per ſeipſos, ſiuè per Maleficos.

Corpori damna infert

Secundò *ſi non poſſunt animæ nocere, ſaltem tentant damna corpori inferre,* vt proſequitur Toſtatus; quod vt plurimùm exequuntur per ſuos Symmiſtas, nempe per Maleficos, qui hominibus nocent, nunc deuouendo, ideſt dæmonem in brutorum, vel hominum corpora ſola imprecatione immittendo, vt pluribus exemplis Remigius *lib.* 2. *cap.*9. & 10. *dȩmonolatriæ* confirmat. Nunc viros, ac mulieres malè afficiendo: Et hos quidem genitalium languedine, retractione, abſconſione, ſubtractione, caſtratione, ſeminis exſiccatione, infrigidatione, & ſpirituum vitalium ad membra generationis prohibitione: Illas verò muliebrum locorum arctatione, obſerratione, dilatatione, matricis indignatione, & concubitus horrore: Vtroſquè impotentia coeundi, odio reciproco, impedimento contactus, cohærentia mutua canum more, varijſquè modis. De quibus Paludanus *in* 4. *diſt.* 34. *quæſt.* 2. *art.* 3. Petrus Gregorius *in Syntaxi Artis mirabilis tom.* 1. *lib.* 7. *c.* 7. Auctores Mallei Malefic. *par.* 1. *q.* 8. Binsfeldius *tract. de Confeſſionibus malefic. par.* 1. *quæſtionis, concluſ.* 6. & communiter Theologi *in* 4. *diſt.* 34. Canoniſtæ *in tit. de frigidis, & malefic.* & *diſt.* 33. *q.* 1. *c. ſi per ſortiarias.*

Varia in vſu matrimonij.

§. IV.

107. *Mulieribus prægnantibus.*

INſuper dȩmonum ope Malefici, ac Striges mulieribus vterum gerentibus abortus, vel vehementiſſimos partus dolores mittunt: vt habetur

L. ſi

L. ſi quis aliquid. §. *qui abortionis. ff. de pœnis. & L. prægnantem. eodem ff.* Aliquando lac mulierum ita deſiccant, vt etiamſi maturos edant partus, tamen illo ſemper carent. Quod etiam operantur in fæmellis animalium; vt exemplis confirmat Paulus Grillandus *tract. de Sortilegijs queſt. 6.* Tandem miſeros homines varijs ægritudinibus vexant, dolore capitis, dentium, pectoris, ſtomachi, ventris, renum, membrorum debilitatione, neruorum attractione, carnis tumefactione, hydropiſi, paralyſi, ipſaquè morte, vt ſupra proſecuti ſumus *num. 92. & ſequentibus.* Maximè autem, ac ſæpiùs nocent infantibus; quia hoc ſecuriùs preſtant, cum illi eos de offenſa, & delicto accuſare non valeant. Hos autem nunc faſcinatione, nunc ſtrigatione è medio tollere conantur; vt teſtantur Delrius *Diſquiſit. Magic. lib. 3. q. 4. ſect. 1.* ac Bartholomæus Spineus Magiſter Sacri Palatij *q. 8. de Strigibus.*

§. V.

TErtiò Malefici poſt perturbatas animas, & læſa corpora in bona fortunæ graſſantur præcipuè per incendia, quæ excitant in domibus depónendo gladium, haſtam, ſcipionem, linteolum, quo inuolutæ ſunt minutiæ quædam inſtar fœni diſſecti, aliaquè id generis ignis, & caloris expertia; ex quibus poſtea flamma prorumpens inextinguibilis citò ædes abſumit, quicquid domeſtici in contrarium nitantur: vt certiſſimo exemplo cuiuſdã Ianæ Nigræ Armacurianę confirmat Remigius *lib. 2. cap. 13. dęmon.* Vel ijdem à dęmone ollam plenam ignitis carbonibus accipientes, eam in domos, pagos, & oppida inuertunt, vt breui tempore conſumantur (Sicut Oppido Schiltaco in Heluetia intra horã igne conſũpto accidit) vt referunt Eraſmus *in Epiſtolis,* & Lycoſthenes *in prodigijs.* Ex incendijs colligere licet, quid poſſint in tempeſtatibus, grandinibus, nebulis, pruinis, aquarum diluuijs, inundationibus, ſubmerſionibus, bruchis, vermibus, peſte, fame, alijsq; publicis calamitatibus excitandis, quorum omnium exemplis abundant omnes Auctores, qui de Maleficis, ac maleficijs tractant. Rationem reddit Toſt. *in c. 8. Matt. q. 126. Tanto,* ait, *ardore dæmones hominibus nocere deſiderant, quòd ſi non poſſunt nocere eis in ſeipſis, ſaltem volunt nocere in quibuſcumq; rebus eorum.*

108. *In bonis fortunæ.*

Petrus Binsf. de Conf. Malefic.

§. VI.

PRædicta omnia Magorum, ac Maleficorum deteſtanda crimina complectitur, deteſtatur, ac pænis debitis expiari iubet Innocentius VIII. Bulla ſequenti, quæ meritò hic eſt deſcribenda pro incredulis, qui huiuſmodi Maleficorum facinora intoleranda negant.

109. *Crimina Magorum puniri iubet Innocentius VIII.*

Sanè nuper, inquit, *ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia peruenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, nec non in Moguntinen. Colonienſ. Treuiren. Salzburg. & Bremen. Prouincijs, Ciuitatibus, terris, locis, & diœceſibus complures vtriuſq; ſexus perſonæ propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deuiantes cum dæmonibus incubis, & ſuccubis, ac ſuis incantationibus,*

tionibus, carminibus, & coniurationibus, alijſq; nefandis ſuperſtitionibus, & ſortilegijs, exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fętus, terræ fruges, vinearum vuas, & arborum fructus: nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diuerſorum generum animalia; vineas quoq; pomeria, prata, paſcua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, ſuffocari, & extingui facere, & procurare; ipſoſq; homines, mulieres, iumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tàm intrinſecis, quàm extrinſecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eoſdem homines, nè gignere, & mulieres, nè concipere, viroſq; nè vxoribus, & mulieres, nè viris actus coniugales reddere valeant, impedire: Fidem præterea ipſam, quam in ſacri ſuſceptione Baptiſmi ſuſceperunt, ore ſacrilego abnegare: Aliaq; quàm plurima nefanda, exceſſus, & crimina, inſtigante humani generis inimico committere, & perpetrare non verentur, in animarum ſuarum periculum, Diuinæ Maieſtatis offenſam, ac ſcandalum plurimorum, & cæt. Poſtea huiuſmodi criminoſos debitas ſuis criminibus pęnas ſoluere præcipit.

Quæ maleficia Malefici, ac Sagæ perficiunt dęmonis ope aliquando per ſeipſum operantis; Aliquando mediantibus rebus naturalibus. Cùm per ſeipſum operatur, tunc Exorciſta remedijs ſpiritualibus, cum patiens eſt benè diſpoſitus iuxta regulas infra explicatas, poteſt tollere, ac deſtruere maleficium: At cùm in maleficio adhibita ſunt media naturalia, ſeruanda ſunt, quæ traduntur articulo ſequenti.

ARTICVLVS III.

De Rebus Naturalibus, vt ſunt cauſæ maleficiorum.

110. *Dæmon in maleficijs vtitur rebus naturalibus. Velut Cauſis naturalibus, Cauſis moralibus.*

QVamuis communis humani generis hoſtis ſæpè ſine rebus naturalibus homines diuerſimodè lædere conſueuerit; illis tamen ſemper in maleficijs vti, quandocumquè alicui malefaciendo operatur, incomperto eſt. Quas vult à Maleficis adhiberi, vel vt cauſas naturales: vel vt cauſas morales.

QVÆSTIO I.

Quænam ſint cauſæ naturales maleficiorum.

Cauſæ naturales vim habent nocendi à natura. Quibus dæmon vtitur. Vel per motum localem:

REſp. cauſas naturales eſſe omnes illas, quæ nocendi vim à natura inditam habent, & naturaliter agunt in eum, cui vel ingeruntur interiùs: vel exteriùs applicantur. In confeſſo namquè eſt, dæmonem non ſemper præſtigioſè, ſed ſępiùs verè, & realiter operari, præcipuè cùm infirmitates, incendia, tempeſtates, & id generis mala excitare deſiderat. Quod duobus modis facere conſueuit: Altero per motum localem, quo inferiora corpora Angelis parent; vt docent D. Auguſtinus *lib. de Diuinat. dæmon. c. 3. & 5. & lib. 3. de Trinit. cap. 7. 8. & 9.* D. Thom. Sotus, Victoria, Angelus, & alij relati à Delrio *lib. 2. Diſquiſ. Magic. quæſt. 8.* Altero per alterationē,

actiua

actiua paſſiuis applicando, qui modus ipſi facillimus eſt. Noſcit enim rerum omnium, quæ in mundo ſunt, vires, ſympathias, antipathias hominibus ignotas, ipſi notiſſimas; & ideò illa ſeligere ſolet, quæ optatum effectum producere poſſunt. Si perturbationes in animo ſunt excitandæ, & morbi in corpus immittendi, ſcit, quæ res naturalis phantaſmata commouere, turbare imaginationem, inſanias, & deliria cauſare valet: quæ humores vitioſos agitare, inquinare ſpiritus animales, detrudere neruos, & generare paralyſim, epilepſiam, febres phreneticas, cęteraſq; infirmitates. Noſcit, quomodo aptè applicari debeant; cum optimè ſciat, quid vniuſcuiuſq; valetudini noxium, aut commodum ſit: quo loco, tempore, circunſtantijs debeant adhiberi: qua arte corporibus vel ſecundum totam ſuam ſubſtantiam, vel ſecundum ipſarum partem ſpirituoſam, & maximè efficacem clàm ingerendæ ſint: quænam morbum, & dolorem in aliqua corporis parte determinata alijs læſis, alijs illæſis excitent; cum ſint multa venena, quæ à tota ſubſtantia habent facultatem lędendi aliquam partem, vt Medicis manifeſtum eſt. Noſcit deniq; vbinam locorum lateant illę, quibus opus habet; & eas vndecumq; & à quocumq; vult, maxima facilitate, & celeritate aſportat, & applicat, earumq; virtutem auget, vt earum auxilio illa peragere queat, quę ſolius naturę operatio numquam efficeret.

Vel per alterationem actiua paſſiuis applicando.

§. I.

HOC autem Dęmon pręſtat, agentia naturalia ſumendo vt inſtrumenta; vt docet D. Auguſt. *lib. de Geneſ. ad lit. c.* 17. Inſtrumenti verò conditio eſt, effectus non tantùm naturali ſuæ virtuti æquales, ſed longè excellentiores, & facultati agentis principalis à quo mouentur reſpondentes producere. Vndè ſicut ſecuris, quæ in ſe virtutem habet ſecandi duntaxat, poteſt, quatenus inſtrumentum eſt periti fabri, à quo ſcitè mouetur, ſtatuam elegantem, aut menſam artificioſam perficere: Et calor natiuus, qui eſt in humano ſemine, quà calor eſt, poteſt calefacere, rarefacere, ſegregare, condenſare; ſed quà inſtrumentum eſt animæ, oſſa, neruos, & carnem generare poteſt; ita cauſæ naturales, quæ ſecundum communem naturæ curſum natæ ſunt aliquos particulares effectus producere, poſſunt alios edere ſuis viribus pręſtantiores, ſi à dęmonibus applicentur, qui illis tanquam notis inſtrumentis vtentes, quoad ſubſtantiam, modum, vel celeritatem admiranda operantur; vt benè docet Delrius *loco citato*. 111.

Dæmon vtitur agẽtibus naturalibus vt inſtrumentis.

Hęc tamen numquam naturæ cancellos effugiunt; aut excedunt cauſæ vim naturalem; vt benè docet D. Thomas 1. *par. q.* 110. *art.* 7. *ad* 3. *& lib.* 3. *contra Gentes cap.* 103. Inſunt enim reuera hi effectus ipſis naturalibus agentibus eo modo applicatis, quibus dęmon applicando nihil confert pręter conditionem, ſine qua effectus iſti non producerentur. Licèt namq; vi rerum naturalium applicatarum vtatur; operatur tamen potiſſimùm per modum artificioſum. Vndè in ijs admirandis productionibus nec ſola actiuitas rei naturalis ſecundum ſe debet attendi, nec ſola quoquè ſecundum ſe dęmonis applicatio; ſed ambo ſimul, ideſt vis naturalis applicata à dęmone, 112.

Res prædictæ nõ excedunt naturæ terminos: vel vim naturalẽ cauſæ.

ne, ſecundum quod cauſa inſtrumentalis ijs operationibus eſt res applicata; Cauſa verò principalis ipſe dæmon applicans. Tunc enim naturaliter effe-ctus producitur, cùm vtriuſq; cauſæ coniunctæ non ſuperat facultates.

Quare dæmon illas omnes rerum proprietates, virtutes, & potentias naturales perſpectas habens, cùm vult mala inducere, ea iubet à maleficis adhiberi, quæ naturalem habent actionem in ordine ad effectus, quos producere intendunt; & ſic applicari venena ad interficiendum, herbas ad ſanandum, pulueres, & vnctiones ad malefaciendum. Quæ omnia à Dęmone iubente, & Malefico operante ritè compoſita, cauſæ verè reales, & phyſicæ illarum ęgritudinum ſunt, & appellantut: eò quòd alicui paſſo applicata propriè phyſicè, & ex natura ſua habent vim attingendi effectum, quē producunt, videlicet cauſandi talem ægritudinem.

QVÆSTIO II.

Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum?

113. *Cauſæ morales ſunt res, quibus dæmon vtitur, vt ſignis.*

Reſpond. cauſas morales maleficiorum eſſe res illas, quæ virtutem non habent ex ſe producendi tales effectus, quales Dęmon, & Malefici intendunt; atq;applicantur non vt cauſę phyſicę,& reales ęgritudinum operatione malefica immiſſarum; ſed vt cauſę morales, vel ſaltem cauſę, ſine quibus non, vtpotè ſigna, & ſymbola externa, quibus poſitis Maleficus dęmonem inuocat; & dęmon ad Malefici placitum operatur. Cum enim dęmon in omnibus ſtudeat Deum ęmulari, ſignis mirificè delectatur.

Deus propria ductus bonitate ſigna quędam ſacra,quæ ſacramenta vocamus,ad ſalutē humani generis inſtituere dignatus eſt, quę ſecundū Scotum *in* 4. *d.* 1. *q.* 4. ſunt veræ, & propriæ cauſæ inſtrumentales morales gratiæ, non phyſicæ, ideſt non ex ſua vi naturali; ſed ex virtute principalis agentis, ſeù ex diuina inſtitutione. His verò ita aſſiſtit, vt quoties adminiſtrantur, toties gratiam dignè ſuſcipientibus infundant: illosq; ſpiritualibus donis ſanctificent iuxta propriam cuiuſq; inſtitutionem. Ità dæmon eius ęmulus coniuratus pro ſua multiplici nequitia vult ad hominum exitium promouendum, ſalutemq; euertendam, ſenſibilia ſigna inſtituere, quibus ita ſemper aſſiſtit, vt quoties à Malefico adhibentur,niſi à Deo impediatur,peragat maleficium, de quo ambo ex pacto conuenerunt. Solet enim cum illo pactum inire, vt quandiù ligatura, ver. gr. ſic annodata fuerit, vel quid tale defoſſum ſub limine, aut talis imago igni applicata, tandiù talis perſona ſit maleficiata; aut qui tali porta domum intrabunt,vel exibunt, tali dolore corripiantur: non quòd illa vim habeant ex natura ſua,& per ſe producendi, & attingendi noxios illos effectus; ſed quòd ex pacto dęmonem ad illos producendos inuitent, & diſponant, vt latè Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 6. cap.* 2. *ſect.* 1. *quæſt.* 3. innumeros cumulans Auctores.

114. *Signa maleficiorum ſunt falſa, & deceptoria.*

Vndè non ſunt ſigna certa, & infallibilia, qualia ſunt Sacramenta; ſed falſa, & deceptoria: quia dæmon inuocatus non ſemper adeſt, & multoties Maleficum irridet, nec vult ad votum illum audire; vel quia non poteſt; vel quia non permittitur; vel quia ſic lubet.

Illa

Illa tamen vult apponi, cùm aliquid ab eo eius miniſter poſtulat, vt ſicut Deus in Sacramentis colitur, ita ipſe in maleficijs honoretur. Quod Auguſtinus *lib. 21. de Ciuit. Dei cap. 6.* aptè docet ijs verbis: *Dæmones*, inquit, *illiciuntur per varia genera herbarum, lapidum, lignorum, animalium, carminum, rituum, non vt animalia cibis; ſed vt ſpiritus ſignis, inquantùm, ſcilicet hæc eis exhibentur in ſignum diuini honoris, cuius ipſi ſunt cupidi.* Vndè ad malefaciendum ſæpiùs non operantur etiam pluriès inuocati, niſi ſigna pacti ponantur, res nempè ſenſibiles, puta cortices, herbæ, plantæ, plumæ, oſſa, capilli, & id generis quiſquiliarum, vt hac ratione malefici ſuam exhibeant ſeruitutem, debitumq; teſtentur obſequium: vt docent Leonardus Leſſius *lib. 2. de Iuſt. & Iure. cap. 44. de Magia, dub. 6.* Delrius *loco citato*. Binsfel. *Comment. in C. de malef. & mathem.* Auctores Mallei, ac omnes, qui de maleficijs tractant.

Quæ dæmon vult apponi, vt per ea honoretur.

QVÆSTIO III.

An ſpectet ad Medicum, vel Exorciſtam iudicare de rebus naturalibus in maleficijs adhibitis.

DIco 1. Quando res naturales adhibentur, vt cauſæ phyſicę naturaliter operantes, ad Medicum ſpectat iudicare de illis; ipſe enim qui de rerum naturalium proprietatibus, actionibus, vi, & efficacia vnicuiq; ad ſuos proprios, & naturales effectus producendos à natura ingenita diſputat, ſententiam ferre debet, an naturalis virtus inſit (puta huic minerali, auripigmento, alumini, ijs herbarum radicibus, folijs, capillamentis, ijs auium roſtris, vnguibus, plumis, ijs animalium oſſibus, pellibus, inteſtinis, ijs oleis, vnguentis, pulueribus, quæ in lectis, culcitris, veſtimentis, aut domibus reperiuntur, eorum, qui maleficio ſunt affecti) naturaliter inducendi talem morbum, quo hic vir, aut mulier laborat. Et an vi operantis naturæ ſolida, puta acus, lapilli, oſſa ex eorum ore prodeuntia in corporibus generari, in ea immitti, in eis retineri, & ex eis egeri valeant. Hæc enim, & ſimilia, prout ſunt cauſæ naturales naturaliter applicatæ, & naturalem operantes effectum, ad Medici cognitionem pertinent, qui circa phyſicam eorũ actionem tanquam de re arti medicæ ſubiecta determinat, quæ, qualis, & quanta naturaliter eſſe poſſit: Et ideò, cùm talia reperiuntur, in quibus ſubeſt ſuſpicio maleficij, ipſi offerri debent, vt ex ſcientiæ Medicæ concluſionibus iudicet, an à tali re naturali huic perſonæ, vel loco naturaliter applicata talis effectus, qualis videtur in infirmo, vi naturæ, & phyſica operatione oriri poſſit.

115. *Spectat ad Medicum iudicare de rebus naturalibus naturaliter adhibitis.*

§. I.

QVòd ſi rem huiuſmodi, quæ maleficij cauſa eſſe putatur, cẽſeat ex artis Medicæ præſcripto non habere à natura virtutem inducendi huiuſmodi morbum, qualem maleficiatus patitur, tunc negatiuè fert ſen-

116. *Medicus poteſt ſententiã ferre de maleficio negatiuè, & indirectè. Et quãdo.*

ſententiam, & indirectè iudicat eſſe maleficium. Cùm enim iuxta ſcientiæ medicæ regulas directè declarat, ex hac herba, ver.gr. aliaue ſimili re morbum hunc naturaliter non poſſe procedere, indirectè aſſerit; illum aliundè præternaturaliter prouenire. Et cum cauſam naturalem non habeat, habere præternatutalem, ſeù liberam, dæmonem nempè opus maleficum perficientem, eſt aſſerendum.

§. II.

117. *Cùm maleficia ſunt inducta per cauſas naturales naturaliter operantes, ſi dæmon nocere ceſſauerit, aliquando curari poſſunt à Medico.*

DIco 2. Pari modo quando res naturales in maleficijs naturaliter, ac phyſicè ſunt applicatæ, ac naturalem operantur effectum (puta dolorem in ſtomacho, vel in capite, vel torſiones in toto corpore) vt cùm à Maleficis dæmonis ope adhibita ſunt venena, aut venenatæ potiones propinatæ, vel id generis in corpore immiſſa; ſi infirmitates ab huiuſmodi cauſis productæ à perito Medico agnoſcantur, nec Dęmon ampliùs aſſiſtat, ſed ſponte, vel coactè per exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, vel alia remedia ſpiritualia, de quibus infra, ab ægroto totaliter receſſerit, quis non fateatur, poſſe peritum Medicum remedijs naturalibus huiuſmodi curare morbos? Ratio eſt: quia quæ mediantibus cauſis naturalibus proueniunt, mediantibus contrarijs eiuſdem ordinis tolli poſſunt. *Nihil enim eſt tàm naturale, quàm eodem genere quicquam diſſolui, quo colligatúm eſſe reperitur. L. nihil. ff. de Reg. iuris.*

Experientia conſtat.

Experientia hoc docet in dies in multis ægrotis, quorum ęgritudines partim ſunt naturales, & partim tranſnaturales. Naturales prout proximè, & immediatè à cauſa proxima naturali, à rebus nempè naturalibus prouenire dignoſcuntur: Tranſnaturales verò prout remotè, & mediatè à dęmone oriuntur, qui per ſe, vel per maleficos venena, vel alia huiuſmodi noxia interiùs, vel exteriùs adhibendo, varias in corpore excitat infirmitates, ad quas tollendas (præter exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, aliaq; id generis ſpiritualia à perito Exorciſta ad cauſam tranſnaturalem auferendam remedia adhibita) ægrotis quoq; ad Medicos eſt confugiendum, qui ſuis pharmacis vitioſos compeſcere humores, cauſasq; morbi naturales auferre ſatagant, vt ſic faciliùs perfectam valeant conſequi ſanitatem.

Non ſit præceps Exorciſta in iudicio ferendo de maleficio.

Quare Exorciſtæ diligentiſſimè eſt obſeruandum, nè feſtinanter, ac præcipitanter ſuo iudicio, vel ipſorum afflictorum dictis acquieſcat, qui nè pecunias impendant in ſoluenda Medico mercede, libentiùs, ac faciliùs ad Exorciſtas confluunt, quos ſciunt, ſuum gratis pręſtare, (vel ſaltem debere præſtare) auxilium. Sed circumſpiciat cautè, ac prudenter ſingula perpendat; ac præter ſigna certa, & euidentia, vel ſaltem probabilia, de quibus infra *art.* 5. obſeruet etiam cauſas ægritudinis naturales, de quibus compendiosè infra *num.* 119. Quòd ſi fortaſsè morbum deprehendat ab aliqua huiuſmodi cauſarum prouenire, ac omninò eſſe naturalem, vel per cauſas naturales à dęmone immiſſum, ſuadeat ægrotis, ad peritos Medicos ſuum habere recurſum; nec vllo modo ſe intromittere debet in medicinis corporalibus exhibendis: vt latè infra demonſtratur vbi *de Prudentia in erroribus cauendis num.* 306. *&* ſequentibus.

Sæpè

§. III.

SÆpè tamen ex accidenti, & adiunctis circunſtantijs contingere poteſt, quòd ars Medicorum non ſufficiat, puta ſi venenum fuerit validiſſimũ, ita vt ſtatim totius corporis diſpoſitionem inuaſerit: aut ſi nimis diù expectatum fuerit, antequam Medicorum cura ſit adhibita, iuxta illud Ouidij *lib. 1. de remedio amoris.* 118.

Aliquando cõtingit, etſi morbus ſit naturalis, quòd ars Medicorum nõ ſufficit eum tollere.

Principijs obſta, ſerò medicina paratur,
Quum mala per longas inualuere moras.
Sed propera, nec te venturas differ in horas.

Aut ſi ſubiectum veneficijs infectum, ita ſit debilis complexionis, quòd medicinas vſq; ad debitam operationem retinere nequeat, ſecundum illud eiuſdem Ouidij 1. *pont.* 4.

Non eſt in Medico ſemper releuetur vt æger,
Interdum docta plus valet arte malum.

Atq; hoc etiam perpendendum, quòd impij Malefici, & Sagæ frequenter venenis mirificè à dæmone pręparatis, & porrectis vtuntur, quæ ſine dubio efficacioris ſunt operationis, quàm ea, quę pręparantur arte, & induſtria humana. Quæ venena ſolet dęmon non rarò in congregatione, finita chorea, diſtribuere, vt ex multorum confeſſione didiciſſe fatetur Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. quæſt. 6. concluſ. 2.*

§. IV.

DIco 3. Quando Res naturales in maleficijs adhibentur vt cauſæ morales (vt plurimùm euenit, quòd ſolus dęmon virtute ſua morbum operatur) ad Medicum non ſpectat de maleficijs iudicare: Ratio eſt, quia malefici operis cognitio non eſt medicæ, ſed theologicæ ſcientiæ. Nam *Medicina*, vt deſcribitur ab Auicenna, & ſuſtinent cęteri Medici, *eſt ſcientia, qua humani corporis diſpoſitiones naſcuntur ex parte, vndè ſanatur, vel à ſanitate remouetur; vt habita conſeruetur, & recuperetur amiſſa.* 119.

Quando res naturales adhibentur, vt ſigna, Medicus non poteſt rectè iudicare de maleficijs.

Sanitatis verò, & ęgritudinis quatuor cauſas Medici aſſignant: Materiales, quæ ſunt ſubiectum tùm propinquum, vt membrum, aut ſpiritum: tùm longinquum, vt humores, & eis longinquiora, elementa. Efficientes, quæ ſunt conſeruantes, aut permutantes humani corporis diſpoſitionem: vt aerem, aquam; eſum, potum, euacuationem, retentionem, motum, quietem, ſomnum, vigiliam: & alterationes in diuerſis anni temporibus, regionibus varijs, artibus, & moribus, alijsquè rebus, quæ humano corpori ſuperueniunt, atq; ipſum tangunt, ſiuè ſint, ſiuè non ſint contra naturam. Formales, quæ ſunt complexiones, & virtutes, quæ poſt eas eueniunt, & compoſitiones. Finales deniq; ſunt operationes. Ijs addunt cauſarũ morbos facientium abolitionem à contrarijs fieri: quia contrariorum contraria ſunt medicamina, & pro diuerſis morborum cauſis, eorum etiam medicationes ex rebus naturalibus, ſimplicibus, aut inter ſe compoſitis, puta mi-

Cauſa ſanitatis, & ægritudinis naturalis quænam.

nera-

neralibus, herbis, radicibus, oſſibus, & corporibus ſolidis, liquatis, lixatis) & in maſſam, oleum, pinguedinem redactis ſumendas, & conficiendas variari debere.

120. *Medicus per ſe quid cõſideret.* Ex quibus colligitur, Medicos nihil aliud per ſe conſiderare præter humanum corpus ex parte, vndè ſanatur, vel à ſanitate remouetur; Et hoc ſecundum cauſas planè ſenſibiles, & corporeas, quas per medicationes ſimpliciter ſenſibiles, & corporeas tollere debent; & per conſequens, cùm de morborum cognitione agitur, illos nullam aliam cauſam cognoſcere poſſe præter quatuor elementorum, humorum, partium ſimilium, & inſtrumentalium ſymmetriam, vel ametriam, ſeù moderationem, & immoderationem, quarum illa ſanitatis, hæc ægritudinis ſunt cauſæ intrinſecæ. Inſuper regimen in comeſtione, & potu; electionem aeris, euacuationem, & retentionem, motum, & quietem corporis; mutationes ætatum, regionum, cæteraq; ex rebus externis extrinſecùs aduenientia.

Non poteſt Medicus vt Medicus eſt, directè cognoſcere maleficia. Vndè ſequitur, maleficiorum cognitionem ad eos pertinere non poſſe: quia maleficia cauſam habent intrinſecam, & extrinſecam tàm procreantem, quàm ſanantem extra naturam corporum, nempè Dæmonem, & Veneficum, qui in cauſando ſunt inſenſibiles: eò quòd neuter per ſe quoad modum cadit ſub ſenſu, vel phantaſmate; ideoq; illorum notitia per principia ſcientiæ medicinalis haberi non poteſt, quæ non fertur extra naturam corporum, totamq; haurit à ſenſu, & phantaſmate cognitionem; morborumq; cauſas exquirit à ſenſibilibus, non autem ab inſenſibilibus, quales ſunt dæmones: eò quòd à naturali philoſophia ſua fundamenta mutuatur.

§. V.

121. *Ad Medicos nõ ſpectat curare maleficia, vt maleficia ſunt.* DIco 4. Pariter aſſerendum eſt ad Medicos non ſpectare morbos maleficos curare, aut maleficia ſoluere: Ratio eſt, quia cum ipſi nihil aliud norint, quàm medicamina apponere contraria; & ea iuxta diuerſas morborum cauſas variare, quæ à rebus ſenſibilibus, & corporalibus deſumunt (nempè ſanguinem emittendo, purgantia pharmaca adhibendo, victus rationem, vel alia huius generis remedia aſſignando, penſatis priùs debitè cauſis tùm externis, tùm internis, quas à ſenſibilibus indagare conſueuerunt) maleficia aliquo contrario medicamine ſenſibili curari non poſſunt: cum enim iuxta Ariſtotelis doctrinam 2. *Topic.* & 5. *Metaph.* *Contrariorum contrariæ ſint cauſæ*: abolitio cauſarum morbos facientium oportet, fiat à contrarijs: quia contrariorum contraria ſunt medicamina, & pro diuerſis morborum cauſis eorum variantur medicationes; Ideò quanam ratione morbi malefici, cauſa dæmoniaca ſuppoſita, à Medicis ipſis poterit depelli? quænam ſanguinis emiſſio? quæ concoquentia, quæ purgantia pharmaca? quæ victus ratio, vel alia huiuſmodi remedia erunt dæmoniaco eius morbo contraria? cum dæmones ſint ſubſtantiæ: *Subſtantiæ autem nihil ſit contrarium*: ex Ariſtotele in *Poſtprædicam?* Nulla ergo proculdubio erit medicina, per quam tales morbi tranſnaturales à Medicis per res naturales auferri poſſint.

Hanc

§. VI.

HAnc veritatem teſtantur Medici, quorum primus venit Ioannes Fernelius vir ſanè doctiſſimus, qui ad mentem Codronchi tàm diſertè, & luculenter egit de morbis veneficis, & eorum cauſis, differentijs, & effectibus, vt omnes antiquiores, & recentiores Medicos facillimè ſuperauerit, & meritò à quolibet ſtudioſo, ac Chriſtiano ſcientiæ medicæ profeſſore ſit audiendus. Ille etenim has affectiones aptiſſimè tranſnaturam nuncupat: eò quòd cauſam arti medicæ non obſequentem obtineant. 122. *Hoc teſtantur Medici.*

Hoc ipſum ſæpiſſimè idem Codroncus in medicina peritiſſimus docet, repetit, & inculcat in ſuis libris *de Veneficijs*, in quorũ præfatione hoc omnibus notum eſſe voluit, cum dixit: *Quid igitur mirum, ſi plerique doctiſſimi Medici veneficos morbos, cum cauſam extrinſecam tùm procreantem, tùm ſanantem extra naturam corporum poſſideant, ignorare cogantur; nec vllam opportunam medicinam adhibere poſſint?* Hæc ille. & *lib.* 4. *c.* 2. *Experimur*, ait, *remedia naturalia his morbis nihil prodeſſe; & Medicos fruſtra laborare in huiuſmodi affectibus curandis. Quamuis enim ipſi intemperies adimere, & obſtructiones aperire, noxios humores educere, & alia munia obire ſtudeant; dæmones tamen omnes Medicorum conatus irritos reddunt: cum non ſinant medicamenta effectus ſuos ſortiri: vel morbos continuè foueant, & cauſas adaugeant.* Et poſtquam huiuſce veritatis rationem reddidit ex principijs medicinæ deſumptam, concludit dicens: *Quinimmò, ſi Medici rerum omnium naturalium eſſent gnari, vt Angeli, & dæmones, & adamuſſim mederentur; nihilominus maleficio affectos nequaquam per ſeipſos ſanitati reſtituere poſſent, niſi virtus ſuperior dæmonibus maleficium efficientibus à Deo ipſis Medicis impartita eſſet.*

Huic ſe ſubſcribit lubentiſſimè in hac parte alius Medicus Daniel Sennertus *lib. de morbis à veneficio inductis c.* 10. ſcribens ſic: *Quibuſcumque remedijs naturalibus in morbis à veneficio inductis nemo certè ſanitatem ſibi polliceri poteſt: quia diabolus non ſolùm diſpoſitionibus Medicis vulgò notis vtitur, ſed & ignotas introducere poteſt. Et cum Medico ignotum ſit, quibus modis diabolus ad nocendum vſus ſit, talia remedia aliquid iuuare, morbum verò planè tollere non poſſunt.* Et ſi Medici non valent morbos maleficos curare, quomodo poterunt Exorciſtæ, qui per medicinas corporales illos auferre tentant, cum ipſi ſcientiæ Medicæ ſint ignari?

§. VII.

123. *Res naturales etiam naturaliter applicatæ à Dæmone, ac Maleficis, durante dæmonis operatione, non ſunt de Medici conſideratione.*

DIco 5. Quamuis res naturales in maleficijs applicatæ, vt cauſæ phyſicæ, ac reales ſuum naturalem producentes effectum, ſint de Medici cõſideratione, & per conſequens earũ actio naturalis, prout talis eſt, ab illò debeat cognoſci, & definiri: veruntamen prout à dæmone, & malefico applicantur ex pacto ad morbum maleficum, aut quid ſimile cauſandum, non ſunt de Medici conſideratione; cum ea, quæ dæmonis naturam, & operatio-

tionem ſpectant, Theologo diudicanda remaneant.

Quod ex communi experientia, quæ tria probat, confirmatur.

Probatur experientia ex tribus dictis.

Primum: Has res naturales, cùm applicantur in maleficijs, non ſolùm ſuum naturalem producere effectum, qui vnicuiq; iuxta naturæ vires competit; ſed vlteriùs progredi, & maiora conari, quàm virtus naturalis poſſit perficere. Quod manifeſtum ſignum eſt dæmoniacæ poteſtatis virtuti naturali ſuperadditæ, cuius effectum non Medicus, ſed Theologus diſcernere debet.

Secundum: Has res applicatas, vt plurimùm à Medicis non agnoſci: quia à dæmone conficiuntur, & poſtea Maleficis conſignantur: vt patet in pulueribus venenarijs, quibus vtuntur, cùm aliquem maleficio afficere cupiunt. Nam ſi Medico offerantur, definire, & aſſignare non poteſt, ex quibus rebus componantur, & rationem reddere, quare horum alij ſint atri, alij cineracei, alij rufi coloris: multò minùs, cur ater necem, cineraceus morbum grauem, rufus infirmitatem afferat, & albus conferat ſanitatem; & eò magìs, quare cinereus, ſeù cineraceus ver. g. per vnum ex Maleficis applicatus infirmitatem, per alterum necem, per alium morbum afferat, eodem puluere contrarios effectus producente: vt teſtatur Nicolaus Remigius *dæmonol.lib.1.cap.2.& 3.* Immò nec ipſe Maleficus hoc nouit, qui virtutes illorum ignorat.

Tertium: Rariſſimè, & ferè numquam res naturales, vt cauſas phyſicas ad ſuum phyſicum effectum ſolùm producendum in maleficijs applicari; ſed preter ſolitum naturæ curſum aliud agere, & operari; atq; ideò apponi, vt ſigna conuentionis, & pacti inter dæmonem, & maleficum.

Concluditur, ſpectare ad TheologũExorciſtã cognoſcere, ac curare morbos maleficos.

Vndè ſequitur, huiuſmodi rerum applicationem ad Theologi Exorciſtæ iudicium pertinere, vtpotè iudicis competentis operam Maleficorum; ad cuius tribunal ſtandum ab ijs, qui eorum vi infirmitate detinentur, aut quid ſimile nocuum patiuntur.

§. VIII.

124. AMpliùs hæc veritas comprobari poſſet ex ipſis actionibus nedùm realibus, & phyſicis, ſed intentionalibus ſenſibilibus, phantaſticis, & intelligibilibus, ex quibus Medici non obſcurè cognoſcerent, quid, & quomodo res naturales agere, vel non agere valeant in dæmones; ſed de his latè, ac diſtinctè diuino opitulante Numine tractabitur tempore magìs opportuno.

Quid agendum à Medicis, cùm ſuſpicãtur, aliquem eſſe maleficio affectũ.

Interim Medicos quæſo, vt cùm maleficio vexatis opitulari vocantur, vt moris eſt, cùm ceteros ęgrotos inuiſere ſolent, exequantur ea, quæ ſunt partes Medici, non quæ ad Theologos ſpectant. Nec intolerandum quorundam Medicorum errorem ſequi velint, qui ſi ſemel alicuius ęgroti curam ſuſceperint, & cæperint ei pręſcribere remedia, quæ ad eius ſanationem cõducere videntur, etiamſi latentem dæmonem poſtea deprehenderint, eò quòd in tollendo morbo laborant incaſſum, irritaq; ſunt omnia pharmaca, quæ ab ipſis adhibentur; nolunt tamen fateri maleficium; ſed in pharmacorũ

vſu aſſignando, & remedijs naturalibus applicandis perſeuerant; erroresq; errori adijcientes, non ceſſant ægrotum à dęmone vexatum eo modo curare velle, quo ſanandus eſſet, ſi infirmitate aliqua à cauſa naturali prouenientecorriperetur, quaſi è re ſit, ſuum honorem in errore perſeuerando tueri, quem labefactari, atq; inſigni nota deturpari putarent, ſi ceſſarent ab errore, qui tandem cum ipſorum ſummo dedecore omnibus manifeſtatur. Sed eorum ſemitas ſequantur, qui hanc obſtinatam in malo perſeuerantiam iuremeritò damnant ſua praxi contraria. Nam, cùm tales infirmi ipſis offeruntur: Primò omnia morbi ſymptomata, ſeù quæ pręter naturam eueniunt, omnesq; actus nempè obſeſſionem, poſſeſſionem, ſeù vexationē dæmoniacam, aut maleficium patientis attenta, exacta, & iuſto pondere librata meditatione conſiderant, & obſeruant. Tum illos ad principiorum Medicorum normam, & artis medicæ regulas examinant. Indè quibuſdam experimentis, quænam ſit cauſa latens, explorant; quod facilè aſſequuntur conſiderando ſigna, quæ habentur infra *art.* 5. Et cùm inuſitatos effectus, motusq; inſolitos deprehendunt, qui à naturali cauſa ortum habere non poſſunt, huiuſmodi ſanandis infirmis non ſe ampliùs immiſcent; ſed illos ad Theologos Exorciſtas, & Eccleſiæ Miniſtros remittunt, ad quos ſciunt talium morborum cognitionem, & curationem pertinere.

§. IX.

DIco 6. Quandocumq; res naturales in maleficijs adhibentur vt cauſæ morales, poteſt Exorciſta maleficia tollere, ac deſtruere per curationem moralem, ideſt per deſtructionem ſignorum, quibus pactum dęmonis cum Malefico initum adhęret, nocendi alicui perſonæ, quamdiù ſignum durat: hæc enim curatio licita eſt, & recta, vt latè probat Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 6. ſect.* 1. *quæſt.* 3. 125. *Exorciſta poteſt licitè tollere ſigna maleficij.*

Fatemur tamen indubitanter, ſine maleficorum ſignorum deſtructione poſſe morbos maleficos depelli, ac dęmones fugari. Et experientia didicimus multos per præcepta dæmoni facta in nomine Ieſu à quacumq; dæmonis vexatione perfectè ſanatos fuiſſe, nullo modo quærentes, vel conſulentes quærere, aut comburere maleficij ſigna; ſed omni, quo potuimus ſtudio, ac labore conati ſumus, Energumenis, ac maleficiatis ſuadere, eosq; inſtruere, vt maximè in Dei bonitate, ac liberalitate infinita, eiuſq; incommutabili veritate, ac fidelitate, nec non in virtute Sanctiſſimi Nominis Ieſu totam ſpem ſuam, ac fiduciam collocarent; ac Sanctæ Matris Eccleſiæ poteſtati ſuis miniſtris traditæ ad effugandos dæmones, ac maleficia deſtruenda fidem adhiberent; ac pro virili dæmonis tyrannidem, & audaciam conculcarent, vt latè docetur infra *par.* 3. Idcircò talem ſignorum deſtructionē ad dæmones expellendos, aut maleficia deſtruenda neceſſariam non eſſe, aſſerere non ambigimus: quia virtus diuina, ac poteſtas eccleſiaſtica in deſtruendis maleficis non dependet ab illorum ſignorum deſtructione; nec vllam relationem habet ad talia ſigna, quæ non phyſicè, ſed morales tantùm ſunt cauſæ maleficiorum. Quod etiam pręſtitit S. Hilarion Abbas

Poſſunt tamen maleficia deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione.

Conſtat exemplo S. Hilarionis.

(vt refert S. Hieronymus *in vita eius*) cum quædam puella à dæmone obſeſſa ad eum liberanda delata eſſet. Cum enim dæmon reſpondiſſet Hilarioni: *Exire me cogis, & ligatus ſubter limen teneor: non exeo, niſi me adoleſcens, qui tenet, dimiſerit.* (vtiq; niſi ablatis ſignis maleficij.) Noluit S. Abbas, antequā purgaret Virginem, ſigna iubere perquiri: *Nè*, inquit S. Hieronymus, *aut ſolitis incantationibus receſſiſſe dæmon videretur: aut ipſe ſermoni eius accommodaſſe fidem.* Non quòd inueſtigare ſigna malum eſſet; ſed ſimpliciter noluit. *Qua abſoluta locutione indicare videtur* (vt obſeruauit Suarez *tom.* 1. *de Religione lib.* 4. *de Superſtit. cap.* 17. *num.* 18.) *non ex neceſſitate, ſed ex perfectiori virtute ita ſe geſſiſſe, ac ſubinde non id omiſiſſe, quia eſſet malum; ſed quia plus de Deo confidebat. Erat enim dignum tali viro, vt altiori virtute, & perfectiori modo dæmonis opera deſtrueret: & ideò de quærendis ſignis non curauit.* Deindè fortaſſè Hilarion metuebat aliquod ſcandalum, vt ſignificant illa verba: *Nè ſolitis incantationibus receſſiſſe videretur*, ideſt nè aſtantes putarent, quòd dæmon nullo modo expelli poſſet, niſi deſtructis ijs ſignis, quaſi non eſſet aliud remedium, puta preceptum dęmoni factum in nomine Ieſu, quo dæmones expelli poſſent; facilè enim crederent, non potuiſſe dæmonem expelli à Viro Santo inuitum, & non ablatis ſignis. Vel dicendum, quòd noluit S. Abbas, illa ſigna priùs quæri, ac deſtrui, nè videretur ipſe dictis diaboli fidem prȩſtaſſe, qui negabat, aliter ſe expelli poſſe, niſi ſigno malefico deſtructo.

§. X.

126. *Maleficus pænitens non tenetur, à dæmone quærere chirographum, quod eſt in eius poteſtate.*

Dico 7. Quando res naturalis, ſiuè artificialis eſt ſignum non maleficij facti, vel faciendi; ſed primi pacti à Malefico cum dæmone initi, ſi ſignum, ſeù chirographum ſit in poteſtate dæmonis, non tenetur Maleficus, cùm ad ſanam mentem reuertitur, & conuertitur ad Deum, illud quęrere à dęmone, ac conſignare, atq; dilaniare; ſed vt è dæmonis poteſtate liberetur, ſufficit, peccatorum ſuorum veram, ac ſinceram agere pęnitentiam ex puro corde peccata deteſtando, dęmoni abrenunciando, ac toto affectu Dei miſericordiam, & auxilium eius implorando: ita tradunt Arſenale S. Inquiſ. *par.* 10. *ar.* 162. Naldus *verbo Dæmon nu.* 2. *& verbo chirographum nu.* 4. Suarez *tom.* 1. *de Relig. lib.* 2. *de ſuperſt. c.* 17. *nu.* 4. Sanchez *in præcep. Decalogi lib.* 2. *cap.* 40. *nu.* 53. Simanch. *tit.* 63. *nu.* 13. & noſter Lupus *Comm. S. Inquiſ. par.* 3. *lib.* 20. *diſt.* 5. *ar.* 2. *diffic.* 2.

Maleficus pænitens tenetur deſtruere, vel conſignare chirographū, quod eſt in ſua poteſtate.

Si tamen ipſe Magus, ſeù Maleficus apud ſe chirographum retineat, illiuſuè tranſumptum, cogendus eſt rumpere, aut comburere: Ita docent Sanchez *loco citato*, & Naldus *verbo chirographum num.* 4. (Regulariter .n. cùm aliquis homo Deo abrenunciat, ac dęmoni ſe deuouet, ſolent duo fieri chirographa eiuſdem tenoris, in quibus continentur conuentiones, & pacta inita inter dęmonem, & Maleficum, quorum vnum apud dæmonem conſeruatur, alterum apud Magum, vel Maleficum.) Vel ſi non datur chirographum (vt puta ſagis ignaris, & vilis plebeculæ,) datur aliquod aliud ſignum factum, vel conſignatū propria manu ipſius ſagæ, & ab ipſo dęmone

aliqua

aliqua nota confirmatum, ſed duplum: ita quòd vnum extat in poteſtate dęmonis: alterum in poteſtate ſagæ, vt ſic per hoc ſignum extrinſecum cótinuè teſtetur, ac proteſtetur, ſe ſemper ratam habere, ac firmam abrenunciationem Deo factam, ac deuotionem & venerationem dęmoni exhibitã: ac per hoc externum ſignum, internum voluntatis actum in dęmonis obſequium ſemper profiteatur. Ita etiam mihi enarrauit incidenter quidam ſolemnis Magus doctiſſimus, cum quo (Ex mandato Reuerendiſs. P. Inquiſitoris illius Ciuitatis, vbi ipſe morabatur, vt ab erroribus illum reuocarem, & ad ſanam mentem reducerem) integro menſe diſputaui.

Quare licèt Magus, aut Maleficus non teneatur, ſcripturam, vel chirographum, ſeù aliud ſignum exiſtens in poteſtate dæmonis requirere à dęmone, vt ſcindatur, ac deſtruatur, vt dicunt præfati DD.; tenetur tamen illud, quod eſt in ſua poteſtate, reſcindere, ac deſtruere; vel tradere Confeſſario, ſi pęnitentiam agat in foro interno; vel Reuerendiſſimo P. Inquiſitori, ſi in foro externo, vt per huiuſmodi traditionem externam, coram Eccleſiæ Miniſtris internam teſtetur dęmoni abrenunciationem; ac veram, & ſinceram ad Deum profiteatur conuerſionem. Nam manente, ac durante cauſa morali pacti, ac conuentionis diabolicæ, manet, & durat pactum, & conuentio: Quod intellige, quando ſignum eſt in poteſtate Malefici, aut Sagæ, nec illud deſtruere vult.

§. XI.

Dico 8. Quandocumq; res naturales, vel artificiales, vt ſigna adhibita in maleficijs, ſunt in poteſtate Malefici, aut Sagæ, ita quòd pro libito ſuo poteſt illa tollere, ac deſtruere, illud maleficium dicitur temporale: quia poteſt tolli, ac deſtrui opere humano, ſeù induſtria humana: Quando verò ſigna, ſeù inſtrumenta maleficij non ſunt in poteſtate Sagæ, aut Malefici, ita quòd non poteſt illa tollere, ac deſtruere ad ſuum libitum, ſuamet induſtria, & opere humano; ſed neceſſe habet pro deſtructione recurrere ad dęmonem, tunc maleficium dicitur perpetuum, etiamſi poſſit à Deo auferri, vel ab Angelis, vel à Miniſtris Eccleſiæ, vel à Chriſti fidelibus per fidem, vel ab ipſo dęmone: Dicitur enim perpetuum, non reſpectu Dei, vel Angeli, vel Eccleſiæ, aut credentium in Chriſti nomine, vel ipſius dæmonis; ſed reſpectu humanæ induſtriæ, & potentiæ: quia humano opere minimè auferri poteſt: ita latiſſimè docet Toſtatus *quæſt. 90. in cap. 19. Matthæi*, cui ſe ſubſcribit Lupus *par. 3. Comm. in Edictum S. Inquiſ. lib. 20. diſt. 8. ar. 2. diffic. 3.* Vndè in maleficio matrimonij, quando maleficium durat per triennium, cenſetur diſſolutum matrimonium, vt habetur *in c. laudabilem, & c. litteræ tuæ extra de frigidis, & maleficiatis*: tunc enim maleficium cenſetur eſſe perpetuum eo modo, quo dictum eſt.

127. *Maleficium quãdo dicatur temporale.*

Quando dicatur perpetuum.

ARTICVLVS IV.

De Deo, vt cauſa maleficiorum permiſſiua.

128. *Dæmon nihil poteſt efficere ſine permiſſione diuina.*

QVamuis dęmonum valde magna ſit ſcientia, ac potentia,& Maleficorum in maleficijs concinnandis iniquitas peruerſiſſima; nec deſint eis res naturales, quibus vtuntur vel vt cauſis phyſicis, vel vt cauſis moralibus ad damna hominibus inferenda; ſi tamen Deus non concurreret permittendo huiuſmodi operationes, ſed cohiberet, nihil penitùs efficere valerent: videndum ergo imprimis.

QVÆSTIO I.

An maleficia ſint à Deo volente, vel tantùm permittente.

129. *Quomodo Deus maleficia velit.*

REſpondetur,in maleficijs,ſicut etiam in obſeſſionibus diabolicis(prout malum culpæ includunt, vel ad malum culpæ ſunt inducentia) duo reperiri: alterum eſt ſubſtratum, ſeù materiale actionis, quatenus maleficium, vel actio malitioſa eſt entitas quædam poſitiua: Alterum eſt malitia ipſa, ſeù deformitas,qua formaliter talis actio mala eſt,& mala vocatur.

Pro materiali. Si de maleficij ſubſtrato, ſeù entitate poſitiua, aut materiali loquamur, Deus illam vult. Nam Deus, cum ſit omnium rerum, quæ cęli ambitu continentur cauſa prima, vniuerſaliſſima, actualiſſima, & immediata, vt eruditè docet D. Bonau. in 1. *ſentent. diſt.* 45. *ar.* 1. *q.* 2. concurrit ad omnes operationes ſecundarum cauſarum, ſiuè liberæ,ſiuè naturales ſint. Hæc concluſio eſt D. Auguſtini 3. *de Trinitate,* vbi dicitur, Deum per ſuam voluntatem eſſe cauſam omnium motionum liberi arbitrij. Et cum maleficium, aut peccatum pro materiali ſit operatio liberi arbitrij, vel elicita,vel imperata, ſequitur Deum velle illam entitatem, & ex conſequenti eandem efficere: Ita docent D. Bonau. S. Thom. Scotus, & Ricard. *in* 2. *ſentent. diſt.* 37. quos refert Angles ibi *quæſt.* 7. *ar.* 1. *diff.* 1.

Appendix. Hinc colligitur, Deum eſſe cauſam motionis linguæ blaſphemantis, & occiſionis, & extenſionis manus Malefici ad maleficium concinnandum. Et ratio eſt: quia ſicut concurrit Deus cum bruto, & leone ad hominem deuorandum; ita etiam cum homine, ac dęmone ad peccati actionem efficiendam. Quærenti autem, quid ſit iſte concurſus: Reſpondebis, eſſe volitionẽm ſecundam ipſius Dei, qua vult omnes cauſas, tàm liberas, quàm naturales poſſe ſuas operationes exercere. Et quia peccatum eſt operatio hominis, vel dęmonis, vult Deus illam operationem ab illis poſſe phyſicè exerceri; & ita talis operationis entitatiuæ, & poſitiuæ dicitur eſſe cauſa: Ita Angles *loco citato*.

§. I.

130. VEruntamen per huiuſmodi concurſum generalẽ ad maleficium licèt Deus velit actionem ſubſtratam maleficij; non tamen dicitur velle

male-

maleficium, vel eſſe maleficij cauſa, niſi permiſſiuè. Ratio eſt: quia denominatio actionis non fit à cauſa vniuerſali, & indifferente; ſed à cauſa propria, & particulari. Nam actiones, & paſſiones, & cuiuſcumq; generis operationes attribuuntur cauſis proprijs, & particularibus, & non vniuerſalibus teſte Ariſt. 2. *Phyſic.* Deus, & leo concurrunt ad deuorandum hominem; non tamen dicitur Deus deuoraſſe hominem, ſed leo. Deus, & Maleficus concurrunt ad maleficium concinnandum; non tamen dicitur Deus maleficium concinnaſſe, ſed Maleficus: quia Deus ſua generali permiſſione, & concurſu, non vt cauſa particularis, & propria, ſed vt cauſa vniuerſalis, & indifferens concurrit ad maleficia; ideoq; illi talis non eſt attribuenda operatio.

§. II.

SI de maleficio loquamur pro formali, ſcilicet quoad malitiam, ſeù deformitatem, ac defectum rectitudinis virtutis oppoſitæ, maleficia, ſicut & obſeſſiones diabolicæ, prout quædam ſunt tentationes ad malum culpæ inducentes, non ſunt à Deo volente, ac iubente, ſed permittente. 131. *Pro formali maleficia non vult, ſed permittit.*
Prior pars probatur: Nam D. Paulus Rom. 9. tanquam euidentem veritatem hanc concluſionem confitetur, quando dicit: *Nunquid iniquitas apud Deum? Abſit. &* Pſalm. 5. *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.* Confirmatur rationibus: quia, cum Deus ſit omnipotens, non poteſt deficere, & ex conſequenti neque peccare. Poſſe enim peccare, & poſſe deficere pro eodem à D. Auguſt. accipiuntur. Auguſt. lib. 2. de Symbolo c. 1.

Deindè Deus eſt ſumma bonitas, qua maior, & melior excogitari non poteſt, & ſi poſſet peccare (quod eſt impoſſibile) alia maior bonitas poſſet excogitari, nempè illa, quæ peccare non poſſet. Altera pars probatur. Nam Deus dicitur eſſe cauſa maleficiorum, ac peccatorum permiſſiua, quatenus ipſe non impedit, nec prohibet, aut ſubtrahit ſuum influxum, & concurſum ad illum actum materialem, & ſubſtratum, cui annexa eſt deformitas, ac malitia, vt non deſtruat decretum ſuum, quo ſanciuit, vt creatura libera liberè operetur, quod eſt (propriè loquendo) velle permiſſiuè. Fauentinus in 4. diſt. 14. diſp. 8. c. 6. nu. iij.

Confirmat hanc veritatem Suarez *par. 2. tract. de Angelis lib. 8. cap. 20. num. 3.* loquens de dæmoniacis obſeſſionibus, ac vexationibus, quibus homines à dæmone affliguntur. *Sicut facultas,* ait, *tentandi non eſt ex poſitiua Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem (ſcilicet ad peccatum) tantùm eſt ex permiſſione diuina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in vtraq; licentia eadem ratio.* Et infra exponens ſententiam D. Anſelmi *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.* aſſerentis, huiuſmodi pænas à dæmone inflictas numquam fieri Deo iubente, ſed tantùm permittente, ait, *quando pæna eſt tantùm ad probationē, & exercitium, licèt ſupponat generalem ſtatum naturæ lapſæ, cum tamen non ſupponat proprium reatum talis pænæ ex proprio, ac perſonali peccato contractū, non eſt à Deo volente, ac iubente, ſed permittente: quia non habet intrinſecè illā æquitatem iuſtæ punitionis, & vindicationis.* 132.

Solùm ergo dęmonem, vel hominem dęmone cooperante, maleficiorũ, & obſeſſionum cauſam eſſe, nemini eſt ambigendum, qui talento optimo, nempè generali, & indifferenti illo Dei concurſu in ſuam perniciem abutitur, quamuis tàm liberaliter illo donatus ſit à Patrefamilias, vt eo vtatur ad ſalutem.

At cum Deus pientiſſimus ſit, ac clementiſſimus, ac poſſit dæmonum tyrannidem, ac Maleficorum iniquitatem cohibere, cur non cohibeat, & impediat, patebit ſequenti quæſtione ex ratione diuinæ permiſſionis.

QVÆSTIO II.

Quare Deus permittat maleficia, & obſeſſiones.

133. *Mundani malè ſentiunt de diuina permiſſione.* *Deus licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finem bonũ.*

CVM diuina permiſſio vulgo hominum, & his, qui de mundo ſunt, ac de mundo loquuntur, vix aliud videatur, quàm humana, quæ nihil agendo deſidet otioſa, & agere volentes non impedit, etſi poſſit; ex quo errore mala gignuntur innumera, præſtat rationem agnoſcere, & cauſam diuinæ permiſſionis. Nam licèt Deus mala, quæ tantùm permittit, nec approbet, nec velit; illorum tamen ordinationem & vult, & approbat, teſte D. Thoma 1. *par. quæſt.* 114. *art.* 1. Non quòd velit, & approbet ordinem, quo dęmones, vel iniqui homines nos oppugnant; *ſed quia* ait Vaſquez ibi *diſp.* 245. *cap.* 2. *nu.* 10. *oppugnationem, qua ipſi aduerſus nos vtuntur, Deus in fines ſuæ prouidentiæ refert: ſicut etiam peccata non vult, vt fiant, ſed facta refert in finem ſuæ prouidentiæ.* Propterea dicendum cum Seraphico D. Sãcto Bonauentura *in* 1. *ſent. diſt.* 47. *q.* 3. Deum mala, ac maleficia permittere propter bona, quæ ex huiuſmodi permiſſione procedunt, ſiuè ex ordine rerum in vniuerſo: ſiuè ex ordine rerum in finem.

Nempè Subſtratum malitiæ. Oppoſitum illi. Elicitũ ex ea.

Si ordo attendatur rerum in vniuerſo, in confeſſo eſt, malum ad Vniuerſi accidentalem perfectionem, & decorem occaſionaliter conferre, in quantum coniungitur alicui bono, quod eſt de eius perfectione, nempè vel Subſtrato, vel Oppoſito, vel Elicito.

§. I.

Quantum ad bonum ſubſtratum.

134. *Quid ſit bonũ ſubſtratum.*

PRimò enim malum, ac maleficium ordinatur ad bonum, quod ei ſubſternitur, nempè naturam defectibilem, quæ, vt talis eſt, Vniuerſum decorat, & perficit. Nam ſicut reperiuntur creaturæ liberæ natura defectibiles, nempè homines, quibus Deus dedit libertatem arbitrij, quo liberè poſſunt bonum, & malum agere; ita debuit permittere, vt illis agentibus ex pręſcripto naturæ ſuæ poſſent operari, nec illa libertate priuarentur: quia ad eius prouidentiam ſpectat, vt vnaquęquè creatura naturę ſuæ relinquatur, nec ſemper impediatur in ſuis officijs obeundis. *Prouidentia* ait S. Dyoniſius *cap.* 4. *de diuin. nomin. non deſtruit naturam, ſed conſeruat.* & Auguſt. *lib.* 7. *de Ciuit. Dei c.* 3. *Sic itaq; Deus adminiſtrat omnia, quæ creauit, vt etiam ipſas proprios exercere, & agere motus ſinat.* Hæc

Nè libertas arbitrij impediatur, Deus maleficia permittit.

Hæc autem libertas eſt ſummum bonum naturale creaturæ intellectualis, ex quo, tanquam è fonte riuuli, alia bona ſcaturiunt, omnes nempè virtutis actiones, & omnia opera meritoria, quæ à mundi exordio facta ſunt, & fient vſquè in finem. Ideò conueniens fuit, vt Diuina Prouidentia homines non cogeret; ſed ſineret vnumquemq; ſponte ferri, vel ad bonum, vel ad malum; nè, ſi malum non permitteretur, & amouerentur naturæ defectibiles, ſubtraherentur tot gradus bonitatis, & pulchritudinis ab Vniuerſo: Ita docent D. Bonau. *loc. cit.* Guilhelmus Vorillon *diſt. ead.* D. Bernardus *de libero arb.* relati à Pelbarto *tom.* 1. *Roſarij* verbo *Permiſſio* §. 4.

Idipſum de dæmonibus teſtatur Abulenſis *quæſt.* 122. *in cap.*8. *Matthæi*, vbi quærit: *quare Deus permittit homines à dæmonibus torqueri.* Et inter alias rationes reſponſiuas, quas adducit, vna eſt: *quia nihil debet ſuperfluum manere in Vniuerſo; dæmon autem eſt ſubſtantia ſpiritualis potens aliquid agere, quæ ſi permanſiſſet* (puta in gratia) *fuiſſet beata, & Deo aſſiſteret: cum vero ceciderit, & iam non poſſit eſſe miniſter Dei ad bonum, conſtituit eum Deus miniſtrum ad malum, ideſt ad inferendas pœnas, quæ ſunt quoddam malum: conueniens ergo eſt, quòd dæmones aliquando vexent hominem.* Hæc ille.

§. II.

Quantum ad bonum oppoſitum.

SEcundò malum habet ordinem ad id, quod eſt ei oppoſitum, nempè bonum; in quo non parum auget pulchritudinem, & perfectionem Vniuerſi, quæ ex illa oppoſitione conſurgit, in quantum per eam bonum & clariùs agnoſcitur, & ardentiùs appetitur. Hanc enim ſtabiliuit diuerſitatem in hoc mundo, vt vnicuiq; rei contrarium aliquod ſiuè in naturalibus, ſiuè in moralibus aſſignatum videatur, vt verè dictum ſit à Sapiente Eccliſ. 33. *Contra bonum malum ſtat, & contra vitam mors: ſic contra iuſtum peccator; & ſic intuere in omnia opera Altiſſimi bina contra bina, & vnum contra vnũ.* Quare conueniens eſt, à Deo mala, ac maleficia permitti, vt bonum oppoſitum & clariùs agnoſcatur, & ardentiùs appetatur, per quod mundus noua quotidiè recipit decoris, & perfectionis incrementa.

136. *Deus permittit maleficia, vt bonum oppoſitũ clariùs agnoſcatur, ardentiùs appetatur.*

§. III.

Quantum ad bonum elicitum.

TErtiò malum habet ordinem ad bonum, quod ex illo procedit; & ſic confert ad decorem Vniuerſi. Nam ex eo, quòd aliqui malè operantur, multa bona eliciuntur. *Numquam*, ait Drexellius *de conformatione voluntatis lib.* 1. *cap.* 2. §. 1. *Bonitas illa infinita tantam in Orbe malitiam permitteret, niſi maiora indè bona eliceret, & reperta ad perniciem verteret ad ſalutem. Permiſit Deus fraternam inuidiam in Ioſephum innocentem ſæuire, ſed quanto id bono permiſit, non ſolùm parentum, & fratrum; ſed totius Ægypti? Permiſit Deus inſontem Dauid ab impio Saule grauiſſimis iniurijs exagitari; ſed Dauidis, totiuſq; regni Hebræi bono maximo. Permiſit Deus Danie-*

137. *Deus permittit maleficia, quia multa bona eliciuntur.*

lem iniquiſſimè accuſatum in leonum voraginem præcipitari; ſed grandi Danielis ipſius, & plurimorum bono. Sed quid hæc narro? Permiſit Deus Filium ſuum ab impijs, & iniquis crucifigi; ſed permiſit hoc bono totius humanæ naturæ inexplicabili, vt iure exclamare poſſimus cum D. Gregorio; immò cum tota Eccleſia: *O felix culpa, quæ talem, ac tantùm meruit habere Redemptorem.* Quod eruditè teſtatur Auguſt. *in Enchyridion c.* 11. *&* 27. *Deus,* inquit, *nullo modo ſineret aliquod malum eſſe in ſuis operibus, niſi vſq; adeò omnipotens eſſet, & bonus, vt benefaceret etiam de malo.* Et ideò conuenientiſſimè ex ordine rerum in Vniuerſo mala, & maleficia permittenda ſunt, vt bonis illis verè magnis ſummam pulchritudinem, & conſummatam perfectionem ipſum conſequatur.

§. IV.

138. *Maleficia à Deo permittuntur ex ordine rerum in finem.*

SImul etiam mala, ac maleficia permittēda ſunt ex ordine rerum in finē: cum ex tali permiſſione multa bona elicere ſoleat Diuina Prouidentia, ſine quibus ea non concederet; inter quæ Gloria Dei, Eccleſiæ ſplendor, Bonorum profectus, & Malorum pęna, vt potiora computantur.

Ob Gloriam Dei.

Gloria Dei exurgit ex maleficiorum permiſſione.

MAgna quidem gloria ex malorum, & maleficiorum permiſſione maieſtati eius accedit. Quamuis enim ſeipſa non poſſit augeri, cum ſit infinita; tamen in nobis noua ſuſcipit incrementa, cùm magis ac magis diuinæ eius perfectiones oculis noſtris manifeſtantur: vt in ijs permiſſionibus, in quibus præcipuè oſtenditur

Auguſt. lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 18.

Prouidentia, quæ maleficia, & obſeſſiones moderatur, & ordinat. Auguſtinus: *Dęmones non omnia, quæ volunt, facere poſſunt, niſi quantum Deus illis permiſerit.*

Greg. Naz. de libero arbit. Drexelius de conform. volunt. lib. 1. c. 2. §. 1.

Potentia, quæ attingit à fine vſq; ad finem fortiter: quæ talis eſt, ait Gregorius Nazianzenus, *quòd ſolo Dei nomine inuocato dæmones contremiſcunt.*

Sapientia, quæ ex maleficijs, & obſeſſionibus tot bona elicit. Drexelius. *Ex permiſſione malorum altiùs ſapere docemur, & admirabiliſſimam cauſarum ſeriem, ac connexionem fateri cogimur, per quam tandem è tantis malis tot emergunt bona.*

Iuſtitia, quæ per maleficia peccata hominum punit: Idem Drexelius ibidem: *Si Deus mala non permitteret, & permiſſa non ordinaret, & ordinando in bonum deriuaret, vindicem iuſtitiam vix agnoſceremus.* Iuſtitia .n. Dei in puniendis peccatis maximè eluceſcit.

Bonitas, ac clementia, dum poteſtatem dedit omnibus in ſe credentibus, vt in nomine Ieſu dęmones eijcere valerent. Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.*

Quaproter maleficia permittendo, Deus euadit glorioſior non ſolùm coram bonis, ſed etiam diſcolis; illis pręcipuè, qui nihil aliud exiſtere aſſeuerant, quàm quod oculis corporeis patet, negantes ſpiritus, dęmones, & infer-

infernum, vt Saducæi, de quibus Act. 23. immò Angelos, & Deum ipſum, vt Athæi, de quibus latè Fauentinus *aduerſ. impios Athæos*. Ipſa enim experientia illos conuincit: quia cùm tot inſolitos maleficiorum effectus, & portentoſas dæmonum operationes vident, aliquod ſpirituale magnum, & efficax ſupra corporalia confiteri coguntur. Nec poteſt efficaciùs Saducæorum, & Athæorum error conuinci, quàm maleficam operationem eis obijcere, vt ritè docet Toſtatus *quæſt.* 122. *in cap.* 8. *Matthæi*; ita vt iure appellare poſſimus maleficiorum permiſſionem, Saducæorum, & Athæorũ confutationem, & diuinæ gloriæ occaſionem, cuius ſplendor ſic inimicorũ oculos perſtringit, vt ſeipſam etiam inuitis aperiat, & manifeſtet. 139. *Conuincuntur (Saducæi. (Athæi.*

§. V.

Ob Splendorem Eccleſiæ.

SImilis ſplendoris acceſſus fit Eccleſiæ Sanctæ Dei, quæ à Chriſto ſuo ſponſo poteſtatem accepit dæmones eijciendi, ac cuncta opera malefica deſtruendi, cum Marci 16. dixit: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient*. Vnde S. Iuſtinus Martyr de virtute Chriſtianæ Religionis diſſerens ait: *Nos, qui in Crucifixum credimus dæmonia cuncta, ſpiritusq; malignos adiurantes ſub poteſtate noſtra eos habemus ſubditos.* Ideò meritò S. Eccleſia hac poteſtate munita nedum pulchra vt Luna, & electa vt Sol, ſed terribilis vt caſtrorum acies ordinata eſt nuncupanda: cum ſua poteſtate tartareas acies, & omnes infernales poteſtates vim habeat proſternendi, confringendi, in fugam vertendi, ac diſperdendi. An aliqua in mundo poteſtas reperiri poteſt huic æquiparanda? Reges potentiſſimi cum ſuis exercitibus, & innumera militũ manu ab vno dæmone vertuntur in fugam: & tota dæmonũ caterua ab vno Exorciſta fugatur, & imbecillis homoncio potentes ſpiritus ita ſubijcit, vt eos ad ſibi exactiſſimam etiam in actibus ſubmiſſionis præſtandam obedientiam cogat; atq; ita omnibus innoteſcit, Eccleſiam eſſe Dei ſponſam, quæ diuina potentia, quam à ſponſo accepit, ac ſuis miniſtris communicat, inimicis inuitis licèt, & frementibus dominatur. 140. *Splendor Eccleſiæ luceſcit ex maleficiorũ permiſſione.* Cantic. 6.

§. VI.

Ob Bonorum profectum.

NEC minor eſt Bonorum profectus ex illa permiſſione procedens. Solent enim Boni maleficia patienter, & innocenter ferendo implere omnem iuſtitiam, quæ in duobus præcipuè conſiſtit, declinare à malo, & facere bonum. 141. *Boni ob maleficia proficiunt in ſchola perfectionis, Declinando à malo.*

Primum certum eſt: nam culpas eò diligentiori ſtudio vitare contendunt, quò per maleficia in ſeipſis experiuntur, quanta, & quàm dira ſit dæmonum tyrannis, qui ita corpora torquentes in animas acriùs ſæuiunt; ideò ſe à peccato cuſtodiunt, nè ad ſeruitutem illam intolerabilem redigantur: Ita docet Toſtatus *quæſt.* 122. *in cap.* 8. *Matthæi*.

Secun-

Bonum operando. Secundum æquè certum eſt, nempè per hanc maleficiorum, ac vexationum diabolicarum tolerantiam obſeſſos, ac maleficio affectos ſæpiùs meliores, ac perfectiores euadere ad omne genus virtutum ſibi viam ſternendũ, ac pęnas peccatis debitas, quorum culpæ per pęnitentiam ſunt deletæ, ſatisfactorio opere perſoluendum. Quod eruditè docet Ioan. Chryſoſt. *homil.* 41. *in Act. Apoſtol. Datur,* ait, *talis poteſtas dęmonibus, vt meliores, & modeſtiores boni efficiantur, & vt pęnas peccatorum hic dantes puri ad Dei conſpectum migremus.*

142. Veruntamen, quia dæmon etiam ad multa mala obſeſſos, ac maleficio affectos inducit, & multa impedit bona, vt experientia docet in dies, ſatius erit vexatis, & maleficio affectis, ad Eccleſiæ accedere miniſtros, vt à dæmoniaca eripiantur poteſtate, ac Deo cum libertate animæ, & corporis ex toto corde inſeruire valeant.

§. VII.

Ob malorum pęnam.

143. *Deus per maleficia peccatores punit.* SED in ijs permiſſionibus malorum pęna clariùs eniteſcit. Maleficia etenim exercentur ab ijs, qui ſe dęmoni deuouerunt; & nocent, vt plurimùm ijs, qui ſuis peccatis iram Dei concitarunt: cum ſoleat Diuina Iuſtitia temporali caſtigatione in homines animaduertere in hac vita, nè in alia ęternis ignibus illos addicere cogatur. Quare Malefico permittit maleficijs illos vexare, eiuſq; miniſterio vtitur, ſicut iudex carnificis opera, vt illorum ſcelera puniat: *Iure Deus,* ait Drexelius, *per hos* (ideſt maleficos) *punit, per quos tàm variè offenditur.* Quarum punitionum varia exempla refert Delrius *Diſquiſit. Magic. lib.* 3. *par.* 1. *quæſt.* 7. *ſect.* 11. eorum, qui ob grauiſſima delicta varijs à dæmone obſeſſionibus, ac diris vexationibus, ac morte ipſa, Deo ſic permittente, vel iubente, affecti ſunt.

Drexel. de cõform. volunt. lib. 5. c. 10. §. 7.

§. VIII.

144. *Rationes diuinæ permiſſionis epiloguntur.* HÆC & ſimilia ex maleficiorum, & obſeſſionum permiſſione bona procedunt, quæ Deus ſua prouidentia elicit conſequenter. Quapropter licet colligere iuxta duplicem illum ordinem rerum in Vniuerſo, & in finem: quare Deus alios maleficia exercere: alios maleficia perpeti permittit. Primi exercent: quia illorum libertatem impedire non vult: quãuis multoties impediat, nè producant noxium effectum, quem illi perficere curant; ſępiùs enim impedit, nè maleficium efficax ſit. Secundi patiuntur: quia vel caſtigat peccata propria ſiuè mortalia, ſiuè venialia: vel ad maiora prouocat, ſcilicet virtutes, gratiam, & gloriam. Deniq; vtrique agunt, & patiuntur: quia ex illorum actionibus, & paſſionibus bonis, & malis ſuam, & Eccleſiæ gloriam manifeſtat. Vndè mirandum non eſt, ſi non ſolùm nocentes, & peccatores, ſed etiam innocentes, & iuſtos maleficia attingant, & vexent. Illi enim ob peccata mortalia rei ſunt; Iſti ob venialia: cum nullus ſit, qui quotidiè in illa non prolabatur, teſtante Sapiente

Pro-

Prouerb. 24. *Septies in die cadit iuſtus*, quorum vnum ſolum ſine Diuinæ Iuſtitiæ prçiudicio morbis grauioribus, immò ipſa vexatione dæmoniaca puniri poteſt; vt innotuit in Abbate Caſſiano propter leuiculam iram, *apud Caſſianum Collat.* 7. In Religioſo propter tepiditatem, & diſtractionem, *in vita S. Bernardi lib. 2. cap.* 21. Et in quadam Religioſa propter gulam præcipitem, & leuem, *apud S. Gregorium lib. 1. Dialogorum c.* 4.

Idem dicendum eſt de puerulis, & infantulis, quibus potiſſimùm veneficia nocent: quia ætas illa imbecillior eſt ad reſiſtendum, incautior ad cauendum, & incapacior ad accuſandum, & reuelandum. Hoc enim ſinit Deus, vel vt parentes puniat, ſi mali ſint: vel vt eos probet, ſi boni: vel vt infantem, ſi baptizatus ſit, à peccatis præſeruet, & ad cçlum rapiat, antequā malitia mutet intellectum eius; vt videtur annuere Aug. *lib.* 21. *de Ciuit. Dei cap.* 14. Si verò non ſit baptizatus, nè grauiorem ei damnationem imponat propter actualia peccata, quæ commiſſurus erat, ſi viueret. 145.

§. IX.

SED quamuis in vtriſq; adultis ſcilicet, & puerulis peccata non reperirentur, aut merita; iuſtè tamen Deus poſſet permittere, illos maleficijs, & diabolicis affici vexationibus, non ad punitionem, aut remunerationem; ſed ad ſuam gloriam, quæ, cum maximum bonum ſit, omni creaturarum malo anteponenda eſt, & nulli malo poſtponenda. (Quod maximè Exorciſtis, & Parochis attendendum eſt; & obſeſſis, maleficiatis, & ægrotis ab ipſis inſinuandum, & inculcandum.) Hoc probat dictum Chriſti Ioan. 9. de illo Cæco nato, dum diſcipulis ſuis cauſam ſciſcitantibus: cur natus eſſet cæcus: videlicet, an propter peccata propria, vel parentum: Reſpondit: *Neque hic peccauit, neque parentes eius; ſed vt manifeſtentur opera Dei in illo*, nempè omnipotentia Dei, eiusq; ſapientia, ac bonitas, dum Chriſtus ab eo cæcitatem auferret, ac perfectum illi viſum reſtitueret: vt benè explicat Euthimius Zigabonus *in Bibliotheca VV. Patrum*. Quod magis, ac magis comprobauit ipſe Chriſtus Ioan. c. 14. dicens: *Quodcumq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio*; quaſi dicat: Si in veſtris obſeſſionibus, infirmitatibus, tribulationibus, ac neceſſitatibus me inuocaueritis, exaudiam vos: quia ſic Deus Pater vobis illas potiſſimū permittit, vt vobis inuocantibus me, nomen meum honoretur, ac glorificetur Pater in Filio, dum ea, quæ iuſtè, piè, ac fiducialiter petitis, vobis gratiosè conceduntur, ac liberaliter communicantur.

146. *Potiſſima omnium ratio permiſſionis maleficiorū eſt gloria Dei.*

QVÆSTIO III.

Quomodo Deus obſeſſiones, & maleficia permittat.

147. *Dæmones, ac Malefici in maleficijs operādis ſæpiùs coercentur à Deo.*

IN ijs maleficiorum, & obſeſſionum permiſſionibus maximoperè eſt cauendum, nè praua illa opinio in animum irrepat, omnimodam tùm dæmonibus, tùm Maleficis à Deo tribui poteſtatem; ita vt poſſint laxatis habenis

habenis prorumpere in omne opus maleficum: aut quos volunt, magicis artibus impetere. Vterq; enim ſæpiùs coercetur à Deo,vel impeditur tùm per ſeipſum, tùm per Angelos.

§. I.

Per ſeipſum.

PER ſeipſum Deus ſæpiùs dæmonum ſæuitiam, ac Maleficorum conatus dupliciter impedire, vel coercere ſolet, poſitiuè nempe, ac negatiuè.

Poſitiuè eos impedit obſiſtendo.

Poſitiuè Deus vtiq; eis obſiſtit, cùm eorum vim repellit, ac confringit audaciam diuina ſua virtute, quæ certè ſumma eſt,infinita,ac perfectiſſima, & talis,cui reſiſtere nemo poteſt; vt apertè cōfeſſus eſt Mardochæus Eſther 13. dum in anguſtijs poſitus memor omnium operum Dei, ſic illum deprecatus eſt: *Domine Domine rex omnipotens, in ditione enim tua cuncta ſunt poſita, & non eſt, qui poſſit tuæ reſiſtere voluntati, ſi decreueris ſaluare Iſrael. Tu feciſti cęlum,& terram, & quidquid cęli ambitu continetur: Dominus omnium es: nec eſt, qui reſiſtat Maieſtati tuæ.* Nil ergo canina diaboli malitia proficiet in ſuis maleficijs, ſi à diuina virtute impediatur: cum vniuerſa potentia creata huic comparata ſit radius ad orbem ſolarem,gutta ad oceanū, arenula ad totius terræ molem, immò aliquid minus: nec minus ſolùm,ſed minimum: nec minimum tantùm, ſed nihil. Nonnè ridiculum ſe præbebit dęmon, ſi velit obniti omnipotenti Deo, rumpere non catenam ferream, ſed potentiam infinitam, & tentare impoſſibilia contra ſtimulum calcitrando?

148. *Negatiuè impedit, concursū ſuum ſubtrahendo.*

Negatiuè verò dęmoniacam, ac maleficam potentiam impedit,vel coercet, cum ſuum ſubtrahit concurſum vel ab ipſis dęmonibus, aut Maleficis, vel à rebus naturalibus, quibus vtuntur in ſuis maleficijs concinnandis. Ratio eſt: quia cum omnes cauſæ ſecundæ à prima dependeant, & ſine eius influxu nec operari, nec eſſe poſſint, vt teſtatur D. Bonau. *in* 1. *diſt.* 12. *quæſt.* 2. *&* 3. dicens: *Cauſa prima, & vniuerſaliſſima plus influit in cauſatum, quàm ſecunda; & tanta eſt eius influentia, quòd nulla creatura agit aliquid, eius influentia remota; ipſa enim vehementiùs eſt cauſa rei, quàm cauſa propinqua, immò ipſa adiuuat cauſam ſecundam ſecundùm operationem ſuam, & influit virtutem ſuam ſuper eam, & ſeruat eam.* Si huiuſmodi cauſa prima, & vniuerſaliſſima, quæ eſt Deus, vt probatum eſt ſupra *num.* 129. non influat, nullum poſſunt cauſæ ſecundæ producere effectum. Vndè ſi à dæmone, vel à Maleficis actiua paſsiuis applicentur, ſi Deus non concurrat, quid illis manebit,niſi confuſio? Ecce meditentur Malefici noua maleficia, vt hominibus noceant, cùm ipſi dęmone mediante, cuius eſt malum perficere, operantur,ipſe vtiq; intellectum habet ſubtiliſsimum ad illa inuenienda, voluntatem ad exequenda propenſiſsimam, virtutem maximam ad pręparanda, & efficienda; ſed nec intelligere, nec velle, nec agere quicquam poterit, ſi Deus non concurrat. Sed dæmon dimittatur liber in ſuis potentijs, inueniat intellectus, voluntas impellat,virtus exeat ab agente tàm ſubtili, tàm voluntario, tàm potente, tentet maleficia, vt ſolet, actiua paſsiuis

appli-

applicando; attamen omnia virtute carebunt, ſi Deus ſubtrahat ſuum concurſum: vt patet de Sancta Iuſtina, ac de S. Ambroſio Archiepiſcopo, quibus nocere non potuerunt maleficia à Magis contra illos cōcinnata, diuina virtute vel obſiſtente, vel ſuum concurſum ſubtrahente. Licèt enim res, quibus dęmones vtuntur in maleficijs concinnandis, de ſe ſint alterabiles; nihilominus non concipient calorem, aut frigus, aut humidum, aut ſiccum, aut alias exteras qualitates, ſi tàm ab actiuis, quàm à paſſiuis Deus ſuum ſubtraxerit concurſum; atq; ita dęmon, ac Malefici dupliciter illudentur à Deo non concurrente cum illis, vel rebus ab ipſis applicatis: nec poterunt quantumuis minimum effectum producere, etſi omnem moueant lapidem, & totam verſent induſtriam.

§. II.

PER Angelos etiam ſæpiùs ſolet Deus dæmonum, ac Maleficorum conatus impedire, vel coercere. Quod ipſi prẹſtant duplici virtute, qua pollent, naturali nempè, ac diuina, pręcipuè illi ſpiritus beati, quibus orbis cura commiſſa eſt, & hominum cuſtodia demandata; vt eruditè docet Alexander Alenſ. *par. 2. quæſt. 100. mem. 2. ar. 6.* 149. *Per Angelos Deus dæmones coercet.*

Virtute namq; naturali ſuperiores Angeli in natura poſſunt coercere inferiores, puta dæmones, ſi ordinis ſint inferioris; vt docent S. Auguſtinus *lib. 83. qq. q. 79.* S. Thom. *3. par. q. 43. ar. 2. ad 3. & q. 109. ar. 2. & 3. & de Potentia Dei q. 6. ar. 10.* Albertus Magnus, & Dyoniſ. Carthuſ. *in Lucam c. 11.* Caſſianus *Collat. 8. cap. 14.* Ioannes à Turrecremata *in qq. Euangel. quæſt. 1. dom. 3. Quadrag.* Victoria *in Relect. de Arte Magic. num. 22.* Angles *in 2. ſent. diſt. 11. quæſt. de eadem materia ar. 5.* Benedictus Pererius *lib. 1. de magia cap. 5.* ac Petrus Binsfeldius *de Confeſs. Malefic. dub. 3. concl. 10.* *Virtute naturali ſuperiores coercent inferiores.*

Ratio eſt: quia rerum ſubordinatarum debent quoq; actiones ad inuicem eſſe ſubordinatæ, vt patet in corporibus cęleſtibus, quorum motibus, & actionibus actiones, & motus corporum inferiorum, ſicut & ipſa corpora, ſubijciuntur. At cum inter Angelos alij alijs ſint in natutalibus ſubordinati, ſuperiores ſupra inferiores poteſtatem habent.

Nec virtute tantùm naturali Angeli valent cohibere dęmones (ſi iſti illis ſint inferiores) ſed etiam diuina virtute, qua cum omnes polleant, minimus inter illos totam dęmonum cateruam in fugam conuertere poteſt: quia per gratiam conſummatam maior eſt illis data pręlatio, quàm ſit præſidentia Luciferi, aut aliorum quorumcumq; Et hoc modo tàm ſuperiores, quàm inferiores Angeli diabolicos impediunt conatus; vt probatur ex facto S. Michaelis, qui vt refert S. Iudas in ſua epiſt. canonica, *dum diſputans altercaretur cum diabolo de Moyſi corpore, non eſt auſus iudicium inferre blaſphemiæ, ſed dixit: Imperet tibi Dominus.* Vbi vides non naturali, ſed diuina virtute illum cohibuiſſe, nempè interpoſitione diuini nominis. Hoc teſtantur Patres, quorum ſententias videre licet infra *à nu. 514.* 150. *Virtute diuina quilibet Angelus poteſt dæmones cohibere.*

Hinc certò credendum eſt, Angelos tutelares, & cuſtodes à ſuis clientibus dæmones arcere, nè illis nocumenta valeant inferre: ac præſides prouin- *Appendix.*

uinciarum frequenter eos impedire,nè detrimēta inferant ciuitatibus,agris, fructibus, & alijs mortalium bonis ad vſum hominis ſpectantibus, & ordinatis. En quibus modis Deus dæmonum, eorumq; aſſeclarum impetus cohibeat,nè hominibus diuina fretis protectione, & adiutorio detrimentum, aut vexationem quacumq; arte, vel dolo inferre valeant!

APPENDIX.

151. *Concluditur, Exorciſtam debere eſſe imbutum*

EX prædictis quatuor maleficiorum cauſis facillimum eſt cognoſcere, Theologum Exorciſtam ſibi ſpeculatiuam,& practicam maleficiorum cognitionem iuremeritò vendicare.

Speculatiuam, dum in paleſtra theologica ſacræ doctrinæ concluſionibus enucleandis, & ſoluendis quæſtionum nodis laudabiliter ſe exercet.

Practicam, dum in Eccleſia Sancta Dei diuina, & eccleſiaſtica poteſtate munitus exorcizandis Energumenis,& diſſoluendis maleficiorum operibus perſeueranter intendit.

In paleſtra namq; theologica continuo ſtudio addiſcit, quænam ſit Angelorum bonorum natura, ſcientia, potentia, operatio, & malorum lapſus, obſtinatio, malitia; quæ ſocietas inter dæmonem, & hominem eſſe poſſit: quæ ſignorum conuentionis vis, & efficacia: quæ diuinæ prouidentiæ in malis permittendis œconomia; atq; ideò maleficiorum cauſas probè agnoſcit, quas ignorare neceſſe eſſet, ſi illa non noſſet. Optimum namquè eſſet, vt qui exorcizandis Energumenis, & maleficiatis curandis ex eccleſiaſtico munere deputantur, vt ritè, tutò, ac perfectè valerent ſuum obire munus, priùs philoſophiæ, ac theologiæ ſcientijs apprimè imbuerentur, quàm ſacro huic muneri vacarent, nè ex defectu ſcientiæ prolaberentur in intolerandos errores cum eccleſiaſtici miniſterij contemptu, & generali omnium ſcandalo, ſi dæmonem occultè operantem non deprehendant;aut circa maleficio affectos non rectum iudicium ferant.

Philoſophia, ac Theologia ſciētijs.

Nè in varios incidat errores.

152. Quod certè difficillimum eſſe, nemo negabit, ſi conſideret, hinc quanta ſit dæmonis malitioſa potentia, dum varijs artibus, efficacibus modis, & verſutijs ſubdolis ſua opera concinnat, & mala innumera non ceſſat in orbem inuehere, quæ vix, ac nè vix quidem à nobis homoncionibus agnoſcuntur: illinc quàm periculoſum, de morbo malefico iudicare,qui ſæpiùs, (ſi ſigna externa conſiderentur) à naturali diſcerni non poteſt; & ideò Medicis, & Theologis diſputationis anſam præbet, dum quiſq; eius cognitionem ſibi vendicat. Ex quo aliquando nimis frequētet accidit,vt qui Theologiæ ſedulò, ac præcipuè doctrinæ de dæmoniacis operationibus operam non nauarunt: nec non de ægritudinum naturalium cauſis aliqualem non habuerunt cognitionem, cùm de quocumq; morbo obuij cuiuſque infirmi iudicant, tranſeunt de potentia ad actum; quas enim in libris infirmitates legunt à dæmone cauſari poſſe, eas ſemper ab illo inductas exiſtimant, & poſſibile pro facto reputantes, quot vident infirmos, tot maleficiatos credunt. Quare dum cæcutientes iſti Exorciſtæ cæcos infirmos ducere contendunt,ſeipſos,& alios in foueam præcipitant. Vndè fruſtra eccleſiaſticis

Nè in iudicando de maleficijs cæcutiat: Ac ſeipſum, & ægros in foueā præcipitet.

reme-

remedijs eum curare nituntur, qui naturali infirmitate laborat. Ex quibus videas, quàm neceſſe ſit, Exorciſtam theologica ſcientia probè, & aliquali naturalium cauſarum ægritudinum notitia imbutum eſſe, ad illud munus ritè, perfectè, ac tutò obeundum.

Practicè verò Theologus Exorciſta maleficia cognoſcit, dum actu aliquẽ exorcizans, & curans per exorciſmos, ac præcepta dęmoni facta in nomine Ieſu, quibus dęmon cogitur ſe vertere in fugam, mutationes in infirmis videt inſolitas; & ſic à poſteriori cognitionem eorum nanciſcitur, quæ vt plurimùm à priori haberi non poteſt. 153.

ARTICVLVS V.

De ſignis, quibus maleficia, & obſeſſiones cognoſcuntur.

Signorum externorum, quibus Exorciſta modò obſeſſum, modò maleficiatum deprehendit, alia ſunt certa, & euidentia; alia coniecturalia, & probabilia. 154. *Signa maleficiorum, & obſeſſionum quæ*

Certa, & euidentia ſunt illa, quæ ſumuntur ab effectu, qui prouenire non poteſt à cauſa naturali; ſed neceſſe eſt, proueniat à cauſa ſuperiori, puta à dæmone.

Coniecturalia, ſeù probabilia ſunt ea, quæ ſumuntur ab effectu, qui ſæpiùs, vel vt plurimùm procedit à cauſa tranſnaturali, nempè dęmone; aliquando tamen prouenire poteſt à cauſa naturali.

Signa certa, & euidentia, ex quibus Exorciſta certum diabolicæ præſentiæ, & operationis iudicium formare poteſt, indicantur ſigno ✠.

Signa coniecturalia, ſeù probabilia ſunt reliqua omnia ſine ſigno, quorũ aliqua ſunt probabiliora; aliqua minùs probabilia.

Hæc autem ſigna quædam ſumuntur ex potentijs animæ ipſius perſonæ obſeſſæ, ſeù maleficiatæ; quædam ex diſpoſitione corporis.

QVÆSTIO I.

Quænam ſigna ſumantur ex potentijs Animæ.

CVM tres ſint animæ genericè ſumptæ facultates, ſeù potentiæ, nempè Intellectiuæ, Senſitiuæ, & Vegetatiuæ, ex harum qualibet multa dæmoniacæ pręſentiæ ſigna deprehendimus.

§. I.

Ex Potentijs intellectiuis.

POtentiæ intellectiuæ, ſeù rationales duæ ſunt, videlicet Intellectus, & Voluntas, in quibus licèt dęmon immediatè nihil operari queat, puta intellectum ſpeciebus illuſtrando, ac perficiendo, aut voluntatem cogendo, & impellendo; mediantibus tamen potentijs ſenſitiuis exterioribus, & inte-

& interioribus multa in eis operari valet; vt benè docet D. Bonau. *in 2. d. 8. ar. 4. quæſt. 4. & 5.* Ideò ex earum operationibus extrinſecis facilè cognoſci poteſt, an aliquis ſit à dęmone poſſeſſus, vel aliqua naturali laboret ægritudine.

Ex Intellectu.

✠ 1. CVM aliquis eſt rudis, & ignarus, ſi diſtinctè,& ordinatè diſcurrat, & diſputet de arduis, & ſublimioribus quęſtionibus, vt de philoſophicis,vel theologicis; angelicus eſt, vel dæmoniacus.

✠ 2. Cùm quis delirio, ac phreneſi laborat nulla alia affectus ægritudine, ſi Exorciſta dęmoni (ſi adſit) conditionaliter pręcipiat in nomine Ieſu, vt deſinat nocere illi, ac ceſſet impedire eum in ſuis functionibus, & operationibus ſenſitiuarum potentiarum; ſi, inquam, immediatè ceſſet delirium, ac phreneſis recedat, & ritè, & ordinatè diſcurrat, & ad omnia ſeriò reſpondeat interrogata, dæmonem adeſſe præceptum factum intelligentem; ſignum eſt euidens.

✠ 3. Quando ęgrotus eſt rudis, & linguæ latinæ ignarus, & clarè, ac perfectè Exorciſtam idiomate latino loquentem, ac pręcepta facientem intelligit, dęmoniacæ pręſentiæ ſignum eſt euidens; pręcipuè ſi Exorciſta vocabulis vtatur latinis obſcuris, & ab idiomate vulgari totaliter diuerſis, quæ,impoſſibile ſit, intelligi ab illo idiota, & ignaro.

✠ 4. Quando occulta annunciat, remota adducit, futura prædicit, & ſimilia opera, quæ naturaliter ab intellectu humano ſciri,aut fieri nequeũt, nec dęmoniacam excedunt cognitionem, aut potentiam, ſi ex vitæ ſuæ ſanctitate non arguatur talia à diuina reuelatione prodire, homo dęmoniacus eſt, vel diabolicus, videlicet vel eſt poſſeſſus à dæmone, vel cum dæmone habet commercium.

✠ 5. Quando quis cõcidit velut mortuus,& ſurgit ſine mora ad præceptum ab Exorciſta factum dęmoni in nomine Ieſu;ſignum eſt ibi eſſe dæmonem præceptum intelligentem.

✠ 6. Cùm in aliqua corporis parte eſt aliquis dolor, vel tumor, ſi ad ſignum ✠ crucis, & pręceptum dęmoni factum in nomine Ieſu,vt recedat, aufugiat; & iterum iubente Exorciſta accedat; diabolicæ pręſentiæ ſignum eſt euidens.

Ex Voluntate.

✠ 1 SI homo inopinatò ſine vlla pręcedente cauſa velit ſibi mortem inferre, ita vt ſe ſaxis collidat,in ignẽ ſe immittat,ac pręcipitẽ det, nec tamen ſequatur ſibi aliquod malũ,ſignum eſt euidens,dæmonem adeſſe hæc mala volentem, & intentantem; ſed Deum diabolicam malitiam impedientem,& Patientem ab huiuſmodi periculis præſeruantem.

2. Quando Patiens aliàs bonus, & timoratæ conſcientiæ,nulla de cauſa odio habet Sacerdotes, Religioſos, parentes, amicos, & maximè in ſacris con-

conſtitutos, eosquè contra ſuam propriam voluntatem conuicijs, & opprobrijs afficit; ſi non eſt euidens ſignum dæmoniacæ præſentiæ, ſaltem valdè eſt probabile.

§. II.

Ex Potentijs ſenſitiuis interioribus apprehenſiuis.

CVM potentiæ ſenſitiuæ aliæ ſint interiores, aliæ exteriores: Interiores verò aliæ cognitiuæ, ſeù apprehenſiuæ, alteræ appetitiuæ, ab interioribus apprehenſiuis exordium ſumam, ex quibus plura deducuntur ſigna. 156.

Ab Æſtimatiua.

1 QVando quis abſq; vlla præcedente cauſa (ſi non eſt mente captus) ſuos parentes, conſanguineos, amicos, ac familiares, vt inimicos exiſtimat, & ab eis tanquam ſibi noxijs aufugit.

2. Quando quis præter ſuam naturalem inclinationem, & conſuetudinem remedia naturalia ſibi vtilia, & proficua, & omnia delectabilia, vt noxia iudicat, & ſibi inconuenientia, ac moleſta exiſtimat.

Ab Imaginatiua, ſeù Phantaſia.

1 QVando cōtinuè patienti fiunt apparitiones inhoneſtæ fortiter mouentes phantaſiam, etiam contradicente voluntate, acſi oculis corporalibus viderentur.

2. Quando ſæpiùs occurrunt imaginationi viſiones horribilium, præcipitiorum, ac periculorum, nec eſt natura timidus.

3. Quando apparent viſiones rerum ſpiritualium frequenter, & patiens non habet fundamenta ſanctitatis, ac virtutis.

4. Quando ſentiuntur allocutiones interiores formatæ, & diſtinctæ, & cognoſcitur, illas à Deo non eſſe.

5. Quando ſomnia ſunt ordinaria horribilium, vel libidinum in perſona timorata, & caſta.

✠ 6. Quando imaginationi ſe præſentant res inhoneſtæ vehementes circa imagines Sanctorum, vel Beatiſſimæ Virginis, vel etiam Ieſu Chriſti, ſi eodem tempore ſimul ſentiant in capite, ea parte, qua reſidet phantaſia, veluti plumbum, vel aquam frigidam, vel ferrum ignitum, aut quid ſimile, quod fugiat ad ſignum ✠ crucis, & inuocationem Sāctiſſimi nominis Ieſu, & ſe recipiat ad alterum corporis membrum, ita vt eodem tempore etiam ceſſet imaginatio talium obiectorū, ſignū eſt euidens præſentiæ diabolicæ.

A Memoria.

1 QVando quis repentè abſq; vlla præuia ægritudine obliuiſcitur omnium ſcientiarum, vel artium, quibus ritè, & perfectè inſtructus erat.

 2. Quan-

2. Quando quis poſt multa vel confuſè enarrata, vel diſtinctè, ſed naturæ ſuæ, & artis captum excedentia, repentè mutatur, & omnium, quæ dixerat, ampliùs non recordatur.

§. III.

Ex Potentijs ſenſitiuis appetitiuis.

157. POtentiæ ſenſitiuæ appetitiuæ duæ inſunt vires. Concupiſcibilis vna: altera Iraſcibilis, quarum vtraq; plures ſub ſe continet paſſiones.

Concupiſcibilis.

IN Concupiſcibili paſſiones ſex continentur, nempè Amor, Deſiderium, Gaudium, Odium, Fuga, & Triſtitia: quarum primæ tres ſunt reſpectu boni conuenientis: aliæ reſpectu mali diſconuenientis. A quarum ſingulis ſignum aliquod dæmoniacæ præſentiæ, & operationis mutuari poteſt.

Ab Amore.

1 QVando quis præter ſuam conſuetudinem amat obſcura, & tetra loca, & quærit horrores ſolitudinis.

✠ 2. Quando quis timoratæ conſcientiæ, ac honeſtatis amator aliquam ardentiſſimè amat perſonam; præcipuè ſi aliqua adoleſcentula pura, & modeſtiæ, ac caſtitatis amatrix, inopinatò incipit amare ardentiſſimè virum aliquem, vel iuuenem, cum quo priùs nullam domeſticam habuit conuerſationem, vel longam ipſius pulchritudinis aſpectionẽ, ac meditationem; & ſi videatur potiùs furere, quàm amare, ſignum eſt euidens maleficij amoris.

3. Quando quis aliàs ſanæ mentis inopinatò incipit pericula, & alia id generis ſibi noxia amare, & quærere.

A Deſiderio.

✠ 1 QVando aliquis homo, vel mulier timoratæ conſcientiæ cum aliqua perſona carnaliter commiſceri ita vehementer deſiderat, vt ſentiat ſibi pectus aduri, niſi illam quærat, & impatiens velit ad illam accurrere, vel clamet ſe mori, niſi ſibi illa adducatur, nulla præcedente diſpoſitione, puta domeſtica conuerſatione, allocutione, imaginis ipſius expreſſiuæ longa meditatione, vel beneficij alicuius acceptione; dæmoniacæ operationis ſignum eſt euidens.

A Gaudio.

✠ 1 QVando quis bonæ mentis, & chriſtianæ modeſtiæ ſtudioſus gaudet malè agere, puta parentes contemnere, conuicijs impetere,

Reli-

Religioſos,& præcipuè Sacerdotes irridere, & ſubſannare, & hoc contra ſuam voluntatem, ſentiens intrinſecùs in corde repugnantiam; ſignum eſt euidens.

Ab Odio.

✠ 1 QVando quis, puta maritus odio habet vxorem præſentem, quam abſentem vehementer diligit; vel è conuerſo vxor maritum; vel Pater filium, aut filius Patrem; Mater filiam, vel filia Matrem, vel alias huiuſmodi perſonas,quas natura ipſa amare docet: ſi hoc ſit contra propriam voluntatem, nec adſit aliqua ratio ad odium excitans; ſignum eſt euidens.

2. Quando quis parentes, amicos, & maximè in ſacris conſtitutos odio habet ſine vlla præcedenti cauſa.

✠ 3. Quando quis Sacramenta, Sacramentalia, Sanctorum tumulos, & Reliquias, omneſq; res ſacras contra ſuam propriam voluntatem odit, & abhorret.

A Fuga.

1 QVando quis fugit hominum, parentum, & amicorum familiaritatem, ac conſortium, nec orationi, aut meditationi vacat; ſed accidia preſſus, ac melancholia obrutus præter ſuam naturalem inclinationem, ac ſolitam naturæ ſuæ conſuetudinem ſolus permanet ſine vlla præcedenti graui tribulatione.

2. Quando quis abſq; vlla cauſa fugit Sacerdotes, Eccleſias, Diuina Officia, Miſſarum celebrationi aſſiſtentiam, quamuis aliàs ſit deuotus, & timoratæ conſcientiæ.

3. Quando quis fugit,& abhorret habitare magis in vno cubiculo,quàm in alio; in vna domo, quàm in alia; in vna Ciuitate, quàm in alia; nec huiuſce rei vllam habet rationabilem cauſam, nec ipſe vllam adducere nouit.

4. Quando quis oculis ſanus fugit lucem omni ſuo conatu.

A Triſtitia.

1 QVando quis triſtatur, & dolet,& qua de cauſa triſtetur,vel qua parte doleat, proferre neſcit; nec adeſt aliqua cauſa triſtitiæ naturalis.

2. Quando quis triſtatur,ſudoriſq;guttas emittit ad præſentiam Sacerdotum, & non aliorum, ad rerum ſacrarum applicationem, ad Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ perceptionem, ad ipſius in Miſſa eleuationem, ad confeſſionem ſacramentalem, & ad cætera ſpiritualia exercitia, & maximè ad pręcepta dęmoni facta ab Exorciſta.

3. Quando quis triſtatur, ac dolet magis exiſtens in vno loco, quàm in alio, in vno tempore, quàm in alio, puta in aliquo menſe, hebdomada, die, vel hora determinatis, non habita ratione ad planetarum mutationes, & in-

& influxus; ſed quatenus talis menſis, talis hebdomada, talis dies, & talis hora.

4. Quando magis triſtatur, ac dolet in vigilijs at ſolemnitatibus maioribus, vt in Quadrageſima, Aduentu, Quatuor Temporibus, non ratione ieiunij; ſed quia talis dies; vel in die Paſchatis, Pentecoſtes, Natiuitatis, & Aſcenſionis Domini, Epiphaniæ, & huiuſmodi feſtiuitatum; & ſit hoc pluries à ſe obſeruatum.

5. Quando quis in locis lętis, ac deliciarum pręter ſolitam ſuæ naturæ inclinationem, ac conſuetudinem non gaudet; & vbi alij lętantur ſonando, cantando, & ſaltando, ipſe magis, ac magis triſtatur, nec habet aliquam triſtitiæ rationabilem cauſam; immò ſi ſolitaria loca quęrat amica męroribus; nec tamen ſtudio, aut orationi vacet.

Iraſcibilis.

158. IN Iraſcibili quinque ſunt paſſiones, ſcilicet Spes, Audacia, Timor, Deſperatio, & Ira, ex quarum ſingulis aliqua dæmoniacæ pręſentiæ indicia deſumi poſſunt.

A Spe.

1 SI quis ſperat, & ſe iactat conſequi aliquid nimis arduum, quod naturæ humanæ, & induſtriæ vires, ac communem ordinem naturæ excedere videtur, ſi non eſt mente captus, dęmoniacus eſt, vel diabolicus.

Ab Audacia.

1 PAtiens, qui audet facere aliquid excedens totam naturam humanam, vel induſtriæ vires; ſi id à Deo eſſe veriſimiliter exiſtimari non poſſit; dęmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis ſubit ſponte pericula mortis, puta ſe ab alto loco præcipitat, vel quid ſimile agit, ad quod deberet mors ſequi, nec tamen ſequitur, neq; aliud malum; dęmoniacus eſt, vel diabolicus.

A Timore.

1 QVando quis ſine vlla cauſa timore, ac terrore ſubitaneo inaniter percellitur, & neſcit quid timeat.

2. Quando nulla cauſa pręcedente quis valdè timet occidi, pręcipuè ab amicis; & ideò ab eis fugit, & ſe abſcondit.

A Deſperatione.

✠ 1 QVando nulla præcedente tribulatione, vel perſecutione agitatus quis ſe deſperat; ac propterea nunc veſtes, ac propria membra dila-

dilacerat: nunc pugnis ſe percutit: modò in puteis, modò in ſtagnis, aut lacunis ſe ſubmergit: aliquando in ignem ſe deijcit: aliquando ſaxis ſe collidit, vel ab alto loco ſe pręcipitat; dęmoniacæ præſentiæ ſignum eſt euidens, ſi hoc faciat contra ſuam propriam voluntatem.

Ab Ira.

1 QVando quis timoratæ conſcientiæ nulla pręcedente cauſa contra ſeipſum iraſcitur: vel etiam contra parentes, amicos, & domeſticos; ac ira percitus profert blaſphemias in Deum, Chriſtum, Mariam Virginem, & Sanctos, dęmonemq; inuocat in ſui auxilium; dęmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis velut canis rabidus, aut lunaticus ſpumat, & dentibus fremit, ſi non eſt ſtultus, vel aliqua naturali infirmitate correptus; dęmoniacus eſt, vel diabolicus.

✠ 3. Quando ſtatim ac vir, & vxor ſunt in proſpectu, ſi alter alterum fugit; vel ita iraſcuntur ad inuicem, vt vnus alterum aggrediatur calce, pugnis, vnguibus, morſu quaſi hoſtem infenſiſſimum, licèt ſeparati ſe amēt ardentiſſimè; ſignum eſt euidens diabolicæ operationis.

§. IV.

Ex Potentijs ſenſitiuis exterioribus.

EX ſenſibus pariter externis, videlicet Viſu, Auditu, Guſtu, Odoratu, & Tactu multa dæmoniacæ præſentiæ ſigna hauriri ſolent.

Ex Viſu.

✠ 1 CVM ſubitò patienti lumen aufertur, & ſubitò reſtituitur; quod ſi frequenter accidat, ſignum eſt euidens.

✠ 2 Quando patiens diurno tempore nihil videt: nocturno verò benè videt, & ſi ſciat legere, legit ſine lumine, ita quòd illi dies videtur nox, & nox videtur dies; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

3. Quando patiens videt res in alia diſpoſitione à ſua propria, & naturali; vt ſi canem videret vt hominem, lignum pro homine, & alia huiuſmodi, periculum eſt obſeſſionis, vel alterius dęmoniacæ perturbationis.

4. Cùm oculus patientis ſic perturbatur, vt terreat videntes, terribilesq; ac perlucidas monſtrat oculorum acies.

5. Cùm lacrymas emittit ab oculis abſq; alia cauſa, neſciens, quid ploret.

6. Cùm faciem Sacerdotis, & præcipuè Exorciſtæ patiens vix aſpicere valet, & album oculorum varijs modis mutat. Quod maximè attendendum in infantibus, & puerulis, ex quibus alia ſigna difficillimè hauriri poſſunt.

7. Quando videt dęmonem ſub aſpectu minantis, aut iactantis, ſe corpus eius velle poſſidere: vel ſub forma monſtruoſa, puta gigantis, vel homi-

nis atri, aut recenter mortui: vel etiam canis, leonis, vrſi, lupi, hirci: vel auis, vt vulturis, accipitris, corui, picæ, galli, gallinæ, vel ſerpentis, aut bufonis, vel alterius generis; ſignum eſt, dæmonem iam corpus poſſidere; vel tentare ingreſſum, vt poſſideat.

8. Quando aliqua, quæ erant ante oculos ſubtrahuntur, vt non videantur, deinde ſubitò apparent; ſignum eſt diabolicæ illuſionis.

Ex Auditu.

✠ 1 QVando ſubitò variatur auditus, ita vt patiens ſit ſurdus, & poſtea benè audiat: ſi hoc eueniat in audiendo ſpiritualia, euidens eſt ſignum.

2. Quando patiens audit quaſdã voces ſe vocãtes, & ille maximè attẽdit.

3. Quando eſt rumor continuus in auribus, nec adſit probabilis cauſa naturalis aſſignanda.

4. Quando exorciſmos, euangelia, ſacraſq; lectiones non ſolùm cum extraordinario tædio; ſed etiam cum ingenti perturbatione, vel graui ſopore affectus auſcultat.

5. Quando pulſantur campanæ benedictæ; vel aliud ſignum datur ſpirituale, ſi graui afficiatur tædio.

Ex Guſtu.

✠ 1 QVando vltra ſeptem, vel nouem dies patiens nihil comedit, vel parum; & tamen fortis eſt, & pinguis, ſicut priùs; ſignum eſt euidens eſſe dęmoniacum, vel diabolicum.

2. Quando per multos menſes non potuit guſtare panem, vel carnem, quæ priùs ſine difficultate comederat; nec tamen aliqua videtur correptus ægritudine.

✠ 3. Quando patiens vehementiſſima ardet ſiti; nec tamen poteſt aquã, aut vinum bibere, immò quicquid aptum eſt extinguere ſitim, abhorret.

✠ 4 Quando quis videtur fame perire; nec tamen cibum vllum guſtare poteſt; immò omne comeſtibile fugit, & abhorret.

5. Quando quis inceſſanter cruda deuorat, nec ſatietatem præſefert.

6. Quando comedit beſtialiter in magna quantitate, & bibit valdè exceſſiuè contra ſuam conſuetudinem; nec tamen vmquam ſatiatur.

7. Quando patiens cum difficultate comedit, ita vt violenter oportet illum cibare, & nullam habet infirmitatem hoc cauſantem.

8. Quando patiens magis abhorret cibum benedictum, quàm alium.

9. Quando patiens graui velut delirio correptus longam fert inędiam.

Ex Loquela.

✠ 1 QVando quis loquitur linguis, quas ipſe non intelligit.

✠ 2 Quãdo quis loquitur altè de myſterijs ſupra propriam capacitatem;

tem; niſi conſtet probabiliter ex eius ſanctitate, vel aliundè id eſſe diuino afflante ſpiritu.

✠ 3. Quando prædicit futura, vel quæcumq; ſibi ipſi occulta, quæ excedunt intellectum humanum, non tamen intellectum diabolicum; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

✠ 4. Quando inopinatò vocem amittit, nec poteſt loqui, nec os aperire, etiam volens; ſi poſtea loquatur ad præceptum dæmoni factum ab Exorciſta in nomine Ieſu, ſignum eſt euidens.

5. Quando improuiſò exeunt ex ore hominis ſani, nec vino, aut paſſione perturbati, vel phreneſi laborantis verba, quorum ſtatim poſtea non recordatur, ac neſcit ſe illa dixiſſe, vel nollet ea dixiſſe.

6. Quando quis timoratæ conſcientiæ, abſq; vlla cauſa verba profert, parentes, vel amicos, quos honorare conſueuit, miro modo pungentia, ac ſubſannantia.

7. Quando quis non ex inſtituto, nec liberè volens, voces interdum brutis non parùm abſimiles emittit.

✠ 8. Cùm varios abſq; connexione quis profert ſermones; niſi ſit phreneticus, vel mente captus, vel ebrius, vel ſit mulier patiens defectum menſtruorum; dæmoniacus erit.

9. Quando quis ſacra verba difficillimè profert, nec niſi truncando, & balbutiendo, præcipuè cùm recitat Pſalmum 50. *Miſerere mei Deus, & cæt.* vel 90. *Qui habitat in Adiutorio Altiſſimi, & cæt.* Vel profert Sanctiſſimum Nomen Ieſu, vel Beatiſs. Deiparæ Mariæ; aut initium Euangelij S. Ioannis.

10. In verbis prolatis à mulieribus patientibus defectum menſtruorum, obſeruanda ſunt, quæ habentur ſupra *num.* 88.

Ex Odoratu.

1 QVando quis aufugit ſacrorum odores: vt rerum benedictarũ, thuris, rutæ, roſarũ, & huiuſmodi, ſi illos non benedictos non abhorreat.

2. Quando de ore patientis exeunt fœtores infernales, vt ſulphuris, picis, fuliginis, carbonum, & huiuſmodi.

Ex Tactu.

1 QVando quis tangendo nimis vrit, vel igneſcit; aut ſubitò frigeſcit.

2 Cùm percutiendo leuiter nimium infert dolorem.

3. Quando ad ſimplicem tactum manuum ſacerdotalium patiens capitis grauedinem, vel rem frigidiſſimam ſentit.

§. V.

Ex Potentijs vegetatiuis.

CVM Vegetatiua Potentia triplici ornata ſit facultate, ſcilicet Nutritiua, Augmentatiua, & Generatiua; Ex harum ſingulis apertè varia dæmoniacæ operationis ſigna deſumi poſſunt. 160.

Ex Nutritiua.

1 QVando quis nulla naturali ægritudine affectus cibum non poteſt attrahere ad ſtomachum ad corpus nutriendum.

✠ 2. Quando quis alioquin ſanus, & benè diſpoſitus canina, aut lupina fame vexatur; & licèt maximam cibi quantitatem deuoret, ſemper tamen eſurit.

3. Quando cibum in ſtomacho retinere nõ poteſt; ſed illum vomitu reijcere cogitur, licèt aliàs ſanus ſit: ſi verò ſit benedictus, illum retinet.

4. Quando quis aliàs ſanus, & benè diſpoſitus cibum digerere non poteſt, licèt magnam habeat in ſtomacho caliditatem.

5. Quando bolum ferè perennem ſentit in ſtomacho, & perſæpè ad guttur accedentem, quo ſuffocari videtur; præcipuè ſi hoc contingat etiam immediatè poſt ſumptam medicinam euacuantem.

6. Cùm quis vomitu reijcit cultros, clauos, acus, capillos, vitra, & alia id generis artificialia.

7. Quando quis per poſticum eadem emittit; vel quæcumq; alia, quæ in corpore generari non poſſunt; vel continuum per multos menſes emittit ſanguinem nulla affectus ægritudine.

Ex Augmentatiua.

✠ 1 QVando puer, vel puella, adoleſcens, vel adoleſcentula, qui aliàs erant natura pingues, & alacres, nulla apparente ægritudinis cauſa non solũ non augentur, & quantitate molis proficiunt; ſed potiùs decreſcunt, & continua macie afficiuntur, & conſumuntur, quãuis manducent, & bibant non ſolùm more ſolito, ſed maiori in quantitate.

2. Quandò quis contra ſolitum naturæ ſuæ, ac complexionis curſum nimio tumore, ac pinguedine afficitur in aliquibus corporis partibus: vel etiam in toto corpore, nulla alia affectus ægritudine.

Ex Generatiua.

✠ 1 QVando vir vxori, vel vxor viro appropinquare non poteſt; quia ſibi videtur aliquod eſſe corpus intermedium.

2. Quando perſonæ, vel corpora, aut generationis organa apparent horribilis formæ, vel fæditatis intolerandæ.

3. Quando vir, etſi calidæ ſit naturæ, & complexionis robuſtæ, non poteſt ſemen decidere intra vas muliebre, licèt ſeminet extra.

✠ 4. Quando vir non poteſt habere copulam cũ vxore, vel perſona, quam amat: quia ſtatim elumbis, & elanguens recedere cogitur; quod tamen ei non euenit, ſi cum alijs mulieribus commiſcetur.

5. Quando ex parte fęminæ vas muliebre, quod priùs erat latum, ita conſtringitur, quòd à virga penetrari non poteſt; licèt vir ſit robuſtus.

6. Quando

6. Quando vterquè coniux ex parte ſuorum parentum ſunt fęcundi; nec tamen generare poſſunt; eò magìs ſi conſtat ex alijs cauſis vxorem eſſe maleficiatam, nec apparet cauſa naturalis ſterilitatis.

Cauſæ autem naturalis ſterilitatis, vt docet Hippocrates *in Aphor. ſect.* 5. *ver. Aphor.* 46. & ibi Ogglerius Medicus, ſunt, ex parte viri nimia frigiditas naturæ: quia tunc eius ſemen eſt generationi ineptum: ex parte verò mulieris, puta nimia eius pinguedo, aut caliditas: quia nimia pinguedo impedit ſeminis retentionem; & nimia caliditas cauſat illius extinctionem: Ex parte tandem vtriusq; quando videlicet illorum ſemen non eſt proportionatum: vt ſi viri eſt melancholicum, & mulieris ſanguineum: nam agens, & patiens debent eſſe proportionata, aliàs impeditur actio.

QVÆSTIO II.

Quænam ſigna deſumantur ex diſpoſitione corporis.

EX varijs corporis effectibus inuſitatis, motibusq; inſolitis, qui à naturali cauſa, vt plurimùm ortum habere non poſſunt, ſolent Exorciſtæ quædam ſumere experimenta, quibus, quænam ſit cauſa latens, facilè explorant: quæ plurimùm etiam Medicis deſeruire valent ad cognoſcendum, cùm morbi à cauſa non procedunt naturali. 161. *Signa deſumpta ex diſpoſitione corporis etiam Medicis deſeruiunt.*

Hos autem inuſitatos effectus depręhendunt, dum morbus inchoatur, augetur, & perſeuerat.

Dum morbus inchoatur, ſi ſtatim ab initio nullis peccantibus humoribus in cauſa exiſtentibus morbus ſe prodit cum grauiſſimis ſymptomatibus, vt ſunt: *Signa deſumpta ex morbo inchoante.*

1. Mentis quędam ſtupiditas.
2. Varia deliria melancholica.
3. Motus quidam conuulſiui, qui epileptici videntur.
4. Repentinæ corporis paſſiones, & oppreſſiones, quas ipſe oppreſſus explicare neſcit.
5. Eiuſdem generalis extenuatio, & color infauſtus, puta viridis, pallidus, cedrinus, aut roco ſimilis.
6. Spontanea neruorum, oſſium, medullarumq; vexatio, aut rigiditas, vt conuulſionem præſeferat.
7. Laceratio, & conſtrictio inteſtina viſcerum; ac dolor in ventre cum maximo rumore, & reuolutione vitalium.
8. ✠ Dolor continuus in capite ſine aliquo interuallo, ſiuè ſit per modum grauaminis, ſiuè per modum percuſſionis: vt cerebri, vel temporum indeficiens, & intima terebratio, ſi ad ſignum crucis ✠ ſtatim ceſſet.
9. Pulſatio arteriarum circa collum.
10. Cordis grauatio, & punctura, acſi acubus configeretur.
11. Dolor in ſtomacho perpetuus: vt puncturæ in ore per momenta pũgentes, vel per modum indigeſtionis, vel magnæ debilitatis, aut duræ pilæ aggrauantis, quo ſuffocari, ac ſtrangulari videtur ęgrotus.

13. Ci-

13. Cibus ſemper indigeſtus,crebræquè vomitiones; ſi hoc non eueniat, quando cibus eſt benedictus.

14. Ventris deiectio, inflatio, & tumor per flatum frigidiſſimum, vel calidiſſimum ſenſibiliter permeantem, diſcurrentem, & euaneſcentem.

15. Colli, & renum frequentes perpeſſiones.

16. Particulæ corporis velut nexibus ligatæ, & oculorum palpebræ ita aſtrictæ, vt vix aperiri poſſint.

17. Sudores leues circa noctem, quamuis temporis conſtitutio frigida rigeat,quorum Medici neſciunt cauſam naturalem aſſignare.

18. Syncoparum accidentia ſtatutis horis aduenientia cum cōtinuo vitæ tædio, grauamine melancholiæ, obſtinata taciturnitate, & ſuſpirijs, quæ luctuoſa vocantur, abſq; manifeſta cauſa emiſſis.

19. Tremor in membris, & præcipuè in capite patientis cauſatus per præſentiam ſpiritualium rerum, vel perſonarum.

20. Inquietudo, qua aliquis nullo modo quieſcere poteſt, nec ſtando, nec ſedendo, nec decumbendo, & infirmitas nulla apparet.

21. Tuſſis ſicca valdè moleſta patienti, & alijs ſine pituitæ expulſione, quæ numquam conſummatur; ſed aggrauatur, dum ſpiritualia adminiſtrantur.

22. Oſcitatio frequens cum maxima oris dilatatione; & præcipuè dum aliqua ſacra lectio habetur.

23. Tumores ſubiti, qui in aliqua parte corporis citò oriuntur, & ſine aliqua cura naturali citò euaneſcunt.

24. Decurſus ſubiti caloris, vel frigoris exceſſiui per humeros, & renes.

✠ 25. Ventus quidam vehemens qui decurrit per totū corpus ad modū formicarum: vel ad modum ſerpentis velociter quaquauerſum ſerpit: vel ſicut mus modò in hanc, modò in illam corporis partem ſe intromittit.

✠ 26. Deportatio corporis,& illius eleuatio contra voluntatem patientis,& non videtur, à quo deportetur; ſignū eſt euidens diabolicæ præſentiæ.

✠ 27. Vociferationes, clamores, ſciſſio veſtium, arrotationes dentium, & quæcumq; corporis agitationes ſine vlla cauſa, ſi patiens non eſt ſtultus, & hæc ei diſpliceant, & cognoſcat illa, & nollet; ſignum eſt euidens.

✠ 28. Vis, ſeù impulſus ſupra naturam patientis: vt cum homo natura debilis non poteſt teneri à multis: cum manibus, ac dentibus frangit ferrum, & alia ſimilia, de quibus ſupra, vbi de ſignis ex parte Animæ; eſt ſignum euidens.

162. *Signa, quibus cognoſcuntur pueri maleficio affecti.*

Infantes autem, ac pueruli deprehenduntur eſſe maleficio affecti, vel à dæmone vexati ex ſequentibus ſignis.

1. Quando ſæpiùs contremiſcunt nulla apparente cauſa;maximè ſi adiūgatur, quòd continuè flent, & non dormiunt,& priùs non erant tales.

2. Quando habent oculos timidos, ac pauidos, nec audent rectà aſpicere Exorciſtas, ac Religioſos deuotos.

3. Quando repentè amiſſa bona faciei, ac totius corporis conſtitutione fiunt pallidi, ac macilentes; & præcipuè ſi Mater, vel aliquis ex domeſticis eſſet maleficio affectus, & effectus conſimiles pateretur. Nam aliquando tota vna familia maleficio afficitur.

4. Quan-

4. Quando non ampliùs volunt lac ſugere, & tenent os apertum.

✠ 5. Quando numquam poſſunt lacte ſatiari, etiamſi continuè lac ſugant nedùm ex vna, ſed ex pluribus nutricibus, ac magis fiunt macilentes, ſignum eſt euidens. Si verò etiam habeant faciem ad modum hominis ſenis eunuchi, & ſint ponderoſiſſimi, periculum eſt, quòd filij ſint ſuppoſititij, ideſt à dęmone poſiti loco filiorum verorum. Hi autem filij ſuppoſititij, ſi ab Exorciſta benedicantur, quandoquè poſt aliquot dies moriuntur. Quod experientia comprobaui anno 1646. *Filij ſuppoſititij qui.*

6. Quando infantes videntur ſæpiùs mori, & non moriuntur.

7. Quando nullis peccantibus humoribus ex ſanis repentè fiunt infirmi; & præcipuè ſi in aliquo membro ſint compreſſi: vel appareat aliquod foramen in corpore, vt ſub lingua, in auribus, circa vmbilicum, in pedibus, in cruribus, in naticis, vel cæteris corporis membris.

8. Quando circa renes, vel in pectore ſunt nigri propter decurſum ſanguinis, quem Saga ab eius corpore ſuxit; vt docet Delrius *lib. 3. Diſquiſ. Magic. p. 1. q. 4. ſect. 1.* ac Spinæus Sacri Palatij Magiſter *quæſt. 8. de Strigibus.*

Dùm morbus verò augetur, ſi non creſcit paulatim more naturaliũ morborum, qui ſenſim vt plurimùm vires acquirunt, donec ad ſtatum perueniunt, ſed ſubitò, & frequenter ſe prodit, & valdè inconſtans eſt, raro periodos ſeruando, licèt periodicorum naturam referat; vndè licèt naturalibus morbis in aliquibus ſimilis eſſe videatur, in multis tamen diſcrepat; atq; adeò doctiſſimos etiam Medicos fatigare ſolet, qui in ijs diudicandis hæſitant, & hùc, illùcq; animo agitantur ambigui, nec certi quidquam de his proferre audent, aut ſtatuere poſſunt, quo ſibi ipſis ſatisfaciant: Hoc enim ſignum eſſe maleficij, Medici communiter docent; Immo Daniel Sennertus *de morbis à Faſcino, & Incantatione à veneficio inductis* agens, & ſigna maleficiati *par. 9. lib. 6. cap. 9.* enumerans: illud primum aſſignat. 163. *Signa deſumpta augẽte morbo.*

Deniquè ſi morbus in eodem ſtatu perſeuerat poſt adhibita à medicæ artis peritis varia remedia, quibus infirmus iuuari non valet; ſed morbus exaſperari, & in dies augeri comperitur. Nam hoc euidentiſſimum ſignũ eſſe maleficij, fatetur Sennertus poſt alios celebriores Medicos. *Si n.* ait, *naturalis eſſet morbus, vtiq; naturalib. remedijs, phyſicisq; medicaminibus ſolueretur.* 164. *Signa deſumpta morbo perſeuerante.*

Sed hæc regula ſæpiùs fallit: quia multotiès ſunt aliqui morbi intrinſeci incurabiles, puta alicuius organi, aut membri interni extenuatio, deſiccatio, vel putrefactio. Cui (cum ſit intrinſecum) remedia naturalia ritè applicari non poſſunt; ideòq; pharmaca à Medicis peritiſſimis adhibita aliqualiter ſubleuare dolorem, ac mitigare, vitamq; aliquandiù prorogare queunt; ſed ſanitatem nequaquam integram, ac perfectam conferre valent.

Cap. III.
De Exorciſta virtutibus ornato.

CVM *virtus* iuxta Ciceronem in Rhetor. *ſit affectio animi conſtans, conueniensq; laudabiles efficiens eos, in quibus eſt: & ipſa per ſe ſua ſponte, ſeparata etiam vtilitate, laudabilis*: si in omnibus Eccleſiæ miniſtris 165. *Virtus definitur.*

Virtutes theologicæ, ac morales qua ratione ſint neceſſariæ Exorciſtis.

miniſtris virtutes tùm theologicæ, tùm morales ſunt neceſſariæ, vt dignè, ac laudabiliter ſua valeant obire miniſteria, has maximè Exorciſtis, nedùm vt dignè, ac laudabiliter, ſed efficaciter, & tutò ſui muneris intentum conſequi valeant, neceſſarias eſſe quis audeat negare?

Quod Ioannes ſufficienter in Exorciſta indicat, cùm ſimilem filio hominis in medio 7. candelabrorum aureorum ſtantem,& pręcinctum repræſentat. Ad quid enim ſtatus ille deſcribitur, niſi vt oſtendatur, illum ſemper eſſe paratum ad candelabra erigenda, ſi cadant; emungenda, ſi minus luceant; accendenda, ſi extinguantur, vt explicat Alcazar? Non ſedet otioſus, ſed ſtat vt laboris auidus: Non diſcinctus eſt, & implicatus veſtibus laxis, quæ iter impediant; ſed ſuccinctus,vt ſe quaquauerſum vertere poſſit, & accurrere, cùm neceſſitas, & opus vocant: Non ſtat in extremis anguli, vndè longior via ad oppoſitos pateat; ſed in medio, vt breuiori curſu opem ferat, & ſic ſtando totus ardere uidetur uultu, manibus, pedibus, quaſi ſemper paratus cogitare, operari, & currere ad ea perficienda, quæ è re eſſe uidentur. Sic Exorciſta ſeptiformi munere maximè debet fulgere uirtutum, Fidei, nempè,Spei, Caritatis, Fortitudinis, Patientiæ,Perſeuerantiæ,atquè Prudentiæ; quarum unaquęquè ſuo loco ſingulari modo typicè figurata demonſtrabitur, ut in medio Eccleſiæ conſtitutus,ac huiuſmodi uirtutũ ſplendore ornatus, hinc fideles tenebris circumfuſos illuminare, deiectos erigere,nutãtes fulcire,ſtantes corroborare: illinc follicularios dęmones aut obſidentes fugare, aut poſſidentes expellere, aut malefacientes cohibere, aut incantantes abigere; ut ſequentibus articulis manifeſtabitur.

ARTICVLVS I.

De Fide.

166. *Exorciſta per fidem fit ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol.*

CVM fides ſit pręcipuum fundamentum, cui innituntur fideles ad dæmones expellendos iuxta uerba Chriſti Marci vlt. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* & Ioannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet:* ut innoteſcat, quomodo Exorciſtæ fides ſit neceſsaria,de ea examinandæ ſunt ſequentes quæſtiones, ut ſic per fidem Exorciſta appareat ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol: Nam ſicut facies demonſtrat perſonam, quænam ſit, ita per fidem, quam unuſquiſq; profitetur, cuius ſit religionis, & qualis ſit, oſtenditur.

QVÆSTIO I.

Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo.

167. *Fides humana deſcribitur.*

RESpondetur, in hoc articulo non tractari de fide humana, ſeù fidelitate, quæ eſt quædam uirtus moralis, quæ prębet conſtantiam in ſeruandis promiſſis, & à Latinis uocatur fides, de qua Cicero *lib.1. Officiorum,* ait:

ait: *Fides eſt dictorum, & conuentorum conſtantia, & veritas*. Nequè de fide gratia gratis data, quæ, vt docet Suarez *diſp.* 8. *de diſtinctione fidei ab omnibus donis, &c. ſect.* 2. *nu.* 4. datur homini, vt tàm diſtinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, vt poſſit eas alios docere, ſimpliciter tamen, & ſine ornatu ſcientiæ, & ſapientiæ. Nequè de fide, quæ accipitur pro fiducia: In qua ſignificatione multi Doctores putant ſæpè accipi in ſcriptura fidem pro fiducia; ita tenet Vega *quæſt.* 1. *de Iuſtif. & lib.* 9. *in Trident. c.* 29. Ianſenius *in Concord. cap.* 30. 32. & 35. Balthaſar Paes *in Epiſt. D. Iacobi cap.* 1. *verſ.* 6. Lyndanus *de quatripar. inſt.* 1. *par. lib.* 2. *c.* 3. & recentiores Theologi *ad initium* 2. 2. *D. Thomæ*. Hoc enim modo fiducia non eſt fides, de qua loquimur; ſed ſpes connotando quandam perfectionem, ſeù robur eius; vt benè docet Suarez *diſp.* 1. *proemiali de fide, ſect.* 1. *num.* 6. & 7. & Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.* 5. *cap.* 2. & de hac agitur *ſequenti articulo*. Sed tractari de fide theologica, ſeù diuina, quæ per ſe includit habitum, ſeù lumen fidei, actum eius, & obiectum, quæ tria ſigillatim etiam ſumpta ſolent in ſcriptura nomine fidei ſignificari.

Fides gratia gratis data qua.

Fides pro fiducia ſumpta.

In hoc articulo agitur de fide Theologica.

Fides diuina includit tria.

§. I.

De obiecto fidei intelligitur illud ad Galat. *cap.* 3. *Ex auditu fidei*; & infra *At vbi venit fides*, & ad Epheſ. 4. *Vnus Dominus, vna fides*, & Apocalypſ. 2. *Non negaſti fidem meam*; & ita etiam dicit Athanaſius in Symbolo. *Hæc eſt fides catholica, quā niſi quisquè fideliter, firmiterq; crediderit*: nam fides, quæ creditur, obiectum eſt virtutis fidei; vt eruditè docet Suarez *loco citato ſect.* 2. *num.* 3. 168.

1. Obiectum.

De actu verò fidei intelligitur illud Matthæi 9. *Secundùm fidem veſtram fiat vobis*; & illud ad Roman. 1. *Fides veſtra annunciatur in vniuerſo mundo*; & in toto capite vndecimo ad Hebræos: eodem modo ſumitur fides, cum illi varij effectus tribuuntur, & quoties in ſcriptura præcipitur fides tanquam ad ſalutem neceſſaria, de hac fide ſermo eſt; quia præcepta de actibus dantur: Ita Suarez *loco citato*.

2. Actus.

De habitu autem fidei rectè intelligitur illud 1. ad Corinth. 13. *Nunc autem manent tria hæc, fides, & cæt.* & in eodem ſenſu loquitur Trident. *ſeſs.* 6. *cap.* 7. cum dicit, in iuſtificatione ſimul infundi Fidem, Spem, & Caritatem.

3. Habitus.

QVÆSTIO II.

Quodnam ſit obiectum fidei theologicæ.

Reſpondetur, in obiecto fidei tria diſtingui à D. Thoma 2. 2. *quæſt.* 1. *ar.* 1. ſcilicet obiectum materiale, ideſt materiam, circa quam verſatur virtus; & obiectum formale, ſcilicet rationem, ſub qua verſatur, ſeù motiuum, propter quod fides credit. Tertium vocat D. Thomas accidentale, & in ſolutionibus argumentorum explicat ſub hoc membro includere 169.

Obiectum fidei triplex.

omnia

omnia obiecta creata, quæ ſecundariò, & quaſi conſequenter dicit pertinere ad fidem. Veruntamen Suarez *diſp. 2. de obiecto fidei*, omnia illa, quæ creduntur ex teſtimonio diuino, comprehendit ſub obiecto materiali fidei. Sed ait, prę̨ter obiectum materiale, & formale, requiri ad credendum ſufficientem propoſitionem doctrinæ fidei, iuxta illud: *Quomodo audient ſine prædicante?* Nam quia nec Deus teſtificans, nec res teſtificatæ videntur, ideò neceſſe eſt, vt per auditum ſufficienter proponantur; nam ideò dicitur eſſe Fides ex auditu. Hæc ergo obiecta à nobis breuiter explicanda ſunt ſequentibus dictis.

Roman. 10. verſ. 14.

§. I.

170. *Obiectum primarium fidei quodnam ſit.*

DIco 1. Deus ſecundùm abſolutam rationem Deitatis, & eſſentiæ ſuæ eſt primarium obiectum fidei. Hæc eſt ſententia D. Thomæ *1. par. quæſt. 1. ar. 7. & quæſt. 14. de veritate art. 8. & in 3. diſt. 24. ar. 1.* & idem tenet Scotus *diſt. 23. quæſt. vnica.* Durandus *diſt. 24. q. 1.* Capreolus *quæſt. 4. Prolog. art. 2.* Alber. & alij *in 3. diſt. 23.* Idem ſentit Marſilius *in 1. quæſt. 2.* vbi refert varias opiniones; Tenet etiam Henricus *Quodlib. 12. quæſt. 1.* Alexand. Alenſ. *3. par. qu. 68. memb. 7. art. vlt.* & Suarez *diſp. ead. ſect. 1. n. 5.*

Ratio eſt, quia Deus ipſe, quatenus Deus eſt, eſt primarius ſcopus fidei, ſeù ratio, quæ principaliter intenditur per fidem. Quod videtur ſatis probari ex illis verbis Pauli Hebrę̨or. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia eſt:* nam quia eſſe Dei eſt eius ſubſtantia, & eſſentia, cognoſcere Deũ eſſe, idem eſt, quod cognoſcere Deum eſſe verum Deum, atquè adeò habere veram diuinitatem; ergo hoc eſt primarium obiectum, quod fides intendit. Et ideò dicebat Chriſtus Ioan. 14. *Creditis in Deum, & in me credite:* quia illud primum eſt fundamentum reliquorum: facit etiam illud Ioannis 17. *Hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te.* Hæc ergo abſoluta cognitio Dei eſt intenta per fidem.

§. II.

171. *Deus qua ratione ſit obiectũ materiale fidei.*

DIco 2. Inter obiecta materialia fidei Deus eſt obiectum maximè neceſſarium, & inſeparabile à reuelatione fidei: Ita Suarez docet *diſp. 2. de obiecto fidei ſect. 1. nu. 8.*

Ratio eſt, quia nihil eſt credibile per fidem, niſi ſub teſtimonio diuino, vt nunc ſuppono. Quiſquis ergo credit aliquid per fidem infuſam, credit illud reuelatum eſſe à Deo, & teſtimonium Dei eſſe infallibile: ergo impoſſibile eſt credere aliquid fide diuina, quod non ſit Deus, quin ſupponatur aliquid creditum de ipſo Deo, quod vt minimum eſſe debet, Deum eſſe, & eſſe veracem in his, quæ teſtificatur: ſic ergo Deus vt obiectum materiale, ſeù cognitum habet neceſſariam connexionem cum fide, quam non habent alia obiecta: nam poſſet Deus multa reuelare de ſeipſo, & nihil de creaturis.

Dico

§. III.

DIco 3. Deus non eſt adæquatum ſubiectum, &(vt ſic dicam)directum fidei;ſed hoc eſt quodlibet ens reuelabile à Deo obſcura reuelatione: Ita ſumitur ex D. Thom. 2. 2. *q.* 1. *ar.* 1. *&* *dicta quæſt.* 14. *de Veritate. ar.*8. docet Scotus *in* 3. *diſt.* 23. *q. vnica,* ibi Gabriel, & alij communiter,partim ibi, partim *diſt.* 14. Anton. 3. *p. tit.* 8. *cap.* 4. & Abulenſ. *in cap.* 22. *Matth. q.* 301. Suarez *loco cit. ſect.* 2. *nu.* 2. 172. *Obiectum materiale adæquatũ fidei eſt quodlibet ens reuelabile à Deo.*

Ratio eſt, quia & de creaturis multa per fidem creduntur; quia de illis & multa à Deo ſunt nobis reuelata, & ideò etiam ipſæ ſub hac ratione,qua reuelatæ ſunt, pertinent ad obiectum adęquatum fidei.

§. IV.

DIco 4. Deus ipſe, quem credimus,eſt etiam prima ratio credendi. In hac aſſertione conueniunt Theologi, D. Thom. 2. 2. *q.* 1. *ar.* 1. *&* 1. *par. q.* 1. *ar.*3.*&* 7. & Reliqui *in Prologo ſentent. & in* 3. *diſt.* 24. Altiſiodor. ſtatim *in principio Summæ in proemio,* & Alenſ. 3. *par. quæſt.* 68. 173. *Deus eſt prima ratio credendi.*

Hoc notum eſt; nam diuina ſcriptura ſæpè docet, veram fidem ad ſalutẽ neceſſariam ipſi Deo inniti: ſic dr̃ Gen. 15. *Credidit Abraham Deo,& reputatum eſt illi ad iuſtitiam;* quod dicit Paulus ſcriptum eſſe propter nos; quia fidem illam,& credendi modum imitari debemus,vt iuſtificemur. Similia ſunt frequentia in ſcriptura; & ideò meritò dixit Ambroſius *lib. de Abrahã cap.* 3. *& lib.* 2. *Epiſtolarum Epiſt.* 12. *ad Valentinianum*: *Cęli myſterium doceat me Deus ipſe, qui condidit; non homo, qui ſeipſum ignorauit. Cui magis de Deo, quàm Deo credam?*

§. V.

DIco 5. Deus vt reuelans, ſeù teſtificans res credendas per fidem, eſt obiectum formale fidei. Hæc eſt aperta ſententia D.Thomæ 1. *par. quæſt.* 1. *ar.* 3. Idem tenet Scotus *in* 3. *diſt.* 23. *quæſt. vnica, & diſt.* 25. *q.* 2. *in fine*, Richardus *diſt.* 23. *ar.*4.*quæſt.* 3. & alijs plures relati à Suarez *diſp.*3. *de obiecto form. fidei ſect.* 2. *nu.* 3. colligitur ex ſcriptura iuxta illud Ioannis. epiſt. 1. c.5. *Qui credit in filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe,*& alijs locis. 174. *Deus qua ratione ſit obiectum formale fidei.*

Ratio eſt,quia Deus non mouet ad credendum,niſi mediante teſtimonio ſuo. Quomodo enim ei crederemus, niſi nobis loqueretur? Ergo non eſt obiectum formale fidei, niſi vt teſtificans, & reuelans.

QVÆSTIO III.
Quinam ſit actus fidei.

REſpondetur, *actum Fidei eſſe aſſenſum firmum, in auctoritate Dei obſcurè reuelantis fundatum:* ità colligitur ex D. Thom. 2. 2. *q.* 2. *ar.* 1. 175. *Actus fidei definitur.*

Dicitur

Dicitur *aſſenſus*: quia diſtinguitur actus fidei ab omni actu elicito à voluntate: quia non eſt actus elicitus à voluntate; ſed imperatus à voluntate. Diſtinguitur etiam ab omni apprehenſione, vel inquiſitione intellectus nondum deliberatè iudicantis. Hic enim aſſenſus eſt actus intellectus, & ſignificat iudicium, quo intellectus ad vnam partem determinatur. Additur *firmus*, vt ab opinione diſtinguatur, quæ etiam prębet aſſenſum, ſed formidoloſum, & aliquo modo dubium; fides autem debet eſſe firma. Quia verò hoc ſolet etiam ſuo modo tribui fidei humanæ, & multò magis cuicumq; aſſenſui euidenti; ideò additur vltima particula *in auctoritate Dei, & cæt.* per quam actus fidei infuſæ tàm ab acquiſita fide, quàm ab actu ſciẽtiæ, & à quouis actu euidente diſtinguatur: Et prætereà per illam particulam deſignatur vltima differentia eſſentialis, & ſubſtantialis actus fidei; nam hæc differentia ſumitur ex obiecto formali, quod per illam particulam explicatur: Ità eruditè docet Suarez *diſp. 6. de Actu fidei, ſect. 1. nu. 5.*

Ex hoc colligitur, actum fidei infuſæ eſſe actum ab intellectu elicitum, & imperatum à voluntate; ac proindè ſubiectari in intellectu; vt teſtatur Paulus 2. Cor. dicens: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti.*

QVÆSTIO IV.

Quomodo Fides Theologica definiri poſſit.

176. *Fidei Theologicæ definitio.* RESpondetur, Fidem Theologicam definiri à D. Paulo Hebręor. 11. quòd *ſit ſubſtantia rerum ſperandarum argumentum non apparentium*: Ita Magiſter Sent. *in 3. diſt. 23. cap. penultimo, & vltimo* dicit hanc eſſe fidei definitionem. Conſentiunt cum Magiſtro Scholaſtici, qui planè affirmãt hanc eſſe definitionem fidei, quæ eſt virtus intellectus. Bonauent. *eadem diſt. ar. 1. quæſt. 5.* Ricardus *ar. 4. q. 1.* Paludan. *quæſt. 4. ar. 1. §. quantum ad tertium.* Maior *quæſt. 8.* Albertus *ar. 18.* & alij plures relati à Vaſquez *tom. 2. in 1. 2. quæſt. 113. diſp. 209. c. 2.* Dicitur *ſubſtantia rerum ſperandarum*: quia eſt fundamentum ſpei, & quatenus ſubſtat alijs; propriũ enim eſt fidei, fulcire ſpem, & fiduciam: quia non poſſet homo ſperare, niſi crederet; ideò certitudo fiduciæ proportionata eſt certitudini fidei; nam eſt veluti baculum, in quo Viatores nituntur ad ſperandum. Vndè Ambroſius *lib. de Cain, & Abel*, ait: *Fides eſt radix omnium virtutum; & quod ſuper hoc fundamentum ędificaueris, hoc ſolum ad operis tui fructus, & virtutis proficit mercedem.* Dicitur *argumentum non apparentium*, ideſt firmus aſſenſus, quo intellectus conuincitur, & inducitur ad credendum ea, quæ non videntur; ita exponit Suarez *diſp. 6. de Actu fidei ſect. 2. nu. 5.* Vel dicitur *argumentum non apparentium*: quia eius actus eſt inclinare intellectum ad actum credendi, ac eidem intellectui cooperari influendo in actum ipſius, quo actu intellectus firmiter aſſentit, ſeù adhæret reuelatis à Deo.

QVÆ-

QVÆSTIO V.

Quomodo Fides Theologica diuidatur.

RElictis varijs diuiſionibus, quæ à Theologis afferuntur, vnicam refe-ram vt magis inſtituto noſtro conuenientem. Fides ergo diuiditur in vniuerſalem, & particularem. 177. *Fides duplex, Vniuerſalis.*

Fides vniuerſalis dicitur illa, quæ per ſe neceſſaria eſt ad ſalutem, & communi vſu Eccleſiæ *Catholica* nominatur; tum etiam quia ipſum nomen *Catholica* vniuerſalitatẽ ſignificat. Hæc autem fides vniuerſalis eſt, & quoad perſonas: quia pertinet ad omnes, qui placere Deo volunt; & quoad tempora: quia ſemper in Eccleſia fuit; & quoad loca: quia vbique prædicata eſt, & prædicatur; & quoad dogmata: quia eſt de omnibus particulis fidei, & conſequenter etiam de omnibus, quæ in illis continentur, & quæ Eccleſiæ reuelata ſunt, vel per eam credenda proponuntur: Sic docet Suarez *diſp. ead. ſect.* 3. *nu.* 6.

Fides autem particularis dicitur illa, quæ in aliqua priuata reuelatione fundatur, vel inſtinctu Spiritus S., qui illi ęquiualeat. Et meritò particularis dicitur; quia in materia, perſona, & propoſitione priuata fundata eſt. Hæc autem rurſus triplex eſt. Prima, qua aliquis credit ea, quæ ſibi peculiariter reuelata ſunt. Quo pacto Prophetæ crediderunt multa, quæ non omnibus fidelibus, ſed ſibi tantùm reuelata fuerunt. Et Abraham credidit multa, quæ ſibi ſoli fuerunt per reuelationem promiſſa. Secunda fides priuata eſt miraculorum, qua aliquis certò ſibi ſtatuit, Deum facturum aliquid pręter conſuetum ordinem. De qua dicitur Matthæi 17. *Si habueritis fidẽ ſicut granum ſinapis, dicetis huic monti, tranſi hinc illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.* Tertia fides huic eſt ſimilis, nempe qua quis credit ſe à Deo conſecuturum aliquid ſpirituale, vel temporale ad ſpiritualia pertinens, puta dęmonem ab obſeſſo expulſurum etiam ſine poteſtate exorciſtica; vel ſanitatem corporis in ordine ad ſalutem animæ obtenturum; vel quid ſimile animæ ſalutare à Deo impetraturum: Ita docet Vaſquez *q.* 113. *in* 1. 2. *D.Thomæ diſp.* 209. *cap.* 5. ac Suarez *diſp. ac ſect. eadem num.* 7. *Particularis.*

QVÆSTIO VI.

An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica.

REſpondetur cum Suarez *diſp.* 8. *de diſtinct. fidei ab omnibus donis, & cæt. ſect.* 1. *num.* 3. tria poſſe conſiderari in eo, qui facturus eſt miracula; vel aliquod beneficium à Deo miraculosè impetraturum. Primum eſt credulitas de omnipotentia Dei, & veritate promiſſionum eius. Secundum eſt quædam quaſi applicatio huius vniuerſalis fidei ad hoc factum in particulari, ita vt aliquis iudicet certò, & credat ſe facturum hoc miraculum; vel obtenturum hoc beneficium miraculoſum hic, & nunc. Tertium eſt fiducia quędam, quæ inde reſultat in voluntatem. 178. *Tria conſiderãtur in eo, qui facturus eſt miraculum.*

 Pri-

Actus fidei. Primum eorum, certiſſimum eſt, omninò in opere miraculoſo eſſe neceſſarium: quia illud eſt fundamentum omnium cęterorum. Vnde Matth.9. quando Chriſtus Dominus illuminaturus erat quoſdã cęcos,exigens ab illis fidem neceſſariam dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* Dixerunt *vtiq; Domine; tunc tetigit oculos eorum dicens: ſecundùm fidem veſtram fiat vobis.* & cap. 13. in fine. *Non fecit ibi virtutes multas, propter incredulitatem illorum.* Erat ergo neceſſaria credulitas.

Applicatio illius actus. Secundum ſi debito modo explicetur, dicimus, illud iudicium non eſſe omninò impoſſibile: poſito enim firmo aſſenſu fidei, me obtenturum à Deo, quicquid petiero, ſi debitè petam, & cum conditionibus, quas Chriſtus in ſuis promiſſionibus requirit, fieri poteſt, vt aliquis hìc, & nunc, & hoc in opere, non diuina, ſed morali quadam certitudine iudicet concurrere omnia neceſſaria ad impetrandum miraculum: ſiue quia illa manifeſtè videt: ſiue quia ſimul etiam iuuatur interiùs auxilio Dei, vt poſſit ita exiſtimare; ex quibus elicitur illud iudicium certum aliquo modo ſimile iudicio theologico, vel prudentiali; quæ omnia non eſſe impoſſibilia per ſe patet. Non tamen credo huiuſmodi iudicium eſſe ſimpliciter neceſſarium: tum quia nulla eſt ratio,quæ cogat ad exigendum illud: tum etiam quia ad debitam fiduciam, & excludendam omnem dubitationem reprehenſibilē, ſatis eſt firmiter iudicare, non ſolùm in genere, ſed etiam in hoc facto me impetraturum, quod intendo, certitudine conditionata, *Si per me non ſteterit, & cæt.*

Fiducia ex ea reſultans. Tertium eſt fiducia illa, quæ ex huiuſmodi applicatione fidei vniuerſalis ad hoc factum in particulari reſultat in voluntatem, quæ neceſſaria eſt ad obtinendum, vt latè oſtenditur *articulo ſequenti.* Quæ fiducia ſæpiùs inſinuatur in diuina ſcriptura, quæ interdum vtitur nomine *credulitatis:* interdum nomine *confidentiæ;* & Chriſtus Dominus ſæpe dicit, *Confidite, confidite, & cæt.* Item quia nemo poteſt orare vt oportet, niſi ſperet, & confidat etiam vt oportet: miracula autem maximè perficiuntur oratione conuenienter factæ.

§. I.

179. *Fides miraculorum, & promiſſionum eſt eadem cum fide Catholica.* AD quæſtionem ergo dicimus, Fidem illam, quam ſcriptura requirit ad patranda miracula,& alia beneficia miraculosè obtinenda,quoad ſubſtantiam, & eſſentiam eſſe ipſum actum Catholicæ Fidei ita elicitum, & applicatum ad hoc particulare factum,vt poſſit generare illam fiduciam, & actus alios neceſſarios ad impetrandum miraculum.

Suſtinēt Theologi. Hanc concluſionem ſuſtinent D. Thom. 2. 2. *q.* 178. *ar.* 1. *ad* 5. Caietan. *Matth.* 17. Soto 2. *de Natura,& Grat. cap.* 6. Et eſt aperta ſententia D.Cypriani *lib.* 3. *ad Quirin. cap.* 42. & valde indicant Ambroſius *lib.* 8. *in Luc. ad illud Adauge nobis fidem,* & Hilar. *in Matth. canone* 17.

Conſtat ex diuina ſcriptura. Colligitur in primis clarè ex 1. ad Corinth. 13. *Si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam;* vbi Apoſtolus expreſsè loquitur de Fide Theologali, & Catholica, & eam comparat cum charitate. Vnde poſtea concludit,

cludit, *Manent hæc tria Fides, Spes, & Charitas*. Similis locus eſt ad Hebręos 11. Nam illa Fide, quam definierat, *eſſe ſubſtantiam, & cæt.* & *ſine qua* dixerat *eſſe impoſſibile placere Deo*, dicit patrata eſſe miracula. *Hac*, inquit, *fide ſuſceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos, & cæt.* ideſt obtinuerunt reſurrectionem ſuorum virorum.

Ratio eſt: quia Fides, quæ ad miracula requiritur, non pertinet ad nouum habitum, ſeu virtutem infuſam; neque conſtituit nouum genus, aut ordinē actuum. Nam ex tribus enumeratis actibus, qui maximè poſſunt concurrere ad opus miraculoſum, primus manifeſtiſſimè eſt actus fidei. Tertius quoad ſubſtantiam eſt actus ſpei; quia ſpes, & fiducia non diſtinguuntur eſſentialiter. Secundus verò (ſi adſit) eiuſdem rationis eſt cum aſſenſu Theologico, & iuuari poteſt à prudentia infuſa, vel acquiſita quoad applicationem generalis fidei, ad hoc particulare factum, vel has circunſtantias particulares. Et ex his tribus actibus primus fons eſt, & radix aliorum, & cum aliàs ſit proprijſſimè actus fidei, ideò illi proprijſſimè conuenit ratio fidei miraculorum. *Probatur ratione.*

Prętereà fides miraculorum, ac promiſſionum idem omninò habet obiectum formale, nempe Deum vt reuelantem, & notificantem res credendas per fidem; quod habet etiam fides theologica; non ergo inter ſe differunt eſſentialiter. Cur enim quis confidit, ſe aliquid miraculosè à Deo obtenturum? Certè quia credit Deum eſſe omnipotentem, ſummè bonum, ac fidelem in ſuis promiſſionibus: hoc autem credit, quia Deus per diuinas ſcripturas hoc reuelauit.

§. II.

OBijcies. Actus fidei Catholicæ, & quæuis eius perfectio eſt in noſtra poteſtate; hęc verò fides miraculorum non ita, ſicut nec patrare miracula. Vnde Matthæi 17. Apoſtoli non potuerunt expellere dęmonem, cum tamen fidem Catholicam haberent. 180. *Obiectio.*

Reſpondetur, aliud eſſe patrare miracula, aliud habere fidem de ſe ſufficientem ad ea impetranda. Primum non eſt in hominis poteſtate ſemper; tum quia completa poteſtas, quæ requiritur ad opus miraculoſum, non inhæret per modum habitus, etiam in illis, qui frequenter miracula edunt: vt docet D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 172. tum quia prętet fidem requiruntur multa ex parte Dei, quæ non ſemper dantur, etiam poſita fide, quia non expedit: attamen illud ſecundum (hoc eſt habere fidem) in hominis poteſtate poſitum eſſe cenſet Suarez *loco citato nu.* 8. eſſeq; actum verè liberum, & humanum; ac licèt pendeat ex auxilio gratiæ; illud tamen non deerit volenti credere, vt oportet: quod planè docet Paulus ad Hebræos 11. & 1. Corinth. 13. Et colligitur ex Matth. 14. & 17. Vbi Christus reprehendit Apoſtolos, vel etiam quoſdam alios, quòd carerent hac fide: erat ergo in illorum poteſtate, aliàs non fuiſſent reprehenſione digni. Item Lucæ 10. & ſæpe aliàs conſulit, vt habeamus hanc fidem; & Iacob. 1. *Poſtulet in fide nihil heſitans*. Eſt ergo in noſtra poteſtate. Tandem huiuſmodi fides in *Dilutio.*

eo, qui impetrat miracula, eſt laude digna, & meritoria; ergo & libera.

QVÆSTIO VII.

Quomodo Fides Theologica poſſit eſſe maior in vno, quàm in alio.

ANte ſolutionem tres prçmittendæ ſunt diſtinctiones.

181. *Diſtinctiones tres de fide.* Prima diſtinctio. Quantitas habitus fidei poteſt conſiderari dupliciter: Vno modo ſecundùm rationem formalem obiecti: Alio modo ſecundùm ea, quæ materialiter credenda proponuntur.

Secunda diſtinctio. Fides poteſt attendi vno modo ſecundùm ea, quæ creduntur implicitè: Alio modo ſecundùm ea, quæ explicitè creduntur.

Tertia diſtinctio. Fides poteſt conſiderari ſecundùm participationem ſubiecti, & hoc dupliciter: nam actus fidei procedit ex intellectu, & ex voluntate, vt docet D. Thom. 2. 2. *q.* 4. *ar.* 1. His poſitis.

Aſſertio 1. Dico primò. Fides Theologica ratione obiecti formalis non poteſt eſſe maior in vno, quàm in alio: quia formale obiectum fidei eſt vnum, & ſimplex, ſcilicet Veritas prima: Vnde ex hac parte fides non diuerſificatur in credentibus; ſed eſt vna ſpecie in omnibus.

Aſſertio 2. Dico ſecundò. Fides ſecundùm ea, quæ implicitè creduntur, in omnibus credentibus eſt eadem. Ratio eſt: quia quando quis incæpit credere, ſubiecit animum ſuum omnibus credibilibus, quæ Catholicorum tenet aſſertio, & quæcumque de nouo à Deo fuerint reuelata: & ita id, quod nunc ſibi reuelatur, iam credebat implicitè: obiectum enim fidei adçquatum, vt dictum eſt ſupra, eſt quodlibet ens reuelabile à Deo obſcura reuelatione. Vnde actus fidei hoc modo neq; augetur, neq; diminuitur; neq; maior eſt fides in vno, quàm in alio.

§. I.

182. *Aſſertio 3.* DIco tertiò. Fides Theologica explicitè, non ratione obiecti formalis, ſed materialis, ideſt ſecundùm ea, quæ materialiter credenda proponuntur, poteſt eſſe maior in vno, quàm in alio: Ratio eſt: quia cum credibilia plura ſint, & poſſint accipi vel magìs, vel minùs explicitè, ſecundùm hoc vnus homo plura explicitè, quàm alius poteſt credere; & ſic in vno poteſt eſſe maior fides, quàm in alio ex parte obiecti materialiter ſumpti ſecundùm maiorẽ fidei explicationem: Et ſic fides in vno vel ad maiora, vel etiam ad plura quàm in alio poteſt ſe extendere: Ita D.Thom. 2.2.*q.*5.*ar.*4.

Diuerſitas credentium. Vnde quidam dicuntur habere magnam fidem: alij paruam: alij magnã reſpectu vnius gratiæ obtinendæ; ſed exiguam reſpectu alterius conſequendæ: alij maiorem in ordine ad vnum beneficium ſecundùm vnum modum impetrandum; ſed non ſecundùm alium. Conſtat ex verbis Chriſti Saluatoris noſtri, qui admiratus de verbis Centurionis, quando dixit: *Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus: ſequentibus ſe dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem* Matth. cap. 8. ver. 8.

in

in Iſrael! Si ergo tantam fidem non inuenerat, ſignum erat, quòd aliquam minorem hac inuenerat; quod vtique nemini eſt dubitandum. Nam alij plures ex Hebræis, ait Toſtatus *quæſt.* 165. *in cap.* 17. *Matthæi*, credebant quidem, quòd Chriſtus poſſet ſanare infirmos; ſed dummodo ad eos accederet, & manu tangeret eos. Sic Regulus in Ieſum credidit, & rogauit illũ, vt ſanaret filium ſuum; ſed dixit ad eum, *Domine deſcende priusquam moriatur filius meus*. Neceſſarium iudicauit, quòd Chriſtus accederet ad ęgrotum. Sic mulier, quæ ſanguinis fluxum patiebatur, credidit in Ieſum, quòd à fluxu ſanguinis ſanaretur; ſed dummodo tangeret ſaltem fimbriam veſtimenti eius. Vnde dicebat intra ſe: *Si tetigero tantùm veſtimentum eius, ſalua ero*. Sic quidam Princeps rogauit Ieſum pro filia ſua defunċta, dicens: *Domine filia mea modò defunċta eſt*; ſed addidit: *Veni impone manum tuam ſuper eam, & viuet*. Sic plures alij credebant ſe à Chriſto beneficium aliquod vel ſibi, vel alteri accepturos; ſed quoad modum conſecutionis nullus habuit tantam fidem, ſicut Centurio. Credidit enim, quòd Chriſtus ſolo ſuo verbo etiam in abſentia ſanaret ſeruum ſuum, dicens: *Domine non ſum dignus, vt intres ſub teċtum meum; ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus;* quaſi diceret: Domine ſcio, ac credo, quòd tu es omnipotens, & in te eſt virtus infinita, non eſt ergo, cur deſcendas in domum meam, quia peccator ſum, vt ſanes ſeruum meum; ſed ſufficit vnicum verbum tuum, in quo faċta ſunt omnia, & illicò ſanabitur puer meus. His ergo verbis auditis à Chriſto iuremeritò admiratione repletus dixit: *Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Iſrael*.

Ioan. 4.

Verſ. 49.

Matth. 9. verſ. 21.

Ibid. verſ. 18.

Matth. 8. v. 8.

Verſ. 10.

§. II.

183. *Aſſertio 4.*

DIco quartò. Fides Theologica ſecundùm participationem ſubieċti poteſt eſſe maior in vno, quàm in alio, tum ex parte intelleċtus propter maiorem certitudinem, & firmitatem: tum ex parte voluntatis propter maiorem promptitudinem, ſeu deuotionem, vel confidentiam: Ita D. Th. *artic. eodem*.

Probatur ratione.

Ratio eſt: quia de ratione fidei eſt, vt Veritas prima omnibus pręferatur; ſed tamen eorum, qui eam omnibus præferunt, quidam certiùs, & deuotiùs ſe ei ſubijciunt, quàm alij. Et ſecundùm hoc etiam fides eſt maior in vno, quàm in alio.

Exemplo. Matth. 15. ver. 22.

Verſ. 28.

Hoc apertè conſtat in muliere Chananea, quæ accedens ad Ieſum rogauit eum dicens: *Miſerere mei Domine fili Dauid: filia mea malè à dęmonio vexatur*. Cui tandem Ieſus dixit: *O mulier magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis*. Sed cur Chriſtus magnam vocauit eius fidem? Non vtique ratione petitionis: quia non erat aliquod magnum, quod petebat, cum ferè quotidiè Chriſtus ab Energumenis (etiam non rogatus) dęmones expelleret; ſed magnam appellauit ob firmitatem, ac ſtabilitatem in credendo; nec nõ ob promptitudinem, ac deuotionem in perſeuerando. Licèt enim Chriſtus non reſponderet ei verbum, immò eam repelleret, ac vocaret eam canem, nihilominus non infirmata eſt fide, non vacillauit, nec dubitauit de Ieſu

potentia, bonitate, ac fidelitate in tribulatis ſubleuandis, & obſeſſis à dæmone liberandis: ideò perſeuerauit in petendo dicens: *Domine adiuua me:*
Verſ. 25. *nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum*. In quo
Verſ. 27. oſtendit firmitatem fidei ſuæ, qua credebat Chriſtum eſſe Dominum potentem filiam ſuam à dæmonio liberare, ac pijſſimum, ideoq; eius tandem preces non deſpecturum; ſed id, quod ipſa petebat, largiturum.

QVÆSTIO VIII.

An Fides Theologica differat à Fide gratia gratis data, & conſequenter à cæteris gratijs gratis datis.

184. *Gratiæ gratis datæ quot, & quæ.*

ANte ſolutionem quæſtionis ſciendum, nouem eſſe gratias gratis datas à D. Paulo enumeratas 1. Cor. 12. *Alij per Spiritum Sanctum datur ſermo ſapientiæ: alij ſermo ſcientiæ ſecundum eundem ſpiritum: alteri fides in eodem ſpiritu: alij gratia ſanitatum in vno ſpiritu: alij operatio virtutum: alij prophetia: alij diſcretio ſpirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur vnus, atq; idem Spiritus diuidens ſingulis prout vult.*

Deſcribuntur.

1. Sermo ſapientiæ eſt donum, quod datur homini, vt non ſolùm poſſit fidei doctrinam proponere ſimpliciter; ſed etiam ex illa multas veritates reconditas elicere, & perſuadere; & propterea per cauſas, vel altiores rationes diuina myſteria explicare.

2. Sermo ſcientiæ eſt gratia, per quam homo rationibus naturalibus, vel exemplis fidem explicat, & quæ contra obijciuntur, ſoluit.

3. Fides in eodem ſpiritu eſt gratia, per quam datur homini, vt tàm diſtinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, vt poſſit eas alios docere; ſimpliciter tamen, & ſine ornatu ſcientiæ, & ſapientiæ. Hæc ab aliquibus vocatur fides miraculorum.

4. Gratia ſanitatum eſt illa, per quam quis, diuina operante virtute, alicui ſanitatem confert, quam naturaliter, vel ſaltem niſi poſt longum tempus, conſequi non potuiſſet.

5. Operatio virtutum eſt gratia, per quam homo ad confirmationem fidei, nec non vtilitatem aliorum, dæmones ab obſeſſis corporibus expellit, ſecluſa poteſtate exorciſtica; & alia opera efficit, quæ naturam ſuperant. Hæc ab aliquibus vocatur gratia miraculorum.

6. Prophetia eſt ſupernaturalis quædam cognitio in diuina reuelatione fundata, à qua locutio, vel prędictio prophetica procedit.

7. Diſcretio ſpirituum eſt reuelatio cogitationum interiorum cordis.

8. Donum linguarum eſt gratia, per quam confertur homini recipienti illud linguas varias cognoſcere, & intelligere.

9. Interpretatio ſermonum eſt donum, quo quis ex ſpeciali Spiritus Sancti motione ea, quæ legit, vel audit, ita benè intelligit, vt poſſit illa alijs interpretari iuxta ſenſum loquentis, vel ſcribentis. Sic hæ gratiæ deſcribuntur à Suarez *diſp. 8. de diſtinct. fidei ab omnibus donis, & cat. ſect. 2. & 3.*

Ad

§. I.

AD quæſtionem ergo reſpondetur; fidem gratiam gratis datam modo prędicto explicatam non idem eſſe cum Fide Catholica. In primis enim illa nullam requirit obſcuritatem. Nam iuxta certam Auguſtini doctrinam *epiſt.* 57. & D. Thomæ 3. *par. q.* 7. *ar.* 7. In Chriſto fuerunt omnes gratiæ gratis datæ; non tamen in eo fuit Fides Catholica, ſeu obſcura: ergo Fides Catholica diſtinguitur ab omnibus gratijs gratis datis. 185. *Fides Theologica diſtinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratijs gratis datis.*

Deinde fides gratia gratis data non videtur tàm conſiſtere in iudicio, quàm in apprehenſione rerum fidei, quæ ita à Spiritu S. dirigitur, ſicut expedit ad docendos alios. Et idem proportionaliter dicendum eſt de alijs gratijs gratis datis. Nam huiuſmodi gratiæ gratis datæ ordinantur ad vtilitatem aliorum per actus exteriores fidei manifeſtatiuos. Fides verò Catholica ordinatur ad iuſtificationem, & ſalutem ipſius credentis.

QVÆSTIO IX.

Quomodo Fides neceſſaria ſit Exorciſtæ ad dæmones expellendos.

AD queſtionem dico primò. Ad expulſionem dęmonis (ſimpliciter, & abſolutè loquendo) Fides Theologica Exorciſtæ non eſt neceſſaria. Ratio eſt: quia ſufficit, quòd in miniſtro ſit poteſtas Ordinis Exorciſtatus, intentio faciendi, quod Romana Eccleſia facit, ac ipſe dæmoni pręcipiat diuino nomine interpoſito. Patet; quia Ordo Exorciſtatus habet ſuam vim ex opere operato; ſicut ſatis probatum eſt *num.* 9. Et ideò ad ipſius miniſterium neq; fides actualis, neq; habitualis in miniſtro eſt abſolutè neceſſaria, vt producatur effectus, nempe expulſio dęmonis. Sic & in omnibus Sacramentis ad producendum ex opere operato ipſorum effectũ ſufficiunt Materia, Forma, & Intentio Miniſtri, faciendi ſcilicet quod facit Eccleſia, vt ex Concil. Florent. colligitur: Ita teſtantur Alexand. Alenſ. 4. *par. q.* 16. *mem.* 3. *ar.* 5. D. Thom. 1. 2. *quæſt.* 64. *art.* 9. Ricardus *in* 4. *diſt.* 5. *quæſt.* 4. *ar.* 3. & Ioſeph Angles *Flor. Theol. qq. in* 4. *quæſt. de Miniſtro Sacram. art.* 7. 186. *Ad expellendũ dæmonẽ, Exorciſtæ ſimpliciter, & abſolutè fides non eſt neceſſaria.*

§. I.

DIco ſecundò. Vt Exorciſta tutò, & efficaciter ab obſeſſis hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus dęmones valeat expellere, neceſſaria eſt ei Fides Theologica, qua firmiter aſſentiat nedum articulis Fidei, ac myſterijs noſtræ ſalutis; ſed etiam credat, ſe eſſe Miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ, & habere poteſtatem ſuper dęmones, vt in nomine Ieſu eos ab obſeſſis corporibus expellat, quando expulſio eſt ſalutaris: nec non Chriſtũ per ſuam Paſſionem abſtuliſſe à dęmone hominibus nocendi facultatẽ pro eis, quos Deus vult protegere, ac pręſeruare; & maximè pro his, qui credunt, ac confidunt in Sanctiſſimo Nomine Ieſu; vt latè probatum eſt ſupra *num.* 65. *& ſequentibus.* 187. *Fides Theologica neceſſaria eſt Exorciſtæ, vt tutò, & efficaciter dæmones expellat.*

Hoc teſtatur Alphonſus à Caſtro *lib. 6. aduerſus Hæreſes verbo Exorciſmus* dicens: *Quod autem non ſemper fiat, vt inuocato nomine Ieſu dæmon egrediatur, minima fides ipſius inuocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè crediidiſſet, hæc, & maiora feciſſet. Et ad hos ſolos, videlicet in fide perfectos Dei promiſſio* (Marci vltimo *In nomine meo dæmonia eijcient) pertinere videtur: quia priùs dixerat: Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, & cæt.*

Propterea maximoperè iuuat Exorciſtæ, ſæpiùs elicere actus fidei, credendo firmiter, quòd Deus ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac miſericordiæ, ac fidelitatis ſuæ inuariabilis virtute ſua diuina concurret ad demones expellendos, cùm ipſe Exorciſta in nomine eius dęmoni pręcepta faciet, ſi talis expulſio perſonæ obſeſſæ fuerit ſalutaris.

§. II.

188. *De facto nullus Hæreticus, vel infidelis dæmones eijcere, aut miracula facere ſolet.*

DIco tertiò. De facto loquendo, nullus Hęreticus, vel Infidelis dęmonem eijcere ſolet; vel aliquod valet facere miraculum, vt docet Ægydius de Coninch *diſp. 11. de obiecto fidei dub. 3. num.* 85. & Lupus *par. 3. Edicti S. Inquiſit. lib. 22. diſt. 3. ar. 2. diffic. 2.* Ratio eſt: quia promiſſio facta à Chriſto Eccleſiæ eſt reſpectu credentium: *Signa autem eos, qui crediderint, & cæt. In nomine meo dæmonia eijcient.* Nec Eccleſia ſupplet pro eis: quia ipſi non ſunt membra Eccleſiæ, cum ſint ab ea ſeparati; Nam hæc ſigna, nempe dęmones eijciendi per fidem; varijs linguis loquendi; ſerpentes tollendi; infirmos curandi; & cętera diuinitùs ſupra omnem vim naturę operandi, in teſtimonium fidei noſtrę conceduntur; vt ait Marcus Euangel. cap. 16. poſt illa verba, *ſigna autem eos, &c. Apoſtoli,* inquit, *profecti predicauerunt vbiq; Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis.* Immò etiamſi inter Hęreticos ſit aliquis ordine exorciſtatus inſignitus, non valet dęmones expellere, ſi ei deficiat recta intentio, quę eſt, faciendi id, quod Sancta Eccleſia Romana faciendum intendit: nam hic potiùs intendit facere, quod ſua docet ſecta, cui adhęret.

Quid acciderit Hæreticis id attentare volentibus.

Quare dum iſti dęmonis aſseclę, quaſi alij Pharaonis Magi curare maleficia, & Energumenos à dęmone liberare, quandoq; attentarunt, idem illis accidit, quod ſeptem filijs Sceuę, qui Paulũ in exorcizando imitabantur (de quibus Actuum 19.) nempè Vanus labor, fruſtra adhibitis ſuis adiurationibus è cerebro confictis: Contemptus, inſultante dęmone, & clamante: nihil ſibi timendũ ab illis: Confuſio, ridentibus, & ſubſannantibus populis, qui aſſiſtebant: Et quod peius eſt, vulnera accepere, ad quę euitanda fugam arripere coacti ſunt. Vnus pro omnibus ſufficiat Martinus Lutherus huius ſęculi Nouatorũ anteſignanus, qui illa omnia expertus eſt, cùm velut ſimia Miniſtrorum Eccleſię in Sacrario Vuittembergenſi dęmonem exorciſmis è ſuo, puta Euangelio nouo depromptis voluit expellere. Etenim irriſiones, & inſultus dęmoniacos, iterata, & repetita verbera, ſummas anguſtias, & alui profluuium perpeſſus ſuo malo didicit, non vſurpare amplius ea, quę ſunt catholicę poteſtatis: & ridiculum ſuis fautoribus auctoritatis Lutheranę ſpectaculum prębuit; vt narrat Staphylus, oculatus teſtis, tunc Lutheri

ſectator.

ſectator, poſtea Catholicæ Eccleſiæ filius *in abſoluta reſponſione contra Smidelinum*.

ARTICVLVS II.

De Spe, ſeu Fiducia in Deum.

SEcunda virtus, qua prędiitus eſſe debet Exorciſta, vt tutò, & efficaciter ſuum valeat exercere miniſterium, eſt Spes, ſeu Fiducia, vel Confidentia in Deum, quæ prę́ſidio non fulcitur humano, ſed diuino innititur auxilio; & decertante Exorciſta aſſiſtere debet, vt quod ſuis viribus aſſequi non poteſt, hoc ſuperna ope confortatus aſſequatur. Vnde ſimilis filio hominis pedes habebat ſimiles aurichalco, vt oſtendatur, Exorciſtam ſuam ſpem, ac fiduciam totam debere fixam habere in Deum: pedes enim ſpem ſignificant, vt docet D. Bernardus in verba illa Pſal. 90. *Quoniam in me ſperauit, liberabo eum*, dicens. *Quemcumq; locum calcauerit pes veſter, veſter erit. Pes veſter vtiq; ſpes veſtra eſt, & quantumcumq; illa proceſſerit, obtinebit, ſi tamen in Deum tota figatur, vt firma ſit, & non titubet.* 189. *Spes, ſeu fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, vt tutò, & efficaciter dæmones expellat.*

Quæ ſpes, (vt reſpicit tanquam obiectum primarium formale, ſolam bonitatem Dei clarè viſi, ſiue beatitudinem noſtram tàm obiectiuam, quàm formalem, quatenus nobis bona eſt) dicitur virtus theologica. Hæc videtur eſſe ſententia Scoti *in 3. diſt. 26. quæſt. vnica. §. ad quæſtionem*. Eandem tenet Gabriel *ibidem*, Suarez *in 3. par. tom. 1. q. 7. in Commentario ar. 4.* Bannez 2. 2. *q. 17. ar. 5. §. Caietanus, & cæt. verſ. Nota ſecundò.* & Ægydius de Coninch *diſp. 19. de Spe dub. 4. nu. 52.* *Obiectum ſpei.*

Sic autem definitur à D. Thoma *in 3. ſent. diſt. 26.* quòd *ſit expectatio certa futuræ beatitudinis, proueniens ex Dei gratia, & ex meritis noſtris*. à Filliucio verò *tract. 22. de præceptis Fidei, Spei, & Charitatis, & cæt. cap. 8. de virtute ſpei* ſic deſcribitur: *Spes eſt virtus Theologica diuinitùs infuſa, per quam certò expectamus futuram beatitudinem per merita ex diuina gratia prouenientia.* *Definitio ſpei.*

Spes verò (quatenus reſpicit nedum bonitatē Dei clarè viſi; ſed eius omnipotentiam, qua poteſt omnia nobis ſalutaria conferre bona, ac fidelitatem eius in promiſſis ſeruandis) dicitur fiducia; quæ eſſentialiter nō differt à Spe Theologica; addit tamen ſupra ſpem firmitatem quandam, ſeu robur: vndè Fiducia eſt ſpes perfecta, ac robuſtiſſima, vt benè docet Drexelius *lib. 5. de Conformatione hum. volunt. cum diuina cap. 2. §. 1.* dicens, *Spem hoc ſuperat Fiducia, quòd Fiducia non qualiſcumq; ſpes ſit; ſed robuſtiſſima, & perfecta.* *Obiectum fiduciæ.*

Hæc autem definitur à D. Thoma 2. 2. *q. 129. ar. 6.* quòd *ſit ſpes futuri auxilij concepta ex dictis aliorum: vel ex his, quæ ſunt in ſe, vel in alio.* Expreſſiùs autem ſic definiri poteſt: *Fiducia Theologica eſt ſpes firmiſſima, ac robuſtiſſima futuri auxilij concepta ex frequentatis actibus fidei theologicæ, qua quis firmiter credit, Deum nedum poſſe ratione ſuæ omnipotentiæ; ſed ratione etiam ſuæ infinitæ bonitatis, benignitatis, ac fidelitatis velle ei concedere quod animæ eſt ſalutare:* Ita colligitur ex Suarez *diſp. 1. proem. ſect. 1. nu. 8. & diſp. 8. de diſt. fidei ab omnibus donis, &c. ſect. 1. n. 3.* *Fiducia definitur.*

QVÆ-

QVÆSTIO I.

Quomodo huiuſmodi Fiducia augeatur.

190. *Fiducia quomodo augeatur.*

QVoniam plura adducemus infra *par.3. vbi de ratione*, ex quorum conſideratione maximoperè affectus in Deum moueri poteſt, ac fiducia erigi; hìc duntaxat modus, ſeu actus, quo talis fiducia augetur, eſt explicandus. Fiducia ergo proportionaliter augetur in voluntate, prout in intellectu augetur fides; quod ſolet contingere dupliciter.

Vno modo quando fides non tantùm prębet aſſenſum veritati reuelatæ, nec in ea ſolùm cognoſcenda, ſeu credenda ſiſtit; ſed extenditur ad praxim, veritatem creditam applicando voluntati, vt ſecundùm illam moueatur, ſeu operetur; tunc in voluntate proportionalis augetur fiducia, & animus orantis erigitur in ſpe, eamq; actu ipſe exercendo, in ea firmatur, ac roboratur; ita quòd animus eius non fluctuat, nec deficit in petendo.

Alio modo quando aliquis non tantùm habitu credit; ſed actu ſe exercet conſiderando promiſſionem Dei, eius veritatem, fidelitatem, ac bonitatem infinitam; tunc in voluntate augetur deuotionis feruor, aufertur tepiditas, magìs, magìsq; creſcit confidentia.

191. *Defectus fiduciæ vndè veniat.*

E conuersò quando intellectus deficit in applicanda practicè veritate credita voluntati, vt ſecundùm illam cum magna fiducia oret, licèt talis homo non habeat defectum in aſſenſu fidei, neq; in certitudine, qua credit, Deum eſſe fidelem in ſuis promiſſis; attamen ex defectu talis applicationis prouenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia: nam interdum animus orantis non erigitur in ſpe, non quia deſperet; ſed quia non actu exercet ſpem; vnde fit, vt animus fluctuet, & deficiat in petendo, ſicut oportet. Secundò quando quis deficit in exercitio, quia non actu conſiderat promiſſionem Dei, & veritatem eius, licèt nullam habeat dubitationē contrariam certitudini fidei; ex defectu tamen actualis fidei prouenit in voluntate proportionalis defectus; quia tepidè, & remiſsè exercet ſpem; ideò vel non perſeueranter petit; vel in ipſamet petitione nimis eſt remiſſus; & etiam plus hęſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat; quod totum redundat in imperfectionem, & defectum fiduciæ debitæ: Ita docet Suarez *tom. 2, de Virtute, & ſtatu Religionis, lib.* 1. *de Oratione c.* 24. *nu.* 8. Propter autem huiuſmodi defectus Apoſtoli non potuerunt illum Lunaticum curare; quia tunc habuerunt fidem languidam, nec rectè illa vſi ſunt ad conſiderandum ea, quæ poſſent mouere affectum, & fiduciam erigere.

QVÆSTIO II.

Quomodo Fiducia tollat hæſitationem.

192. *Fiducia tollit hæſitationem.*

REſpondetur, ſicut fides non excludit quoad intellectum niſi dubitationem certitudini fidei repugnantem; ita fiducia quoad voluntatem ſolùm

ſolùm excludit illum timorem, vel animi trepidationem, quæ excludat theologicam ſpem: Ac proinde ſi oratio fiat ex vera fide, & ſpe, ex hac parte habet conditionem ſufficientem ad impetrandum infallibiliter ex vi promiſſionis; quantumuis vel ex parte intellectus interueniat aliquod genus formidinis, vel dubitationis indeliberatæ, quæ ad infidelitatem non perueniat: vel ex parte voluntatis intercedat nimius timor, vel puſillanimitas ex conſideratione proprij defectus concepta. Nam hi defectus vel non ſunt culpabiles; vel non grauiter; vnde non excludunt verum actum fidei, & ſpei; nec reddunt culpabilem ipſam orationem: Ita docet Vega *lib. 9. in Concil. Trident. cap.* 28. Gloſs. ord. *ſuper epiſt. canon. D. Iacobi c.* 1. & Suarez *loco citato num.* 7. Quomodo

Veruntamen ſubdit Suarez *num.* 8. *in fine*; quòd debita fiducia in Deum deberet huiuſmodi defectus ſuperare, ac vincere: Quod preſtaret, ſi orans conſideraret nedum diuinam promiſſionem; ſed infinitam Dei bonitatem, prouidentiam, benignitatem, charitatē, liberalitatem, ac cætera Dei attributa. Ex qua conſideratione licèt non perueniatur ad iudicandum certò, & infallibiliter, Deum effecturum, quod petimus; ſæpè tamen peruenitur ad iudicium ita credibile, ac determinatum, vt excludat actualem hęſitationem, & animum orantis pacatum reddat: Ita Suarez *loco cit. nu.* 9.

Quando verò Deus vult per aliquem operari miraculum, ſolet ita mouere animum petentis, vt nihil hęſitet; ſed firmiter credat, illud impetraturū: quæ ab aliquibus ſolet dici fides miraculorum, quæ præſupponit fidē theologicam; & numeratur inter gratias gratis datas; prouenitquè ex quadam peculiari motione, & pręueniente gratia, cui homo non poteſt reſiſtere quātum ad illam particularem firmitatem intellectus, licèt quoad actum deſiderandi, & petendi liberè operetur: Ita docet Abulenſis *in cap.* 17. *Matth. q.* 165. & Suarez *loco cit.* 193. ***Fiducia in miraculo operando, qua.***

Frequentiùs verò, licèt non tàm ſpecialis gratia concedatur, datur maior, vel minor pręueniens gratia ita mouens ad petendum cum fiducia, vt magìs etiam, vel minus hęſitationem tollat, vel animum petentis ſecurum reddat: Quo modo dixit Caſſianus *Collat. 9. cap.* 32. ſignum futuræ impetrationis eſſe; quando Spiritus Sanctus mouet ad petendum cum magna fiducia, & quaſi ſecuritate impetrandi.

QVÆSTIO III.

Quos effectus efficere ſoleat huiuſmodi Fiducia in ſuis poſſeſſoribus.

INnumeri ſunt admirandi effectus, quos cauſare ſolet huiuſmodi fiducia in eos, qui illam poſſidere ſtudent. Eſt enim in manu Exorciſtæ, & omnium Chriſti fidelium veluti panoplia, ſeu omnis generis armatura; aut altera virga moſayca, qua valent nedum ab inimicis tàm inuiſibilibus, quàm viſibilibus, & à quacumque re aduerſa ſeipſos, & omnia ad ſe ſpectantia tueri, ac conſeruare; verùm etiam, cùm opus eſt, ob Dei nomen ſanctiſſimū glorificandum, Eccleſiæ ſplendorem augendum, ac totius Reipublicæ Chriſtianæ 194. ***Fiducia eſt armatura, ac veluti virga moſayca in manu confidentis in Deum.***

ſtianæ vtilitatem proſequendam (ad id ſpecialiter Deo cor mouente) admiranda opeta operari. Hi autem effectus genericè collecti clauduntur, ac breuiter ad ſexdecim Fructus reuocantur.

FRVCTVS PRIMVS.

Fiducia in Deum præſeruat à peccatis plurimis.

195. *Fiducia in Deum præſeruat hominem à vitijs, & à peccatis.*

PRimò hæc fiducia in Deum, ac firma confidentia in eius tutiſſima protectione preſeruat eũ, qui illam poſſidet, à vitijs, & à peccatis plurimis. Dauid Pſal. 33. verſ. 23. *Et non delinquent omnes, qui ſperant in eo.*

Vbi Franciſcus Titelmanus. *Qui in eò*, inquit, *ſpem ſuam iactatam, & benè firmatam habuerint, non cadent in peccatum tale, quo prorſus à Deo ſeparentur. Sollicitè enim curabunt, ne peccatum vllum tale admittant: & ſi fortè contigerit incidere, ſollicitè curabunt, ne in peccato permaneant; ſed reſurgent quantociùs in ſpe miſericordiæ Dei.*

Ioannes Baptiſta Folengius: *Qui ſpem*, ait, *omnem ſuam in Deo collocant, hi delinquere haud quaquam poſſunt ad mortem, quia ex Deo nati ſunt, ſemenq; Dei in ſe inſitum habent. Nihil ergo damnationis*, clamat Paulus, *eſt his, qui ſunt in Chriſto Ieſu, qui non ſecundùm carnem ambulant. Et hi ſunt quidem; qui ſperant in eo, vt è ſpe tandem, fiduciaquè in Deum copulata ſanctificationem omnem noſtram auguremur. Omnis*, inquit Ioannes, *qui ſpem habet hanc in eum, ſanctificat ſe.*

Rom.8.ver.1.

1.Io.3.ver.3.

Idipſum confirmat Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.5. cap.5.§.4.* dicens: *Vera in Deum fiducia non tantùm inquieti pectoris agitationem; ſed & huic contrarium torporem mentis, ac ſenium tollit. Quiſquis hanc feliciſſimam artem callet, ac reipſa tàm voluntati diuinæ, quàm prouidentiæ eius perfectè ſe tradit, graues vitiorum inſultus non metuit. Ita Deo innixum nulla vis, nulla fraus, nulla iam illecebra poterit vel ſtantem deijcere, vel ſubijcere dominantẽ.*

Diſertè hoc ipſum teſtatur D. Bernardus *ſuper eundem Pſalmum*, dicens: *Ita animus, ſi non præſumat de ſe; ſed ſi confortetur à Deo; poterit vtique dominari ſui, vt non dominetur ei omnis iniuſtitia.*

196. *Diffidentia origo eſt plurium vitiorum.*

E conuerſo diffidentia de Deo eſt cauſa plurimorum vitiorum, ac ſcelerum execrabilium. *Deo diffidere*, ait Drexelius loco cit. c. 10. §. 7. *aut eſt principium plurimorum ſcelerum, aut finis.* Ideò benè ait Folengius in Pſal. 31. verſ. 1. *Vnde ambitio? vnde cupiditas? vnde dominandi libido, etiam in his, qui in intimis Eccleſiæ penetralibus, & clauſtris latitant? vnde luxus? vnde faſtus, ſimultaſq́; ſimulatio, diſſimulatio, atq́; omnis generis vitia emanant? niſi quòd in alia re, quàm in Deo ſuam collocant fiduciam, ac ſpem mortalium plerique?*

FRVCTVS SECVNDVS.

197. *Fiducia in Deũ non ſinit facilè cadere in tẽtationes.*

Non ſinit facilè homines cadere in tentationes.

SEcundò hęc fiducia in Deum eſt telum acutiſſimum in hoſtes inuiſibiles intorquendum, quo facillimè debellari queunt, ne inducant homines in tentationem. Aptiſſimè

Aptiſſimè Folengius *in Pſal. 26.* apud ipſum 27. explicans illa verba: *Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum*; ait: *Multa ſunt caſtra illa* (nempe vitia, quibus diabolus nos impugnare tentat;) *ſed multa etiam nimis ſunt caſtra Domini: hæc quidem fortia, illa verò debilia, parumq; in Deo ſperantibus extimeſcenda. Habet etiam & ſpiritus ſua caſtra in cordis theatro, habet ſua tela, ſuas acies, ſuasq; teſtudines, atque arietes: quæ ſanè omnia ſpirituali tantummodo viro ſunt nota. Equidem neſcio, an tela acutiora in hoſtes intorqueri poſſint, quàm ea, quæ hic memorat Vates, nempe ſpem, ac confidentiam in Deo.* Vnde Titelmanus in illa verba Pſal. 90. *Quoniam ipſe liberauit me de laqueo venantium*, ait: *Tu namque es, Deus meus, qui tibi fidentem hactenus liberaſti, & liberabis (vti non dubito) etiam impoſterum, de laqueis, & inſidijs omnium inimicorum meorum, qui ad modum venatorum pauperculam animam meã ſummo ſtudio, & ſedulitate maxima perſequuntur, vt eam interimant: ponuntq; laqueos multiplices, & varias inſidias, vt illaqueatam in eis animam meam morte afficiant: quomodo ſolent venatores maximis laboribus perſequi innoxia animalcula, & laqueos ponere, foueas effodere, aliasq; inſidias ſtruere tantùm, vt illa poſſint comprehendere, & vita priuare.* & infra *verſ. 6.* in illa verba: *Non timebis, & cæt. à negotio perambulante in tenebris. Deus ita illæſum te ſeruabit ab omni malo, quod in tenebrarum latibulis obambulat, à tentatione graui, moleſta, & diuturna, quæ te multum & diù, quaſi circumeundo, & circumambulando moleſtat, vt tandem vel importunitate vincat: aut ex occulto tandem aliquando te opprimat, ſi quando te videat minùs paratum.* & paulò infra ait: *Ab inimicis huiuſmodi ſiue apertè per vim tentationum oppugnantibus æquè ſaluaberis in diuino auxilio; non poterunt tibi aduerſarij dæmones præualere propter diuinam cuſtodiam, quoſcumque tandem modos adinueniant, quamcumque tandem viam experiantur; ſiue occultè nocere cupiant, quaſi in occulto tenebrarum, abſque oppugnatione aperta, ſub latibulo aliquo; ſiue etiam apertam perſecutionem, aut tentationem omni ſibi conceſſa virtute aduerſus te exſuſcitent: etiamſi in omni ſua virtute aduerſum te conentur, & apertè te oppugnent, nihil patieris incommodi.*

Conſtat auctoritate Diuina Scriptura.

Theologorum.

Hoc idem teſtatur Dionyſius Carthuſianus in eundem Pſalmum. *A quatuor,* ait, *tentationibus liberatur, qui in adiutorio Altiſſimi habitat, ſcilicet à timore nocturno, à ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris, & ab incurſu, & dæmonio meridiano; & ita nullam tentationem quantumcumque grauem, ſeu vndique illatam veretur, dicens cum Apoſtolo: Omnia poſſum in eo, qui me confortat.* Philipp. 4. 13.

Idipſum teſtantur omnes Patres Pſalmum prędictum exponentes, Auguſtinus, Ambroſius, Hieronymus, Bernardus, Caſſiodorus, Paraphraſtes, & alij innumeri relati à Ioanne Lorino *in eundem Pſalmum.*

E conuerſò qui ſolis ſuis viribus, & non diuina protectione innituntur, cuicumque facillimè diabolicæ ſuccumbunt tentationi; vt benè obſeruat Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5. §. 5.* dicẽs: *Porrò, qui hac fiducia ſunt vacui, humana tantùm circumſpiciunt, omniaq; humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, vt hos in manu conſilij ſui deſtituat Deus.* Ex quo dæmones ſuis telis, ac iaculis illos (Deo non obſiſtente) haud difficulter proſternere valent.

Diffidentia facit ſuccumbere tentationibus.

FRV-

FRVCTVS TERTIVS.

Liberat, ac præſeruat à maleficijs, obſeſſionibus, ac moleſtijs diabolicis.

198. *Fiducia in Deũ liberat, ac præſeruat à maleficijs.*

Exemplum relatum ab Auctore.

TErtiò hęc fiducia in Deum liberat, ac pręſeruat homines in Deum cõfidentes à maleficijs, incantationibus, obſeſſionibus, ac vexationibus dęmoniacis; vt latè probauimus ſupra *num.66.* Quod experientia comprobauit anno 1648. menſe Septembri hac fiducia munitus, dum filium ſuum Dominicum primogenitum annos natum 16. Energumenum à dęmone liberauit Ioannes de Fantinis à Caſtro Franco. Is enim, dum pręfatum filiũ ſuum à dęmone obſeſſum ad me adduceret Venetias, vt à dæmonio liberarem, cæpit dæmon in itinere illum vexare, & acriter torquere; quare prædictus vir vtique pius, prudens, atque deuotus memor inſtructionis, qua ante ſemeſtre à me fuerat imbutus, dum filiam eius Franciſcam annos 15. natam energumenam (Sanctiſſimo nomine Ieſu à me interpoſito) à dæmone liberaueram, diuino fretus auxilio dæmonem obiurgare cępit, & increpare, ac ſuo modo vulgari ſermone illi pręcipere, ne vexaret filium; ſimulque filium excitare, vt in Deum confideret, quòd à dæmonio dubio procul fuiſſet liberatus. Propterea dæmon, diuina virtute eum impellente ob fidem illius viri firmam, ac ſinceram, coactus fuit è corpore iuuenis exire; ſed in egreſſu ſubmiſſa voce in aure illius dixit: *procertò ſcias, quòd exeo: quia Venetias nolo ad fratrem illum accedere; ſed cùm ad patriam tuam redieris, iterum in domum meam intrabo, vnde exiui.* Cum ergo coram me fuiſſet adductus, illum totaliter à dæmone liberum eſſe, comperi. Quare illum in fiducia benè inſtruxi, admonens, vt totam ſuam in Deo fiduciam collocaret, nec vllo modo dæmonem timeret: quia nihil poteſt contra eos, qui in Deum ſuam collocant fiduciam: qui ita benè inſtructus à quacumque dæmoniaca vexatione liber, ac illæſus permanſit.

Sed non tantùm à maleficijs, ac dæmoniacis obſeſſionibus, qui in Deo
199. ſuam collocant fiduciam; ſed etiam à timore ipſorum dæmoniorum, ab eorũ apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis liberantur, ac præſeruantur.

Præſeruat à timore dæmonis, & apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis.

Hoc probant Richelius, Eugubinus, Genebrardus, R. Abenezra, R. Kimmhi, qui exponentes illa verba Pſalmi 90. *Non timebis à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris,* intelligunt de timore, quo ſolent aliqui nocturno tempore concuti, ſiue naturali imbecillitate propriæ imaginationis; ſiue ſomniorum triſtium, ac turpium etiam obiectu, ſiue terriculamẽtis de induſtria à dæmonibus excitatis. Quæ vocantur vt docet Ioan. Lorinus in Pſal. 90. verſ. 5. & 6. *phantaſmata, ſpectra terricula, terriculamenta, lemures, empuſæ, ſpecies, vmbræ, laruæ, manes, ſimulachra, dæmones nocturni.* Ab horum omnium timore liberantur, qui totam ſuam ſpem, ac confidentiam conſtituunt in Domino. Hoc probat eruditiſſimè S. Bernardus prædicta verba exponens: *Scuto circundabit te, & cæt.* dicens: *Benè dicitur, non timendum à timore nocturno, & non dicitur à nocte: quia non ipſa afflictio tentatio*

tatio eſt; ſed magis timor ipſius. Nam & omnes laboramus, cum tamen non omnes inde tentemur; & qui tentantur, multò magis timore futuræ pœnæ (intellige, ait Lorinus loco citato, pœnæ corporalis, puta maleficij, vel obſeſſionis) *quàm præſentis dolore læduntur. Quia ergo timor ipſe tentatio eſt, congruè dictum eſt ei, qui circundatur ſcuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit.*

FRVCTVS QVARTVS.

Defendit ab inimicis, ac perſecutoribus viſibilibus.

QVartò non tantùm Deus protegit in ſe confidentem ab inimicis inuiſibilibus; ſed etiam à viſibilibus, ab hominibus, nempe iniquis, ac peruerſis, qui quærunt ſanguinem eius fundere, honorem deturpare; ac ſubſtantias ipſius diſperdere, diſſipare, aut vſurpare. 200. *Fiducia in Deũ defendit ab inimicis, ac perſecutoribus. Teſtantur Patres.*

Eruditiſſimè hanc veritatem teſtatur Titelmanus *in Pſalmum* 90. *ad literam* explicans illa verba: *Scapulis ſuis obumbrabit tibi*, dum ait: *Vox prophetæ eſt ad eum, qui habitat in adiutorio Altiſſimi. O tu quiſquis es, qui ſic (vt modò dictum eſt) tali confidentia habitas in adiutorio Altiſſimi, quàm benè tibi erit, & quàm eris ſecurus in iſta tua fiducia! Ecce Deus ipſe, in quo habes fiduciam, ſuæ potentiæ fortitudine tibi obumbrabit, quaſi ſcapulas ſuas ſuper te expandet, ſuum auxilium ſuper te faciet apparere; vt nocumenti nihil ad te poſſit pertingere: Quomodo, cùm pater ſcapulas ſuas, & humeros obijcit pro filio, vt is, qui paruulo nocere cupit, non poſſit, obſtaculum præbentibus latis obrumbratis patris ſcapulis. Et ſub expanſis alis miſericordiæ, ac bonitatis eius ſecurus ages, & confidendo tutus eris ab omni aduerſariorum nocumento; quomodo pulli gallinæ ſub alis, & pennis maternis agunt ſecuri, qui, cùm extra alas euagantur, accipitris, aliarumq; rapacium auium patent vnguibus, ſuntq; direptioni, & morti expoſiti.*

Idem *in eundem Pſalmum verſ.* 14. loquens in perſona Domini, rationẽ reddens, cur hominem in ſe confidentem protegat ab inimicis, ac perſecutoribus ſuis, alijsq; periculis animæ, & corporis: *Quoniam*, inquit, *in me ſperauit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. Ecce ego, ait Dominus, iuxta Prophetæ verbum, eum liberabo, & ſaluum faciam ab omni malo propter quod in me ſpem, & fiduciam conſtituerit; ſecundùm fidem ipſius faciam illi, & non eum fruſtrabor, neque confundam ab expectatione ſua, quoniam non noui ego in me ſperantes derelinquere: Ego eum defendam ab omnibus aduerſarijs, & omni malitia, eò quòd nomen meum cognouit, eò quòd in me credidit, & ſperauit, atque vt Patrem, Dominum, Protectorem, & Saluatorem inuocauit.* 201.

Huc appoſitè Chryſoſtomus *in Pſalmum* 124. initio, & paulo poſt initiũ in illa verba: *Qui confidunt in Domino ſicut mons Syon, &c.* ſic ait: *Montem dixit, ſpem in Deum incommutabilem, firmam, & conſtantem, inuincibilẽ, & inexpugnabilem. Quemadmodum enim ſi quis innumerabiles adhibeat machinas, montem nec conuellere, nec labefactare poterit: ita etiam qui eum aggreditur,* 202.

ditur, qui ſpem in Deum collocauit, reuertetur domum vacuis manibus. Sed cur non dixit abſolutè: Sicut mons, *ſed montis Sion meminit? Docens nos non debere animum deijcere in calamitatibus, nec ab eis peſſundari; ſed à ſpe in Deum pendentes, omnia ferre fortiter, & bella, & pugnas, & tumultus. Quemadmodum enim hic mons, qui fuerat quandoq; deſertus, & nudatus habitatoribus, ad priorem redierat proſperitatem, veteri ſtatu recepto, cum incolæ rediſſent, & miracula rurſus oſtenderentur: ita etiam vir fortis, & generoſus, licèt ab innumerabilibus inuadatur calamitatibus, minimè euertitur.*

§. I.

203. *Fiducia in Deũ eſt galea, lorica, anchora.* Hinc iuremeritò hæc confidentia in Deum à Drexelio *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 5.* vocatur galea, lorica, & anchora. *Hæc*, inquit, *in Deum fiducia eſt galea nullis rumpenda vulneribus, eſt lorica nulli penetrabilis telo, eſt anchora nulli obnoxia naufragio. Hanc ſicut anchoram habemus,* ait Apoſtolus Hæbr. c. *6. animæ tutam, ac firmam.*

Hac roborata fuit Suſanna. Hac galea, lorica, & anchora firmata erat, ac roborata Suſanna nobiliſſimum, & Pudicitiæ, & Fiduciæ ſpecimen. Hæc cum ad capitis ſuppliciũ, & ſaxatiles nimbos iam duceretur, flens ſuſpexit ad cęlum: *Erat enim cor eius fiduciam habens in Domino.* Nec fruſtra: omnium calculo, Daniele iudice, omni crimine, ac dedecore liberata eſt. Daniel. c. 13. verſ. 35.

Hac fuit munita Eſther. Hac non inferior Eſther rem magnam aggreſſa eſt per hanc itidem in Deum fiduciam. Lex erat in Aſſueri aula, vt ſi quis ad Regem ingrederetur non vocatus, morte id lueret, niſi Rex virgam auream protendiſſet in ſignum clementiæ. Cum verò Eſtherem hinc Mardochæus aſſiduis precibus vrgeret, vt Regem adiret; illinc obſtaret lex, & terreret; hoc demum inijt conſilij: Iudæi omnes iuſſi ſunt triduum totum inter preces, & ieiunia exigere: quod idem & Eſther fecit cum ſuis virginibus: *Triduo ſic exacto, Regina fiduciam in Deum ampliſſimam concipiens,* (docet Drexelius loco cit. cap. 4. §. 3.) *ingreſſa eſt ad Regem pro ſua gente deprecatura. Ex voto ceſſerunt omnia.*

204. *Hac ſuffultus Antiſtes Magdeburgicus.* Nec illud ſilentio inuoluendum, quod fertur à C. Fabr. *hiſtor. de Electoribus Saxoniæ.* Dux Saxoniæ Fridericus II. cognomento Placidus, Anno Chriſtiano milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quarto obijt. Hic princeps aliquot ante obitum annis Friderico è Comitum ſtirpe Antiſtiti Magdeburgico litem, & ab ea bellum cæpit mouere. Quod vt prudentiùs gereret, & cuncta cederent feliciùs, exploratorem miſit, qui de apparatu bellico, & conſilijs aduerſæ partis cognoſceret. Factum exploratis omnibus renuntiatum eſt, nil opportunum bello parari, ſed nec militem ſcribi: Antiſtitem præterea dixiſſe, cauſam ſe commiſſurum Deo, qui pro ſeruo ſuo arma ſumeret. Hoc vt Elector audiuit: *Alius,* inquit, *inſaniat, & bellum inferat ei, qui confidit ſuperiorem ſe futurum in cauſa ſua, Deo defenſore.* Laudandus Præſul, qui Dei patrocinio fiſus eſt: laudandus Princeps, qui poſitis armis Deum veritus eſt aduerſarium.

Tali confidentiæ lorica, ac galea munitus fuit S. Martinus Epiſcopus Turo-

Turonenſis, ad quem, vt refert Villegas *in vita eius*, cum quidam homo iniquus, ac peruerſus acceſſiſſet, vt ipſum occideret, & iam diſtricto enſe aduerſus ipſius caput ictum iecisſet, vt feriret, alio enſem retinente, & impediente, ne caput Sancti Epiſcopi attingeret, ipſe inconcuſſus manens, & immutabilis exiſtens nec timuit, nec tremuit, nec facies eius ex pauore colorem mutauit: Ex quo à ſuis Clericis interrogatus, quomodo tam impauidus in tanto diſcrimine vitæ perſtitiſſet? Reſpondit vir Dei; *Numquam tam modicus pauor me corripuit, ſicut nunc; certiſſimum namque mihi eſt, quòd Deus meus, cui ſeruio, & in quem omnem meam conſtitui fiduciam, numquam me in maioribus neceſſitatibus dereliquiſſet*. Digniſſimum ſanè tanto viro reſponſum. Nam teſte Iſaia cap. 40. *Qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem* (.i. humanam in diuinam) *aſſument pennas ſicut aquilæ: current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient*. Sic animoſiſſimus Rex Dauid: *In Domino ſperans*, inquit, *non infirmabor*. Optimè Theodoretus: *Gubernatorem*, inquit, *habeas Deum, & aurigam, & res tuæ ab illa prouidentia pendeant; nam hoc modo inconcuſſus manebis, & immutabilis*.

205. *Fiducia maxima D. Martini.*

Verſ. 31.

Pſal. 25. Verſ. 1.

Sed non ſolùm tuetur Deus in ſe confidentes in diſcrimine vitæ, & honoris; verùm etiam in periculis iacturæ bonorum temporalium, præcipuè contra incendiarios, fures, inſidiatores. Sic Euthymius apud Lorinum explicans illa verba Pſ. 90. *à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris*, ait: *Timor nocturnus, vnà cum negotio perambulante in tenebris indicat fures, incendiarios, inſidiatores, qui tali potiſſimùm tempore graſſantur, & incautos adoriuntur*. A quibus Deus protegit, ac defendit omnes in ſe confidentes, ne poſſint eis vllum quamuis minimum inferre nocumentum. Ergo *viriliter agite, & confortetur cor veſtrum omnes, qui ſperatis in Domino*.

Deus tuetur in ſe confidentes etiam in periculis iacturæ bonorum temporalium.

Pſal. 30. Verſ. 25.

FRVCTVS QVINTVS.

Liberat, ac præſeruat à morſu, ac veneno brutorum animalium.

QVintò liberat, ac præſeruat hæc fiducia in Deum ab innumeris periculis, quibus mortalis obnoxia eſt infirmitas, & à quibus homines quandoque ſolent inopinatò offendi; præcipuè tuetur à morſu, ac veneno brutorum animalium; ita vt non noceant ijs, qui in Deum ſuam cõſtituunt fiduciam (Deo illos protegente): Sic plures Doctores explicant illa verba Pſalmi 90. *Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem*. Quæ licèt myſticè intelligantur de dæmonibus, vel etiam de hominibus iniquis; vel de vitijs, ac peccatis, vt plures exponunt Patres relati à Ioanne Lorino in dicta verba: veruntamen ad literã accipiuntur de irrationabilibus, venenoſiſque brutis, quæ multi Sanctorum, præſertim in noua lege ſine læſione calcauerunt, ſicut eorum venena ſine nocumento biberunt, iuxta illud Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, & cæt. Serpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit*.

206. *Fiducia in Deũ liberat, ac præſeruat ab innumeris periculis.*

Varia miracula hoc teſtãtur.

Serpentes tollent: Hoc patet de Paulo Apoſtolo Act. 28. qui percuſſus à vipera in nullo læſus fuit; ſed viperam pendentem ad manum eius in ignem excuſſit. Verſ. 2.

excuſſit. Quod partim quoque contigit filijs Iſrael ex Ægypto gradientibus per eremum vaſtam, atque horribilem, & venenoſis animalibus plenam, quæ nocumentum nō intulerunt filijs Iſrael, quemadmodum Moyſes ſcripſit Deuteron. 8. *Dominus ductor tuus fuit in ſolitudine magna, & terribili, in qua erat ſerpens flatu adurens, & ſcorpio, ac dypſas.*

Verſ. 15.

Ita teſtatur Dionyſius Carthuſianus in illa verba Pſalmi 90. Idipſum annuit Ioan. Lorinus ibidem. Conſtat in Daniele, cui non nocuerunt ora Leonum, licèt exiſteret in medio eorum. Daniel. c. 6. & 15. In S. Franciſco, cui Lupus vorax, qui plures homines occiderat, nedum non nocuit, ſed vt agnus manſuetus humilis ſe ſubiecit, ac obedientiam præſtitit; & in alijs pluribus, quos ſacræ referunt hiſtoriæ.

Chronic. Fr. Minor. in vita eius par. 1. lib. 2. c. 39.

207. *Confirmant Sacræ Scripturæ interpretes.*

Hanc apertè veritatem fatetur Franciſcus Titelmanus in eadem verba: *ſuper aſpidem, &c.* loquens ad eum, qui totam in Deo ſuam conſtituit fiduciam. *Denique*, ait, *nec vniuerſum ſerpentum genus tibi quicquam nocere poterit; ſed abſque læſionis nocumento perambulabis ſuper aſpidem, & baſiliſcum, & ſimiliter ſuper aliarum ſpecierum ſerpentes cuiuſcumque tandem malitiæ, aut interfectionis fuerint, nihil tibi mali illorum venenum inferet. Immò neque leonem, neque draconem in via timebis; ſed ſecurus, & imperterritus in via tua conculcabis eorum capita; tametſi leo ferociſſimum ſit animal, draco aſtutiſſimum: tu tamen, & illius ferocem fortitudinem, & huius nociuam aſtutiam æquè victor calcabis, atque ſuperabis; hoc eſt, nulla virtus inimicorum, ſiue infirmorum, ſiue fortiorum, ſiue magnorum, ſiue paruorum tibi nocere poterit, aut præualere. Ecce enim altiſſimus, quem poſuiſti refugium, & ſpem tuam, dedit tibi poteſtatem calcandi ſuper omnes ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici.*

Sic ad literam transfert Felix: *Super leonem*, ait, *& aſpidem iter facies, conculcabis catulum leonis, & draconem. His quidem ferarum vocibus*, ait Baptiſta Folengius in eadem verba, *rerum omnium, quæ vel morſu, vel veneno, vel alia ratione qualibet noxia, & lethali obeſſe poſſunt, feritatem intelligi voluit; quas quidem non ſolum Dei amicis nocere haud quaquam poſſe, aſſerit; verùm etiam illis fore vſui, ac commodo. Ecce*, inquit Chriſtus, *dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper virtutem omnem inimici, & nihil vobis nocebit. Quæ enim res tam formidabilis eſſe poteſt, cui non imperet Dei amicus, atque illi frenum ponat?*

Lucæ 10. verſ. 19.

Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Conſtat de S. Ioanne Euangeliſta, qui venenum mortiferum hauſit, & nihil ei nocuit. Idem præſtitit S. Antonius à Padua pro conuerſione quorundam hæreticorum: vt habetur *Chron. Fratr. Min. par. 1. lib. 5. cap. 20. in vita eius.* Idipſum B. Iacobus à Marchia Pragæ in Boemia coram totius populi multitudine congregata ob Hæreticorum conuerſionem egit; & ſtatim poſt venenum hauſtum maiori ſpiritus feruore ſine vlla animi, vel corporis moleſtia altiſſima de fide Catholica, ac Romana Eccleſia contra Hæreticos myſteria prædicare cæpit, vt narrat Marcus à Lisbona *Chron. Fratr. Minor. par. 3. lib. 6. cap. 12.* Quod etiam alij Sancti præſtiterunt: vt ſacræ ferunt Hiſtoriæ.

Marci 16.

ERV-

FRVCTVS SEXTVS.
Liberat à Peſte.

SExtò, qui perſeueranti, fortiq; animo ſub Altiſſimi tutela, tanquam ſub ſcuto ſeſe texerint, dubio procul illorum protectionem aſſumet Deus, & præter alia mala, ac pericula, à quibus eos eripiet, liberabit etiam à peſte, & ab ægritudine repentina, prout magis expediens fuerit animæ eorum. 208.

Fiducia in Deũ liberat à peſte.

Sic teſtatur Simeon de Muis *Comment. in Pſal.* 90. vbi explicans illum verſiculum. *A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris:* legit: *A peſte perambulante, & cæt.* aitq; *Peſtis, ſi eſt à cauſa frigida, noctu, ſi à calida, interdiu, ac præſertim de meridie, cùm vehementior eſt ſolis calor, infeſta maximè eſt.* Sic interpretantur R. Ezra, D. Hieronymus, & alij, vt tradunt Simeon, & Lorinus, *à peſte, ſeu lue, exterminio, exitiali morbo, ægritudine repentina, noxa vaſtante in meridie.* Rationem reddit Simeon: *quia ſicut ſagitta,* inquit, *pernici volatu magnum aeris tractum momento permeat, ita peſtilentiæ venenum puncto temporis longè, latèq; ſpargitur, præſertim de die cùm ſolis calore fuſa, atque hiantia corpora virus promptiùs hauriunt.*

Teſtantur diuinæ ſcripturæ interpretes.

Cur peſtis vocetur ſagitta.

Idipſum confirmat Folengius dicens: *Ex Hebræo ſic transferunt: A peſte in caligine ambulante, ab ægritudine repentina deuaſtante in meridie. Nam illud exploratiſſimum eſt, quòd à quocumque peſtis genere, ſiue occultum illud fuerit, ſiue manifeſtum, immunis is erit, atque intactus, qui in protectione Dei cæli, hoc eſt ſummè potentis commorabitur.* Quare ſic Paraphraſtes: *A peſte, quæ clam inuadere homines ſolet, & ab ea, quæ de improuiſo exorta ſæuiet, ſecurus erit.*

Hac confidentia vallatus S. Bernardinus Senenſis, vt refert Drexelius *par.* 1. *Roſæ virtutum. cap.* 1. *de Charitate proximi.* §. 8. prima ſanctitatis rudimenta per charitatis obſequia apud Ciues ſuos deponens, cùm Senæ Hetruſcæ graui peſtilentia vaſtarentur, Bernardinus duodenis iuuenibus comitatus, quos ſibi delegerat, ægrotantium lectulos obire, grauiter affectos conſolari, egeſtate laborantibus ſubuenire, ſepelire mortuos, paratus omnes ſubire caſus, quos tetra lues illa ſe temerè ingerentibus adducere potuiſſet. In eo autem ampliſſimæ charitatis munere magis verebatur; ne quid decedentibus officeret ad beatitudinem conſequendam, quàm quis ſibi morbus obreperet ad vitam auferendam. Cæterum tantæ pietatis vir in tam præſenti periculo ſanus, & incolumis meruit conſeruari, dignusq; fieri, qui Religioni Seraphicæ adſcriptus multò magis prodeſſet hominibus concionando, quàm profuerat priùs miniſtrando. Poterat Bernardinus cum Ioanne gloriari dicens: *Nos ſcimus, quoniam trãslati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* Et dicere cum Apoſtolo: *Spe ſalui facti ſumus.* 209.

Fiducia hac munitus S. Bernardinus peſtẽ euaſit.

Chron. Fr. Minor. par 3. lib. 2. c. 5.

1. Ioan. c. 3. Verſ. 14.

Roman. c. 8. Verſ. 24.

FRVCTVS SEPTIMVS.
Illæſos, & ſecuros ſeruat in bello. 210.

Confidentia in Deum à vulneribus tuetur in bello.

SEptimò, qui huiuſmodi in Deum confidentia ad bellum muniti incedunt, quodammodo illæſi, ac ſecuri redduntur, eò quòd Deus per An-

gelos ſuos à quocumque vulnere, aut noxa illos tuetur, prout eorum ſaluti, ac diuinæ gloriæ magìs conuenit.

Teſtatur ſacræ ſcripturæ interpretes. Hoc apertiſſimè teſtantur R. Ezra, & R. Kimmhi illa verba Pſal.90. *Cadent à latere tuo mille, & cæt.* exponentes de bello, ac ſæuiente prælio; *quo tempore,* aiunt, *qui ſe Dei miſericordiæ committit, hinc inde millenis hominum corruentibus ſaluus emergit, nec ad eum vllum malum, aut hoſtis accedit.* Quibus ſe ſubſcribit Simeon de Muis. *Comment. in eund. Pſal.*

Idipſum confirmat Paraphraſtes apud Baptiſtam Folengium illa verba exponens tam de peſtilentia, quàm de bello, in quibus nullam patiuntur læſionem, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam, firmiter credentes, ac confidentes, quòd Deus ob infinitam ſuam bonitatem, ac fidelitatem eos ſit protecturus. *Etſi,* inquit, *tanta fuerit peſtis calamitas, aut bellorum immanitas; vt hinc à latere ſiniſtro mille, illinc à dextro decem hominum millia corruant; nihil tamen erit, quòd tu tibi metuas, ſiquidem te id mali non attinget.* Addit Folengius, *Vide iuſti hominis conſtantiam, qui, vel ruat æther, immobilis perſtat in Deo.* Vtrumq; etiam fatetur Titelm. in illa verba: *Non accedet ad te malum.* dicens: *Quoniam ipſum, qui eſt Altiſſimus, Dominum poſuiſti refugium tuum; ideò non poterit tibi vllum malum appropinquare; nullum te malum valebit apprehendere, vt nocumenti quicquam inde ſuſtineas: & nullum flagellum, nulla peſtis, nullum verò malum poterit ad domum manſionis tuæ intrare. Is enim, in quo refugium tuum poſuiſti Altiſſimus te ſibi fidentē ab omni malo ſeruabit, & noxia omnia longè profligabit.*

211. *Hoc experti sũt belli duces.* Hoc experientia in ſeipſis comprobarunt plures belli duces, qui hac diuina protectione muniti innumeros exercitus abſque vlla noxa, aut vulnere in proprio corpore inflicto profligarunt. Taceo de Dauide, Ioſue, Ezechia, Gedeone, Amaſia, Ioſaphato, & alijs, quos ſacræ conteſtantur hiſtoriæ, innumeras inimicorum cateruas conſtrauiſſe, ipſosq; diuina fretos protectione prorſus illęſos extitiſſe: de vnico referam Carolo V. auguſtiſſimæ memoriæ Imperatore: *Hac fiducia Carolus V. illæſus ſeruatus fuit in bello.* De hoc narrant Iuſtus Lipſ. *lib.1.monit. polit.cap.7. num.*10. & Franciſcus Robortel. *in orat. funebr. Bononiæ dicta.* Cum in Germania ad Ingolſtadium copias haberet, cinxiſſentque eum ingēti exercitu fœderati hoſtes, & ænæorum tormentorum copia ferream grandinem in caſtra ipſa non ſine graui pernicie immitterent; amicis monētibus, vt ſibi proſpiceret: Cæſar immutato vultu, & loco, arridens dixiſſe fertur: *Confidite, nullus vmquā Imperator tormenti ictu interijt.* Hic idem Imperator, cum intra vallum iam armatus ſtaret in hoſtem proditurus ad prœlium, magna eum baliſtarũ vi repellere conabatur hoſtis. Itaque iterum monebatur, vt ſaluti ſuæ cõſuleret, quibus animosè reſpondit: *Canes, qui valde latrant, non ſunt valde metuendi. Nec eſt, quòd timeamus, cum præſidio Dei ſatis vallati ſimus.*

Pſ.90. v. 11. Nimirum *Angelis ſuis mandauit Deus de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.*

212. *Deus protegit etiam quotquot ſunt de familia in ſe confidētiũ.* Sed quod mirum eſt, nedum protegit Deus à peſte, & bello in ſe confidentes; ſed quotquot ſunt de familia eorum tuetur.

Hanc veritatem teſtatur Simeon de Muis Comment. in Pſal. 90. in illa verba: *Non accedet ad te malum,* dicens: *Non accedet* (Hebr. *accidet*) *ad*

te malum vllum: & flagellum, Hebr. *plaga, peſtis ſcilicet, aut alterius cuiuſuis mali, non appropinquabit tabernaculo tuo,* ideſt, *nec tibi, nec cuiquam è familia tua: tranſiliet* enim *Dominus iuxta oſtium, & non ſinet percuſſorem,* ſeu *vaſtatorem ingredi domus veſtras, & lædere;* vt eſt Exo. 12. 23. *Tabernaculum* pro domo vſurpat, vxoremq; & liberos intelligit, & quotquot domi agunt.

Idipſum apertè docet Folengius in eadem verba: *Tabernaculum pro tota domo,* ait, *& familia hic poni iudico. Et eſt perinde atque tuti erunt tui omnes, non modò tu ſolus ab omni malorum genere, ac plaga.* Vnde ſic Paraphraſtes: *Quod ſi feceris,*ait, (dixerat enim verſiculo præcedenti, ſi poſuerit Altiſſimũ refugium ſuum) *auſim tibi polliceri, non futurum, vt vllum inopinatum malũ te corripiat, vel vlla plaga familiam tuam infeſtet. Nullum igitur fatum, nullumq; inſperatum malum te, aut tuos opprimet liberos, & vxorem, ò tu qui fiduciam tuam in Domino collocaſti! Bellabunt aduerſum te, & non preualebunt,* Hierem. c. 1.
quia ego tecum ſum, ait Dominus, *vt liberem te.* Verſ. 19.

FRVCTVS OCTAVVS.

Famem tollit, dans eſcam eſurientibus.

OCtauò, hæc confidentia in Deum ſufficienter ſuccurrit in his, quæ ad vitam ſunt neceſſaria. 213. *Fiducia in Deũ dat cibum eſurientibus.*

Hoc probat illud Dauid Pſal. 54. *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Immò vt diſcipulis ſuis, ac omnibus ſuis fidelibus Chriſtus magis inculcet, & vrgeat ad hanc vnam in Deo fiduciam collocandam, coruos, lilia, paſſerculos oculis ſubijcit: *Conſiderate,* inquit, *coruos, quia non ſeminant, neque metunt, quibus non eſt cellarium, neq; horreum, & Deus paſcit illos. Quantò magis vos pluris eſtis? Quis autem veſtrum cogitando poteſt adijcere ad ſtaturam cubitum vnum? Si ergo neq; quod minimum eſt, poteſtis, quid de ceteris ſolliciti eſtis? Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent; dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur, ſicut vnum ex iſtis. Si autem fenum, quod hodie eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia his indigetis.* Sic pluribus experimentis Diſcipulos ſuos probauit, vt eos edoceret, Deo ex toto corde fidere. Ita quaſi quinque millia hominum paſtu excepturus in vaſta ſolitudine Philippum interrogat, vnde panes emendi ſint. *Hoc autem dicebat tentans eum.* Sic & quatuor millia hominum cibo refecturus Diſcipulos in eam rem conſultores adhibens: *Quot,* inquit, *panes habetis?* At illi non magnæ fiduciæ: *Vnde illos quis poterit,* aiunt, *hic ſaturare panibus in ſolitudine?* Quibus Drexelius *de Conformat. voluntatis lib.* 5. *cap.* 1. §. 3. ait: *O viri, Deus poterit, qui nos ſibi in rebus omnibus vult fidere quàm integerrimè. Prouidentia diuina falli non poteſt; fallere non vult: ſtabit Deus promiſſionibus ſuis.*

Verſ. 23. *Hoc docet ſcriptura ſacra.* Luc. 12. V. 24. & ſeqq. Ioan. c. 6. v. 6. Marci c. 8. v. 4.

Docemur hoc omnium ætatum exemplis: Vt annonam Deus preſtaret Eliæ in ſe confidenti primò quidem Prophetæ dapiferos iuſſit eſſe coruos. 3. Regum. c. 17. *Corui quoque deferrebant ei panem, & carnes mane, ſimiliter* 214. *Teſtantur omnium ætatum exempla.*

Hac ſuffultus refectus fuit. Elias Proph. Drexel. lib. 5. c. 7.

panem, & carnes veſperi. Vt magis, ac magis, ait Drexelius, *Dei elucesceret prouidentia in ſuos amicos, ac confidentes, en aues rapaciſſimæ, quæ alioqui commiſſum ſibi commeatum conſumpſiſſent in via, niſi obſtitiſſet diuina prouidentia, iamiam à dapibus ſunt, & ad cyathos ſtant.* Deinde hunc ipſum Eliam Deus per pauperculam viduam pauit, cuius omnes facultates erant pugillus farinæ, & parum olei, quo vngeretur, non quo veſceretur; & tamen quot farinæ modij, quot libræ olei in pauperrimo hoc peno relatebant? Tertiò cum Elias egeſtatem ſuam ſecuro ſomno ſolaretur, adfuit alius Angelus è cęlo, panem, & aquam ferens; vt Habacuc Danieli meſſorum prandium attulit.

Daniel. c. 15.

§. I.

215\. EAndem hanc ſingularem beneuolentiam Deus ſexcentis alijs ſuorum amicorum in ſe confidentium exhibuit; farinam, panes, vinum occulta vi augendo; aut cũ hęc penitus deeſſent, inexpectata gratia ſubmittendo.

S. Paulus Anachoreta. Paulo inter Anachoretas primo annis ſexaginta dimidium panem detulit coruus, integrum pręſente Antonio.

Ioan. Erem. Ioannes Eremicola quatuordecim annis à nullo mortalium viſus, Ceruæ lacte paſſus eſt.

S. Rochus. Beatus Rochus aliquanto tempore panem quotidie accepit à cane; quemadmodum Elias à coruo.

Non vnus Eremicolarum illorum è palmis & cibum, & veſtem impetrauit; vna illis arbor, & ſator fuit, & piſtor.

S. Franciſcus cum ſuis Frat. Seraphicus P. noſter S. Franciſcus tam firmam, & inhæſitantem habebat in Deo fiduciã, vt Rom. Pontifici de alimentis ſciſcitanti reſponderit: *Matrem quidem habemus pauperem, Religionem; ſed patrem ditiſſimum.* Et hanc confidentiam ſuis in viaticum dare ſolitus erat, inſinuans illud Pſaltæ. Pſal. 54. *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Nec eum fefellit, aut confundit ſuas ſpes. *Verſ. 23.*

Nam cum ſemel è Dalmatia Anchonam verſus nauigaret, nec aliquid ſecum haberet ad manducandum, diuina fretus clementia, nedum ſibi, ac ſocio, ſed pro omnibus in naue exiſtentibus à Deo meruit annonam per Angelum exhiberi: Ita *in vita eius par. 1. Chronic. Fratr. Min. lib. 1. c. 3.*

Aliàs cum ſibi, ac toti familiæ defeciſſet panis, ac tantùm tres panes eis remanſiſſent, Fratresq; tunc eſſent numero triginta & vnum, facto ſigno Crucis ſuper tres illos panes, eos multiplicauit; ita vt ſufficerent nedum ad ſatiandum omnes illos Fratres; ſed etiam ex eis remanſerit cophinus fragmentorum: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 17.*

Sic cum quidam homo in itinere illum comitans ex ſiti vehementi quaſi deficeret; priùs à Sancto ad Deum oratione effuſa, velut alter Moyſes ſuæ fiduciæ virga è petra aquam eduxit, qua ſitim illius hominis extinxit, ſtatimq; fons ille exſiccatus eſt: Ita *par. 1. lib. 1. cap. 82.*

Sic aliàs fontem aquæ mutauit in vinum, vt plurium operariorum ſitim extingueret; & paulò poſt vas plenum aceto in vinum generoſiſſimum conuertit: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 52.* Alia plura huiuſmodi paſſim leguntur

mira-

miracula, quibus Dei maxima oſtenditur clementia, ac prouidentia in ſeruum ſuum in prouidendo illi victui neceſſaria ob ipſius in Deum maximam fiduciam collocatam.

§. II.

Simili fiducia filia eius ſpiritualis primogenita S. Clara ſigno crucis panem, & oleum auxit, quantum pro tota ſua familia alenda ſatis erat: Ita *in vita eius par. 1. lib. 8. cap. 9.* 216. *S. Clara cum ſuis Monialib.*

Pari modo Seraphici Patris plures filij eadem fiducia imbuti, ſæpiùs ſibi neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem à Deo per Angelos ſubminiſtrari meruerunt; vt ex varijs Chronicorum locis facillimè colligi poteſt.

Beato Didaco ſeruo ſuo iter agenti menſam parauit Deus, & vero Iſraelitæ in deſerto cibaria miniſtrauit: Ita *ex officio ipſius Sancti; & Chronic. par. 3. lib. 5. cap. 3.* *S. Didacus.*

Beato Ioanni è Capiſtrano Appenninos montes tranſeunti vnà cum aliquibus ſocijs præ fame ferè pereuntibus, nec habentibus, ex quo ſe reficerent, ab Angelo delatus fuit pro ſingulis panis recens, ac delicatus: *par. 3. lib. 4. cap. 2.* *B. Ioannes à Capiſtr.*

Alij duo Fratres iter agentes in deſerto ab Angelo ſub ſpecie Iuuenis pulcherrimi hoſpitio recipiuntur, cibarijs reficiuntur, ſuper fenum ad quietem capeſcendam adducuntur, ac mane diluculò idem Iuuenis illos vſq; ad ſemitam rectam comitatur, ſtatimq; ab oculis eorum euaneſcit: *par. 2. lib. 2. c. 21.* *Duo Fratres Minores.*

Immò quibuſdam alijs Deus in ſe confidentibus ab ipſis dæmonibus ſub forma Monachorum prouideri voluit: *par. 2. lib. 2. cap. 31.*

Alia innumera leguntur exempla, nedum in Chronicis Fratrum Min. ſed omnibus hiſtorijs ſacris, eorum qui ob maximam in Deum fiduciam collocatam meruerunt ſibi à Deo victui neceſſaria adminiſtrari, quos longum nimis, ac tædioſum eſſet, recenſere. Attamen non eſt reticendum hic vnum memorabile dictu: Duo Fratres more apoſtolico iter agentes ſine pera, ſine edulio, cum die quadam nihil ad manducandum inueniſſent, ob nimiam abſtinentiam cibi videbãtur fame aperire: petierant quidem oſtiatim eleemoſinam, ſed pro pane pacem, ac latratus canum audierant; idcircò quaſi diffidentes, omni ſpe vacui, mærore, ac triſtitia affecti incedebant; ſed ecce obuium habent adoleſcentem, qui eis duos tradens panes, ac mæſtitiæ cauſa perquiſita, ſe Angelum manifeſtauit, eoſq; acriter reprehendens dixit: *Modicæ fidei, quare dubitaſtis? Cur menti veſtræ non reuocaſtis verba toties à veſtro Seraphico Patre repetita: Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet? Si fidem habuiſſetis, maiora vobis dona communicaſſet Deus.* Confidite ergo: quia *nullus ſperauit in Domino, & confuſus eſt.* 217. *Angelus hanc fiduciam inſinuauit duobus Fratribus iter agentibus.* Par. 2. lib. 2. Chron. Fratr. Min. Eccl. c. 2. v. 11.

Quare optimè concludit Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 1. §. 3.* dicens: *Numquam nobis eſt deſperandum. Res anguſtæ domi ſunt? Dominũ habemus diuitem, qui numquam paſſus eſt ſuos extingui fame. Inimica inſurgunt agmina, ſiue terris nata, ſiue inferis excitata? Ducem habemus potentiorem, qui vno flatu regnorum diſperdet exercitus. Maledicæ premunt linguæ,*

& falſis onerant criminationibus? Deum intueamur iudicem, vindicemque & humana non metuemus. Neque enim ſe vinci ab homine patietur Deus, aut munificentiam ſuam ab humana fiducia ſuperari. Audet quis fidere? maiora donare audebit Deus. Audet ſperare magna? vincet humanam ſpem Deus. & è locuplete cęlorum theſauro, longè maioribus beabit: ita vt ad pellendam ægeſtatem humanam, ſatis ſit ſpem ſuam poſuiſſe in Deo, ac de illius liberalitate magna ſperaſſe. Ergo fide Deo: nam *beatus vir, qui ſperat in eo. Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & paſceris in diuitijs eius.*

Pſal. 33. v. 8. Pſal. 36. v. 3.

FRVCTVS NONVS.

Infirmitates curat.

218\. NOnò, hæc confidentia in Deum, ac fiducia in eius infinita bonitate, ac indeficienti fidelitate ægritudines expellit, ac morbos ſanat.

Fiducia in Deũ infirmitates ſanat. Conſtat ex poteſtate à Chriſto in Euangelio tradita.

Quam virtutem ſanandi ęgrotos Chriſtus Marci 16. communicauit omnibus in ſe credentibus, ac confidentibus dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt. Quibus verbis,* ait Alphonſus à Caſtro, verb. Exorciſmus, *Chriſtus promiſit, ſe numquam illorum inuocationi defuturum, qui nomen ipſius interpoſuerint.* Et Ioan 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet.*

Hac fiducia Apoſtoli, ac Sancti in nomine Ieſu cæcis viſum, ſurdis auditum, clandis greſſum, & curſum, ſermonem mutis, ſanitatem ęgrotis dederunt. Hac mediante quicquid ſalutare à fidelibus ſiue per Sanctos, ſiue per orationem, ſiue per res ſacras, puta breuia, agnus Dei, cruces, coronas, benedictiones, & alia id generis petitur, obtinetur.

Quæ fiducia debet eſſe ſine hæſitatione.

Verùm, vt hac fiducia homo obtineat id, quod petit, ea debet eſſe ſine vlla hæſitatione: ita vt ęgrotus (ſi velit à Deo optatam conſequi ſanitatem) debeat primò credere, quòd Deus dubio procul poteſt eum à tali infirmitate liberare: ſecundò quòd ratione ſuæ fidelitatis, (ſi ſanitas fuerit ſaluti animæ profutura) illam infallibiliter iuxta promiſſiones ſuas ei communicabit: Ita Suarez *tom. 2. de Religione, lib. 1. de orat. cap. 24. nu. 4.* & nos latè infra *par. 2. vbi de orat.*

219\. Confirmat hanc veritatem Benedictus Iuſtinianus in illa verba Iacobi Apoſtoli cap. 1. *Poſtulet in fide nihil heſitans. Poſtulat,* ait, *hoc loco Apoſtolus confidentiam, hoc eſt, ſpem minimè hæſitantem. Hæſitatio enim, vt in rebus agendis actionem, ſic in re propoſita orandi ſtudium vel retardat, vel omninò impedit.* Ideò ſubiungit Apoſtolus: *Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento mouetur, & circumfertur: non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino.* Quæ verba Apoſtoli explicans Titelmanus, ait: *Vt autem ſuæ petitionis conſequatur effectum, illud videat, vt fide poſtulet, nihil addubitans. Qui enim heſitans orat Dominum, propter inſtabilitatem ſpei ſuæ comparandus venit fluctui maris, qui ab omni vento nunc huc, nunc illuc ſine ordine agitatur.*

Apertè hoc docet idem Apoſtolus cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat*

inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum; vngentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, remittentur ei. Quæ verba clarè indicant, orandum eſſe ad Deũ cum fiducia, ſi volumus in infirmitate impetrare ſanitatem.

§. I.

HÆC autem fiducia nedum requiritur in curante; verùm etiam in eo, qui curandus eſt, (ſi ſit adultus rationis capax) vt docere videtur Suarez *diſp. 8. de diſtinctione fidei ab omnib. donis ſect.* 1. Quam regulariter etiam Chriſtus exigebat ab ęgrotis antequam illis impenderet ſanitatem: Sic illi languido piſcinæ Ioan. 5. dixit: *Vis ſanus fieri?* ſic illi cæco nomine Bartimeo, qui poſt Ieſum clamabat: *Ieſu fili Dauid miſerere mei*, dixit: *Quid vis, vt faciam tibi?* Marci 10. Sic alijs duobus cęcis Matthæi 9. dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* A quibus omnibus conſenſu voluntatis pręſtito, & actu fidei elicito, ipſe liberaliter eis ſanitatem largitus eſt, dicens: *Secundùm fidem veſtram fiat vobis: fides tua te ſaluam fecit.* Volebat enim, quòd ipſimet ęgroti (ſi rationis erant compotes) peterent ſanitatem, ac crederent, quòd poſſet illis tale conferre beneficium: Idcircò ſecundùm fidem eorum gratias illis conferebat. 220. *Fiducia in Deũ eſt neceſſaria ægroto adulto, vt ſanetur.*

Hanc veritatem magis, ac magis probat id, quod accidit cuidam cæco à gentibus Bethſaidæ Chriſto oblato Marci 8. *in cuiuſuis oculos Ieſus expuens, impoſitis manibus ſuis, interrogauit eum, ſi quid videret: Et aſpiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.* Ita quòd non perfectè cæpit videre; ſed tantùm confuſè, & imperfectè cępit diſtinguere obiecta. *Deinde iterum impoſuit manus ſuper oculos, & cæpit videre, & reſtitutus eſt, ita vt clarè videret omnia.* Sed cur ſtatim in principio perfectam non recepit viſionem? An Chriſtus fortaſſe tunc perfectam ſanandi non habebat facultatem, vt perfectè citò illum ſanare poſſet? Abſit, vt dicamus hoc! Cur ergo perfectam illicò non eſt aſſecutus ſanitatem, ſicut alij plures cęci, muti, ſurdi, claudi, paralytici, alijsq; ęgritudinibus affecti? Theophilactus eruditè reſpondit: *Quia cæcus ille perfectam non habuit fidem, idcircò non ſtatim ipſum reſpicere facit; ſed ſenſim, vtpotè integra carente fide. Iuxta enim fidei magnitudinem, & ſanitas datur.* *Hoc probat factum cuiuſdam Cæci.*

Hoc idem prorſus euenit ęgrotis noſtri temporis, cùm deſiderio ſanitatis cõſequendæ Sacerdotes aduocant, vt ab eis ſacris benedictionibus muniantur. Nam iuxta Chriſti ſententiam Ioan. 14. *Qui credit in me opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet*, ſi ęgroti maxima ſunt muniti confidentia, quòd Deus mediante illius Sacerdotis benedictione, nedũ poſſit illos à tali ægritudine eripere; ſed ratione ſuæ infinitæ bonitatis, & fidelitatis inuariabilis, eis dubio procul ſit ſanitatem pręſtiturus (ſi ſit ſaluti animæ profutura) hi vtique vel optatam obtinent ſanitatem, vel aliquod aliud donum: Immò quando infallibiliter vult talem conferre ſanitatem, *Non ſolum,* ait Toſtatus quæſt. 165. in c. 17. Matthęi, *dat deſiderium petendi; ſed etiam confidentiam certiſſimam obtinendi, & tunc obtinent infallibiliter* 221. *Aegroti iuxta fidei magnitudinem ſanitatem accipiunt.*

id,

id, quod petunt. Cùm autem non dignatur concedere, quod petunt, etiamſi concedat deſiderium petendi, & ſpem aliquam obtinendi; non tamen donat fiduciam certiſſimam obtinendi. Et cum petant ſine fide: quia hęſitant, non obtinent: vel tantùm obtinent partim, & imperfectè.

Experiẽtia docet. Hoc centies experientia mihi euenit in varijs nedum obſeſſis, ac maleficiatis; ſed etiam naturali ægritudine affectis Romæ, Venetijs, Bergomi, & alibi; Adultis enim Deus ſecundum fidem eorum ſanitatem impertiebat. Nam alij etſi in limine mortis exiſtentes, & à Medicis prorſus vt incurabiles derelicti: quia fide inhęſitanti confidebant, ſe à Deo mediante mea benedictione, & ad Deum deprecatione conſecuturos ſanitatem, à fiducia ſua non ſunt fraudati: alij verò, quia fiducia debita carebant, idcircò ſanitatem non ſunt aſſecuti: alij quia modicam habebant fidem, incipiebant meliùs ſe habere, & pedetentim obtinuere ſanitatem. Ita quòd iuxta fidei eorum magnitudinem, & ſanitas illis dabatur. *Fili ergo in infirmitate ne deſpicias* Eccliſ. c. 38. v. 5. *te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te*: quia *nullus ſperauit in Domino, & confuſus eſt.* c. 2. verſ. 11.

FRVCTVS DECIMVS.

Defendit à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione, alijsq; periculis inopinatis.

222. *Confidentia in Deum defendit*

DEcimo, defendit hæc fiducia in Deum à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione, incendijs, alijsq; periculis, quibus humana fragilitas ſubiacet.

A Terræmotu. Sic Antiochia ſeruata fuit. De terræmotu narrant Euagrius *lib. 4. c. 6.* Theophanes *Miſcell. lib. 16.* Cedrenus *in Annal.* & Nicephorus *lib. 17. cap. 3.* quòd Antiochia terræ motibus crebertimè erat quaſſata, pręſertim anno quingenteſimo vigeſimo octauo, quo tempore Deus viro ſancto id conſilij dictauit, vt ædium foribus inſcriberetur. CHRISTVS NOBISCVM; STATE. Quicumque hoc ſuis domibus inſcripſerunt, ijs terræ tremores nihil obſuerunt. Inde vrbs nouo nomine dicta eſt Theopolis. Idem de homine illo affirmaueris, cuius pectori, ſeu cordi altiùs inſcriptum eſt CHRISTVS MECVM; STO, ET ILLI FIDO. Vbi hęc ædium frons eſt, ibi Chriſtus propugnator eſt, qui Lucæ cap. 24. v. 36. calamitatem omnem amantiſſimis illis vocibus ſolatur, *Ego ſum nolite timere* nec hoſtem vllum, nec vlla aduerſa. Ego ſum adiutor in opportunitatibus, in tribulatione.

223. *A fulmine.* De Fulmine refert Ioan. Baptiſta Folengius Monachus Caſſinenſis, quòd cum in excelſum Caſſinum montem crebra cadant fulmina, ideò hac de cauſa cum ipſi Monachi ſoleant ad dęmones fugandos, ac Deum propitium habendum in ſublime cruces erigere, facere ſupplicationes, & vota; in Pſalmum 18. ait: *Vidimus ſæpè, maximo cum ſpectantium miraculo, & ſtupore,* In Pſal. 77. *Sic Monaci in monte Caſſino ſeruati ſunt.* *ipſius fulminis telum iamiam terris propinquum vi precum in aere pendere, tandemq; in medijs ipſis coruſcationibus vnà cum nimbis in tenuiſſimum vaporem reſolui.* Quis tenuit fulmen, ne terram pertingeret; ſed potiùs in vapores ſolue-

ſolueretur? Non vtique aliud, quàm oratio cum maxima fiducia ad Deum directa.

De aquarum ſubmerſione quomodo fiducia in Deum ſeruet, teſtis eſt Elcearius Comes notæ ſanctitatis vir, de quo narrat Drexelius *de Conform. voluntat. lib. 5. cap. 4. §. 5.* quòd cum mari ſe commiſiſſet Neapoli cum tota familia Prouinciam repetiturus, maxima exorta tempeſtate, omnibus, qui in naui exiſtebant, nihil aliud deeſſe videbatur, quàm ſecum nauim ſepeliri aquis. Solus Elcearius formidine abiecta forti animo perſtabat, eadem illi ſerenitas, idem oris color, eadem animi conſtantia. Nam dum alij cum iratis fluctibus luctabantur, ille ſuauiter cum Deo agebat, ac cęlum fiducialibus fatigabat precibus. Tandem ſubducta in portum naui nonnullos è ſuis grauiter incuſauit, quòd clamoribus, & lacrymis ſatis oſtēdiſſent, perexigua ſeſe fiducia in Deo niti, nimiumq; à morte abhorrere. Seorſum autem Dalphina coniux interrogabat Elcearium, an ipſe ſolus in tam pręſenti periculo desijſſet eſſe homo, & mortem tam vicinam non timuiſſet? Cui ille. *Totum me,* inquit, *diuinæ voluntati tradidi, paratus, ſi ſaluis omnibus, ſolus haurirer fluctibus.* Hoc eſt, quod Hebręus ſapiens monuit Prouer. c. 3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo.* 224. *Ab Aquarum ſubmerſione. Sic S. Elcearius cum tota ſua familia ſeruatus eſt.* Verſ. 5.

§. I.

HÆC enim fiducia eſt velut aſylum ſecuriſſimum, ad quod in omnibus periculis, tribulationibus, ac neceſſitatibus eſt confugiendum. 225. *Fiducia in Deũ aſylum eſt ſecuriſſimum in omnibus periculis.*

Hoc elegantiſſimè docet Drexelius loco citato cap. 3. §. 2. *Si quem calamitas feriat,* inquit, *fiduciam ille in Deum augeat. Quid enim, obſecro, mi homo agis, cùm te ſubitus imber opprimit? in vrbe tectum, credo, ſubis, deprahenſus in campo patulam circunſpicis arborem, qua nimbum defendas. En tibi tectum, en arborem, en aſylum ſecuriſſimum, fiduciam in Deum: nec vmquam opportunum eſſe poteſt in ſolitudine hoſpitium, in imbre tectum, in frigore ignis, aut balneum, atq; tibi erit in omnibus aduerſis fiducia in Vniuerſi Dominum: quæcumque demum in te ruant procellæ, tutiſſimus ſtabis ſub hoc imbricato tecto. Fide Deo, & vti nautæ cum omnia ad nauigandum comparant, ventum à Deo præſtolantur; ita tu officio tuo non deſis, cætera curabit Deus: tu propoſitiones pone, concluſionem Deo relinque, fac antecedens, conſequentiã faciet Deus. Fide Deo.*

Rationem reddit Titelmanus in Pſalmum 45. verſ. 1. Quia *Dominus Deus noſter, in quem credimus; qui nobiſcùm eſt vſque ad conſummationem ſæculi, ipſe eſt tutiſſimum noſtrum refugium, & noſtra fortitudo, per quem ab obuenientibus quibuſcumque periculis ſperamus ſaluari, ipſo tanquam aſylo intra ſeſe nos concludente, & tanquam forti pugnatore pro nobis propugnante, adiutor eſt nobis magnus valde, ſemper paratus in omnibus tribulationibus, & malis, quæcumque nobis obuenerint, numquam derelinquens ſeruos ſuos in afflictionibus, atque periculis. Propter ergo fiduciam eius non deſperabimus, neque deijciemur, aut conſternabimur animo, neque timebimus quicquam.* Reuela igitur *Domino viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet.* 226. Pſal. 36. v. 5.

FRV-

FRVCTVS VNDECIMVS.

Victoriam reportare facit de inimicis.

227. *Fiducia in Deũ vincit inimicos.* VNdecimò, hæc fiducia in Domino collocata pręclaras reportare facit victorias de inimicis, prout ex eis exoritur gloria Dei, & animæ ſaluti magìs expedit.

Hoc teſtatur Dauid de ſeipſo. Hoc apertè fatetur ille ſtrenuiſſimus belli dux, ac Iudeæ, Iſraelisq; princeps Dauid Pſalmo 59. *Lætabor*, ait, *& partibor Sichimam.* Ego, vt rex, & princeps populi tui, ò Deus, lætabor in triũphis victoriæ, ex virtute dexteræ tuæ contra aduerſarios populi tui, & diuidam terram Sichem, tanquam bello partam, populo meo: *Et conuallem tabernaculorum metibor*, & vallem illam, quæ Sochot dicitur (ideſt tabernaculorum) ego dimetiar tanquam meo dominio, & iuri ſubiectam.

Eius præclaræ victoriæ recenſentur. *Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes, & Ephraim fortitudo capitis mei.* Populus Galaad item mihi ſubiectus eſt, ſimiliter & Manaſſe: populus autem Ephraim pręcipua, & velut capitanea eſt fortitudo mea, & qua robur, ac virtus capitis (ideſt principatus mei) vtpotè alijs tribubus potentior, bellicoſior, & numeroſior. *Iuda rex meus.* Tribus Iudæ regnum mihi præſtat, in qua & principium fuit regni mei. *Moab olla ſpei meæ. In Idumeam extendam calciamentum meum: mihi alienigenæ ſubditi ſunt.* Populus Moabitarum eſt mihi veluti olla, & lebes oblectationis, vnde haurire poſſim delicias, & oblectationem, eisq; liberè vti iuxta deſiderium meum. Super filias Edom extendam calciamentum meum, ſuper illos calcabo tanquam perfecta ſubiectione pleniſſimè ſubiectos mihi Philiſtijm, Amalechitæ, & alienigenæ per circuitum facti ſunt mihi tributarij. *Quis deducet me in Ciuitatem munitam? quis deducet me vſque in Idumæam?* Et quis eſt, qui me perduxit vſque in Ciuitates munitas, vt loca etiam tutiſſima obtinerem? Quis me deduxit in Ciuitates Idumæorum admodum robuſtas, & populoſas, vt eas cogerem ſub imperium regni Dei? *Nonne Deus, qui repuliſti nos? & nõ egredieris Deus in virtutibus noſtris?* Quis alius præter te Domine, qui olim videbaris abieciſſe nos; nec volebas cum exercitibus noſtris ad pugnã egredi, nolebas pugnare cum exercitibus noſtris, nolebas tua pręſentia defendere populum tuum pugnantem; ſed quaſi à prělio abſens permiſiſti vinci exercitus noſtros ab aduerſarijs? Nunc idem ipſe reſpexiſti nos, & egreſſus nobiſcum dediſti nobis præclaras victorias. *Da nobis auxilium de tribulatione.* Tu itaque Domine ſemper pręſta nobis de tribulatione auxilium: cum inſurrexerint aduerſum nos aduerſarij, & tribulatores populi tui, ſuccurras tu nobis auxilio tuo. Quid tot copiæ nos iuuabunt, niſi tu pręeas? *Quia vana ſalus hominis.* Prorſus vaniſſimum eſt auxilium, & ſalutem expectare ab humana potentia, cum tu illam habeas in manu tua. *In Deo faciemus virtutem, & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.* Non, inquit, noſtris copijs, ac viribus freti, quia prorſus imbecilles ſumus, & impotentes; ſed te ſolo, ò Deus, fortiter agemus, in tuæ virtutis fiducia, & auxilio

lio validiſſimè agere poterimus magnæ virtutis opera, tua virtute confortati viriliter. Tu quoque facillimè hoſtes noſtros proſternes, & conculcabis: tu abſque omni labore, ac ſine moleſtia noſtra, aut periculo ad nihilum deduces omnipotenti fortitudine tua aduerſarios noſtros, quanticunque tandem ſiue numero, ſiue fortitudine extiterint: propter quod in te ſemper fiducialiter perſtare volumus, & tuo ſancto cultui ſemper inhærere, neque abs te abſcedere in perpetuum.

Prędicta verba ad literam ſic exponunt, ac legunt Gręcus, Latinus, Chaldęus, & Hebręus: ita Simeon de Muis, Franciſcus Titelmanus, Io. Baptiſta Folengius, Dionyſius Carthuſianus, Ioannes Lorinus, & alij communiter. Non ergo mirandum, quòd Dauid tot victorias de inimicis reportauerit, tot glorioſos egerit triumphos, cum ſæpiùs coram Deo ſe fuerit proteſtatus, pugnare non proprijs innixus viribus, non de humana potentia cōfiſus; ſed ſola Dei omnipotentia, ac virtute fretus. Sic Gigantem Goliath in nomine Domini proſtrauit: ſic Philiſthæos: ſic cęteras nationes hac fiducia munitus ditioni ſuæ ſubiecit.

§. I.

Simili artificio diuino illuſtriſſimi viri de inimicis ſuis pręclariſſimos egere triumphos. 228.

Abrahami in Deum fiducia.

Abrahamus cum trecentis octodecim vernis quatuor Reges aggreſſus vicit ſumma in Deum fiducia. Geneſ. 14.

Moyſis.

Moyſes Deo nixus quæ non prodigia patrauit? vniuerſos Ægypti exercitus vno maris ſepulchro clauſit. In Amalecitano bello, dum populus Iſrael contra Amalec pugnabat, ipſe ſtans in vertice collis velut ſpectator ocioſus, virgam Dei habens in manu ſua totos proſtrauit exercitus. Exod. cap. 17. Verſ. 9. Moyſis panoplia fuit virga, & in Deum fiducia.

Calebi.

Quid de Calebo memorem? qui tantæ fuit fiduciæ in Deum, vt tot centenis hominum millibus variè tumultuantibus, vnus ille animosè obſiſtens proclamarit: *Nolite rebelles eſſe contra Dominum, neque timeatis populum terræ huius: quia ſicut panem, ita eos poſſumus deuorare; receſſit ab eis omne præſidium: Dominus nobiſcum eſt, nolite metuere*. Numer. cap. 14. Verſ. 9.

Gedeonis.

Et quantæ in Deum fiduciæ fuit Gedeon ad trituram potiùs, quàm ad militiam educatus, qui cum trecentis viris tot hoſtium millia & inuadere eſt auſus, & vincere? Iudic. cap. 7. Verſ. 20.

Ezechiæ.

Sic Ezechias ingenti fiducia plenus non tantùm quindecim annos vitæ ſuæ auctarium impetrauit, ſoliſq; vmbram per decem lineas reuocauit; ſed inſignem de inimicis victoriam reportauit. Nam priùs cilicium, quàm loricam ſuaſit induendum, quo armatus primus ipſe templum adijt, & populum ad preces, & fiduciam concipiendam hortatus: *Viriliter agite*, inquit, *& confortamini: nolite timere, nec paueatis regem Aſſyriorum, & vniuerſam multitudinem, &c. Cum illo enim eſt brachium carneum, nobiſcum Dominus Deus noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnatq; pro nobis*. En pleniſſimam fiduciæ adhortationem! 2. Paralipom. c. 32. v. 7. & 8.

Non

§. II.

229. *Ioſaphati regis.* NOn eſt ſilentio prætereundum id, quod accidit regi Ioſaphato, cum
ingens Moabitarum, & Ammonitarum exercitus ei immineret: Hic
2. Paral. c.20. cum viribus nequaquàm par eſſet hoſti, ingenti fiducia *totum ſe contulit ad*
Verſ. 3. *rogandum Deum*. Iamque prolixiùs precatus, pręclariſſimam hanc clauſu-
Verſ. 12. lam adiecit: *Cum ignoremus, quid agere debeamus; hoc ſolùm habemus reſi-*
dui, vt oculos noſtros dirigamus ad te. Hìc Iahaziel diuino afflatu ęſtuans,
Verſ. 15. proclamat è turba: *Attendite omnis Iuda, & qui habitatis Hieruſalem, & tu*
Rex Ioſaphat: Hæc dicit Dominus vobis: Nolite timere, nec paueatis hanc
Verſ. 17. *multitudinem; non enim eſt veſtra pugna, ſed Dei. Non eritis vos, qui dimica-*
bitis; ſed tantummodò confidenter ſtate; & videbitis auxilium Dei ſuper vos.
His vocibus mirè animatus Rex Ioſaphat exercitum duxit in hoſtem; ne
verò ſui milites ad tantæ multitudinis occurſum trepidarent, inſtar ſtrenuiſ-
ſimi ducis omnium animos oratione pręmuniens: *Audite me viri Iuda*, in-
Verſ. 20. quit, *credite in Domino Deo veſtro, & ſecuri eritis*. Et mox contra quàm fieri
Verſ. 21. ſolet in prelio, *ſtatuit cantores Domini, vt laudarent eum in turmis ſuis, & an-*
tecederent, ac voce conſona dicerent: Confitemini Domino, quoniam in æternũ
miſericordia eius. En Regem cum milite in aciem, velut Epiſcopum cum
Sacerdote ad templum prodeuntem! Res planè inſolita, & ridicula in bellis imbellem cantantium turmam in fronte agminis collocare. Sed adfuit Deus Ioſaphato tanta Dei fiducia pugnaturo. Cumque cępiſſent, non milites tela iacere; ſed cantores ſacra carmina canere, hoſtes in ſeipſos verſi mutuis ſeſe vulneribus conciderunt. Porro Ioſaphati exercitus, cum progrederetur, omnem campum cadaueribus ſtratum reperit, nec ſupererat, cui necem liceret effugere. In tanta verò cadauerum ſtrage ſpolia inuenta ſunt tam opima, & copioſa, vt aſportandis iis nec triduum quidem ſuffecerit. En quid poſſit ſincera in Deum fiducia rerum omnium potens, inexpugnabilis!

§. III.

230. *Plurimorum victoria.* TAceo victorias, quas Deo pugnante pro ipſis, pręclariſſimas obtinuerunt de inimicis ſuis Eliſęus contra Milites Regis Samariæ; Iudith de Holoferne, eiuſque milite ingenti; Debora propheteſſa de Siſara, ac grandi exercitu Regis Aſsyriorum; Onias ſummus Sacerdos de Heliodoro, eiuſque exercitu, illud duntaxat Iudæ Machabæi monitum referam memoria dignum, quod ipſe ſuis militibus multitudinem inimicorum timentibus tradidit 1. Machab. c. 3. *Facile eſt*, inquit, *concludi multos in manu paucorum, & non eſt differentia in conſpectu Dei cęli, liberare in multis, & in paucis: quoniam non in multitudine exercitus victoria belli; ſed de cęlo fortitudo eſt. Ipſi veniunt ad nos in multitudine contumaci, & ſuperba, vt diſperdant nos, & cæt. Sed ipſe Dominus conteret eos ante faciem noſtram:* Et 2. *Machab. cap.* 10.
Iudæ Machabæi maxima in Deum fiducia. opus dignum geſſit, quod à quocumque milite Chriſtiano litteris aureis

cordi

cordi inſcribatur. Hic cum aduerſus exercitũ peregrinæ multitudinis cum paucis militibus prælium eſſet commiſſurus, *prius deprecatus eſt Dominum vnà cum ſuis militibus, caput terra omnes aſpergentes, lumboſq; cilicijs præcincti ad altaris crepidinem prouoluti, vt ſibi propitius, inimicis autem eorum eſſet inimicus, & aduerſarijs aduerſaretur, ſicut lex dicit. Primò autem Solis ortu vtriq;* Exod. 23. v. 20.
commiſerunt: iſti quidem victoriæ, & proſperitatis ſponſorem cum virtute Do- Deut. 28. v. 7.
minum habentes: illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum vehemens pugna eſſet: apparuerunt aduerſarijs de cælo viri quinque in equis, frenis aureis decori, ducatum Iudæis præſtantes: ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis circunſeptum incolumen conſeruabant: in aduerſarios autem tela, & fulmina iaciebantur, quo & cæcitate confuſi, & repleti perturbatione cadebãt. En tutiſſimam Dei protectionem pro ijs, qui in illo ſuam conſtituunt fiduciam, ab eoque omne expectant auxilium; illi omnem vim, ac fortitudinem tribuentes, ac conſequenter victoriam non ſibi, aut ſuo robori, ſed eius gloriæ, & honori referentes: ſicut faciebat iſte dux inuictiſſimus, qui non ſuã, ſed Dei victoriam appellabat: vt habetur cap. 13. eiuſdem libri: *Et dato ſigno ſuis Dei victoriæ!* Ex his autem enarratis quid aliud colligitur, *quàm eos omnes, qui in alios habent imperium, monere, vt fiduciam locent in ſolo Deo, qui animos hominum verſat, iubetq; ſumma, & ima, medio curſu ſiſtere?* ait Drexelius *de Conform. voluntat. lib. 5. cap. 4.* Confide ergo in Deo chriſtiane miles: *& bellabunt aduerſum te, & non præualebunt, quia ego tecum ſum, ait Dominus, vt liberem te.* Hierem. c. 1. Veſtigia ſequere illius Iudæ Ma- Verſ. 19.
chabæi, qui hoſtilem apparatum conſiderans, *extendit manus in cælum, &* 2. Machabæor.
Dominum prodigia facientem inuocauit, qui non ſecundùm armorum poten- c. vlt.
tiam; ſed prout ipſi placet, dat dignis victoriam. Nec ipſe ſolùm dux ante Verſ. 21.
congreſſum *os Domini interrogauit* ardentiſſimis precibus; ſed & copias ſuas ad idem faciendum exemplo ſuo accendit. Ita, *qui cum eo erant, inuo-* Verſ. 26.
cato Deo, per orationes congreſſi ſunt. Neque tantum ad pugnæ initium; verùm etiam in ipſo pugnæ furore Deum aſſiduè appellabant: *manu quidem* Ibid. v. 27.
pugnantes, ſed Dominum cordibus orantes, proſtrauerunt non minus triginta quinque millia, præſentia Dei magnificè delectati. Hoc eſt, os Domini ſeriò interrogare.

FRVCTVS DVODECIMVS.

Neminem fallit, aut confundit.

DVodecimò, hæc fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit, aut 231.
pudore afficit. Id teſtatur Paulus Roman. cap. 5. *Spes non confundit,* *Fiducia in Deũ*
quod monitum prius fuit à Sapiente traditum Eccliſ. cap. 2. *Scitote*, ait, *quia* *neminẽ fallit,*
nullus ſperauit in Domino, & confuſus eſt; quis enim permanſit in mandatis *vel confundit.*
eius, & derelictus eſt? aut quis inuocauit eum, & deſpexit illum? In hanc fidu- Verſ. 11. & 12.
ciam regius pſaltes ſeſe attollens: *In te Domine ſperaui*, ait, *non confundar* *Teſtatur diui-*
in æternum. Scitè Auguſtinus in Pſalmum 38. conc. 2. ante med. *Quis eſt,* *na ſcriptura.*
inquit, *qui confunditur? Qui dicit, ego quod ſperabam non inueni, non immeritò.* Pſal. 30. v. 1.

ritò. Sperabas enim de te, aut ſperabas de homine amico? maledictus autem qui ſpem ſuam ponit in homine. Confunderis, quia fefellit te ſpes poſita in mendacio; omnis enim homo mendax. Si autem ponas ſpem tuam in Deo tuo, non
Rom. c.5. v.5. *confunderis: quia ille, in quo ſpem poſuiſti, falli non poteſt. Spes non confundit.*

Moyſis ingens in Deũ fiducia. Hìc, obſecro te benigne Lector, fiduciam Moyſis, quàm ea pudefacta nõ ſit, attendas. Refert Ioſeph *lib. 2. Antiquit. Iud. cap.* 7. Cum Hebræi ex Ægypto digreſſi, in arctum locum omnes concluſi eſſent, (iam enim à tergo hęrebat hoſtis Pharao, in oculis montes, & mare fugam omnem negabant) Moyſes has preces effudiſse dicitur. *Domine, tuum eſt hoc mare, tuus & mons, qui nos claudit: & hic poteſt te iubente aperiri, aut in planitiem ſolui: poteſt & mare in terram verti: poſſumus & nos per aerem ſublimes effugere, ſi nos ita ſeruari tibi placeat.* Hæc precatus, mare virga percuſſit, quo ictu repentè ſciſſum tranſituris expeditiſſimum iter monſtrauit: ſic experientia probauit, quòd ſpes non confundit.

§. I.

232. *Spes mũdo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit.*

E Conuersò ſpes, qua quis mundo, vel ſe ipſo nititur, fallit, atq; confundit. Pulchrè Plato: *Spes mortalium*, inquit, *ſomnia vigilantium, aut potiùs deſiderantium.* Anno Chriſtianeſimo milleſimo octogeſimo quarto, refert Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5.* §. 1. quòd Odo Antiſtes Guilielmi Angliæ Regis frater ſortilegorum vaticinijs inductus, proximum (à Gregorio VII.) Pontificem ſe futurum credidit, & vt viam ſibi muniret ad hoc ſolium per argenteos gradus, pecuniam per nefas vndecumque contraxit, iamque Romanis arcibus ſpe imminens, à Fratre Guilielmo in carcerẽ coniectus eſt, vbi totum peregit triennium: hoc ſcilicet ſolium huic ſpei debebatur. Nec vmquam Odo Romanam tiaram ſuo capite recepit. Ita multis alijs ſpes ſua dedecori eſt, & damno, *Spes impij*, ait Sapiens. Sap. c. 5.
Verſ. 15. *tanquam lanugo eſt, quæ à vento tollitur: & tanquam ſpuma gracilis, quæ à procella diſpergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffuſus eſt: & tanquam memoria hoſpitis vnius diei prætereuntis.*

Experientia quotidiana hoc docet. Hoc experientia probant in dies, qui humanis fauoribus nituntur. Eſt famulus, cui in ſuo Domino plurimum fiduciæ: breui mors Dominum rapit, & iam tota famuli ſpes vbi eſt? Alius patrono nititur opulento, ac potente; patronus moritur, aut ipſius opes, ac potentia imminuuntur; ita iam huius ſpes vbi eſt? Iam vt lanugo à vento ablata: iam vt ſpuma à procella diſperſa. Filij ſubinde parentum auctoritate, officijs, dignitate præclarè ſe defenſos credunt; ſubitò Deus aufert hoc vmbraculum, ſicut hęderam exſiccauit, ſubter cuius vmbra Ionas Propheta quieſcebat, & velut fumum illam dignitatem diffundit; ita vt miſeri contra quam ſperarant, vrantur à ſole, & excęcentur à fumo: quia conſilium Pſaltes non ſeruauerunt, dicentis: *No-*
Pſal. 145. v. 3. *lite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus. Beatus*
Ibid. v. 4. & 5. ergo, *cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpes eius in Domino Deo ipſius*, quia *nullus*
Eccliſ. cap. 2. v. 11. *ſperauit in Domino, & confuſus eſt.*

FRV-

FRVCTVS TERTIVSDECIMVS.

Maximam vitæ affert tranquillitatem.

TErtiodecimò, qui Deo ſeriò fidit, officia ſua, quamuis latiſſimè pateat, ſine tumultu obit, etiam inter aduerſa lætus. *Lætentur omnes*, ait Pſaltes Pſal. 5. *qui ſperant in te Domine.* & Pſal. 2. *Beati omnes, qui confidunt in eo.* & Paulus Rom. cap. 8. *Spe*, ait, *ſalui facti ſumus.* 233. *Fiducia in Deũ hominem quietat.*

Hoc teſtatur Auguſtinus pulcherrimè pro more ſuo in verba Pſalmi 127. *Labores manuum tuarum, quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Quaſi peruerſè*, inquit, *videtur dicere non intelligentibus; debuit enim dicere, fructum laborum tuorum manducabis. Multi enim manducant fructum laborum ſuorum: qui laborant in vinea, ipſum laborem non manducant; ſed quod de labore ipſorum naſcitur, & cæt. Quid ſibi vult labores fructuum tuorum manducabis? Modò labores habemus, fructus poſtea erit. Sed quia & ipſi labores non ſunt ſine gaudio propter ſpem, de qua paulò ante diximus: Spe gaudentes, in tribulatione patientes: modò nos ipſi labores noſtri iucundant, & lætos nos faciunt de ſpe. Si ergo labor noſter potuit manducari, & potuit iucundari, manducatus fructus laboris ipſius qualis erit?* Aug. tom. 8. *Teſtantur Patres.*

Id perpolitè Ioan. Baptiſta Folengius in illa verba Pſalmi 145. *Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpes eius in Domino Deo ipſius*, teſtatur dicens: *Felix nimirum, atque iterum felix is eſt, cui Deus Iacob, Deus, inquam, ille, quem Sanctæ colunt animæ, & adorant, eſt præſidio, cuiuſque fiducia ſolum Domino Deo ſuo, non conſeruis ſe interdum debilioribus nititur. Qui Deus cęli auctor eſt, terræque, mariſque, atque omnium omninò rerum, quæ in illis inſunt, conditor.* Idem repetit in illa verba Pſalmi 33. verſ. 8. *Beatus vir, qui ſperat in eo*, dicens. *Felix, ille, qui fidei illius ſeſe committit penitus.* Verſ. 4.

Idipſum eruditè docet Titelmanus in eadem verba: *Verè beatus eſt*, ait, *vir ille, & ſecurus eſt de bona ſalute, quiſquis ſpem ſuam, & fiduciam in eo conſtituit, illique ex toto corde ſuam animam, & ſeipſum in benefactis commendat.* Eadem verba repetit in illa verba Pſalmi 39. *Beatus vir, cuius eſt nomen Domini ſpes eius.* & Pſal. 145. in illa verba: *Beatus, cuius Deus Iacob, &c.* ſupra relata, dicens: *Qui ſpem ſuam omnem, atque fiduciam conſtituit in Domino Deo ſuo, qui creauit de nihilo cęlum, & terram, & maria, & omnia, quæ in eis ſunt, cęleſtia, atque terreſtria; per quam rerum creationem nota fit omnipotentia eius, cui ſoli poteſtas competit veram ſalutem donandi. In hoc* (inquam) *qui ſperat, beatus eſt, qui præter quòd eſt omnipotens, & ſaluare potens, eſt etiam fideliſſimus in omnibus verbis ſuis, cuſtodiens veritatem promiſſionum ſuarum, & fidem ſeruans in ſempiternũ, ita vt mentiri aliquando non poſſit, neq; fallere.* Fide ergo Deo ex toto corde tuo, & felix eris, tranquillus, atq; beatus. 234.

FRVCTVS QVARTVSDECIMVS.

Exaltat homines etiam in hac vita. 235.

QVartodecimò, qui fiduciam ſuam conſtituit in Deum, meretur à Deo etiam in hac vita honoribus decorari, ac fauoribus ampliari. Id probat *Fiducia in Deũ exaltat etiam in hac vita.*

bat Folengius in illa verba Pſal. 90. *Clamabit ad me, & cęt.* (*Inuocabit me*, vertit Felix, *& reſpondebo illi.*) *Vide*, ait, *certam de Diuino pręſidio pollicitationem. Reſpondebo*, inquit, *illi: hoc eſt, illius votis annuam, adero, faueboque illi. Neque id ſatis quidem* (*ò cæcas mentes! illum illum* (*inquam*) *haud multò pridem mihi infenſum: modò verò ſpe mihi, atq; amore reconciliatum, non ſolum à periculis illis vitæ continuis, & ærumnis eximam; verùm etiam inter homines honoratum, cunctiſque verendum faciam.* Idipſum teſtatur Simeon de Muis in eadem verba ferè iiſdem verbis.

Hæc fuerunt exaltati Abraham.

Rom. c. 4. ver. 18. 20. 21.

Sic Abraham, qui Deo fretus *contra ſpem in ſpem credidit*, vt ait Paulus, *qui in repromiſſione Dei non hæſitauit diffidentia, ſed confortatus eſt fide, dans gloriam Deo, pleniſſimè ſciens; quia quæcumque promiſit, potens eſt, & facere*, qui filium ſuum vnigenitum diuinæ voluntati mactare nō recuſauit, meruit fieri conſcius ſecretorum Dei, ac nuncupari pater multarum gentium.

Ioſeph.

Ioſephus toties ad extremas deuolutus miſerias, & anguſtias, quia tamen non cecidit animo; ſed cor eius erat fiduciam habens in Domino, ad tam ſublime ſolium meruit exaltari.

Dauid.

Dauid Rex Hebronis ad tantum ſanctitatis faſtigium, ac regium thronū euexit ſumma in Deum fiducia: hac ille virtute pollebat, ſi vllus vnquam mortalium. Inſpice Pſalmos, & mecum ſenties, quàm ille aſſiduè, & ore, & pectore verſabat hęc talia: *Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?*

Pſal. 17.

Daniel.

Daniel ob fiduciam in Deum conſtitutam, meruit nedum inter impaſtos leones illęſus, & tutus ſeruari; ſed princeps conſtitui ſuper prouincias, & regna.

Tobias.

Tobias in hoc genere admirandus: Facultates, & patriam, & oculorum viſum perdidit, egenus, & exul; & cęcus; fiduciam tamen retinuit tenaciſſimè. Et licèt tam cognati, quàm vxor, & parentes ipſum irriderent, dicerentq́; *Vbi eſt ſpes tua, pro qua eleemoſinas, & ſepulturas faciebas.* Manifeſtè vana facta eſt ſpes tua, ipſe tamen eos increpans: *Nolite ita loqui*, aiebat, *quoniam filij Sanctorum ſumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus eſt his, qui fidem ſuam nunquam mutant ab eo.* Hæc ei fiducia, & facultates, & patriam, & oculorum vſum reſtituit, & pręmium inſuper contulit æternum.

Tob. cap. 2. verſ. 16. & 18.

236.
Iob.

Non minori fiducia in Deum pręditus fuit Iob. Adfuit dęmon (Deo permittente, ac facultatem dante) qui vaſtauit, mactauit, ac depopulatus eſt omnia. Ventus liberos, ignis partem pecudis, hoſtis cętera rapuit. Iob ipſe in fimetū è ſolio eiectus eſt. At ipſe tam fuit incredibili conſtantia, ac fiducia pręditus, vt dixerit: *Etiamſi Deus occiderit me; in ipſo tamen ſperabo.* De futuris nil angor, *Deus prouidebit.* Sed audite denuo indicem bonorum Iob, *Et facta ſunt ei quatuordecim millia ouium* (pro ſeptem millibus) *& ſex millia camelorum* (pro tribus) *& mille iuga boum* (pro quingentis) *& mille aſinæ*, cum antea quingentas ſolùm habuerit: geminato fęnore omnia redierunt. Immo & liberi ſunt redditi. Nam iterum *fuerunt ei ſeptem filij, & tres filiæ.* Fidite ergo Deo, quia, vt ait Scribonius in Super. Relig. lib. 1. cap. 27. *Gaudet Deus beneficijs dandis, & munificentiæ ſuæ dona ſpargit in eos.*

Iob. c. 13. verſ. 15.
Idem c. 42. verſ. 13.

eos præcipuè, qui in magnam exurgunt fiduciam. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius. Hieremias cap. 17. verſ. 7.

FRVCTVS QVINTVSDECIMVS.

Facit homines velut omnipotentes.

QVintodecimò; Per veram in Deum fiduciam velut omnipotentes efficimur. 237.

Fiducia in Deũ facit velut omnipotentes.

Liberè proclamat Paulus Philipp. c. 4. *Omnia poſſum in eo, qui me confortat.* Et quamuis cuique noſtrum hìc obijci poſſit: Tu longè ſequere, & Pauli veſtigia adora. Nihilominus tamen quis illorum, qui Deo fidunt, non animosè dicat cum Iob cap. 17. *Pone me iuxta te, & cuiuſuis manus pugnet contra me?* Verſ. 3.

Vel cum Paulo Apoſtolo Rom. cap. 8. *Si Deus pro nobis quis contra nos?* Verſ. 31. Sed quid opus teſtimonijs? Chriſtus diſertiſſimè: *Si potes credere*, inquit, *omnia poſſibilia ſunt credenti.* In quæ Domini verba egregiè Bernardus: *Quidni*, inquit, *omnia poſſibilia ſint innitenti ſuper eum, qui omnia poteſt? Nil omnipotentiam Dei clariorem reddit, quàm quòd omnipotentes facit omnes, qui in ſe ſperant. An non omnipotens, cui omnia poſſibilia ſunt?* Mar. c. 9. v. 23. Bern. ſerm. 85. in cantic.

Hoc teſtatur diuina ſcriptura.

Idipſum inſinuauit Apoſtolis Matthæi 17. cum enim ipſum interrogaſſent, cur non & ipſi lunaticum adoleſcentem illum à dæmone obſeſſum potuerint liberare: Chriſtus cauſam omnem diffidentiæ aſcribens: *Propter incredulitatem*, inquit, *veſtram: Amen quippe dico vobis, ſi habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic, tranſi hinc illuc: & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.* Quæ verba explicans Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5.* ait: *Hìc non chriſtiana ſolummodo fides commendatur; ſed & illa fiducia, quæ diuina ſe Omnipotentia ſic induit, vt ardua quæuis aggrediatur, & admiranda patret.* Quamuis Chriſtus non dixerit: *Edite miracula*, ſed *Habete fidem Dei:* querelas contra Dei diſpoſitionem omittite, puſillanimitatem ad ardua trepidantem vincite, omnem à vobis diffidentiam expellite. *Amen dico vobis: quia quicumque dixerit huic monti: Tollere; & mittere in mare, & non hæſitauerit in corde ſuo; ſed crediderit, quia quodcumq; dixerit, fiat, fiet.* *Quod vtique fieri potuiſſet*, ait Venerabilis Beda lib. 3. Comment. in Mar. *ſi id neceſſitas fieri popoſciſſet. Quomodo legimus factum precibus B. Gregorij Neocæſareæ Ponti Antiſtitis viri meritis, & virtutibus eximij, vt mons in terra tantùm cederet, quantùm incolæ ciuitatis opus habebant. Cum enim volens ædificare Eccleſiam in loco apto, videret eum anguſtiorem eſſe, quàm res exigebat, eò quòd ex vna parte rupe maris, ex alia monte proximo coarctaretur: venit nocte ad locum, & genibus flexis admonuit Dominum promiſſionis ſuæ, vt montem longiùs iuxta fidem petentis ageret. Et mane facto reuerſus inuenit montem tantum ſpatij reliquiſſe ſtructoribus Eccleſiæ, quantum opus habuerant. Poterat ergo hic, poterat alius quis eiuſdem meriti vir, (ſi opportunitas exegiſſet,) impetrare à Domino merito fidei, vt etiam mons tolleretur, & mitteretur in mare.*

Cõfirmant Patres.

Marci c. 11.

§. I.

238.
Creaturæ inſẽſibiles obediunt ei, qui confidit in Deum.

HAnc veritatem confirmat Alphonſus à Caſtro *lib. 6. aduerſus Hæreſes verbo Exorciſmus*, illa verba explicans Lucæ 17. *Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: eradicare, & tranſplantare in mare, & obediet vobis. At arbor morus,* ait, *ſenſum non habet, & iuſſa fidelium præcipientium adimplet.*

Verùm ſi huiuſmodi creaturæ ſenſum non habent, quomodo poſſunt iuſſa fidelium pręcipientium audire, neduin adimplere?

Modus explicatur, quo creaturæ inſenſibiles iuſſa præcipientis intelligunt.

Huic difficultati eleganter reſpondet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 4. de Adiurat. num.* 13. dicens: *Poſſunt creaturæ irrationales adiurari per immediatam efficaciam ſupernaturalem, quæ directè, & immediatè verſetur circa ſuum effectum; & quia huiuſmodi efficacia ſolet per imperium explicari, ideò dicimus hoc modo poſſe has creaturas in ſe etiam adiurari imperio: non quia illæ percipere valeant morale imperium, aut ſeſe mouere ad intelligentiam illius; ſed quia* (teſte Hieronymo Matthei 8.) *omnes creaturæ ſentiunt Creatorem, non errore hęreticorum, qui omnia putant animantia; ſed maieſtate conditoris, quæ apud nos inſenſibilia, illi ſenſibilia ſunt.* Sic enim exponit, quod de Chriſto ibi dicitur, quòd *ſurgens imperauit ventis, & mari,* & ſecuta eſt obedientia, ita vt videntes mirati fuerint, dicentes: *Quis eſt hic, quia venti, & mare obediunt ei? Quod ergo tunc fecit Chriſtus virtute propria,* ait Suarez, *poſſunt facere ſerui eius in fide, & virtute illius:* vt ipſe dixit Ioannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet. Poſſunt n. imperare huic monti, vt hinc transferatur, & faciet; & locuſtis, vt recedant, & obedient, non morali; ſed (vt ita dicam) phyſica obedientia:* videlicet diuinæ virtute impellente.

Matt.c.8.v.26.
Verſ. 28.
Mar.4.v.27.

Hac fiducia poſſunt mirabilia operari homines: vt fecerunt ſerui Dei.

239.
Moyſes.

Hoc modo Moyſes imperauit aquis, vt conuerterentur in ſanguinem; fluminibus, vt ranas emitterent; pulueri, vt produceret ſcinifes, & muſcas; & ſic de alijs ſignis, quæ fecit Moyſes in eductione populi Iſraelis de Ægypto.

Ioſue.

Ioſ.c.10.v.12. 13. 14.

Sic Ioſue dux belli incredibili prorſus fiducia pollens, auſus eſt imperare ſoli, ac dicere: *Sol contra Gabaon ne mouearis. Stetit itaque ſol in medio cęli, & non feſtinauit occumbere ſpatio vnius diei. Non fuit antea, & poſtea tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Iſrael.* ideſt exaudiente Deo vocem hominis, ac pugnante pro Iſrael.

Ezechias.

Sic Ezechias ſolis vmbram per decem lineas reuocauit. Sicut autẽ Ioſue ſolem ſtitit: ita Ezechias ſolem retroegit itinere prorſus immenſo. *Nimirum animus Deo fidens Deum impellit, vt orbem turbet, & naturas mutet,* ait Drexelius *lib. 5. cap. 4.*

Apoſtoli Diſcipuli Dñi.

Hac fiducia Apoſtoli, Diſcipuli Domini, ac omnes Sancti miracula fecerunt, dantes cęcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum, & curſum, ſermonem mutis, vitam mortuis, ac dæmones ab obſeſſis corporibus effugantes.

Fiducia huiuſmodi dicitur gratia miraculorum, ſeu operatio virtutũ.

Vnde prout hac fiducia homines miracula operantur, dicuntur donati eſſe à Deo gratia miraculorum, ſeu (vt alij dicunt) operatione virtutum, ad quam reducitur etiam expulſio dęmonum ſolùm per fidem, ſecluſa exorci-

ſtica poteſtate: Nam expellere dęmones per poteſtatem Ordinis exorciſtatus, non eſt miraculum; cum ſic fiat iure ordinario. Vt verò per huiuſmodi fiduciam ęgrotos ſanant, dicuntur gratia ſanitatum eſſe prędit, quæ licèt ratione formali non differat à gratia miraculorum, vt docet Suarez *diſput.*8. *de diſtinct. fidei ab omnibus donis. ſect.* 2. attamen tàm operatio virtutum, quàm gratia ſanitatum peculiariter à D. Paulo numerantur, & diſtinguuntur; quia ſingularem quandam vim habent ad mouendos homines, & ad afficiendas eorum voluntates: quia non ſolùm ſunt miracula, ſed etiam beneficia: vt D. Thomas docuit. 2. 2. *q.* 178. *ar.* 1. *ad* 4.

§. II.

QVoquo modo autem ſumatur fiducia ſiue pro operatione virtutum ad expellendos dęmones, ſecluſa exorciſtica poteſtate; ſiue pro gratia ſanitatum ad ęgrotos ſanandos: ſiue pro fide miraculorum ad miracula facienda, vt per eam obtineatur id, quod petitur, debet eſſe firma, & non hęſitans, vt ſupra docuimus *num.* 192. *&* 193. Pręclariſſimè hoc fatetur D. Bernardus in Pſal. 90. ſerm. 15. poſt medium. *Dulciſſima liberalitas,* inquit, *in ſe ſperantibus non deeſt. Hoc enim eſt totum hominis meritũ, ſi totam ſpem ſuam ponat in eo, qui totum hominem ſaluum fecit. In te ſperauerunt Patres noſtri, ſperauerunt, & liberaſti eos: ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi. Sperate in eo omnis congregatio populi: quemcumque enim locum calcauerit pes veſter, veſter erit. Pes veſter vtique ſpes veſtra eſt, & quantumcumque illa proceſſerit, obtinebit, ſi tamen in Deum tota figatur, vt firma ſit, & non titubet.* 240. *Fiducia quoquo modo ſumpta debet eſſe firma, & ſine hæſitatione. Teſtantur Patres.*

Idipſum eruditiſſimè docet Caſſianus Collatione 19. cap. 32. *Cum orantes,* inquit, *nulla nos interpellauerit hæſitatio, & fiduciam petitionis noſtræ quadam deſperatione deiecerit; ſed obtinuiſſe nos hora ipſa orationis effuſione, quod poſcimus, ſenſerimus, non ambigamus, preces noſtras ad Deum efficaciter penetraſſe. Tantùm enim quis exaudiri, atque obtinere merebitur, quantùm vel inſpici ſe à Deo, vel Deum crediderit poſſe pręſtare: Irretractabilis namque eſt Domini noſtri ſententia: Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Affirmant hoc Toſtatus, ac Suarez *loco citato nu.* 192. 193. Quibus conſentit Vaſquez 1. 2. *diſput.* 209. *cap.* 4. *num.* 26.

FRVCTVS SEXTVSDECIMVS.

Dat vitam longam in præſenti ſæculo, & Beatitudinem in futuro.

VLtimò, qui in Deum ex corde in omnibus actionibus ſuis totam ſuã conſtituit fiduciam vita longa à Deo donatur in hoc ſæculo, & gaudijs æternis perfruitur in futuro. 241. *Fiducia in Deũ dat vitam longam in hoc ſæculo.*

Hæc eſt promiſſio Dei facta per Prophetam Regium Pſal. 90. illis verbis: *Longitudine dierum replebo illum, & oſtendam illi ſalutare meum. (Longitu-*

dine dierum replebo eum in hac vita) legit Simeon de Muis, *faciam, vt multos annos in terris viuat, tandemque deficiens moriatur in ſenectute bona, ſenex, & plenus, ac ſatur dierum inſtar Abrahami, Iſaac, ac Dauidis. Non ſolum,* inquit, *faciam, vt ſeneſcat, ſed etiam vt ad extremam ſenectutẽ perueniat: hanc enim vim habet (longitudine dierum replebo eum).* Promiſſio porrò, quæ hoc verſu continetur, etſi prima fronte fallere interdum videatur, non tamen fallit. Nam hoc tenendum eſt, promiſſiones temporales ſemper eſſe intelligendas ſub hac conditione; modò expediat, vt fiat, quod promiſſum eſt. Igitur quia pios citiùs interdum è vita migrare, & ipſis, & publicæ Eccleſiæ ſaluti vtile eſt; rapiunturque, ne malitia mutet intellectum eorum: nihil mirum videri debet, ſi non ſemper ad extremam ętatem, ſicut in hoc verſu promittitur, pij annos perducant. Neque verò vir *iuſtus ſi morte preoccupatus fuerit*, minùs propterea ſenex, & plenus dierum exiſtimandus eſt.

Hæc promiſſio Dei intelligitur conditionatè, nempe ſi expediat.

Sapientiæ c.4. *Senectus enim venerabilis eſt, non diuturna, neque annorum numero computata: ſed cani ſunt ſenſus hominis. Et ætas ſenectutis vita immaculata.* Ac vir *conſummatus in breui expleuit tempora multa.* Et quia *placita erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere eum de medio iniquitatum.*

Et in futuro ſęculo, ideſt in altera vita *oſtendam illi,* ait Dominus, *ſalutare meum.* Ita ex R. Ezra, & R. Kimmhi. *Faciam illum*, ait Titelmanus in perſona Dei, *meæ ſalutis participem, meam ſalutem illum videre, guſtare, experiri, & poſſidere faciam, & meam gloriam, meam diuinitatem, (quæ eſt ſalus, & vita omnium Beatorum) ego illi oſtendam, ita vt facie me contueatur ad faciem, quomodo videt homo facie ad faciem amicum, & proximum ſuum, vt qui in hoc tempore in me ſperauit, quem non videbat, in ęternitate perpetua meæ diuinitatis viſione, atque perfecta fruitione mecum lętetur per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.*

Obtinet beatitudinem in futuro.

Hi ſunt fructus ſexdecim dulces gutturi illius, qui in Domino ſuam collocat fiduciam. Qui poteſt eos capere, capiat.

QVÆSTIO IV.

Quomodo hæc Fiducia poſſit facilè acquiri.

242. QVoniam *par. 2. vbi de Oratione ad Deum*, ea, quæ maximoperè conducunt ad huiuſmodi fiduciam comparandam, exactiſſimè pertractamus, hic duntaxat ex omnibus prędictis fructibus paruam diuinarum promiſſionum, quæ plurimùm pręſtant ad talem fiduciam in nobis facillimè excitandam, ſyluam formamus; vt nedum Exorciſtæ, ac Parochi; ſed cuncti ſacrarum literarum gnari huiuſmodi ſententias ſæpiùs præoculis habentes, ac intellectu attentè contemplantes ad actus fiduciæ eliciendos promptiùs diſponantur. Nam *quæcumque*, ait Apoſtolus Rom. c. 15. *ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt; vt per patientiam, & conſolationẽ ſcripturarum ſpem habeamus.* In ſcripturis enim ſanctis vix vllum inuenitur caput, vt benè obſeruauit P. Ludouicus Granat *lib. 7. memoral. cap. 9.*, in quo Deus opem, gratiam, & confidentiam omnibus illis non promittat, qui in illo confidunt.

Hæc fiducia facilè acquiritur per attentã, ac deuotã lectionem, ac cõſiderationẽ ſacrarũ ſcripturarũ.

Sylua parua diuinarũ ſcripturarum.

Bea-

Beatiſſimus Rex Dauid huius fiduciæ magiſter excellentiſſimus hanc vnam pleno ore ingerit in Pſalmis penè omnibus. Et quàm illa confidentis animi ſunt? Quorum verſiculi aliqui, ſicut & aliorum ſacræ ſcripturæ locorum ſententiæ aliquæ hic ſubijciuntur.

Beati omnes, qui confidunt in eo. Pſal. 2. verſ. 13

Quoniam tu Domine ſingulariter in ſpe conſtituiſti me. Pſ. 4. verſ. 10.

Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Pſ. 17. verſ. 2.

Deus meus adiutor meus, & ſperabo in eum. verſ. 3.

Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. verſ. 4.

Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Pſ. 26. verſ. 1.

Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? verſ. 2.

Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. verſ. 5.

Si exurgat aduerſum me prælium: in hoc ego ſperabo. ibi.

In te Domine ſperaui, non confundar in æternum. Pſ. 30. & 70. v. 1

Et non delinquent omnes, qui ſperant in eo. Pſ. 33. verſ. 23.

Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & paſceris in diuitijs eius. Pſ. 36. verſ. 3.

Reuela Domino viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet. verſ. 5.

Beatus, cuius nomen Domini ſpes eius, & non reſpexit in vanitates, & inſanias falſas. Pſ. 39. verſ. 5.

Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Pſ. 49. ver. 15.

Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet. Pſ. 54. verſ. 23.

Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, in protectione Dei cœli commorabitur. Pſ. 90. ver. 1.

Quoniam Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. verſ. 11.

Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem. verſ. 13.

Quoniam in me ſperauit liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. verſ. 14.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. verſ. 15.

Longitudine dierum replebo eum, & oſtendam illi ſalutare meum. verſ. 16.

Qui timent Dominum, ſperauerunt in Domino: adiutor Pſ. 113. ver. 11.

eorum, & protector eorum eſt.

Pſ.117. ver. 8. Bonum eſt confidere in Domino, quàm confidere in homine.

verſ. 9. Bonum eſt ſperare in Domino, quàm ſperare in principibus.

Pſ.124. verſ.1. Qui confidunt in Domino, ſicut mons Syon, non commouebitur in eternum, qui habitat in Ieruſalem.

Pſ.145. verſ.5. Beatus, cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpes eius in Domino Deo ipſius.

Pſ.146. ver.11. Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum, & in eis, qui ſperant ſuper miſericordia eius.

243. Erat quidem huic Regi cor ampliſſimum, & pleniſſimum ingenti fiducia in Deum: nimirum hos eructarat, quos biberat fontes.

Sed videas, eandem fiduciam ſapientiſſimos, ac ſanctiſſimos viros plurimùm ſemper commendaſſe? Illud ſapientiæ miraculum Salomon ait:

Prouer. verſ.4. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

verſ. 5. In omnibus vijs tuis cogita illum, & ipſe diriget greſſus tuos.

Eccliſ.2. v.11. Nullus ſperauit in Domino, & confuſus eſt.

cap.11. ver.22 Confide in Domino, & mane in loco tuo.

cap.38. verſ.9. Fili in infirmitate ne deſpicias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te.

Hierem. c.10. verſ.19. Bellabunt aduerſum te, & non præualebunt, quia ego tecum ſum, dicit Dominus, vt liberem te.

cap.17. ver. 7. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius.

Dan.c.3. v.41. Non eſt confuſio confidentibus in te.

c.13. v.60. Benedixerunt Deum, qui ſaluat ſperantes in ſe.

1. Mach. c. 2. verſ. 61. Cogitate per generationem, & generationem: quia omnes, qui ſperant in eum, non infirmantur.

Conſidera, benigne Lector, quæ Chriſtus, qui eſt veritas, quæ nec falli poteſt, nec fallere, ſæpiùs docuit apud Euangeliſtas.

Matth 7. v.7.8 Luc.11. v 9.10 Petite, & dabitur vobis, quærite, & inuenietis, pulſate, & aperietur vobis. omnis enim, qui petit, accipit, & qui querit, inuenit, & pulſanti aperietur.

Matth.9. v.28. Creditis, quòd poſſum facere hoc?

verſ.29. Secundùm fidem veſtram fiat vobis.

Matth.17. v.19 Si habueritis fidem, ſicut granũ ſinapis, dicetis monti huic:

tranſi

tranſi hinc illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.

Omnia quęcumq; petieritis in oratione credentes, accipietis. Matt. 21. v. 22.

Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti. Mar. 9. v. 22.

Quid vis, vt faciam tibi? c. 10. vęr. 51.

Habete fidem Dei. Amen dico vobis, quia quicumq; dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hęſitauerit in corde ſuo; ſed crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, omnia quæcumq; orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis. c. 11. verſ. 23.

Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt. c. 16. verſ. 17. verſ. 18.

Quis ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ouum; numquid porriget illi ſcorpionem? Si ergo vos, cum ſitis mali, noſtis bona dare filijs veſtris, quantò magìs Pater veſter de cęlo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe? Luc. 11. ver. 11

Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur ſicut vnum ex iſtis. Si autem fœnum, quod hodie eſt in agro, & cras in clibanũ mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magìs vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia his indigetis. c. 12. ver. 27.

Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: eradicare, & tranſplantare in mare, & obediet vobis. c. 17. verſ. 6.

Vis ſanus fieri? Ioan. 5. ver. 7.

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet: quia ego vado ad Patrem. Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam. c. 14. ver. 12. ver. 13. ver. 14.

Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque volueritis, petetis, & fiet vobis. c. 15. verſ. 7.

Omnis, quicumque inuocauerit nomen Domini, ſaluus erit. Act. 2. ver. 21.

Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Rom. 5. ver. 5.

Nihil

cap. 8. ver. 1. Nihil eſt damnationis his, qui ſunt in Chriſto Ieſu, qui non ſecundùm carnem ambulant.

verſ. 24. Spe ſalui facti ſumus.

verſ. 31. Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio filio ſuo non pepercit: ſed pro nobis omnibus tradidit illũ: Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?

cap. 10. ver. 11 Omnis, qui credit in illum, non confundetur.

verſ. 12. Idem Dominns omnium, diues in omnes, qui inuocant illũ. Omnis enim quicumq; inuocauerit nomen Domini, ſaluus erit.

Eph. 3. ver. 12. In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem eius.

Hæbr. 4. v. 16. Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.

Iacob. c. 1. v. 5. Si quis veſtrum indiget ſapientia: poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter: & non improperat, & dabitur ei. Poſtu-
verſ. 6. let autem in fide nihil hæſitans. Qui enim hæſitat ſimilis eſt
verſ. 7. fluctui maris: qui à vento mouetur, & circumfertur. Non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino.

Ioan. c. 3. v. 3. Omnis, qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt.

verſ. 6. In hoc apparuit filius Dei, vt diſſoluat opera diaboli.

verſ. 21. Si cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam
verſ. 22. mãdata eius cuſtodimus: & quæ ſunt placita coram eo facimus.

verſ. 23. Et hoc mandatum eſt eius: vt credamus in Nomine filij eius Ieſu Chriſti.

verſ. 24. Hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcunq; petierimus ſecundùm voluntatem eius, audit nos.

244. *Veritas dictarum ſententiarum eſt infallibilis.* Quæ ſententiæ, ac verba ſunt ita vera, quòd potiùs Cælum, & terra deſtruetur, quàm ipſa non adimpleantur: vt ait ipſemet Chriſtus Matthæi 24. *Cælum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt.* Quod priùs per Dauid manifeſtauerat Pſal. 88. verſ. 35. dicens: *Neque profanabo teſtamentum meum; & quæ procedunt de labijs meis non faciam irrita.* & Pſ. 144. ipſemet Dauid fatetur hanc veritatem verſ. 14. *Fidelis Deus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis.*

Quare ſi Exorciſta, vel Parochus, vel quicumq; Chriſti fidelis ſacrarum litte-

litterarum gnarus ad huiuſmodi verba diuina ſępiſſimè mentis oculos diriget, ac deuotè meditabitur in corde ſuo, ea nõ tantùm implicitè credendo; ſed circa ſingula, vel eorum aliqua fidei actus implicitè eliciendo, ac volũtate firma eis adhęrendo, tunc fides, quæ eſt habitus, ac virtus theologica, in eo fiet maior ex parte intellectus propter maiorem certitudinem, & firmitatem: & ex parte voluntatis fiducia fiet maior propter maiorem promptitudinem, ſeu deuotionem: quia ſecundùm maiorem firmitatem fidei in intellectu, fiducia magìs, ac magìs augetur in voluntate; qua veluti panoplia armatus ſe, & ſuos ab inimicis tàm viſibilibus, quàm inuiſibilibus, & à quibuſcumque rebus aduerſis tueri; ac veluti Moſayca virga omnia ſaluti animæ, & corporis neceſſaria obtinere, Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habere poterit. *Nolite itaq; amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem.* Hæbr. 10. v. 35

Quas Exorciſta ac Parochus nõ tantùm credere debent; ſed eis firmiter voluntate adhærere.

ARTICVLVS III.

De Charitate erga Deum, & Proximum.

245. *Charitas deſcribitur.* D. Tho. 2. 2. qu. 23.

TErtia virtus, qua fulgere debet Exorciſta, eſt Charitas: quæ ſecundùm Auguſtinum *lib.* 14. *Ciuitate Dei c.* 7. & Theologos communiter *in* 3 *Sent. diſt.* 27. *eſt animi affectio, qua diligitur Deus propter ſe, & proximus propter Deum.*

Quod indicat typus ſimilis filio hominis, qui oculos habebat tanquam ignis; faciem, ſicut ſol lucet in virtute ſua; & pedes ſimiles aurichalco tanquam in camino ardenti. Nam quis eſt ille ignis caput, & pedes inflammans, & ardens in vtraque hominis extrema parte, niſi charitas, quæ ſurſum in Deum dirigitur, & deorſum vergit ad proximum? Qua homo flagrans oculos habet ignitos, cognitione lucentes, & faciem ardentem amore, vt nihil aliud aſpiciat in omnibus, quæ agit, quàm Deum, & eius gloriam. Quare Exorciſta, ac Parochi, vt tutò, & efficaciter dæmones profligare valeant, ægrotis ſanitatem à Deo impetrare, illumque in cunctis ſuis actionibus propitium habere, hac carere non debent, ſiue prout ſurſum dirigitur in Deum: ſiue prout deorſum vergit ad proximum.

Hac munitus debet eſſe Exorciſta, vt tutò, & efficaciter dæmones expellat.

§. I.

246. *Charitas, (vt reſpicit Deum) qua ratione ſit neceſſaria Exorciſtæ.*

CHaritas (prout hominem dirigit in Deum amore, ac dilectione) maximè Exorciſtis, ac Parochis eſt neceſſaria, vt dignè, tutò, & efficaciter ſuas valeant adimplere partes. Nam licèt ad dæmones expellendos in Exorciſta ſimpliciter ſufficiat poteſtas Ordinis Exorciſtatus, intentio faciendi, quod Romana Eccleſia facit, & quòd ipſe præcepta formet ad præſcriptum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, diuino nomine interpoſito. Nihilominus, quia ad tutò, & efficaciter dæmones expellẽdos neceſſaria eſt fides, ac fiducia in Deum theologica, vt latè ſupra docuimus *num.* 183. *& ſeqq.* conſequenter eſt aſſerendum, ei neceſſariam eſſe charitatem; nam fides, ac

ſpes,

ſpes, ſeu fiducia non poſſunt eſſe perfectæ ſine charitate.

Erudite id probat Auguſtinus *lib. 14. de Ciuit. cap. 9.* dicens: *Boni animi motus, atq; affectus* (quales ſunt actus fidei, ſpei, ac confidentiæ in Deum robuſtiſſimæ) *ex amore, & ſancta charitate veniunt*: quatenus ſcilicet quis ſperat diuinum à Deo (vt ab amico) impetrare auxilium. Confirmant hāc veritatem D. Ambroſ. in illud Lucæ 17. *Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, &c.* & D. Thomas 2. 2. *quæſt.* 23. *ar.* 8. *ad* 2. ac communiter Theologi vocantes charitatem formam omnium virtutum.

247. *Charitas quid operetur in habente.* Ratio ipſa dictat: Nam qui manet in charitate, in Deo manet, vt docet Ioan. prima ſua canon. cap. 4. dicens: *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Qui autem manet in Deo, quodcumque voluerit a Deo obtinere, obtinebit: vt ipſemet Chriſtus docet Ioan. c. 15. *Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque volueritis, petetis, & fiet vobis.* Nam cum charitas excludat vitia, & peccata, vt docet Caſſiodorus ſuper Pſalmos: *Charitas*, inquit, *eſt mors criminum, virtus pugnantium, palma vitiorum, concordia mentium, ſocietas electorum, quam fides concipit, ad quam ſpes currit, cui profectus bonorum operum ſeruit*; qui illam poſſidet, (cum ſit Deo gratus, nec illum alicuius mortalis noxæ conſcientia reprehendat) facilè confidere poteſt, ſe in ſuis functionibus diuinum obtenturum auxilium. Quod docet Ioannes prima ſua canon. cap. 3. *Si cor noſtrum*, ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo.* & Caſſianus *Collationum lib. Collat. 9. cap.* 33. id docet dicens: *Hæc fiducia de conſcientiæ puritate creditur emanare.*

248. *Exorciſta ſeipſum purgare debet à vitijs.* Quare Exorciſta, vt facilè ſuis pręceptis dęmonem ſubiugare queat, eius tyrannidem perfringere, ac tutò, & efficaciter illum in fugam vertere, per charitatem, & gratiam ſeipſum à vitijs expurgare debet, & à peccatis cunctis conſcientiam ſuam mundare, vt ſic gratus Deo in ſuis functionibus, ac miniſterijs diuinum eius auxilium ſecurè impetrare valeat. Quod benè admonet Stephanus Eduenſis Epiſcopus *tract. de Sacram. Altaris cap.* 3. relatus tom. 10. Bibliothecæ Veterum Patrum: *Exorciſtæ*, inquit, *debent coram Deo, & hominibus clarere munditia vitæ, ſordibus vitiorũ expulſis, Sancti Spiritus gratia mundante. Qui enim ſuper immundos ſpiritus habent imperium, eos oportet, habere ſpiritum mundum. Et qui tradita ſibi poteſtate malignos ſpiritus eijciunt de corporibus obſeſſis, ſpiritu benignitatis, & operibus mundis vitia, & immunditias expellant de cordibus ſuis; & quorum medicina alijs proficit, ſibimet ſciant mederi. Non enim probatus eſt Medicus, qui alij medetur, neſciens curare morbum, quo læditur: pręcipuè cum eodem languore laborent ipſe, & ille, cui medetur.* Idcircò S. Cyprianus *tract. 4. de Idolorum vanit.* ait: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel euaneſcunt gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aſpirat.*

249. *Exorciſta non poteſt amare Deũ, niſi amet proximum.*

§. II.

Charitas verò, vt deorſum flectitur ad proximum, quàm maximoperè Exorciſtæ ſit neceſſaria, probat Ioannes prima ſua canon. c. 4. dum dicit:

dicit: *Qui non diligit fratrem ſuum, quem videt: Deum quem non videt, quomodo poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, vt qui diligit Deũ, diligat & fratrem ſuum.* quaſi dicat: Si Exorciſtæ neceſſaria eſt charitas, quæ ſurſum illum dirigat in Deum, vt dignè, tutò, & efficaciter ſuo valeat munere fungi: etiam illi neceſſaria eſt charitas, quæ deorſum vergat erga proximum: non enim poteſt amare Deum, & proximum non amare propter Deum: Nam qui diligit Deum, diligit & proximum: quia tam ſecundum, quam primum eſt pręceptum Dei: immo teſte Gregorio in Paſtorali, *tunc ille ad alta mirabiliter ſurgit, cùm ad ima proximorum ſe miſericorditer attrahit; & qui benignè deſcendit ad infima, valenter incurrit ad ſumma.* Vnde Exorciſta, ſeu Parochus pedes habet ignitos, & probatos, affectus nempe, qui igne charitatis ſplendent, quando cum alijs infirmatur: alios curat ędificare: alios erigit: ad alios inclinat: alijs blandus: nulli inimicus: omnibus omnia factus. Probantur verò in camino ardenti, cùm currit, vt opem ferat, non quæ ſua ſunt, quęrendo; ſed quæ aliorum: nec proximo ob propriam vtilitatem ſeruiliter; ſed ad eius commodum liberaliter obſequium exhibet. Quare neceſſaria eſt Exorciſtæ non tantùm vt à Deo obtineat fidẽ perfectam, ac firmiſſimam fiduciam, qua facillimè proximum à dęmone obſeſſum ab eius tyrannide eripere poſſit; ſed etiam vt eius ignea tela retundere valeat, ſuperbiam nempe, & auaritiam, quibus vt plurimum eccleſiaſticos miniſtros oppugnare ſolet, vt ſic fructus liberationis impedire valeat.

Quomodo charitas proximo ſit exhibenda.

§. III.

250\. PRimum, quod eſt omniũ ſcelerum cauſa, ſuperbia nempe, tanquam potentiſſimum telum à dęmone contorquetur in Exorciſtam, vt elatione vitioſa efferatur, quod facit duobus modis.

Dæmon per ſuperbiam tentat Exorciſtam, Patenter laudando.

Aliquando miris illum laudibus effert, & ſe eius humilitate torqueri, ſanctitate vexari, agitari charitate, cęteriſque virtutibus, quaſi tot tormentis immaniter vri: magnis clamoribus, & boatibus, varijſq; exclamationibus eius virtutes publicat: nunc ad iſtum, nunc ad illum: modò ad circunſtantes dirigendo ſermonem; ſed omnia fictè, vt Exorciſta ſe laudari audiens in hominum conſpectu, faſtu mentis intumeſcat.

Occultè ſuggerendo.

Aliquando tacitis ſuggeſtionibus illum adoritur; & tunc periculoſiùs illũ laceſſit. Quòd ſi patientem aurem huiuſmodi occultis encomijs prębere videat, ambitioſo flabello ventum excitare, & vanitatem inducere non ceſſat, donec mens eius infletur. Vtroque modo ſæpiùs pręualet; quia ab homine ipſo ad ſuperbiam propria inclinatione propenſo adiuuatur. Ideò Exorciſta ſollicitè cauere debet, ne huiuſmodi laudibus publicis, aut occultis extollatur; ſed ardenti charitate deorſum feratur ad proximum ſubleuandum propter Deum; Et ad gloriam eius manifeſtandam, ac nomen ſanctum eius glorificandum intentos habeat oculos, huiuſmodi vanitatis fumoſitates igne diuinæ charitatis abſumendo, & opus ſuum humiliter, & charitatiuè proſequendo. Quod docet Chriſtus Dominus Lucæ 10. cùm diſcipulos exultantes de expulſione dęmonum, & dicentes cum gaudio: *Domine*

etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo, reprehendit dicens: *In hoc nolite gaudere, quia ſpiritus ſubijciuntur vobis*. Si illos nolebat gaudere, quomodo gloriari? vt diſcant Exorciſtæ, poteſtatem in dęmones non ſibi, ſed Deo referre, aliàs parùm proderunt; vt confirmatur exemplo relato à Cęſario *lib.* 4. *cap.* 5. cuiuſdam adoleſcentis Monachi à Priore ſuo aſſumpti, eò quòd nouerat eum virginem, vt dæmonem ab obſeſſo expelleret. Nam obſidens ſpiritus ab illo Priore interrogatus: an auderet remanere, ſi Monachus iſte virgo ei exire pręciperet: Reſpondit: *Non illum timeo: quia ſuperbus eſt*.

§. IV.

251. *Dæmon per auaritiam, vt ſagittam Exorciſtas ferit.* SEcundum eſt auaritia, quæ tanquam ſagitta potētiſſima in eccleſiaſticos viros vibratur à dęmone. *Quorum aliqui*, inquit Bernardus in Cantic. ſermone 10. *Chriſti opprobria, ſputa, flagella, clauos, lanceam, crucem, & mortem, hæc omnia in fornace auaritiæ conflant, & profligant in acquiſitionem turpis quæſtus, & pretium vniuerſitatis ſuis marſupitijs includere feſtinant*. Quod ſummoperè cauere debet Exorciſta, ne ſimilis ſit dominis Pythoniſſæ Act. 16. magnum quęſtum ex ipſius diuinatione facientibus: Vel Simoni, qui ab Apoſtolis Spiritum Sanctum emere tentauit. Act. 8. verſ. 13. Caueat ergo, ne tàm indignum, & intollerandum ſcelus admittat, Dei dono abutendo ad temporalia acquirenda. A quo ſi liberari velit, pedes habeat ignitos, affectus nempe charitatis igne fulgentes; & ab omni auaritiæ ſcoria purgatos; vt poſſit dicere cum Paulo 2.Cor. 12. *Non quæro quæ veſtra ſunt, ſed vos.* Et ſic charitatiuè ſe gerendo, victoriam contra dæmones conſequi valeat. Quia, vt benè Auguſtinus *de Doctrina Chriſtiana* dixit: *Sola charitas eſt, quæ vincit omnia, ſine qua nihil valent omnia, & quæ, vbicumque fuerit, trahit ad ſe omnia*.

ARTICVLVS IV.

De Fortitudine.

252. *Fortitudo deſcribitur.* QVarta virtus eſt Fortitudo, quæ iuxta doctrinā D.Tho. 2.2. *q.* 123. *ar.* 4. *eſt firmitas animi in ſuſtinendis, & repellendis his, in quibus, maximè eſt difficile, firmitatem habere propter bonum virtutis*. Hæc ſecundùm Macrobium pręſtat fiduciam, ſecuritatem, magnificentiam, magnanimitatem, conſtantiam, tolerantiam, ac firmitatem.

Vnde duplex eſt fortitudinis actus, ſcilicet Aggredi, & Suſtinere: vt eruditè docet D. Thomas 2. 2. *quæſt.* 128. *ar.* 1. *in Reſpon.* Ad actum aggrediendi requiruntur duo, quorum primum pertinet ad animi pręparationem, vt ſcilicet aliquis promptum animum habeat ad aggrediendum. Et quantùm ad hoc ponit Tullius Fiduciam, de qua ſupra *toto articulo* 2. Secundum pertinet ad operis executionem, ne ſcilicet aliquis deficiat in executione illorum, quæ fiducialiter inchoauit. Et quātùm ad hoc ponit Tullius magnifi-

gnificentiam, *quæ eſt rerum magnarum, & excelſarum cum animi ampla quadam, & ſplendida propoſitione cogitatio, atque adminiſtratio*, ideſt executio; vt ſcilicet amplo propoſito non deſit adminiſtratio. Et hanc probatur poſſidere, qui erga Deum, & proximum magna flagrat charitate; de qua *artic. præced.* *Magnificentia quid ſit.*

Ad alium actum Fortitudinis, qui eſt ſuſtinere, duo requiruntur, quorum primum eſt, ne difficultate imminentium malorum animus frangatur per triſtitiam, & decidat à ſua magnitudine, & charitate. Et quantùm ad hoc ponit Patientiam. Vndè dicit, quòd *Patientia eſt honeſtatis, aut vtilitatis cauſa rerum arduarum, aut difficilium voluntaria, ac diuturna perpeſſio.* *Patientia quid ſit.*

Aliud autem eſt, vt ex diuturna difficilium paſſione homo non fatigetur vſque ad hoc, quòd deſiſtat, ſecundùm illud ad Hebr. cap. 12. *Non fatigemini animis veſtris deficientes.* Et quantùm ad hoc ponit Perſeuerantiam. Vnde dicit, quòd *Perſeuerantia eſt in ratione benè inſtituta ſtabilis, & perpetua permanſio.* Hæ igitur duæ virtutes, ſcilicet Patientia & Perſeuerantia, ſi coarctetur ad propriam materiã Fortitudinis, erunt ipſius partes integrales. *Perſeuerantia quid ſit.*

§. I.

SVnt autem veluti duæ columnæ, quibus innititur fiducia. Nam *Fiducia in Deum*, ait Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 3. *diù non ſtabit, niſi eam Patientia firmet, & Perſeuerantia. His columnis duabus Patientia, & Perſeuerantia fulcienda eſt Fiducia. Nimiam triſtitiam reprimit Patientia. Perſeuerantiæ non nimis longum eſt, quicquid tempore clauditur.* 253. *Fiducia patiẽtiæ, ac perſeuerantiæ innititur.*

At quis non videat, has maximè neceſſarias eſſe Exorciſtæ? Quomodo poterit aduerſus mundi rectores tenebrarum harum bellum mouere, eiuſq; tyrannidem reprimere, niſi & ipſe ad ſuſtinendas perſecutiones ſit paratus? *Quàm ſint neceſſariæ Exorciſtæ.*

Quas enim animi perturbationes, inuidias, odia, ac furores aduerſus eum commouere non tentabit antiquus ille ſuperbus aduerſarius, dum ſe ab eo contemni, ac paruipendi experitur? Quibus contumelijs, ſubſannationibus, ac conuicijs illum impetere non ſataget? Videas, ſi Exorciſta ſit Eccleſiaſticus ſæcularis, per mulieres malæ famæ rixas, ac tumultus commoueri, vt ab alijs Presbyteris odio habeatur, & tanquam pacis, & quietis perturbator ad Epiſcopum denuncietur; atque à muneris huiuſmodi executione ſuſpendatur! Si verò Exorciſta ſit regularis, En verſipellis hoſtis quot laqueos tendit? quot machinamenta ſtruit? Nunc apud plebem eum nimis laudat, & extollit, vt ſanctum, vt virginem, ac Deo valde gratum proclamans, tum vt ipſe ſuperbia elatus ſeipſum magnifaciat, cęteros deſpiciat, ac virtutem humilitatis amittat, vt diximus *art. pręced.* tum vt cęteri fratres videntes illum ſic laudatum, & exaltatum plùs quàm merita eius exigunt, turbentur, eumque inuiſum habeant. Nunc aduerſus eum ſuſcitat mulierculas ſagarum conſanguineas, vel ipſas ſagas, quę tamen à ſimplicibus etiam Religioſis, vt bonæ, & ſanctæ reputantur: Vel earum fautores excitat, qui omnes, ne opera ſua mala per miniſterium exorciſticum veniant ad lucem, lacrymis onerati ad pręfatos Religioſos, vel etiam eorum prelatos accedunt, *Diaboli perſecutiones grauiſſimæ contra Exorciſtas.*

enixè

enixè rogant, vt tot tantiſque rumoribus ab Exorciſtis excitatis prouidere non differant, aliter multa, & maxima ex his euentura mala, & ſcandala prenunciant. Quapropter quandoque aliqui Superiores perterrefacti ad tollendos, & euitandos huiuſmodi rumores prenunciatos, ſępiùs Exorciſtas precęptis, mortificationibus, è conuentibus mutationibus, comminationibus, & alijs huiuſmodi infeſtationibus vexare non detrectant.

Patientia facit eas ſuperare. Quare Exorciſtis *Patientia,* quæ eſt virtus contumeliarum, & omnis aduerſitatis impetus ęquanimiter portans, potiſſimùm *eſt neceſſaria, vt voluntatem Dei* in ſuo munere facientes, ex hoc iuxta Apoſtoli monitum Hebr. Verſ. 36. 10. *promiſſionem reportare valeant.*

§. II.

254. *Perſeuerantia facit palmam obtinere.* AB hac ſeparanda non eſt eius fideliſſima ſoror Perſeuerantia, *ſine qua,* ait Bernardus epiſt. 129. *nec pugnans victoriam, nec victor palmam conſequitur. Nutrix enim eſt ad meritum, mediatrix ad præmium: Soror eſt patientiæ, conſtantiæ filia; amica pacis, amicitiarum nodus, vnanimitatis vinculum, ſanctitatis propugnaculum. Tolle perſeuerantiam, nec obſequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo.* Sola eſt, cui æternitas redditur, vel potiùs quæ æternitati hominem reddit dicente Domino: Matth. 10. 22. *Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.*

Quis autem non videat, ſine hac Exorciſtam triumphare non poſſe, cuius vox ſimilis eſſe debet voci aquarum multarum, quæ continuè, & clamorosè extollitur? Nam etſi nihil aquis infirmius, & labilius; attamen nihil fortius, dum aliqua mole curſus impeditur, aut retardatur. Nam vires colligunt, vt obſtaculum auferant: aut ſi pares non ſint oneri tollendo, frementi clamore, & frequenti ſpuma circumquaque perſtrepunt, & indeſinenter vocem efferunt, quæ longiùs perſonat. Sic enim Exorciſta homo labilis, & infirmus, ſed diuina virtute confortatus, fortis, & conſtans Eccleſiæ miniſter tandiu in officio perſeuerare tenetur, & in acie ſtare, vocemque attollere, quandiu rebellis inimicus ſtare, & obſtare perſeuerauerit. Nec continua laborum perpeſſione, nec vehementi obtrectatorum inſectatione fatigari, ac deterreri, donec ſuperno fauente Numine de infernali dracone, & tartareis aciebus glorioſos egerit triumphos.

255. *Documenta ad fortiter ſuſtinendum, ac cōſtanter perſeuerandum.* Ne autem Exorciſta, vel Parochus in aduerſis animo deficiat, & in huiuſmodi charitatis, ac pietatis officijs exercendis terreatur; ſed fortiter ſuſtineat, & conſtanter perſeueret, præoculis habebit, & attentè obſeruabit ſequentia documenta ex Hieremia Drexel. deſumpta.

Primum documentum.

1. Deo tuam cauſam expone. CVM tibi malè eſt, quàmprimùm, & eo ſtatim momento ad Deum te verte, & illi expone quicquid dolet. Hìc plerique grauiter erramus: cùm nos vrgent aduerſa, complurium aures querelis innumeris opplemus, omnium poſtremus Deus, cuius opem imploramus, ordine prorſus præpoſtero.

ſtero. Longè aliter Rex Dauid: *Leuaui*, inquit, *oculos meos in montes, vnde veniet auxilium mihi: auxilium meum à Domino*. Qui hoc non facit principio cuiuſque mali, ab ira, dolore, iniuria ſic occupatur, vt ſui fiat impos. Pſalm. 120.
Quamprimùm ergo commotum te ſentis, dic: *Domine, quid me vis facere?* Act. c. 9. v. 6.
& reſpondebit tibi diuinæ voluntatis interpres: *Expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum*. Malignas cogitationes, quantùm potes, coerce, & hoc aſſiduè cogita: *Domine quid me vis facere?* Pſal. 26. v. 14.

Secundum documentum.

256.
Tace, & ſaltem os, & linguam contine, ſi minus potes animum. A Rege ſapientiſſimo hoc conſilium accipe: *Dixi*, ait, *cuſtodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam, cum conſiſteret peccator aduerſum me: Obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis*. Ergo tace; Nam ſi inter ærumnas, aut iniurias frænum dimiſeris linguæ, certò ſcias in præceps te trahendum: vix incipies loqui, & offendes. Ergo tace præſertim de tuis aduerſarijs. Non potes de ijs bene loqui? Saltem ne loquaris malè. Tua te conſcientia ſoletur, & æquiſſimus Iudex Deus, cuius oculos nec aduerſarij tui, nec eorum machinationes vitare poſſunt, tui curam habebit. Deo fide, & ſile. *2. Os, & linguam contine.* Pſal. 38. verſ. 1. 2 3.

Tertium documentum.

257.
CVM ad Deum te verteris, & tacere cæperis, tunc teipſum Deo deuotè commenda: ac diuinæ voluntati te totum quàm arctiſſimè adſtringe, & deuoue. Sed & gratias Deo age, quòd dignum te iudicet, qui patiaris innocens: aut ſi nocens, patientia tamen repares innocentiam. In hoc diuinæ voluntatis amplexu homo Deum velut brachijs ſtringat, dicatq; quod Iacob cũ Angelo luctans dixit: *Non dimittã te, niſi benedixeris mihi*. *3. Diuinæ volũtati te aſtringe.* Gen. 32. v. 26.

Quartum documentum.

258.
CVM tempeſtas non nihil ceſſauerit, ad preces te compone, Matrem Domini, Sanctosq; Angelos ad cauſæ tuæ patrocinium inuita, ijsq; omne negotium tuum commenda; nec id ſemel, iterumq; feciſſe ſatis eſt: compluribus diebus, annis, & luſtris, (ſi res illud exegerit,) idẽ factita; nec ceſſes, donec pugnum, quem tibi Deus, velut vir robuſtiſſimus compreſſis digitis clauſum oſtendit, fiducia grandi, obſecratione conſtanti explices: Rex Ezechias, cum impias Sennacherib litteras accepiſſet, *aſcendit in domũ Domini, & expandit eas coram Domino; & orauit*. Illud autem pectore, & ore aſſiduè verſabat Ezechias: *In Domino Deo noſtro habemus fiduciam*. Expande & tu bone Exorciſta, & quiſquis affligeris, tuas etiam litteras coram Deo, & quidquid querelarum habes, apud hunc ęquiſſimum Iudicem, & benigniſſimum patrem depone. Et videbis, quomodo tui protectionem aſſumet. Si verò aliquando, quod petis, non impetras, arcaniſſima Dei iudi- *4. Ad preces te compone.* 4. Reg. c. 19. verſ. 14. Ibi. c. 18. v. 22.

cia, & certiſſimam ab æterno prouidentiam ſuſpice, eique te totum committe. Feciſti quod in te erat, interim tu ſuſtine, & perſeuera in benè operando, cetera curabit bonus Deus.

Quintum documentum.

259. VTere conſilio prudentis, ac probi viri. Siracides monens: *Fili*, ait, *ſine conſilio nihil facias, & poſt factum non penitebis*. Eccliſ. 32.v.24. Summoperè etiam caue, ne tuos affectus, tuumq; impetum ſequaris. Perdidiſti manſuetudinem, perdidiſti patientiam omnem, ſi Conſiliarios admittis Affectum, & Impetum: Conſiliarios ſanè peſſimos. Deus hanc telam, quam miraris, orſus eſt, & ipſe omnium optimè nouit, qua ratione illa ſit pertexenda. Quòd ſi tu importunè interuenias, illudq; ingemines:

5. Vtere conſilio prudentis, ac probi viri.

Hoc volo, ſic iubeo, ſit pro ratione voluntas.

Suauiſſimam Dei diſpoſitionem quantum eſt in te, turbabis; & ideò euentus malos nemini, præterquam tibi, aſcribes. Omne nobis malum ex eo eſt: Quod Baruch ingemiſcens: *Non credidimus*, inquit, *diffidentes in eum: & non fuimus ſubiectibiles illi, & non audiuimus vocem Domini Dei noſtri, vt ambularemus in mandatis eius*. Idcircò habe fiduciam in Deo, ſuſtine, & perſeuera in bono; tantò enim eris ab omni hoſte ſecurior, quantò fiducia tua in Deum fuerit robuſtior.

Baruch c. 1. v. 17. & 18.

Sextum documentum.

260. QVòd ſi adhibita omni diligentia nihil ſuccedat è voto; ne indignationem in Deum, nec in vllam rem creatam conuertas; hoc potiùs cogitato, ſcire Deum ad vnguem omnia, quæ paſſus, aut paſſurus es, eumque velle, hæc eſſe conſtantiæ tuæ experimenta. Ea de cauſa quicquid Deo, hoc omne, & tibi quoque placeat. Nam verè; *Beati ſumus*, ait Baruch c. 4. *Iſrael; quia quæ Deo placent, manifeſta ſunt nobis*.

6. Si nihil ſuccedat è voto, credas, hæc eſſe tua experimenta.

Verſ. 4.

Nemo dicat: Vt video, fruſtra laboro. Petiui quidpiā à Deo magna in Deum fiducia, magna in diuinam voluntatem reſignatione; ſed nihil impetro. *Quid enim nouit Deus?* ait Iob. c. 22. *& quaſi per caliginem iudicat, nubes latibulum eius, nec noſtra conſiderat, & circa cardines cæli perambulat*. Impiorum hæc cantilena eſt. Nullo modo fruſtra fit, quicquid benè fit. Num Deus vnam ſolummodo arcam ærariam habet, ita vt qui ex ea nil doni accipit, nil ſperet ex alia? Fatui ingenij ſeruus eſt, qui cum Dominum ſuum habeat debitorem, monetam aliam, quàm ſeſtertios recuſat admittere. Quid ſi Dominus moneta aurea, quid ſi frumento ſelectiſſimo nomen velit expedire, num ſeruus obſtinatè clamet: Seſtertios volo, ſeſtertios? Ita qui non impetrat à Deo, quod rogat, certiſſimus ſciat, non fruſtra ſe rogaſſe, ſed impetraturum certò alia, & meliora.

Verſ. 13. 14.

ART I-

ARTICVLVS V.

De Prudentia in erroribus vitandis.

QVinta virtus, qua fulgere debet Exorciſta, eſt Prudentia, quæ ab Ariſtotele definitur 6. Æthic. *quòd ſit recta ratio agibilium*. *Cuius*, vt docet Plato in lib. Diffinitionum, *eſt, conſilium capere, & bona, malaq́; diſcernere, & petenda, fugiendaue in vita dijudicare, & bonis ijs, quæ quidem conceſſa nobis natura ſunt; præclarè vti, & rectè cum hominibus congredi, & opportunitatem rerum cernere, & rationem, orationemue ſagaciter adhibere, & eorum, quæ nobis poſſunt eſſe vſui, omnium experimentum, ſcientiamq́; tenere*. 261. *Prudentia deſcribitur. Effectus Prudentiæ.*

Hæc autem Exorciſtæ, ac Parocho maximoperè eſt neceſſaria, vt ſciat errorum ſcopulos euitare, per ſemitas rectas ambulare; bona & mala diſcernere; diaboli inſidias fugere; ipſius technas, & machinamenta deſtruere, & in nihilum redigere; miſeros obſeſſos ab ipſius tyrannide eripere; ac de eius iniqua poteſtate glorioſos triumphos reportare. *Maximè Exorciſtæ, ac Parocho neceſſaria ad errores vitandos.*

Quod typice figuratur in ſimili filio hominis caput, & capillos albos ad modum niuis, & lanæ gerente. Nam quid caput, & capilli albi referunt, quàm vtramque ſenectutem, annorum, & morum, in qua maxime vigere ſolet prudentia? Qua ſenectute, ſi non prima, ſaltem ſecunda ornatus eſſe debet Exorciſta, ac Parochus, vt cum ſapientia, ac prudentia, non humanitùs parta, ſed acquiſita diuinitùs ſuo fungatur officio; valeatq; circa adiurationem errores euitare, de quibus in hoc articulo ſequentes formantur quæſtiones; ac ſemitas rectas in hoc munere ſequi, de quibus alter articulus infra inſtituetur. *Ad ſemitas rectas eligendas.* *Errores vitandos.*

QVÆSTIO I.

An licitum ſit, aliquem exorcizare, nullo habito ſigno euidenti, vel probabili ipſius obſeſſionis.

ANte huiuſce quæſtionis ſolutionem pręmittenda eſt duplex diſtinctio. Prima eſt: Signorum maleficij, ſeu obſeſſionis aliud eſt euidens, aliud probabile. Euidens eſt, quod ſumitur ab effectu, qui prouenire non poteſt à cauſa naturali; ſed neceſſe eſt, proueniat à cauſa ſuperiori, puta à Dęmone. Signum verò probabile eſt, quod ſumitur ab effectu, qui ſæpiùs, vel vt plurimùm procedit à cauſa tranſnaturali, ſcilicet à Dęmone; aliquando tamen prouenire poteſt à cauſa naturali. 262. *Signum euidẽs quale.* *Signum probabile quale.*

Secunda diſtinctio eſt: Exorcizare, ſeu adiurare dęmonem poteſt intelligi dupliciter: Vel per pręceptum expulſiuum, quo Exorciſta abſolutè dæmoni pręcipit, vt exeat ex corpore obſeſſi: Vel per præceptum probatiuum, aut lenitiuum, quod fit dęmoni, vel ad probandum, an ſit in tali corpore: vel ad impediendum, ne noceat obſeſſo. *Quot modis Exorciſta poſſit exorcizare dæmonem.*

His poſitis, dico primò, quòd illicitum eſt, aliquem exorcizare pręcepto *Quando debeat dæmonem adiurare.*

dęmoni facto expulſiuo, niſi prius habito aliquo ſigno euidenti præſentiæ dęmonis in tali corpore. Ratio eſt: quia Exorciſta ſe exponit periculo artem exorciſticam infamandi, ſi talis infirmitas ſit à cauſa naturali, dum aſtãtes vident illum oleum, & operam perdere; nec ęgrotum optatam conſequi ſanitatem. Numquam ergo Exorciſta ad præcepta deueniat expulſiua, niſi prius habeat ſignum aliquod euidens dæmoniacæ præſentiæ in corpore ægroti; & ipſe obſeſſus perfectam ad liberationem habeat diſpoſitionem.

Dico ſecundò, inconueniens eſſe, deuenire ad præcepta probatiua, aut lenitiua, vel etiam inſtructiua, de quibus infra *num. 663. & ſequentibus*, niſi priùs Exorciſta dæmoniacæ præſentiæ habeat aliquod ſignum probabile, ſaltem leue. Ratio eſt: quia fit iniuria miniſterio exorciſtico, dum nulla habita inueſtigatione, an aliquis naturali, vel diabolica vexatione ſit affectus, vtitur Exorciſta, præceptis eccleſiaſticis: cum materia, circa quam ſunt dirigenda præcepta ab Exorciſta facta, ſit omninò incerta. Si tamen adſit aliquod ſignum probabile, poteſt Exorciſta formare præceptum conditionatum contra dæmonem, per quod certitudinaliter in cognitionem deueniet veræ, & realis præſentiæ diabolicæ: vt docetur infra *num. 620.*

QVÆSTIO II.

An vtile ſit, interrogare dæmonem, quo nomine vocetur.

263. *Interrogare dæmonem de nomine, ſuperfluum eſt. Nomina vt sũt impoſita ad diſtinctionem perſonarum nõ sũt in (Angelis, (dæmonib⁹. Nomina eis sũt impoſita ratione Ordinum, & Officiorum.*

QVamuis ferè omnes Doctores, qui de hac re tractant, aſſeuerent, vtile eſſe, dæmonem de nomine interrogare, vt ex nomine ſciat Exorciſta, ad quem ſuum dirigat ſermonem; nihilominus dicimus, hanc interrogationem eſſe ſuperfluam, & periculoſam.

Superflua eſt: quia, vt docet Toſtatus *quæſt. 62. in cap. 12. Matthæi*, dæmones propriè non habent nomina. Ratio ipſius eſt: quia nomina imponuntur ad notificationem: In dæmonibus autem, & Angelis non eſt talis notificatio; nam cognoſcunt ſe in alterutrum perfectè per differentias, & rationes ſuas ſiue ſpecificas, ſiue indiuiduas; & ideò ad ſe notificandos nullis egent nominibus. Nihilominus aliqua nomina eis ſunt impoſita vel ratione ordinis, vt pro nouem ordinibus bonorum Angelorum nouem nomina: nam vocantur Angeli, Archangeli, Principatus, Poteſtates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubin, & Seraphin: Sic dęmones aliqui vocantur à D. Paulo Eph. 6. principes, ac poteſtates. Vel ratione officiorum, ſeu operationum: vt Michael, Gabriel, Raphael. Sic enim vocantur, *vt ſignetur*, ait Gregorius homil. 34. in Euang. ante med. *per vocabula etiam in operatione, quid valeant*. Sic dicitur Michael *quis vt Deus: quia pro Deo præliatus eſt cum Dracone:* Gabriel *Fortitudo Dei: quia veniebat nunciare illũ, qui ad debellandas aereas poteſtates humilis apparere dignatus eſt*. Raphael *medicina Dei: quia videlicet, dum Tobiæ oculos quaſi per officium curationis tetigit, cæcitatis eius tenebras terſit*. Sic dæmones varijs nominibus vocantur, prout varia ſunt vitia, de quibus nos tentant, vt docet Magiſter Sentent. *in 2. diſt. 6.* Vnde Lucifer, qui inter ſpiritus infernales primarium locum

tenet,

tenet, ſuperbiæ, quaſi omnium peccatorum capiti præeſſe dicitur: Mammon auaritiæ; Aſmodęus luxuriæ; Sathan iræ; Beelzebub gulæ; Leuiathan inuidiæ: Beelſegor accidiæ, & ſic de cæteris.

Propterea ſatiùs eſt dicendum, ſuperfluam eſſe huiuſmodi interrogationem: quia Exorciſta, vt cognoſcat dęmonem adeſſe in obſeſſo, nõ per illius nominis notitiam ſibi eſt deueniendum in cognitionem pręſentiæ dæmoniacæ in corpore ipſius patientis; ſed per operationes varias, quæ nõ à cauſa naturali, neque diuina, ſeu ſupernaturali; ſed à tranſnaturali, ſeu diabolica prouenire dignoſcuntur. Ideoque ſat eſſe debet Exorciſtæ, cognoſcere, in patiente eſſe dęmonem, eiuſque officium, & operationem eſſe, illum tentare quoad animam, & acriter diuexare quoad corpus. Nam cognitis ab Exorciſta operationibus, quas dęmon in corpore obſeſſi exercere ſolet, poſthabita nominis interrogatione, facillimè opportuna pro dęmonis expulſione remedia miſero obſeſſo adhiberi poſſunt.

§. I.

At dicent fortaſſe antiqui Auctores: Ex nomine agnoſci, ad quem nominatim dirigenda ſint pręcepta facienda ab Exorciſta. 264. *Obiectio communis.*

Sed valde friuola eſt huiuſmodi ratio; Nam ſufficit vocare dęmonem poſſidentem nomine communi cum differentia aliqua ſingulari deſumpta ab eius operatione, nempe dirigere pręcepta ad dęmonem exiſtentem in tali corpore, & in eo has, vel illas cauſantem vexationes, ſiue vnus ſit, ſiue plures. Vnde ſicut etiam cum homines alloquimur non ſemper eos vocamus proprio nomine, cum ſępe illud ignoremus; ſed nomine communi cum aliqua differentia ſingulari, vt dicendo: *Tu ò homo, qui rides, veni huc: Tu qui loqueris, ſilentium impone ori tuo: Tu qui ſaltas, quieſce: Vos omnes, qui eſtis in hac domo, ſtatim egredimini ex ea:* Ita cum dęmonibus idem eſt obſeruandum. *Refellitur.*

Quare ſatius erit, quòd Exorciſta nil prorſus curet de nomine; ſed pręcepta dirigat ad dæmonẽ, vel dæmones exiſtentes in corpore obſeſſi, vt exeant, nec amplius nocere preſumãt. Nam velle interrogare de nomine, nil aliud præſtat, quàm differre liberationem; magis, magiſq; obſeſſum miſerum torquere: quia, cum hoc non ſit neceſſarium ad liberationem, dæmon non niſi difficulter reſpondebit: nec Deus tenetur virtute ſua diuina illum compellere ad ſuum explicandum nomen; etſi aliquando concurrat ob reuerentiam Sanctiſſimi ſui Nominis, quod ab Exorciſta in ſuis præceptis interponitur. *Interrogatio de nomine Obſeſſo nocet.*

§. II.

Periculoſa inſuper eſt huiuſmodi interrogatio. Nam cum dæmon ſit pater mendacij, nec ad aliud collimet, quàm homines decipere, & maximè Exorciſtas, nonne poteſt aliquod ridiculum, aut obſcenum Exorciſtæ manifeſtare nomen, vt ſæpiùs experientia comprobatum eſt; vel hebraicũ, aut græcum, vel alterius idiomatis incogniti, quod in noſtro idiomate ſonet 265. *Interrogatio de nomine periculoſa eſt ipſi Exorciſtæ.*

 aliquod

aliquod ridiculum, aut turpe, immundum, ac prorſus deteſtabile; vt ſic illud appoſitum exorciſmis, ac ſacris verbis admixtum, dæmonibus ſit occaſio Exorciſtam irridendi, ſubſannandi, ac paruipendendi?

An fortaſſe Exorciſta aduertere poterit, & cognoſcere dolum, cum illius idiomatis ſit ignarus?

266. *Ad quid interrogatio Chriſti ſit ordinata.* Nec obſtat illud Marci cap. 5. de Chriſto interrogante dæmonem dicendo: *Quod eſt tibi nomen?* Nam ſi reſponſum dæmonis dicentis: *Eſt mihi nomen legio,* conſideremus, fauente Deo, intelligemus, hoc factum eſſe ad noſtram inſtructionem. Nam ait Apoſtolus Roman. 15. *Quæcumque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt.* Ob id Chriſtus dæmonem interrogauit, non vt ignarus; ſed primò, ait Gloſſa ſuper prædicta verba: *vt ipſe confiteretur ſuam peſtem.* Secundò, vt nos edoceremur, quòd ſicut Chriſto mentitus eſt; (ipſo permittente) nobis attendendum, quòd & nos ſua malitia decipiet. Nam huiuſmodi reſponſio de nomine, cum dixit: *Eſt mihi nomen legio,* neque fuit ſecundùm nomen ſuæ naturæ; cum ſub nomine naturæ omnes vocentur ſpiritus: neque ſecundùm nomen officij, quo diuerſimodè nominantur, vt ſupra diximus; idcircò veritati non reſpondit; cum legio ſit multitudo ſpirituum, quæ in ſe non habet nomen, ſed multitudinem. Officium enim eſt, quod quemque pro conditione ſuæ perſonæ facere decet, obſeruata locorum, temporum, & perſonarum ratione.

QVÆSTIO III.

An conueniens ſit, interrogare dæmones: An ſint multi, vel pauci: vnus, vel plures in eodem corpore.

267. *Interrogatio de numero dæmonum in corpore obſeſſi eſt fallax.* RESpondetur, hanc interrogationem eſſe fallacem, ac diuinæ omnipotentiæ iniurioſam. Videas eius fallaciam. Quomodo poterit ſcire Exorciſta in vno corpore eſſe vnum dæmonem, vel plures? An ex locutione? Nonne idem dæmon poteſt ſucceſſiuè formare plures voces, atque diuerſas, modò hanc, modò illam: nunc ſibi vnum, nunc ſibi aliud imponendo nomen? Et qui vnus eſt, nonne poteſt fingere ſe eſſe plures, vt ſic diutiùs in hiſce vanis, & ridiculis quæſtionibus detineatur Exorciſta, donec fatigatus, ac defeſſus deſiſtat ab opere incæpto? Vnde cognoſcet Exorciſta, quòd vnus dæmon det locum alteri, & eo recedente alius vocari poſſit, à quo per præcepta veritatem extorqueat, vt docent tam antiqui, quàm moderni Auctores? An fortaſſe Exorciſta per præcepta poterit dæmones inuiſibiles viſibiles reddere, & intueri, & agnoſcere, quiſnam eorum ſit maior, aut minor? quis ſuperior, aut inferior? quis magis, vel minùs obediens? Si dæmones eſſent oues, aut capræ, poſſet vtique modò ab vna, modò ab altera lanam tondere, vel lac mulgere, & iſtas ſegregare ab illis. At cum dæmones ſint ſpiritus immateriales, & inuiſibiles, in his, oportet, Exorciſta patris mendacij dictis totum ſe committat: quo quid abſurdius?

Præte-

§. I.

PRæterea huiuſmodi interrogatio, ac praxis maximè diuinæ eſt iniurioſa omnipotentiæ. Nam qua virtute, aut poteſtate prætendit Exorciſta, dæmonem è corpore obſeſſi expulſare? An propria virtute, quæ finita eſt, ac limitata: vel virtute diuina, quæ infinita eſt, & illimitata? Si putat eũ expellere virtute propria, puta verbis opprobrioſis, ſecernat dæmones (ſi poteſt) vnum ab alio, & nunc iſtum, nunc illum reprehendat, & tandem licèt fuerit vltimus, & infimus omnium dęmonum, ad illius congreſſum ſuccumbet; cum non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei: ac perfectè nouerit verſipellis dæmon modos, quibus valeat cum detrimento Exorciſtæ ipſius retundere obiurgationes. Si verò intendit, dæmones virtute diuina propulſare, nonne iniuria Deum afficit, dum neceſſarium putat, ſegregatim dæmones eſſe aggrediendos, quaſi virtus diuina, qua miniſter Eccleſiæ operatur, non ſit ſufficiens ad omnes infernales dæmones vnico actu expellendos? Cum enim virtus omnium dæmonum, qui ſunt in aere, ſuper faciem terræ, & ſubter terram, ſit finita, & limitata, & virtus Dei, qua expellendi ſunt, infinita, & illimitata, tàm facilè Exorciſta in virtute Sanctiſſimi Nominis Ieſu expellet à corpore obſeſſo centum millia dæmoniorum, ac vnum tantùm, ſi perfecta ſit diſpoſitio tàm ex parte Enurgumeni, quàm Exorciſtæ. Vnde Exorciſta pro certò tenere debet, quòd in curãdo vexatum nulla eſt differentia ex parte Dei, ac poteſtatis ab Eccleſia traditæ, ſi dæmones expellendi plures ſint, vel vnus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut diuturna. Vnde non ſunt attendendi illi Auctores, qui dicunt, quoſdam eſſe dæmones alijs ad expellendum duriores: quia ſunt ad ſuſtinenda opprobria, ac verba diuina contemnenda fortiores: Nam regulariter non expelluntur dæmones per opprobria, aut verba ſimplicia, vt verba ſunt; ſed per virtutem diuinam operantem ad præcepta facta ab Exorciſta in nomine Ieſu, dæmonem expellentem. Quòd autem dæmonum alij alijs videantur fortiores in reſiſtendo præceptis Exorciſtæ, & obſeſſorum alij alijs difficiliùs liberentur, non prouenit ex defectu diuinæ virtutis, ac potentiæ, vel eccleſiaſticæ poteſtatis; ſed ex defectu vel miniſtri; vt latè demonſtratũ eſt ſupra *num.* 20. *& ſequentibus*: vel obſeſſi, vt infra fusè declaratur *num.* 710. *& ſequentibus*: vel quia talis liberatio non fuiſſet obſeſſo ſalutaris.

268. *Diuinæ omnipotentiæ eſt iniurioſa. Ratio dictat.*

QVÆSTIO IV.

An licitum ſit inquirere à dæmone cauſam ingreſſus.

QVamuis licitum eſſe aſſeuerent Leonardus, Leſſ., Sylueſt., Thyræus, Delrius, & Sanchez, dicentes: conferre, eam noſse, vt ea remota (ſi tolli poſſit) minor ſit dæmonis in hominem poteſtas: & (ſi ſit aliquod peccatum) vt aſtantes à ſimilibus caueant; & eo expiato, faciliùs ſanetur energumenus. Nihilominus fatemur, ſatiùs hanc interrogationem ſilentio eſse prætereundam, quàm ad praxim reducendam. Nam dæmon ex

269. *Interrogatio de cauſa ingreſſus omittenda eſt, ad mala, quæ ſequũtur, euitanda.*

ex hac faciliimè locum poteſt ſumere, aliquem, vel aliquos, qui erunt ſatis illęſæ famæ, ac bonæ conditionis, infamandi, eiſq; honorem detrahendi: Immò ipſummet Exorciſtam non difficulter in naſsam trahendi, dicendo (vt plurimùm conſueuit) ſe ingreſſum fuiſſe in tale corpus, quia ſic iuſſus eſt à tali Malefico, vel tali Saga, quæ poſuit ſigna maleficij, ſed abſcōdidit ea; ideò nō poſſe egredi à tali corpore, niſi priùs obſeſſi ad Sagam, vel ad Maleficum confugiant, & rogent, vt ipſe huiuſmodi tollat ſigna, quibus manet ligatus: ſicq; maleficio affectos, vel obſeſſos in eam impellat neceſſitatem, vt quos certò nouerint, Deo, vniuerſoq; hominum generi infenſos, atque inimicos, ipſisq; (etiam priuatim afflicta valetudine) iniurios; eos tamen ſuppliciter adire, obteſtari, atq; etiam munerari non dubitent. Quod benè aduertit Nicolaus Remigius *lib. 3. dæmonol. cap. 2.* dicens: *Hoc eò redit, vt prædonibus, ſuiſq; inimicis, ac tortoribus gratiam habeant maleficiati, quòd ſpoliauerint, non etiam trucidauerint: vt Malefici ferociores, atque ad nocendum deinceps confidentiores reddantur, quòd pro ſupplicio præmium reportare ſe videant. Vt tandem corporis breuis, incertaq; valetudo animæ ſempiterno, atque indubitato luatur interitu.* Noli ergo, mi bone Exorciſta, noli tam facilè à dæmone inquirere cauſam ingreſſus, niſi velis ab eo in naſſam trahi: Rarò enim Dæmon verum fatetur, niſi cognouerit ſub ſpecie veritatis aliquid ad hominum perditionem plantare poſſe: vt docet S. Cyprianus *tract. 4. de Idolorum vanitate*, dicens: *Dæmones falſa veris ſemper inuoluunt.*

Ratio dictat.

270\. Si autem Exorciſta fortaſſe dubitat, dæmonem ingreſſum fuiſſe ob aliquod peccatum, vt dicunt prædicti Auctores, recurrat ad noſtras inſtructiones infra poſitas *par. 3.* & inueniet inter alias, quòd Exorciſta ſemper omnes maleficiatos, & obſeſſos (ſi rationis vſu ſint participes) hortari debet, ad deteſtandum ex corde omnia ſua peccata; proximas peccati occaſiones relinquendas; integrè, ac fideliter cuncta ſua facinora confitenda; impoſterum vitam in melius commutandam; Deoq; piè, humiliter, & ex totis præcordijs inſeruiendum: hoc modo abſque periculo cauſam ingreſſus remouebit, (ſi fortaſſe ſit peccatum) & cauſa remota, remouebitur effectus.

Veruntamen, quia poteſt dari aliquis caſus, in quo expediens eſt, dæmonem interrogare de cauſa ingreſſus (vt egomet feci in illo caſu relato ſupra *num. 86.* & quibuſdam alijs) tunc dæmonem non interroget, niſi paucis ipſius obſeſſi conſanguineis, vel parentibus præſentibus: nec verbis dæmonis credat, niſi veritati rei ſint conformia.

Excepto aliquo caſu.

QVÆSTIO V.

An licitum ſit, quærere à Dæmone: Per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit ab obſeſſo expellendus.

271\. *Illicitum eſt, interrogare dæmonem de perſona, vel Sancto, à quo eſt expellendus.*

NOtum eſt omnibus exorciſticæ arti addictis, huiuſmodi interrogationem, ſicut & alias præcedentes, & ſubſequentes contineri in Exorciſmarijs antiquorū Auctorum; eaſq; Exorciſtis in ſuis adiurationibus adhibendas inculcari nulla ratione ſuffultas. Nos tamen indubitanter aſſerimus,

illicitam

illicitam eſſe, ac perniciosam huiuſmodi interrogationem. Quis enim ſanæ mentis illam approbet? Proh dolor! Quot dæmon hoc medio perdidit Exorciſtas? Nonne hoc eſt, aſſumere ſibi dæmonem in Magiſtrum, & Exorciſtam fieri diaboli diſcipulum? An fortaſſe Chriſtus modum non tradidit in Euangelio, quo dæmones ſunt expellendi, vt neceſſe ſit, à dæmone quærere de tali modo? Nonne per has interrogationes, ò bone Exorciſta, fateris te ignorare auctoritatem, ac poteſtatem, quam à Chriſto, & ab Eccleſia accepiſti ad dæmones expellendos, dum quæris à dæmone, per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus? Quid, ſi reſponderit dæmon, non poſſe expelli niſi per talem mulierem, quam vulgus vocat Sagam; ſed ipſe bonam, & ſanctam prædicauerit? An erit adimplendum huiuſmodi cõſilium, & monimentum diabolicum? Quid ergo ſtultius, quàm Exorciſtã velle edoceri ab inimico, quibus armis ipſe vti debeat ad illum confodiendum? quærere à vulpe, quibus laqueis capi valeat? Quid gratius dæmoni, quàm Exorciſtam eius diſcretioni, ac magiſterio ſe totum committere, ſeq; coram eo imperitum fateri, ac præcipuè ſuæ poteſtatis exorciſticæ ignarum, apertè demonſtrare? quia ſic facillimè in naſſam ab illo trahi poteſt. *Ratio dictat.*

§. I.

IVxta huiuſmodi indubitatam veritatem inter alia, vnicum exemplum animi gratia referam eorum, qui hoc noſtro æuo his interrogationibus à dæmone decepti ſunt. 272. *Comprobatur veritas Exemplo relato ab Auctore.*

Quidam Prælatus ſpectatæ fidei mihi enarrauit, quòd in adoleſcentia ſua in quadam Lombardiæ Ciuitate (vtriuſque nomina reticeo, quia ſic expedit) pluries adfuit, dum quidam Exorciſta quandam adoleſcentulam à dæmone obſeſſam exorcizabat: vbi cum pluries dæmonem interrogaſſet; *per quam perſonam, & per quem Sanctum eſſet expellendus, & à quo magis cruciaretur*; poſt repetitas coniurationes, poſt peremptoria facta, & multa addita tormenta (vt ipſe putabat Exorciſta) tandem obſtinatus dæmon, licèt coactè (vt fingebat) faſſus eſt veritatem more ſuo; dixitque magno cum eiulatu: Neminem magis, ac magis ſibi aduerſari, quàm quendam Clericum adoleſcentem, qui vt plurimùm comitabatur Exorciſtam; nec per aliam perſonã, aut Sanctum eſſe expellendum, quàm per illum ob eius puritatem, ac ſimplicitatem. Qua de re admonitus Exorciſta, impoſterum quoties obſeſſam exorcizabat, toties ſecum Clericum ducebat, cui præcipiebat, vt & ipſe dæmoni præcepta faceret: Vel (ſi quandoq; non aderat) dæmoni minabatur, ſe Clericum illum aduocaturum, niſi à vexatione ceſſaret, ex qua comminatione dæmon magnos emittebat clamores, oſtendens ſe ab illo Clerico nimis affligi; cui illicò exactiſſimam præſtabat obedientiam. Quare Energumenæ parentes Clericum rogarunt, & obſecrarunt vt quotidie adoleſcentulam inuiſeret: cum dæmon alteri, quàm illi obtemperare nollet; Qui ſatis diligentem, & aſſiduum in tali charitatis officio adimplendo ſeſe exhibens, quotidie obſeſſam viſitabat, ſolusq; cum ſola in cubiculo morabatur: (Quis vmquam aliquid mali ſuſpicatus eſſet?) Nihilominus quotidie poſtquàm

per pręcepta dæmonem ſibi obedientiſſimum compreſſerat, & in digito pedis relegauerat, ab eodem ſpiritu tàm Clerici, quàm puellæ venereis partibus ad luxuriam excitatis, modeſtiæ, ac continentiæ laxatis habenis, corpus etiam Obſeſſæ comprimebat, & cum ea carnaliter commiſcebatur. Quod peccatum per menſes aliquot quotidiè perpetrauit, quàmuis publicè coram Exorciſta, & Energumenæ parentibus, & conſanguineis, alijsq; circunſtantibus dæmon clamaret, ſe nimis ab illo Clerico cruciari, atque torqueri; illumq; vt purum, vt caſtum, vt ſimplicem, & ſanctum proclamaret. Qui Clericus quibuſdam ſuis condiſcipulis ſecretò prædicta enarrans, eos inuitauit, & obſecrauit, vt & ipſi carnaliter Energumenam cognoſcerent; nec timerent; quia ipſe dæmonem in paruulo digito pedis relegaſſet; ita vt ab eo in carnali concubitu impediti non fuiſſent, nec vllum ab illo damnum, ac nocumentum recepiſſent. Qui recuſantes tale perpetrare facinus, rem Energumenæ parentibus patefecerunt. Clericusq; ille pęnas ſuo ſceleri debitas perſoluere fuit coactus.

Quæras modò, ò bone Exorciſta, à dæmone: *per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus, & à quo magis crucietur*, quòd benè modum, & viam te edocebit, quibus faciliùs, ac citiùs in naſſam cadas, & ad interitum traharis.

QVÆSTIO VI.

An licitum ſit, quærere à dæmone, vt dicat: quinam ſint ſui inimici in Cælo, & qui in Inferno.

273. HÆC quæſtio duas partes continet: Prima eſt, an licitum ſit, interrogare dęmonem, *quinam ſint ſui inimici in Cælo*; Altera; *quinam in Inferno*.

Interrogatio de Sanctis qui sũt inimici dæmonis, Sanctis ipſis eſt iniurioſa.

Si primam interrogationem apertis intellectus oculis conſiderare volumus, ſtatim agnoſcemus, per hanc interrogationem maximam Sanctis ipſis inferri iniuriam. Si enim queras à dæmone, *quem Sanctum inimicum habeat in Cælo*: ſi dæmon reſponderit: *S. Petrum*: quid de ceteris Sanctis erit iudicandum? an fortaſſe, quòd ipſi ſint dæmonis amici? nam lex docet, quod *Incluſio vnius eſt excluſio alterius. L. cum prætor. ff. de iudic. L. Cùm maritus. ff. de procuratoribus. L. quamuis. ff. de pignoribus. L. ait prætor. §. Sed quod Papinian. ff. de minorib. cap. nonne. de præſumpt.* Si ergo dæmon nominat tantùm, vt inimicum ſuum talem Sanctum, videtur à ſua inimicitia excludere alios Sanctos?

Verùm quia aliquis poſſet obijcere, quòd illa interrogatio intelligitur comparatiuè, ideſt *quinam Sanctus ſit magis ſuus inimicus*, ſeu, *quem Sanctum maiori odio proſequatur*, vt videtur illam regulam iuris interpretari Auguſtinus Barboſa *de Axiomatis Iuris vſu frequent. Axiom.* 120.*nu.*13. & 14. aliam adducam rationem.

274. Supponamus, maximum omnium diaboli inimicum eſſe Sanctum Vbaldum Epiſcopum Eugubinum; vel Sanctum Antonium Abbatem, qui de-

Ratio datur.

tot

tot dæmonibus triumphatunt. Quid ſi dæmon poſt longas, ac repetitas coniurationes, in quibus, oportet, miſer & infelix Energumenus multas ſuſtineat torſiones, dixerit eſſe Sanctum Ioannem Baptiſtam, vel S. Paulum Apoſtolum, vel S. Dominicum, aut S. Franciſcum: vel alium ex primoribus Paradiſi Anteſignanis? Si credis, quod ait dæmon, credis falſum: quia (ex ſuppoſitione) inimicus eius eſt S. Vbaldus; vel S. Antonius Abbas. Si non credis, quòd ſit aliquis illorum dæmonis inimicus, iniuria afficis dictos Sãctos, quaſi ipſi non ſint diaboli inimici; ſed amici: vel quaſi ipſi non ſint ſufficientes ſuis meritis à Deo impetrare Obſeſſo à dæmoniaca vexatione liberari. Ceſſet igitur Exorciſta ab huiuſmodi interrogatione: Non ceſſet tamen ſeipſum, & obſeſſos commendare Sanctorum interceſſioni, & maximè Beatiſſimæ Deiparæ, Angelorum, & aliorum Sanctorum; non quos nominauerit diabolus vt inimicos; ſed ad quos propria magis inclinauerit deuotio; & qui ſua humilitate, ac fiducia in Deum dæmonibus terribiliores extiterunt, nullum vmquam excludendo; ſed omnes ſaltem implicitè, ac generaliter in cunctis ſuis neceſſitatibus implorando.

Secunda interrogatio refellitur infra *quæſt.* 13.

QVÆSTIO VII.

An ſit licitum quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur.

RESpondeo breuiter, hoc eſſe illicitum: Primò, quia Exorciſta ſeipſum prodit ignorantem. Si enim Chriſtus tradidit verba in Euangelio, quibus dæmones ſunt expellendi, nempè præcipere dæmoni in nomine Ieſu, (vt ſæpiùs diximus, & ſuo loco docetur infra *par.* 3.) cur quærit à dæmone, vt de hoc certior fiat? Nonne hac interrogatione ſe diſcipulum conſtituit diaboli? Secundò, cum dæmon plenus ſit omni dolo, & aſtutia, oſtendet ſe grauiſſimè torqueri, dum Exorciſta aliqua ſacra proferet verba, quæ directè non ſunt ordinata ad dæmones fugandos: cùm verò proferet verba ordinata à Chriſto ad dæmones pellendos, nulla oſtendet affici vexatione, vt ſic relictis ab Exorciſta verbis a Chriſto inſtitutis, præceptis nempè in nomine ipſius formatis, ipſe diù tale poſſideat corpus. Sic quidam Exorciſta anno Domini 1648. Venetijs mihi enarrauit ſe, dum exorcizaret quandã mulierem, quadraginta annis, & ampliùs à dæmone obſeſſam pluries obſeruaſſe, quòd dæmon magis cruciabatur, dum ipſe recitabat illam antiphonã: *O Clauis Dauid &c.* quæ legitur ad Veſperas vna ex ferijs ante Natiuitatem Domini. Ita vt relictis præceptis factis in nomine Ieſu, legebat illam; non tamen dæmonem expellebat. Nimis eſſet longum, tædioſum, ac ridiculum, recenſere varias orationum lectiones, ac repetitiones, in quibus plures boni, ac ſimplices Exorciſtæ à dæmone admoniti inſudarunt, vt illum ab obſeſſis corporibus expellerent: ſed incaſſum, ſurdo verba facientes, ac dæmone illos irridente, & ſubſannante.

275. *Interrogatio de verbis, quibus dæmon magis crucietur, Exorciſtam ignarũ manifeſtat. Ratio dictat.*

Probatur exẽplo ielato ab Auctoee.

QVÆ-

QVÆSTIO VIII.

An licitum ſit quærere à dæmone: qua die, & hora ſit egreſſurus.

276. *Interrogatio de die, vel hora exitus dæmonis iniurioſa eſt Diuinæ Maieſtati. Ratio dictat.* LIcet communiter hæc interrogatio facienda inſinuetur ab Auctoribus, qui de arte exorcizandi pertractant: veruntamen mihi videtur Diuinę Maieſtati, & eccleſiaſticæ poteſtati iniurioſa. Optarem, non mediocriter ſapientes, ac prudentes profundiùs oculis intellectualibus attenderent, ac conſiderarent errores, qui ex tali interrogatione oriuntur. Dic mihi, quæſo, ò bone Exorciſta, Poteſtas, quā ab Eccleſia accepiſti in ordine Exorciſtatus ad dęmones adiurādos, & è corporibus obſeſſis expellēdos, à quo depēdet? A volūtate diuina, vel à volūtate dęmoniaca? Si dicas: à volūtate dęmoniaca: te hæreticū manifeſtas: quia, cū Eccleſia ſit ſponſa Dei, & Chriſtus ſit caput eius, omnem poteſtatem habet ab ipſo Chriſto. Si ergo depēdet à volūtate diuina: nōne ipſius Dei eſt, dęmonem expellere, prout lubet! quem certè ex promiſſione facta Marci c. 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, In nomine meo dæmonia eijcient*, etiam primo pręcepto facto ab Exorciſta in nomine Ieſu, ipſe expellet, ſi tam Exorciſta, quàm obſeſſus cōditiones habuerint requiſitas, de quibus infra *par.* 3. *& ſupra cap.* 1. & liberatio ſit ſalutaris. Quod egomet pluries experientia comprobaui in varijs energumenis, qui eò ipsò, quò perfectam habuerunt fiduciam in Deum pro ſua liberatione, illicò dęmon exijt ab eis, & perfectam conſecuti ſunt ſanitatem. Immò ipſemet dæmon per vim præcepti ſibi à me facti coactus eſt fateri hanc veritatem, nempe immediatè quòd perſona obſeſsa habet perfectam fidem, & credit ſine vlla hæſitatione, etiam ad primum præceptum dæmoni faciendum ab Exorciſta, ſe à dæmone eſse liberandam, indeſinenter Deum compellere dæmonem exire, ac talem derelinquere perſonam; & ſi in fide perſeuerat, dæmonem nullo modo ei nocere poſse. Quam veritatem etiam aliàs nonnulli dęmones faſſi ſunt Sancto Cypriano priùs mago, poſtea Sancto, cum illos interrogaſset, cur non potuiſsent maleficio afficere Sanctam Iuſtinam: reſponderunt: *Propter eius fidem inhæſitantem: his enim, qui firmiter credunt, ac confidunt, ſe à Deo protegendos fore, nullo modo nocere poſſumus:* vt benè tradit Delrius *lib.* 6. *Diſq. Magic. c.* 2. *q.* 3. *ſect.* 3.

§. I.

277. *Error plurium Exorciſtarum oſtenditur.* SEd vis ſcire, vnde proueniat, quòd ferè omnes antiqui Auctores petunt à dęmone, quando velit exire? Hoc eſt in cauſa: quia putant, quòd pręcepta contra dæmonem formata ab Exorciſta ſint ſicut pręcepta Decalogi, quorum obſeruatio pendet à libero hominis arbitrio diuina gratia adiuto; ideò ſicut eſt in poteſtate hominis illa obſeruare, & non obſeruare; ita eſt in poteſtate dæmonis (aiunt iſti Auctores) pręceptis Exorciſtæ vel obedire, vel obſiſtere. Attamen addunt *ſicut Deus hominibus adhibet ſtimulos, vt velint obędire, per Prædicatores, aduerſitates, & huiuſmodi; ita etiam malignis ſpiri-*

ſpiritibus adhibet ſtimulos vrgentes ad ſuam obedientiam, qui ſunt exorciſmi, quibus dæmones ita ſpiritualiter cruciantur, ſicut homines verberibus corporalibus: Ità docet Hieronymus Menghus à Viadana in Flagello Dęmonum.

Sed grauiter hallucinantur prędicti Auctores. Nam in exorciſmis,& cõiurationibus duo continentur, vt dicitur infra *num.* 355. ſcilicet obiurgatio, & pręceptum. Quoad obiurgationem, verum eſt, eam eſſe veluti ſtimulum, quo dæmonis audacia confringitur, (ſi recto modo fiat, vt habetur *nu.* 659.) ſed falſum eſt, quòd præceptum maximè expulſiuum (ſi fiat iuxta regulas infra traditas *par.* 3.) ſit tantùm ſicut ſtimulus, ac veluti præcepta Decalogi: Nam contra ſtimulum poteſt dæmon calcitrare, & contra obiurgationes obſtinatus perſiſtere; ſed non contra præceptum, (ſi Energumenus perfectam habeat fidem, vt ſupra dixi.) Similiter falſum eſt, quod præceptum expulſiuum dæmonis ab Exorciſta formatum ſit ſicut præcepta Decalogi homini impoſita, quæ poſſunt ab eo obſeruari, & non obſeruari; ſed eſt ſicuti forma Sacramentorum, vel ſacramentalium, qua (ſi ſuper debitam materiam proferatut), fit Sacramentum, vel ſacramentale, quod ſuum producit effectum. Quando enim Exorciſta cum debita intentione format præceptum expulſiuum contra dæmonem, ſi ipſe habeat omnia requiſita, & Energumenus per fidem, & cõfidentiam in Deum perfectè ſit diſpoſitus, ac liberatio ei ſit ſalutaris, Deus concurrit, ac virtute ſua dæmonem inuitũ expellit; & contra hunc ſtimulum dæmon calcitrare non poteſt, vt latè ſupra explicatum eſt *num.* 13. *& ſequentibus*.

Prædictus error refellitur.

Dæmon poteſt calcitrare circa obiurgationes; ſed non contra præceptum.

Quomodo.

Quando.

Aduertat hìc beneuolus Lector, quicquid aſtrui *quæſt.* 2. *de nomine dæmonum quærendo*: *quæſt.* 3. *de numero*: *quæſt.* 4. *de cauſa ingreſſus*: *& quæſt.* 8. *de die, & hora egreſſus,* licèt videatur refragari his, quæ in Rituali Romano præſcribuntur; nihilominus ſi attentiùs conſideretur, ac maturiùs iuxta ſequentem diſtinctionem diſcutiatur, nulla contrarietas adinuenietur. 278.

Dicendum ergo, de egreſſu dæmonis ex corpore obſeſſi poſſe loqui dupliciter. Vno modo de eo, qui prouenit ex induſtria humana, quatenus homo deſtruit ſigna maleficij, quibus deſtructis dæmon quandoque voluntariè egreditur, vt oſtendat Sagæ, aut Malefico, qui ſigna illa poſüit, ſe nulla moleſtia afficere obſeſſum, aut maleficiatum, niſi quandiù ſigna maleficij permanent; vt ſic credant, ſigna illa aliquam vim habere homines diuexandi. Alio modo eſt loqui de egreſſu dæmonis, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam diuina virtute illum ad egrediendum compellente.

Primo modo non videtur illicitum, interrogare dæmonem de nomine, vt homo ſciat, ad quem dirigat ſermonem: de numero, vt cognoſcat, an etiam plura ſigna repoſuerint: de cauſa ingreſſus, vt intelligat, cuius generis ſit illud maleficium, an ſit perpetuum, vel temporale: ac de die, & hora, qua ſit egreſſurus; quia talis egreſſus dependet à voluntate dæmonis ex pacto inito cum Malefico; Et hoc modo (vt puto) loquitur Rituale Romanum. Nam Sancta Romana Eccleſia, quæ infirmantium mater eſt pia, ac clemens, ſæpiùs conniuere videtur ſuorum filiorum neceſſitatibus, eos hortando non tantùm ad diuina confugere ſubſidia; ſed etiam humana adhibere remedia: ſicut etiam iubet perquirere maleficij ſigna, eaq; comburere; quod remediũ

vtique

vtique humanum eſt cenſendum. At loquendo de dæmonis egreſſu, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam, dico, huiuſmodi interrogationes eſſe relinquendas ijs de cauſis, de quibus ſupra.

Veruntamen ſi prædicta mea doctrina aliquo modo his, quæ in Rituali Romano continentur, aduerſetur, ea, ſicut & omnia, quæ in hoc opere traduntur, iudicio, & correctioni Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Catholicæ ſubiecta ſunto.

QVÆSTIO IX.

An licitum ſit quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus.

279. *Illicitum eſt, quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus.* HÆC quæſtio breuiter reſoluitur, ſicut antecedens, dicendo, illicitum eſſe, quærere à dæmone de loco, in quo ſit egreſſurus. Ratio eſt; quia in hoc oſtendit Exorciſta, ſe credere, quòd poteſtas dęmones expellendi dependeat à loco: quod impium eſt aſſerere; non enim à loco; ſed à Deo dependet. Sed ſupponamus, quòd licèt talis poteſtas non dependeat à loco; attamen vnus locus magis quàm alius poſſit Exorciſtam, vel obſeſſum ad maiorem excitare deuotionem, ac confidentiam in Deum eliciendam, quòd per merita, puta vel Beatiſſimæ Virginis, vel Sancti alicuius, quem populi venerantur, ac colunt in tali loco, obſeſſus ſanitatem optatam ſit conſecuturus; Veruntamen ſi quandoque talis locus ſit eligendus, non inquirendum eſt à dæmone, vt ipſe eligat; ſed ab ipſomet Exorciſta eſt deputandus: nam hoc inquirere à dęmone, nil aliud eſt, quàm eius laqueis capiendum ſe exponere.

Comprobatur exemplo relato ab Auctore. Vis inter multas deceptiones aduerſus Exorciſtas inſtructas vnicam tibi referam? Quidam Exorciſta vir vtique bonitate prędictus hoc noſtro æuo aliquandiu quandam exorcizauit mulierculam obſeſſam: cum autem dæmoni pluries pręcepiſſet, vt horam, diem, & locum ſui exitus patefaceret, dęmon (acſi coactus eſſet) dixit: *poſt menſem, tali die, hora meridiana, in tali Eccleſia.* Qua die, cum multitudo populi conueniſſet, dęmon poſt multos rumores, ſtrepitus, & vlulatus tandem cachinnans Exorciſtam irridebat, & ſubſannabat, omneſq; eius defectus naturales, ac morales publicè ei obijciebat, qui omnia patienter ſuſtinebat. Iterū Exorciſta ei præcipiebat, & peremptoria faciebat, vt de die, hora, & loco ſui exitus veritatem fateretur, qui dęmon iterum tempus prorogabat, iurando, quòd poſt tot dies, & in tali loco eſſet egreſſurus. Quod pluries promiſit, & ad varia loca duxit Exorciſtam; ſed ſemper more ſuo promiſſis ſtabat, Exorciſtam irridendo, & ſubſannando. Tandem magno eiulatu dixit, ſe amplius non poſſe ſuum exitum prorogare; non tamen poſſe exire, niſi Exorciſta vnà cum Energumena, & Virginum comitatu Brixiam peteret, quæ à Vico, vbi morabatur Exorciſta, viginti circiter milliaria diſtat; & per viam Litanias Beatiſſimæ Virginis decantarent. Quòd ſi hæc obſeruaſſent, ſe tandem egreſſurum (licèt inuitum) ante imaginem Sanctæ Mariæ Gratiarum, cuius ſacellum pluribus donarijs ditatum, ac ferè innumeris tabellis ſuſpenſis coopertum

in

in ea vrbe exiſtit. Bonus Exorciſta (his auditis) ſic optimè à dæmone inſtructus (iam omnibus neceſſarijs paratis) aggreſſus eſt iter vnà cum muliere illa obſeſſa, ac nonnullis adoleſcentulis ex vili plebecula (omnibus ſe virgines prędicantibus;) quas, (ne tędio afficerentur in via) comitabantur earum amatores, qui omnes cantabant, & in itinere collaudabant B. Virginem iuxta diaboli mandata. Cum autem ſtatuta die, & hora ante imaginem B. Virginis aſtitiſſent, dæmon poſt multos clamores, & eiulatus per os Obſeſſæ emiſſos, quibus aſſerebat, ſe valde cruciari, ac torqueri, tandem multis cachinnis irridere, ac ſubſannare cępit Exorciſtam, eò quòd tàm facilè crediſſet, multisq; ac varijs eum laſceſſiuit iniurijs, ac contumelijs. Quare bonus ille Exorciſta confuſione, & ignominia plenus domum regreſſus impoſterum munus exorciſticum exercere recuſauit. Crede modò diabolo, & te ignominia afficiet, ac confuſum relinquet.

QVÆSTIO X.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ſi aliquo pacto, vel maleficio ſit alligatus. Et quomodo huiuſmodi maleficium poſſit deſtrui.

Signa maleficij quærere, & inuenta deſtruere, licitum eſſe ſupra diximus *num.* 125. Attamen dæmonem interrogare, vt ipſe annuat locum, vbi ſunt talia ſigna; ac modum, quo huiuſmodi maleficium ſit deſtruendum, vt illicitum reprobamus. 280. *Dæmon non poteſt ab homine alligari ſignis.*

Prima pars probatur. Dęmon non poteſt naturaliter, aut violenter ab homine rebus, ſeu ſignis naturalibus, vel artificialibus alligari: quia omnes res corporeæ ſublunares naturaliter angelicis ſpiritibus ſubijciuntur, vt docet Auguſtinus *lib.* 3. *de Trinit. cap.* 4. in hæc verba: *Mali Angeli præponuntur poteſtate rebus viſibilibus, & illis vtuntur priuato iure aliquando.* Quod priuatum ius non eſt aliud, quàm poteſtas naturæ ſecundùm Alexandrum Alenſem *par.* 2. *quæſt.* 112. *mem.* 2. *ar.* 2. Si ergo dęmon alligari non poteſt ſignis, vel maleficijs, ad quid quęrere, vt dicat, an ſit alligatus? nonne hęc eſt mera fatuitas? Sed fortaſſe quis dicet: ſicut in maleficijs ſigna ponuntur, quibus poſitis dęmon malum, ac maleficium operatur; ita maleficium deſtrui nequit, niſi deſtruatur ſignum, quod ſępiùs inueniri non poteſt, niſi dęmon illud indicet. Reſpondemus, quòd credant hoc, (vt lubet) Sagæ, ac Malefici, qui iam ſuum corpus, & animam dæmoni crediderunt; quia nos, qui catholicè ſentimus, hanc fatuitatem toto cælo deteſtamur; & indubitanter aſſerimus, ſine ſignorum maleficorum inquiſitione, inuentione, ac deſtructione dæmones poſſe expelli, ac maleficia deſtrui per remedia ſpiritualia, vt practicè tota tertia parte demonſtratur. Illa enim alligatio dæmonis illis ſignis non eſt naturalis, nec coacta, ſeu violenta, ſed libera, & voluntaria. Cogatur igitur dæmon ab Exorciſta per præcepta illi facta in nomine Ieſu, vt ceſſet homini nocere, & nihil nocumenti poterunt afferre illa ſigna. *Ratio dictat.*

Hinc cautè ſunt legendi illi Auctores tam priſci, quàm neoterici, qui aiunt,

aiunt, non poſſe maleficium deſtrui ſine deſtructione ſigni; ſed ſtante male-
281. ficio materiali in loco, vbi poſitum fuerat, durare maleficium formale: & addit quidam Neotericus: *hac de cauſa Saulis diuexatio iterabatur, & perſeuerabat*. At horum Auctorum poſitio ita falſa eſt, ſicut falſum eſt, dæmonem ſubijci naturaliter, aut coactè illis ſignis materialibus. Non .n. ſubijcitur naturaliter; quia cunctæ res ſenſibiles ſublunares ſubiectæ ſunt dæmonibus, vt dictum eſt *numero præcedenti*; non ergo poſſunt detinere dæmones. Neq; coactè ſubijcitur: quia dæmon ipſe eſt, qui præcipit Sagæ, aut Malefico, ac docet, talia ſigna ponere; ergo doceret ponere contra ſeipſum, quod aſſerere eſt ridiculum.

Cautè legendi ſunt Auctores antiqui, ac moderni talia aſſerentes. Et quare.

Quòd autem Saulis vexatio iteraretur, nō proueniebat ex eo, quòd ſignū, ſeu maleficium materiale non eſſet deſtructum: quia dæmon non poſſidebat Saulem per maleficium; ſed ex Dei permiſſione, vel iuſſione propter ipſius peccata, ob quæ receſſerat ab eo Spiritus Domini; & ideò exagitare eum cæpit ſpiritus nequam à Domino, vt habetur 1. Regum. c. 16. Id teſtatur Abulenſis quæſt. 33. in dictum caput, *Spiritus iſte Domini*, inquit, *erat Demon, & datus eſt in penam Sauli, vt vexaret eum, ſicut faciunt dæmones in arrepticijs*. Iterabatur autem vexatio; quia iterabatur cauſa primaria vexationis, nempe peccata, maximè malitia, & inuidia, ob quam conabatur Dauidem è medio tollere; ideoq; merebatur iterum magis, ac magis à dæmone torqueri.

Vexatio Saulis vnde.

§. I.

282. Altera pars probatur. Nam præcipere dæmoni, vt dicat, quomodo maleficium poſſit deſtrui, eſt beneficium à dæmone requirere; Hoc autem eſt illicitum: vt docent D. Thom. 2. 2. *q.* 90. *art.* 2. & ibi Caietan. *ar.* 1. D. Anton. 2. *par. tit.* 10. *c.* 8. Syluest. *verb. adiuratio, q.* 7. & ibi Angelus *nu.* 2. & 4. Tabiena *nu.* 6. Sotus *lib.* 8. *de Iuſt. q.* 3. *ar.* 2. Suarez *to.* 2. *de Relig. lib.* 4. *de Adiuratione. c.* 2. *num.* 8. & 9. Leonard. Leſs. *lib.* 2. *de Iuſt. c.* 42. *dub.* 13. *nu.* 70. & 71. & latiſſimè probans ex multis ſcripturis, Sanctorum teſtimonijs, & rationibus, ſoluensq; contrarias, & dicens, eſſe de fide. Valentia 2. 2. *diſput.* 6. *q.* 8. *punct.* 2. *quæſt.* 2.

Illicitum eſt petere à dæmone modum, quo maleficium deſtruatur.

Ratio verò, cur non imperatiuè liceat, eſt: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ aduerſus dæmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis noceant. Quod eſt ab eorum ſocietate recedere: vt docent Sanchez *tom.* 1. *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 19. Et Ferdinandus de Caſtro Palao *de Adiuratione Diſput.* 4. *punct.* 4. *num.* 8. At velle petere à dæmone, vt dicat, quomodo maleficium poſſit deſtrui, idem eſt, quod ei præcipere, vt nos doceat modum, quo deſtrui poſſit maleficiū: ſic eſt vti eius miniſterio, & obſequio, quod pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſo, ſaltem implicitam.

QVÆ-

QVÆSTIO XI.

An licitum ſit, quærere à dæmone, vt dicat: quis ſit eorum princeps in illo corpore.

HÆC quæſtio remanet ſoluta ex dictis ſupra *quæſt.* 3. *huius articuli*, & infra *quæſt.* 13. ad quas remitto Lectorem. 283.

QVÆSTIO XII.

An licitum ſit, quærere à dæmone, vt dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit verè vexata.

QVàm ſit ridiculum hoc quæſitum, & totaliter ſibi contrarium, audias. 284. Volunt iſti Auctores, quòd Exorciſta interroget dæmonem exiſtenté in corpore Energumeni, & illum cogat ad veritatem fatendam per os Obſeſſi, dicendo: *Si talis perſona ſit verè obſeſſa, necne?* Quis non irrideat huiuſmodi nugas indignas prorſus, quæ ab ore Miniſtri Eccleſiaſtici enuncientur! Si tu vis, vt dæmon per os Obſeſſi loquatur, nonne ſupponis, iam dæmonem verè, ac realiter talem perſonam poſſidere? Cur igitur vis quærere, vt ipſe dicat, an ſit verè vexata? Quid, ſi dæmon reſponderit, quòd non; ſed humore melancholico eſſe affectam: quia (cum ſit adoleſcentula) maritum habet ſenem: vel dixerit, humoribus matricalibus eſſe perturbatam. An fortaſſe his verbis erit credendum? Facile hoc crederent, qui negant maleficia, obſeſſiones, ac poſſeſſiones dæmonum reales; quia hi, vt plurimùm, negant etiam eſſe dæmones, & Infernum, & Paradiſum. At cum ſupponamus, dæmonem loqui per os Obſeſſæ, conſequenter ſupponimus, dæmonem eſſe in tali corpore ex dictis, & probatis ſupra *num.* 99. Qui ergo audiret dæmonem loquentem per os Obſeſſæ, & crederet ei dicenti, Obſeſſam non eſſe Obſeſſam; ſed humore melancholico, aut matricali affectā; potiùs ſcutica dignus eſſet, quàm munus exorciſticum exercere. Quis non apertè agnoſcat, huiuſmodi interrogationes ad aliud non proficere, quàm ad ignarum Exorciſtam confundendū, & confuſione refertum ad vltimum exitium perducendum?

Ridiculum eſt quærere à dæmone, vt dicat, an perſona obſeſſa ſit verè obſeſſa, necne.

QVÆSTIO XIII.

An licitum ſit Exorciſtæ, præcipere Dæmoni ſuperioris ordinis, ver. gr. Lucifero, vt dæmones ſibi inobedientes excruciet in Inferno. Item ſpiritui principali in corpore obſeſſo, quòd ſecum educat totam ſocietatem ſuam.

285.

HOC licitum eſſe ſuſtinent Syluester Prieras *tract. pro Exorciſtarum inſtructione*, Zacharias Vicecomes *in Compend. artis Exorciſt. doctr.* 2.

Plures Auctores docent, licitè poſſe dæmoni ſuperiori imperari, vt inferiores expellat.

 Hiero-

Hieronymus Menghus *in Compend. artis Exorciſt. lib.* 1. *cap.* 4. *& Fuſte dæmonum cap.* 6. & alij.

Refellitur ab Auctore.

At quia horum opinio nulla probabili ratione fulcitur, dico, illicitũ eſſe, ac ſuperſtitioſum, præcipere dæmoni ſuperiori ſiue exiſtenti extra corpus, ſiue exiſtenti intra corpus, vt cæteros inferiores ſpiritus expellat. Hoc apertè conſtat ſiue conſideremus huiuſmodi præcepta reſpectu dæmonum, ad quos diriguntur: ſiue reſpectu poteſtatis, quam accepit Exorciſta ab Eccleſia dæmones expellendi.

Ratione ſumpta à parte dæmonum.

Si conſiderentur reſpectu dæmonum, quis non videat illa prorſus à dæmonibus paruipendi? Nam etſi in dæmonibus ſit aliqua prælatio, & ſuperbiæ inſtinctu vnus alteri aueat dominari; (vt dicunt dicti Auctores, & cócedunt omnes Theologi.) Hæc tamen prælatio, & auiditas dominandi non eſt in ordine ad bonum, & vtilitatem hominis, qualis eſſet, ſi ſuperiores expellerent inferiores; ſed in ordine tantùm ad hominis perditionem. Immò licèt dæmones non ſe diligant mutuò, ſed potiùs oderint; magìs tamen odit quilibet dæmon homines, quàm alios dæmones: vt eruditè probat Abulenſis, *quæſt.* 61. *in cap.* 12. *Matthæi. verſ. Dicendum igitur*.

Quomodo ergo poterit Exorciſta expellere dæmones inferiores mediante miniſterio ſuperiorum? An fortaſſe Exorciſta maiorem poteſtatem habet præcipiendi dæmonibus ſuperioribus, quàm inferioribus? Quis hoc aſſeret? Si non poteſt compellere dæmones inferiores, vt ſibi obediant, & exeant è corpore obſeſſi, quomodo poterit Luciferum euocare ex orco, vt veniat, & expellat illos dæmones, & eos excruciet in inferno? Vel compellere dęmonem ſuperiorem in illo corpore, vt inferiores ſpiritus inobedientes expellat? An fortaſſe dæmones ſuperiores ſunt melioris conditionis, & inferiores ſunt peiores, peruerſiores, & in malo obſtinatiores? Sed hoc eſt falſiſſimum: quia dæmones ſuperiores, cum ſint natura perfectiores, ſunt etiam ſapientia excellentiores, potentia ſtrenuuiores, & malitia iniquiores; ideoq; cæteris inferioribus peruerſiores, ac in malo obſtinatiores; ſapientia enim, ac potentia vtuntur, non ab bonum, ſed duntaxat ad malum operandum. Quomodo ergo ſuperiores obedient Exorciſtæ, dum illos pręſumit vel ex inferno euocare; vel (ſi ſunt in corpore) eos compellere, vt ſecum trahant ſuam ſocietatem, ſi in iſtis maior inobedientiæ adeſt ratio? Nonne hoc apertè rationi rectæ repugnat?

§. I.

286. *Non officit, dæmones hoc præſtare iuſſos à Magis.*

ESto quòd quãdoque dæmones ſuperiores ad præcepta Magorũ, ac Maleficorũ è corporibus obſeſſis expellant dæmones inferiores: ſi faciunt hoc, non alio fine faciunt, quàm vt maleficium minus maiori ſoluant maleficio, maleficium transferendo ab vna in aliam perſonam (vt faciunt Magi, & Malefici) & ab homine malefico transferente adorationes, oblationes, proſtrationes, cæteraq; obſequia ſibi exhibita recipiant. Nullo tamen pacto vnus dæmon alteri præeſſe cupit, nec vnus ſuper alterum principatum affectat, vt homini prodeſſe queat; ſed duntaxat vt malefaciat, ei damnum

inferat

inferat in anima, vel in corpore, & tandem ad exitium perducat; vt docet Toſtatus loco citato.

Conſtituat ergo Exorciſta iuxta monita dictorum Auctorum, dæmonem principem ſuper alios, ac præcipiat dæmoni principi conſtituto; vt ſuo vtatur iure, cæteros inferiores è corpore obſeſſo expellendo, magna promittet; ſed nulla ſeruabit: nondum tempus adeſſe talis eiectionis, ſed opportuno tēpore omnia executurum, aſſeuerabit: priùs oportere, talem herbam quærere, vt eius ſuffitu rebelles torqueantur ſpiritus: talem lapidem inueſtigare, vt ad collum appenſum deferat, qui non poterit inueniri niſi cum maxima difficultate: Maleficum compellere, vt ſigna maleficij deſtruat: tot Eccleſias viſitare: tot candelas offerre: aduerſus orientem brachijs extenſis tot vicibus orare: tot nomina incognita Angelorum proferre: cacumina montium ſcandere, vbi ſit ędicula Deiparæ Mariæ dicata: aliaq; id generis, quæ aliquam admixtam habent ſuperſtitionem, adimplere iubebit. Quinimmò quandoque vnus & idem ſpiritus ſe plures eſſe, finget: ac modò luciferi, modò alterius principis, nunc officiarij ſubalterni, nunc ſubditi vices geret, hisq; alijsq; huiuſmodi technis incautum decipiet Exorciſtam; ipſumq; nonniſi irriſionibus, contumelijs, conuicijs, & ignominia affectum relinquet; vt experientia ſæpiùs comprobarunt nimio ſuo malo, & dedecore plures Exorciſtæ huiuſmodi Auctorum quaſdam ſuperfluas, & illicitas ſequentes traditiones: cum genium diaboli non ſit ceteris dęmonibus pręeſſe, eoſque coercere in hominis vtilitatem, & ſolatium; ſed tantùm in eius ruinam, perniciem, ac damnationem. 287. *Praxis deſcribitur. In qua ſæpiùs concurrūt multa ſuperſtitiones.*

§. II.

SI verò conſiderentur pręcepta in ordine ad poteſtatem, quam Exorciſta à Deo, & ab Eccleſia accepit in Ordine Exorciſtatus ad dęmones expellendos, illicitum eſt pręcipere dęmoni exiſtenti ſiue in inferno, ſiue alibi extra corpus obſeſſi, vt inferiores dęmones expellat. Ratio eſt: quia hoc eſt petere beneficium à dęmone, ad quod pręſtandum cogi non poteſt præceptis: Non enim Exorciſtæ data eſt poteſtas à Chriſto, cogendi dęmonem ſuperiorem, vt inferiorem expellat; ſed ſolùm data eſt poteſtas expellendi dęmones, qui in corporibus extiterint. Ergo petere illam expulſionem à dæmone ſuperiori (etiamſi fiat præcipiendo) eſt velle ab eo beneficium habere: ac proinde eſt illicitum: Ita etiam tenet Ferdinandus a Caſtro Palao *de Adiuratione diſput.* 4. *punct.* 4. *num.* 9. 288. *Ratione ſumpta à poteſtate Exorciſtæ.*

Si autem dæmon ſuperior, cui præcipis alios expellere, ſit in corpore obſeſſi vnà cū alijs dæmonibus inferioribus, quæro à te, ò bone Exorciſta: qua virtute, putas, quòd ille dæmon ſuperior ſit inferiores expulſurus? an diuina, vel dæmoniaca? Non diuina: quia Deus non promiſit Eccleſiæ, nec decuit, ſe velle virtutem ſuam dæmonibus communicare ad dęmones expellendos, cum potiùs conueniens fuiſſet, hoc per Angelos Beatos adimplere; quod tamen non fecit; ſed quando Eccleſiæ communicauit poteſtatem dæmones expellendi; id ſe facturum promiſit, non per dæmonum miniſterium; ſed 289. *Siue diuina virtute ſit expulſurus. Quod non conceditur:*

per Eccleſiæ idoneos miniſtros; vel quoſcumque fideles perfectè credentes in nomine ſuo; à quo ſtatu, ac conditione dæmones penitùs ſunt extorres.

290. *Siue naturali ſua virtute, Quod eſt illicitum.*

Si tandem dæmon ſuperior eos ſua virtute naturali expellat: vel hoc facit inuitus, & coactus à Deo; vel voluntarius. Non inuitus: quia etſi Deus quandoque vtatur miniſterio dæmonum ad aliquod opus peragendum; in miniſterijs tamen eccleſiaſticis non vtitur miniſterio dæmoniaco; nec conuenit illos cogere ad aliquid operandum in hominis obſequium, & vtilitatem, cum hoc poſſit vel per ſeipſum, vel per Angelos bonos: (niſi aliquando ob aliquam ſpecialem ſanctitatem alicuius hominis, vel ſingularem rationem, quæ in continuis miniſterijs eccleſiaſticis non præſumitur.) Ergo ſi ſuperiores dæmones aliquando obediunt Exorciſtæ, inferiores expellendo, hoc faciunt voluntariè, vt Exorciſtas incautos decipiant, cùm præceptis diuinis, ac Sanctiſſimo Dei nomine abutuntur, virtutem diuinam ſuopte Marte ad diabolicam applicantes, & ſeipſos ſaltem implicitè dæmoni quodammodo mancipantes, dum à dæmone beneficium poſtulant. Conſequenter arguunt, adiurationes Eccleſiæ inſufficientes eſſe ad dæmones inferiores expellendos, dum pro eorum expulſione confugiunt ad dæmones ſuperiores: Ergo nulla ratione hoc licere poteſt.

Licita tantùm ſunt Exorciſtæ, quæ ex poteſtate à Chriſto accepta expulſioni dæmonum conducunt.

Neque obſtat, hanc petitionem, ſeu præceptum conducere expulſioni, vt inde inferas tibi licere: quia ſolùm ea, quæ expulſioni conducunt ex poteſtate à Chriſto accepta, licita tibi ſunt; non ea, quæ ex voluntate dæmonis conducunt, qualis eſt hæc petitio, vel præceptum: quia (vt ſupra dixi) Chriſtus non dedit poteſtatem dæmones expellendi per alios dæmones, ergo nec Exorciſta poteſtatem habet præcipiendi: Et ita tenet Sotus *lib.* 8. *de Iuſtitia, quæſt.* 3. *ar.* 2. Suarez *tom.* 1. *de Religione. lib.* 2. *de Superſt. cap.* 18. *nu.* 8. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 44. *dub.* 6. *nu.* 46. Sanchez *lib.* 2. *ſum. c.* 42. *nu.* 21. & Ferdinan. à Caſtro Palao *loco cit.*

291. Potes tamen, ò bone Exorciſta, præcipere dæmoni ſuperiori, vt perfectè exeat cum omnibus ſatellitibus ſuis: quia tunc non ſolùm ipſi, ſed omnibus eius ſatellitibus expulſionem præcipis. At ſi ſuperiori dæmoni præcipias, vt exeat è corpore, & exeundo pellat ſecum quemcumque dæmonem inferiorem ibidem exiſtentem, videtur non licere: quia illo modo petendi conuinceris, te non expellere dæmones inferiores; ſed dæmonem ſuperiorem illos ad tui petitionem expellere; teque indigere auxilio dæmonis ad illos expellendos. Eaq; de cauſa Sotus, Suarez, Leſſius, Sanchez, ac reliqui Doctores abſolutè affirmant, non licere præcipere dæmoni ſuperiori, vt inferiorem pellat. Præterquam quòd tale præceptum ſuperfluum eſt. Nam ſi virtus adiurationis efficax fuit ad pellendum ſuperiorem dæmonem, à fortiori inferiorem pellere poterit. Nulla ergo neceſſitas eſt, petendi à ſuperiori, vt inferiorem pellat.

QVÆSTIO XIV.

An ſit licitum Exorciſtæ, dæmonem in locis deſertis alligare.

292. *Illicitum eſt, velle dæmonem in deſertis alligare.*

DIco abſolutè, hoc eſſe illicitum. Ratio eſt: quia poteſtas Exorciſtæ ſiue ratione Ordinis Exorciſtatus, ſiue per fidem in Nomine Ieſu, eſt

tantùm

tantùm ad dæmones eijciendos, & non ad terminum, ſeu locum eiectionis aſſignandum: vt conſtat ex verbis Euangelij Marci 16. *In nomine meo dæmonia eijcient:* Ita tenet etiam Caſtro Palao *loco citato num.* 12. Nec Deus promiſit concurrere, niſi ad eiectionem, non ad alligationem in deſertis locis, aut alibi. Conſtat etiam ex poteſtate, quam Chriſtus tradidit ſuis Diſcipulis dæmones eijciendi Matthæi 10. Marci 3. & Lucæ 9. vbi ſic habetur: *Conuocatis duodecim Diſcipulis ſuis, dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, vt eijcerent eos.* vbi Toſtatus *quæſt.* 16. *ſuper cap.* 10. *Matthæi*, ait, *Poteſtas eorum ſe extendebat ſolùm ad eijcendos eos è corporibus*, ideſt ab hominibus, & rebus ad homines ſpectantibus. Nihil enim aliud facere poterant. Idem dicendum de ijs, qui dæmones alligant in paruo digito pedis.

Conſtat ex verbis Euangelij.

At dicent aliqui, Aſmodæum, à quo Sara filia Raguelis, & vxor Tobiæ iunioris obſeſſa erat, fuiſſe alligatum in deſerto ſuperioris Ægypti per aliquod temporis ſpatium. Sed de hoc ſanè non eſt mirandum, cum vnus Angelus ſiue bonus, ſiue malus (ſi alio ſuperior ſit virtute) illum alligare, ideſt detinere poſſit in aliquo loco ſua virtute naturali; vt docet Delr. *Diſq. Magic. lib.* 2. *quæſt.* 30. *ſect.* 2. Si verò ſit Angelus ſanctus, etiamſi ſit inferior dæmone virtute naturali, nihilominus per gratiam à Deo acceptam (quamuis ſit minimus Angelus Paradiſi) ſuperior eſt omnibus dæmonibus; ideò virtute diuina, ac ſupernaturali poteſt alligare quemcunque dæmonem cuiuſcumque ordinis ſit, ac conditionis. Exorciſta autem nullam habet facultatem; non naturalem, cum longè ſit inferior quocumque dæmone, cui nulla poteſtas ſuper terram comparari valet. Non ſupernaturalem, ac diuinam: quia non conſtat per ſcripturam ſacram, Deum promiſiſſe, ſe ad huiuſmodi præcepta facta ab Exorciſta virtute ſua diuina præſtò adfuturum ad dæmones alligandos, vbicumque placuerit Exorciſtæ.

293. *Nihil obſtat obiectio de Aſmodæo alligato ab Angelo Raphaele in deſerto.*

Quòd verò à Sanctis Viris aliquando dæmones fuerint alligati: vt docet Toſtatus *quæſt.* 132. *in cap.* 8. *Matthæi*: & ex eo Sanchez, Thyreus, & alij recentiores, quando hoc factum ſit, & quomodo, hoc non dicunt, niſi de Raphaele (de quo ſupra) qui non erat Exorciſta, nec homo, ſed Angelus.

Sed eſtò quòd ab aliquibus aliquando factum fuerit, hoc ex Dei ſpeciali inſpiratione, & ſingulari ipſius auxilio ob eorum maximam ſanctitatem, & ſub conditione diuini beneplaciti factum eſſe, credendum eſt.

QVÆSTIO XV.

An Exorciſta poteſtatem habeat dæmones mittendi in Infernum.

SI antiquorum Exorciſtarum mentem ſequi vellemus, dubio procul quæſtionem ſolueremus affirmatiuè. Nam paſſim in exorciſmis ab ipſis collectis, quos quotidie præ manibus habent Exorciſtæ, legunt ſequentia verba: *Præcipio vobis dæmones, & cæt. vt ſtatim recedatis ab hac creatura Dei, numquam ad eam redeuntes: ad locum, vbi deinceps nullam creaturam Dei lædere poſſitis, protinus ire feſtinetis, & cæt. alioquin in virtute D. N. Ieſu Chriſti in ſtagnum ignis, & ſulphuris vos præcipito, & æternaliter condemno.*

294. *Antiqui Exorciſtæ putant, ſe poſſe mittere dæmones in infernum.*

Et ſæpiùs repetunt huiuſmodi verba in ſuis cõiurationibus, quibus mittunt dæmones in profundum abyſſi: dicentes: *Coniuro te, & cæt. vt dicas mihi: quis eſt ille, qui debet te hinc expellere, & eÿcere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyſſi cum ſequentibus tuis, & cæt.* Paſſimque repetunt ſequentia verba: *Cedite hinc maledicti dæmones, alioquin mittam vos in profundum inferni in loca pęnarum magnarum, de quibus non exibitis.* Et addunt aliqui: *Et in caſu inobedientiæ, niſi vis incurrere illicò pęnam annorum centũ mille, & alias maledictiones arbitrio meo, & cæt.*

295. *Opinio eorum eſt temeraria, & vana.* At dicant mihi iſti Exorciſtæ, qui huiuſmodi ediderũt exorciſmos: in qua parte Euangelij, vel in quo diuinæ ſcripturæ loco inuenerũt, ſibi hanc à Deo communicatam eſſe facultatem, vt ad gehennam infernalem dæmones mittere, ac detrudere, eiſq; pęnas ad arbitrium ſuum imponere, & augere valeant? Qua virtute, qua ratione, quo iure, & qua potentia illùc eos mittere, ac deportare prætendunt? Eſtò ex Euangelij Marci vltimo verbis illis: *In nomine meo dæmonia eÿcient*: & ex Ordine Exorciſtatus poteſtatem habeat Exorciſta dæmones eijciendi ex corporibus obſeſſis, & è rebus ad vſum hominis ſpectantibus: non tamen facultatem accepit eos mittendi in infernum, & pęnas illis ibi augendi: Hoc enim eſt ſolius Iudicis ſupremi, qui *Sacra Scriptura teſtatur.* Ioanni apparens in Apocalypſi cap. 1. ait: *Fui mortuus, & ecce ſum viuens, & habeo claues mortis, & inferni*: quæ verba explicans Primaſius apud Cornelium à lapide ait: *Habeo poteſtatem, diabolum, qui eſt auctor, & præſes mortis, & inferni, iudicandi, & condemnandi.*

Quibus verbis, Pannonius, Alcazar, & alij dicunt, Chriſtum ſeipſum & mortis, & inferni herum, & dominum manifeſtaſſe; ac ſe liberum, ac plenum habere dominium, & imperium in mortem, & infernum; illaque Chriſto quaſi Domino ſuo per omnia obſequi; nec quemquam inuadere, niſi ex Chriſti nutu, ac imperio. Ideò temeritate non vacat, Exorciſtam hanc ſibi velle vſurpare poteſtatem. Nec mirum, ſi à dæmonibus maxima præditis ſapientia ſæpiùs ſubſannetur, & irrideatur, omneſq; eius conatus fiant irriti. Quod benè probat Toſtatus *quæſt. 60. in cap. 10. Matthæi.* dicens: *Poteſtas data Apoſtolis ſuper dæmones non fuit abſoluta, ita vt poſſent quicquid vellent ſuper dæmones; ſed ſolùm vt poſſent eos eÿcere:* vt colligitur ex littera Euangelij eodem capite, vbi habetur: Chriſtum dediſſe illis poteſtatem ſpirituũ immundorum, vt eijcerent eos. Nec maior poteſtas datur Exorciſtis ab Eccleſia, quàm à Chriſto ſuis Diſcipulis communicata fuerit.

§. I.

296. *In præceptis premiſſis ſibi cõtradicunt dicti Auctores.* SED quæſò, ſapiens lector, videas, & attentè prædictorum pręceptorum conſideres confuſionem, ac contradictionem. Dicunt, ac minantur dæmoni iſti Exorciſtæ his verbis: *Cedite hinc, & exite ex corpore iſtius Creaturæ Dei, alioquin mittam vos in profundum abyſſi, & cæt.* & alibi: *Coniuro te, & cæt. vt dicas, quis eſt ille, qui debet te hinc expellere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyſſi, & cæt.* Dic mihi, bone Exorciſta: ſi dæmon noluerit obedire exeundo ex corpore obſeſſi, vel tibi reſpondendo, ac dicendo: *Ratio dictat.*

quis

quis ſit ille, qui debeat eum expellere? quid facies, vt valeas illicò eum mittere in infernum? forſan eum ligabis fune, vel catena ferrea? Si non vult tibi obedire in his, quæ videntur eſſe tui iuris, quomodo obediet in his, quæ tuam excedunt facultatem? An aliquo adunco ferreo illum extrahes ex corpore obſeſſi, & ligatū per tuos ſatellites mittes in infernum? Nonne hæ ſunt minæ puerorum? Tu non vales auctoritate tibi tradita ab Eccleſia dæmonem expellere ab obſeſſo, & putas illum detrudere in infernum, quod munus eſt ſolius Iudicis ſupremi! Si dæmon non exibit ex illo corpore, permanebit vtique in illo, niſi à virtute ſuperiori expellatur. Vbi inueniſti, quòd Deus vmquam promiſerit, ad præcepta Exorciſtæ diuina ſua virtute dæmonem detrudere in infernum? Quare ſcias, mi Exorciſta, quòd licèt Deus concurrat virtute ſua ad dæmones expellendos, quando debito modo Exorciſta præcipit, & omnia adſunt requiſita, nedum ex parte Exorciſtæ; ſed etiam ex parte obſeſſi, & expulſio eſt ſalutaris: Non tamen Deus concurrit ad omnia quæcumque voluerit Exorciſta dæmonibus præcipere; Idcircò antequam præcepta formes, ſis valde cautus, & priùs conſideres omnia, quæ ad dæmonis conducunt expulſionem, ne pro expulſione irriſionem, ignominiam, ac confuſionem conſequaris.

QVÆSTIO XVI.

An peccatum ſit graue, de vanis, & inutilibus, & fortè nociuis, & ijs, quæ ad expulſionem non conducunt, dæmonem interrogare.

RESpondetur, dubio procul peccatum eſſe: Quia ad ea interroganda non eſt data poteſtas Exorciſtis. An verò hoc ſemper ſit graue peccatum, nō ita certum eſt. Et quidem in aliquibus caſibus indubitatum eſt, graue eſſe peccatum. 279.

Peccatum eſt, de vanis, & inutilibus dæmonem interrogare.

Quibus caſibus ſit graue peccatum.

Primò: Si ex interrogatione aliquod occultum peccatum proximi timetur manifeſtandum: quia dare occaſionem abſque neceſſitate, vt proximus infametur, iniuſtum eſt.

Secundò: Si interrogatione longos etiam vanarum rerum, & inutilium ſermones multiplices: quia adeſt periculum, quòd dęmon ijs interrogationibus aliquos errores miſceat; & prçcipuè quia ſignum eſt amicitiæ, abſq; neceſſitate cum dęmone longos miſcere ſermones.

Tertiò: ſi adſit finis addiſcendi; quia eſt dęmonis honoratio, eum velle habere in magiſtrū. Quod à fortiori procedit, ſi certam fidem eius reſponſis concedas. Nam licèt dęmoni fides dari poſſit in ijs, quæ exorciſmis Eccleſiæ coactus manifeſtat, dummodo non contrarientur veritati Sancti Euāgelij, auctoritati Sanctorum Patrum, rectæ philoſophiæ, ac bonis moribus; In alijs tamen, quæ ipſe ſponte dicit, ei fides non eſt præſtanda: Dixi, dummodo non aduerſentur veritati Sācti Euangelij, &c. quia multoties dęmon fingit, ſe dicere aliqua coactum, quæ aduerſantur veritati euangelicæ, &c.

Dum enim Exorciſtæ dęmones interrogant, *per quem Sanctum, per quam perſonam, per quæ verba ſit expellendus: qua die, hora, & loco ſit egreſſurus: quomodo maleficium ſit deſtruendum, & alia, de quibus ſupra*, licèt Exorciſta hoc faciat per pręcepta nomine Ieſu interpoſito; nihilominus dęmon multa reſpondet à veritate aliena: quia huiuſmodi interrogationes ſunt illicitę: in eo ſenſu, quem poſuimus ſupra *nu.* 278. idcircò illi fides nō eſt pręſtanda.

298. Quartò: Si deprecatiuè, & non imperatiuè interroges: quia interrogatio deprecatiua eſt ſignum amicitiæ, & nota ſubiectionis. Subijcit enim ſe dęmonibus, qui dęmones precatur: vt quoſdam feciſſe Exorciſtas in Ciuitate Penarum, narrat Zacharias Vicecomes *par.* 1. *Complem. art. Exorciſt. doct.* 8. Quo ſcelere quid grauius? Eſt enim velut quoddam transfugium ad Dei, & hominum hoſtes, cum quibus per conſequens nullum fœdus, neque implicitum eſt ineundum; ſed perpetuæ gerendæ inimicitiæ; vt numquam fas ſit, aut deprecando, obſequium: aut rogando, receſſum ab eis quoquomodo poſtulare. Ita tenent D. Thom. 2. 2. *q.* 90. *ar.* 2. D.Antonin. 2. *par. tit.* 12. *c.* 1. §. 5. Sotus *lib.* 8. *de Iuſt. c.* 3. *ar.* 2. Nauarrus *c.* 11. *nu.* 28. Suarez *tom.* 2. *de Religione tract.* 4. *de Superſt. lib.* 4. *de Adiurat. c.* 2. Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *nu.* 19. & 25. Layman. *tom.* 2. *lib.* 5. *tract.* 9. *c.* 14. *nu.* 7. Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adiuratione diſp.* 4. *punct.* 4. *nu.* 6. & Bonacina *tom.* 2. *diſp.* 4. *quæſt.* 1. *punct. vlt. nu.* 9.

§. I.

299. *In materia leui tantùm eſſe ueniale, cenſent plures Auctores.*

VErùm ex leuitate, & curioſitate in materia leui vnam, vel alteram rem vanam interrogare non deprecando, ſed imperando, neque fidē certam adhibendo: ver. gr. quòd Exorciſta imperet dæmoni, vt moueat lapidem, vel aliud ſimile, plures, grauiſſimique Doctores cenſent, non excedere culpam venialem. Sic Sylueſt. *verbo Adiuratio queſt.* 5. *in fine, & q.* 7. Caietanus 2. 2. *qu.* 90. *ar.* 1. *ad finem*. Sotus *lib.* 8. *de Iuſtitia q.* 3. *ar.* 2. *circa ſolutionem ad* 2. Nauarrus *ſum. c.* 12. *nu.* 28. Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *qu.* 8. *punct.* 2. *circa finem, verſ. ad tertium*. Suarez *loco citato cap.* 2. *num.* 9. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 42. *dub.* 13. *nu.* 71. Sanchez alijs relatis *lib.* 2. *ſum. cap.* 42. *nu.* 25. Bonacina *loco citato num.* 25. Ratio ea eſt: quia hæc interrogatio non videtur notabile ſignum beneuolentiæ, & amicitiæ cum dæmone.

300. *Mortale eſſe peccatum, docet Caſtro Palao.*

Cęterum verius exiſtimat Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adiuratione diſp.* 4. *punct.* 4. *num.* 8. (per ſe loquendo) quamlibet interrogationem, quæ ad expulſionem non conducit, quamlibetque petitionem vani operis præſtandi, mortale peccatum eſſe: Quia hoc petere non potes imperio, ſed deprecatione. Non enim habes poteſtatē compellendi dæmonem, ad hoc pręſtandū: Quia non habes poteſtatē naturalem, vt de ſe conſtat. Nulla enim humana poteſtas ei comparari poteſt. Neque etiam habes poteſtatem à Chriſto acceptam: qui ſolùm ad expulſionem, & conculcationem dæmonis eam conceſſit. Ergo non imperio, ſed deprecatione petis; tametſi verbis imperatiuis vtaris. Petere autem deprecando, ipſemet Sanchez docet, ſemper eſſe mortale. Ergo ſemper eſt mortale illa interrogatio, & petitio.

Et

Et confirmo: Dęmon nec cogitur interrogationi reſpondere, neque opus illud poſtulatum pręſtare; ſed ſpontè reſpondet, & poſtulatum pręſtat. Ac cum nihil dęmon ſpontè faciat, quod ob eius obſtinationem non ſit ex odio Dei, & ad obſcurandam eius gloriam, & noſtram perditionem procurandā, graue peccatum eſſe videtur, abſq; neceſſitate occaſionem dare, hæc peccata tam grauia committendi, quibus dehoneſtatur Deus, & nos offendi poſſumus. Hæc Caſtr. Pal.

QVÆSTIO XVII.

An licitum ſit Exorciſtæ, præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis, vt Energumenum amplius non diuexet.

NON deſunt Exorciſtæ, qui in ſuis exorciſmarijs talia præcepta formant, paſſimq; veluti pręlati formidabilē totius auctoritatis macherā depromentes, excōnis maioris, & minoris latæ ſententiæ mucrone dęmonē cōpellere tentant, vt è corpore Obſeſſi exeat: aut nubes, animalia, bruchos, & id generis irrationalia inſectantur, quaſi dæmones, ac illa irrationalia ſint excommunicationis capacia. 301. *Illicitum eſt, præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis.*

Illicitum ergo eſt dęmoni pręcipere ſub tali forma: cum dęmon, & irrationalia ſint extra Eccleſiam militantem: *De his, quæ foris ſunt, nihil ad nos. c. Gaudemus. de Diuort. ſeu Conſor.* Blaſphemum inſuper eſt, hanc ſacram Eccleſiæ cenſuram ſic deriſui, & ludibrio habere: non ſecus, ac ſi quis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ iuberet canibus, ne latrarent, & lupis, ne vlularent; aut vulpem abſolueret à rapinis gallinarum, &c. Ita docent Suarez *tom. 5. par. 3. diſp. 5. ſect. 1.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi c. 42. nu. 32.* Baucius *in Miſcellaneis pract. tract. 1. ibi Quartò petes, &* Lupus *Comment. Edicti S. Inquiſ. par. 3. lib. 22. diſt. 4. art. 1. diffic. 3.* *Ratio eſt manifeſta.*

QVÆSTIO XVIII.

An ſit licitum Exorciſtæ, dæmoni præcipere: vel irrationabilibus per terminos iudiciarios.

SOlent nonnulli, vt dęmonem expellant ab aliquo loco: vel ab eius iuriſdictione aliquem Magum, vel Maleficum volentem ſe ad Deū conuertere, eripiant, ac in libertatem aſſerant, litem inſtituere, conſtituere Iudicem, & duos Aduocatos, qui litem conteſtentur, in qua ſeruantur proceſſus ordinarij, & cętera acta iudiciaria perficiuntur. Sic hoc noſtro æuo in varijs Italiæ Ciuitatibus actum fuiſſe, à teſtibus fide dignis audiui. At hoc illicitum eſſe, ac ſuperſtitioſum, ratio ipſa dictat. Nam quo iure, aut qua ratione autumant dęmonem compellere, à tali loco exire, ac Magum pęnitentem derelinquere? An humana, vel diuina? Si humana; hallucinantur vtique: quia dęmon, cum ſit ſapientiſſimus, & doctrina ſuper omnes homines maximè polleat, Aduocatum, qui partem ſuam gerit, ſubtilibus inſtruet 302. *Superſtitioſum eſt inſtituere litem cum dæmonibus.* *Siue ratione humana fiat;*

ſtruet rationibus, & in ſomnis phantaſiæ, imaginatiuæ, ac memoriæ ſenſitiuæ ſubtiliſſima, ac validiſſima ſuppeditabit argumenta; immo ipſemet ſcripturis hoc pręſtabit, (ſicut alicubi præſtaſſe quidam referunt) quibus alter domini loci, vel Magi pœnitentis Aduocatus obrui, neceſſe ſit; Sicque vterque manifeſto ſe periculo exponunt, iſte, vt diaboli technis, ac fallacijs confundatur, & confuſus neſciat, quid loqui: ille verò auxilium à dæmone, fauorem, & obſequium expectandi, ac recipiendi: quod grauiſſimum ſuperſtitionis eſt peccatum: vt docent D. Thom. 2. 2. *q. 90. art.* 2. & ibi Caietanus *art.* 1. D. Anton. 2. *par. tit.* 10. *c.* 8. Syluest. *verb. Adiuratio q.* 7. Tabiena *num.* 6. Sotus *lib.* 8. *de Iuſt. quæſt.* 3. *ar.* 2. Suarez *to.* 2. *de Relig. lib.*4. *de Adiurat. c.*2. *num.*8.*&* 9. Leſſius *lib.*9. *de Iuſt. c.*42. *dub.*13. *num.*70. *&* 71. Armilla *verb. Adiuratio in fine,* & Sanchez *lib.*2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *num.* 19.

303. Si verò putant ratione, & auctoritate diuina dæmonem compellere è tali loco diſcedere, vel Magum pœnitentem in libertatem aſſerere: tunc, cum hæc poteſtas competat Exorciſtæ à iure diuino, & ipſi communicata ſit ab Eccleſia independenter à voluntate dæmoniaca, cur ponere ſub lite, quod certum eſt? Nonne Eccleſiam maxima afficiunt iniuria? Nam ſi loquamur de loco à dæmone poſſeſſo: cum poſſeſſio huiuſmodi ſępè fiat, diuina permittente voluntate, ob aliquod dominorum vel incolarum ibi patratum crimen: hortetur Exorciſta loci dominos, vel habitatores, vt per pœnitentiam, orationem, & eleemoſinam diuinæ iuſtitiæ vindicanti ſatisfaciant, ex pręcordijs ad Deum confugiant, & totam ſuam in Deum collocent fiduciã; & cõfidant, quòd Deus, mediante poteſtate Eccleſiæ ſuis miniſtris communicata, Dęmones vertet in fugam; ideoque talem locum deſerent. Nec ſub lite ponat Dei & Eccleſiæ poteſtatem: quia ſic & Deo, & Eccleſiæ maximã infert contumeliam. Si verò loquamur de Mago, aut Malefico ad Eccleſiam confugiente: tunc ſi credas, hominem viatorem, (etſi diabolo per pacta, ac publicas conuentiones ſe deuouerit, eiq; & corpus, & animam tradiderit, promiſeritque nunquam ad Deum ſe conuerſurum, ac peccatorum ſuorum acturum penitentiam,) adhuc per liberum arbitrium poſſe dęmoni abrenunciare, ad cor redire, pacta ſcindere, ſyngrapham deſtruere, peccata deflere, ac deteſtari, à dæmoniaca ſe eripere poteſtate, & à Deo peccatorum ſuorum veniam obtinere, (ſicut verè, & infallibiliter Deus veris promittit pęnitentibus, Ezech. c. 18. dicens: *Si impius egerit pænitentiam ab omnibus peccatis ſuis, quæ operatus eſt, & cuſtodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudicium, & iuſtitiam: vita viuet, & non morietur: omnium iniquitatũ eius, quas operatus eſt, non recordabor.*) Si credis, inquam, quod Magus, & Maleficus per actus liberi arbitrij diuina adiutus gratia verè poſſit penitere, & à diaboli tyrannide ſe ſubducere, cur vis ponere ſub lite, ac dubio, quod certum eſt, ac de fide tenendum? Dum ergo vis litigare de hoc, quod Catholica docet fides, oſtendis te nutare in fide.

Siue auctoritate diuina.

Tunc fit præiudicium poteſtati Eccleſiæ.

Ac libertati arbitrij.

Idipſum

§. I.

IDipſum prorſus fatendum de ijs Adiuratoribus,qui vendicant ſibi artem 304.
quandam, aut poteſtatem peculiarem,vt à Deo conceſſam , expellendi, *Superſtitioſum*
necandique campi bruchos, locuſtas, cantaros, & alia inſecta, atque ver- *eſt,litem inſti-*
mina, quæ fructus, radices, & ſemina depaſcuntur,& ſpem agricolarum de- *tuere contra ir-*
ludunt: & tales multis in locis, vt refert Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 3. par. 2.* *rationalia.*
quæſt. 4. *ſect.* 8. ſolent à ruſticis quotannis magno pretio accerſiri.

Praxis eſſe ſolet huiuſmodi: Impoſtor iſte ſe iudicem conſtituit: com- *Praxis quorun-*
parent coram eo duo procuratores: Vnus cauſam populi agens fungitur *dam oſtēditur.*
vice accuſatoris. Alius à Vicario Epiſcopi, vel Regio officiato loci conſti-
tutus vicem ſubit Rei pro locuſtis, vel alijs inſectis: Litem conteſtantur,&
ſeruantur proceſſus ordinarij, omnes tricæ, ac moræ, ac dilatorij termini.
Tandem in cauſa concluditur, & bellus Iudex fert ſententiam, qua inſecta
illa, iubet, intra certum dierum ſpatium terminis illis territorij excedere,
ſub pęna excommunicationis latę ſententię, & cęt.

Quis autem eſt tam ignarus, qui dictam artem non iudicet prorſus illi- 305.
citam, & ſuperſtitioſam? Apertior enim eſt hìc ſuperſtitio, quàm vt *Improbatur*
queat tegi. Quare iuremeritò ab omnibus Doctoribus Sanctis condem- *Ratione.*
natur: eò quòd lis inſtituatur contra creaturam irrationalem, quę quid
agatur,nec ſcit,nec ſentit,nec poteſt intelligere;propterea quis nō agnoſcat,
iniuſtam eſſe excommunicationem latam in eas creaturas, quæ nec morta-
liter, nec venialiter peccare poſſunt? Et ſi lis intentetur aduerſus dęmones,
à quibus fortaſſe mouentur, adhuc illicitum eſt, illos accuſare: aut defen-
dere: vt ſupra latè probauimus *num.* 302. *&* 303. Et ita docent Sotus *lib.* 5. *Auctoritate.*
de Iuſtit. quæſt. 12. *art.* 2. *in fi. & lib.* 8. *quæſt.* 3. *art.* 3. *in fi.* Nauar. *lib.* 5. *Cō-*
ſit. tit. de ſent. excommu. in 1. *edit. toto conſil.* 5. *in* 2. *toto conſil.* 2. Ciruelus *de*
Superſt. 3. *par. c.* 10. Valentia 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 8. *punct.* 2. Delrius *Diſquiſit.*
Magic. lib. 3. *par.* 2. *quæſt.* 4. *ſect.* 8. *& in Anacephaleoſi monit.* 11. Sanchez
lib. 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *num.* 39. & Henriquez *lib.* 13. *de excomm.*
cap. 25. *num.* 1.

QVÆSTIO XIX.

An licitum ſit Exorciſtæ medicinas corporales obſeſſis, ac maleficiatis applicare.

AD quæſtionem dico, neminem licitè poſſe, ac ſine peccato artem me- 306.
dicam exercere, niſi in ea ſit peritus, ac communiter à peritis illius *Scientia requi-*
facultatis reputetur idoneus. Qui ſic reputari dicitur,ſi non ſecundùm pro- *ſita in perfecto*
priam voluntatem; ſed iuxta artis medicæ ſcientiam regulatur, attentè, & *Medico.*
diligenter conſiderando, & obſeruando:

Primò in perſonis complexiones corporum, diſpoſitiones humorum, va- *Reſpectu perſo-*
rietates temporum, diſcretiones ſexuum,ac diuerſitatem ætatū: Quia alia *narum.*
medicina

Raynerius de Piſis in Pantheologia de pęnitentia á cap. 29. vſque ad 33.

medicina danda eſt debili, alia forti propter conſtitutionem corporum. Alia cholerico; alia flegmatico; alia ſanguineo; alia melancholico propter diuerſas diſpoſitiones humorum. Alia in hyeme; alia in æſtate; alia in vere; alia in autumno propter varietatem temporum. Alia viro; alia mulieri propter diuerſitatem ſexuum. Alia tandem iuueni; alia ſeni propter varietates ætatum.

307. *Reſpectu infirmitatum.*

Secundò in infirmitatibus cōſiderando Diuturnitates; quia quantò morbus eſt diuturnior, ac prolixior, eò fortiori, ac validiori indiget medicina. Diuerſitates: nam ſimplex morbus medicina ſimplici, & per contraria eſt curandus. Contrarietates: contra enim cauſam infirmitatum calidam, frigida debet eſſe medicina; & è conuerso; ita quòd ſemper contraria contrarijs curentur. Quantitates: quia ſecundùm quantitatem morbi debet eſſe quantitas medicinę. Qualitates deniq; nam quando morbus cauſatur ex repletione, cura debet eſſe per euacuationem; & è contrà quando infirmitas cauſatur ex inanitione, tunc cura debet eſſe per reſtaurationem.

308. *Reſpectu medicinarum.*

Tertiò in medicinis attendendo varietatem, nempe quę medicina ſit morbi corporalis ad extra attractiua: quę immutatiua: quę digeſtiua: quę laxatiua: quę conſtrictiua: quę curatiua: quę aperitiua: & quę ſanitatis conſeruatiua.

309. *Reſpectu herbarum medicinalium.*

Quartò conſiderando in herbis medicinalibus vires: eorum qualitatem, ac graduum diuerſitatem, videlicet quę medicinalis ſit calida: quę frigida: quę humida: quę ſicca: & in quo gradu habeat iſta: an in primo: vel in ſecundo: vel in tertio: aut in quarto.

310. *Reſpectu curarum.*

Quintò denique conſiderando in curis qualitates, & varietates, ac cętera de quibus latiſſimè Medici tractant in ſuis pharmacopęis, ac medicis inſtitutionibus.

Quorum omnium ſufficientem debet habere notitiam, qui prętendit licitè, ac tuta conſcientia ęgrotis medicinas exhibere corporales: vt docet Syl-ueſt. *verb. Medicus. q.* 1.

§. I.

311. *Exorciſta ignarus prædictorũ illicitè ægrotis corporales medicinas exhibet.* *Error grauiſſimus Exorciſtarum oſtenditur.*

EN modò mi curiose Exorciſta, qui in alienam meſſem falcem mittere præſumis: tu te ipſum iudica, an licitè, ac tuta conſcientia valeas obſeſſis, ac maleficiatis medicinas exhibere corporales. Ediſſere, quis te edocuit, agnoſcere corporum conſtitutiones, diſpoſitiones humorum, & id generis in perſonis alia neceſſariò attendenda? Cuius Doctoris pręceptis fuiſti imbutus ad cognoſcendas infirmitatum diuerſitates, contrarietates, quantitates, & qualitates? In qua paleſtra medica ſecernere didiciſti medicinas attractiuas ab immutatiuis: digeſtiuas à curatiuis: laxatiuas à cōſtrictiuis: aperitiuas à conſeruatiuis? Quas pharmaceuticas inſtitutiones, pharmacopæas, ſiue antidotaria peruoluiſti, vt herbarum medicinalium vires, qualitatem, ac graduum diuerſitatem probaueris? Quanto tempore ęgrotorum curis operam nauaſti, vt de eorum qualitatibus, ac varietatibus periculum feceris; ęgrotisq; neceſſaria ad ſanitatem conſequendam, ac conſeruandam

prę-

præcepta tradideris? A quo Collegio, vel Vniuerſitate conceſſa eſt tibi medendi facultas? Quid reſpondes ad hæc? Neſcis quid loqui! Nonne vides, dum ſecundùm tuam voluntatem, non ſequendo artis medicinæ regulas, ægrotis medicamina præſumis exhibere corporalia, cæcus es, & dux cæcorum? Cæcus inquam: quia operaris ſine lumine rationis; nec artis medicæ ſcientiam, ac præcepta calles. Et licèt videaris in cælum læuam porrigere, aſtraque indice notare, dum cæleſtium influxuum, ac rerum medicinalium exploratorem, expertumque te iactitas; te tamen prodis caput aſini habentem: quia non capit mens tua res humanas, nec ſenſus res diuinas; abuteriſq; ratione ad intelligendum, atq; ipſo corpore ad operandum. Fis dux cæcorum; nam ægroti, dum ad te confugiunt exiſtimantes, proprijs conſulere morbis, cæci ſunt, & palpitant in tenebris, fiuntque Corebo ſtultiores. Nullum enim diſcrimen ponunt inter album, & nigrum, inter lyncem, & talpam, inter luſciniam, & vpupam, inter ſapientem, & ignorantem. Hinc ſequitur, *Dum cæcus cæco ducatum præſtat, ambo in foueam cadunt:* (vt Ieſus Seruator noſter admonet Matthæi 15.) Exorciſta in foueam lethalis culpæ: Ægroti necis corporeæ.

§. II.

EXorciſta in foueam tunc cadit lethalis culpæ: cùm ex notabili ignorantia, vel imperitia in ſua cura nocet infirmo. Facit enim contra illud: *Non occides. de pænit. d.* 1. *cap. homicidium.* Vbi teſte Auguſtino lib. 19. contra Fauſtum c. 23. *Aperuit Dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri in homicidij genere deputari.* Et ſecundùm Ricardum tenetur infirmo ad æquiualens, ex quo nõ poteſt reſarcire principale; immò etiamſi ſanitas ſequatur, peccat mortaliter: quia expoſuit ſe periculo peccati mortalis, ideſt operi, vnde ſequi poteſt notabile damnum proximo: Ita docet Syluester *ver. Medicus q.* 1. & Iacobus de Graffijs *lib.* 2. *Deciſion. aurear. c.* 61. *num.* 57. Nec eum excuſat ignorantia iuxta illud Ouidij *Epid.* 19. 312. *Exorciſta quãdo peccet mortaliter ægrotis medicinas tradendo corporales.*

Præterita veniam dabit ignorantia culpæ.

Neque inuoluntarium detrimentum: quia licèt hoc non intendat, nec velit directè; Voluntariè tamen exponit ſe ad illud, vnde hoc natum eſt ſequi. vt habetur 15. *q.* 1. *c. meritò. &* §. *obijcitur de Lamech:* quia non ſequitur traditiones artis: vt notat Petrus *in auth. Sed hodiè. C. de iudicijs.* Ideò eius imperitia, & ignorantia culpæ annumerantur. *L. ſi quis fundum.* §. *Celſus. ff. loc. & L. imperitia. ff. de reg. iur.* Hoc tamen Panormit. *in c. ad aures. de ætat. & qualit.* limitat, quando aſſumit officium voluntariè. Secus ſi ex neceſſitate bona fide fecerit, quod potuit deficientibus Medicis: Ita Sylueſt. & Iacobus de Graffijs *loco citato.*

Nec ipſum iuuat alia excuſatio; niſi quòd medicinæ in libris ſic ordinatæ inueniuntur. Sed & in hoc ſuam ipſemet Exorciſta prodit ignorantiam, dum medicinas in libris ordinatas legens, documenta præpoſita pro talium medicamentorum vſu neceſſaria omittit; legitq; antecedens ſine conſequente: vel conſequens ſine antecedente: Vel neſcit connectere antecedens cũ 313. *Ignorantem ſe prodit.*

conſe-

conſequente. Vel non nouit diſtinguere inter propoſitiones de poſſibili, & de facto: inter vniuerſales, ac particulares: inter indefinitas, & ſingulares; ideò in penè innumeros incidit errores; ac tam imprudenter circa hoc ſe gerit, quòd ſine aliqua cognitione; an talis perſona ſit maleficiata, vel aliqua naturali laboret ægritudine, prædictas medicinas, quas deſcriptas in libris reperit, illis præbet; & quot videt infirmos, tot maleficiatos eſſe iudicat. Hoc teſtantur Valerius Polidorus *par. 2. Diſperſ. dæmonum. cap. 9.* Maximilianus ab Eynaten *in Manuale Exorciſmorum par. 1. inſtruct. 3.* Hoc illicitum eſſe, ait Sanchez *lib. 2. in pręcepta Decalogi. c. 42. nu. 31.* Guilhelmus Philiarcus *de off. Sacerdotis tom. 1. par. 2. lib. 3. cap. 11.* & Hieronymus Menghus *Fuga dæmonum cap. 10.*

§. III.

314. *Auarum ſe oſtendit.*

NEc tantùm ignorantes; ſed pecuniæ ſeruientes, & auaritiæ ſtudentes ſe oſtendunt. Nam inſtar circulatorum aquas, oleum, & pulueres, aliosq; liquores vendunt maleficiatis ad ipſorum maleficiales curandas infirmitates; nihilq; honorem Dei, & clericalem dignitatem exiſtimantes, de Exorciſtis, qui debent eſſe, euadunt Simpliciſtæ, Pſeudomedici, & Circulatores, hanc, vel illam herbam contra dæmones quærentes, medicinas, pulueres, & his ſimilia maleficiatis, & à dæmone obſeſſis abſq; aliquo conſilio Medicorum præbentes, etiam contra præcepta, regulas, & ordines in libris huius artis præſcriptos temerariè ſibi officium Medicorum vſurpant, vt magis poſſint augere pecuniam: ſic mundum ſcandalizant, hoc ſacrum exercitium deturpant, & reputationem, honoremq; à veris auferunt Exorciſtis. Ideò iuremeritò dici poſſunt in foueam cadere lethalis culpæ, præter irregularitatem, quam incurrunt, dum cum ipſis ſpiritibus immundis quandoq; etiam animas quorundam ex ipſis corporibus excutiunt: Ita etiam contra huiuſmodi Exorciſtas inuehitur, ac de eis conqueritur Menghus *loco citato*.

§. IV.

315. *Aegroti vt cæci in foueam necis corporeæ cadunt.*

PAri modo Ægroti ab huiuſmodi Exorciſtis ducti, vt cæci cadunt in foueam necis corporeæ. Experientia enim rerum magiſtra docet in dies, eorum, qui ab hiſce Exorciſtis, vel Religioſis, vel etiam mulierculis, alijsq; huiuſmodi pſeudomedicis alexipharmaca ſumpſerunt, puta antimonium præparatum, catapotiam, ſcammonium, elleborum, colocynthidem, ac cætera huiuſmodi medicamina pro ſanitate conſequenda, plures feſtinanter viam vniuerſæ carnis eſſe ingreſſos. Sic fatetur Zacharia Vicecomes *in Complem. art. Exorciſt. loco cit.* ſe vidiſſe aliquos Exorciſtas ſine conſilio Phyſicorum medicamina ægrotis exhibentes, eos occidiſſe. Vnde etiam Alexander Albertinus *in ſuo Malleo demonum in epiſtola nuncupata, Documentum ad vexatum,* ſic eum admonet: *Te hortor, ſi quis Religioſus tibi vellet corpoream exhibere medicinam, quòd eam omnino reſpuas, nec vllo modo*

ſumas:

ſumas: quia ego proprijs oculis vidi nonnullos iuuenes veſpere à quodam Religioſo aliqua ſumpſiſſe medicamina, qui poſt ſex, vel ſeptem horas vltimum obiere diem; quod mihi maximum fuit ſcandalum. Hoc idem eueniſſe in territorio Bergomenſi egomet audiui.

Quare, cùm maleficio additur morbus naturalis, ſiue à cauſa naturali, ſiue à dæmone excitatus, infirmus ſe committat Medico, qui diſponat ſicut expediens iudicauerit. Et licèt varij Auctores ſuis exorciſmarijs varia corporalia appoſuerint medicamina; multas tamen circunſtantias addiderunt, quæ nec obſeruantur, nec intelliguntur à multis.

§. V.

SED eſtò quòd plenā, atque perfectā habeat Exorciſta artis medicæ notitiam, adhuc illi onus medicinas corporeas exhibendi, non incumbere nemo eſt, qui ambigat. Clericis enim, qui ſunt in ſacris, vel etiam in minoribus conſtituti (dum tamen ſint ſufficienter beneficiati) ſecundùm Raynutium non licet operari in medicina phyſica, niſi gratis, pro miſerabilibus perſonis, vel conſanguineis; nec tunc vbi poſſet eſſe periculum. Quod etiā in clauſtralibus diſtrictiùs eſt obſeruandum, vt habetur in titulo *Ne Clerici, vel Monachi ſæcularibus negotijs ſe immiſceant.* 316. *Exorciſtæ, quāuis in arte medica periti, prohibentur corporeas medicinas exhibere.*

Hoc idem in Rituali Romano (vbi de forma exorcizandi obſeſſos agitur) Exorciſtis cauetur his verbis: *Caueat proinde Exorciſta, ne vllā vmquā medicinam infirmo, vel obſeſſo præbeat; aut ſuadeat; ſed hanc curam Medicis relinquat.* Huiuſmodi Exorciſtarum inconuenientia conſiderans etiam Epiſcopus Parmenſis Anno Domini 1621. teſte Bordono *Reſolut.* 7. ſub pæna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda pręcepit ſuis ſubditis Exorciſtis, ne auderent vllo modo præbere anthimonium, oleum, aut quoduis genus medicinæ, niſi de conſenſu Medici.

QVÆSTIO XX.

An ſit licitum Exorciſtæ, cum ægrotis, obſeſſis, aut maleficiatis Chirurgi munere fungi.

HÆC quæſtio iuremeritò eſt examinanda: quia experientia docet in dies plures Exorciſtas ſæpiùs hoc ſibi vendicare munus. 317. *Varij Exorciſtæ munus Chirurgi ſibi aſciſcūt. Quorum Alij partē vexatam palpāt.*

Alij enim Obſeſſos, ac Maleficiatos, præcipuè adoleſcentulas, ac iuuenculas manibus ſuis tangunt, & partē vexatam palpant, modò vultum, modò pectus: nunc brachia, nunc manus: ſæpe collum, ſæpe pectus perfricandò, donec dæmon ad manuum ſacerdotalium cōtactum aufugiat: ſic à teſtibus omni exceptione maioribus audiui, quoſdam Exorciſtas tales exercuiſſe functiones, ad quorū contactū, ac perfricationem fingebat dæmon maximam percipere vexationem, ſed vtinam per talē actū tam in iuuencula, quàm in Exorciſta alteram vexationem, carnalem nempe delectationem non excitaſſet, ob quam multoties Exorciſtæ ad baratrum peccati peruenerunt.

Quis.

Hoc prohibitũ eſt à S. Carolo Borrhomæo.

Quis audebit talem exorcizandi modũ approbare? Si dæmon compoſitus eſſet ex humoribus, ita vt in corporis ſuperficie abſconſus ſtaret, poſſet vtique Exorciſta manibus corporis læſas partes cõtrectare; ſed cum dæmon ſit ſpiritus immaterialis, ad quid tangere partem corporis vexatam? Quare iuſtiſſimè hoſce tractus prohibuit S.Carolus Borrohomæus *in Synodo 4.Prouinciali*. Ideoq; Exorciſta oculis, & manibus, & in omnibus ſuis motibus, & actionibus debet eſſe pudicus, & cautus non ſolùm propter ſeipſum; verùm etiam propter Obſeſſam; & eò magis, quò minùs eius cogitatus agnoſcit: tum etiam ne ſcandalizentur circunſtantes.

§. I.

318. *Alij partes vexatas inungũt. Vſus vnctionũ etſi licitus ſit, ſi rectè ſiat; tamen eſt periculoſus. Experientia docet.*

ALij vnctionibus, ac lenimentis partes à dęmone vexatas inungunt. Quarum vnctionum vſus licèt ſit licitus, & bonus, ſi rectè exerceatur, vt fecerunt plures Sancti; Veruntamen valde periculoſus eſt. Nam dæmon verſipellis, qui pręſentialiter Obſeſſum, ac Maleficiatum vexat in corpore,torquendo nunc caput,nunc collum: modò brachia,modò pectus: nunc renes, nunc ventrem: ſępè coxas, ſępe crura, ac cęteras partes corporis etiam verecundas, ad vnctionem olei, dummodo vnctio fiat manibus Exorciſtæ,illicò aufugit: nec aliter à vexatione ceſſare vult,quicquid remedij adhibere tentent. Vndè, cum (vt plurimùm) mulieres iuuenculæ, & adoleſcentulæ pulchræ, ac venuſtæ huiuſmodi vexationibus dęmoniacis afficiantur, tunc dęmon aſtutiſſimus data occaſione magis, magisq; ſuos tendit laqueos, ſuaq; expandit retia, vt in naſſam incautos trahat Exorciſtas. Ideoq; tales mulierculas vexare incipit in collo; nec ceſſat à tali vexatione, donec Exorciſta ſuis ſacratis manibus oleo ſacro collum inungat: tunc dæmon è collo velut fulgur fugit ad pectus, & illud torquet: iterum neceſſe eſt,ad dæmonem fugandum. Exorciſta manibus ſuis pectus oleo liniat; ſed ecce repente vt ventus validiſſimus dæmon ſub mamilla ſe abſcondit,& vexat, quam denuò oportet, Exorciſta manibus tangat, & vngat, deuotè tamen, & honeſtè. Hinc ſtatim fugit, ac recedens ſe recipit ad matricem, & eam acriter torquet: tunc Exorciſta caſtitatis amator renuit illas tangere partes; ſed clamat adoleſcentula,ac ſuppliciter rogat, vt tangat, quia neceſſitas vrget, citò vngendi, & liniendi,quia dolor nimis cruciat, & vrit, affirmans nullum in tantis pœnis aliud ſentire leuamen, quàm ex tactu ipſius manuum ſacerdotalium. Quare bonus Exorciſta charitate ductus, ac pietate impulſus, tangit partes illas verecundas,vngit,& lenit cum maxima tamen verecundia. Sed ecce follicularius dæmon interim, qui adoleſcentulam torquebat, ex tali manuum contactu magnum ei affert oblectamentũ, & dirum, durumq; angorem in carnalem mutat ardorem, ac ſimul in tangente Veneris faces accendens, non ceſſat, donec ex vnctione eos trahat ad coniunctionem. Quod hoc noſtro æuo nonnullis Exorciſtis etiam animarum Parochis in quadam Lombardiæ diœceſi nimio ſuo damno, totius pŏpuli ſcandalo, artis exorciſticæ infamia, & Chriſtianæ Religionis ignominia eueniſſe,in comperto eſt; qui etiam pęnas tanto ſceleri debitas ſoluere coacti ſunt.

Alij

§. II.

ALij balnea adhibent: alij ſuffumigia ex ſulphure, ex ruta, ex limatura vngulæ aſini, ex ſtercore canis, & alijs huiuſmodi; ſed vtique cum maximo Obſeſſi, aut Maleficiati detrimento. 319. *Alij vtuntur balneis, ſed cũ magno patiẽtis detrimento.*

Nam qui balneis vtuntur, illa parant ex lixiuio cum cinere oliuarum, & aqua fluminis, in quibus ebulliant ruta ſabina, hypericon, artemiſia, verbena, palma Chriſti, & ariſtolochia rotunda, in quibus iubent totum corpus Obſeſſi, vel Maleficiati immergi, & ablui. Sed, ſi putant his balneis dęmonem fugare, valde hallucinantur: quia nulla res corporalis agere poteſt in dęmones actione ſiue phyſica, ac reali; ſiue intentionali ſenſibili, aut phantaſtica. Immo ſepiùs Obſeſſo, ac Maleficiato maximo ſunt detrimento: cum balnei vſus iuxta Medicorum placita tot expoſcat conditiones tum ex parte morbi, & ęgrotantis: tum ex parte balnei, & miniſtrorum, vt difficillimum ſit, omnes ſimul conuenire. Quare ſatius erit Exorciſtæ, balnea Medicis relinquere paranda, prout ipſi expediens iudicauerint: vt benè admonet Codroncus *de morbis venef. lib.* 4. *cap.* 5.

320. Qui verò ſuffumigia adhibent, recipiunt galbanum, ſulphur, aſam fętidã, ariſtolochiam, hypericonem, rutham, carnem, vel limaturam vngulæ aſini, canis, ac diaboli ſtercora, vt videre licet in Flagello dæmonum Hieronymi Menghi, & Compendio Artis exorciſticæ Zachariæ Vicecom. *par.* 1. *de rebus corporalibus*: ex quibus facto fętido ſuffumigio maleficiati, aut obſeſſi nares fumigant; vt dæmon tali perculſus odore in fugam verſus ab obſeſſo recedat. Sed quid hiſce ſuffumigijs operantur iſti Exorciſtæ? Mortuos incenſant, & lapides elixant. Ipſi enim dęmones de nulla re magis delectantur, quàm de rebus fętidis: vt patet in omnibus eorum apparitionibus corporeis, in quibus ſemper fętores percipiuntur. Fingit tamen verſipellis dęmon, hiſce ſuffumigijs magna ſe affici moleſtia, vt ignarus Exorciſta diaboli aſtutiam non pręcauens, iterum, & iterum ea repetat, ac replicet; quæ, (cum ſint calida, & calidi natura ſit aſcendere) ad ęgroti caput aſcendunt, ſecumq; alios vapores adducunt, qui ſimul illud implentes, in eo grauitatem efficiunt, ac cum maximo ipſius patientis detrimento ſua caliditate quandoque inflammationem progignere, & humores frigidos fundendo epilepſiam, apoplexiam, conuulſionem, & alios graues morbos excitare poſſunt: vt docet Codroncus *lib.* 4. *de morbis veneficis cap.* 6. Quare Exorciſta à ſe procul abijciat talium ſuffumigiorum vſum, ac remedijs ſpiritualibus, de quibus in toto hoc tractatu peragitur, vtatur, ac pro virili dæmonem in fugam vertat. *Alij ſuffumigia adhibent, quæ varias in patiente ęgritudines cauſare poſſunt.*

QVÆSTIO XXI.

An licitum ſit Exorciſtæ, Energumenum vexare flagellis, & dehoneſtare opprobrijs, aliaue ſimilia facere.

BReuiter reſpondent Petrus Thyreus *de dæmoniacis cap.* 46. *nu.* 31. Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *nu.* 30. Bonacina *tom.* 2. *diſp.* 4.

321. *Aliqui ſentiũt, licere flagellis vexare Energumenum, ſi honeſtè, & moderatè fiat.*

de Iuram. parte vlt. nu. 12. & Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adiuratione diſp.* 4. *punct.* 4. *nu.* 25. licitum eſſe, ſi prudenter, & moderatè fiat, ea, inquam, moderatione, vt potiùs in conculcationem dęmonis, quàm in afflictionem Energumeni cedat. Nam cum illæ actiones ea ſolùm ratione ad expulſionem dęmonis conducant, quatenus dęmon illis conculcari ſe ſentit, videns ob ſuam cauſam Energumenum vilipendi, eiuſq; corpus malè tractari, (eſtò grauiter Energumeno moleſta non ſint) effectum habere poſſunt.

Sunt aliqui Adiuratores Obſeſſorũ carnifices, ac tortores.

Verè prædicti Auctores benè locuti ſunt, addentes illa verba: *ſi prudenter, & moderatè fiat, & cæt.* Sunt enim aliqui Adiuratores, qui non Exorciſtæ, ſed tortoris ſæuitiam exercent, ac crudelitatem, grauiter Energumenũ exagitantes flagellis, & alapis, ac pugnis percutientes, boum neruis, ac fuſtibus cædentes, longa terræ ſpatia lingua verrere iubentes; addentesq; doloribus dolores, vexationem internam dæmonis, vexatione externa dira, & crudeli, faciunt & prolixiorem, & intolerabiliorem. Heu miſeri illi arreptitij, qui talium tortorum diſcretioni ſe committunt. Nam graue ſatis eſſet, tortorem dæmonem habere internum, abſque eò, quòd carnificem etiam Adiuratorem haberent externum. Ideò hoc iuremeritò damnant plures Auctores: Ita Iacob. Simanc. *de Cathol. inſtit. tit.* 63. *nu.* 32. *allegato Bartholomeo Sibilla.* Delrius *lib.* 2. *Diſquiſit. Magic. q.* 30. *ſect.* 5.

Satius eſt totaliter prædicta relinquere.

Satius ergo erit Exorciſtis, omnino ſe ab huiuſmodi pœnis afflictiuis miſeris Energumenis infligendis abſtinere. Nam cum dæmon ſit ſpiritus incorporeus, non afflictionibus corporeis, ſed verbis contumelioſis, & obiurgatorijs eſt conculcandus; vt latè docetur infra *nu.* 355. Energumenus verò, ac Maleficiatus verbis blandis ſuauitate conditis, ac conſolatorijs ſubleuandus, pro ſua liberatione in ſpe erigendus, & excitandus ad fiduciam in Deo collocandam, nec non ad dæmonem deteſtandum, & conculcandum; vt infra *par.* 3. docetur.

QVÆSTIO XXII.

An Exorciſta licitè poſſit fictionibus vti, ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus.

322. *Quidam fictionibus vtuntur ad veros, aut fictos obſeſſos agnoſcendos.*

HÆC quæſtio mouetur propter eos Exorciſtas, qui ad probandum, an aliquis ſit à dæmone obſeſſus verè, vel tantùm fictè, aut imaginariè, pro Reliquijs Sanctorum ad illum benedicendum, vtuntur oſſibus animalium brutorum, vel hominum mortuorum, qui ab Eccleſia non vt ſancti ſunt reputati: Vel pro Reliquiario adhibent paruulum horologium: vel quid aliud ſimile: pro libro exorciſmorum librum poetarum, vel fabularũ, vel id generis fictiones præſtant, attendentes, ſi dæmon huiuſmodi res fictas agnoſcat. Nam ſi perſona obſeſſa ad talium applicationem, nedum vllum ſentiat dolorem, aut moleſtiam; ſed potius ſubrideat, dolum, ac fictionem manifeſtans, tunc concludunt, eam verè, ac realiter eſſe à dæmone obſeſſam. Si verò ad eorum applicationem clamet, ac dicat ſe nimis aduri, & roget, vt illa auferant, tunc argumentantur, eam non eſſe verè; ſed tantùm fictè, vel imaginariè obſeſſam.

Verun-

Veruntamen dicimus, illicitum eſſe Exorciſtæ hiſce fictionibus vti. Ratio eſt: tum quia illicitum eſt, & inconueniens, miniſtros Eccleſiaſticos in [illegible] ac miniſterijs eccleſiaſticis, fictiones, ac ſimulationes adhibere: Tum etiam quia dæmon, qui eſt aſtutiſſimus, cùm talia fictitia nouit applicari, poteſt clamare fingendo ſe nimis cruciari, & aduri ab huiuſmodi rei fictæ applicatione, vt tam Exorciſta, quàm parentes perſonæ Obſeſſæ huiuſmodi clamores audientes, ac ſcientes res illas eſſe fictitias, ac ſimulatas, exiſtiment eam non verè, ac realiter; ſed duntaxat imaginariè, aut fictè eſſe obſeſſam: Sic impoſterum remedia ſacra totaliter abijciant, nec ampliùs per exorciſmos, ac miniſteria eccleſiaſtica eam à dæmoniacis vexationibus liberari curent. Prorſus ergo fictiones fugiant Exorciſtæ, & ad probandum, an aliquis ſit verè, vel fictè, aut imaginariè obſeſſus, ſeruent documenta, quæ habentur infra *num.* 375. *Hoc illicitum eſſe probatur.*

QVÆSTIO XXIII.

An Obſeſſi, ſeu Energumeni, ac Maleficiati per ſolum diſſenſum voluntatis poſſint ſeipſos à quacumque dæmoniaca vexatione totaliter liberare.

HVnc modum ſe à dæmone eripiendi per diſſenſum, tuentur nonnulli moderni Exorciſtæ Theologi rationibus, & auctoritatibus; ſimulq; experientia ſuam probant aſſertionem. Qui modus, cum doctrinæ à me in hoc opuſculo allatæ aduerſetur, neceſſariò eò attentiùs, maturiùs, ac diligentiùs eſt diſcutiendus, quò magis inuſitatus, & tamen à quibuſdam viris doctis probatus, & ab aliquibus Exorciſtis famoſioribus in praxim ductus; & ab eis, vt mirabilis prædicatus. Expendamus ergo huiuſce opinionis fundamenta principalia poſita in quodam opuſculo manuſcripto, cuius exemplar à pluribus Exorciſtis conſeruatur; eiuſq; quidditatem medullitùs inquiramus; & vtique inueniemus eam non ſuper ſtabilem petram doctrinæ euãgelicæ; ſed ſuper arenam eorũ propriæ imaginationis eſſe fundatam, coloribusq; adulterinis duntaxat concinnatam; & latere anguem in herba. 323. *Hoc tuetur aliqui Exorciſtæ Theologi Rationibus.*

§. I.

Fundamenta dictæ opinionis.

PRimum fundamentum, quod eſt eorum Achilles, ad quod in omnibus ſuis reſponſis confugiunt, hoc eſt: In regularibus vexationibus non poteſt dæmon ſine conſenſu ipſius hominis (ſaltem interpretatiuo) ſuggeſtioni diabolicæ priùs pręſtito ingredi corpus eius, illudq; actualiter vexare. Quia, cum dęmonis poteſtas per paſſionem Chriſti fuerit alligata, immò totaliter ablata; nec Deus pręcisè permittat (vt ipſi dicunt) in regularibus vexationibus aliquem vexari, niſi in caſibus particularibus, qui per diuinam manifeſtantur reuelationem, non poteſt dęmonis poteſtas relaxari, niſi priùs 324. *Prima ratio ſumpta à conſenſu voluntatis.*

Eius confirmatio. Sumpta à Credulitate, Timore, Imaginatione.

ipſe homo diabolicæ conſentiat ſuggeſtioni: quod poteſt eſſe multipliciter, puta, Vel credendo, dęmonem habere poteſtatem corpus ſuum intrandi, illudq; vexandi: Vel dęmonem timendo, ita vt patiens credat, eſſe periculũ maleficiorum: Vel imaginando, ſe eſſe maleficiatum, aut obſeſſum: Vel alteri id generis ſuggeſtioni diabolicæ conſentiendo.

Ab oppoſitis ergo (aiunt) ſi ab hiſce ſuggeſtionibus homo diſſentiat, vel credendo, dęmonem aduerſus ipſum nihil poſſe: Vel nullum periculum adeſſe maleficiorum: Vel imaginando ſe non eſſe maleficiatum, aut obſeſſum: Vel ab alia ſimili ſuggeſtione diſſentiendo, dęmon neutiquam poterit eum poſſidere, aut vexare. Et ſi corpus ſuum fuerit ingreſſus, eò quòd alicui eius conſenſerit ſuggeſtioni, per huiuſmodi diſſenſum illicò exire, ac recedere cogetur: quia ſicut poſita cauſa ponitur effectus: ita remota cauſa remouetur effectus. *c. cum ceſſante de appellat. & L. generaliter. C. de Epiſc. & Cleric.*

325. *Secunda ratio sũpta à libertate arbitrij.*

Secundum fundamentum. *Deus fecit hominem rectum, & reliquit eum in manu conſilij ſui*. Eccliſ. c. 15. hoc eſt in ſua libertate, non ſolùm quoad operationes animæ; ſed etiam corporis, prout anima eo, vt organo vti, neceſſe habet. Sicut ergo contradicentibus nobis non poſſunt dęmones animæ nocere, ita nec corpori; aliter fieret prę iudicium libero arbitrio; quod non cõuenit ordini diuinæ Prouidentiæ: quia cum corpus ſubdatur imperio voluntatis, (quod eſt ſibi naturale) non poteſt dęmonis imperio (quod eſt accidentale) ſubiacere, ſi voluntas ipſa contradicat: cum nõ poſſit idem corpus ſimul duplici imperio ſubiacere, niſi imperia ſint ſubordinata: vel vnum cedat alteri.

326. *Tertia ratio ſumpta à prouidentia naturæ vniuerſalis.*

Tertium fundamentum. Natura prouidit omnibus creatis neceſſaria nõ ſolùm quoad ſufficientiam victus, & veſtitus; ſed etiam quoad congruentem defenſionem ſuppoſiti, vt ab inimicis proprijs prę ſeruetur: Ergo ſicut alia animalia habent, quo naturaliter poſſunt ſe defendere: ita & homo debet habere, quo naturaliter poſſit dęmonis poteſtatem impedire, ne ſibi noceat. Hoc autem aliud non eſt, quàm ratio, ſeu liberum arbitrium.

Nec eſt dicẽdum (addunt) quòd remedia dederit ſpiritualia: quia adhuc ſequitur, quòd natura defecerit in neceſſarijs. Nam cum dęmones pugnent viribus naturæ, nempe intellectu, & voluntate contra hominem, adhoc vt bellum ſit iuſtum, debet eſſe eiuſdem generis armorum; ideoq; & homini naturæ viribus, intellectu nempe, & voluntate aduerſus dęmonem eſt pugnandum, aliter Auctor naturæ defeciſſet in neceſſarijs, quod eſt inconueniens.

§. II.

Auctoritates, quibus ſuam probant opinionem.

327. *Auctoritatibus*

AVctoritatibus inſuper ſuam conantur probare opinionem, adducentes verba D. Petri Chryſologi ſerm. 16. dicentis: *Dæmones lædere non valent, niſi iuſſi*. S. Ambroſij in Pſalmum 118. *Aduerſus diabolum non vocis magnitudine, ſed magnitudine cordis vtendum eſt*. D. Auguſtini ſerm. 197. de

de tempore. *Fratres, quàm ſtultus eſt homo ille, quem canis in catena poſitus mordet. Tu te illi per voluntatem noli coniungere, & ille ad te non præſumet accedere: latrare poteſt, ſolicitare poteſt, mordere omninò non poteſt, niſi volentem.* Chriſtus etiam cùm Paralyticum ſanauit, priùs conſenſum ab eo expiſcatus eſt, dicens: *Vis ſanus fieri?* Et in ſanitatibus conferendis requirebat conſenſum infirmorum. ergo, & cęt.

§. III.

Fundamenta prædictæ opinionis deſtruuntur.

HÆC ſunt profectò huiuſce opinionis fulcimenta, hæc ſunt illuſtria, ac valida munimenta, quibus mirabilis apparet. Sed modò ingenioli mei acie ferar ad ea, & funditùs eorum ſtabilitatem, firmitatemque experiri conabor. 328.

Prima ratio improbatur.

Primum fundamentum, quàm ſit infirmum, ac debile, non mediocriter ſcienti non eſt ignotum. Suppoſita enim diuina permiſſione, qua mediante, abſque vlla alia particulari reuelatione, ac manifeſtatione quodlibet maleficium, ac queuis à dęmone vexatio fieri ſolet, vt latè probatum eſt ſupra *cap. 2. vbi de diuina permiſſione.* Dico, Diabolum ex vi naturæ ſuæ, (cum ſit ſpiritus) poteſtatem habere naturalē ſuper omnia corpora ſublunaria, illaq; mouere poſſe motu locali è voto ſuo ſine hominis conſenſu, imò ipſo contradicente: (eò quia, vt docet Auguſtinus *lib. 83. qq. q. 79. & lib. 3. ſuper Geneſ. ad lit.* quem ſequuntur communiter omnes Theologi, materia corporalium ſublunarium obedit Angelis ſiue bonis, ſiue malis quoad motum localem;) quo motu etiam actiua paſſiuis applicando, illam mouere, turbare, & alterare poteſt, vt lubet, niſi à Deo impediatur per ſe, vel per Angelos, vt benè probatum eſt ſupra *num. 147. & ſequentibus.*

Inſtātia refellitur.

Nec obſtat, quòd dęmonis poteſtas religata ſit in pęnam peccati ſui, & per paſſionem Chriſti totaliter ablata: quia non eſt religata, & ablata pro omnibus abſolutè, & efficaciter, aliter dęmones numquam poſſent alicui nocere, etiamſi illis ſuum prę̄ſtaret conſenſum; ſed reſpectiuè pro illis, qui in potentia, virtute, ac bonitate Dei; vel efficacia Sanctiſſimi Nominis Ieſu ſuam conſtituunt fiduciam, in adiutorio Altiſſimi habitantes: Vel etiam Beatiſſimæ Virginis Mariæ, ac Sanctorum Angelorum ſuffragia, ac protectionem implorantes: Vel pro his quoque, quibus Deus ob aliquod bonum publicum, vel priuatum, dęmones nocere non permittit; vt ſupra docui *n. 66.* 329.

Et quis tam mente captus inuenitur, qui crudeliſſimum hoſtem in ſuo proprio corpore inhabitare, conſentire velit, ac crudeles torſiones, ac vexationes, quæ ſępiùs etiam ſpiritualia impediunt exercitia, voluntariè appetat? Eſtò multi diabolicis, quæ in peccatum inducunt, conſenſum pręſtent ſuggeſtionibus: At hęc ſub ſpecioſo velamine boni ſenſibus obijciuntur. Sed vexationes diabolicæ nihil boni naturalis, neque apparentis ſecum admixtum habent. Nemo ergo niſi deſperatione ductus: vel aliquo ſpiritualis deſiderij exceſſu patiendi pro amore Dei: vel pro breui tempore, vt exinde ſumatur occaſio poſtea totaliter ab illis ſe eximendi, conſenſum pręſtabit. 330.

bit. Immò Vexati vellent omnes ſe eripere à dęmoniacis vexationibus, ideò remedia quęrunt. In quo expreſsè oſtendunt, ſe explicitum habere diſſenſum, ac nolitionem talium vexationum.

§. IV.

331. *Obiectio eorum.* SED dicunt iſti Theologi in ſua Theorica *quæſt.* 18. *in reſponſione ad* 7. Vexatos velle quidem omnes liberari; & hac de cauſa quærere remedia, vt ſanentur: quia propriam nolunt vexationem. At quia volūt illam implicitè, ideò non curantur, donec etiam conſenſus implicitus fuerit reuocatus, atque remotus.

Reprobatio. Verùm quis non videat hoc nullatenus conſiſtere poſſe? Nam ſicut conſenſus explicitus, ſeu volitio explicita alicuius rei includit conſenſum, ſeu volitionem implicitam, ſiue interpretatiuam eiuſdem: ſic diſſenſus, ſeu nolitio explicita includit diſſenſum, & nolitionem implicitam, ſeu interpretatiuam reſpectu eiuſdem rei. Modò conſenſus, & diſſenſus, ſeu volitio, & nolitio ſunt duo actus poſitiui voluntatis contrariè oppoſiti; ita quòd poſito vno remouetur reliquum, vt docet Ariſtot. *in Poſtprædicam.*: quia non poſſunt ſtare ſimul reſpectu eiuſdem, eodem tempore; Ergo ſi vexatus habet diſſenſum, ſeu nolitionem explicitam reſpectu dęmoniacæ vexationis, & obſeſſionis, habet etiam nolitionem implicitam reſpectu eiuſdem: Ergo ſicut poſita nolitione explicita remouetur, ac deſtruitur volitio explicita reſpectu eiuſdem: ſic etiam poſita nolitione implicita, remouetur, ac deſtruitur volitio implicita: quia non poſſunt eſſe ſimul eodem tempore reſpectu eiuſdem. *Poſito enim vno contrariorum remouetur reliquum* ex Ariſtotele *loco cit.* Si ergo obſeſſi habent nolitionem explicitam, cum hæc includat nolitionem implicitam, quæ contrariæ opponitur volitioni implicitæ, impoſſibile eſt, quòd explicitè Vexati nolint ſuam vexationem, & ſimul eodem tempore implicitè velint eandem, aliter ſimul, & ſemel aliquis obſeſſus, & vexatus eſſet obſeſſus, & non obſeſſus, vexatus, & non vexatus. Obſeſſus, & vexatus: quia implicitè vult obſeſſionem, & vexationem. Non obſeſſus, nec vexatus: quia explicitè non vult vexationem, & obſeſſionem. Sicut qui actualiter, & explicitè omnia ſua peccata deteſtatur, nō eſt dicendum, quòd velit ea implicitè, & interpretatiuè, aliter contradictoria ſimul, & ſemel verificarentur de eodem, quia ſimul ea deteſtaretur, & non deteſtaretur, quod implicat contradictionem. Falſum eſt ergo, quòd per conſenſum interpretatiuum homo velit à dęmone vexari, aut poſſideri.

§. V.

332. *Oſtenditur in dictis eorū contradictio.* EO autem magis conuincuntur, ac ſuis ſe confodiunt armis, quò in reſponſione ad 14. eiuſdem quæſtionis aſſerunt: Si Vexati formaſſent verum, & efficacem diſſenſum, ſicut formarunt conſenſum, dęmon ceſſaret à vexatione; atque etiam de corpore exiret: quia remota cauſa, remouetur effectus.

effectus. Quod fatentur, ſe multoties expertos eſſe: Ergo per ipſos, vt dæmon ex corpore expellatur, ſufficit minimus Obſeſſi diſſenſus interpretatiuus. Nam in reſponſione ad 4. 5. 6. & 7. arg. & alibi paſſim in toto illo ſuo opuſculo ſæpiùs repetunt, non eſſe credibile, quòd quis explicitè velit, corpus ſuum proprium à dęmone inhabitari, & crudeliter vexari; ſed credibile eſt, quòd hoc velit implicitè, & interpretatiuè, in quantum vult id, ex quo ſequitur vexatio, nempe prout diabolicæ conſentit ſuggeſtioni; & ita per minimum conſenſum interpretatiuum (vt mordicùs ſuam tueantur opinionem) aiunt, dęmonem corpora ingredi humana, eaq; acriter diuexare. Ergo ſecundùm ipſos, & per minimum diſſenſum interpretatiuum dęmon ex corpore exire cogetur. Sed per ipſos in reſponſione ad 7. Vexati omnes habent non tantùm diſſenſum implicitum, & interpretatiuum; ſed explicitum, & efficacem: quia vellent omnes à dęmone liberari, ideò remedia quęrunt ad liberationem opportuna; Ergo ex eorum aſſertione nullus Obſeſſus obſidetur, ac nullus Vexatus vexatur: quia omnes habent diſſenſum vel explicitum; vel ſaltem implicitum, & interpretatiuum, quo illicò, ac ſine mora à quacumque obſeſſione, ac vexatione dęmoniaca liberari, neceſſe eſt. Sic ſuperfluus per ipſos eſt Ordo exorciſtatus à Chriſto inſtitutus, ſuperuacanea Eccleſiæ poteſtas, inanis in Chriſti nomine fiducia ad dęmones expellendos ab ipſomet Chriſto ſuis fidelibus inſinuata, ab Apoſtolis practicata, & à tot Dei pręconibus publicata. En quomodo ſuis ipſiſmet rationibus, & argumentis ſuum coguntur fateri errorem, dum tam apertè in ſuis dictis ſibi contradicunt!

§. VI.

AD primam confirmationem de credulitate, qua dicunt, hominem cōſentire dęmoni, vt ingrediatur corpus ſuū, ac illud vexet, cùm credit dęmonem poſſe illud poſſidere, ac vexare: Reſpondeo non ſequi: quia homo credit ſe poſſe à dęmone poſſideri, ac vexari, ergo vult ab eo poſſideri, & vexari: Ibi enim fit tranſitus ab actu intellectus ad actum voluntatis, ideſt à credere ad velle: ſeu potiùs à timore concepto, dęmonem poſſe vexare, ad velle ab eo vexari. 333. *Cōfirmatio prima impugnatur.*

Sed dicunt iſti in eodem Opuſculo quęſt. 22. *Credere* ex D. Thoma 2. 2. *eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis*. Aſſentire verò idem eſt, quod conſentire, & approbare ea, quæ dicuntur, vel fiunt. Dum ergò quis credit, dęmonem poſſe poſſidere corpus ſuum, illudq; vexare, conſentit ei, & approbat ſuggeſtionem, & per conſequens dęmon acquirit poſſe ſuper corpus eius. Verùm ſi quis apertis oculis intellectualibus veritatis lucem intueatur, erroris quidem tenebras conſpicere, ac comprehendere, ſibi dabitur. Concedo vtiq; D. Thomam ſapientiſſimè locutum eſſe, dicendo: *Credere eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis*, aliter actus fidei non eſſet meritorius, niſi concurreret voluntas. Veruntamen D. Thomam ab iſtis Theologis non eſſe rectè expoſitum, eiusq; doctrinam non benè intellectam, aſſerere non ambigo. Cum enim quis credit, dęmonem poſſe corpus ſuū poſ-

ſidere, atq; vexare, concurrit voluntas, & ſuum præbet conſenſum per actũ imperatiuum, vt benè explicat D. Thomas illis verbis: *Ex præcepto voluntatis*: quia voluntas conuertitur ſuper actum intellectus, imperatq; intellectui, vt id, quod agnoſcit credendum, firmiter, ac ſine vlla hęſitatione credat. Modò, dum quis credit dęmonem poſſe ſuum corpus poſſidere, atque vexare, voluntas conuertitur ſuper actum intellectus, eique ſuum præbet conſenſum imperando, vt hoc firmiter teneat, nempe in dęmone reſidere talem poſſidendi, ac diuexandi potentiam quoad actum primum: Non tamen conſentit ſuper actum obſidendi, aut vexandi, ſeu (vt alijs verbis vtar) ſuper potentiam poſſidendi, atque vexandi quoad actum ſecundum, ſcilicet quòd actu corpus ſuum ſit poſſeſſurus, ac vexaturus: cum potiùs contrarium velit. Sicut dum credo, *poſſe Deum creare mille mundos, & me poſſe damnari*, concurrit mea voluntas, & conſentit prædictis propoſitionibus, tanquam veris, ac indubitatis, imperatq; meo intellectui, vt firmiter illis adhęreat, & ſine vlla hęſitatione credat, ita eſſe, nempe in Deo eſſe talem creandi potentiam: quia poteſt quicquid non implicat contradictionem: Et in me talem damnationis poſſibilitatem: cum adhuc ſim in via, nec in gratia cõfirmatus. Non tamen voluntas mea concurrit ſuper creandi, ac damnandi actum ſecundum, videlicet, quòd Deus creet, vel ſit creaturus mille mundos; neque quòd ego ſim damnatus, vel damnandus: Immò potiùs oppoſito adhæret, nempe Deum non alium creaturum mundum, ac me ſaluandum, diuino fauente auxilio, ſperat, & optat. Quamuis ergo voluntas cõſentiat, dæmonem poſſe poſſidere, & vexare corpus meum; non tamen ſuum præſtat conſenſum ſuper actum poſſidendi, atque vexandi; nec dæmon acquirit aliquod dominium ſuper illud: quia nemo, niſi ſit rationis impos: vel deſperatione ductus, vel maximo patiendi pro amore Dei deſiderio impulſus, vult à dæmone poſſideri, atque vexari.

§. VII.

334. *Confirmatio ſecunda ſoluitur eodem modo.*

AD ſecundam confirmationem de timore, in qua dicunt: Qui timet periculum maleficiorum, dat conſenſum dæmoni. Dico, quia hoc probant per ſupradictam rationem de fide, ideò per eandem ſoluitur reſpõſionem. Quomodo autem dæmon dicatur corpora ingredi per timorem, declaratum eſt ſupra *num.* 83.

335. *Cõfirmatio tertia deſtruitur.*

Ad tertiam confirmationem, qua dicunt, per imaginationem præſtari conſenſum; cùm quis imaginatur, ſe eſſe maleficiatum, dum illa imaginatio fiat (vt dicunt) per præcedentem diabolicam ſuggeſtionem, cui voluntas aſſentiatur; Reſpondeo, huiuſce confirmationis falſitatem ſatis ex eorummet aſſertionibus apparere. Nam ſecundùm ipſos *in eodem ſuo Opuſculo quęſt.* 31. nullam habent dæmones facultatem in corpus noſtrum, nec habere poſſunt vllam actionem in illud, niſi ex præcedente ſuggeſtione, ac conſenſu à nobis illi præſtito: quia, vt aiunt, facultas naturalis dęmonum aduerſus nos eis per paſſionẽ Chriſti eſt ablata. At quis non videat, ad hoc vt dæmones aliquid nobis ſuggerant, oportere, vt rerum ſpecies ſenſibus aſ-

fingant

fingant exterioribus, obtrudant eis ſpectra, & imagines; deinde receptas in exteriori ſenſu ad interiorem reducant: vel noua excitent ſpectra, obijciantq; in phantaſmate, quo tanquam ſpeculo talium rerum ſimilitudines repræſententur; eaſq; componant, vel diuidant; ſic compoſitas, vel diuiſas imaginationi proponēdo: vel iam per naturā formatas phantaſiæ ſub aliquo ordine obijciendo? Sed quis talem dedit dæmoni operandi in corpore facultatem? Non à diuina accepit permiſſione; quia ſecundùm ipſos Deus non permittit dęmonem aliquid in nobis poſſe, niſi in caſibus particularibus, qui per diuinam manifeſtantur reuelationem. Non à ſe ipſo: quia ei poteſtas operandi in hominem per paſſionem Chriſti eſt ablata. Reſpondebunt ergò, habere talem facultatem ex præcedenti ſuggeſtione, & conſenſu; ergò non poteſt dæmon mouere phantaſiam, vel imaginationem, eique aliquid ſuggerere ſine præcedenti ſuggeſtione. Et tunc de illa eſt quærendum: quomodo potuit dęmon operari in corpore, ac ſuggerere, ſi nullam habet facultatem operandi in eo ſine præcedenti ſuggeſtione? Sic debet dari proceſſus in infinitum: vel tandem eſt deueniendum ad vnam ſuggeſtionem primam factam ſine alia præcedenti ſuggeſtione, in qua dæmon potuerit, & de facto operatus ſit in corpore ſine alia præcedenti ſuggeſtione, ac conſenſu; ac concedendum, dæmonem poſſe operari in corpore humano, illud mouendo, alterando, obſidendo, poſſidendo, atque vexando ſine ipſius hominis conſenſu præcedenti, prout ſibi à Deo eſt permiſſum; quod eſt contra prædictum eorum fundamentum. Idemq; aſſerendum de ſomnijs à dæmone excitatis, in quibus in vigilia nullus præceſſit conſenſus. Sic de illis, qui diu fuerint maleficijs affecti, vel à dæmone obſeſſi, ipſis hoc ignorantibus, nec vmquam de maleficijs, aut dæmoniaca obſeſſione cogitantibus, exiſtimantibus, morbum eſſe à cauſa naturali inductum; & per conſequens non eſt dicendum, eos priùs aliquem præſtitiſſe conſenſum: quia conſenſus quoquomodo accipiatur, cum ſit actus voluntatis, nō fertur niſi in præcognitum. Quomodo autem poſſit dæmon dici per imaginationem ingredi corpora humana declaratum eſt ſupra *num.* 88.

§. VIII.

SEcundum fundamentum, in quo dicunt: Deum feciſſe hominem rectū, eumq; reliquiſſe in manu conſilij ſui (hoc eſt in ſua libertate) &c. non minùs primo mancum eſt, ac defectiuum. Concedo namq; hominem plenum habere dominium ſuper corpus ſuum quoad ea, quæ cadunt ſub imperio voluntatis. Sed quia non omnia, quæ ſunt in corpore humano, poſſunt imperari à voluntate; ideò reſpectu eorum non poteſt dici homo perfectū habere dominium: vt ſunt potentiæ vegetatiuæ, & etiam ſenſitiuæ interiores quòad aliquas functiones. Non enim poteſt voluntas imperare nutritiuæ, ne poſt cibum ſumptum nutriat corpus: Vel augmentatiuæ, ne augeat: Vel mulier accepto in matrice ſemine virili, ne fiat conceptus fœtus: Vel memoriæ, vt illicò ſcientias, aut alia præterita reminiſcatur: vel ne obliuiſcatur eorum, quæ percepit: Vel phantaſiæ, ne componat, vel diuidat; licèt poſſit

336. *Secunda ratio principalis refellitur.*

poſſit aliqualiter eas à ſuis functionibus diſtrahere per intenſam alterius potentiæ ex his, quę ſub ipſius cadunt dominiũ, & imperiũ applicationem.

337. *Inſtantia reijcitur.* Nec officit id, quod aſſerunt, has potentias eſſe ſub dominio liberi arbitrij de vero, & pleno iure, ſicut animalia agri, campi, domus, &c. ſub poteſtate domini: quia ſi hoc eſſet verum, poſſet liberum arbitrium è ſuo corpore expellere malos humores, & noxios, febrim, apoplexiam, paralyſim, & alios id generis morbos, ſicut dominus agri ab eo poteſt expellere animalia noxia, poteſt vendere, vel deſtruere aurum, equum, domum, &c. quod nõ poteſt licitè, ac iuſtè homo facere reſpectu ſuorum corporis membrorum: quia nemo eſt dominus ſuorum membrorum. *L. Liber homo. ff. ad L. Aquiliam. & c. contingit. 1. de ſent. excommunic.*

Ampliùs ſi homo plenum haberet dominium ſui corporis, ſenſus numquam poſſet vllo modo rationi repugnare; nec aliquod minimum rationi contrarium operari; quod expreſsè diuinę ſcripturę aduerſatur. Nam Paulo Apoſtolo datus eſt ſtimulus carnis Angelus Sathanę, qui eum colaphizabat: & dicit: ſe rogaſſe Deum, vt auferretur ab eo; ergò caro ſpiritui repugnabat; nec ſtimulo illi ipſe aſſentiebat, vt potè qui expreſsè legi mentis aduerſabatur; ideòq; non ſui corporis habuiſſe dominium dici poteſt. Quod apertiùs teſtatum reliquit Roman. 7. *Quod enim operor*, ait, *non intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago; ſed quod odi malum, illud facio:* & parum infra ſubdit: *Non enim quod volo bonum, hoc facio; ſed quod nolo malum, hoc ago.* Deinde: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meę, & captiuantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis.* Poteratne clariùs Apoſtolus in humano corpore oſtendere contrarietatem, qua caro, & ſenſus repugnant, ac ſe opponunt arbitrij libertati, multaq; ratione contradicente operãtur? Quid ergo ſi etiam dæmon, qui eſt ſpiritualis ſubſtantia facillimè ſe potens obtrudere in corpus, multa operetur in eo, & in ſenſu, libero arbitrio repugnante, rectàq; ratione renuẽte? Eò magìs quòd dominium acceptum à dæmone non eſt naturale, ac verum, ſed tyrannicum, ac falſum, quod facillimè per diuinam virtutem per ſe, vel mediante poteſtate Eccleſiaſtica tollitur, atq; deſtruitur.

§. IX.

338. *Tertia ratio principalis improbatur.* TErtium deniq; fundamentum, quo aſſerunt, Naturam prouidiſſe omnibus creatis neceſſaria etiam quoad defenſionem, quis non videat non benè rationi rectæ ſe accommodare? Concedo enim naturam prouidiſſe homini neceſſaria ad ſe ipſum naturaliter tuendum contra omnia aduerſa, quæ intra naturæ corporeæ, ac ſenſibilis limites continentur. Nam homo pro ſtatu iſto, quia animam habet corpori alligatam, non poteſt aliquid operari, niſi per ſenſibilia: nihil intelligere, velle, & amare naturaliter, niſi ſub aliqua re ſenſibili priùs ſenſibus exterioribus præſentetur: deinde interioribus per ſpecies phantaſticas; poſtea per intelligibiles intellectui: & tandem voluntati obijciatur. Modò dæmones, cum ſint puri ſpiritus, non eſt dicendum, cadere ſub ſenſus, & per conſequens poſſe per

ſenſibilia

ſenſibilia ab homine cognoſci; ſed per ea, quæ per diuinam habentur reuelationem. Ideò ſicut naturæ corporeæ limites tranſcendunt: ita ab eis non ſe poteſt homo defendere naturaliter. Quare Auctor naturæ, qui nõ deficit in neceſſarijs, ſicut ei naturalia dedit auxilia, quibus contra hoſtes ſe tueatur naturales: ſic ſupernaturalia illi tradidit adiutoria, nempe Angelos Cuſtodes, qui illum defendant, ac protegant contra ſpiritus nequitiæ; vt docet per Prophetam Pſal. 90. dicentem: *Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* En angelica protectio, quæ inuiſibiliter ab inuiſibilibus hoſtibus defendit! Sed quid inde? *Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* En victoria ab homine huiuſmodi angelico tutamine de hoſtibus reportata! Nam per aſpidem, baſiliſcum, leonem, & draconem allegoricè intelliguntur dæmones: quos licèt homo in tentationibus poſſit ijſdem intellectus, & voluntatis, quibus ipſi pugnant, armis impugnare, eis reſiſtendo per deteſtationem, ac nolitionem; non tamen eiſdem naturaliter in corpore ſe tueri poteſt: cum occultè inſidias in eo tendat ſubdolus hoſtis, quarum prorſus ille eſt ignarus, niſi per intellectum fide illuſtratum, & per frequentatos fidei actus eleuatum: ac per voluntatem charitate Dei, & proximi inflammatam elicientem actus ſpei firmiſſimæ, ac confidentiæ inhæſitantis in Dei bonitate infinita, ac fidelitate immutabili collocatæ, Beatiſſimæ Deiparæ interceſſione, Angelicæ cuſtodiæ tutela, ac Sanctorum ſuffragantibus meritis ab omni diabolica vexatione, & incurſu dæmoniaco ſe eximat, ſecurumq; liberum, & illæſum ſe præſeruet.

Dyoniſ. Carthuſ. in Pſ. 90.

§. X.

DEnique illas Sanctorum auctoritates à prædictis Theologis relatas dico, intelligendas eſſe de tentationibus diabolicis, quibus nullus ſuccumbere cogitur, niſi voluntarium eis ſuum præbeat conſenſum; vt ex verbis ipſas antecedentibus, & ſubſequentibus facilè eſt colligere: non autem de vexationibus corporalibus, quibus, non eſt neceſſe, vt homo vexetur, ſuum præſtet conſenſum. 339.

Sanctorum auctoritates explicantur.

Ad illud D. Petri Chryſologi. Quòd *dæmones non poſſunt lædere, niſi iuſſi*: Dico, quod intelligitur, niſi à Deo permiſſi: Non enim Chriſtus dæmonibus iuſſit intrare in porcos, ſed permiſit, vt latè docet Toſtatus *in cap.* 8. *Matthæi q.* 130. Aliquando tamen nocent etiam iuſſi, quando vult Deus per ipſos dæmones, homines punire propter aliquod graue peccatum ab eis patratum; vt probatum eſt ſupra *num.* 82.

Ad id, quod ait D. Ambroſius, quod *magnitudine cordis aduerſus dæmonẽ eſt pugnandum*. Dico, verum eſſe, prout voluntas nititur diuina protectione, & elicit actus ſpei, ac confidentiæ in Deum; non autem prout ſimpliciter elicit actus naturales.

Auctoritas verò D. Auguſtini intelligitur de tentationibus ad peccandũ, quibus nemo, niſi volens, ſuccumbere poteſt.

Quod

340. Quod autem dicitur de Chriſto, qui cùm Paralyticum, Languidum, ac cęteros ſanauit infirmos, conſenſum ab eis requirebat, facili negotio ſoluitur: Nam aliud eſt, conſenſum requiri ad ſanitatem obtinendam per remedia opportuna: aliud conſenſum requiri ad obſeſſionem, & vexationem dęmoniacam incurrendam. Primum faciliſſimum eſt prębere; Huiuſmodi enim conſenſum, ac fiduciam pro ſanitate obtinenda de lege ordinaria (vt prępiam diſpoſitionem) requiri in adultis: in ratione verò carentibus ſupplere Eccleſiam, probauimus ſupra *nu.* 13. & infra latiùs declarabitur *par.* 3. Quod quidem Chriſtus docebat, cùm infirmos à languoribus ſanabat dicẽs: *Vis ſanus fieri? Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* & ſimilia: quia volebat, vt ęgroti remedium quęrerent, & ſe ab eo ſanitatem obtenturos ſine hæſitatione crederent. Conſentire autem dęmoni, vt proprium corpus poſſideat, ac vexet, hoc eſt difficillimum, ac rarò euenire ſolet; ac valde pauci à dęmone vexarentur, ſi talis conſenſus eſſet neceſſarius, cum omnes naturaliter velint oppoſitum. Sicut ad ſe liberandum à dęmonis obſeſſione, ac vexatione non ſufficit diſſenſus à vexatione, & obſeſſione; ſed inſuper remedia requiruntur à Deo nobis tradita, & ordinata, de quibus toto agitur hoc tractatu. Sic Chriſtus, poſtquàm ęgroti conſenſum pręſtiterant, vt ab eo ſanitatem impetrarent, verbo virtutis ſuæ eis optatam largiebatur ſanitatẽ, dicens Leproſo: *Mundare:* & Languido: *Surge tolle grabatum tuum, & ambula*, cęteriſq; ſimilia verba.

Ioan. c.5.v.7. Matt.c.9.v.28. Matth.c.1.v.4. Ioan. c.5.v.8.

341. De poteſtate tamen abſoluta potuit, & de facto eiecit dęmones, etiam nõ requiſito conſenſu ab ipſo obſeſſo. Non enim legitur conſenſum exquiſijſſe ab illis Energumenis, qui habitabant in ſepulchris. Matthæi 8. & Marci 5. Nec ab illo, de quo dicitur Lucæ 11. *Erat Ieſus eijciens dæmonium.* Nonne etiam Paulus Coloniæ in Macedonia eiecit à Puella ſpiritum pythonem nõ ſolùm abſque conſenſu ipſius; ſed etiam eius parentibus contradicentibus: quia exierat ſpes quæſtus eorum, quem eis maximum præſtabat diuinando, propter quod ſimul cum Barnaba eum, vt ſeditioſum apprehenderunt, ac Magiſtratibus puniendum obtulerunt?

Actuum c. 16.

Quare indubitanter eſt concludendum; ſicut ad obſeſſiones, ac vexationes dæmoniacas in corpore hominis inducendas ipſius conſenſus nõ requiritur: ſic ad eas tollendas, ac totaliter remouendas ipſius non ſufficere diſſenſum. Quòd ſi prædicti Theologi Exorciſtæ plures à dæmonibus, ac maleficijs ſe liberaſſe hoc modo, aſſeuerent: hoc non per purum Obſeſſi, aut Maleficiati diſſenſum, ac nolitionem; ſed potiùs per poteſtatem exorciſticam, remedia diuina, & eccleſiaſtica eiciſſe: vel dæmonem voluntariè exijſſe, vt in huiuſmodi errorem Eccleſiaſticos induceret miniſtros, facilè eſt credendum.

QVÆSTIO XXIV.

342. *An ſit neceſſe, in exitu dæmonis è corpore, ei præcipere, vt iuret, ſe exiturum, nec amplius regreſſurum.*

In exitu dæmonis è corpore nõ eſt neceſſe ei pcipere, vt iuret, ſe exiturum.

Reſpondetur negatiuè. Ratio eſt: tum quia dęmon eſt pater mendacij, ideò quamuis iuraret, tamen adhuc iuramentum non ſeruaret: Tum quia

quia ſeruare iuramentum dependet à voluntate iurantis; ſed exitus diaboli à corpore Obſeſſi dependet à voluntate Dei, qui virtute ſua dęmonem expel-lit, cùm obſeſſus perfectam habet fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate eius vole[illegible] expellere. & expulſio ſalutaris eſt animæ ſuæ. Sic etiam dęmonis non regreſſus non dep[illegible] dæmonis, ſed ex protectione Dei hominem in ſe confidentem à diabolicis vexationibus cuſtodientis, ac præſeruantis.

QVÆSTIO XXV.

An licitum ſit, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi.

RESpondet Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. nu. 36.* cum Thyræo *de dæmoniacis cap. vlt. à num. 8. & ſequentibus,* Carolo Baucio *in Miſcellaneis practicis tract. 2. ibi petes 7.* regulariter non licere: quia eſt in proximi damnum: At licitum eſſe quadruplici concurrente conditione. Prima: vt is, quem dæmon poſſeſſurus eſt, ſit peſſimus, & eo ſupplicio dignus. Secunda: vt adiurans habeat imperium in eum, quem dæmoni traditurus eſt; atque poteſtatem in ipſum dæmonem, ſummumque ius ad ipſũ expellendum quandocumque libuerit. Tertia: vt adſit boni maioris ſpes: quia ſcilicet ſperatur fore, vt hac ratione proximus iuuetur, qui alijs rationibus iuuari poſſe non videbatur. Quarta: vt abſit voluntas placendi dæmoni; ſed id tantùm fiat ad vtendum ipſo tanquam lictore, & carnifice. Ratio autem, quare concurrentibus ijs conditionibus, licitum eſſe videatur petitioni dæmonis annuere, ea eſt, quia rem de ſe honeſtam petit, & quæ, ſecluſa illa occaſione, ſolùm ob bonum proximi præſtari poterat. Sed hæ conditiones nullæ ſunt, vt mox dicam.

343. *Illicitum eſſe, ſuſtinēt aliqui, dæmoni permittere, vt corpus alterius ingrediatur, niſi quadruplici conditione cõcurrente.*

QVÆSTIO XXVI.

An ſecluſis illis quatuor conditionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni ſupradictæ conniuere.

HVic quæſtioni videtur reſpondere affirmatiuè Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adiuratione diſp. 4. punct. 4. verſ. Verùm.* Ratio ipſius eſt: quia ex duobus malis minus eſt permittendum. Additq; conſenſum illum Exorciſtæ non eſſe cooperationem, aut inductionem ad ingreſſum; ſed ſolùm illius permiſſionem, & acceptationem, quæ ob vitationem maioris mali ſufficienter videtur honeſtari. Neque ob id inhonorari exorciſmos Eccleſiæ: Non enim negas illis virtutem ad expellendum dæmonem: ſed illa conceſſa, experiris expulſionem impediri ob cauſam tibi ignotam, & ad vincendam illam difficultatem admittis petitionem dæmonis. Nec dicendum eſt, dæmonem ſponte antiquum domicilium relinquere; ſed coactum exorciſmis Eccleſiæ petere loco domicilij relinquendi, vt aliud ſuccedat. Non igitur

344. *Secluſis illis quatuor conditionibus adhuc licere, id permittere, putat Caſtro Palao. Ratio eius adducitur.*

igitur in acceptatione huius petitionis apparet clara turpitudo, poſito, quòd ingreſſus de nouo petitus minùs nociuus ſit, quàm poſſeſſio de præſenti habita. Hæc Ferdinandus. [illegible] Non enim ſunt fa-

345. [illegible] dicta poſitio [illegible]eramandi. Veruntamen hæc poſitio mihi prob[illegible] Nec valet ratio de vincenda illa difficultate. Nam cum dæmon à corpore obſeſſi non viribus humanis, ſed virtute diuina ſit ab Exorciſta expellendus, non poteſt aliquod dari impedimentum ex parte dæmonis, quin egredi cogatur, ſi illa expulſio obſeſſo ſit profutura, & adſint cætera requiſita, tum ex parte Miniſtri, tum ex parte ipſius Energumeni; ideò eccleſiaſticæ poteſtati fit iniuria, dum integrum eſſe cenſetur, ad hoc vt dæmon faciliùs egrediatur, Exorciſtam ei conniuere, vt corpus alterius ingrediatur, quaſi Eccleſia ſufficientem non habeat poteſtatem dæmones expellendi, niſi Exorciſta eis concedat facultatem corpus alterius ingrediendi.

346. *Conditiones à Sanchez adducta reprobãtur.* Nec illæ quatuor conditiones à Sanchez poſitæ *quæſtione præcedenti* alicuius ſunt roboris; Nam prima quoad ſecundam partem cuilibet Exorciſtæ prorſus eſt ignota; nõ enim poteſt ſine ſpeciali Dei reuelatione ſcire, an iſte, vel ille maximus peccator tali ſupplicio dignus ſit. Secunda numquam adeſſe poteſt: nullus enim purus homo habet tale imperium in alium hominem quantum ad iſtum effectum: nec abſolutum habet dominium in dæmones, niſi hoc habeat ex ſpeciali Dei auxilio, quod non præſumitur in Exorciſta. Tertia eſt friuola: non enim ſunt facienda mala, vt eueniant bona. Quarta non ſanat malitiam huius actionis.

Non videtur tamen inconueniens, poſſe Exorciſtam dæmones obiurgare obijciendo illis, cur non vexent Magos, ac Maleficos, qui voluntariè animam, & corpus ſuum illis tradiderunt, dicendo per modum obiurgationis, vt potiùs iſtos ſuos aſſeclas, ac mancipia, quàm homines iuſtos, ac pios vexent, ac caſtigent; ſed iuxta Dei voluntatem; & eo modo, quo permiſerit illis Deus.

ARTICVLVS VI.

De Prudentia in rectis ſemitis eligendis circa adiurationem.

347. *Exorciſta conſiderare debet media neceſſaria ad dæmonẽ expellendum.* VT rectè, ac prudenter ſe gerat Exorciſta in ſuo miniſterio, diligentiſſimè conſiderare debet omnia media neceſſaria ad finem ſuum conſequendum, qui eſt dæmonem expellere è corpore obſeſſi, vt ex hoc Deus magis, ac magis laudetur, ac glorificetur, ac ſplendor Eccleſiæ eius ſponſæ magis illuceſcat.

Primò ergo ei eſt attendendum, quid ſit Adiuratio: quotuplex ſit: & in quo differat à iuramento, & oratione.

Adiuratio quid ſit. *Adiuratio*, teſte D. Thoma 2. 2. q. 90. ar. 1. *eſt, aliquam perſonam imperando, aut obſecrando inducere ad aliquid faciendum, omittendumue inuocatione alicuius rei ſacræ:* vt Paulus ad Roman. fecit: *Obſecro vos per miſericordiam Dei.* (Cap. 12. v. 1.)

Duplex

Duplex autem eſt: quædam deprecatiua, quæ fit deprecando: quædam imperatiua, quæ fit imperando. *Quotuplex ſit.*

Conuenit verò adiuratio cum iuramento: quia ſicut hoc adhibetur ad veritatis affirmatæ confirmationem; aut maiorem promiſſionis factæ firmitatem: ita adiuratio fit, vt poſtulatio, aut iuſſio ſint efficaciora. Differt verò ab illo, quòd in iuramento adducatur Deus, vt teſtis veritatis, aut quaſi fideiuſſor promiſſionis: In adiuratione verò vt obiectum amoris, vel timoris eius, quem adiuramus, vt inde eius amore, vel timore ducatur ad rem petitam concedendam: Ita Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi c. 42. nu. 1.* *Quomodo conueniat cum iuramento. Quomodo differat.*

Differt tandem ab oratione: quia per orationem aliquid à Deo petitur, ſed propter Deum; & ita poteſt id peti à Deo, & tunc coniunguntur adiuratio, & oratio: Aut ab hominibus, & tunc non eſt oratio aliqua; & aliquando nihil petitur, ſed imperatur; Ita Sanchez *loc. cit.* *Quomodo differat ab oratione.*

348\. Secundò, Exorciſta obſeruare debet, tria concurrere in adiuratione, nempè adiurantem, adiuratum, & id, per quod fit adiuratio. *In adiuratione tria concurrũt.*

Adiurans debet eſſe neceſſariò res intellectualis, cuius ſolius eſt rogare, aut iubere. Poteſt autem adiurare Deus ipſe; vt ob nomen ſuum aliquid præcipiendo. Poſſunt etiam Angeli, & dęmones; vt Marci c. 5. dæmon Chriſtum adiurauit: *Adiuro te per Deum, ne me torqueas.* *Adiurans.*

Res adiurata debet quoque neceſſariò eſse intellectualis: vt clariùs patet ex dicendis. Poſsunt autem Deus, Angeli, & Sancti, & dæmones, & quicumq; homines adiurari. Quando autem deprecatiuè, & quandò imperatiuè, conſtabit ex ſolutione ſequentium quæſtionum. *Res adiurata.*

Res, per quam fit adiuratio, ſunt Deus, Angeli, & Sancti, & homines iuſti viatores; non autem per creaturas inferiores in natura, aut in ſtatu gratiæ, fit adiuratio: Ita optimè docet Suarez *tom. 2. de Religione tract. 4. de Adiuratione cap. 2. & 3. per totum.* Nos autem hanc doctrinam clariùs elucidabimus ſequentibus quæſtionibus. *Res, per quam fit adiuratio.*

QVÆSTIO I.

Quomodo Deus à nobis rectè adiurari poſſit.

349\. Deus licitè, ac rectè à nobis deprecatiuè adiurari poteſt; ita quòd eius adiuratio inter partes orationis collocari debet, & obſecratio appellatur. Hæc aſsertio eſt D. Thomæ *quæſt. 83. art. 17. ad 1. & q. 90. art. 1. ad 3.* quem ſequitur Suarez *loco cit. c. 1. nu. 3.* & Sanchez *lib. 2. in pręcepta Decalogi cap. 42. num. 12.* *Deus licitè, & rectè à nobis deprecatiuè adiurari poteſt.*

Prima pars conſtat: Quia erga Deum non habet locum adiuratio per modum imperij; Eius enim eſt imperare, & non imperari: ergò tantùm deprecatiuè adiurari poteſt.

Altera pars probatur: Sicut enim poſsumus orare Deum, ac illum deprecari; ita poſsumus aliquid diuinum illi repræſentare, ob cuius nomen, 350. aut merita noſtras orationes exaudiat; vt conſtat ex Scriptura, in qua legimus Moyſen, & alios Prophetas oraſse Deum propter ſemetipſum, & propter

ter Abraham,& alios iuſtos ſibi dilectos; & Eccleſia ſemper orat per Chriſtum. Hic ergò orandi modus quandam Dei adiurationem continet; quia exoratur Deus, & ad impetrandum ab illo interponitur vel ipſemet Deus: vel aliquis nomine eius, qui potentior ſit, quàm nos ad impetrandum, vt per eum oratio noſtra iuuetur: ratio autem adiurationis in hoc perficitur.

Adiuratio obſecratio quadã eſt. Hoc autem totum pertinet ad obſecrationem, in qua proponitur Deo ratio aliqua obtinendi aliquid ab ipſo: vt cum per Chriſtum, vel per ipſammet Dei bonitatem, ac fidelitatem eius poſtulamus. Hæc ergò adiuratio obſecratio quædam eſt; ſolùmq; videntur ratione, & denominatione differre. Nam obſecratio dicitur, quatenus dat vires orationi: adiuratio, quatenus eſt peculiaris actus reuerentiæ illius perſonæ, per quam Deus adiuratur: Ita Suarez *de Adiuratione loco citato*.

QVÆSTIO II.

An Beati, & Sancti Angeli licitè poſſint à nobis adiurari.

351. *Sancti, & Angeli licitè, ac rectè à nobis adiurantur. Probat vſus Eccleſiæ.*

Reſpondetur, licitè, ac ſanctè poſſe à nobis adiurari, ſi debito modo fiat. Hoc tradit D. Thom. 2. 2. *q.* 90. *ar.* 1. & eſt receptum apud omnes. Rectè enim Sancti, & Angeli poſſunt à nobis orari, & conſequenter etiam obſecrari; Et ita habet communis vſus Eccleſiæ, & fidelium: nam petimus à Virgine per Filium, & per Natiuitatem, vel aſſumptionem; & proportionali modo poſſumus ab alijs Sanctis petere. Non poſſumus tamen Sanctos adiurare cum imperio; ſed cum reuerentia, & honore humiliter eos precari, non vt auctores bonorum; ſed vt interceſſores: eodem modo ergo poſſumus illos adiurare: Ita docet Suarez *loco cit. c.* 2. *num.* 4.

QVÆSTIO III.

An dæmones ſanctè, & licitè adiurari poſſint ab hominibus.

352. *Dæmones ſanctè, ac licitè adiurari poſſunt ab hominibus, ſi debitè fiat. Hoc fides docet.*

Reſpondetur affirmatiuè, ſi debito modo adiuratio fiat. Concluſio eſt certa ſecundùm fidem: nam Eccleſia ab initio conſueuit adiurare dæmones; vt teſtantur Patres, Lactantius *lib.* 4. *cap.* 27. Tertull. *in Apologet. c.* 32. Cyprianus *in lib. de Idol. vanit. circa medium, & ad Demetriadem.* Fundatur autem hic vſus in Chriſti verbis, ac virtute: Dixit enim Marci vlt. *In nomine meo dæmonia eijcient*. & Matthæi 10. Marci 3. Lucæ 9. Dedit diſcipulis ſuis poteſtatem, vt dæmones eijcerent, quam eis conceſſam declarauit Lucæ 10. *Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones*.

Vt autem debitus in adiuratione teneatur modus, hæc obſeruanda videntur; vt benè docent Suarez *tom.* 2. *de Religione tract.* 4. *de Adiurat. c.* 2. *n.* 6. *&* 7. & Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *nu.* 15. *&* 19.

353. Primò requiritur, vt finis adiurationis ſit, expellere dæmonem, non verò aliquid ab illo obtinere, vel ſocietatem aliquam cum illo inire: Hoc docuit D.Thom. 2. 2. *q.* 90. *ar.* 2. Et conſtat primò: quia Chriſtus non dedit Eccleſiæ

ſuæ

ſuæ virtutem, niſi ad fugandos, & coercendos dęmones iuxta illud: *In nomine meo dæmonia eijcient*. & Lucæ 10. cum Apoſtoli gloriarentur, quòd etiam dęmones ſibi ſubijcerentur, Chriſtus declarauit eis, poteſtatem ipſis eſſe datam ad calcandos ipſos, eorumque virtutem, vt nihil nocere nobis poſſent; ergo non aliter licet nobis adiurare dęmones. Conſequentia probatur: tum quia non valemus id facere, niſi per poteſtatem à Deo conceſsã; naturaliter enim dęmonibus longè inferiores ſumus: tum etiam, quia aliàs periculo exponimur, vt multùm nobis noceant; cum tamen finis adiurationis eſſe debeat, dęmonis inſidias, & artes nocendi fugere, vel fugare.

Exorciſta nihil dæmoni præcipiat, niſi quæ conducunt ad expulſionem.

§. I.

354. *Dæmon ẽ adiurandus, non rogando; ſed obiurgãdo & imperando.*

SEcundò neceſſarium eſt, vt non rogando, vel amicè petendo; ſed imperando, obiurgando, & cogendo dæmon adiuretur. Hoc enim docuit D. Thom. 2. 2. *q.* 90. *ar.* 2. Et tam hanc, quàm præcedentem aſſertionem complexus eſt D. Auguſtinus lib. 10. de Ciuit. Dei c. 22. dicens: *Vera pietate homines Dei aeream poteſtatem inimicam, contrariamq; pietati exorcizando eijciunt, non placando: omnes tentationes, aduerſitatesq; eius vincunt orando non ipſam, ſed ſuum Deum aduerſus ipſam*. Et Tertullianus lib. de Anima c. 57. *Spiritualia,* inquit, *nequitiæ non quidem ſocia conſcientia; ſed inimica ſcientia nouimus; nec inuitatoria operatione; ſed expugnatoria dominatione tractamus*.

Ex his colligitur primò, nulla ratione eſſe licitum alicui, dæmones adiurare adiuratione deprecatiua, ideſt ipſum deprecando dæmonem, vt ob Dei nomen exeat è corpore obſeſſi: nec etiam imperatiuè, aut deprecatiuè pręcipiendo, aut rogando, vt nobis dęmones aliquod obſequium, qualiſcumq; generis ſit illud, aut qualecumq; beneficium pręſtent. Quod docent D.Tho. 2. 2. *q.* 90. *ar.* 2. & ibi Caietanus *ar.* 1. D. Anton. 2. *par. tit.* 10. *c.* 8. Syluest. *verbo adiuratio, q.* 7. & ibi Ang. *nu.* 2. & 4. Tabiena *nu.* 6. Sotus *lib.* 8. *de Iuſtit. q.* 3. *ar.* 2. Suarez *tom.* 2. *de Religione lib.* 4. *de Adiuratione c.*2.*nu.*8. & 9. & Leonard. *lib.*2.*de Iuſt. c.* 42. *dub.* 13. *nu.*70. & 71. qui latiſſimè probat ex multis ſcripturæ, Sanctorumq; teſtimonijs, & rationibus, ſoluensque contrarias dicit eſſe de fide. Valentia 2. 2. *diſp.* 6. *qu.* 8. *punct.* 2. *quæſt.* 2. Et Sanchez *lib.* 2. *in præcepta Decalogi cap.* 42. *num.* 19. omnes prædictos DD. referens. Et contrarium facere eſt culpa mortalis grauiſſima: Vt benè docent Caietanus ibi, Syluest. *ead. q.* 7. & *q.* 5. Tabiena *eod. num.*6. *concluſ.* 6. Armilla *verb. Adiuratio in fin.* Nauarrus *ſumma cap.* 11. *Hiſpanè num.* 27. *Latinè num.* 28. Et ratio eſt, cur non imperatiuè: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ aduerſus dęmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis nocerent; quod eſt ab eorum ſocietate recedere. At velle vti eorum miniſterio, & obſequio, pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſis. Cur autem non etiam deprecatiuè liceat petere, vt exeant à corpore, ex ſe conſtat: Quia tunc beneficium ab eis liberaliter conferendum expectatur; quod eſt quædam pacti, & ſocietatis cum ipſis inchoatio. Item quia quidquid dæmon ſua ſponte in nos

N confert,

confert, id omne ab hoſtili eius animo in nos, & in ipſummet Deum proficiſcitur: Semper enim eò ſpectat, vt Dei gloria obſcuretur, & nos ipſum offendentes æternam damnationem incurramus: Ita Sanchez *loco cit.*

§. II.

355. *In Coniuratione duo ſunt. (Obiurgatio. (Præceptum. Obiurgatio deſcribitur.*

COlligitur ſecundò, in coniuratione, qua dęmones adiurantur, duo principaliter inueniri, Obiurgationem ſcilicet, & Pręceptum.

Obiurgatio (vt ſumitur hic) *eſt dæmonis increpatio, ac operationum eius reprehenſio, quæ eius ſuperbiam coercet, & impedit, ne actu ita Vexatum, ſeu Energumenum tentet, vel affligat.* Dum enim ab Exorciſta dæmoni crimina ipſius obijciuntur: vt fit in Rituali Romano, in quo Sathanas vocatur *inimicus Dei, hoſtis humani generis, mortis adinuentor, vitæ raptor, iuſtitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, ſeductor hominum, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, cauſa diſcordiæ, ſpiritus immundus, ſerpens antiquus, ſeductor peſſimus, plenus omni dolo, & fallacia, draco nequiſſimus, & cæt.* facilè definit vexare Obſeſſum, ac tentare illum, & ignominia plenus confunditur; faciliùsq; Exorciſtæ obedientiam præſtat: quia Vexatus faciliùs actus fidei, ac confidentiæ elicit, cùm poſſidentis dęmonis ceſſat tentatio; atque vexatio minùs eum affligit. Maximè cùm illi obijcitur ſui ſtatus origo, rebellio, apoſtaſia à ſuo Creatore, à paradiſi ſedibus deiectio; penæ, quas ſuſtinet, nempe diuinæ viſionis priuatio, paſſiones vehementes iræ, odij, triſtitiæ, deſperationis, & huiuſmodi, quibus acriter affligitur; & ignis gehennalis, quem ſuſtinebit in ęternum. Quænam autem obiurgationes ſint aptiores; & quomodò ſint faciendæ, patebit infra *par. 3. nu. 660.*

356. *Præceptum deſcribitur.* Alterum, quod principaliter in adiuratione continetur, eſt præceptum, *quod eſt ordinatio, ſeu mandatum, quo diuina virtute efficaciter aſtringitur dæmon ad Exorciſtæ, vt miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ præſtandam obedientiam.* Dico *efficaciter*: quia ſuppoſita diſpoſitione neceſſaria in patiente, dęmones adiurati non poſſunt non obedire, à diuina virtute compulſi ex promiſſione facta *Marci vlt.* à Deo in ſe credentibus: *Signa autem eos, qui crediderint, hęc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient*, quando expulſio dæmonis obſeſſo eſt profutura.

Quotuplex ſit. Pręceptum autem, quod iuxta artem exorciſticam dęmonibus fieri poteſt, eſt quintuplex, videlicet Commune, probatiuum, lenitiuum, inſtructiuum, & expulſiuum. De ſingulis agetur infra *num. 661. & ſequentibus.*

QVÆSTIO IV.

An Creaturæ irrationales, vt locuſtæ, nubes, ſal, aqua, & cæt. licitè adiurari poſſint.

357. *Creaturæ irrationales ſecundùm ſe non poſſunt propriè adiurari.*

REſpondetur, huiuſmodi creaturas ſecundùm ſe non poſſe propriè adiurari: Ita docet D. Thom. 2.2. *q. 90. ar. 3.* Sotus *lib.8. de Iuſt. q.3. ar.3.* Suarez *tom. 2. de Religione lib. 4. de Adiuratione c. 2. nu.12.* & Sanchez *lib.2.*

in præcepta Decalogi cap. 42. *nu.* 37. Ratio ea eſt: quia, cum adiuratio reſpectu illius, qui adiuratur, ſit quædam obſecratio, petitio, aut imperiũ, & creaturæ irrationales nõ ſunt capaces talium actionum: quia tam petitio, quàm præceptum propriè ſumptum non percipitur niſi intellectu, & ratione, ergo ex hac parte non poſſunt creaturæ irrationales propriè adiurari. Non enim hæ creaturæ mouere ſe valent ex intentione ad nocendum nobis: vt euenit in animalibus irrationalibus: vel in nubibus, tempeſtatibus, & his ſimilibus. *Ratio dictat.*

At integrum eſt, ea omnia adiurare, quatenus ab alio mouentur. Cum ergo poſſint, & à Deo, & à dæmone ad id moueri, quando mouentur à Deo, adiuranda ſunt deprecando Deum, vt id malum auertat; quando verò à dæmone, imperando illi, ne moueat, ſed nocere deſiſtat: Ita D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 90. *ar.* 3. ab omnibus receptus. Quare in exorciſmis, etſi quandoque verba adiurationis ad ipſaſmet creaturas irrationales dirigantur, vt dicẽdo: *Exorcizo te creatura ſalis: coniuro te creatura aquæ: coniuro vos nubes, & cæt.* nõ eſt intentio dirigendi ad ipſas, quaſi ipſæ adiurationi conniuere debeant, auertendo malum; ſed verè adiuratio ad motorem dirigitur, quaſi dicatur: *Coniuro vos dæmones, vt ab hoc ſale, ab hac aqua recedatis, ne tempeſtates excitetis, & cæt.* Ad ipſas autem aliquo modo, dirigitur vtpotè ad illas, in quibus recipitur illa operatio, ſeu effectus nobis aduerſus, quem per adiurationem aduertere conamur: Ita Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 8. *punct.* 2. *ad fin.* Sanchez *loco cit. num.* 38. 358. *Vtile eſt eas adiurare vt mouentur ab alio. Quomodo.*

QVÆSTIO V.

An Adiuratio debeat fieri per Deum ſolum, an etiam per creaturas.

PRimò dico, Deum adiurari poſſe per Deum ipſum. Nam ſæpè obſecratio fit ad Deum per ipſum: vt Daniel c. 9. *Ne moreris propter temetipſum Deus meus.* & Pſal. 24. *Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Saluator meus, & cæt. Et reminiſcere miſerationum tuarum Domine, & cæt.* & infra: *Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo.* Et alij Prophetæ ſæpe hoc modo orabant. *Per temetipſum fac hoc Deus.* Illa autem verba habent vim, & formam adiurationis. Item rectè à Deo petimus propter ipſius infinitam bonitatem, clementiam, pietatem, ac miſericordiam: Sæpe per fidelitatem, & veritatem eius vim faciendo in promiſſis eius, quæ eius fidelitate innituntur, vt ferè in omnibus illis actibus confidentiæ erga Deum poſui *par.* 3. 359. *Deus adiurari poteſt per Deũ ipſum.* Verſ. 11.

§. I.

SEcundò dico, Deum adiurari poſſe per Chriſtum. Conſtat ex illis Eccleſiæ precationibus, *Per admirabilem aſcenſionem tuam, &c.* in quibus cenſetur adiuratio contineri; quæ poteſt dupliciter intelligi. Vno modo, vt deprecatio ſit ad Deum vt Deus eſt; ſed ratio obſecrandi ſumatur à myſterijs factis circa Chriſtum, vt hominem: ſic adiuratur Deus, vt Deus, per 360. *Deus adiurari poteſt per Chriſtum.*

opera humanitatis, ſeu opera in humanitate, vel per humanitatem facta: ſic adiuratur Deus per aliquid creatum. Alio modo poteſt intelligi, vt tota petitio, & obſecratio immediatè referatur ad Chriſtum hominem, vt homo eſt; & ſic adiuratur (propriè loquendo) Chriſtus ipſe propter ſeipſum, repræſentando illi aliquam rationem largiendi, quod poſtulatur, ex ipſomet ſumptam, eo modo, quo dicebamus Deum per ſemetipſum adiurari: Ita Suarez *loco cit. c. 3. nu. 3.*

§. II.

361. *Deus adiurari poteſt per Angelos, & Sanctos regnãtes in Cælo, Etiam per Viatores, qui iuſti reputantur.*

TErtiò dico, Deum adiurari poſſe per Angelos beatos, & ſanctos non ſolùm iam cum Chriſto regnantes; ſed etiam per Viatores, qui iuſti reputantur, & per eorum merita, vel interceſſiones. Ratio eſt: quia Deus ſæpe vult per huiuſmodi rationes beneficium concedere, & non aliter. Non quia (cùm in tempore adiuratur) incipiat ab illis moueri; ſed quia ab æterno ſæpe ſtatuit dare intuitu illorum, & nõ aliter; ideòq; etiam voluit à nobis ſic obſecrari. Præterea quia inter viuentes iuſtos voluit Deus eſſe communicationem aliquam in bonis operibus, ac meritis, & vni ſolet benefacere propter alios: ideò etiam poteſt per Viatores iuſtos adiurari vel in communi (ſi oratio ſit publica, quomodo Eccleſia ſæpe Deum adiurat propter omnes Sanctos: vel propter iuſtos in communi, & in confuſo): Vel in oratione priuata propter talem, vel talem perſonam, quam orans exiſtimat eſſe ſanctam. Sicut enim vnus Viator poteſt ſe alterius orationibus commendare: ita poteſt per ipſum petere, & adiurare Deum: Ita docet Suarez *loco ſupra citato nu. 3.* & Sanchez *lib. 2. in præcep. Decal. c. 42. nu. 2.*

§. III.

362. *Deus non poteſt adiurari p̃ alias creaturas inferiores. Ratio dictat.*

QVartò dico, Deum non poſſe adiurari propter alias creaturas inferiores vel in natura, vel in ſtatu gratiæ: Ratio eſt: quia nec dignitas talis creaturæ, nec opera aliquid valere poſſunt apud Deum ad impetrandum aliquid ab ipſo. Immò ſi quis rectè conſideret, quando adiuratur Deus per rationem creatam, ſeu per creaturam aliquam, ſemper eſt, in quantùm includit aliquam ſingularem participationem diuinæ bonitatis, quæ interdum habet adiunctam promiſſionem; vel ſaltem reſpicit maiorem gloriam, & honorem Dei, qui ex tali opere reſultare poteſt. Vnde ſicut iuramentum per creaturas reſoluitur in Deum earum Auctorem: ita dici poteſt de adiuratione Dei, quoties fit per commemorationem alicuius effectus creati, ibi inuolui Deum ipſum, vt auctorem eius, qui ratione ſui honoris, ac maieſtatis; vel verbi, aut miſericordiæ ex vno opere ſuo quaſi inducitur ad aliud faciendum: Ita eruditè docet Suarez *loco cit. nu. 4.*

363. *Dæmones per Deũ ipſum vel expreſsè, vel tacitè adiurandi ſunt.*

§. IV.

QVintò dico, dæmones per Deum ipſum vel expreſsè, vel tacitè, & non aliter adiurandos eſſe. Concluſio habetur ex vſu Eccleſiæ; Conſueuit enim

enim adiurare dęmonem *per Deum viuum, per Deum verum, per Deum ſanctum*. Item per Chriſtum, qui eſt verus Deus: item per Crucem eius; ſed prę cipuè per Sanctiſſimum nomen Ieſu: vt ipſemet docuit Marci vlt. dicẽs: *In nomine meo dæmonia eijcient*. Et licèt in adiuratione per crucem, & nomen eius explicitè non inuocetur Deus ipſe; tamen implicitè ibi continetur: quia crux eſt inſtrumentum Diuinitatis, & per habitudinem ad illam habet virtutem contra dęmones: Nomen autem Ieſu eſt nomen ſalutis, ſeu Saluatoris, qui eſt Deus, & homo; immò eſt nomen, in quo non tantùm dæmones eijciuntur; ſed etiam in quo oportet nos ſaluos fieri, vt docet D. Petrus Act. c. 4. Et eodem modo interdum adiurantur dęmones per Sanctos, quos ipſi magìs timent; non propter eorum naturalem virtutem, imò nec propter gratiam infuſam prę cisè ſpectatam, vt habentem ſanctificat, & bonum reddit: quia per illam ſolam virtutem non poſſunt homines cogere, aut arcere dæmones; niſi Deus Sanctis ſuis, vel Eccleſiæ ſuæ peculiarem virtutem ad hoc conferat. *Conſtat ex vſu Eccleſiæ.*

Hac ergo ratione adiuratio dęmonis ſemper fit per Deum vel in ſe, vel in Sanctis ſuis, aut in ſuis inſtrumentis inuocatum: quia (vt ſupra diximus *nu.* 354.) dæmon non adiuratur prece; ſed coactione, & imperio, quæ non eſt in re creata, niſi virtute Dei: quia vt dicitur Iob 41. *Non eſt poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei*. Imò probabile eſt, neque Angelos Sanctos poſſe virtute naturali dæmones cogere ſaltem comparando maximum ad maximum, & multitudinem ad multitudinem cum proportione: quia plures dæmones (vt creditur) perfectiores ſunt in naturalibus aliquibus Angelis cum dicta proportione loquendo, vt breuiter annuimus ſupra *num.* 149. Ob hanc ergo cauſam adiuratio dæmonum fieri debet in virtute ipſiuſmet Dei, vt recta fide, & efficaciter fiat: Ita eruditè docet Suarez *tom.* 2. *de Religione, lib.* 4. *de Adiuratione cap.* 3. *num.* 7. 364.

QVÆSTIO VI.

Quænam cautelæ ſint ſeruandæ ab Exorciſta, vt adiuratio ſuum habeat effectum.

PRimò Exorciſta ſeipſum maximoperè parare debet per orationem, & ieiunium eo modo, quo docetur infra *par.* 2. vbi *de Aegroto orante, & ieiunante*; ac præcipuè captiuando intellectum in obſequium primæ veritatis, quæ eſt ſapientia increata; ac voluntate firmiter ei adhęrendo, quæ manifeſtatur in diuinis ſcripturis, quarum parua ſylua ſupra *nu.* 242. *& ſeqq.* fuit propoſita, credendo firmiter, ac confidendo, quòd Deus, ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac fidelitatis infallibilis concurret cum ipſo Exorciſta, cùm dæmoni prę ceperit ea, quæ ad eius expulſionem à corporibus obſeſſis, & à rebus ad homines ſpectantibus pertinere dignoſcuntur, ſi talis expulſio fuerit ſalutaris, ac cætera extiterint requiſita. 365. *Exorciſta vacare debet orationi, & ieiunio.*

§. I.

366. *Accedere debet ad dæmonẽ expellendum, vt Iudex. Quomodo.*

SEcundò poſt efficaces orationes, & precationes ad Deũ effuſas, & actus fidei, ac confidentiæ in Deum efficaciter elicitos, (conſiderata facultate ſibi à Chriſto, & ab Eccleſia tradita, Beatiſſimæ Deiparæ, ac Sanctorum patrocinio implorato; obſeſſoq; ſeu maleficiato circa ea, quæ credenda ſunt, & adimplenda perfectè inſtructo, & probato, vt docetur infra *par.* 3.) tunc accedat ad ſuum munus exequendum, non vt miles ad pugnandum contra validiſſimum hoſtem, vt communiter loquimur, (hæc enim pugna in oratione debet fieri;) ſed vt iudex à Deo, & ab Eccleſia delegatus: Non ad omnia aduerſus dæmonem pro voto ſuo adimplenda, vt ſupra dictum eſt; ſed tantùm ad illum, vt reum iam per fidem obſeſſi, vel maleficiati vinctũ, ac conuictum per poteſtatem Exorciſtæ à corpore obſeſſi, vel maleficiati; & à rebus ad homines ſpectantibus expellendum.

§. II.

367. *Inſtruendus obſeſſus, vt credat Exorciſtam habere poteſtatẽ dæmones expellendi.*

TErtiò, Exorciſta antequam aliquod aduerſus dæmonem formet præceptum, breuiter inſtruat Energumenum, vt credat, ipſum eſſe miniſtrum Dei, & Eccleſiæ, & habere à Deo, & ab Eccleſia poteſtatem ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus: Moneatq; vt attendat inſtructionibus, ac præceptis ab ipſo Exorciſta dęmoni faciendis, aliter diabolus difficulter obediet Exorciſtæ: Nam dæmones operantur in corpore patientis magìs, vel minùs iuxta imperfectionẽ fidei, ac confidentiæ in Deum maiorem, vel minorem ipſius patientis. Si obſeſſus accedat ad Exorciſtam cum fide inheſitante, quòd à Deo, mediante præcepto ab Exorciſta dæmoni faciendo, ſit liberandus, iſte facillimè liberabitur, & dæmon Exorciſtæ obediet iuxta fidem ipſius. Si autem accedat ad Exorciſtam cum fide hęſitante, dæmon niſi cũ difficultate obediet Exorciſtæ. Vnde aliquãdo euenit mihi, quòd, dum ad me acceſſiſſét aliqui Maleficiati maximam habentes fidem, quòd à maleficio liberarentur, vt cognoſcerem, an verè à dæmone eſſent vexati, aut maleficio affecti, dæmoni præcepi latino idiomate, vt coram me illicò in eos aliquam leuem efficeret vexationem; ſed totum oppoſitum euenit: Nam ad illud præceptum, dæmon ſine mora maleficium abſtulit, & à Maleficiatis aufugit, ipſiq; Maleficiati priſtinæ reſtituti ſunt ſanitati. Mihi autem ab eis ſciſcitanti, quid per illa verba, quæ enunciaueram, intellexiſſent, & credidiſſent. Reſponderunt, ſe credidiſſe, quòd dæmoni præcepiſſem, vt recederet ab eis, nec ampliùs eos diuexaret. Quare vtile erit, vt priùs explicetur Vexato præceptum, antequam fiat, vt magìs ac magìs in eo fides augeatur, ſic magìs, magiſq; dæmonis poteſtas diminuatur: vt docet S. Cyprianus *tract.* 4. *de Idolor. vanit.* dicens: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel euaneſcunt gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aſpirat.*

Quartò,

§. III.

QVartò, etſi decentius ſit, formare præcepta latino idiomate propter ipſius grauitatem, & elegantiam; attamen ſi patiens illud non intelligat, melius erit ea proferre in lingua materna patientis. Cum .n. ex præcipuo fundamento huius artis difficulter poſſit dæmon ad aliquid compelli, non exiſtente in patiente diſpoſitione, ſequitur, quòd ſi ipſe patiens præceptum non intelligat, non poterit ad ipſum ita benè eſſe diſpoſitum, & per conſequens diabolus non ità facilè obediet Exorciſtæ, maximè in his, quæ ſpectant ad eius expulſionem. 368. *Præcepta fieri poſſunt vulgari idiomate. Quare.*

§. IV.

QVintò, cùm aliquid dæmoni eſt præcipiendũ, attendat Exorciſta, quòd Vexatus non ſit aliqua paſſione perturbatus: quia tunc mens Energumeni attendens ſuggeſtioni dæmonis, non eſt ita benè diſpoſita per fidem, ac confidentiam in Deo, ac in poteſtate exorciſtica; ſicq; diabolus Exorciſtæ præceptis difficulter præſtabit obedientiã. Idcircò priùs, (ſi opus ſit) ſeorſum patientem interroget: an aliqua paſſione, ac tribulatione ſit turbatus; vultum eius conſideret, an ſit hilaris, vel meſtus, quod facilè ex oculis cognoſcet. Nec ad vltimum dæmonem expellendi præceptum deueniat, niſi priùs ille ad quietem, & attentionem, & fiduciam perfectam reducatur. 369. *Præcepta non fiant, ſi patiens ſit aliqua paſſione turbatus.*

§. V.

SExtò, quando Exorciſta, ad dignoſcendum, an vexatio patientis ſit à dæmone; vel à cauſa aliqua proueniat naturali: vel etiam ad inſtruendum in fide Obſeſſum, vel Maleficiatum, (ſi ita ſit) vult dæmoni aliquod facere præceptum, puta vt aliquam ex ſolitis leuem in Patiente cauſet vexationẽ, dæmonem diu illum vexare non permittat; ſed citò ei præcipiat, vt patienti grauamen, ſeu moleſtiam inferre prætermittat. 370. *Non permittatur dæmon diu obſeſsũ vexare.*

Si verò dęmon Energumenum actu vexet, eumque ab vſu ſenſuum alienet, illicò Exorciſta magna fide ſuffultus in nomine Ieſu dęmoni pręcipiat, vt Energumenum diuexare ceſſet, nec ſenſuum vſum impediat, vt neceſſarias de fide inſtructiones deuotè, & attentè percipere valeat. Et ſi opus ſit, obiurgationes adhibeat inferiùs poſitas *nu.* 660. vt dęmonis audaciam faciliùs confringere valeat, ac ipſius contumaciam refrenare. 371. *Nec vſum ſenſuum impedire.*

§. VI.

SEptimò, ſi dæmon per os Energumeni loqui præſumat, Exorciſta ſilentium illi imponat exemplo Chriſti Lucæ 4. qui dæmoni dicenti: *Quid nobis, & tibi Ieſu Nazarene veniſti perdere nos? Scio te, quòd Sanctus es Dei,* 372. *Silentium dæmoni imponatur.*

ſilentium impoſuit, licèt veritatem fateretur. *Et increpauit illum Ieſus dicens: Obmuteſce, & exi ab eo*. Vnde Marci 1. & Lucæ 4. habetur, quòd *non ſinebat ea loqui*.

373. *Poteſt quãdoq; interrogari de tempore ingreſſus.* Poteſt tamen quandoque Exorciſta dæmones interrogare, quo tempore in corpus Obſeſſi ſunt ingreſſi, vt ex hoc agnoſcat: an cruciatus à Patiente tolerati à cauſa naturali, vel præternaturali fuerint excitati: vt egomet cum illo dæmone feci, à quo vexatus fuerat homo ille, de quo ſupra *num.* 86. Quod aliàs etiam cum alijs præſtiti dæmonibus, antequàm illos in virtute Dei ab obſeſſis corporibus expellerem; vt ſcirem, quomodo, & quando ingreſſi eſſent in corpora illa, vt ſic etiam Energumenis illis ad ſe ipſos imposterum à dæmonibus cauendum, ac præſeruandum remedia traderem opportuna.

374. *Priùs interrogandi ſunt parentes, ſicut & ipſe obſeſſus.* Veruntamen priùs interrogandi ſunt ipſius Obſeſſi parentes; deinde ipſe Obſeſſus dæmoni in nomine Ieſu præcipiẽdo, ne internis, vel externis Energumeni ſenſibus impedimenta ingerat. Sic Chriſtus Marci 9. cum ſibi filius quidam habens ſpiritum mutum fuiſſet adductus, interrogauit Patrem eius dicens: *Quantum temporis eſt, ex quo ei hoc accidit?* At ille ait: *Ab infantia*. Vbi D. Petrus Chryſol. ſerm. 51. de Dæmoniaco ait: *Reuoluit infantiam Chriſtus, vt tanti mali cauſa non tangat ſobolem, ſed parentem*.

§. VII.

375. *Quinam ſint obſeſſi tantùm fictè, & imaginariè.* OCtauò, ſi Exorciſta, perſonam, quæ tanquam obſeſſa ad eum confugit, vt exorcizetur, non eſſe verè, ac realiter; ſed tantùm imaginariè, aut fictè obſeſſam vereatur, in eam exorcizando cautelam mox infra ponendam adhibebit.

Experientia comprobatur. Sunt .n. aliqui, qui non verè, ſed duntaxat ſecundùm ſuam imaginationẽ ſunt obſeſſi: vt aliquando in mulieribus menſtruorũ defectum patientibus accidit, de quibus ſupra *num.* 88. Alij ſunt, qui ſe à dęmone obſeſſos, ſed ob diuerſos fines effingunt. Nam aliqui, vt aſtantium viſcera ad pietatem commouentes, eleemoſinis eorũ ſuã propriã ſubleuent paupertatem: Quidam, vt ab aliqua ſe oppreſſione, vel afflictione diripiant: vt mulieres iuuẽculæ, quæ quandoq; ſenibus nuptæ maritis, cum ob nimiam zelotipiam quaſi captiuæ teneantur; vt aliquali valeant perfrui libertate, ſe à dęmone obſeſſas teſtantur, die, noctuq; clamant, variasq; pręſtant inſanias, vt maritus modò hùc, modò illùc: nunc ad iſtum, nunc ad illum Exorciſtam eas ducere compellatur. Alij ſe dęmoniacos ſimulant, vt eccleſiaſticos ritus contemnant, Exorciſtas ſubſannent, eorum artem Exorciſticam infament, obſeſſosq; veros, ac maleficio affectos à remedia ſacra ab Eccleſiaſticis miniſtris quęrendo, & adhibendo auertant. Hoc præſtant aliqui Magi, Malefici, ac Sagæ, ſicut experientia pluries comprobaui: Fingunt enim ſe à dęmone obſeſſos; vnà cum alijs, (& fortaſse eorum opere) maleficio affectis, aut obſeſſis ad Exorciſtas accedunt: aſtant, dum alij exorcizantur, laudantq; ac magnificant opera Exorciſtæ, dicuntq; ſe maximam habere fidem, quòd procul dubio à quacumq; dęmoniaca liberabuntur vexatione:

genu-

genuflexi ante Exorciſtam ei membra corporis indicant, in quibus affligi ſe à dęmone dicunt: Exorciſta, (ſi cautus non eſt) more ſolito dęmoni, vt è corpore exeat, nec ampliùs illos vexet pręcepta imponit; ſed ipſi omnibus audientibus, ex eius præceptis, & exorciſmis nullum ſentire leuamen, nec ceſsare dolores, nec dęmoniacas vexationes remitti, aut diminui, quamuis maximam habeant fiduciam audacter reſpondent: ſic contra Exorciſtam murmurantes, eius famæ, honori, & arti detrahentes recedunt, cęteris poſtea à maleficio liberatis, & à dęmone ereptis, dicentes: *Heu quàm ſtulti* *Verba obtrectatorum.* *nos ſumus, hiſce credere impoſtoribus, & incantatoribus! Maxima cum fide acceſſi ad iſtum Signatorem, nec tamen eius ſignamenta quicquam mihi profuerunt: ſic quoq; de vobis erit: videbitis, quòd breui tempore eiſdem vexationibus, ac doloribus eritis affecti.* Hoc autem dicunt, vt illorum fidem diminuant, ac de Dei protectione diffidant: qui ſi patientes aures illis prębeant, iterum (dęmonis operante virtute) nouis afficiuntur maleficijs: & ſic magis Maleficorum, ac Sagarum verbis, quàm Exorciſtarum eruditionibus, ac monitis ſacris fidem pręſtantes, (Deo permittente) nouis à dęmone affici vexationibus promerentur.

§. VIII.

VT ergò Exorciſta iſtorum obſeſſorum fictiones agnoſcere valeat, eos 376. prius interroget, in quibus corporis membris vexationes ſentire cõſueuerint; deindè, ſi vexatus prętenſus latini idiomatis ſit ignarus, tali idiomate pręcepta formet. Si verò gnarus ſit, vt pręceptum tale minimè intelligat, formet illud voce ita ſubmiſſa, quòd ipſe audire nequeat, pręcipiẽdo dęmoni (ſi in illo corpore adſit) vt aliquam ex illis, quibus, ait obſeſſus ſolere in ſe affici, cauſet vexationem, vnam tantùm pręcisè nominando, prout expediens eſſe iudicauerit: quòd ſi dęmon aderit, pręceptum quidem intelliget, cui, etſi non facilè obedierit in recedendo à malo, cùm ab obſeſſo, aut maleficiato præceptum non percipitur; attamen cùm ſibi ab Exorciſta pręcipitur, vt vexet, faciliùs obtemperat præcepto, quamuis illud à patiente non intelligatur. Si ergò verè, ac realiter patiens à dæmone fuerit obſeſſus, dæmon illum in ea corporis parte vexabit, quam vexandam ab Exorciſta per præceptum fuerit ei imperatum: & tunc patientem, quid ſentiat in corpore ſuo interrogare valebit, vt an patientis verba veritati præcepti ſint conformia dignoſcat. Si autem patiens non verè, ac realiter; ſed tantùm imaginariè, aut fictè obſeſſus fuerit, cum Exorciſtæ præceptum non intellexerit, nec in eo ſit vlla vexatio, cum Exorciſta ipſum interrogauerit, in qua parte corporis dæmoniacam ſentiat vexationem, vnum pro alio reſpondebit; ſicq; tolletur larua diabolo, ac omnis dolus aperietur.

Cautela ſeruanda cum huiuſmodi ſuſpectis.

§. IX.

NOnò, cum Exorciſta aliquod præceptum dęmoni facit, admoneat ob- 377. ſeſsum (ſi adimpleri deſideret) quòd nullo corporis motu, aut actu

ſiue

Dæmon ab obſeſſo non motu corporis, ſed actibus fidei ad obedientiam eſt compellendus.

ſiue interiori, ſiue exteriori dæmonem ad obedientiam compellere debet; ſed potiùs actibus fidei, & confidentiæ in Deum, intelligentiæ, & attentionis ad id, quod pręcipitur ab Exorciſta. Diabolus enim, cum ſpiritus ſit ſpiritu, & non aliquo corporis geſtu, eſt compellendus. Et interim obſeſſus membra corporis ſui, ac ſi ſua non eſsent, relinquere debet, & qualiter diabolus inxta præceptum ab Exorciſta factum operetur in illis obſeruare, & de tanta dæmonum ſubiectione lætari, ſimulq; diuinam maieſtatem, ac potentiam, qui nobis tot, tantaq; beneficia contulit collaudare.

§. X.

378. *Experientiæ in quibus priùs ſint faciendæ.*

DEcimò, quando plures ſunt exorcizandi, probationes, & experientiæ, (de quibus infra *par.* 3.) primò in his, qui maiorem poſſident fidem, ac capacitatem, magìs, magìsq; intentioni Exorciſtæ ſe conformant, ſunt faciendæ, vt id alij obſeſſi videntes, fidem in Exorciſmo requiſitam, ac confidentiam in Deum faciliùs concipiant. Et interim prudens Exorciſta omnium motus, attentionem, ac diſpoſitionem conſideret, eoſque aliquando interroget; & iuxta ea, quæ proprijs oculis vident, ad actus fidei firmæ, ac inhæſitantis confidentiæ pro ſua liberatione eliciendos doceat, ac cõfirmet.

In hac enim arte plures vexatos ſimul ad exorcizandum admittimus contra regulas antiquorum Exorciſtarum credentium, vnum vexatum impediri per alium; & dęmones ſe inuicem adiuuare; quod falſum eſſe experientia oſtendit. Inmò ex multorum ſimul obſeſſorum adiuratione multa bona dimanare probantur. Primum: quia vnico actu eandem doctrinam omnes capere poſſunt; ſicut ab vno Concionatore totus populus edocetur. Secundum: quia plures experientiæ, quæ ſecundùm diuerſitatem patientum fiũt, videntur. Tertium: quia plures dęmonum malitiæ aperiuntur. Quartum: quia magis oſtenditur diuina liberalitas, Eccleſiæ ſplendor eniteſcit, & Miniſtrorum eius auctoritas manifeſtatur. Quintum: quia vexati magìs animantur ad reſiſtendum dęmoni, & minori verecundia afficiuntur videntes alios eiuſdem conditionis. Sextum: quia dęmones magìs confunduntur, dum omnes ſimul obedire tenentur. Et tandem, quia maius eſt commodũ Exorciſtæ, qui vno die decem, aut quindecim, & ampliùs poteſt liberare vexatos, quos ſeparatim non poſſet vno menſe. Maior etiam apparet modeſtia, & minus periculum ſcandalorum. Præceptum tamen vltimum dæmonum expulſiuum, licèt contra omnes dæmones in varijs corporibus exiſtentes vnicum proferri poſſet: attamen ſingulum ſuper ſingulos Obſeſſos enunciari debet: ſicut etiam inueſtigatio, & probatio particularis pro vnoquoq; diſtinctè præſtanda eſt: quia ſic meliùs per fidem, & confidentiam in Deum vexatus ad ſuam diſponitur liberationem.

§. XI.

379. VNdecimò, quia Vexati non omnes eiuſdem ſunt conditionis; non eodem modo cum omnibus eſt procedendum. Quidam enim ſunt rudio-

rudiores, & cum his magna patientia, prudentia, ac dexteritas requiritur, vt doctrinam capiat. Alij ſunt timidi,& hi ad curandum ſunt difficillimi: quia difficulter actus fidei firmæ, & inhæſitantis pro ſua liberatione elicere queunt. Quidam ſunt duri capitis, & propriæ ceruicis: & hos facilè diabolus decipit, ne Exorciſtæ inſtructionibus fidem præſtent. Quidam ſunt verecundi, & ſub verecundia diabolus malitiam ſuam occultat. Alij aliarũ ſunt conditionum,ac proprietatum. Cum rudibus pedetentim, & paulatim procedendum eſt. Cum timidis ſemper ad eos roborandum, animandum, & confortandum intendendum eſt. Duris, & in propria ſententia obſtinatis, debere eſſe humiles, & in omnibus iudicio Exorciſtæ ſubiacere eſt oſtendendum. Verecundi, non in loco publico, aut coram perſonis, de quibus verecundari poſſint, ſunt exorcizandi: & omnibus accommodare ſe debet Exorciſta.

Non eodem modo cum omnib⁹ Vexatis eſt procedendum.

Quoad locum autem, in quo adiurandi ſunt obſeſſi, licèt ſecundùm regulas antiquorum Exorciſtarum ſit Eccleſia; nihilominus ad inconuenientia vitanda, quæ ſæpiùs ex populi multitudine aſſiſtente euenire ſolent, qui non deuotionis gratia; ſed curioſitatis cauſa confluunt, ſanum erit conſiliũ, ſi Exorciſta paucis præſentibus, puta conſanguineis, domeſticis, aut amicis perſonæ obſeſſæ,& vno ſaltem (ſi poſſibile ſit) Eccleſiaſtico, aut Religioſo, & non coram totius populi multitudine congregata, in aliquo ſecreto Oratorio; vel etiam ipſius obſeſſi domo ante imaginem Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis munere ſuo fungatur. Idipſum etiam ſuis ſubditis ſuadere videtur Reuerendiſs. P. F. Franciſcus à Longobardia Ordinis S. Franciſci Miniſter Generalis; vt habetur apud Peirinum *in Formul. Prælat. litera E.* 380.

Locus magìs aptus ad exorcizandum quinam ſit.

§. XII.

DVodecimò, in toto illo tempore, in quo explicatur inſtructio, & fit actus exorciſmi, Exorciſta ſæpiùs patientem quid ſentiat interroget: & quid audiat: quidue ſibi ſuggerat dæmon: cui rei attendat: quid cogitet: quid denique timeat; vt ex hoc illuſiones, & tentationes dæmonum, quæ illo tempore ſunt innumerabiles,cognoſcantur. Patientem inſuper, qualiter ſe habere debeat tempore illo intermedio, ideſt inter actum inſtructionis, & exorciſmi edoceat; vt videlicet Sacramenta frequentet; ſe à peccato abſtineat; virtutũ actus, humilitatis nempè, patientiæ, charitatis erga Deũ, & proximum, conformitatis diuinæ voluntati, & huiuſmodi exerceat; recordetur eorum, quæ ſibi ab Exorciſta fuerunt imperata, vt ea opere compleat, præcipuè de contemnendo, ac deteſtando dæmones, de non timendo illos,de eliciendo ſæpiùs fidei, ac confidentiæ in Deũ actus, ipſum humiliter, ac deuotè pro ſua liberatione deprecãdo,vt infra *par.3.* ſæpiùs tradetur. 381.

Interrogandus Obſeſſus de accidentibus tempore inſtructionis.

Ipſe verò Exorciſta ſingulis diebus, quibus exorcizare vult patientem,ordinem habendum in tali actu, puta quàm velit tradere inſtructionem, quã facere experientiam, quid præcipere, quid obſeruare priùs præmeditetur: & quicquid eſt faciendum, prudenter, ac ſapienter ordinet, ac diſponat, ſedulè 382.

Exorciſta ſemper ſit paratus ad ritè munus ſuum obeundũ.

dulè orationi, ac ieiunio corporali, ac ſpirituali incumbendo eo modo, quo *parte ſecunda* docetur; ne ad tantum miniſterium obeundum imparatus accedat.

Quare ex omnibus in hac prima parte diſputatis facilè colligitur, Exorciſtam vt rectè, tutò, & efficaciter ſuum valeat exercere munus, debere eſſe ordinis exorciſtici, vel ſacerdotalis: iuriſdictionis ordinariæ, aut delegatæ poteſtate donatum; Scientia præditum, qua maleficiorum cauſas efficientem, cooperantem, inſtrumentalem phyſicam, vel moralem, ac permittentem cognoſcat: nec non ſigna probabilia, & certitudinalia, ex quibus morbos maleficos à naturalibus diſcernere valeat: ac optimè ſuam poteſtatem, & remedia ſpiritualia, quibus ad dæmones expellendos, & eorum opera deſtruenda ſibi eſt vtendum noſcere debet: Virtutibus, fide, ſcilicet ſpe, confidentia, charitate erga Deum, & proximum, fortitudine, patientia, perſeuerantia, ac prudentia prędịtum, vt errores vitando, ac ſemitas rectas eligendo, finem, quem intendit, nempe dæmonum confuſionem, & expulſionem, ac tãdem Sanctiſs. Nominis IESV gloriam, & honorem conſequi mereatur.

Finis Primæ Partis.

MANVA-

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM

Pars Secunda.

DE ÆGROTO.

VIDIMVS, quiſnam ſit Exorciſta Medicus ſpiritualis per ſimilem Filio hominis deſignatus, conſequenter de Ægroto obſeſſo, aut maleficiato; vel etiam morbo naturali detento, aut in quacunque neceſſitate conſtituto agere, eſt conſentaneum. Quem poſſumus aſſerere à Ioanne aliquo modo repręſentari eo modo, quo S. Auguſtinus *tract. 49. in Ioannem*, Lazarum hominis in peccato ſordeſcentis typum referre docet. Etenim Ioannes à miniſtris diaboli perſecutionem patitur: quia imperatorio Domitiani mandato in Patmos relegatus ęrumnis afficitur: Ægrotus obſeſſus vexationem ſuſtinet ab ipſo dæmone, qui obſidendo, & poſſidendo interiùs, & exteriùs totum hominem torquet. Ioannes ſtatim ac videt ſimilem Filio hominis, timore corripitur, & cadens ad pedes eius tanquam mortuus iacet: Obſeſſus, qui abſente Exorciſta nullum timere videtur, ad eius præſentiam cedit adiuranti, obedit imperanti, voces degeneres emittit inſultanti, conculcanti collum prębet, & mortis inſtar in terra volutari non dedignatur. Ioannes erigitur à Filio hominis, qui voce potenti, & contactu dexteræ animum dat pauenti: Obſeſſus per impoſitionem manuum, & rerũ ſacrarum applicationem (diuina operante virtute) roboratur, erigitur, & viuificatur. 383. *Aegrotus obſeſſus figuratus p Ioannẽ in Patmos relegatum.* *Aerumnis affectum.*

Hic autem ægrotus debet eſſe in ſeipſo debitè pręparatus, vt virtute exorciſmorum ſanitatem conſequi poſſit: cum idem in curatione diuina, ac in naturali contingat: Nam ſicut corporum Curatores antequàm pharmacis vtantur, ſolẽt ęgros leuioribus purgationibus primò diſponere, & diſpoſitis 384. *Obſeſſus debet eſſe benè diſpoſitus.*

normam

normam viuendi aſſignare, quam non decet prætergredi, ſi ſanitatem obtinere prętendunt: Ita animarum Medici ſollicitè curare debent, vt Arreptitij, ac Maleficiati præter deſiderium, quo flagari debent ſuæ liberationis, & obedientiam, quam in omnibus Exorciſtæ exactè pręſtare, ipſiusq; conſiliũ adimplere tenentur, debitam etiam, antequàm exorcizentur, habeant præparationem, vt optatam ſalutem conſequi mereantur.

385. *Diſpoſitio requiſita in obſeſſo eſt fides theologica, ac fiducia in Deũ.* Matt.17.v.15. Quòd ſi quæras, quænã ſit diſpoſitio immediata neceſſaria ęgro ad Exorciſtã accedenti, audi Chriſtum illã Matth. 17. breuiter edocentẽ. Obtulerat Apoſtolis vnus ex Iudæis filium ſuum habentem ſpiritum ſpumantem, allidentem, ſtridentem, & areſcentem, vt illum expellerent. Quod cum fruſtra tentaſſent, ęgrum adduxit ad Chriſtum, ac genibus prouolutus ante eum dixit: *Domine miſerere filio meo, quia lunaticus eſt, & malè patitur; nam ſæpe cadit in ignem, & crebrò in aquam; & obtuli eum diſcipulis tuis, & non potuerunt curare eum. Reſpondens autem Ieſus ait: O Generatio incredula, & peruerſa, quouſq; ero vobiſcum? vſquequò vos patiar?* quaſi diceret: O Generatio ſine fide, ac ſine confidentia: Non enim homo ille firmiter credebat, quòd Ieſus poſſet ſanare filium eius: vnde dixit ei: *Si quid potes, adiuua nos miſertus noſtri.* Non enim dixit: Scio, quòd potes ſaluare filium meum: Sed *ſi quid potes*, vbi per illam particulam conditionalem, *Si*, oſtendit, ſe ignorare, in Chriſto eſſe virtutem certam, & infallibilem ad dęmones expellendos. Quare Chriſtus oſtendit ei, ac docuit, fidem theologicam, nec non fiduciam inhęſitantem neceſſariam eſſe, nedum Obſeſſo, ac Maleficiato, ſed quacumq; ęgritudine detento, & in quacumq; neceſſitate conſtituto, (ſi à Deo liberationem à malo; vel quoduis aliud ab eo beneficium animæ ſalutare infallibiliter obtinere prętendat) qua firmiter, & ſine hęſitatione credat, Deum nedum poſſe, ac ſcire; ſed velle quodcumque ſalutare petitur, ratione ſuæ bonitatis infinitæ, ac fidelitatis immutabilis, infallibiliter largiri tempore opportuno: Ideò dicit: *Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti*: Quod benè teſtatur etiam Beda Venerabilis dicens: *Impoſſibilitas curandi non ad imbecillitatem curantium; ſed ad eorum, qui curandi ſunt, fidem referenda eſt.* Apertè S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanitate: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel euaneſcunt gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aſpirat.* Et S. Athanaſius orat. 1. contra Arianos: *Omnes*, ait, *qui legitimè in Chriſtum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hęc verba dicebat* Iſaiæ 14. *In cęlum conſcendam ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum, &c.* Latiſſimè de modo omnibus accommodato quodcumque à Deo ſalutare cupientibus obtinere, actũ eſt ſupra, vbi *de Fiducia in Deum* collocanda.

Marci 9. v. 22.

Qualis eſſe debeat.

386. Hanc autem fiduciam, quia tunc Apoſtoli perfectam quoad praxim, & exercitium non habuerunt, ideò dæmonem ab illo iuuene eijcere non potuerunt. Quare conuenienter Chriſtus poſuit ſecundo loco: *Hoc genus dæmoniorum non eijcitur, niſi per orationem, & ieiunium;* quaſi diceret: quia non oraſtis, nec ieiunaſtis, illum eijcere non potuiſtis; vt notat Abulenſis *q.* 171. *in cap.* 17. *Matthæi*, vt oſtenderet, & Exorciſtam, & Obſeſſum orationi, & ieiunio debere eſſe intentos: cum hæc maximè diſponant animos; vt fidei, ac

Infra nu. 463. & 464.

ac confidentiæ in Deum, qua dæmones expelluntur, ac cætera beneficia à Deo obtinentur, actus facillimè eliciantur. Quare vtrumque Obſeſſo, ac Maleficiato, ſeu alia ægritudine detento, & in quacumque neceſſitate conſtituto neceſſarium eſt, vt ex illa theoria Chriſti, & practica Ioannis *ſequentibus capitibus* demonſtrabimus.

Cap. I.
De Ægroto orante Deum.

DIgnum ſanè Ioanne exercitium, orationi vacare, dum ſimilis Filio hominis ſeſe eius conſpectui offert. Nam illam ſublimem, & excellentem fuiſſe, quis dubitat? cum Perſona ſit digniſſima, Ioannes nempe, apoſtolatu, prophetia, martyrio, doctoratu, virginitate, contemplatione, amore, & gratia inſignis. Locus ſolitarius, Patmos Inſula longiùs à tumultuaria hominum habitatione ſemota. Tempus opportunum, dies Dominica eccleſiaſtica inſtitutione pietati conſecrata. Cauſa ſancta, martyrium nempe, ac tolerantia perſecutionũ propter verbum Dei, & teſtimonium Ieſu Chriſti. Denique modus excellens: *Fui in ſpiritu*, inquit; Sic enim orat, vt intra ſe raptus exceſſum mentis patiatur. Ideò ægroti eſt ſiue Obſeſſi, ſiue maleficio affecti, ſiue quocumq; morbo detenti, aut in quacumque neceſſitate conſtituti, vt maximam valeat aſſequi fiduciam, qua omnia petita beneficia ſalutaria a Deo obtinentur, aſſiduè Deum exorare modo ſequentibus articulis explicato. 387. *Aegroti exercitium debet eſſe oratio, vt maximam in Deũ fiduciã eliciat.*

ARTICVLVS I.
Contemplando Diuinam Prouidentiam.

QVàm vtiliſſimum ſit hìc agere de Dei Prouidentia, ex eo colligitur, quòd nemo confidentiam in Deum perfectè aſſequi poteſt, niſi qui & Prouidentiam Dei probè cognouerit. An ſit Prouidentia, fugimus quærere: nam rectè Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. ſub init. *Sunt*, inquit, *quæſtiones quædam dignæ, quæ puniantur: cuiuſmodi eſt quærere probationes, An ſit Prouidentia; cum ſit manifeſta Diuina Prouidentia ex aſpectu omnium, quæ videntur, effectorum, quæ arte, & ſapientia conſtant*. Eſt ergo Prouidentia. 388. *Ex contemplatione diuinæ prouidentiæ emanat perfecta in Deum fiducia.*

Sed dices quid eſt Prouidentia? *Eſt ipſa*, inquit Boethius lib. 4. de conſolat. philoſ. proſ. 6. paulò à princip. *diuina ratio in ſummo principe conſtituta, quæ cuncta diſponit*. Optimè de hac re Damaſcenus lib. 2. de fide Orthodoxa cap. 29. *Prouidentia*, inquit, *eſt voluntas Dei, per quam res omnes aptè, congruèq; gubernantur*. Rem ſic faciliùs intelligemus: Vidit Deus ab æterno, qua ratione quæuis res creata ſuum finem poſſet aſſequi; ſimul etiam omnia impedimenta vidit, quæ in aſſequendo fine obicem ponere valebant. Deinde hic idem optimus Deus ſanctiſſima ſua voluntate ea delegit ſubmini- *Prouidẽtia Dei deſcribitur.* *Declaratur.*

miniſtranda auxilia, per quæ omnes homines ad ſuum finem quàm optimè ducerentur; ideò quamuis Prouidentia Dei conſiſtat in actu intellectus diuini; illum tamen comitatur actus voluntatis, vt benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 6. §. 1.* Hæc verò ſtatim ab Orbis ortu propoſuit, & in opus deduxit per immenſam ſuam potentiam: Ita *Diuina Prouidentia*, vt Dorotheus loquitur, *fons eſt omnium bonorum*. Hanc omnes philoſophorum turbæ agnouerunt. Hinc illa: *Deum ſequere; Cum Dijs pugnare noli; Id ſuperis curæ; Viderit Iupiter: Hoc in genibus Iouis ſitum*; aliaq; talia priſcis vſitata. Habet enim Deus prouidentiam omnium omninò rerum creatarum. Res certiſſima eſt. Clamat Sapientia Sap. c. 6. *Puſillum, & magnum ipſe fecit, & æqualiter cura eſt illi de omnibus. Ita te, ita me, ita ſingulos curat prouidentiſſimus Deus, ſicut vniuerſos,* ait Drexelius loco citato; *neque tantùm quod melius, ſed quod optimum eſt ſemper & tibi, & mihi, & ſingulis, & omnibus vult.* Gregorius pulcherrimè lib. 16. moral. c. 5. *Sic,* inquit, *intendit omnibus, vt adſit ſingulis; ſic adeſt ſingulis; vt ſimul omnibus numquam deſit: ſic ſumma regit, vt ima non deſerat; ſic imis præſens eſt, vt à ſuperioribus non recedat. Cura eſt Deo de omnibus.*

§. I.

389. *Probatur ſumpto argumento ab auibus.* Matth. c. 10. verſ. 29. & Lucæ c. 12. verſ. 7.

HAnc veritatem (Ab auibus ſumpto argumento) nobis ingerit Chriſtus Matthæi c. 6. *Reſpicite,* inquit, *volatilia cæli, quoniam non ſerunt, neq; metunt, neque congregant in horrea, & pater veſter cæleſtis paſcit illa: Nonnè vos magis pluris eſtis illis?* Hoc ipſum ſæpiùs inculcans hic è cælo Magiſter: *Nonne,* inquit, *duo paſſeres aſſe veneunt, & vnus ex illis non cadet ſuper terram ſine patre veſtro? Veſtri autem capilli capitis omnes numerati ſunt. Nolite ergo timere; multis paſſeribus meliores eſtis vos.* In his animantibus, quæ citra omnem ſollicitudinem paſcuntur, vult ſapientiſſimus Magiſter, diſcamus amplitudinem diuinæ Prouidentiæ, in quam recumbamus. *Hanc .n.* ait Drexelius loco cit. *vt apertiſſimam faciat, non adducit paſtum in deſerto Iſraelem annis quadraginta: non laudat Eliam à coruis nutritum; ſed brutas animantes obijcit, idque non leones, vrſos, elephantes, aut alia id generis grandia animalia, quæ & ipſa diuinitùs paſcuntur; ſed animalium minima, auiculas, quæ cum cantui ferè vacent, & veluti obiter ſumant cibum, maximè à ſollicitudine liberæ videntur. Et homo, qui pluris eſt innumeris auiculis, Deumq; & non Dominum tantùm, ſed & Patrem agnoſcit, ſic angatur animo?*

390. *A ſollicitudine circa victum, & veſtitum.*

Idipſum inculcat idemmet Seruator noſter Lucæ eodem cap. verſ. 23. ſumpto argumēto à ſollicitudine peſſima circa veſtitum, & victum, docetq; in alma Dei Prouidentia vnicè confidendum: *Nonnè,* inquit, *anima plus eſt, quàm eſca, & corpus plus quàm veſtimentum?* Deinde verſ. 28. eiuſdem cap. quàm circa floſculos Deus prouidentiam gerat, oſtendens: *Conſiderate,* inquit, *lilia agri, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt ſicut vnum ex iſtis. Si autem fenum agri, quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos modicæ fidei?* Videte igitur, quàm non ſolliciti

ſint agreſtes floſculi de ſuo, quo triumphant veſtitu: nam omnem decorem ſuum vni Deo referunt acceptum, apertè profitentes, ſe nihil debere humanæ curæ. Vos iam ipſi iudicate, ſi Deus contemptiſſimos flores, & viliſſimas herbas breui demetendas, & in furnum rapiendas tam pulchrè amicit, vt magnificentiſſimi Regis Salomonis exquiſitus, atque ad miraculum vſq;ornatus,ac pretioſus cultus eorum elegantiam neutiquam exæquet, quantò magis vos immortalitati à ſe conditos veſtiet, curabitq; neceſſaria non tegendo tantùm corpus; ſed (ſi opus eſt) ornando; nec ornando tantùm corpus, ſed animam, & corpus à dæmoniacis inſultibus liberando, ac protegendo, ab infirmitatibus ſanando,ab inimicis tuendo,& in cunctis neceſſitatibus ſubleuando? Quod benè teſtatur Sapiens Siracides Eccliſ.c.34. *Oculi Domini,* inquit, *ſuper timentes eum, protector potentiæ: firmamentum virtutis, tegimen ardoris, & vmbraculum meridiani, deprecatio offenſionis, & adiutorium caſus, exaltans animam, & illuminans oculos, dans ſanitatem, & vitam, & benedictionem.* Ideò Auguſtinus in Soliloq. c. 15. *Conſtanter,* inquit, *Deo crede, eique te totum committe quantùm potes: ita enim ipſe te ad ſe ſubleuare non deſinet, nihilq; tibi euenire permittet, niſi quod tibi proſit, etiamſi neſciat.*

§. II.

HÆC ergo diuinæ Prouidentiæ quotidiana contemplatio maximam in nobis erga Deum ingerit fiduciam;altiſſimam animo pacem conciliat; & omnem hominis voluntatem ſubijcit diuinæ,idque ſuaui negotio. Quiſquis enim diuinæ prouidentiæ totum ſe regendum committit, is iam liber ab innumeris moleſti s *ſedet in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ,& in requie oppulenta,* ait Iſaias c. 32. verſ. 18. Hinc Allois Abbas (vt refert Dorotheus doctr. 7.) dicere ſolebat: *Non habebit homo requiem, niſi dixerit in corde ſuo: Ego, & Deus ſoli ſumus in hoc mundo.* Hoc ipſum Auguſtinus lib. 3. Confeſs. c. 11, *Sic curas, ò Deus, vnumquemque noſtrum,* inquit, *tanquam ſi ſolum cures,& ſic omnes tanquam ſingulos.* Ipſiſſimum hoc & Gregorius lib. 25. Moral. cap. 19. aſſerit: *Sic Deus intendit ſingulis, ac ſi vacet à cunctis, & ſic omnibus ſimul intendit, ac ſi vacet à ſingulis.* Ita mi homo, te curat, ita tibi prouidet Deus, ac ſi aliud quod curet, prorſus non habeat. Hominum multitudo diuinam prouidentiam non turbat, idem illi vnus, & mille homines. *Quemadmodum,* ait Drexelius *de Noe cum alijs ſeptem hominibus arca concluſo, aut de vnico in Elyſijs campis Adamo ei curæ fuit; ſic de omnibus nunc eſt. Idcircò huic prouidentiſſimo curatori ſuo proborum quiuis dicere poterit illud Cantic. cap. 2. Dilectus meus mihi, & ego illi: Ego Deum, & diuinos nutus ſic obſeruo, perinde ſi aliud in Orbe non ſit, quod obſeruem, aut æſtimem; mea viciſſim ſalus ſic Deo curæ eſt, tanquam ſi aliud in Orbe non ſit, quod curet, aut cogitet; ille mihi, & ego illi: ille Dominus gubernans me,ego ſeruulus ad dominicos iuſſus paratus;nam ita ille pactus eſt mecum: Cogita tu de me, & ego continenter cogitabo de te: obliuiſcere tu tui, & memineris mei, ſic ego memor promiſſi mei viciſſim iugem tui curam habebo.*

391. *Prouidentiæ cõtemplatio animæ quietem affert.*

Drexel. de Conform. volunt. lib.5.c.6. §.1.

Verſ. 6.

392. *Deus ea prouidētia gubernat omnes, qua ſingulos.*

Hic illud ſolatij, ac conſolationis plenum eſt: Deus non ſic gubernat nos, vt Princeps prouinciam, Rex regnum, Summus Pontifex Chriſtianum orbem, quibus opus eſt tot aliorum opera; Pontificis curas tot Archiepiſcopi, tot Epiſcopi, tot alij magiſtratus ſacri ſubleuant: Regibus proreges, Principes, Conſiliarij, Senatores ſunt, in quos illi ſuæ gubernationis curas partiuntur: Non ita Deus; eà prouidentia gubernat vniuerſos, qua ſingulos; ita vnumquemque hominum peculiari, ſicut omnes generali cura complectitur. *In omni loco,* ait, Sapiens Prouerb. c. 15. *oculi Domini contemplantur bonos, & malos:* & c. 5. *Reſpicit Dominus vias hominis, & omnes greſſus eius conſiderat:* ac Sap. c. 8. *Prouidentia eius attingit à fine vſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuauiter.*

Verſ. 3. Verſ. 21. Verſ. 1.

Vtinam ergò in ſingulariſſimæ huius, planèq; paternæ prouidentiæ abyſſum liberrimo nos iactu pręcipites rueremus. Haud enim dubiè ſibi quiſquam in hoc omnis plenitudinem boni compromittere poſſet; ac dictis innixus dauidicis dicere: *Dominus ſolicitus eſt mei. Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Nam ſi verè animi tranquillitatem diligimus, in Deo confidere debemus, & in eo noſtram fiduciam collocare, cuius ſuffragio à dæmoniacis vexationibus (diuina cooperante virtute) eruemur, ac protegemur; ab imminentibus neceſſitatibus ſubleuabimur; omniaquè nobis proficua, & ſalutaria animæ conſequemur.

Pſal. 39. ver. 8. Pſal. 22. ver. 1.

§. III.

393. *Qui de Deo diffidit, ac ſibi fidit, ſtultus eſt.* Prou. c. 28. v. 6. & c. 3. v. 5.

Hinc quanta digni ſint reprehenſione, qui de Deo diffidunt, ac ſibi ipſis tantùm fidunt, nemo non videt. Nam Salomon Prouerb. cap. 28. vocat eos ſtultos: *Qui confidit in corde ſuo,* inquit, *ſtultus eſt: Ne innitaris prudentiæ tuæ: Ne ſis ſapiens apud temetipſum.* Nimirum prima ſtultitiæ rudimenta ſunt, ſe ſapientem credere. Quis autem ille Phœnix eſt, qui res ſuas non eſtimet, qui paruipendat, qui non aut vires, aut formam, aut opes, aut eruditionem, aut prudētiam ſuam ſubinde blandis oculis circumſpiciat? Sed ſuo damno. Nam, *qui confidit in cogitationibus ſuis impiè agit.* Quapropter Deus, vt à nobis hanc impietatem depellat, ſæpe nos grauiter punit: aut indociles diſciplina ſua penitus excludit: Sic Gygantem Goliathum tantoperè ſibi fidentem, ac iuuenem Dauid contemnentem certiſſima ſua manu quaſi faſtuoſam turrim lapillo vnico deiecit. Sic Holofernes æquè præfidens ſibi, tanti non erat Deo, vt virili dextra caderet, ſed de omni illius arrogantia fęmina triumphauit. Sic Regis Aſsyriorum Nabuchodonoſor nimia ſua fidentia ipſum in feram mutauit. Sed audi, vt è fera in hominem remigrauit, & Deo, non ſibi fidere didicit: *Igitur poſt finem dierum ego Nabuchodonoſor oculos meos ad cęlum leuaui, & ſenſus meus redditus eſt mihi, & Altiſſimo benedixi, & viuentem in ſempiternum laudaui, & glorificaui: quia poteſtas eius poteſtas ſempiterna, & regnum eius in generatione, & generationem. Et omnes habitatores terræ apud eum in nihilum reputati ſunt: iuxta enim voluntatem ſuam facit tam in virtutibus cęli, quàm in habitatoribus terræ: & non eſt, qui reſiſtat manui eius, & dicat ei: Quare feciſti?*

Prou. c. 12. v. 2.

Daniel. c. 4. v. 31. & 32.

Qui

Qui ergò per orationem optata beneficia impetrare cupit, nō robori ſuo, non arti, non eloquentiæ, non prudentiæ, non ingenio, non ſtemmati, non diuitijs, non eruditioni, non ſapientiæ fidat, quæ omnia leui flatu corruunt: vt monet Hierem. c.9. ſed ſemper in oculis ſummam Dei habeat prouidentiam, ſuamq; ſæpiùs redarguat de Deo diffidentiā, ac ſibi fidentiā: ſicut ſuā correxit Auguſt. lib. Soliloq.c. 15. *Credebam,* inquit, *me ſufficere per me, nec perſpiciebam, quoniam tu regebas me, donec aliquantulum elongaſti à me, & cecidi ſtatim in me, & vidi, & cognoui*: Sic tu ſi quotidiè memoraueris, quòd *cura eſt Deo de omnibus*, Deoq; fideris, ac tibi diffideris, quicquid ſalutare petieris, impetrabis.

Verſ. 23.

ARTICVLVS II.

Meditando infinitam Dei bonitatem.

A Diuina Prouidentia infinitam Dei Bonitatem, ac liberalitatē Ægrotus, vel quicumq; alius deuotus Orator in orando ſeparare non debet; ſed intellectu contemplari, ac toto affectu meditari, ac firmiter, ſineq; vlla heſitatione credere, Deum nedum omnipotentem eſſe: *in cuius ditione cuncta ſunt poſita*, vt loquitur Mardochæus Heſt. c. 13. *cuius, non eſt, qui poſſit reſiſtere voluntati*: ac ſapientiſſimum, *in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi*, vt ait Paulus ad Coloſſ. c. 2. ſed ſummè bonum; qui ita bonus eſt, vt ipſe ſolus ſit bonus per eſſentiam: ſicut ipſamet Veritas Ieſus Chriſtus Dominus noſter teſtatur dicens: *Nemo bonus, niſi vnus Deus*. Et 1. Regum. c. 2. *Non eſt ſanctus, vt eſt Dominus*: quia in ipſo, & ab ipſo abſolutè, & principaliter eſt omnis bonitas, & ſanctitas. Cum enim bonitas, ac ſanctitas ſit diffuſiua ſui ipſius iuxta boni naturam à D. Dionyſio *c. 3. de diuin. nomin.* deſcripti, nec per eſſentiam poſſit ſe diffundere ad extrà, ſe diffundit per communicationem, varia creaturis (præcipuè rationabilibus) bona communicando ſpiritualia, ac temporalia, iuxta vniuſcuiuſque propriam capacitatem, exigentiam, ac diſpoſitionem: cumq; infinita ſit illa bonitas, nec vmquam ex ſui ipſius communicatione exhauriri poſſit, quantùm eſt ex parte ſui ſemper parata eſt, ſe communicare ſecundùm quod expedit bono creaturæ, & quidem maiori bono, niſi impediatur per obicem poſitum ab ipſa Creatura: vt eruditiſſimè docet Hieremias Drexelius de Conformatione voluntatis lib.5.cap. 8. §.5. ſub fin. *Tam recta Deus voluntatis eſt,* inquit, *vt ſemper velit, ac poſſit id, quod nobis bono eſt, & quidem maiori bono. Quid ni velit hoc Deus? Optimus eſt. Quid ni poſſit? Maximus eſt. Adeoq; vires nullæ ſunt ſupra ipſum, vti nullæ, niſi ab ipſo. Vndequaque, & ex omni parte, bona Dei voluntate ita circummuniti ſumus, vt ad nihil, niſi per prouidentiam diuinam, per ipſum Deum poſſit pertingere. Verè, vt ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos.*

394. *A Prouidentia in meditando nō eſt ſeparanda Dei bonitas.*

Verſ. 3.

Marci 10. Lucæ 18. 1. Reg. c. 2.

Voluntate conditionata Deus vult, quod nobis maiori bono eſt.

§. I.

395. *Deus vult, nos participes fieri ſua bonitatis.* Hinc Deus pijſſimus, vt huiuſce diuinæ ſuæ Bonitatis participes efficiamur, per diuinas ſcripturas nos ſæpiùs admonet, vocat, & inuitat, vt in cunctis neceſſitatibus anguſtijs, & tribulationibus ad eum confugiamus,& in omni opere noſtro quicquid nobis expedierit, poſtulemus: *Petite* ait Matth. 17. & Lucæ 11. *& dabitur vobis, quærite, & inuenietis,pulſate, & aperietur vobis. Omnis enim,qui petit, accipit; & qui quærit,inuenit,& pulſanti aperietur.* Imò tam maximè auet nobis benefacere, quòd nedum varia nobis communicat beneficia, gratiasq; ac fauores innumeros elargitur; verùm ex ipſiſmet noſtris petitionibus, orationibus, & inuocationibus ſe forè honorandum,ac glorificandum profitetur: *Inuoca me,* ait Pſal. 49. *in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* & Ioan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio.* Hac de re S. Fulgentius in Prolog. p. lib. ad monim. ait: *Deus beneficium ducit, cùm ab eo beneficium petitur: iucundius dat, quàm alij accipiant.*

396. *Qui petit à Deo aliquid confidenter, facit Deum eſſe Deũ.* Nec mirum: cùm enim quis Deum orans, & aliquid ab eo petens, firmiter credit, ac ſine vlla hęſitatione confidit, Deum ob ſuam infinitam bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, quod ei fuerit proficuum, ac ſalutare largiturum, hic (quantum eſt ex ſe) facit,Deum eſſe Deum; non quòd det ipſi Deo eſſe, nec Deus eſſe incipiat; ſed quia ipſum iudicat, prædicat, fatetur, ac manifeſtat Deum omnipotentem, ſapientiſſimum, clementiſſimum, ac ſummè bonum. Quam veritatem ipſemet Deus docet Exodi 29. dicens: *Et habitabo in medio filiorum Iſrael, eroq; eis Deus.* Ibi Septuaginta legunt: *Inuocabor in filijs Iſrael, & ero eorum Deus.* Sed bone Deus! Quid ſi non inuocaberis? An deſines eſſe Deus, cum dicas: ero eorum Deus? Vtiq; quantùm eſt ex parte eorum, ſi non inuocaberis, nõ eris eis in Deum, vt tradit S. Pagninus. Hoc ipſum Sancta Eccleſia ipſiſſimis verbis in perſona Dei profitetur *in Introitu Miſſæ Domin.* 19. *poſt Pentecoſt.* dicens: *Salus populi ego ſum dicit Dominus: De quacumque tribulatione clamauerint ad me, exaudiam eos,& ero Dominus illorum in perpetuum.* Ratio eſt: quia qui Deũ

Quomodo. orat, & eum non tantùm eſſe omnipotentem, ac ſapientiſſimum credit, vt poſſit, ac ſciat dare, quod ipſe petit; ſed etiam ſummè bonum, pijſſimum, ac liberaliſſimum, vt velit, quod ſalutare poſtulatur, elargiri, eo actu, & modo orandi confitetur,Deum eſſe Deum: quia eius proprietatem, quæ eſt bonitas, & miſericordia, vt Marci 10. *Nemo bonus niſi vnus Deus*; & in quadam Collecta tradit Eccleſia dicens: *Deus, cui proprium eſt miſereri*: prędicat, fatetur, ac manifeſtat: ipſumq; Deum Optimum,Maximum, omnibus diuitijs affluentem, benigniſſimum, ac magnificentiſſimum publicat, & enunciat: vti etiam illum proclamat Paulus ad Roman. c. 10. *Idem Dominus eſt omnium,* inquit, *diues in omnes, qui inuocant illum.*

§. II.

HOc optimè agnoſcens Propheta Regius alloquens animam ſuam pſal. 397.
103. dicebat: *Benedic anima mea Domino*. Sed quid inde, ò Rex, *Qui fiducialiter orat Deum,*
poſtquam Deus benedixeris, ad eumq; oraueris?. *Ecce Domine Deus meus* *ipſum honorat.*
magnificatus es vehementer: ſed quomodo Deus poteſt magnificari, ſi *magnitudinis eius non eſt finis?* vt ipſemet Dauid teſtatur pſal. 144. Quomodo ergò magnificatus eſt vehementer? Eruditiſſimè hoc exponit D. Auguſt. in pſal. 103. *Ex me*, inquit, *magnificatur Deus meus: ex me ergo magnus fit. Docet nos aliquid, & quotidiana oratio ſalutis noſtræ, ſanctificetur nomen tuum. Quotidie petimus, quotidie rogamus, vt fiat. Si nos quiſquam interroget, quid eſt, quod petis, vt ſanctificetur nomen Dei? Aliquando enim ſanctum non eſt, vt ſanctificetur? Et tamen niſi vellemus fieri, non peteremus, vt fieret. Alia eſt enim gratulatio: alia oratio: gratulamur ex eo, quod eſt: oramus, vt ſit, quod nondum eſt*. Hæc Auguſt. Quibus verbis inferre vult Auguſtinus, quòd licèt Deus ſanctus ſit, & bonus, & non ſit ſanctus, vt eſt Dominus, nec bonus per eſſentiam, niſi vnus Deus; vult tamen Deus etiam vt Sanctus agnoſci, nomenq; ſuum ſanctum vbiq; terrarum prædicari, & glorificari. Hac de re ſtatuit, vt in oratione Dominica prima petitio eſſet: *Sanctificetur nomen tuum:* non quòd nomen Dei indigeat, ſanctum fieri: quia in ſe ſanctum eſt; nec nos illud ſanctificare poſſumus: Nam ſicut Deo non poteſt aliqua ſanctitas augeri, eò quòd in infinitum ſanctus eſt: ita nomen eius non poteſt aliquam acquirere ſanctitatem, quam ſemper nõ habuerit. Sed vult Deus, vt ſanctificetur nomen ſuum, ideſt, vt ſanctũ reputetur iuxta illud pſal. 110. *Sanctum, & terribile nomen eius*; & vt ſanctum ab omnibus honoretur, ac glorificetur. Quod maximè fit, cùm aliquis ad Deum fiducialiter confugiendo aliquod petit beneficiũ, ſiue ſpirituale, ſiue corporale ob infinitam eius bonitatem, ac liberalitatem; ex cuius conſecutione ab eo agnoſcitur vt Deus, ac prędicatur nedum vt omnipotens, ac ſapientiſſimus; ſed vt pientiſſimus, clementiſſimus, magnificentiſſimus, ac ſummè bonus: ſicq; glorificatur, vt pater benigniſſimus, & ſanctum nomen eius à ſuis deuotis oratoribus humiliter, ac deuotè laudatur, honoratur, glorificatur, ac colitur.

Matth. 6.

Verſ. 9.

§. III.

QVid autem in ęgrotis obſeſſis, vel maleficiatis, aut in quacumque neceſſitate conſtitutis magìs, ac magìs petita beneficia impetrandi fiduciam augere poteſt, quàm Deum ſummè bonum, ſummè pium, ſummè liberalem, & talem, quòd ſe honorari reputat, dum nobis in tribulationibus auxilium præſtat, meditari? beneficium ducit, dum ab eo beneficium petitur? ſe Deum conſtitui fatetur, dum ſibi à nobis gratiæ poſtulãtur? Magnificari ſe dicit, dum anima noſtra illi benedicit? Quid ampliùs in nobis confidentiam à Deo obtinendi quidquid animæ fuerit ſalutare, excitare poteſt, quàm patrem, & non Dominum vocare eum, à quo petita 398. *Meditatio diuinæ Bonitatis fiduciam auget.*

Matth. 6. expectamus, dicendo: *Pater noſter, qui es in Cœlis?* Serui enim non ſemper impetrant, ſed filij. Si filium Dei te credis, illa pete, quæ tibi expediunt; nam illum decet ea elargiri. Vnde D. Bernardus ſuper illa verba orationis domin. Pater noſter, &c. *Oratio, quæ Patris dulceſſit nomine,* inquit, *omnium petitionum mearum impetrandarum fiduciam mihi præſtat.* Quod ipſamet veritas docet Matthæi c. 7. & Lucæ 11. *Quis ex vobis,* ait, *patrem petit panem, nũquid lapidem dabit illi? Aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ouum, numquid porrigei illi ſcorpionem? Si ergo vos, cum ſitis mali, noſtis bona data dare filijs veſtris; quantò magis Pater veſter de Cœlo dabit ſpiritũ bonũ petentibus ſe?* Hanc veritatem confirmat elegantiſſimè Drexel. de Conformatione volunt. lib. 5. c. 2. *Hoc ſcimus,* inquit, *Deum eſſe ſummũ Bonum, & quidem tam immenſè bonum, vt nil penitus vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto Bono non poſſimus impetrare, certè ſuo tempore conſecuturi omnia, modò tantiſper non cadamus animo; ſed maxima in Deum fiducia erecti ſciamus præſtolari cum ſilentio ſalutare Dei. Nam Gemma gratiſſima expectatio præſtolantis, quocumq; ſe vertit, prudenter intelligit. Bonus eſt Dominus ſperantibus in eum, animæ quærenti illum.*

Thren. c. 3. v. 26. Prou. c. 17. v. 8. Thren. c. 3. v. 25.

QVÆSTIO I.

Cum Deus tam pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de eius diuino auxilio diffidant.

399. *Plures ſunt in Orbe, qui Deo diffidunt.* IVremerito mouetur hæc quæſtio: quia plures in Orbe ſunt, qui Deo diffidunt: Alij enim putant, illum ſuis hoſtibus nimium indulgere, & laxare omnes habenas: Alij diffidunt, ſe impetraturos à Deo, quod rogant, præſertim ſi per commiſſa olim peccata conſcientiæ angoribus vrgeantur, metuantq; ne Deus veniam ſit negaturus etiam petentibus: Alij de Deo diffidunt, ne fortè ſubtrahat victui neceſſaria. Alij iam fruges ne niuibus ſuffocandæ ſint, verentur: aut in herba necandæ à ſiccitate, iam pluuijs mergendæ, aut grandine ſternendæ, vel fulmine exurendæ: Alij iam aliunde vexandam annonam timent: Alij ne valetudine, aut incertis caſibus deſint neceſſaria, formidant: Nonnulli ad rumores bellicos cõſternuntur, & ſpem omnem abijciunt: Iam ad funerum, aut aliarum cladium nuntios penitus exanimantur; in quocunque tandem, cùm laboris aliquid, ac difficultatis ſentiunt, de eo mox diffidunt. Vnde ergo tanta in hominibus diffidentia, ſi Deus tam bonus eſt, & tam immenſè bonus, vt nil omninò ab eo piè poſtulari liceat, vel deſiderare, quod facillimè tempore opportuno obtinere non poſſimus?

Difficultatem ſoluit Hieremias Drexelius lib. 5. de Conformat. volunt. cap. 10. §. 7. *Ex hoc inde euenit,* inquit, *quia de Dei bonitate, ac potentia parùm rectè, parùmue liberaliter ſentiunt: hinc illa animi de rerum temporariarum proſpectu numquam ſecura, ſemper diffidens cura. Confitentur ſe noſſe* *Magna eorum impietas.* *Deum,* ait Paulus ad Titum cap. 1. *factis autem negant*: quia eius diuinam prouidentiam, bonitatem, ac liberalitatem vel actu negant, vel contemnũt,

omnia

omnia metientes ſuo iudicio, & propria æſtimatione. Vnde de his ait Auguſtinus Hipponenſis præſul in Pſal. 31. propiùs finem. *Praui corde*, ideſt, *diſtorti corde tres habent ſententias: aut non eſt Deus, dixit enim ſtultus in corde ſuo, non eſt Deus: Aut iniuſtus Deus eſt, cui hæc placent, & qui hæc facit*, ſcilicet mala, quæ nobis eueniunt: *Aut non gubernat res humanas, nec cura eſt illi de omnibus. In iſtis tribus ſententijs magna impietas.* Quare vt huiuſmodi homines de diuina prouidentia, bonitate, ac liberalitate diffidentes à ſua auocet diffidentia, & impietate, in eorum oculis ponit Dei bonitatem, benignitatem, ac liberalem prouidentiam, qua cuncta gubernat, ſic ratiocinando in Pſal. 145. *Fecit Deus*, inquit, *cęlum, & terram, & mare, & omnia, quæ in eis ſunt. Si ergo omnia, quæ in eis ſunt, & te; parum dico, te, paſſerem, locuſtam, vermiculum, nihil horum non ille fecit, & cura eſt illi de omnibus. Nolite ergo dicere: Non pertineo ad Deum. Pertinet ad Deum anima tua, pertinet ad Deum corpus tuum; quia Deus fecit & corpus tuum. Dicis fortè: Non numerat me Deus in magna multitudine. Te non numerat, qui etiam capillos capitis tui habet numeratos?*

§. I.

SED fortaſſe dicet aliquis: Subinde ijs miſerijs inuoluimur, adeò ſolatijs omnibus, & auxilijs deſtituimur, vt mirum non ſit, quandoque fiduciam nonnihil vacillare. Hìc etiam Auguſtinus eodem loco pro me reſpódebit. (Et obſecro vos omnes, qui hæc legitis, aut legi auditis, vt ſanctiſſimi viri reſponſum altiſſimo pectore reponatis): *Quidquid ergo*, inquit Auguſtinus, *hìc accidit contra voluntatem noſtram: noueris non accidere niſi de voluntate Dei, de prouidentia ipſius, de ordine ipſius, de nutu ipſius, de legibus ipſius: & ſi nos non intelligimus quid quare fiat, demus hoc ipſius prouidentiæ, quia non ſit ſine cauſa:* Hoc ipſum idem Beatiſſimus Pater diuinus ſcriptor confirmans lib. 11. de Ciuit. Dei cap. 22. *Nos*, inquit, *diuina prouidentia admonet, non res inſipienter vituperare, ſed vtilitatem rerum diligenter inquirere, & vbi noſtrum ingenium, vel infirmitas deficit, ita credere occultam, ſicut erant quędam, quæ vix potuimus inuenire: quia & ipſa vtilitatis occultatio, aut humilitatis exercitatio eſt, aut elationis attritio.* En bonitas Dei infinita, quæ in omnibus ſemper quod nobis magìs eſt proficuum, quærit! Si enim ſæpiùs mentis oculis diuinam eius prouidentiam contemplaremur, ac infinitam eius bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, ac cętera eius attributa meditaremur, *In nobis fiducia multum confirmari poſſet*, ait Suarez tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 24. nu. 9. *ex qua licèt non perueniatur ad iudicandum certò, & infallibiliter Deum effecturum, quod petimus; ſæpe tamen peruenitur ad iudicium ita credibile, ac determinatum, vt excludat omnem actualem hæſitationem, & animum orantis pacatum reddat.* Et hoc modo quod magìs animæ ſalutare eſſet, ſemper obtineremus. *Neſcire enim non poteſt diuina prouidentia* ait Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 2. §. 3. *quid nobis potiſſimùm conducat: nec poteſt æterna benignitas non velle concedere, quod nobis cognouerit expedire.*

400. *Obÿciūtur miſeriæ, quibus inuoluimur. Difficultatem ſoluit Auguſt.*

Verùm cur non tantùm peccatores, qui de mundo ſunt, ac de mundo loquuntur; ſed etiam homines iuſti docti, ac pij (etſi de diuina prouidentia, ac bonitate Dei benè ſentiant), hac confidentia ſæpiùs carere conſpiciantur, altiùs, & profundiùs eſt inueſtigandum.

QVÆSTIO II.

Cur plures Iuſti etiam docti, ac pij perfecta fiducia in Deum ſæpè careant.

401. *Plures fiducia in Deum carẽt.* OMiſſis, quæ ſequenti articulo explicabuntur, (Quorũ intelligentia pro ſoluenda hac difficultate plurimum valet) Dico, hoc eſſe in cauſa: quia dum in via ſumus, & anima noſtra hiſce corporeis ſenſibus eſt alligata, cùm intellectus noſter ſit finitus, & limitatus, omniaq; intelligat per ea, quæ ſenſibus percipiuntur, vt ait Paulus Roman. c. 1. (Verſ. 20.) *Inuiſibilia enim ipſius à creatura mundi per ea, quæ facta ſunt intellecta conſpiciuntur: ſempiterna quoque eius virtus, & diuinitas:* dum aliquid ſpeculatur, id ſub ratione finiti, ac limitati intuetur. Hinc, cùm Deum deprecamur, eiuſque diuinam clementiam, ac pietatem imploramus, eum in cęlis duntaxat regnantem, ac in throno ſublimi Maieſtatis ſuæ ſedentem (vt Sculptores, ac Pictores eius ſimulacrum oculis noſtris obijciunt) & ab hiſce inferioribus mundi plagis diſtantem contemplamur; ideòq; illius bonitas, liberalitas, ac prouidentia nimis parua videtur, vtpotè nimis diſtans, & eminùs exiſtens; & conſequenter in nobis difficulter illam fiduciam firmam, ac perfectam cauſare poteſt: quia viſio intellectualis, qua Deum intuemur, & eius diuina attributa contemplamur, niſi tenuis, ac debilis exiſtit. Illuſtro rem à ſimili. Quemadmodum cùm aliquis turrim intuetur, quò magis à turre procul recedit, eò breuior, ac minor turris apparet: quò verò magis turri approximatur, eò altior, ac maior videtur: quia (vt docent Perſpectiui) linea viſualis formatur ad inſtar pyramidis, cuius baſis eſt obiectum viſum, & conus eſt in oculo; (Euclides.) idcircò quò magis oculus à turri diſtat, eò linea viſualis lõgior fit, & acutior; ſic angulus coni, qui eſt in oculo, tenuuior fit, ac debilior, baſis verò pyramidis viſualis minor, ac breuior apparet. E conuerſò verò quò magis oculus turri approximatur, lineæ viſuales, quæ à baſe pyramidis viſualis, (Nempe ab imo turris, & apice eiuſdem incipiunt, & progredientes ad oculum pertingunt) eò magis à ſe inuicem recedere videntur, ſic baſis pyramidis viſualis, quæ eſt obiectum viſum, nempe turris, altior fit, ac maior, & conſequenter angulus coni, qui eſt in oculo latior, & amplior euadit. Ita cùm Deum, eiuſque diuinam prouidentiam, ac bonitatem, non vt præſentem, ſed vt abſentem, ac nimis diſtantem meditamur, (*Quia Deum non vt præſentem, ſed abſentem meditantur.*) eius infinita magnitudo nobis non apparet: quia conus viſionis intellectualis nimis eſt tenuis, ac debilis; baſiſq; viſionis, quæ eſt obiectum viſum, ſcilicet diuinæ prouidentiæ, ac bonitatis infinitas, excellentia, ac magnitudo nobis nimis tenuis, ac breuis apparere dignoſcitur. Et hæc eſt ratio, ob quam diuinæ prouidentiæ, ac bonitatis Dei infinitæ vberrimos non experimur fructus; & ideò multotiès

totiès nos fiducia denudamus. Quod rectè annuere videtur P.Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 2. *Miſeri nos,* ait, *quàm tenuem de Deo notitiã habemus! vix per rimulam aliquid diuini luminis haurimus. Hoc ſcimus, Deũ eſſe ſummum Bonum, & quidèm tam immensè bonum, vt nil penitus vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto bono impetrare non poſſimus.* Quod autem ſæpiùs non impetremus, hoc eſt: quia, cum illum vt à nobis nimis diſtantem contemplemur, difficulter actus perfectæ confidentiæ in Deum elicere valemus.

§. I.

402. *Contemplari Deum vt præſentem fiduciã nutrit, & auget.*

QVare, mi deuote Orator, ſi ex diuinæ Bonitatis meditatione in te confidentiam in Deum excitare cupis, noli Deum, vt abſentem contemplari: noli eum duntaxat, vt in cœlis regnantem meditari; ſed intellectu lumine fidei illuſtrato totum in toto, & totum in qualibet etiam minima parte vniuerſi per eſſentiam, per præſentiam, ac per potentiam exiſtentem ſaltem per ſpeculum, & in enigmate eum meditare: *Non enim,* ait Paulus, Act. 17. *longè eſt ab vnoquoque noſtrum; In ipſo enim viuimus, mouemur, & ſumus:* eum vt omnia gubernantem, tibi ſemper præſentem, & aſſiſtentem, innumera beneficia tibi conferentem quotidie toto affectu conſidera, ac contemplare: ſic Dauid pſal. 15. dicebat: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear.* Noli, noli dicere: Deus oblitus eſt mei, non meas miſerias vult intueri; ſed dicas cum eodem Regio Propheta: *Si aſcendero in Cælum, tu illic es: ſi deſcendero in infernum, ades.; Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Vis, vt Deus tuas ſubleuet miſerias, tu ad Deum præſentem, ac tibi auxilium ſuum pollicentem tuos oculos dirige, ſicut Auguſtinus in illa verba pſalmi 31. *Firmabo ſuper te oculos meos,* teſtatur ſe feciſſe, dicens: *Non à te auferam oculos meos: quia, & tu non aufers à me oculos tuos,* O tu, qui dicis, Deum tui eſſe oblitum, audi D. Bernardum *cap. 6. Medit.* ac D. Ambroſiũm *de dignit. condit. humil. c. 2.* dicentes: *Sicut nullum eſt momentum, quo homo non vtatur, vel fruatur Dei bonitate, & miſericordia, ſic nullum debet eſſe momentũ, quo eum præſentem non hâbeat in memoria.* Si ergò diuinæ prouidentiæ, ac infinitæ Dei bonitatis, ac liberalitatis vberrimos, ac cóntinuos vis experiri fructus, *in omni actu, vel cogitatu tuò tibi Deum adeſſe memorare,* vt docet idẽ Bernardus *in Specul. Monach.* Sic diuinam Prouidentiam, ac Bonitatem meditando, ac contemplando, maxima ac perfectiſſima in te enaſcetur fiducia, qua omnia ſalutaria à Deo petita facillimè impetrabis.

Verſ. 27. 28.

Pſal. 138. v. 8. v. 9. 10.

v. 8.

§. II.

403. *Qui diuinam contemplatur Bonitatem, debet ſuam arguere malitiã.*

EX huiuſce diuinæ Bonitatis meditatione ille, qui orat Deum, ſuam debet arguere malitiam, improbitatem, & peruerſitatem, & ſi aliquo mortali peccato detinetur, illud, ſicut & cętera omnia peccata deteſtari debet:

debet: quia quòd aliquis peccator cognoſcat ſuum ſtatum, & conſideret, & nullo modo de illo doleat, neq; illum mutare proponat; ſed voluntariè in eo permaneat, difficillimum eſt, quòd iſte confidentiæ firmæ, ac perfectæ in Deum actus elicere poſſit: vt benè docuit Ioannes primæ ſuæ Epiſt. can. c. 3. *Si cor noſtrum,* ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Quamuis enim hæc fiducia principaliter bonitate, ac liberalitate Dei, & promiſſione diuina, nitatur, vt dicetur *articulo ſequenti;* non tamen totaliter propria merita excludit: vt docet Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de oratione cap. 24. num. 11.* Nam pſal. 33. habetur: *Oculi Domini ſuper iuſtos, & aures eius ad preces eorum.* & Io. Caſſian. *Collat. lib. 9. c. 33. Hæc fiducia,* ait, *de conſcientiæ puritate creditur emanare:* Quomodo enim peccator voluntariè in peccato manens, & totaliter per peccatum à Deo auerſus confidere poteſt, à Deo beneficia obtinere, cum inimicus ſit Dei? cum Deum odio habeat? Ideò iuremeritò Sapientiſſimus Prouerbiorum 28. dixit: *Qui declinat aures ſuas ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.* Sic Ioan. c. 9. dixit
Verſ 9.
Verſ. 31. ille cęcus: *Scimus, quia Deus peccatores non audit.* Et licèt Auguſtinus interdum ſignificet, illi non eſſe integram fidem dandam; tamen idipsū videtur dicere Deus per Iſaiam cap. 1. *Cum multiplicaueritis orationem, non exaudiam, manus enim veſtræ ſanguine plenæ ſunt.* Quæ ſententiæ, ait Suarez *loco cit. cap. 25. num. 7.* ſunt intelligendæ tantùm de peccatoribus obſtinatis in peccato, qui habent propoſitum nunquàm pęnitendi. Nam peccatores, qui habent animum aliquando pęnitendi, & interim orant, & interdum interceſſiones Sanctorum implorant, & nonnunquam peculiarem, & pium affectum, vel deuotionem habent, hi animandi potiùs, quàm deſperandi ſunt; nam ſępè Deus orationes illorum benignè exaudit, & illos interdum miraculosè conuertit, vt ex hiſtorijs Sanctorum conſtat; Maximè ſi peccatores pia intentione, & firma fide, ac fiducia perſeueranter petant neceſſaria ad conuerſionem, non eſt improbabile, ait Suarez, quòd tandem exaudiantùr, niſi multùm gratiæ Dei reſiſtant; hoc enim ſemper in eorum poteſtate relinquitur.

404. Quare Ægrotus ſiue obſeſſus, ſiue maleficiatus, vel quacunq; ęgritudine, aut neceſſitate detentus, vt ex diuinæ Bonitatis, aliorumq; Dei attributorū meditatione fiduciam firmam, ac perfectam, qua efficaciter beneficia optata, ac petita ſalutaria à Deo conſequi valeat, in ſeipſo concipere, eiuſque actus frequentiſſimè elicere poſſit, in mentis oculis habeat monitum traditum ab Angelo Cuſtode S. Hermæ, ſeu Hermeti diſcipulo D. Pauli Apoſtoli, quod habetur tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. mand. 9. *Purifica,* ait, *cor tuum ab omnibus vitijs huius ſæculi: obſerua verba tibi à Deo data, & accipies omnia bona, quæ petis, & omnibus petitionibus tuis nihil deerit tibi, ſi ſine dubitatione petieris à Domino.* Et paulò ante idem Angelus, vt eum ad maiorem excitaret confidentiam, dixit illi: *Tolle à te dubitationem, & nihil omninò dubites. Petens aliquid à Domino, ne dicas intra te: quomodo poſſum aliquid petere à Domino, & obtinere, cum ſim peccator tantorum malorum in Dominum? Noli hoc cogitare; ſed ex totis pręcordijs conuertere ad Dominum. Pete ſine dubitatione, & ſcies miſericordiam Domini, quòd non te derelinquet;*

Super omnia cor ſuum à vitijs purgare.

ſed

ſed petitionem animæ tuæ adimplebit. Non eſt enim Deus ſicut homines memores iniuriarum; ſed eſt immemor iniuriarum, & miſeretur figmenti ſui.

ARTICVLVS III.

Conſiderando Dei Veritatem, & Fidelitatem in ſuis promiſſis.

SIcut ex diuinæ Prouidentiæ, ac Dei Bonitatis contemplatione, ac meditatione magna in orante enaſcitur fiducia, ſalutaria beneficia à Deo petita obtinendi; ita eandem fiduciam ex conſideratione Dei veritatis, ac fidelitatis in ſuis promiſſionibus ſeruandis exoriri, in comperto eſt. Vt ergò, qui Deum orat, poſſit credere Deum eſſe veracem, & fidelem in ſuis promiſſis, debet priùs cognoſcere diuinas promiſſiones. 405.

Maxima fiducia enaſcitur ex conſideratione fidelitatis Dei.

Hæ autem promiſſiones ex diuina ſcriptura accipiuntur. Pſal. 49. *Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* Pſal. 90. *Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.* Ieremiæ 33. *Clama ad me, & ego exaudiam te, & annunciabo tibi grandia, & firma.* Matthæi 18. *De quacumque re, quam petierint, fiet illis à Patre meo, qui eſt in cœlis.* & cap. 21. *Omnia quæcumq; petieritis in oratione credentes, accipietis.* & Marci 11. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.* & Ioan. c. 14. 15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis.* Et alibi tam in veteri, quàm in nouo teſtamento habentur huiuſmodi promiſſiones: In ſpeciali quo ad dęmonum expulſionem, &c. habentur Marci vltimo. *Signa autem eos, qui crediderint, hęc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient, &c.* Quæ promiſſiones ad vnam hanc reducuntur: quod quicquid ſalutare petierint ſpe firma, atque robuſta, impetrabunt.

Promiſſiones Dei quæ.

§. I.

VNde cum Deo adeò liberalis fuerit in promittendo, ac fidelis ſit in ſuis promiſſionibus ſeruandis, vt teſtatur Dauid Pſal. 144. *Fidelis,* inquit, *eſt Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis:* Et ipſemet Chriſtus docet Matthęi 24. dicens: *Cęlum, & terra tranſibunt: verba autem mea non præteribunt;* Iuremeritò talem etiam ab homine exigit fidem, vt videlicet credat Deum eſſe veracem, & fidelem in verbis ſuis. Ex actibus enim fidei theologicæ, qua quis firmiter credit, Dei promiſſionem eſſe infallibilem, Deumq; in ſuis promiſſionibus mentiri non poſſe, exoritur fiducia, ac confidentia in Deum obtinendi id, quod ab eo ſalubriter poſtulatur. 406.

Deus exigit ab orante, vt credat, Deum eſſe veracem, ac fidelem in ſuis promiſſionibus.

Hac de cauſa in prędictis omnibus promiſſionibus Deus vel pręmittit aliquam particulam, vel aliquam includit ſignificantem fidem eſſe neceſſariam: vt Matthæi 17. & 21. *Si habueritis fidem, & non hęſitaueritis, &c.* & Marci 11. *Habete fidem Dei, &c. Qui non hæſitauerit in corde ſuo, ſed crediderit quodcumque dixerit fiat, fiet ei.* & Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint,*

derint, &c. Et in alijs ponit illas particulas: *credite, creditis, credentes,* vt oſtendat eos, qui volunt aliquod ſalutare animæ, vel corpori infallibiliter à Deo obtinere (inter alia, quæ neceſſaria requiruntur, de quibus agetur *articulis ſequentibus*) debere firmiter credere, non ſolùm Deum eſſe omnipotentem, ſapientiſſimum, ac ſummè bonum; ſed etiam ſummè veracem, atque fidelem in verbis ſuis, ſuiſq; promiſſionibus; ideòq; non tantùm poſſe, & ſcire; ſed ratione nedum ſuæ bonitatis, ſed promiſſionis, ac fidelitatis id, quod ab eo ſalutare petitur, elargiri velle. Quam fidelitatem, ac veritatem Dei benè fatetur Folengius in illa verba pſal. 144. *Fidelis Deus, &c.* dicens: *Dominus in omnibus pollicitationibus ſuis verax eſt, ac dignus, cui conſtans habeatur fides.* Idipſum docet ibi Titelmanus: *Fidelis, ac verax eſt Deus in omnibus verbis ſuis, nihil promittens, quod non fideliſſimè adimpleat in tempore ſuo; neque falſum quicquam, aut vanum loquens, quod à veritate ſit alienum.* Apertè, & eruditè teſtatur Scribonius in Super. Relig. lib. 1. c. 27. *Non enim,* ait, *ſponſionibus, quàm factis locupletior eſt Deus. Etiam montes promiſit transferendos, mortuos ad vitam reuocandos. Audeat proinde ſperare homo; maiora, qui poteſt, largietur Deus.* Hanc vno ore viriliter faſſi ſunt tres illi pueri Sidrach, Miſach, & Abdenago in fornace Babylonica dicẽtes:
Daniel. 3. *Benedictus es Domine Deus Patrum noſtrorum, & laudabile, & glorioſum nomen tuum in ſæcula: quia iuſtus es in omnibus, quæ feciſti, & vniuerſa opera tua vera, & viæ tuæ rectæ, & omnia iudicia tua vera.* En quomodo fatentur, ſe firmiter credere, Deum eſſe veracem in promiſſionibus ſuis, ideò non derelinquere ſperantes in ſe: ſicut ipſi verè à Deo non fuerunt derelicti; ſed in medio flammarum illæſi præſeruati. Habenti ergo ſufficientem notitiam diuinæ promiſſionis, nemini eſt dubitandum, neceſſariam eſſe fidem eius, ideſt, debere credere Deum eſſe veracem, & fidelem in ſuis promiſſionibus. Hoc ſolùm dubitandum remanet.

QVÆSTIO I.

An oporteat petentem diſtinctè habere notitiam huius promiſſionis, & ex fide illius petere, vt oratio habeat conditionem requiſitam ad impetrandum infallibiliter.

407. *Ratio dubitandi quæ. Multi promiſſionem ignorãt, & tamen impetrant. Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis.*

RAtio difficultatis eſt: quia difficile eſt, in hoc ſenſu hanc conditionem poſtulari ab omnibus piè orantibus; ſunt enim multi fideles, & idiotæ, & ignorantes, qui nunquam de tali promiſſione quicquam audierunt: vel vim eius, & efficaciam numquam ſatis intellexerunt propter ruditatem ſuam; & nihilominus magna fide, & pietate orant, credentes Deum eſſe omnipotentem, & miſericordem, & hoc ſatis eſſe ad poſtulandum ab illo cum magna fiducia.

Huic difficultati reſpondet Suarez *tom. 2. de Religione, lib. 1. de Oratione cap. 24. num. 3.* dicens: per ſe teneri omnes Chriſtianos ad ſciendam, & intelligendam hanc diuinam promiſſionem, vt ex fide explicata illius ora-

poſſint. Nam hoc planè Chriſtum Dominum voluiſſe videtur in locis citatis *num.* 405. Nihilominus tamen cenſet, ſi quis habeat ignorantiam inuincibilem talis promiſſionis, & petat,credendo firmiter,Deum poſſe dare, quòd petitur, & eſſe bonum,ac miſericordem ad dandum, (ſi & nobis expediat; & ex parte noſtra non ſit impedimentum) illam eſſe ſufficientem fidē, quam videtur etiam poſtulaſſe Chriſtus Matthæi 9. quando dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* Qui enim ſic orat,vult certè orare ex perfecta fide, & eo modo, quo Deus vult orari; (ideòq; habet implicitam fidem, & promiſſionis, & effectus eius) vt conditio impleatur. Item qui ſic credit in Deum, credit illi tanquam primæ veritati, ergo implicitè credit, illum eſſe fidelem, ac veracem, ac proinde impleturum promiſſiones ſuas, quamuis fortè ignoret in particulari,an fecerit. *Ignorantia inuincibilis excuſat.*

Cur autem aliqui (licèt in oratione diuinam contemplentur prouidentiā meditentur bonitatem, ac conſiderent veritatem, ac fidelitatem) non impetrent id, quod petunt, prouenit ex defectu alicuius ex conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis, de quibus *in ſequenti articulo* pertractabitur.

ARTICVLVS IV.

De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.

ANtequam ad conditiones orationis ad impetrationem infallibilem requiſitas deueniatur. 408. *Oratio (vt petitio eſt) ex ſe eſt apta ad impetrandum.*

Primò eſt obſeruandum, orationem ex hoc peculiari capite, quo eſt petitio, habere propriam, & peculiarem aptitudinem ad impetrandum: nam petitio ex natura ſua ad hoc ordinatur, vt animum alterius inducat ad dandum id, quod petitur, non quia emitur, nec quia ſoluitur, nec quia aliquis illud meretur; ſed ſolùm quia petitur, & rogatur: quatenus conſentaneum eſt bonitati, vel liberalitati eius,qui rogatur,moueri ad dandum ſolùm,quia rogatur: hoc ergo modo aptitudo ad impetrandum propria eſt orationis inter omnia virtutum opera. Vnde licèt alia virtutum opera poſſint orationem iuuare ad impetrandum, vt ieiunium, eleemoſina,& cæt. nihilominus in alijs operibus non poteſt eſſe propria impetratio abſq; oratione propter rationem factam; ſed per ſe ſolùm benè diſponunt, aut merentur. Ita docet Suarez *to.* 2. *de Relig. lib.* 1. *de Orat. c.* 23. *nu.* 1.

Secundò certum eſt, orationem habere peculiarem Dei promiſſionem, 409. ratione cuius hæc impetratio eſt ſuo modo certa, & infallibilis. Si enim ſpectemus ſolam rationem petitionis, habet quidem oratio ex illa aptitudinem, vt dixi,ad impetrandum, quæ poteſt appellari ſufficientia; non tamen habet talem efficaciam, quæ certum, & infallibilem reddat effectum: quia non eſt cauſa neceſſitatem inducens,vt rectè dixit D.Thom. 2.2. *q.* 83. *ar.* 1. Vt ergo oratio habeat hanc efficaciam in impetrando, neceſſaria fuit promiſſio. Hæc ergo promiſſio frequenter repetitur in ſcripturis: vt habetur ſupra *in parua ſylua num.* 243. *& articulo præcedenti num.* 405. *Vt oratio infallibilem conſequatur effectum, requiritur promiſſio.*

Tertiò

410. *Promiſſio Dei non eſt abſoluta, ſed conditionata.*

Tertiò certum eſt, hanc promiſſionem Dei non eſſe omninò abſolutam; ſed ſub aliqua, vel aliquibus conditionibus, quibus poſitis, erit infallibilis impetratio, non verò abſque illis. Ratio eſt: quia quod Deus promittit, eo modo, quo promittit, infallibiliter implet: vt enim ait Apoſtolus 2. Timoth. 2. *Fidelis Deus eſt, ſeipſum negare non poteſt*. Videmus autem (vt notauit Auguſtinus *tract.* 73. *&* 81. *in Ioannem*,) non omnia, quæ petimus, nobis concedi; ergo ſignum manifeſtum eſt, promiſſionem non eſſe abſolutam: Nam ſi eſſet ita abſoluta, vt in oratione nullam aliam conditionem poſtularet, præter petitionem, ſemper impleretur; nam hoc pertinet ad veritatem, & infallibilitatem promittentis. Signum eſt ergo, promiſſionem eſſe conditionatam: quia inter illa duo membra non datur medium. Vnde fit, orationem (ſi non habeat conditiones neceſſarias ex vi promiſſionis) non impetrare: quia promiſſio conditionata, non impleta conditione, non inducit obligationem; quia conditionalis nihil ponit in eſſe. Dico autem, talem orationem non impetrare ex vi promiſſionis: quia non repugnat impetrare ex benignitate Dei; ſicut poſſet impetrare oratio, quamuis Deus nihil promiſiſſet, ſolùm ob congruentiam, quam habet cum diuina bonitate, & liberalitate; quamuis ad hoc ipſum aliquas conditiones requirat, vt videbimus; plures tamen conditiones requiruntur, vt ex vi promiſſionis impetret; & tunc ſi illas habuerit, erit infallibilis impetratio: quia conditionalis, impleta conditione, tranſit in abſolutam: Ita eruditè docet Suarez *loco cit. nu.* 3. Tota ergo difficultas eſt in explicandis conditionibus, ſub quibus facta eſt talis promiſſio. Nicolaus de Lyra *in cap.* 11. *Lucæ*, & Vgo Cardinalis *in cap.* 15. *Ioannis* tres aſſignant conditiones, ſcilicet quòd petat piè, perſeueranter, & pro ſe. D. Thomas autem 2. 2. *q.* 83. *ar.* 15. ad quatuor illas reuocat, ſcilicet vt quis neceſſaria petat ad ſalutem, & piè, & perſeueranter, ac pro ſe petat. Nos ergo pariter ad quatuor reuocabimus, nempe vt quis petat piè, & ex fide inhæſitante, & perſeueranter, & pro ſe petat.

Oratio ex vi promiſſionis nõ impetrat, niſi conditione adimpleta.

Conditio prima ad impetrationem infallibilem requiſita.

411. *Oratio impetratoria debet eſſe de re bona, & honeſta.*

PRima ergo conditio eſt, vt quiſque piè petat, ideſt, vt oratio ſit de re bona, & honeſta; atq; adeò, vt ipſa oratio bona, & honeſta ſit, neceſſaria, vel ad ſalutem vtilia poſcat: quod eſt petere ſecundùm diuinæ voluntatis beneplacitum, vt ait Ioan. primæ ſuæ can. cap. 5. *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus, ſecundùm voluntatem eius, audit nos. Et ſcimus, quia audit nos, quicquid petierimus*. Voluntas autem Dei eſt, vt docet ipſamet Veritas Lucæ 12. vt primò regnum Dei, deinde alia neceſſaria ad victum, & veſtitum inquiramus: *Veruntamen*, ait, *quærite primùm regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis*. Quem ordinem in petendo habemus in Oratione Dominicali: vt ipſe Ioannes admonet eodem cap. *Scimus*, ait, *quoniam habemus petitiones, quas poſtulamus ab eo*. In quibus primò gloriam Dei quærimus; ſecundò quæ ſaluti animæ ſunt neceſſaria; tertiò quæ ad ſuſtentationem corporis ordinantur. In primis ergo præmittitur quaſi prologus orationis illud verbum:

Petitiones Dominicales exponuntur.

Pater

Pater noſter.

PRimò, vt ſciamus, ad quem verba dirigantur; quod vtiquè neſciretur, ſi abſolutè inciperemus in prima petitione dicentes: *Sanctificetur nomen tuum.* Secundò ad captandam beneuolentiam: quia cum vocamus Patrem eum, à quo petimus, inclinare volumus affectum eius, vt nobis tanquam filijs ea, quæ petimus largiatur: quia Pater nomen amoris, & dulcedinis eſt, teſte Ariſtotele 2. *Polit.cap.* 1. Dicitur autem Deus *Pater noſter* per creationem, & gubernationem. Deuter. 32. *Nunquid non ipſe eſt Pater tuus, qui poſſedit te, fecit, & creauit te.* 412. *Cur Deum vocemus Patrem.*

Nec voluit dicere *Pater meus*, quod ſoli Chriſto conuenire poteſt, qui eſt Dei filius per naturam; ſed *Pater noſter*, quod omnibus eſt commune; quia nos omnes conuenimus in vna ratione filiationis, ſcilicet per adoptionem: ita benè docet Abulenſis *quæſt.* 103. *in cap.* 6. *Matthæi.* Immò aliam rationem addit *eodem loco* dicens: *Quia Chriſtus voluit charitatem conſtituere inter omnes homines, ita quòd ad inuicem ſibi communicarent ſpiritualia bona; ideò voluit, quòd nemo, quando oraret, pro ſe ſolo oraret, ſed pro omnibus: ideò dixit* noſter, *ita quòd neceſſe ſit ex forma orandi pro omnibus orare.* Idipſum teſtatur D. Cyprianus lib. de orat. dom. dicens: *Non autem dicimus* Pater meus, *ſed* Pater noſter; *quia pacis, & vnitatis Magiſter noluit ſigillatim, & priuatim precem fieri, vt quis cùm precatur, pro ſe tantùm precetur;* publica eſt enim nobis, & communis oratio, & quando oramus, non pro vno tantùm, ſed pro toto populo preces fundimus: quia totus populus vnum ſumus. *Cur Deus vocetur Pater noſter, & nõ meus.*

Qui es in Cęlis.

DIcitur *qui es in cęlis*: non quia Deus in cęlo tantùm exiſtat: quia vbique non localiter, ſed immenſiuè exiſtit: ſed ad patris noſtri carnalis differentiam dicitur; quia nos patrem habemus in terris, ad quem tamen preces nequaquam dirigimus; cum ea bona, quæ in Oratione Dominica recluduntur, nobis concedere nequeat; eò quòd ipſe pariter horum bonorum, quæ petimus egeſtate laboret: vt ergo ad quem preces dirigimus, planè cõſtet, dicimus: *Pater noſter, qui es in cęlis,* quaſi dicatur, quòd cęleſtẽ Patrẽ, & non terreſtrem obſecramus: ita Abulenſis *loco citato.* Vel vt homo deſideria ſua à terrenis ſubtrahat, cum patrem in cęlis habeat: ita inquit Chryſoſt. ſuper Matth. *vt ſciamus nos habere patrem terreſtrem; & erubeſcant ſe terrenis rebus ſubſternere qui patrem habent in cęlis.* 413. *Qua ratione Deus dicatur eſſe in cælis.*

PETITIO I.

Sanctificetur nomen tuum.

HÆC eſt prima petitio, in qua honorem Dei perquirimus; & iſta alijs iure pręmittitur: nam cũ homo magis Deum, quàm ſe ipſum teneatur 414. *Quomodo nomen Dei à nobis ſanctificari poſſit.*

tur diligere, priùs Dei bonum, ideſt honorem Dei, & gloriam quàm propria commoda debet poſtulare: ita inquit Chryſoſtomus: *Digna eſt enim Deum precantis oratio, nihil petere ante Patris gloriam; ſed omnia eius laudi poſtponere.* Nomen autem Dei ſanctificari petimus, ideſt ſanctum haberi, vel ab omnibus gentibus reputari, ita quòd nihil Dei nomine ſanctius eſſe exiſtiment; illudque in omnibus, & ſuper omnia debitis honoribus proſequantur; & hoc eſt, quod ante omnia eſt petendum: Ita dicit Auguſtinus lib. de ſerm. Dom. *Poſtquam dictum eſt, qui eſt, qui petitur, & vbi habitat, iam videamus, quæ ſint petenda. Primum autem omnium, quæ petuntur, hoc eſt, ſcilicet* ſanctificetur nomen tuum, *quod non ſic petitur, quaſi non ſit ſanctum Dei nomen; ſed vt ſanctum habeatur ab omnibus, ideſt ita innoteſcat Deus, vt non æſtimetur aliquid ſanctius, quod magis offendere timeant.*

PETITIO II.

Adueniat regnum tuum.

415. *Quid per regnũ Dei intelligatur.*

GLoſſa ordin. *Hic ſpiritus intelligentiæ petitur, quo mundatur cor, vt Deus videatur: duritia, & poteſtas diaboli excluditur.* Et congruè ſequitur: *vt poſt adoptionem filiorum regnum petamus, quod filijs debetur.* Vnde ſequitur: *adueniat regnum tuum.* Quod ita dictum minimè eſt, quaſi modò Deus non regnet in terra, ſemperq; in ea regnauerit. *Adueniat* ergo accipiendũ eſt, ac ſi dicat, vt omnibus manifeſtè hominibus pateat, à quibus tanquam ſplendor à cæcis non contemplatur, quod ignorare nemo valebit, cùm Dominus ad iudicandum venerit.

PETITIO III.

Fiat voluntas tua ſicut in cęlo, & in terra.

416. *Quomodo voluntas Dei fieri poſſit ab hominibus in terra, ſicut in cælo.*

AVguſtinus: *ſicut in Angelis, qui ſunt in cęlo voluntas tua fit, vt te perfruantur nullo errore obnubilante eorum ſapientiam: nulla miſeria impediente eorum beatitudinem; ita fiat in Sanctis tuis, qui in terra ſunt, & de terra (quantùm ad corpus attinet) facti ſunt.* Item: *fiat voluntas tua:* rectè intelligitur, *obediatur præceptis tuis ſicut in cęlo, & in terra,* ideſt, *ſicut ab Angelis, ita ab hominibus; non quod ipſi faciant, vt velit Deus; ſed quia faciunt, quod ille vult, ideſt faciunt ſecundùm voluntatem eius.* hæc Auguſt. *lib. de ſerm. Dom.* Poſtquam enim in præcedenti petitione beatitudinem propter ſe appetendam Chriſtus ſupra innuerat, hìc illa inſinuat, per quæ ad beatitudinem peruenitur. Primum autem, ac pręcipuum, quod nos æternæ vitæ beatitudinem conſequi facit, eſt noſtræ cum diuina voluntatis conformatio, vt taliter nempe viuamus, qualiter ipſe nos viuere ordinauit.

PETI-

PETITIO IV.
Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.

ETSI Doctores nonnulli verba hæc tam de ſacramentali, quàm naturali, ſeu materiali pane exponant; meliùs tamen, inquit Toſtatus *q. 3. in cap. 6. Matth.* de materiali (vt pluribus probat rationibus) intelligenda eſſe videntur. Dicendum eſt ergo, quòd hic materialis panis, ideſt ſuſtentatio in omnibus neceſſarijs poſtulatur: Homo enim, qui viatoris more ad terminum æternæ vitæ progreditur,ad illum niſi per hanc vitam,in qua tantum illius beatitudinis præmia promeremur, nequit peruenire. At mortalis hæc vita ſine multarum neceſſitatum grauamine peragi nequit, & ſicut (vt nobis benè ſit) in æternam ingredi expedit vitam, ita ſubſtentationem habere quandiù viuimus, expedit, vt ſic viuentes beatitudinem mereri poſſimus; quod autem appetere licitum eſt, etiam petere licitum iudicatur. Itaque nobis ad vitam neceſſaria poſcimus, & omnia panis nomine intelligenda cenſentur: quia ſacræ ſcripturæ modus eſt, quidquid in cibum,& potum venit, per panem intelligere: vnde 1. Reg. 14. dixit Saul: *maledictus homo, qui comederit panem vſque ad veſperam*; & tamen Ionatas Saul filius, quia mel comedit, vibratam maledictionem luendo pęnas incurriſſe clarè patet; ſic videtur, quòd etiam mel panis nomine intelligeretur; & ſic eandē rationem de omnibus alijs ad cibum ſpectantibus prorſus militare (vt probat Toſtatus quæſt. eadem) eſt cenſendum. In præſenti autem panis nomine omnia tam ad victum, quàm ad veſtitum neceſſaria intelligi docet Hieronymus ſuper Matth. *Alij putant*, ait, *panem ſimpliciter ſecundùm Apoſtoli ſermonem dicentis; habentes victum, & veſtimentum his contenti ſumus*. Senſus igitur eſt: *panem noſtrum quotidianum*: ideſt alimentum in cibo, & potu quotidianum, quod nobis ad vitæ ſuſtentationem quotidie neceſſarium eſt, *da nobis hodie*, pro iſto nempe die, & ſic de cęteris ordinatim. 417. *Quid per panē quotidianum petant Chriſti fideles.*

PETITIO V.
Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.

POST *ſubſidium cibi petitur & venia delicti*, inquit Cypr. lib. de orat. Dom. *vt qui à Deo paſcitur,in Deo viuat; nec tantū preſenti vitæ;ſed æternæ conſulatur, ad quam venire non poteſt,ſi ei peccata non donentur;* quæ,debita Dominus appellauit,ſicut alibi dixit: *Dimiſi tibi omne debitum, quia rogaſti me,* vnde ſequitur *(dimitte nobis debita noſtra) quare neceſſariè, & ſalubriter admonemur qui peccatores ſumus, quòd pro peccatis rogare compellimur; & ne quis ſibi quaſi innocens placeat, & ſe extollendo plùs pereat, inſtruitur ſe peccare quotidie, dum pro peccatis quotidie iubetur orare*. Nec valet alicuius in hac oratione adimpleri petitio, qui proximo in ſe peccanti haud noxam dimiſerit; nam dum dicitur: *Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus* 418. *Homo, quia quotidiè peccat, quotidiè petere debet ſibi dimitti peccata.* *Qui peccata nō dimittit proximo, petit à Deo ſibi peccata nō remitti.*

 debito-

debitoribus noſtris: tunc orans hoc verbis proprijs clarè profitetur, & dicit: *dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris:* ideſt: dimitte nobis peccata noſtra eo modo, quo nos inimicis noſtris in nos peccantibus culpas dimittimus. Vnde egregiè Chryſoſtomus ſuper Matth. *cum qua ſpe orat qui inimicitiam ſeruat aduerſus alterum, à quo forſitan leſus eſt? ſic enim ipſe orans mentitur; dicit enim, remitto & non remittit, ſic & à Deo petit indulgentiam, & non illi indulgetur:* Ita Auguſt. in Enchiridion inquit: *quiſquis autem roganti & deprecanti, ſeu pænitenti ex corde non dimittit, nullo modo æſtimet à Domino ſua peccata dimitti.*

PETITIO VI.

Et ne nos inducas in tentationem.

419. *Qua ratione fidelis petat, nõ induci in tẽtationem.*

HÆC ſexta petitio eſt, in qua à tentationum procellis liberari expoſcimus, in quantùm tentatio quoddam malum eſt, per quod homo priuatur felicitate; quia qualiter per patrata peccata ad beatitudinem nobis recluditur aditus, & ita debita nobis dimitti perquirimus; taliter per tentationum flatus de proximo in peccata, per quæ à beatitudinis gaudio arcemur, ruere dubitamus: Ita Toſtatus *quæſt.* 118. *in c. 6. Matth.* Sciendum autem, quòd hic, ne tentemur, vel ne nos tentari permittat, à Deo non quærimus; ſed ne nos in tentationem induci, ideſt in ea ſuccumbere permittat; quia tentari nobis aliquoties eſt vtile; & per hoc ab hoc bono priuari non quærimus; ſed cum tentationi ſuccumbere per ſe nec bonum, nec vtile ſit; ideò hoc à nobis auferri poſtulamus: ita inquit Auguſt. lib. de ſerm. Dom. *Aliud eſt induci in tentationem, & aliud tentari: nam ſine tentatione probatus nemo poteſt eſſe ſiue ſibi, ſiue alteri: Deo autem ante omnes tentationes quiſque notiſſimus eſt; non igitur oratur hic, vt non tentemur; ſed vt non inferamur in tentationem: vt ſi quiſpiam ſit, cui neceſſe eſt, ipſe examinari, non orat, vt igne non contingatur; ſed igne non exuratur.*

PETITIO VII.

Sed libera nos à malo. Amen.

420. *De quo malo petat fidelis liberari.*

PEtitio iſta ſeptima eſt, quam plurimi de interiori malo, de fomite ſcilicet, à quo tentatio, ac peccatum trahit originem, volunt interpretari. Alij pro dæmone, quem propter malitiæ excellentiam malum vocant, malunt vſurpari. His non obſtantibus, meliùs cum Toſtat. *in cap. 6. Matth. ad literam, & quæſt.* 119. *eod. cap.* petitionem hanc de quouis malo, (exceptis peccatis præteritis, ac tentationibus ad peccata inducentibus: quia de illis in anteactis petitionibus eſt pertractatum) intelligendam eſſe videtur de aduerſitatibus nempe, infirmitatibus, ac fortuitis malis, vt ferro, & igne, aquarum ſubmerſione, terræmotu, peſte, ſubitanea morte, maleficijs, obſeſſionibus, diabolicisq; vexationibus, cæteriſue periculis, quibus ſubiacet fragi-

fragilitas humana: nam ab his homo liberari nequit, niſi eũ Deus liberum abire permiſerit: quia etſi ſe diligentiſſimè cuſtodiat, in tutiſſimis locis commorando, attamen pericula omnia euadere nequit, quin aliquibus caſualibus ſuccumbat; & ſic à malis quibuſcumque, quæ ab extrinſeco inferuntur, generaliter liberari poſtulamus: Ita Auguſt. *lib. de ſerm. Dom. in monte* ad probandum hoc vltimum, quod in oratione dominica habetur: *Tam latè patet*, inquit, *vt homo chriſtianus in qualibet tribulatione conſtitutus in hoc gemitus edat, in hoc lacrymas fundat*.

Amen. Ideſt, ita fiat: ſic dicit Hieronymus ſuper Matthæum. *Amen enim, quod in fine conſtat ſcriptum, ſignaculum eſt Dominicæ orationis*, quod Aquila interpretatus eſt, *fideliter*. & nos *verè* poſſumus dicere, ideſt *verè ſic erit, vt petimus*.

Ex petitionibus prædictis colligitur, bonorum duplex eſſe genus: quędã enim bona ſpiritualia dici poſſunt, alia temporalia: Spiritualiũ, alia ad Deum pertinent; alia nobis conueniunt. Quæ ad Deum pertinent, ſunt honor, & gloria; quæ à nobis deſiderantur ipſi Deo in prima petitione cùm dicimus: *Sanctificetur nomen tuum*. Quæ verò nobis conueniunt, ſunt beatitudo, quam petimus, dum dicimus: *Adueniat regnum tuum*; & auxilium ad faciendam voluntatem Dei, eius mandata obſeruando; quod petimus, dum dicimus, *Fiat voluntas tua, &c.* Sic pariter petimus, vt remoueat impedimenta, nempe peccata, & lapſum in tentationes, ſeu in peccata, quæ petimus in quinta, & ſexta petitione. 421.

Bona alia ſpiritualia, alia temporalia.

Sub bonis ſpiritualibus comprehendimus omnia bona honeſta, quibus nemo poteſt malè vti, ſiue ſint gratia, & ſupernaturales virtutes, ac earum opera: ſiue ſint virtutes morales acquiſitæ cum actibus ſuis. Sub temporalibus verò comprehendimus omnia bona fortunæ, & bona corporis; vt ſunt vita, & ſalus; & bona etiam animi, quibus malè vti poſſumus; vt virtutes intellectuales, ſcientia, ars, &c. Horum verò bonorum quædam ſunt per ſe conuenientia naturæ, ac proinde per ſe appetibilia ſecundùm rectam rationem propter bonum, & conuenientem ſtatum naturæ, niſi aliquid per accidens obſtet; vt vita, ſalus, & ſcientia. Alia verò ſunt bona de ſe indifferentia, quæ propter ſe appetibilia non ſunt; ſed tantùm propter vtilitatem ad alia bona per ſe, & honeſtè appetibilia; vt ſunt honor, fama, potentia, diuitiæ, &c. Vnde inter hæc quędam ſunt vel ſimpliciter, vel moraliter neceſſaria ad conſequenda, vel ad conſeruanda alia bona per ſe naturæ conuenientia; vt eſt victus neceſſarius, & veſtitus, & bonum nomen neceſſariũ ad vitæ tranquillitatem: & de his bonis omnibus intelligitur petitio quarta, dum dicimus: *Panem noſtrum quotidianum, &c.* & vltima petitio; *Sed libera nos à malo*, eis oppoſito: Ita docet Toſtatus *quæſt.* 120. *in c.*6. *Matthæi.* Quædam verò ſuperabundantia, vt diuitiæ, magni honores, &c. & hæc bona Chriſtus non docuit, nec voluit in oratione dominicali poſtulari.

Bona ſpiritualia.

Bona temporalia.

Bona temporalia per ſe appetibilia ſecundũ rectam rationẽ.

Bona indifferentia neceſſaria ad conſeruanda bona per ſe naturæ conuenientia.

Bona indifferentia ſuperabundantia.

Hoc ſolùm remanet ſtatuendum, quęnam prædictorum bonorum ſint à Deo petenda abſolutè; & quęnam ſub conditione, videlicet ſi conducant ad beatitudinem, & futura ſint inſtrumenta virtutum: Quod præſtabitur ſequentibus quæſtionibus.

QVÆSTIO I.

An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint.

422. *Spiritualia bona abſolutè petenda ſunt.* RESpondetur, hæc bona abſolutè, & ſimpliciter petenda eſſe, nec neceſſarium eſſe aliquam conditionem nos adiungere. De hoc nulla eſt controuerſia; quia per ſpiritualia bona intelligimus vitam ęternam, & omnia bona, & media, quæ ad illam obtinendam conferre poſſunt.

Primò, hæc omnia maximè à Deo eſſe petenda, conſtat ex oratione Dominica ſupra explicata, in qua ferè omnes petitiones ſunt de his ſpiritualibus bonis; illa autem oratio eſt quaſi exemplar, & ſumma omnium, quæ à Deo peti poſſunt. Propter quod dixit Auguſtinus Epiſt. 121. c. 12. *Si rectè, & congruenter oramus, nihil aliud dicere poſſumus, niſi quod in hac oratione Dominica poſitum eſt.* Et ſermone 128. de Tempore. *Hæc oratio compendioſis verbis ſeptem petitionibus omnes ſpecies orationis comprehendit.* Idem. *Sermone 22. ad Fratres in Eremo.* Nam ad bona ſpiritualia pertinet in primis, vt Deus in nobis glorificetur; deinde vt ęternam beatitudinem conſequamur; ac ſubinde, vt dum hic viuimus, voluntatem Dei impleamus. Et quia hoc ſine diuinæ gratiæ auxilio pręſtari non poteſt, hoc etiam a nobis ſemper, & vbiq; ac maximè poſtulandum eſt. Vnde conſequenter etiam petimus remiſſionem peccatorum, vtriq; cum diſpoſitione neceſſaria ad illam obtinendam. Ac denique ob fragilitatem noſtram victoria contra tentationes, & defenſio ab omnibus malis petenda eſt; hæc enim omnia in illa oratione continentur. Et per vniuerſam Scripturam ſparſæ ſunt huiuſmodi orationes, ac petitiones, prę ſertim *per totum corpus Pſalterij*, vt dixit Innocentius primus *epiſt. 25. quæ apud Auguſtinum eſt nonageſima prima.* *Orationes Eccleſiæ præcipuè de quibus ſint.* Eccleſia etiam in ſuis orationibus hoc frequentiſſimè orat: vt Deus actiones noſtras aſpirando prępeniat, & adiuuando proſequatur. Item vt gratiam mentibus noſtris infundat, vt tandem ad reſurrectionis gloriam perueniamus. Sic vt omnibus aduerſis, vel contra omnia aduerſa muniamur: vt à pondere peccatorum noſtrorum liberemur: vt noſtras rebelles compellat, ideſt efficaciter moueat voluntates, & ſimilia.

§. I.

423. *Docent Theologi.* HOc docent omnes Theologi, D. Thomas 2. 2. *q.* 83. *art.* 5. Medina *Codice de Orat. quæſt.* 5. Alexander Alenſ. 4. *par. quæſt.* 26. *memb.* 3. D. Antonin. 4. *par. tit.* 5. *c.* 3. Sylueſter *verbo Oratio num.* 5. Nauarrus *in Enchirid. de Oratione cap.* 1. Ioſeph Angles *Flor. Theolog. qq. in* 4. *ſent. tract. de Oratione quæſt.* 9. *diffic.* 4. Suarez *tom.* 2. *de Religione lib.* 1. *de Oratione c.* 20. *Ratio dictat.* & alij communiter. Ratio eſt: quia hæc bona ſunt maximè per ſe honeſta, & amabilia, & præcipuè à Deo ipſo intenta, & in gloriam ſuam, ac bonum noſtrum deſiderata; ergo oratio pro talibus bonis, & ex obiecto eſt maximè honeſta, & diuinæ voluntati conformis. Sic D. Thomas in generali quęſt.

qua

qua interrogat: *An aliquid determinatè in oratione ſit petendum*, concludit illa bona, quibus malè vti non poſſumus: (quia illis, aut beatificamur, aut beatitudinem meremur,) determinatè petenda eſſe. Intellige autem determinatè, ideſt abſolutè; id enim probat: *quia*, inquit, *hæc bona Sancti orando abſolutè petunt, ſecundùm illud Pſalmi 79. Oſtende faciem tuam, & ſalui erimus*. Et illud *Pſalmi 118. Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum*. Ratio etiam indicatur ab eodem D. Thoma in ſolutionibus argumentorum: quia nulla conditio neceſſaria eſt ex parte noſtra, cum hæc ſint maximè bona noſtra; nam in eis noſtra ſalus, & felicitas poſita eſt. Nec ex parte rei poſtulatæ: quia, cum hæc bona de ſe talia ſint, vt nemo eis malè vti poſſit, iniuria quodammodo illis fieret, apponendo conditionem (*Si nobis expedit*) vel aliam ſimilem. Nec ex parte Dei: tum quia ſcimus eſſe conforme diuinæ voluntati, quòd hæc bona habeamus, vt ait Paulus 1. Theſſal. 4. *Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra*: tum etiam quia ipſemet Spiritus ſanctus inſpirat nobis abſolutum deſiderium talium bonorum; & hoc modo, *adiuuat*, teſte Paulo Rom. 8. *infirmitatem noſtram*; & talia bona nos poſtulare Verſ. 26.
facit: tum denique quia hæc bona maximè in Diuinam redundant gloriam, quam ipſe Deus in ſuis operibus præſertim intendit.

QVÆSTIO II.

An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint.

ANte quæſtionis ſolutionem priùs aduertendum eſt, aliud eſſe petere 424.
aliquid propter ſe, vel propter aliud: aliud petere abſolutè, vel ſub conditione.

Petere propter ſe quid ſit. Petere propter aliud quid ſit.

Petere propter ſe, eſt petere tanquam bonum propter ſe amabile, cui opponitur petere propter aliud; hæc igitur duo idem valent, quod petere vt finem, vel vt medium. Vnde ſicut duplex eſt finis, ſcilicet vltimus, & proximus; ita dupliciter poteſt aliquid propter ſe peti, ſcilicet tanquam finis vltimus: vel tanquam finis proximus.

Aliquid poteſt peti tantùm propter ſe.

Similiter aliquid duobus modis dici poteſt eſſe propter aliud, ſcilicet ex formali, aut virtuali relatione operantis; vel ex vi operis, ſeu modi operandi; eodem duplici modo poteſt aliquid peti propter aliud. Vnde fit, vt aliquis modus petendi aliquid propter ſe repugnet cum omni modo petendi propter aliud, vt quando aliquid petitur tanquam vltimus finis: vt beatitudo non poteſt peti niſi propter ſe.

Aliquid poteſt peti propter ſe, & propter aliud.

Aliquando verò idem poteſt ſimul peti propter ſe, & propter aliud, vel ex vi operis, vel ex relatione operantis; vt contingit in bono, quod propter ſe petitur ſolùm tanquàm finis proximus; vt ſcientia, quæ eſt bonum honeſtum propter ſe appetibile, quæ tamen poteſt etiam ordinari ad finem vltimum, nempè ad conſequendam beatitudinem: Vel ſanitas corporis, quæ poteſt peti, & propter ſe (vt eſt quid bonum vtile, & honeſtum;) & propter aliud, ſcilicet vt poſſit ea vti ad Deum laudandum, puta ad verbum Dei enunciandum; vel confeſſiones peccatorum audiendas, vel aliud quid ſimile operandum.

 At

425. *Tam bonum propter ſe, quã propter aliud poteſt & abſolutè & conditionatè peti.* At verò petere abſolutè, vel ſub conditione quoad vtrumq; membrum cadere poteſt tam in bonum propter ſe, quàm propter aliud poſtulatum: quia vtrumq; poteſt ſub conditione aliqua deſiderari, vel abſolutè. Nam licèt ego non deſiderem ſalutem corporis, niſi propter diuinam gloriam; nihilominus poſſum abſolutè illam deſiderare: quia & abſolutè deſidero finem, & abſolutè etiam cupio per hoc medium illum finem conſequi; atq; ideò poſſum etiam abſolutè petere, vt Deus & illud bonum mihi tribuat, puta ſanitatem; & ad illum finem conferre faciat; qui videtur eſſe modus valde vſitatus, & vulgaris petendi hæc bona temporalia, quando in aliqua abundantia, vel excellentia non deſiderantur.

§. I.

426. *Bona temporalia conueniẽtia naturæ licitè poſſunt peti propter ſe vt fines proximi. Quomodo.* DIco ergò primò. Quædam ſunt bona humana, ac tẽporalia, de quibus ſupra *nu.* 420. *&* 421. quæ licitè poſſunt propter ſe peti tanquã fines proximi (dummodo ſecundùm rectam rationẽ deſiderentur, ac petantur) ſicut ex ſe amabilia ſunt; vt conſeruatio vitæ, corporis integritas, & ſanitas, ſcientia, ſeu cognitio veritatis, & ſi quæ ſint alia huiuſmodi bona. Nam aliqua ex his bonis licitè amantur, & deſiderantur propter ſe, ideſt propter conuenientiam, quam habent cum natura rationali; conuenientiam (inquam) recta ratione regulatam; nam ratio recta dictat, conſeruandam eſſe naturam, & procurandam corporis ſanitatem, vel ſcientiam, aut aliquid huiuſmodi; & hæc bona eſſe per ſe appetibilia, (per ſe loquendo;) ergo eodem modo ſunt petibilia; (vt ita dicam): quia ex Auguſtino *illud honeſtè petitur, quod honeſtè deſideratur.*

Ratio dictat. Ampliùs declaratur. Illa licitè, & rectè peti poſſunt abſolutè, & ſine vlla conditione, in quorum petitione nulla eſt circunſtantia mala per ſe, & ex intrinſeca ratione eius, ac præterea materia petitionis bona eſt; vt ſanitas, ſcientia, liberatio à maleficijs, & alijs periculis (vt dictum eſt) ergo licitè ſine vlla conditione peti poſſunt. Hoc manifeſtè clarum eſt: quia in petitione dictorum bonorum temporalium nulla eſt circunſtantia mala; nam ſi aliqua eſſet, maximè eſſet, quia talia bona non petuntur propter beatitudinem: At hoc non ita eſt, ergo, &c. Maior ſupponitur: quia etiam ſupponimus ex alijs circunſtantijs orationem rectè fieri, ſcilicet conuenienti tempore, loco, & modo, & ex recta fide, &c. Minor verò probatur: quia vel ille defectus non inuenitur: vel prout inuenitur, non eſt priuatiuus, (vt ſic dicam;) ſed negatiuus tantùm, ideſt non eſt de circunſtantia neceſſaria ad benè eſſe; ſed tantùm ad melius eſſe. Nam vel eſt ſermo de beatitudine naturali; vel de ſupernaturali? Item vel eſt de relatione operantis; vel de relatione, ſeu tendentia ipſius operis ex ſe. Si ſermo ſit de relatione operantis, verum eſt, tale bonum peti poſſe abſque morali malitia ſine tali relatione ad beatitudinem: quia hæc relatio operantis non eſt intrinſecè neceſſaria ad moralem bonitatem; vt patet de opere eleemoſinæ facto ex naturali miſericordia ſine vlla memoria beatitudinis, nec relatione formali, aut virtuali operantis. At loquendo de relatione operis, talia bona ſatis petuntur

tuntur propter beatitudinem eo ipſo, quòd propter intrinſecam conuenientiam honeſtam petuntur: Sic enim dicitur ad gloriam Dei facere, quiſquis quod honeſtum eſt operatur, etiamſi aliam relationem ipſe non adiungat: vt docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 17. num. 7.* ex D. Thoma 1. 2. *quæſt. 1.* dicente: *Quiſquis amat bonum, amare illud propter beatitudinem, ſaltem in communi*; multò ergo magis, qui verum aliquod bonũ, & honeſtum petit, cenſetur petere propter beatitudinem: quia vel petit partem aliquam, ſaltem minùs principalem, beatitudinis naturalis; vel accidens quoddam completæ beatitudinis ſupernaturalis. Confirmat hanc veritatem pręter D. Thomam 2. 2. *quæſt. 83. ar. 6.* & Suarez loco citato, Alexander Alenſ. 4. *par. quæſt. 26. art. 3.* §. 1.

§. II.

SED dicent aliqui: Etſi hæc bona ſint per ſe appetibilia; nihilominus talia ſunt, vt eis malè vti poſſimus, ergo temeritas quędam eſt, illa abſolutè petere; vt ergo prudens ſit petitio, neceſſe eſt, vt actu, vel virtute includat conditionem *ſi talia bona nobis profutura ſint ad beatitudinem*, ſeu *ad ſalutem animæ*; vel ſaltem *ſi nocitura non ſint*. Quod ſignificare videtur D.Tho. *loco cit. art. 5.* vbi relata ſententia Socratis ſubiungit: *Quæ quidem ſententia aliqualiter vera eſt quantùm ad illa, quæ poſſunt malum euentum habere, quibus etiam homo poteſt malè, & benè vti*. Et *in articulo 6.* ait: licitum eſſe, deſiderare bona temporalia, non principaliter; ſed vt quædam adminicula, quibus adiuuemur ad tendendum in beatitudinem. Vnde conſequenter ſignificat, ſolùm ſub ea ratione & conditione peti poſſe. 427. *Obÿcitur ex D. Thoma.*

Huic difficultati reſpondetur, nullum eſſe in hac vita bonum, quo homo pro ſua libertate non poſſit malè vti aliquo modo. Nam licèt virtutibus nō poſſimus vti tanquam principijs ad malos actus eliciendos; poſſumus tamen ex illis ſuperbire, & ita illis aliquo modo malè vti; idemq; eſt de peculiaribus auxilijs, aut fauoribus gratiæ; & nihilominus ex ſententia omnium hæc bona poſſumus abſolutè deſiderare, & petere; ergo illa ratio nō ſufficit, quominus etiam alia bona per ſe conuenientia naturæ poſſimus abſolutè petere: Ita eruditè docet Suarez *loco citato cap. 17. num. 9.* 428. *Satisfit obiectioni.*

§. III.

DIco ergo ſecundò. Non eſt temeritas, huiuſmodi bona temporalia abſolutè petere: quia qui hæc bona honeſtè deſiderat, hoc ipſo quantum eſt ex ſe illa deſiderat ad benè, & honeſtè illis vtendum: vnde nō oportet, vt ſub conditione illa petat, puta dicendo: *Domine da mihi ſanitatem mentis & corporis, libera me ab hoc maleficio, à dæmonis obſeſſione, à febre, vel ab alio malo, ſi ſit animæ meæ profuturum: vel ſi tu ſcis, quod ſit expediens animæ meæ:* Sed potiùs vt ſimul petat talē conditionē in ſe impleri, videlicet, vt talia bona obtineat ad benè, & honeſtè illis vtendum, prout ipſa per ſe, & ex natura ſua poſtulant: hoc modo petitio non eſt conditionata, ſed abſoluta: 429. *Non eſt temeritas, abſolutè petere bona temporalia conuenientia naturæ.*

vt dicendo: *Domine da mihi ſanitatem mentis, & corporis; ſed ſimul da mihi auxilium efficax, vt ſanitate benè vtar ad laudandum, & glorificandum nomen ſanctum tuum. Libera me à dæmonis obſeſſione, vt tibi magis, ac magis in Eccleſia tua gratiarum referam actiones.* Iſtæ enim petitiones ſunt abſolutæ, in quibus homo petit bona temporalia; ſed ſimul quærit auxilium, vt illis benè vtatur ad beatitudinem conſequendam. Vnde dicimus, omnes fateri, huiuſmodi actum abſolutum (prout nos declarauimus) eſſe licitum; etiamſi ex

Ratio dictat ex Suarez.

particulari intentione operantis, vel præſenti, ac formali; vel præterita, & virtualiter manente conditio non apponatur: quia nimirum operans nihil vmquam de illa cogitauit. Si quis autem contendat ex natura operis interpretatiuè includi illam conditionem, non eſſet fortaſſe contradictio in re ab eo, quod ait D. Thomas; nam certè qui hæc bona honeſtè deſiderat, ſemper habet hanc animi præparationem, vt, ſi virtutem ſint impeditura; vel ſi futura ſint in occaſionem ruinæ, ea nolit; hæc verò conditio magis eſſe intelligitur in bona diſpoſitione ſubiecti, quaſi habituali, quàm in ipſomet actu petendi; & ideò illum abſolutum vocamus: Ita Suarez *eod. cap. nu.* 10.

430. *Confirmat vſus Eccleſiæ.*

Hoc confirmat vſus Eccleſiæ, quæ bona temporalia petit ſine vlla conditione, vt in multis Collectis videre licet: vt pro ſanitate infirmis obtinenda ait: *Omnipotens ſempiterne Deus ſalus æterna credentium exaudi nos pro infirmis famulis tuis, pro quibus miſericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita ſibi ſanitate, gratiarũ tibi in Eccleſia tua referant actiones.* In oratione pro pluuia: *Vt præſentibus ſubſidijs ſufficienter adiuti ſempiterna fiducialius appetamus:* Sic in orationibus contra perſecutores, contra peſtem animalium, pro frugibus, vineis, ac meſſibus ab vniuerſis malis præſeruandis Deũ rogamus abſolutè, & ſine illa conditione, *ſi huiuſmodi bona temporalia ſint ſaluti animæ profutura, vel non.* Illa tamen actu ordinamus ad gloriam Dei, ac poſtulamus cum expreſſa habitudine ad ſpiritualem fructum; quod æquiualet, ac ſi conditio illa eſſet appoſita.

§. IV.

431. *Bona indifferẽtia petita cum moderatione honeſta poſſunt abſolutè peti. Teſtatur diuina ſcriptura.*

Dico tertiò. Quando bona indifferentia, vt diuitiæ, & ſimilia non ſimpliciter, nec cum exceſſu petuntur; ſed cum hac moderatione, ſcilicet quantùm ad huius vitæ commoditatem neceſſaria ſunt, tunc eodem modo peti poſſunt, quo ipſa bona corporalia, vel intellectualia, quæ per ſe expetibilia ſunt.

Hoc rectè probari poteſt ex illo Prouerb. c. 30. *Diuitias, & paupertatem ne dederis mihi; ſed tantùm victui meo tribue neceſſaria.* Item ex illa petitione orationis Dominicæ: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie*, per quam ſupponimus ex ſupradictis *num.* 417. peti panem etiam corporalem, vt ait etiam Chryſoſt. Conſonat etiam illud Geneſis 28. *Si fuerit Dominus mecũ, & cuſtodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum, reuerſuſq; fuero proſperè ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum*: vbi petitio moderata talium bonorum non ſolùm abſoluta eſt; ſed etiam voto confirmata.

Hoc

Hoc ſentit Auguſt. *Epiſt.* 121. *ad Probam cap. 6. & ſequentibus*. Cum .n. dixiſſet: *Si optant ſibi, ac ſuis ſufficientiam rerum neceſſariarum, & cæt.* ſubiungit: *Hanc ergo ſufficientiam non appeti propter ſeipſam, ſed propter ſalutem corporis, & congruentem habitum perſonæ hominis, quo habitu non ſit inconueniens eis, cum quibus honeſtè, & officioſè viuendum eſt*. Additque ſequentia verba, quæ hanc, & præcedentem concluſionem confirmant. *In his itaque omnibus incolumitas hominis, & amicitia propter ſeipſas appetuntur; ſufficientia verò rerum neceſſariarum non propter ſeipſam; ſed propter duo ſuperiora quæri ſolet, cùm decenter quæritur*. 432. *Auguſtinus docet.*

Hoc confirmat vſus Eccleſiæ; nam in litanijs, & collectis ſæpe poſtulat temporalia bona, vt pluuiam, vel ſerenitatem, nulla adiecta conditione, vt dixi *numero præcedenti*. Id teſtantur D. Thom. 2.2. *q.*83.*ar.*6. & Alexander Alenſis 4.*par. q.* 26. *ar.* 3. §. 1. *Confirmat vſus Eccleſiæ.*

§. V.

Ratio ex his verbis facilè confici poteſt: quia eo modo, quo petitur aliquid propter ſe, poteſt etiam peti medium neceſſarium ad illud obtinendum. Si .n. poteſt abſolutè peti ſanitas, vt finis proximus, ideſt vt finis ſub fine, etiam poſſunt aaſolutè peti bona temporalia, vt media neceſſaria ad talem finem conſequendum. Item illa petitio iam habet finem honeſtũ; vnde licèt materia ex ſe ſit indifferens; honeſtatur tamen ex fine; & eo ipſo, quòd cum dicta moderatione petitur, tollitur morale periculum, quod in abundantia harum rerum temporalium eſſe ſolet; ergo ex omni capite honeſta eſt talis oratio. Eſt autem talis oratio abſoluta eo modo, quo dictum eſt de præcedenti; ſemper tamen habet intrinſecè ſubintellectam limitationem illam, vt hæc ipſa quantumuis moderata ſufficientia non deſideretur cum diſcrimine virtutis: ſeu ſi futura ſit occaſio alicuius peccati. Quæ limitatio in omni honeſto amore creaturæ includitur, quatenus non amatur ſuper omnia, neque vt vltimus finis, nec ſine fine honeſto. 433. *Ratio dictat.*

§. VI.

Dico quartò. Hæc bona indifferentia diuitiarum, honorum, et huiuſmodi non ſunt abſolutè petẽda, quando cum exceſſu aliquo, vel abũdantia, aut ſine moderata limitatione petuntur. Hanc veritatem docet Suarez *cap. eod. num.* 12. Ratio eſt: quia in primis, vt hæc bona honeſtè petantur neceſſe eſt, vt non propter ſe, ſed propter honeſtũ finem petantur; vix autem poſſunt ita peti, niſi petantur cum moderatione, et limitatione accõmodata honeſto fini; et tunc iam petentur modo explicato in fine præcedẽtis numeri; nam illa moderatio, et ſufficientia non poteſt eſſe vna in omnibus; ſed pro ratione ſtatus, vel finis conuenientis homini iuxta conditionem ſuam. 434. *Bona indifferentia ſine moderata limitatione non ſunt moderatè petẽda,*

QVÆ-

QVÆSTIO III.

An poſtulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præſtando nobis hæc bona, ſit tentare ipſum.

435. *Petere à Deo ſingulare auxilium in omnibus rebus noſtris, eſt ſupernaturalem eius prouidentiam recognoſcere.*

RESpondeo cum Suarez *tom. 2. de Relig. lib.* 1. *de Orat. cap.* 18. *num.* 8 non eſſe tentare Deum, vel eius potentiam; ſed ſupernaturalem eius prouidentiam recognoſcere. Eò vel maxime quòd non abſolutè petimus extrardinarias illas actiones diuinæ prouidentiæ; ſed ſolùm quatenus ad effectum conſequendum ſunt neceſſariæ. Sępe enim effectus à nobis deſideratus, ac poſtulatus eueniet per communem curſum cauſarum naturalium; et tunc ſatis exaudit Deus orationem pro tali effectu, ſi cum huiuſmodi cauſis concurrat, et non permittat per actionem dęmonum impediri, prout interdum poteſt; quod etiam nos poſtulamus, quando hæc bona petimus.

Licitum eſt, etiamſi ad impetrationem miraculum requiratur.

Denique, quoniam interdum fieri poteſt, vt ad obtinendum bonum poſtulatum, verbi gratia, corporis ęgrotantis ſanitatem, neque ordinaria, neque extraordinaria naturalis prouidentia ſufficiat; ſed miraculoſa neceſſaria ſit; nullum eſt inconueniens, quòd ad hoc totum extendatur orantis intentio, & petitio: quia hoc non eſt tentare Deum: nam non petitur ſimpliciter miraculum; ſed ſub conditione, ſi fuerit neceſſarium, & ſuppoſita conuenientia beneficij poſtulati. Et hoc modo credendum eſt oraſſe Ezechiam, quando ſalutem poſtulauit, & obtinuit; & in ſcriptura inueniuntur plures orationes ſimiles; & orationes Eccleſiæ pro huiuſmodi bonis temporalibus, præſertim generalibus ita poſſunt conuenienter intelligi. Sic etiam ſolent fideles petere ſalutem, vel ſimilia bona in locis pijs, in quibus ſolet Deus ea miracula operari in Chriſti honorem, vel B. Virginis, vel alicuius Sancti per eius interceſſionem; & interdum impetrãt ea miraculoſo modo iuxta rationem fidei ſuæ: vel prout eis expedit, aut communi Eccleſiæ bono. Ita ergo ſatis conſtat, quomodo hæc bona (licèt aliàs naturalia ſint) per orationem conuenienter petantur.

Iſaiæ 38. & 4. Reg c. 20.

QVÆSTIO IV.

An temporalia mala in oratione peti poſſint.

436. *Non eſt intrinſecè malum, petere mala pœnæ ſibi, vel alteri.*

RESpondeo breuiter, non eſſe intrinſecè malum, petere huiuſmodi mala vel ſibi, vel alijs. Hoc conſtat ex vſu Scripturæ, & Sanctorum. Paulus enim Philip. 1. aiebat: *Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto*. Dauid pſ. 25. *Proba me Domine, & tenta me, vre renes meos, & cor meum*. Vbi Auguſtin. *Adhibe medicinale purgatorium, quaſi ignem delectationibus, & cogitationibus meis*. & Hieron. *Proba me Domine in tentationibus, & tenta me, ne aliquid in me delicti remaneat:* Vnde Auguſtinus *ſerm.* 30. *de Sanctis* ponderans illud, *Vre renes meos, & cor meum,* ait: *Ad comprobandam deuotionem ſuam geminum ſibi ignem poſtulat* (ſcilicet renum, & cordis) *vt luctamine habito, oſten-*

oſtendat, in ſe plus poſſe amorem Chriſti, quàm pęnam tyranni. Ratio verò eſt: quia huiuſmodi mala non ſunt ſimpliciter mala, ſed ſecundùm quid: vnde reſpectu boni honeſti, vel mali turpis illi contrarij, ſunt indifferentia; erũtq; ſimpliciter bona, ſi honeſta ratione, et propter finem ſimpliciter bonum appetantur; ergo ex tali intentione licitè etiam peti poſſunt; ergo petitio talium malorum non eſt per ſe, et intrinſecè mala. *Licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum.*

437. Quamuis autem hic modus orationis, quo quis ſibi mala temporalia petit, licitus ſit; non eſt omninò tamen conſulendus: quia non omnes apti ſunt, vel idonei ad hoc genus probationis; et interdum eſſe poſſet pręſumptio illam appetere, aut poſtulare ſibi, et maximè ſi quis peteret, ſe à dęmone poſſideri; cum dęmon hominem, quem poſſidet, ad multa inducat mala, vt ad blaſphemias, ad actus inhoneſtos, ad pręcipitia: impediat multa bona; ac multis domeſticos obſeſſi afficiat perturbationibus, et afflictionibus. Vnde melius eſt, Paulum regulariter imitari, qui cum ſtimulo carnis affligeretur, et ignoraret, quid ſibi magìs profuturum eſſet, *ter Dominum rogauit, vt auferretur ab eo*; non enim nos Paulo perfectiores ſumus, vt petamus per afflictiones à Domino tentari; vel per obſeſſiones, ac poſſeſſiones à dęmone probari; ſed in dubio potiùs de noſtra fragilitate, et imbecillitate timere debemus: Ita etiam admonet Suarez *lib. eod. c. 19. nu. 2. ſub fine.* *Hic modus tamen non eſt faciliter conſulendus.*

QVÆSTIO V.

An liceat in oratione petere, vt malum pęnæ proximo eueniat.

438. DIco primò. Si proximus iam ſit defunctus, & damnatus, licitum eſt illi imprecari vindictam æternam, iuxta illud Pſal. 57. *Lætabitur iuſtus, cùm viderit vindictam*. Si autem proximus iam ſit defunctus, & nobis non conſtet ipſum eſſe damnatum, imprecari illi damnationem ęternam deſiderando, vt damnatus ſit, & de illo ſumatur æterna vindicta, manifeſtũ odium eſſet: quia illud per ſe non eſt neceſſarium ad iuſtitiam Dei; vnde ſolùm poſtulatur in ſummum malum proximi: Ita docet Alexander Alenſ. 4. *par. q. 93. art. 2.* Thom. 2. 2. *q. 83. art. 7.* D. Bonau Ricard. Sot. *in 4. diſt. 45. & 46.* Medina *hac quæſt.* Suarez *cap. eod. nu. 3.* Ioſeph Angles *in 4. tract. de Orat. q. 9. diffic. 2.* *Quãdo ſit licitũ, mortuo malum imprecari, & quando non.*

§. I.

439. DIco ſecundò. Si proximus ſit viator, nunquam licet illi imprecari vindictam, quæ inuoluat damnationem æternam, etiam ſub titulo diuinæ iuſtitiæ: quia de nullo viatore deſperandum eſt, & Deus poteſt aliã vindictam ſumere de peccatore, per quam ſuæ iuſtitiæ ſatisfaciat, & miſericordiam habeat adiunctam; quam vindictam ſumit, mediante pęnitentia; & hanc Deus ipſe (quantùm ex ſe eſt) magìs exoptat; Et ideò imprecari illi, quandiù eſt in via, vindictam æternam, eſt peccatum contra proximi charitatem; vt teſtatur B. Gregorius *lib. 2. moral.* dicens: *Homo peccato ſubiacet,* *Numquam licet imprecari Viatori damnationem æternam.*

qui

qui hoc petit à Deo fieri, quod omninò facere non poteſt; vel ſi poteſt, minimè decet. Idem docent DD. ſupra relati.

§. II.

440. *Catholicũ eſt, orando, petere aliquod malum proximo ob maius bonum.*

DIco tertiò. Integrum, & catholicum eſt, orando petere aliquod malũ proximo, quando illud petitur propter aliud bonum, quod iuſtè, & ſecundùm ordinem charitatis præfertur illi malo, puta ad vtilitatem peccatorum, vt conuertantur, & non pereant: nam eo ipſo non agitur contra charitatem; ſed ſecundùm illam; nec petitur malum, vt malum; ſed vt bonũ, non qualecunq; ſed preferendum tali malo.

Hanc concluſionem probant innumera ſacræ ſcripturæ teſtimonia. Pſ. 82. *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine,* & paſſim Prophetæ hoc petebant, vt corrigerentur, & conuerterentur peccatores; quod eſt opus miſericordiæ; & hæc quoq; mala ſæpiſſime populo nunciabant, non imprecando, ſed predicando; non optando, ſed prophetando. & D. Auguſt. *in quadam homilia de martyribus* dicit: *Vltus ſum eos, & cæt. quomodo me vindicaui? occidendo in eis errorem, ſuſcitando fidem.*

§. III.

441. *Licitum eſt, petere à Deo, vt damna temporalia, & mortẽ ipſam immittat homini pernicioſo Reipublicæ; aut publico Eccleſiæ hoſti.*

DIco quartò. Licitum eſt, à Deo petere, vt mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipſam homini pernicioſo Reipublicæ, aut publico hoſti Eccleſiæ; vt Turcæ, Hereſiarchæ, Mago, Malefico, Sagæ, & ſimilibus, præferendo commune bonum, nempe tranquillitatem Reipublicæ, honorẽ Dei, & Eccleſiæ priuato incommodo: vel poſtponendo corporale detrimentum ſpirituali: In huiuſmodi autem oratione ſemper inuoluitur conditio, *ſi aliter vitari non poteſt malum;* quod interdum ſupponitur tanquam moraliter certum ex pertinacia, vel obcæcatione talis perſonæ.

Hoc teſtantur diuinæ ſcripturæ Pſal. 54. *Veniat mors ſuper illos, & deſcendant in infernum viuentes,* & ſubdit infra: *Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui eſt ante ſæcula,* & Pſal. 58. *Intende ad viſitandas omnes gentes, non miſerearis omnibus, qui operantur iniquitatem.* Et interdum effectu ipſo Deus talem orationem confirmabat, vt 4. Reg. 1. dixit Elias, *ſi homo Dei ſum, deſcendat ignis de cælo, & deuoret te, & quinquaginta tuos.* quod ſemel & iterũ factum eſt. Ita docent præallegati Doctores *nu.* 438.

§. IV.

442. *Quatuor modis poſſunt intelligi huiuſmodi imprecationes.*

HÆC & ſimilia loca interpretantur Patres vno ex quatuor modis, quos attigit D. Thom. 2. 2. *qu.* 83. *art.* 8. *ad primum, & ſecundum* ex Auguſtino *lib.* 1. *de ſerm. Dom. in monte, & lib.* 2. *de Queſt. Euangel. cap.* 45. quos etiam attigit Alexander Alenſ. 4. *par. q.* 93. *ar.* 2.

Primus eſt, quòd ſæpe ſub forma precationis prophetiam proferunt; norũt enim illam eſſe voluntatem Dei, & definitam ſentẽtiam, quam pronunciant.

Secundus,

Secundus, quòd imprecantur malum, non homini, ſed peccato; & perſeuerantibus in illo petunt vindictam, conformando voluntatem ſuam iuſtitiæ diuinæ: vel ſub ea conditione; ſi perſeuerent: vel quia præſciunt conditionem eſſe implendam.

Tertius, quia optant, vt per temporalia mala peccatores corrigantur.

Quartus (& ferè in idem redit) quia optant per eadem mala deſtrui regnum peccati.

Addi præterea poteſt ex Hieronymo *Epiſt.* 151. *ad Algaſiam quæſt.* 5. *in veteri Teſtamento*, terruiſſe Deum homines rigore iuſtitiæ; & ideò etiam voluiſſe per Prophetas ſuos, ac Prædicatores interdum viſibiliter oſtendere vindictam ſuam, vt in facto Eliæ ſupra relato. 443.

Denique addi poteſt ſæpe intelligi illas orationes modo iam dicto, quo ordinariè fieri poſſunt, ſcilicet ad emendationem ipſorum peccatorum; vel ad commune bonum, & pacem Reipublicæ.

QVÆSTIO VI.

An omnium prædictorum bonorum, vel malorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi diuinæ promiſſionis.

HÆC eſt quæſtio principaliter intenta ad explicandam primam conditionem ad impetrationem infallibilem requiſitam; quæ cum non poſſit vnico verbo explicari, ſequẽtibus dictis, ſeu aſſertionibus enodabitur. 444.

Petitio bonorũ ſpiritualium habet infallibilem impetrationem.

Dico ergo primò. Oratio, ſeu petitio bonorum ſpiritualium habet infallibilem promiſſionem, & impetrationem: Id docet Ioannes primæ ſuæ can. c. 5. *Hæc eſt fiducia*, inquit, *quã habemus ad eum: quia quodcunq; petierimus ſecundùm voluntatem eius, audit nos:* ſed bona ſpiritualia, vt beatitudo, & gratia, & virtutes, & dona, quæ neceſſaria ſunt ad ſalutem, ſunt ſecundùm voluntatem Dei; vt ait Paulus 1. Theſſal. 4. *Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra*; & conſtat ſupra ex petitionibus orationis dominicalis, *& num.* 422. *& ſequentibus*, ergo dictorum bonorum petitio infallibilem habet promiſſionem, & conſequenter infallibilem habet impetrationem; cum Deus mentiri non poſſit; vt latè probauimus ſupra *num.* 406. *& ſequentibus*, ſuppoſitis alijs conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.

§. I.

DIco ſecundò. Petitio bonorum temporalium, (ſi vtilia ſint ad ſalutẽ) promiſſionem habet infallibilem: Conſtat ex generalitate verborum Chriſti Io. 14. 15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem, in nomine meo, dabit vobis*. Hoc ſuadere poſſumus argumento Auguſtini: quia quod eſt vtile ad ſalutem, aliquid eſt, & magni momenti, ac ponderis apud Deum; & quantùm eſt ex ſe) petitur in nomine Saluatoris; ergo comprehenditur ſub illa promiſſione: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Et vt vtar verbis ipſius Auguſtini in Ioannem c. 15. *Hoc petimus*, inquit, *in nomine* 445.

Petitio bonorũ temporalium, ſi vtilia ſint ad ſalutem, habet infallibilem promiſſionem.

Salua-

Saluatoris, quod pertinet ad rationem ſalutis. & c. 14. in illa verba: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, ait: *In nomine meo, quod eſt Chriſtus Ieſus, Chriſtus Regem, Ieſus Saluatorem ſignificat; ac per hoc quodcumque petimus aduerſus vtilitatem ſalutis, non petimus in nomine Saluatoris*. Item 1. Ioan. c. 5. dicitur: *Quodcumque petierimus, ſecundùm voluntatem eius, audit nos*. Circa quem locum aduerto, dupliciter poſſe conſtrui illa verba: primò coniungendo determinationem illam *ſecundùm voluntatem eius* cum verbis præcedentibus. Et ſic conſtat, promiſſionem limitari ſolū ad ea, quæ ſunt ſecundùm voluntatem Dei; & ita legit D. Thomas. Alio verò modo poteſt diſiungi illa determinatio à verbis præcedentibus, & coniungi ſequentibus (prout fit in noua editione vulgata) & ita videtur promiſſio magis vniuerſalis. Vtroque autem modo probatur id, quod intendimus; quia cùm petimus aliquid vtile ad ſalutem, petimus ſecundùm voluntatem eius; ergo exaudimur.

§. II.

446. *Vtile eſt ad ſalutē, quod actu eſt cauſa alicuius boni, nec occaſio eſt peccati; nec impedit maius bonū.*

CVM autem dicimus: id, quod petitur, debere eſſe vtile ad ſalutem; non intelligimus ſolùm de vtilitate, quam poteſt res ex ſe habere, puta de ſanitate, quæ etiam in peccatore poteſt vtilis eſſe ad ſalutem, ſi conuertatur ad Deum, & pęniteat; ſed quam de facto habitura eſt, puta quia illa perſona, cui ſanitas eſt communicanda, bona opera actualiter, & de facto præſtitura eſt. Multa enim poſſunt eſſe ſecundùm ſe vtilia, quæ nouit Deus futura eſſe noxia poſtulanti; & hoc ſatis eſt, vt miſericorditer non dentur; ac proinde vt oratio ex ea parte non ſit infallibilis, nec ſub promiſſione cōprehendatur; vt conſtat ex oratione Pauli 2. ad Corinth. 12. Et ita notarunt Auguſtinus *tract. 32. 73. & 81. in Ioannem*; & Chryſoſtomus *hom. 30. in Geneſ.* Dicetur autem id, quod petitur futurum eſſe noxium, non ſolùm ſi futurum ſit occaſio alicuius peccati; ſed etiam ſi impediturum ſit profectum ſalutis: quia tunc non ſolùm vtile non eſt ad ſalutem, vt conſtat; ſed etiam eſt aliquo modo nociuum: Ita Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de oratione cap. 23. num. 7.*

§. III.

447. *Bona temporalia licèt per ſe nō conferant ad ſalutē, aliquādo habent impetrationem infallibilem. Et quando.*

DIco tertiò. Petitio alicuius boni honeſti (quod tamen per ſe non eſt conferens ad ſalutem; neque etiam illam impediens, aut profectum eius; vt ſunt bona temporalia neceſſaria ad conſeruationem vitæ, euaſio periculorum, & alia huiuſmodi, de quibus ſupra *in quarta, & vltima petitione orationis Dominicalis*) habet certam impetrationem, ſi adſint tres aliæ conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitæ. Probatur ex verbis ipſius Auguſtini *in illis tractatibus in Ioannem*, quos ſupra citauimus: Ibi enim numquam dicit, eum non petere in nomine Chriſti, qui non petit neceſſaria, aut vtilia ad ſalutem ęternam; ſed eum, qui petit huic ſaluti contraria: *Non petitur*, ait, *in nomine Saluatoris quicquid petitur contra rationē ſalutis.*

Nam

Nam ſi quod petitur, bonum eſt, & honeſtum, & non eſt contrarium ſaluti: quia non impedit ſalutem, nec eius profectum, aut maius bonum, licèt tantùm petatur propter commoditatem naturæ, & nō propter ſalutem animæ; nihilominus eo ipſo, quòd petitur ex vera fide, & Religione (quod eſt ſecunda conditio ad impetrationem infallibilem requiſita), quantum eſt de ſe, poteſt eſſe aptū ad ſalutem; & poteſt in nomine Saluatoris poſtulari: Nam gratiâ fidei, qua petitur, illud pertinet ad rationem ſalutis.

§. IV.

AMpliùs probatur: Nam in primis quicquid ipſe Chriſtus in oratione ſua petere docuit, poteſt propter ipſum, ſeu in nomine eius poſtulari; ſed ipſe docuit petere etiam ſubſidium temporale dicens: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie*: maior eſt clara: quia in ea oratione manifeſtauit ſuam voluntatem ita eſſe: minor conſtat ex dictis ſupra in illis petitionibus, & probatur à D. Baſilio *in Conſtitutionibus Monaſticis c.* 2. ergo, &c. 448. *Conſtat ex oratione dominic.*

Item eo ipſo, quòd aliquid petitur ſub vera ratione boni honeſti, vel in ordine ad illud, etiamſi ab eo petente non referatur in altiorem finem, ex ſe eſt aptum referri; & poteſt eſſe medium, vel inſtrumentum, aut occaſio ſpiritualis fructus, vt puta ex ſanitate accepta locus ſumatur Deo gratias agendi, ac nomen eius laudandi, & glorificandi, ſicut ipſamet Eccleſia in ea Collecta pro infirmis tali modo rogat, nempe, *vt reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones*: & ex parte Dei ſemper datur propter hunc finem; ergo iuſta ratione poteſt propter Chriſtum, ſeu per merita ipſius poſtulari. Accedit, quòd talis oratio ex vi motiui includit (vt ſupra dicebamus *num.* 433.) virtualem conditionem, *vt, ſi illud, quod petitur, ſit nociturum ſaluti, nobis non concedatur*: *quia hoc magis expedit nobis*. Et qui prudenter petit, ſemper intendit obtinere id, quod petit, quatenus ſibi magis expedit; ergo hoc ſatis eſt, vt talis petitio per Chriſtum, ſeu in nomine Saluatoris fiat. Tandem quicquid petimus ex vera fide, petimus fundati in promiſſione eiuſdem Chriſti; ergo totum id poſſumus poſtulare propter Chriſtum, ſeu in nomine Chriſti. *Docet vſus Eccleſiæ.*

§. V.

QVare exiſtimo cum Suarez *lib. eod. cap.* 18. *num.* 12. Chriſtum nobis meruiſſe bona honeſta, etiamſi naturalis ordinis videantur. Et quamuis à nobis, quando illa recipimus, vel appetimus, in altiorem finē non referantur, ſemper de ſe conferunt ad illum finem, & à Deo ſub ea ratione conferuntur. Et hoc etiam confirmat vſus Eccleſiæ; nam ſemper per Chriſtum petit; (etiamſi interdum temporalia petat, non facta expreſſa mētione ſpiritualium bonorum:) vt in multis Collectis contra perſecutores Eccleſiæ, vel contra peſtem animalium, & vt in alijs videre licet. Et in quadam oratione pro quacumque neceſſitate hac vtitur orandi forma: *Deus refugium noſtrum, & virtus adeſto pijs Eccleſiæ tuæ precibus, auctor ipſe pietatis,* 449. *Chriſtus nobis meruit omnia bona honeſta. Et quæ.*

& præ-

& preſta, vt quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur, per Chriſtum Dominum noſtrum. Hæc autem orandi forma locum habet in omni honeſta, & Religioſa oratione; nam ſi ex Religione eſt, profectò pia eſt, & ſalutaris; & ſi ex fide eſt, fideliter in ea petimus; ergo quicquid per eam ſic petimus, poſſumus per Chriſtum petere, vt efficaciter conſequamur. Dicendum ergo cenſeo, ex bono honeſto ſic accepto, & tali modo petito non reddi orationem, ſeu petitionem inefficacem, neq; excludi à promiſſione diuina, ſi alias habeat conditiones.

§. VI.

450. *Petitio rei indifferentis non relatæ ad honeſtatem non habet impetrationem infallibilẽ.*

DIco quartò. Petitio rei indifferentis, ideſt nec turpis, neq; honeſtæ, nec relatæ ad honeſtatem; ſed ſolùm ob iucunditatem, vel humanam vtilitatem, quam habet (nulla exiſtente vera neceſſitate talis rei) ſine dubio promiſſionem non habet infallibilem. Ratio eſt: quia ſecundùm probabiliorem ſententiam bona non eſt, neque honeſta: quia ex vi rei poſtulatæ non habet honeſtatem: cum ſupponatur illam indifferentem eſſe; neque etiam ex fine; quia ſupponimus non referri eandem rem indifferentem in finem honeſtum; ergo nullo ex capite bona eſt; indifferens autem in indiuiduo eſſe non poteſt; vt docet Suarez *lib. eod. cap. 23. num.* 5. ex probabiliori D. Thomæ ſententia; ergo peccaminoſa eſt, ac proinde indigna, vt exaudiatur, nedum vt infallibilis impetrationis promiſſionem habeat.

451. Nec talis petitio dici poteſt pertinere ad diuinum cultum: quia continet petitionem rei indecentis à Deo. Nam illa petitio proficiſcitur ex deſiderio, & poſtulat à Deo, vt illud impleat. Deſiderium autem habendi rem indifferentem propter ſeipſam, & ſine intuitu honeſtatis, eſt turpe deſiderium; & ideò petere à Deo, vt illud deſiderium impleat, turpe etiam eſt; qua de cauſa non poteſt ad Dei cultum pertinere. Fallitur ergo, ſi quis dicat, ſe ita petere propter cultum Dei; (non enim petit niſi propter concupiſcentiam ſuam, vt illi ſatisfaciat:) vel etiamſi aliquo modo cultum intẽdat, practicè errat: quia vtitur medio, ſeu materia improportionata ad cultum; & ita non verum, ſed fictum, & apparentem cultum intendit.

§. VII.

452. *Qui petit à Deo aliquam rem malam mortaliter peccat.*

DIco quintò. Qui aliquam rem malam petit, non ſolùm non meretur à Deo exaudiri; ſed mortaliter peccat, iuxta id, quod ait Dauid Pſal. 108. *Oratio eius fiet in peccatum*. Ratio eſt: quia rem omninò indignam, & indecentiſſimam à Deo petit, nimirùm, vt ipſe auctor peccati fiat. Quapropter licèt id, quod petitur, de ſe non ſit mortale peccatum, ſed veniale tantùm; nihilominus illud petere à Deo, mortale eſt peccatum: quia in hac materia reſpectu Dei nõ poteſt dari materia leuis; ſed tota eſt grauis. Ergò talis oratio non ſolùm inefficax eſt; ſed etiam valdè nociua: vel vt aliqui loquuntur) non tantùm mortua, ſed mortifera: Ita docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Orat. cap. 23. num.* 4.

Eodem

Eodem modo dico, petere hæc bona temporalia (quæcumque ſint) propter ſe, vltimum finem in eis conſtituendo, peccatum eſt mortale. Hoc per ſe notum eſt: tum quia affectus ad temporale bonum, & ad vltimum finem relatus, eſt peccatum mortale contrarium dilectioni diuinæ ſuper omnia: tum etiam quia à Deo complementum huius deſiderij, ſeu affectus petere, ſpeciale peccatum eſt contra Religionem: quia eſt à Deo praui deſiderij complementum poſtulare. Si quis autem attendat, hæc aſſertio locum habet in omnibus bonis creatis: quia in nullo eorum, cuiuſcumq; ordinis ſit, licet vltimum finem conſtituere. 453. *Petere bona tẽporalia, vt vltimum finem, eſt peccatum mortale.*

Conditio ſecunda ad impetrationem infallibilem requiſita.

SEcunda conditio, quæ orationi ad impetrandum infallibiliter quod petitur, eſt neceſſaria, eſt ex fide theologica, ac ſpe, ſeu fiducia, ac confidentia in Deum petere, de quibus latiſſimè ſupra *à numero 166. incluſiuè vſq; ad numerum 245. excluſiuè*. Neceſſe eſt enim, vt oratio ex fide procedat, & ex ſpe, vt per eam id, quod poſtulatur, infallibiliter obtineatur. Hanc conditionem docuit Chriſtus Dominus Matthæi 21. dicens: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis*. Et præmiſerat: *Si habueritis fidem, & non hæſitaueritis, & cæt.* Et Iacobus cap. 1. *Poſtulet in fide nihil hęſitans:* & Paulus Roman. 10. ait: *Quomodo inuocabunt, in quem non crediderunt?* & Epheſ. 3. inquit: *In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem eius*. Nam orationis promiſſio per ſe primò ad aſſecutionem Beatitudinis ordinatur iuxta illud Matthæi 6. *Quærite primùm regnũ Dei, & iuſtitiam eius, & hęc omnia adijcientur vobis*. Fides autem principiũ, & fundamentum ſalutis eſt; & ideò promiſſio non fit orationi, niſi ex fide procedat. 454. *Petitio, vt impetret, infallibiliter, debet eſſe ex fide theologica, ac confidentia inhæſitante.*

Quare ſicut Exorciſtæ, vt tutò, & efficaciter ab hominibus obſeſſis, & è rebus ad homines ſpectantibus dæmones expellere, eorumq; opera malefica deſtruere valeat, neceſſaria eſt fides theologica, ac fiducia, ſeu confidentia in Deum, quatenus actus ſpei ab actibus fidei excitantur; vt docuimus ſupra *nu. 190. & 191.* Ita ęgroto obſeſſo, vel maleficiato, aut in quacumque neceſſitate conſtituto, aut quodcumque beneficium ſalutare poſtulanti primò neceſſaria eſt fides theologica, qua Deum poſſe, ſcire, ac velle ſibi concedere, quod fuerit expediens, ac ſalutare, credat; ſecundò neceſſaria eſt fiducia, ſeu confidentia certa, & inhęſitans, qua ſperet, Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis id, quod ſalutare petitur, cõcedere velle, & ratione ſuæ veritatis, & fidelitatis inuariabilis iuxta ſuas promiſſiones illud largiturum. 455. *Obſeſſo, & ægroto, vt ſanitatẽ impetret, neceſſaria eſt fides, ac fiducia in Deum.*

§. I.

VNde aliud eſt aliquid à Deo ratione eius bonitatis, & clementiæ impetrare; aliud ex vi diuinæ promiſſionis. Nam primo modo ob quãdam congruentiam, quam habet oratio cum diuina bonitate, & clementia obtinetur; Conſentaneum enim eſt diuinæ bonitati, ac liberalitati eius, qui 456. *Aliud eſt impetrare à Deo ratione eius bonitatis: aliud ex vi promiſſionis diuinæ.*

rogatur, moueri ad dandum ſolùm, quia rogatur: vt eruditè docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 23. num. 1.* Non tamen ex ſola petitione iudicari poteſt, aut credi, Deum certò, & infallibiliter id, quod petimus effecturum. Alio modo obtinetur, quatenus nos nō ſolùm Deum Omnipotentem, Sapientiſſimum, ac Summum Bonum; ſed veraciſſimū, ac fideliſſimum in ſuis promiſſionibus eſſe credimus; ideoq; ratione ſuæ promiſſionis certò, & infallibiliter largiturum id, quod petitur. Sic impetratio ex vi promiſſionis ſupra orationem, ac impetrationem, quæ fit ratione diuinæ bonitatis, addit actum fidei, quo quis inheſitanter diuinis promiſſionibus credit, de quibus latiſſimè ſupra *à num. 192. incluſiuè vſq; ad num. 245. excluſiuè, & num. 405. & ſequentibus.*

§. II.

457. *Ad impetrandū infallibiliter; petitio debet fieri nō tantùm ratione bonitatis, ſed ratione promiſſionis diuinæ.*

HInc colligitur, ſi quis aliquid à Deo infallibiliter obtinere deſiderat ſibi ſtudendum in oratione eſſe, non tantùm primam ſeruare conditionem ad impetrationem infallibilem requiſitam, nempe vt res, quam petit, bona, & honeſta ſit, ſcilicet ſalutaris animæ, vel corpori; ſed ſecundam etiam, videlicet fidem poſſidere, qua firmiter credat Deum non tantùm poſſe dare, quod petitur; & eſſe bonum, ac miſericordem ad dandum (ſi nobis expediat, & ex parte noſtra non ſit impedimentum;) ſed ratione ſuæ promiſſionis infallibiliter daturum id, quod petitur. Et qui ſic credit, ac ſine vlla heſitatione confidit, vtique infallibiliter id, quod petit, vel aliud maius bonum obtinebit.

458. *Monitum vtiliſſimum pro Miſſionarijs Apoſtolicis.*

Vnde hìc vnicum tradam monitum pro iis, qui inter Infideles ad prædicandum Chriſti Euangelium auctoritate miſſi Apoſtolica extraneæ linguæ vſum nō callent: ſi poſt adhibitam diligentiam vt nouam linguam diſcant, illam non poſſideant: ac denuò homines eis occurrant, quorum idiomatis ignari ſint, ac neceſſitas vrgeat eorum ſermonem capeſcendi, vt in Chriſti fide eos inſtruant; vel peccatorum eorum confeſſionem audiant, nec eis ob idiomatis ignorantiam Chriſti doctrinam explicare, ac veritatem Chriſtianæ Religionis ſuadere valeant; tunc ad orationem confugiant; ac diuinæ promiſſionis meminerint, qua credentibus Chriſtus promittit, quòd nouis loquentur linguis, Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis:* & S. Gregorij Thaumaturgi exemplo Deum de promiſſione ſua admoneant; neceſſitatem animas ad ouile ipſius reducendi exponant; dicantq; ei, vt iuxta petentis fidem agat, ita vt ſibi ipſis nouæ linguæ donum concedat, quo veritatem poſſint patefacere euangelicam: vel ipſis penitentibus, & audientibus donum nouam linguam intelligendi impertiatur. Si enim firma, & inheſitanti fide hoc petierint, infallibiliter vtique obtinebunt: nam *fidelis eſt Dominus*, ait Propheta pſal. 144. *in omnibus verbis ſuis:* nec fallere, aut mentiri poteſt. Hoc adimpletum vidimus in Apoſtolis, qui *loquebantur varijs linguis magnalia Dei.* Act. 2. Hoc in D. Antonio à Padua Romæ concionante coram Summo Pontifice factum eſt cunctis audientibus eum in lingua ſua, Græcis,

Gallis, Hiſpanis, Germanis, Theutonibus, Britannis, Heluetijs, & alijs, vt habetur *par. 1. Chronic. Fratrum Minor. lib. 5. cap. 21.* Quod potuit iſte, & quicumque alius poterit, ſi opportunitas exegerit, ac diuinę promiſſioni ſine hęſitatione crediderit: *Qui enim non hęſitauerit, ſed crediderit*, ait ipſemet Chriſtus Mar. 11. *quodcumq; dixerit, fiat, fiet ei. Irretractabilis namque eſt*, ait Caſſianus Collat. 19. cap. 32. *Domini noſtri ſententia: Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requiſita.

Tertia conditio orationi neceſſaria ad id, quod poſtulatur, infallibiliter obtinendum, eſt perſeuerantia in orando, & id, quod deſideratur, poſtulando. 459. *Perſeuerantia in oratione ad infallibiliter impetrandum eſt neceſſaria.*

Hæc conditio in Scriptura diuina multum commendata eſt, & repetita, & ad explicandum non facilis; difficilior verò ad exequendum. Hanc nobis explicuit Chriſtus Dominus duabus illis parabolis, quarum altera de illo eſt, qui tres panes ab amico, teſte Luca 11. poſtulauit. Altera de vidua, quæ à iudice vindictam petijt, & per importunam perſeuerantiam impetrauit. Lucæ 18. Primi petitionem ob indefeſſam perſeuerantiam, importunitatē, ſeu improbitatem Chriſtus nominauit dicens: *Amen amen dico vobis: ſi ille perſeuerauerit pulſans, & ſi non dabitur illi, eò quòd amicus eius ſit; propter improbitatem*, ideſt importunitatem *tamen eius, ſurget, & dabit illi quotquot habet neceſſarios.* Ad quam perſeuerantiam nos adhortans Abbas Iſaac apud Caſſianum Collat. 9. cap. 34 *Per hanc ſolam*, ait, *ſi non pro amicitiarum merito, atque virtutum, interpellationis aſſiduitate daturum ſe Dominus quicquid oratus fuerit, repromittit. Et idcircò abſque hęſitationis infidelitate precibus inſiſtendum eſt, obtenturoſq; nos earum iugitate cuncta, quæ ſecundum Deum popoſcerimus, minimè eſt dubitandum.* Et paulò infra ſubdit. *Si nulla alia exauditionis cauſa adſit, ſaltem animæ importunitatis inſtantia non deficiat; quæ abſq; vel meriti, vel laboris difficultate in cuiuſcumque volentis ſita eſt poteſtate.* *Probatur ex doctrina Chriſti.* Lucæ 11. v. 18.

§. I.

Hanc pari modo perſeuerantiam probat per conſtantem orationem illius viduæ dicens: *Iudex erat in Ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem non reuerebatur. Sed & vidua in eadem ciuitate, quæ aſſiduis precibus vindicari cupiebat ab aduerſario.* At Iudex longiſſimam moram interponebat improbus cunctator. Demum tam conſtante illius viduæ importunitate deuictus controuerſiam dijudicauit. *En robuſtam prorſus, & contumacem ſpem*; ait Drexelius de Conformat. voluntat. lib. 5. cap. 2. §. 2. *quæ viduę illi aſſiduè hoc inſtillabat: hodie tibi ius dicetur: vbi ſpes hodierna decollaſſet, craſtina monebat: Cras fiet, aut perendie hac hebdomada, hoc menſe, hoc certè anno ſententia dicetur. Vicit demum perſeuerans fiducia; quam Chriſtus in argumentum trahit hoc modo: Si tantarum eſt virium oratio apud improbiſſimum quemque; quantarum erit apud ipſam miſericordiam?* Ita etiam ponderauit 460. Lucæ 18.

Baſilius *in Conſtitutionibus Monaſticis c. 2. & in Regulis breuioribus in centeſima ſexageſima prima*, & D. Cyrillus, quem D. Thomas refert *in Catena* Lucæ 18. Atq; in hoc ſenſu dixit Chriſtus in cap. 18. Lucæ: *Oportet ſemper orare, & non deficere*, ideſt à petitione, etiamſi non ſtatim concedatur, nunquam deſiſtere; ſed inſtanter iteratis vicibus petere, vt ex Auguſtino colligitur *lib. 2. Queſt. Euang. cap. 45. ſerm. 36. de verbis Domini*. Quod etiam Caſſiodorus *lib. 5. c. 24.* ac D. Gregorius *in Pſal. 129.* teſtantur dicentes: *Chriſtum velle ſuos oratores omnimodè importunos. Deum velle cogi, & quadam importunitate vinci.*

§. II.

461. *Ratio ſumitur ex diuina Prouidentia.* HVius autem conditionis ratio ex diuinæ prouidentiæ ordine colligi poteſt: nam ſępiùs expedit Deum non ſtatim, quæ petuntur concedere, vel quia, qui petit, ad poſtulata recipienda diſpoſitionem non habet; ſed paulatim acquiret (Quod ſæpiùs eueniſſe experientia probaui pluribus in Ægrotis, & Obſeſſis, quorum Deus preces non ſtatim; ſed non niſi poſt longam orationem eorum exaudiuit:) Vel quia tunc quod petit illi vtile, minime eſt; erit autem poſtea: *Quicquid enim oremus*, ait Paulus, *ſicut oportet, neſcimus, niſi ipſe*, addit Gloſſa in 1. Ioannis c. 5. verſ. 14. *ſuam oſtendat voluntatem, qui meliùs, quàm nos ipſi noſtram intelligit voluntatem:* Vel differt, vt res poſtulata in maiori habeatur ęſtimatione, & deſiderium eius creſcat: Vel denique vt fides exerceatur; nam ſi ſtatim, quicquid poſtulatur, daretur potiùs experientia quædam eſſet, quàm fides; vt ait Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 26. num. 1.* (Rom. 8. v. 26.)

462. *Teſtantur Patres.* Hæc ferè complexus eſt Auguſtinus ſerm. 5. de verbis Domini dicens: *Cùm aliquando tardiùs dat, commendat dona, non negat. Diu deſiderata dulciùs obtinentur, citò autem data vileſcunt. Petendo, & quærendo creſcis, vt capias. Seruat tibi Deus, quod non vult citò dare, vt & tu diſcas magna magnè deſiderare.* Alia apud ipſum videri poſſunt *tract. 73. 81. & 102. in Ioannem.* Optimè Chryſoſtomus homil. 30. in Geneſim ſic inquit, *An non poteſt preſtare Deus priùs quàm petamus? verùm propter hoc differt, & expectat, vt occaſionem accipiat, qua iuſtè nos ſua cura dignos faciat.* Et infra: *Et relinquendum hoc eſt omnium Conditori; magìs enim ſcit, quid nobis proſit, quàm ipſi nos. Ipſe nouit quomodo ſalus noſtra paranda. Noſtrum ergo ſit opus, continuis inſiſtere precibus, & non ægrè ferre, ſi differatur, quod petimus, ſed longanimes eſſe. Neque enim renuens preces noſtras differt; ſed hac arte ſedulos nos efficiens ad ſemetipſum attrahere vult.* Sic etiam S. Nilus *libro de Oratione cap. 32. Ne petas*, ait, *à Deo imperiosè, quod ſtatim velis impetrare, vult enim te beneficio afficere in oratione perſeuerantem. Quid enim excellentiùs, quā cum Deo colloqui, & vſu eius detineri?* Et hæc eſt vis Deo grata, de qua loquitur Tertullianus *in Apolog. cap. 39.* & indicat Hieronymus *Epiſt. 57. ad Damaſum.* Tandem hæc eſt inſtantia humilis orationis, quæ apud Deum potens eſt, de qua loquitur Concilium Lugdunenſe *in cap. Vbi periculum, de Electione in 6.*

Verùm

Verùm pro maiori huius doctrinæ intelligentia vtillimum erit, ſequentes difficultates expedire.

QVÆSTIO VII.

Cur plures, etſi dicant ſe habere fidem aliquid à Deo obtinendi; non tamen in eo poſtulando perſeuerent.

PRo huiuſce difficultatis expeditione diligentiſſimè attendendum eſt, fidem, & perſeuerantiam in benè eſſendo, & conſeruando ſibi inuicem eſſe coadiutrices. Nam ſicut perfectiſſima, ac robuſtiſſima fides ex perſeuerantia in orando prouenit: ita perſeuerantia in orando ex frequentatis fidei, ac confidentiæ actibus originatur. E conuersò ſicut perfectæ fidei defectus, ex perſeuerantiæ defectu in actus fidei eliciendo procedit; ita perſeuerantiæ defectus ex fidei defectu tum ex parte intellectus potiùs practici, quàm ſpeculatiui; tum ex parte exercitij actus potiùs, quàm ex parte ſpecificationis emanat. Quod ita declaro: Fides, quatenus tãtùm reuelatæ veritati præbet aſſenſum, & in hoc ſiſtit, ſpeculatiua eſt: quia ſolùm veritati cognoſcendæ, ſeu credendæ incumbit; extenditur autem ad praxim, quãdo veritatem creditam voluntati applicat, vt ſecundùm illam moueatur, ſeu operetur. Et ita fieri poteſt, vt aliquis in aſſenſu fidei defectum nõ habeat; neque in certitudine, qua Deum credit eſſe fidelem in ſuis promiſſis; & quòd ex hac parte non ſit inefficax oratio; & nihilominus in applicanda practicè hac veritate voluntati, vt ſecundùm illam cum magna fiducia oret, deficiat; ſicq; deficiente obtinẽdi fiducia, deficiat perſeuerantia in petendo. 463.

Fiducia, & perſeuerãtia ſunt ſibi inuicem coadiutrices.

Multi habent fidem ſpeculatiuam, ſed carent practica.

Rurſus quamuis aliquis in habitu credat, & nullum actum, vel dubitationem actualem contrariam certitudini fidei habeat; nihilominus in actuali fide, non quad ſpecificationem; ſed quoad exercitium eius deficere poteſt: quia nimirum non actu promiſſionem Dei, nec eius veritatem conſiderat; ex quo defectu contingit, vt hæſitet in petendo, ſolùm ad difficultatem, ſeu magnitudinem rei poſtulatæ, vel ad propriam indignitatem attendendo. 464.

Multi habent fidem habitualem; ſed carent actuali quoad exercitium.

Ex hoc duplici defectu intellectus prouenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia; nam interdum orantis animus ſpe non erigitur; non quia deſperet; ſed quia ſpem actu minimè exercet: vnde fit vt eius animus fluctuet, & in petendo, ſicut oportet, deficiat. Interdum verò licèt ſpem exerceat; tamen tepidè, & remiſsè, & ideò perſeueranter non petit: vel in ipſamet petitione nimiùm eſt remiſſus, & etiam plus hęſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat: quod totum in imperfectionem, & debitæ fiduciæ defectum redundat; quamuis hęſitatio ſit ſub colore, quòd non ex parte Dei, ſed alijs ex capitibus concipitur: quia debita fiducia illum defectum vincere deberet, ac ſuperare; vt ſupra docuimus *num. 192. & ſequentibus*: Ita eruditè docet Suarez *lib. eod. de Orat. cap. 24. num.* 8. dicens, fortaſſe hanc fuiſſe rationem, ob quam Apoſtoli non potuerunt liberare illum lunaticum; quia nõ perſeuerarunt in orando, ideò

Idem defectus ſecundùm proportionem occurrit in ſpe, ſeu fiducia.

Deficiente fiducia firma, deficit perſeuerantia.

defecerunt in fiducia. Ex hac ergo cauſa, nempe ex exercitij, & applicationis fidei defectu prouenit defectus perſeuerantiæ in petendo.

QVÆSTIO VIII.

Quanto tempore perſeuerandum ſit in oratione, ac petitione, vt quod petitur, obtineri poſſit.

465. *Ratio dubitãdi quæ.*

DIfficultatis huius ratio eſt: quia ex prædictis ſequi videtur, nunquam à petitione eſſe deſiſtendum: quia neque certum tempus deſignatum eſt, nec certus orationum numerus, cui impetratio infallibiliter promiſſa ſit; erit ergo eidem petitioni, ex quo ſemel inchoata eſt, inſiſtendum; nam ſi quis illam omittat: quia eius effectum per multum tempus non videt, eo ipſo in oratione, & in fiducia ad Deum debita deficiet: conſequens autem videtur difficile, ac laborioſum.

Nunquam eſt deſiſtendum ab oratione, ſi petitio ſit vtilis ad ſalutem:

Ad hoc reſpondeo cum Suarez *lib. eod. cap. 26. num. 3.* in hoc certam regulam de tempore, aut numero actuum, quo in petitione perſeuerandum ſit, dari non poſſe, quandiu conſtat, non eſſe obtentum id quod petitur; ſed ſolùm quaſi negatiuè dicere poſſumus, numquam ob diffidentiam, aut animi deiectionem, vel quaſi impatientiam eſſe deſiſtendum.

Vel aliquo modo rationem habeat ad ſalutem.

Vnde ſi oratio pro temporalibus bonis ſit, puta pro ſanitate acquirenda; vel pro dęmoniaca obſeſſione euadenda, aut pro aliquo periculo euitando, vel alio huiuſmodi malo fugiendo; vel bono honeſto conſequendo, interdum ex dilatione temporis in beneficio impetrando, vel ex alijs ſucceſſibus, aut effectibus ſumi poteſt coniectura, Deo pro tunc illa concedere beneplacitum minime eſſe; & tunc ab oratione deſiſtendum non eſt: quia multa Deus citò non dat, quæ diſponit dare poſt longam orationem, vt docent dicti Patres *num.* 462. eò magis cùm aliquo modo id, quod petitur rationem aliquam habet ad ſalutem. Si verò id, quod petitur, nullam rationem ad ſalutem habeat, tunc poſt longam orationem, qua nihil obtinetur, non eſſe Deo beneplacitum illud concedere, coniecturari poteſt; & tunc à tali petitione deſiſti cum humili ſubmiſſione, & conformitate cum diuina voluntate; ſemper ita nobis expediens fuiſſe credendo; ſicut in vniuerſum faciendũ eſt, quando euidenter cõſtat, ſecundùm noſtrum deſiderium, & petitionem rem ſucceſſiſſe. Quando verò petitio de bonis eſt ſpiritualibus, non adeò faciliter eſt deſiſtendum: quia talis oratio ſemper per ſe vtilis eſt: tum etiã quia ſemper impetrat, & habet effectum, quamuis nos lateat: vt ſi quis, v.g. amoueri à ſe talem tentationem poſtulet, quam nihilominus ſemper patitur, non propterea deſiſtere debet: quia vel fortaſse propter illam orationẽ impediuntur aliæ tentationes, quæ magis noxiæ eſſent; vel etiam ſuo tempore tolletur, quando expediens fuerit, aut ſi durauerit, etiam per talem orationem impetrata victoria perſeuerabit. Conſtat de Paulo Tarſenſe, qui ter Dominum, vt à carnis ſtimulo liberaretur, rogauerat; ſed voluntas Dei non fuit, cum pro tunc à tali tentatione liberari; nihilominus pro tali oratione maximum ei contulit fauorem, ei reuelando, quòd gratiam Dei ita vigo-

vigoroſam poſſideret, vt abſque impatientia infirmitatem tolerare poſſet, & tentationem ſuperare; Et ſic infirmitas, vel tentatio ad augmentum gratię ei cederet: Ita Liran. in illa verba: *Sufficit tibi Paule gratia mea.* 2. Cor. 12. v. 9.

QVÆSTIO IX.

An diu perſeuerandum ſit in petitione.

Videtur hoc modo, & cum hac conditione quòd ferè fruſtretur tota huius promiſſionis efficacia, & fiducia in illa: quia nō obſtante promiſſione, Deus largitionem pro toto vitæ tempore differre poteſt. 466. *Ratio dubitādi quæ.*

Reſpondetur falſum eſſe, quòd fiducia in diuina promiſſione per hanc lōganimitatem, & humilem expectationem impediatur, vel minuatur: nam potiùs hinc augeri debet fiducia, dum certò ſcimus Deum petitiones noſtras, niſi in bonum noſtrum non differre: *Cum enim voluntas noſtra*, ait Gloſſa in 1. Ioan. c. 5. verſ. 14. *per ignorantiam à voluntate Dei recedit, bona voluntas Dei noſtram ſtultam corrigit. Quid enim oremus, ſicut oportet neſcimus, niſi ipſe ſuam oſtendat voluntatem, qui meliùs, quàm nos ipſi noſtram intelligit vtilitatem:* Sicut etiam interdum petitionum noſtrarum mutat effectū, alium quem non petimus, concedendo: quia ita expedit, vt benè teſtatur D. Iſidorus: *Creberrimè*, inquit, *non exaudit Deus ad voluntatem; ſed exaudit ad ſalutem.* Nec refert, quòd interdum impetratio per totum vitæ tempus differatur: nam longè maior eſſe debet expectatio in Deum; & multis redditur in fine vitæ, quod in hac vita diſpenſatoriè eſt negatum; vt ait Bernardus *ſerm. 3. de Circumciſ. in fine.* *Longa perſeuerātia in oratione non minuit, ſed auget fiduciam.* *Ex longa oratione ſæpiùs cōcedit Deus beneficia potiora, quàm nos petimus.*

Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requiſita.

Vltima conditio adhiberi ſolet, vt oratio pro ſeipſo, & non pro alio ſit; nam pro ſe (alijs concurrentibus conditionibus premiſſis) ex promiſſione infallibilis impetratio eſt: pro alijs verò hanc certitudinem non habet, etiamſi omnes aliæ concurrant conditiones; non enim ſemper homo pro alio petens exauditur. Ratio eſt, vt ait D. Hieronym. ſuper Ieremiam: *quia fruſtra rogat quis pro alio, cùm ille demeretur, pro quo oratur.* Et iterum Auguſtinus *tract. 73. & 102. in Ioannem,* quem D. Thomas 2.2. *q. 83. ar. 15. & 16.* ſequitur, & multi Scholaſtici: *Exaudiuntur*, inquit, *quippe omnes Sācti pro ſeipſis, non autem pro omnibus: quia non vnicuique dictum eſt:* dabit: *ſed*, Dabit vobis. Ponderat enim, dixiſſe Chriſtum: *Si quid petieritis Patrē in nomine meo, dabo vobis.* Ioan. 16. Non igitur (infert Auguſtinus) vtcūq; promiſſum eſt; ſed pro ipſis petentibus, & non pro alijs. Sicut etiam habetur Matthæi 21. & Marci 11. *Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.* 467. *Quando quis præmiſſis conditionibus munitus orat pro ſeipſo, oratio habet impetrationem infallibilem.*

Veruntamen hanc conditionem ſuperfluam eſſe putat Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1. de Orat. cap. 27. nu. 1. & 2.* Aſſerit enim promiſſionē Dei abſolutam eſſe in alijs locis, vt Ioannis 14. *Quodcunque petieritis in nomine meo,* 468. *Superfluā hanc conditionem putat Suarez.*

 hoc

hoc faciam. Et alibi: *Omnis, qui petit accipit, & qui quærit inuenit, & cæt.* idcircò vniuerſalem eſſe, ſiue vnus pro ſe, ſiue pro alijs oret. Quam ſententiam docuit Toletus *Ioan. 16. Annot. 30.* & pro ea refert Baſilium *in Regulis breuioribus regula 261.* expenditq; verba Ioannis 1. Canonic. cap. 5. *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad Deum; quia quodcumq; petierimus ſecundùm voluntatem eius, audit nos*. Et infra: *Qui ſcit, fratrem ſuum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem*. Nam hoc in loco ſignificat Ioannes, generalem eſſe promiſſionem non ſolùm pro nobis, ſed etiam cùm pro fratribus oramus.

Matth. 7. Lucæ 11. 1. Ioan. c. 1. Verſ. 14. Verſ. 15.

§. I.

469. *Orare pro fratribus eſt ſecundùm voluntatẽ Dei.*

EX priori Ioannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia, quando pro fratribus oramus, ſecundùm voluntatem Dei petimus: quia ipſe hoc nobis maximè in Scriptura commendat; vnde eſt illud Iacobi 5. *Orate pro inuicem, vt ſaluemini, multum enim valet deprecatio iuſti aſſidua*. Sic Paulus nauigans pro incolumitate eorum, qui ſecum nauigabant orauit, vnde Angelus dixit ei Actor. 27. *Ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecũ, &c.* Sic & pro Paulo Stephanus, vt conuerteretur, orauit; ideò S. Fulgentius ſerm. de S. Stephano: *Charitatis virtute*, ait, *ſubnixus vicit Saulum crudeliter ſæuientem: & quem in terra habuit perſecutorem, in cælo meruit habere conſortẽ*.

Oratio pro alio habet ſuum effectum, niſi ille ſit incapax ad recipiendum.

Ex poſteriori verò Ioannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia (niſi ex parte alterius ſit incapacitas, qualis eſt in eo, qui in peccato obſtinatus eſt) effectus orationis, etiamſi pro alio fiat, promittitur: Eandem ſententiã in re tenet Valentia *in 3. tom. diſput. 6. quæſt. 2. punct. 4.* nam licèt priùs illã conditionem, quam nos poſuimus ponat; ita tamen poſteà obiectioni reſpõdet, vt reuera, non eſſe neceſſariam dicat. Hoc magis confirmat Suarez loco citato, *Satisfactio enim noſtra*, inquit, *pro alijs præſertim viatoribus infallibilis eſt, cur ergo non erit impetratio, cum in Scriptura expreſſius ſint monitiones, & promiſſiones de iſta, quàm de illa. & nulla peculiaris ratio obſtare videatur?*

§. II.

470. *Eadem ratio valet pro ipſo orante.*

SEd aliqui fortaſſe dicent, orationem pro alio omninò efficacem eſſe nõ poſſe: quia non ſemper alius, pro quo oramus, idoneus eſt, vt accipiat. At certè ſimili argumento probaretur, vniuſcuiuſque orationẽ pro ſeipſo infallibilem promiſſionem non habere; nam nõ ſemper qui pro ſe petit, idoneus eſt ad recipiendum, quod petit; vnde etiam oratio pro ſe ipſo ſubintellectam illam conditionem habet, *niſi ipſe reſtiterit, ſeu poſuerit impedimentũ*. Quare argumentum retorquere poſſumus; nam oratio vnius pro alio debitè facta ex parte orantis (ni alter obicem ponat) exauditur, vt planè ſentit Baſilius *in Regulis breuioribus regula 261.* ergo ſeruata proportione promiſſio generalis eſt tam in oratione pro alijs, quàm pro ſe.

Verùm quidem eſt, orantem cum diuina gratia, & per frequentatos fidei, ac Religionis actus, nec non meditationis diuinæ prouidentiæ,

ſummæ Dei bonitatis, ac fidelitatis inuariabilis ad impetrandum quod petit, faciliùs ſeipſum quàm alium reddere idoneum; & hac ex parte orationem pro ſe, quàm pro alio magis eſſe certam, ac frequentiùs ſuum infallibiliter obtinere effectum; ſed nihilominus hoc non ad nouam, ſed ad illam generalem conditionem ſpectare videtur, *ſi ille, pro quo oratur, non ponat impedimentum.*

Orans faciliùs poteſt ſeipſum, quàm alium reddere idoneū ad impetrandū.

Hìc vnum commune dubium remanet expediendum.

QVÆSTIO X.

An aliquis pro ſe, vel pro alio poſſit abſolutè petere aliquod bonum temporale, & credere ſe illud infallibiliter obtenturum.

DVbitandi ratio eſt: quia cum pro bonis temporalibus, *quid oremus, ſicut oportet neſciamus*, vt monet Paulus Rom. c. 8. quomodo quis à Deo abſolutè petere poteſt, vt dét ſibi, vel alteri ſanitatem, ſi ignorat, an Dei voluntas ſit illam elargiri? Inſuper quomodo quis abſolutè pro ſe, vel pro altero petere poteſt, vt Deus ſe, vel alium ab inimicis tueatur, ſi credere debet, perſecutiones, & afflictiones ſibi, vel alteri ab inimicis illatas, ſicut & omnia mala pœnæ à diuina prouidentia prouenire? vt bene docet Sapientiſſimus Siracides Eccleſ. cap. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt.* Et ſi abſolutè petere nequit, eò minùs credere poteſt, ac ſine vlla hæſitatione confidere ſe tale beneficium infallibiliter à Deo impetraturum. His difficultatibus alteram addo à Drexelio motam de Conformat. volunt. lib. 1. cap. 1. §. 5. ſic argumentante: *Si malorū omnium origo eſt voluntas Dei, quid ergo reluctamur? quid morbis pharmaca opponimus? quid hoſti armatos cuneos obijcimus? cur portas non illicò pandimus, & intra mænia recipimus noſtrum exitium? cur non Sanctiſſimum Pontificem Leonem imitamur, & illius vocibus mala noſtra omnia, ſicut ille Attilam, ſalutamus? Salue flagellum Dei?* Si enim tuæ infirmitati medicinas carnales adhibeas, quas certa experientia huiuſmodi cōtrarias eſſe ægritudini præcognoſcis, nonnè Dei voluntati, à quo talis ęgritudo eſt immiſſa, te opponis? Si milites numeras, & arma colligis, quibus ab hoſtibus te tuearis? nōne diuino beneplacito, à quo huiuſmodi hoſtiū diuexationes ſunt inflictæ, obniteris?

471. *Ratio dubitādi quæ.*

Verſ. 14.

§. I.

HIſce, & ſimilibus obiectionibus cum eodem Drexelio loco citato reſpondemus: Decorum eſſe, mi homo, *non plus ſapere, quàm oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem*, vt ait Paulus Roman. c. 12. Bellum, infirmitates, & omnia mala pœnæ à Deo eſſe, iam res liquida eſt; ſed inferre: ergo hoſti non reſiſtendum; ergo morbis pharmaca non adhibenda; ergo dæmonibus obſidentibus, vel poſſidentibus corpora noſtra non occurrendū; ergo Deus non rogandus, vt huiuſmodi mala tollat, malæ conſequentiæ sūt; & hoc aſſerere inſanæ mentis eſt. Dicendum ergo, aliud eſſe voluntatem

472. *Mala omnia pœnæ nobis inflicta à Deo procedunt.*

ſigni

Signi (cum Theologis loquor) aliud voluntatem Beneplaciti. De illa voluntate Signi per leges nobis explicata vt plurimùm ſatis nobis conſtat; At verò de hac Beneplaciti non item, neque continuè ſcire licet, quouſque ſe iſta extendat. Nunc ſit pro exemplo *Morbus*. Hic à quauis cauſa procedat, diuinæ voluntatis eſt; neque hac in re quidquam ambigendum. Cum autem ęgrotus, quamdiu ſe Deus in morbo vexari velit, ignoret, ſtatim ad voluntatem ſigni, quæ per diuinas ſcripturas ſe manifeſtat, recurrere debet, cum dicat Eccleſ. c. 38. *Fili in infirmitate ne deſpicias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te:* eodē cap. *Altiſſimus creauit de terra medicamenta, & vir prudens non abhorrebit illa.* Idipſum, ad ſeipſos ab inimicis tuendum, & à cæteris malis eripiendum docet. Hoc tradit in oratione dominicali *quarta, & vltima petitione*, vt latè ſupra demonſtrauimus *num.* 417. & 420. ſi ergo voluntas Dei eſt, vt & inimicis reſiſtamus, & morbis remedia adhibeamus, ac cætera pericula caueamus, licitè vtique vnuſquiſq; hoſtibus reſiſtere poteſt, & recuperandæ ſanitati quicquid eſt legitimorum remediorum tam ſpiritualium, quàm corporalium adhibere. Sic ergo eſt ratiocinandum: Vult te Deus, mi æger, ęgrotare: at quia, an etiam te numquam ſanare velit ignoras, ea de cauſa licitè remedijs vteris: Si autem morbum perpetuari velit pharmacis efficaciam ſubtrahet, ne ſaneris. Et ſicut voluntas Dei eſt, cum ęgrotaueris, vt ad Deum confugiendo, ſanitatem petas, remediaq; etiam humana adhibeas opportuna, vt conualeſcas: ita Deum ſanitatem tibi infallibiliter pręſtiturum, ſi animæ tuæ illa fuerit ſalutaris, eſt credendum.

Non conſtat, Deū velle nos continuè malis affligi.

Verſ. 9.

Conſtat, Deum velle nos vti remedijs ad mala auertenda, & expellenda.

Deus exoratus fiducialiter ab ægroto paratus eſt ei dare ſanitatem, ſi futura ſit animæ ſalutaris.

§. II.

473. QVi ergo Deum orat, ſi pro alio, vt ei conferat ſanitatem, orat, (ſi ille capax ſit rationis,) illum modo ſequenti benè diſponere contendat. Si verò pro ſe ipſo, vt ſanitas ſibi ſit ſalutaris, ſic pariter ſequenti orandi modo ſe diſponat.

Vt ſanitas ſit ſalutaris, debet æger 1. Contemplari Dei Prouidentiam.

Auguſt in Pſ. 61. medio ferè.

Primò ad diuinæ prouidentiæ contemplationem, quæ omnium bonorum fons eſt, & ęqualiter cura eſt illi de omnibus ſe recipiat, dicatq; cum Auguſtino: *Quod vult Deus, hoc agat: Venit dolor meus, veniet & requies mea. Venit tribulatio mea, veniet & purgatio mea. Nunquid lucet aurum in fornace aurificis? in monili lucebit, in ornamento lucebit: patiatur tamen fornacem, vt purgatum à ſordibus veniat ad lucem. Fornax iſta, ibi palea, ibi aurum, ibi ignis, ad hanc ſtat aurifex. In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cineres vertitur, à ſordibus illud exuitur. Fornax mundus, palea iniqui, aurū iuſti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio; vbi me ponit aurifex, tolero. Iubeor ergo tolerare, nouit ille purgare. Ardeat licèt palea ad incendendum, & quaſi conſumendum me; illa in cinerem vertitur, ego ſordibus careo. Quare? Quia Deo ſubijcitur anima mea.* En vera ſubiectio humanæ voluntatis erga diuinam omnis boni origo eſt. Rectiſſimè dixit pius ille ſcriptor Ludouicus Granat. lib. 1. par. 2. cap. 22. *Non eſt ſacrificium maius, aut Deo gratius, quàm in omni tribulatione ſeſe conformem facere diuinæ voluntatis beneplacito.*

Secundò

§. III.

SEcundò ad meditationem diuinæ Bonitatis, ac infinitæ Dei liberalitatis confugiat, & quòd D. Hieronymus ſcripſit ad Paulam de obitu Breſillæ conſideret: *Bonus eſt Deus*, inquit, *& omnia, quæ bonus facit, bona ſint, neceſſe eſt;* ideò vt tantæ bonitati, ac liberalitati aliqualiter reſpondeat, cum illo diuinæ voluntatis deuotiſſimo ſcriptore Thoma de Chempis, dicat: *Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me quicquid tibi placuerit. Non enim poteſt eſſe niſi bonum, quicquid de me feceris. Si me vis eſſe in tenebris, ſis benedictus, & ſi me vis eſſe in luce, ſis iterum benedictus: Si me dignaris conſolari, ſis benedictus: & ſi me vis tribulari, ſis æquè ſemper benedictus. Domine libentèr patiar pro te quicquid volueris venire ſuper me. Indifferenter volo de manu tua bonum, & malum, dulce & amarum, lætũ, & triſte ſuſcipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.* Hic eſt.n. ò Chriſtiane, verus deuotè precandi, ac deuotè agendi modus. *Totius humilitatis sũma*, ait Bernardus, *in eo videtur conſiſtere, ſi voluntas noſtra diuinæ (vt dignum eſt) ſubiecta ſit voluntati.* Hoc modo conſequenter à Deo remiſſio, & indulgentia peccatorum obtinetur, vt bene docet Ioannes Gailer à Kaiſerſperg de ſpirit. peregrino proprietate 7. *Si te*, inquit, *quotidie ex integro diuinæ voluntati ad omnes illius nutus promptum, paratumq́ offeras, veniam noxis obtines, tantumq; gratiæ mereris, vt poſſis non tantùm inferorum rogos; ſed & piaculares flammas non timere. Sincera hæc tui oblatio ad omnem Dei voluntatem exequendam, pœnitentiarum, & indulgentiarum, & eleemoſinarum loco eſt.* Et Ludouicus Bloſius: *Vnius eſſe*, inquit, *cum Deo voluntatis, id virtutes omnes excellit, & in hoc perfectio eſt.*

474. *2. Meditari diuinam bonitatem.* Lib.3. de Imit. Chriſti c. 17. nu. 1. 2. 3. *Eius diuinæ voluntati ſe conformare.*

Ser. Quomodo voluntas noſtra diuinæ &c.

Inſtit. Spirit. c. 2.

§. IV.

TErtiò diuinas promiſſiones, & in illis ſeruandis fidelitatem Dei inuariabilem conſideret; ſic enim per Prophetam Pſalm. 33. iuſtis liberatio à tribulationibus promittitur. *Multæ quidem*, ait, *tribulationes iuſtorum: at de omnibus his liberabit eos Dominus. Cuſtodit Dominus omnia oſſa eorum, vnum ex his non conteretur. Clamauerunt iuſti, & Dominus exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos.* Et de ſeipſo ipſemet Dauid ait: *Exquiſiui Dominum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.* Si ergò Deus de tribulationibus, & anguſtijs ſeruos liberare promittit, & de facto liberaſſe eos, veriſſimum eſt, in magnam exurgat fiduciam, ſe ab huiuſmodi infirmitate, vel tribulatione, qua premitur, eripiendum; conſideretq; ſæpius, quæ dicta ſunt *num.* 405. *& ſequentib. Nam hoc totum eſt*, ait Bernardus, *hominis meritum, ſi totam ſpem ſuam ponat in eo, qui totum hominem ſaluum fecit. In te ſperauerunt Patres noſtri, ſperauerunt, & liberaſti eos: ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi.* Sic firmiter credat, quòd Deus ratione ſuæ promiſſionis illi ſanitatem, (ſi ſaluti animæ eius futura ſit ſalutaris) cõmúnicabit.

475. *3. Conſiderare diuinas promiſſiones, ac fidelitatem Dei in illis ſeruandis.*

In Pſalm. Qui habitat ſer. 15. poſt med.

Vt

§. V.

476. VT ergo ſanitas poſtulata (quantum eſt ex ſe) ſibi ſit ſalutaris, & conſequenter ſecundùm beneplacitum diuinæ voluntatis ſit, firmiter in mente, ſe velle benè vti ſanitate proponat, nempè ad Deum laudandum, honorandum, & glorificandum, ac diuinæ miſericordiæ operibus incumbendum, ac pro virili inſudandum, vt Deus etiam ab alijs laudetur, ac nomen ſanctum eius glorificetur; ſic ſanitatem, nedum vt finem proximum, & propter ſe petat; ſed maximè propter aliud, nempe in ordine ad finem vltimum, ad gloriam Dei ſcilicet, & ad beatitudinem conſequendam: itaut coram Deo ſe petere ſanitatem non niſi vt medium ad Deum laudandum, & glorificandum proteſtetur; ſimul Deum, vt ſuum auxilium tribuat ad benè illa vtendum, deprecetur, aliter ſe ſanitatem nolle, niſi ſimul cum ea huiuſmodi efficax communicare dignetur auxilium. Hoc modo oratio primam conditionem ad infallibilem impetrationem requiſitam habebit: quia res petita bona, & honeſta erit, ac animæ, & corpori ſalutaris.

4. Proponere ſibi firmiter velle benè vti ſanitate. Ad Deum laudandum. Ad proximo benefaciẽdum.

Huic conditioni alteram addere debet, nempe firmiter credere, Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac liberalitatis, necnon ratione ſuæ fidelitatis id, quod ſalutare petitur, liberaliter, ac gratioſè fore elargiturum. Quòd ſi in petendo perſeuerans fuerit, cum illa ſui ipſius in diuina voluntate perfecta reſignatione, ac firma in Deum confidentia, pientiſſimus Deus illi ſanitatem (ſi fuerit animæ illius ſalutaris) impertietur; Si verò pro tunc ſalutaris non fuerit, Deus, qui nullum bonum irremuneratum relinquit, pro illa perſeueranti oratione, humili petitione, ac perfecta in ipſius diuino beneplacito reſignatione; maius aliquod donum, quàm petierit, ei benigniſſimè impertietur.

5. Credere firmiter, Deũ ratione ſuæ bonitatis, ac fidelitatis, quod animæ eſt ſalutare infallibiliter elargiturum. Si nõ obtinebit, quod petit, aliquod maius impetrabit.

§. VI.

477. HIC orandi modus, & petita infallibiliter impetrandi probatur oratione illius conſtantiſſimæ Viduæ Iudit. *Hæc cum audiſſet, quoniam Ozias promiſiſſet, quòd tranſacto quinto die traderet ciuitatem,* Presbyteros reprehendens dixit: *Qui eſtis vos, qui tentatis Dominum? Non eſt iſte ſermo, qui miſericordiam prouocet; ſed potiùs qui iram excitet, & furorem accendat. Poſuiſtis vos tempus miſerationis Domini, & in arbitrium veſtrum diem conſtituiſtis ei.* Verè illi magna increpatione, & animaduerſione digni cenſendi erant; quia terminum quinque dierum diuino adiutorio poſuerant, quaſi Deum cogere vellent, vt intra quinque dies ſuum eis impenderet auxilium: vel quaſi Deum poſſe, ac velle etiam citò ſuum illis prѳſtare adiutorium non crederent, ſed attendamus modum orandi traditum ab iſta famoſiſſima muliere. *Humiliemus,* ait, *illi animas noſtras, & in ſpiritu conſtituti humiliato ſeruientes illi, dicamus: vt ſecundùm voluntatem ſuam ſic faciat nobiſcum citò miſericordiam ſuam:* vt legitur in Biblijs vetuſtioribus. Sed bone Deus, quomodo orat hѳc mulier? Dic mihi, ò ſapientiſſima mulier, ſi Deum, vt

Hoc probatur oratione Iudith. Iudith c.8.v.9. ver.11.12.13.

ſecun-

ſecundùm voluntatē ſuam vobiſcum faciat miſericordiā ſuam; & ſecundùm beneplacitum ſuum vobis ferat auxilium oras,cur dicis, *citò?* Quid, ſi Deus adhuc expectare quatuor,vel quinque dies voluerit,& tunc ſolùm voluntas Dei eſſet, vobis ferre auxilium? ad quid *citò?* Si citò, & immediatè abſq; vlla mora de manu inimicorum liberari petis, nonnè hoc eſt ſecundùm voluntatem, ac beneplacitum tuum, & non Dei petere? *Citò* enim tempus adiutorij à voluntate tua præfixum oſtendit.

§. VII.

AT ſi attentè, ac deuotè huiuſce mulieris verba contemplati fuerimus, illa vtiq;ex firmiſſima,ac perfectiſſima fiducia ab ea in Deum conſtituta, quæ illam vtique non fefellit prouenire videbimus: nam immediatè poſt orationem *Dominus contulit ei ſplendorem,illique* iuxta petitionem ſuam, qua dixerat in oratione: *capiatur laqueo oculorum ſuorum in me; pulchritudinem eius ampliauit*, vt ſtatim captus fuerit in oculis ſuis Holofernes. Sed vndenam tanta fiducia enata fuit in hac muliere? Non aliunde, quàm ex ſuo perfectè orandi modo ortum habuit.

478. *Fiducia maxima Iudith.* Iudith 9.v.13. c.10.verſ.4.

Primò enim diuinam Prouidentiam, quæ omnia ob bonum noſtrum diſponit contemplata eſt: quia tam rectæ voluntatis eſt Deus,vt niſi quod nobis bonum eſt,non velit: vnde poſtquam tribulationes, quibus Deus probauit Patres ſuos Abraham, Iſaac, Iacob, Moyſen (per quas Deo placuerunt) repræſentauit, dixit eis: *Nos ergo non vlciſcamur nos pro his, quæ patimur: ſed reputantes peccatis noſtris hęc ipſa ſupplicia, minora eſſe flagella Domini, quibus quaſi ſerui corripimur ad emendationem, & non ad perditionem noſtram eueniſſe, credamus.* Sic in oratione ſua dixit Domino: *Omnes viæ tuæ paratæ ſunt, & tua iudicia in tua prouidentia poſuiſti.*

Contemplatur diuinam prouidentiam. Drexelius ſupra num. 394. in fin. Cap.8.ver.26. ver. 27. Cap.9.ver.5.

§. VIII.

NEc ſolùm diuinam prouidentiam meditandam proponit; ſed infinitā miſericordiam inſinuat conſiderandam dicens: *Quia patiens eſt Dominus: in hoc ipſo pæniteamus, & indulgentiam eius fuſis lachrymis poſtulemus. Non enim quaſi homo Deus ſic comminabitur: neque ſicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur; & ideò humiliemus illi animas noſtras.* En quomodo diuinam pietatem, ac miſericordiam magnificat, nec aliud deeſſe ad impetrandum oſtendit, niſi vt ſe Deo humilient; ſed quid inde? tunc *in ſpiritu conſtituti humiliato ſeruientes illi dicamus flentes Domino:* non vt intra quinque dies miſereatur noſtri; ſed *vt ſecundùm voluntatem ſuam*, quæ pientiſſima eſt, & ſummè bona, nec in ſe confidentibus ſe denegare poteſt, *ſic faciat nobis citò miſericordiam ſuam*, immediatè, illicò ſine vlla mora nobis ferat auxilium; ſed eo modo, quo diuinæ voluntatis ſuæ beneplacito magis videbitur conueniens.

479. *Meditatur diuinam bonitatem.* Cap.8.ver.14. ver. 15.16. verſ. 17. verſ. 17. *Verba conciliantur.*

Sed

§. IX.

480. *Conſiderauit Dei fidelitatẽ.* SEd quod magis, ac magis huiuſce mulieris fiduciam corroborauit, diuinæ fidelitatis, ac veritatis meditatio fuit; omnia enim, quæ fecerat Deus
cap. 9. verſ. 8. pro filijs Iſrael contra caſtra Ægyptiorum conſiderauit, quomodo *tenuit pe-*
verſ. 18. *des eorum abyſſus, & aquæ operuerunt eos:* ac cætera mirabilia, quæ operatus
verſ. 11. eſt Deus cum patribus eorum: & tandem ait: *Memento Domine teſtamẽti tui,* ideſt promiſſionis tuæ, ac verbi, in quo nobis ſpem dediſti: *Erige brachium tuum ſicut ab initio, & allide virtutem eorum in virtute tua.* Et cum in
cap. 13. ver. 7. proximo eſſet, vt caput Holoferni abſcinderet, ad Deum orans dixit: *Confirma me Domine Deus Iſrael, & reſpice in hac hora ad opera manuum mearũ: vt ſicut promiſiſti, Hieruſalem ciuitatem tuam erigas: & hoc quod credens per te poſſe fieri cogitaui, perficiam.* En quomodo Deo eius promiſſionem, repręſentat, & petit, vt faciat iuxta fidem petentis, ſicut ipſe promiſit.

§. X.

481. *Oratio eius habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitas.* ET vt petitio ſua infallibiliter impetraret, eam omnibus conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis cohoneſtare voluit. Ideò licèt petitio ex natura ſua bona eſſet, ac honeſta; nihilominus vt ſalutaris eſſet, illam ad gloriam, & honorem Dei ordinauit, dicens: *Domine da verbum in ore meo, & in corde meo conſilium corrobora: vt domus tua in ſanctificatione permaneat: Et omnes gentes agnoſcant, quia tu es Deus, & non eſt alius Deus*
cap. 9. ver. 18. *præter te.* En prima conditio ad impetrationem infallibilem requiſita! Nec
ver. 19. ſecunda caruit, quæ eſt ex fide, & confidentia petere; dixit enim: *Deus cęlorum creator aquarum, & Dominus totius creaturæ exaudi me miſeram deprecantem, & de tua miſericordia præſumentem,* ideſt confidentem. Tertia ſimi-
Ibid. verſ. 17.
cap. 8. ver. 20. liter, perſeuerantia videlicet ornata fuit: dum ait: *Expectemus humiles conſolationem eius:* & quatriduo orans die ac nocte, nedum pro ſe ipſa; ſed & pro totius populi multitudine iam per humilem orationem, ac ieiuniũ benè diſpoſiti perſeuerauit: ſic oratio eius omnibus conditionibus decorata à Summo cęlorum Opifice exaudita eſt; ac propterea crudelis hoſtis Holofernis capite amputato de inimicis triumphauit; ſe & ſuos ab obſidione redemit; omnemq; populum ad Deum laudandum, ac miſericordiam eius, & fidelitatem confitendam hortata eſt, dicens: *Laudate Dominum Deum no-*
cap. 13. ver. 17. *ſtrum, qui non deſeruit ſperantes in ſe: & in me ancillam ſuam adimpleuit*
ver. 18. *miſericordiam ſuam, quam promiſit domui Iſrael, & interfecit in manu mea ho-*
ver. 21. *ſtem populi ſui in hac nocte: Confitemini illi omnes, quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia eius.*

ARTICVLVS V.

482. *Regula, quibus diuina voluntas explorari poteſt.* *De ſignis, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt Dei voluntas.*

QVoniam perfectus orandi, atq; à Deo id, quod petitur, impetrandi modus ex cognitione diuinæ voluntatis maximè pendet, in fine huius capituli

capituli ſigna ponere, quibus in rebus omnibus Dei volũtas facillimè agnoſci poſſit, vtillimum duxi; quæ ex ſequentibus regulis ex Hieremia Drexelio *de Conform. volunt. lib. 1. cap. 4.* deſumptis patefient.

Prima regula diuinæ voluntatis cognoſcendæ.

QVidquid abducit à Deo, contra Dei voluntatem eſt: quidquid ad Deũ inuitat, ad diuinam ſpectat voluntatem. *Hęc eſt enim voluntas Dei, ſanctificatio veſtra, vt abſtineatis vos à fornicatione, & cæt.* Itaq; ſi quis tale quid in ſe deprehendat, vt fateri cogatur: Hoc officium, hæc ſocietas, hoc mercimonium, hoc viuendi genus me non reddit ſanctiorem; ſed ſenſim, & lentis greſſibus abducor à Deo; ergo nec officium iſtud, nec illa ſocietas, nec mercimonium iſtud, nec iſta viuendi forma diuinæ voluntatis eſt. 483. *Prima.* 1. Theſſal. c. 4. verſ. 3.

II. Regula.

VOluntas Dei per legem Dei, & Eccleſiæ luculentiſſimè nobis declaratur. Ideò in omni ambiguitate non tantùm, quid Dei, aut Eccleſiæ leges velint; ſed quid ijſdem magìs, aut minùs conforme ſit, eſt quęrendum. Chriſtus olim oppulento iuueni, qua proxima via ad cęlum iretur ſciſcitanti, hunc optimum diuinæ voluntatis interpretem deſignans: *Mandata,* inquit, *noſti?* Sanè, *nihil dulcius, quàm reſpicere in mandatis Domini.* Hunc ipſum diuinæ voluntatis internuncium Abrahamus Epuloni commonſtrans: *Habent,* ait, *Moyſen, & Prophetas: audiant illos.* Diuinus Paulus Roman. c. 12. *Nolite,* inquit, *conformari huic ſæculo, & cęt. vt probetis, quæ ſit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. Bona* Dei voluntas Decalogo comprehenditur, *Beneplacens*, conſilijs Euangelicis, *Perfecta*, deſiderat à ſe imperata perfici in terra, ſicut in cęlo. 484. *Secunda.* Lucæ c. 18. verſ. 20. Eccliſ. c. 23. verſ. 37. Luc. c. 16. v. 29. Rom. 12. v. 2.

III. Regula.

HÆc à Beato Paulo 1. Theſſal. c. 5. deſcribitur: *In omnibus gratias agite, hęc eſt enim voluntas Dei in Chriſto Ieſu in omnibus vobis.* Primum hic notatũ digniſſimum, In rebus omnibus gratias agendas, etiam turbatiſſimis, & maximè improſperis. Pulchrè Chryſoſtomus in illum locum dixit: *Paſſus es aliquid mali? Si velis, malum non eſt: Age Deo gratias, & iam malum mutaſti in bonum.* Hoc animi eſt Philoſophici. Priſci Germani optimè liberos inſtruebant, vt ſi quando digitum igne lęſiſſent, mox dicerent: *Deo gratias.* Breue, ſed nobile pręceptum. Quicquid demum, mi Chriſtiane, te premat, vrat ue, quicquid affligat, dic centies, dic millies: *Deo gratias.* Addit Paulus: *Spiritum nolite extinguere.* Suus ſit diuinis inſtinctibus locus. Non rarò Deus voluntatem ſuam occultis alloquijs explicat, quibus vt verè diuinis tunc tutò creditur, cùm ſolius Dei gloria ſectanda proponitur. Sed & illud Paulus addidit: *Prophetias nolite ſpernere:* Diuini voluminis explanationes, 485. *Tertia.* verſ. 17. & ſequentib. Ibidem v. 19. Ibid. ver. 20.

nationes, ſacras in templis conciones, prꝑſagas fidorum hominum explanationes negligi ab eo minimè conuenit, qui diuinæ voluntati approbare ſe cupit. Qui audire non vult, non vult Dei voluntatem intelligere. Demum
Ibid. verſ. 22. prꝑcipit Paulus: *Ab omni ſpecie mali abſtinete vos*. Quemadmodum boni nummularij monetam adulterinam aut à tinnitu, aut à ſigno, & inſcriptione norunt, & reijciunt: ita nos quidquid vel tenuem vmbram vitij prꝑſefert, tanquam diuinæ voluntati contrarium abominemur.

IV. Regula.

486. *Quarta.* PRæter Dei, & Eccleſiæ leges, alij quoq; diuinæ voluntatis, maximè in rebus dubijs interpretes ſunt. Inter hos Magiſtratus tam politicus, quàm ſacer, ijque omnes, qui alijs legitimè prꝑſunt, cenſendi ſunt: his annumerandi ſunt Curiones, Confeſſarij, Maiores, & Prꝑſides. Cum Saulus iam paratus diuinæ voluntati parere, quæſijſſet: *Domine, quid me vis facere?*
Act. c. 9. v. 6. non illum Dominus prꝑceptis onerauit, neque illi ſubitò ſcientiam omnem
Ibid. verſ. 7. infudit; ſed vt diſcipulum ad Ananiam mittens: *Surge*, inquit, *& ingredere ciuitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere*. Ananias Paulo diuinæ voluntatis paraphraſtes fideliſſimus fuit, ſicut Cornelio Petrus. Ita vult Deus voluntatem ſuam homini ab homine explicari. Hinc illæ tam crebræ ad-
verſ. 19. monitiones: Tobiæ cap. 4. *Conſilium ſemper à ſapiente perquire*: Eccliſ.
verſ. 24. c. 32. *Sine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœnitebis*. & c. 37. *Ani-*
verſ. 15. *ma viri ſancti enunciat aliquando vera* (magis) *quàm ſeptem circumſpectores*
& ſequent. *ſedentes in excelſo ad ſpeculandum. Et ſic in his omnibus deprecare Altiſſimũ,*
verſ. 20. *vt dirigat in veritate viam tuam*: vt monet etiam Tobias c. 4. *Omni tempore*, ait, *benedic Deum, & pete ab eo, vt vias tuas dirigat, & omnia conſilia tua in ipſo permaneant*. Eccliſ. c. 37. Ergo *cum viro ſancto aſſiduus eſto, quemcumque cognoueris obſeruantem timorem Dei, & cæt. Et cor boni conſilij ſtatue tecum. Non eſt enim tibi aliud pluris illo*. In omnibus igitur dubijs circa voluntatem diuinam à nemine potiùs, quàm à Confeſſarijs, & Maioribus noſtris, quibus aut conſcientiam, aut omnem vitam commiſimus, conſilium eſt petendum. Qua in re vniuersè omnium Dominorum, aut Maiorum, aut Præſidum voluntas (peccantem excipio) Dei voluntas dici poteſt. Quod ergo cuiuſque Dominus, quod Maiores, aut Prꝑſides iuſſerint, non aliter quàm certum diuinæ voluntatis interpretamentum eſt accipiendum.

Superiorum voluntas Dei eſt voluntas.

V. Regula.

487. *Quinta.* QVòd ſi conſilium petere, nec tempus permittat, nec locus, diſpiciat homo ſecum ipſe, & omnem dubitationem circa diuinæ voluntatis notitiam facili negotio ſic poterit explicare. Solerter attendat, vtrum è duobus, in quibus hꝑſitat, voluntati propriæ ſit acceptius; quid gratius carnis appetitui; quid exiſtimationis propriæ optabilius. Vbi hoc, quod facilè indagauerit, & ſeriò ſecum actiones ſuas voluntati diuinæ exactiſſimè conformare ſtatuerit, tunc profectò ſecurè illud, quod voluntati ſuæ minùs erit

accep-

acceptum eliget, quod minùs carnis appetentiæ gratũ, quod deniq; pompæ minùs habuerit, ac ſplendoris. Nam illa electio ad propriæ voluntatis, ad carnis,ad exiſtimationis propenſionem cuiuis meritò nimis quàm ſuſpecta, & errori proxima videri debet; at hoc alterum procliuitati ſuæ plerumq,eſt tutiſſimum reluctari: *Dum non facis vias tuas,* inquit Iſaias cap. 58. *& nõ inuenitur voluntas tua.* Sit hoc pro exemplo. Ei, qui maligno, aut frigido eſt ſtomacho, exploratè hoc modo ſuaderi poteſt: Id, quod tu maximè appetis, hoc tibi minimè conducit; pepones, cucumeres, fungi, potus intemperanter frigidus, recentes ab horto fructus, & id genus edulij, gulæ irritamenta, plurimùm nocent; quæ tamen non raro cupidiſſimè ingeruntur. Idem in re propoſita: plerunq; quod corporis ſenſibus tam gratum, & ſuaue,ſpiritui noxium eſt; quod humanæ voluntati ſic placet, Deo diſplicet. *Mortificate ergo,* ait Paulus Coloſs. c. 3. *membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam malam, & cet. propter quæ venit ira Dei.* Ergo *poſt concupiſcentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere:* (monet Siracides Eccliſ. c. 18.) vt ad Dei voluntatem conuertaris.

verſ. 13.

verſ. 5. & 6.

verſ. 30.

V I. Regula.

488. *Sexta.*

QVòd ſi quid planè indifferens, & adiaphorum ſit, vt ſi duo mendici occurrant ęquè fortunæ inopes, eleemoſina tamen non ſuppetat in vtrumque partienda, da cui volueris, animo diuinam voluntatẽ exequendi; & non errabis. Quòd ſi res adiaphora maioris ſit momenti,cõſilijs eſt opus, & precibus. Si verò de vna aliqua,pluribuſue actionibus ſuſcipiendis penitus non liqueat, quid diuinæ voluntatis ſit, non facilè vlla earum ſuſcipiatur, dum, vtcumque illas diuinæ voluntati non fore contrarias,patefiat. In omni tali deliberatione plurimùm Ratio, & Conſcientia, poteſt,non mali in incerto conſiliarij, qui ſi paulò circumſpectiùs agere velint, facilè, quid melius ſit factu,pronunciabunt. Fieri autem poteſt,vt verecundæ conſcientiæ homo in talem deueniat labyrinthum,in quo ſpiritus, & caro ſic inter ſe luctentur, vt miſer, ne forſan diuinæ voluntati ſe oppoſuerit,trepidare incipiat. Hìc ſolatio ſit, quod nonnumquam euenit Eccleſiaſtæ. Rem ſic explicamus. Concionator pomeridianus videt pleroſque omnes ſuorum auditorum dormientes, turbatur non nihil tot ſibi annuentibus: id tamen tolerabilius videtur,quàm ſi totidem impudenter garriant. Itaque ſi duo,treſue non dormitent,ait ipſe ſecum: ſatis id mihi, & eſt cur pergam: vnus pro millibus eſt. Non aliter ratiocinetur quomodocumque turbatus: Modò duo vigilent oculi *Ratio, & Voluntas.* Modò hi vigiles voluntatem Dei obſeruent, ſuſque deque vertantur alia,ego verò inconcuſſus ſtabo, & quamuis diuinos nutus non proximè aſſequar, aſſequi tamen conabor.

Ratio, & conſcientia in incerto non ſunt mali conſiliarij.

V II. Regula.

489. *Septima.*

AD diuinam explorandam voluntatem plurimùm valet, cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic Sanctorum mos eſt, in Act.c.9.ver.6.

rebus dubijs, & perplexis cõfugere ad orationis pręſidiũ, vt olim Moyſes, & Aaron ad fęderis tabernaculum. Et ſicuti cùm nubes adeò ſtipatæ coeunt, vt cęlum tonare, ac mugire incipiat, campanæ ad diſſipanda nubila quatiuntur in turribus: ita quotieſcumque ſol diuinæ voluntatis oculis noſtris ſubducitur, vt penè quid faciendum ſit, ignoremus, proximum eſt, cęlum pulſare precibus. Ita Saulus à ſubita tempeſtate medijs deprehenſus in campis exclamat: *Domine quid me vis facere?* Hanc precatiunculam ſæpiùs iterandi opportuniſſimum tempus eſt, cùm cęleſte epulum aditur, & Dominicum corpus iam lingua ſuſtinetur, tunc ardenter ingeminandum: *Domine quid me vis facere?* Imò ſub re diuina quotidiè, cùm Euchariſtiam Sacerdos ſupra verticem attollit, hoc omnium ardentiſſimum votum ſit: *Domine quid me vis facere?* A viris religioſis votorum formulam ſub ſacro quotidiè recitari eſt conſultiſſimum. Iacobus Laines alter à Sancto Ignatio Societatis Ieſu Prępoſitus Generalis, cunctis diebus ſub Sacri finem poſt Centurionis verba (*Domine non ſum dignus*) Chriſtum manu tenens aiebat: *Placet Domine, quod promiſi*. Ita quibuſcumque alijs, dum cęleſtis panis in alto monſtratur eſt precandum: *Domine ſicut vis, ita & ego volo; quod rectè ſtatui, non reuoco*. Hęc quotidiana ſui in diuinam voluntatem oblatio pręclariſſima eſt ad vltimum in morte luctamen diſpoſitio.

Res geſta P. Lain.

VIII. Regula.

490. *Octaua.*

MOrtalium nemo diuinam voluntatem certiùs explorat, quàm qui ſinceriùs ad illam in omnibus ſe conformare deſiderat. Hoc deſiderium profectò ad omnium labyrinthorum errores extricandos filum eſt: omnis hinc circa diuinam voluntatem ambiguitas tollitur; ſi quis ignoret quidem, quid velit Deus: aut vtrum malit è duobus licitis; ita tamen animo comparatus ſit, vt mente ſinceriſſima dicere poſſit: *Domine, ſi ſcirem, quid tu in hac re fieri à me velles, ego vtique id facerem*. Hac ſponſione facta, liberè, quod volet, faciat, & perturbare ſe deſinat; diuinam voluntatẽ non facilè offendet. Hunc talem filium amantiſſimus pater non deſerit, nec à ſua voluntate grauiùs aberrare permittit. Si deſit homo, per quem erudiat, Angelum mittit; vt miſit Ioſepho in re graui quid factu foret optimum deliberanti: ita tribus ex Oriente Magis poſt oblatam diuino Infantulo in gramineis cunis adorationem, miſſus Angelus fuit, qui de Herodianis fallacijs ſibi cauere, & alia in patriam via redire edoceret. Sic Abrahami ancillæ Agari, alijſue innumeris ad errores vitandos Angeli, aut Angeli vice, fidi hominis pręſidium fuit aſſignatum. Ita Deus voluntatis ſuæ notitiam ſincerè petentibus minimè negat: *Benignus ſpiritus ſapientiæ* huius altiſſimæ omnibus ſeſe quàm liberaliſſimè impertitur. *Adeſt Deus omnibus exquirentibus ſe in veritate*, & voluntatem ſuam tam mirabili, quàm ſuaui magiſterio ijs omnibus explicat, qui vera ſubmiſſione ſe hìc diſcipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè noſſe diſcimus faciendo.

Sap. c. 8. v. 6. Eccliſ. c. 2. v. 13.

Cap.

Cap. II.
De Ægroto orante Dominos Cęli, & terræ.

SVB vno inuocationis titulo nobiliſſimas Ieſu Chriſti D. N. & Beatiſſimæ Virginis Genitricis Dei Mariæ perſonas complectimur; cum illos diuidere ęquum non ſit, quos natura, & gratia arctiſſimis vinculis copularunt: vt benè docet Arnoldus Carnotenſis tract. de laudibus Deiparæ: *Vna eſt, inquit, Mariæ, & Chriſti caro, vnus ſpiritus, vna charitas; & ex quo dictum eſt: Dominus tecum, inſeparabiliter perſeuerant promiſſum, & donum. Vnitas diuiſionem non recipit, non ſecatur in partes; & licèt ex duobus factum ſit vnum, illud tamen vltra ſcindi non poteſt, & Filij gloriam cum Matre non tam communem iudico, quàm eandem.* Quod etiam ſancta fidelium conſuetudo confirmat, quibus frequentiſſimum eſt, cùm aliqua ſpirituali, aut corporali calamitate iactantur iterata Sanctiſſima eorum nomina inſimul inclamare; ſed præcipuè cùm dæmoniacas patiuntur vexationes, contra quas tum Exorciſtæ, tum Maleficiati, aut Arreptitij corde, & ore Ieſu, & Mariæ proferunt nomen, auxilium poſtulantes. Nec immeritò, cum efficaciſſimum ſit remedium; vt ſequentes articuli declarabūt.

491. *Non ſunt ſeparandi Ieſus, & Maria.*

Ideò eorum nomina ſunt inuocanda.

ARTICVLVS I.

Ieſum Chriſtum D. Noſtrum.

CVM Sanctiſſimum Ieſu nomen, teſte Paulo ad Philipp. 2. ſit ſuper omne nomen, & Chriſto à Patre impoſitum fuerit, vt in eo omne genuflecteretur, ęquum eſt, creaturas omnes ei honorem, gloriam, & obſequium conſecrare.

492. *Sanctiſſimi Nominis Ieſu gloria extenditur ad Angelos.*

Si quidem Cęleſtes nouum canticum canunt, cùm nomen illud nouum, quod os Domini nominauit, pronunciant, & reuerenti animo immaculato acclamantes ei ſe ſubijciunt; vt dicitur Apocal. 5. *Virtutem, & Diuinitatē, & ſapientiam, & fortitudinem, & gloriam, & honorem, & benedictionem: eò quòd vicerunt in ſanguine Agni.*

Terreſtres huic nomini genuflectunt; atq; illud reuerenter pronunciant: quia, vt ait Bernardus *lucet prędicatum, paſcit præcogitatum, lenit, & vngit inuocatum. Nec eſt enim aliud nomen,* ait Petrus Act. 4. *datum ſub cęlo hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri.* Et 1. Ioan. c. 3. *Hoc eſt mandatum eius, vt credamus in nomine Filij eius Ieſu Chriſti.*

Homines.

Infernales verò hoc reuereri coguntur: cum ſit nomen, de quo Propheta Iſaias cap. 8. ait: *Voca nomen eius: Accelera ſpolia detrahere: feſtina prædari.* Chriſto Domino impoſitum, *qui expolians principatus, & poteſtates,* inquit Paulus Coloſs. 2. *traduxit confidenter palam triumphans illos in ſemetipſo.*

Dæmones.

Hinc S. Bernardinus ſerm. 49. Dominic. Palmar. ait. *Cum Paulus Apo-*

ſtolus raptus fuerit vſq; ad tertium cęlum, & viderit diuinam eſſentiam, in
493. *Viſio D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nominis Ieſu.*
prefata viſione poſſumus meditari, quòd ipſe, cum viderit glorioſum Dominum in gloria Dei Patris conſtitutum in cęleſtibus ſuper omnem principatum, poteſtatem, virtutem, & dominationem, & ſuper omne nomen, quod nominatur non ſolùm in hoc ſęculo, ſed etiam in futuro; ac cerneret illum in tanta gloria ſublimatum, quodam ſpirituali clamore inflammatus, totus ex amore illius exclamauit dicens: Ieſus Ieſus amor meus. Ad cuius nominationem, & clamorem omnes ciues beati genuflexerunt adorantes Ieſum in nominatione illius. In eodem nomine intellexit, quòd in nominatione Ieſu genuflectebant ſe omnes ſpiritus infernales, ac ſic debere facere omnes ſpiritus viatores. Proinde è cęlo rediens, ac predicta recolens in ſpiritu Dei pręcipiens vniuerſis ſcripſit illud verbum: Philipp. c. 2. *In nomine Ieſu omne genuflectatur cęleſtium, terreſtrium, & infernorum. Cęleſtes per gloriam, terreſtres per gratiam, & infernales per iuſtitiam ſempiternam.* Hæc Bernardinus.

§. I.

494. *Dæmones inuiti honorē huic nomini impendunt. In virtute huius nominis Diſcipuli Chriſti dæmones eijciebant.*

AT quia infernales honorem, & obſequium huic nomini inuitè impendunt; nec niſi reluctantes illud nominari audiunt, nullum adeſt efficacius infernalibus hoſtibus expellendis remedium, quàm deuotè, & reuerenter ſanctiſſimum iſtud nomen inuocare.

Chriſtus hoc Apoſtolis, ac Diſcipulis ſuis remedium contulit Matth. 10. Marci 3. & Lucæ 9. *Cùm dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Quod experientes ſeptuaginta duo Lucæ 10. *reuerſi ſunt cū gaudio dicentes: Domine etiam in nomine tuo dæmonia ſubijciuntur nobis.* Sed audiamus reſponſum, quod dedit illis Chriſtus: *Videbam,* ait, *Sathanam, ſicut fulgur de cęlo cadentem:* Vbi S. Bernardinus *loco citato art.* 1. *c.* 1. loquens in perſona Chriſti: *Nolite,* inquit, *mirari, ſi nomen meum diaboli expaueſcunt, & eos ab homine pellat: cum virtute eius Sathanas cum omnibus Angelis ſuis de cęlo expulſus ceciderit ſicut fulgur. Vnde Apoc.* 12. *Poſt prelium factum in cęlo à Michaele cum Dracone, & ab eodem illa victoria obtenta, eiectoq; illo in ſupplicia ſempiterna, exultantes clamauerunt iam beati dicentes: Facta ſalus eſt, & virtus, ideſt ex nomine Ieſu ſaluifica virtus, & poteſtas Chriſti eius.*

§. II.

495. *Omnes Chriſti fideles per fidē in nomine Ieſu poſſunt dæmones eijcere.*

HOc ſalutiferum omnibus in ſe credentibus, ac confidentibus pharmacum Chriſtus communicauit, cùm dixit Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Vnde Alphonſus à Caſtro lib. 6. aduerſus Hęreſes verb. Exorciſmus: *Dominus aſcēdens,* inquit, *in cęlum promiſit, ſe numquam ad inuocationem nominis ſui illis defuturum. Quod autem non ſemper fiat, vt inuocato nomine Ieſu, dæmon egrediatur, minima fides ipſius inuocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè credidiſſet, hæc, & maiora feciſſet;* vt pollicitus eſt Chriſtus Ioan. 14. *Amen,*

amen

amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet. Confirmat Alphonſus Toſtatus *tom.* 1. *in* 1. *Regum cap.* 16. *quæſt.* 41. affirmans in illis verbis ſub ea forma à Deo datis: *In nomine meo dæmonia eijcient*, virtutem, & efficaciam ad expellendos dęmones, quantũ eſt ex parte Dei, proculdubio eſſe infallibilem, ſicut in omnibus Sacramentis; vt latè ſupra *num.* 10.

Idipſum Eccleſia docet, dum in Sequentia Miſſæ feſti iſtius Sanctiſſimi nominis canit: *Eius virtutem non poſſunt dæmones ſuſtinere.*

Huis nominis virtute
Superborum ſunt deſtructa
Dæmonum potentiæ.

Nec mirum, cum eius fortitudinem, & virtutem ſuſtinere non poſſint; vt benè Ieremias teſtatur: *Magnus es*, inquit, *Domine* Ieſu, *& magnum nomen tuum in fortitudine*. & Regius Pſaltes: *Sanctum & terribile nomen eius*. *Sanctum* quidem Angelis bonis, & hominibus iuſtis; ſed *terribile* dęmonibus, & viris impijs; vnde Eccleſia eodem loco addit: Ier. c. 10. Pſal. 110.

Simulachra idolorum
Sunt euerſa: Tyrannorum
Fracta violentiæ.

§. III.

HOc facto demonſtrauere Apoſtoli, vt Paulus, qui Act. 16. vnum ex illis in Pythoniſſa garrientem expulit: *Pręcipio*, inquit, *tibi in nomine Ieſu Chriſti exire ab ea; & exijt eadem hora*. Et Petrus, teſte S. Clemente dicebat: *Non curo, quomodo intraueris; ſed vt exeas, impero in nomine Ieſu Chriſti*. & Act. c. 3. illi Claudo ad portam templi, quæ dicitur Specioſa, exiſtenti dixit: *Argentum, & aurum non eſt mihi, quod autem habeo, hoc tibi do*: *In nomine Ieſu Chriſti Nazareni ſurge, & ambula*. Sic S. Ioannes Euangeliſta: *Interdico tibi in nomine Ieſu Chriſti Nazareni, ne vltra hìc habites*. Item, *In nomine Ieſu Chriſti hinc exite numquam redituri*. 496. *In dæmonibus eijciendis Apoſtoli hoc nomine vtebantur.*

Hoc docent omnes Patres: S. Iuſtinus Martyr *aduerſus Triphonem*, Origenes *contra Celſum lib.* 1. Tertullianus *de corona militum ad Scapul.* Cyprianus *aduerſus Demetriadem*. Athanaſius *de Incarnatione Verbi*. Cęteriq; omnes vnanimiter, qui de hoc Sanctiſſimo Nomine in ſuis ſermonibus, homilijs, tractatibus, vel meditationibus ſunt locuti. 497. *Teſtantur Patres eius mirabiles virtutes.*

§. IV.

HOc praxis comprobat Sanctorum Patrum, qui innumeros Energumenos huius ſalutiferi nominis virtute liberarunt, vt eorum acta teſtantur. Ex quorum multitudine vnicum de S. Bernardo Abbate adducam relatum à S. Bernardino *ſerm.* 49. *Domin. Palmar.* 498. *Probat praxis Sanctorum Patrum.*

Cum Beatus Bernardus Papiam de Mediolano veniſſet, quidam homo vxorem ſuam dęmoniacam ad illum adduxit: tunc diabolus per os eius *Exemplum de D. Bernardo.*

dicere cępit: *Non me de hac anicula mea hic porrulos edens, & braſſicas deuorans pellet*. Cui ſeruus Dei reſpondit: *Non Bernardus te pellet; ſed Dominus noſter Ieſus Chriſtus*. Mox autem, vt ille orationem effudit, ſpiritus nequam dixit: *quàm libenter egrederer; ſed non poſſum. Non vult enim magnus Dominus*. Cui Sanctus. *Et quis eſt Dominus magnus?* Cui ille: *Ieſus Nazarenus*. Ad quem vir Dei: *Vidiſtinè vmquam eum?* Quo reſpondente; *Etiam*. Cui iterum ait: *Vbi vidiſti eum?* Et ille ait: *in gloria*: Et Sanctus: *Et tu in gloria fuiſti:* Qui reſpondit: *vtiq;* (ſed illum fuiſſe in gloria intellige, ideſt, in beatitudine per fidem ſupernaturalem, ſpem, & charitatem inchoata; non autem perfecta, quæ per claram Dei viſionem habetur) Cui Bernardus: *quomodo inde exiſti?* Et ille ait: *Cum Lucifero multi cecidimus*. Hęc quidem omnia voce lugubri per os vetulæ omnibus audientibus loquebatur. At illi vir Dei: *Numquid in illam gloriam redire velles?* At ille miro modo cachinnans, ait: *tardè eſt*. Tunc autem viro Dei orante, de muliere dęmon eſt egreſſus. Sed cum D. Bernardus inde abiret, eo iam elongato, iterum diabolus eam inuaſit. Vir autem eius poſt illum currens, quid acciderat, indicauit. At ille collo eius chartulam alligari pręcepit, in qua hæc verba conſcripta erant: *In nomine Domini Ieſu Chriſti præcipio tibi dæmon, ne hanc mulierem contingere preſumas*. Quod cum factum fuit, ad eam impoſterum accedere non eſt auſus.

499. *Docent Exorciſtæ*. Idipſum omnes Exorciſtæ in ſuis exorciſmarijs teſtantur lucidè, & clarè, pręcipuè Carolus Oliuerius Vicentinus *in ſuo Baculo dęmonum c. 3*.

Matthæi c.7. verſ. 22. Peccatorum etiam, & operariorum iniquitatis experientia conteſtatur, qui in die Iudicij ouantes dicent: *Domine nonnè in nomine tuo dęmonia eiecimus*. Ideò ſępiſſimè inuocandum eſt tam ab Exorciſtis, quàm ab Energumenis, & maleficiatis exemplo Ioannis noſtri; qui in fine ſuæ ſcriptionis apocalypticæ c.22. illud deuotè compellit dicens: *Veni Domine Ieſu*: orent & ipſi, vt veniat, & renitentis inferni ſatellitem ſua virtute diſpergat.

§. V.

500. *Multa mirabilia operantur in nomine Ieſu*. Marci c. 16. VErùm ad huius Sanctiſſimi Nominis gloriam, & honorem, & cunctorum Chriſti fidelium vtilitatem addimus, hoc nomen non tantùm datum eſſe hominibus, vt credentes in virtute eius dęmones eijciant; ſed vt multa alia mirabilia operentur; ideò poſt illa verba: *In nomine meo dęmonia eijcient*, ſubiungit Chriſtus: *Linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint non eis nocebit: ſuper ęgros manus imponent, & benè habebunt*. Quæ verba (relictis moralibus intelligentijs, quibus explicantur à D. Gregorio *homil. 29. in Euangel.*) dico, in ſenſu literali intelligi, vt ſupra explicauimus *num. 206. 218. & 458*.

Serm. 49. ar. 1. c. 3. In primis enim *nomen hoc ſanctiſſimum eſt infirmantium*, ait S. Bernardinus, *generale remedium*, hoc eſt, contra concupiſcentiæ malum. Nam originali culpa dempta remanet in nobis concupiſcentiæ morbus, & ægritudinis languor; ideò ad hoc nomen Ieſu eſt recurrendum: quia, vt ait S. Petrus Rauennas, *hoc eſt nomen, quod dedit cęcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum,*

greſſum, & curſum; ſermonem mutis, vitamq; mortuis, & etiam totam diaboli poteſtatem de obſeſſis corporibus effugauit. Proindè ſubdit S. Bernardinus loc. cit. *Si quæ infirmitas tibi, vel tuis occurrat, non reſpreto remedio corporali, aut naturali, recurre ad inuocationem nominis Ieſu. Sæpe quoq; contingit, quòd non poſſunt remedia infirmantibus adhiberi naturalia, vel propter eorum carentiam: vel propter morbi, aut infirmitatis ignorantiam; ſeu quia eſt quaſi irremediabile malum per ipſam naturæ viam; ideò fidelibus eſt recurrendum ad hoc remedium, quo ſerpentes tolluntur, venena non nocent, & infirmitates fugiunt.* Vnde Incognitus in illa verba Pſal. 39. *Beatus vir, cuius eſt nomen Domini ſpes eius*, ait: *Hec eſt illa theriaca, de qua dicit Auicenna can. 2. quòd eſt ſublimior medicinarum, & melior propter multitudinem ſui medicamenti.* & addit, quòd *illi, qui ea vtuntur, in hora ſanitatis non nocent venena, & ſunt ſecuri ab ęgritudinibus peſtilentialibus. Re vera ſic eſt hoc nomen Ieſu, quòd non ſolùm circa pręſentia mala; ſed etiam circa futura repellenda, & vniuerſaliter contra omnia mala valet.* Bernardus ſuper cantic. confirmat: *Electuarium*, ait, *habes ò anima mea abſconditum in vaſculo nominis huius, quod eſt Ieſus, ſalutiferum certè, quodq; nulli vmquam inuenitur peſtilentiæ inefficax.* Serm. 15. in cant.

§. VI.

HInc S. Mater Eccleſia in ſequentia, quæ habetur in miſſa celebritatis Sanctiſſimi huius nominis de eo canens ait: 501. *Teſtatur Eccleſia.*

Fugat morbos, & liuores
Sed & animi languores
Ieſus vbi venerit.

Quod practicè Apoſtoli probarunt. Quot enim ægroti huius Sanctiſſimi Nominis virtute à Petro Apoſtolo, à Paulo, à Ioanne, à Barnaba, cęteriſq; Apoſtolis, à D. Franciſco, à D. Antonio à Padua, alijsq; Sanctis, & viris iuſtis ſanitati fuerunt reſtituti? Quot claudi, quot cæci, muti, ſurdi, hydropici, paralitici, neruis diſſoluti, varijsq; languoribus vexati etiam hoc noſtro æuo, quorum teſtis tui oculatus, hoc Sanctiſſimo nomine ſalutem ſunt aſſecuti? *Quos*, vt ait Propheta, *ſaluauit Deus propter nomen ſuum, vt notam faceret potentiam ſuam. Cum non ſit aliud nomen*, teſte Petro, *ſub cęlo datum hominibus, in quo oporteat, nos ſaluos fieri.* Quod iam priùs inſinuauerat dicens: *Omnis, quicunque inuocauerit nomen Domini ſaluus erit.* *Practicè probarunt Sancti: ac probant in Deũ confidentes.* Pſal. 105. Actuum c.4. Ibid. c. 2.

§. VII.

SEd quod mirabilius eſt, non ſolùm fideles; ſed & infideles ad huiuſce nominis inuocationem ægrotos ſanaſſe, & miracula feciſſe manifeſtè comprobatur. De S. Dyoniſio Areopagita refert S. Bernardinus *ſerm. 49. de glorioſo nomine Ieſu*; quòd, dum cum D. Paulo per vitam diſceptaret, ante eos quidam cæcus tranſibat, ac ſtatim Dyoniſius, qui tunc infidelis erat, Apoſtolo ait: *Si dixeris huic cæco: In nomine Dei tui vide, & viderit, ſtatim credam: ſed ne vtaris magicis verbis, ego tibi pręſcribo formam verborum* 502. *S. Dyoniſius adhuc paganus inuocato nomine Ieſu cæcum illuminauit.*

dicens: In nomine Ieſu Chriſti de Virgine nati crucifixi, & mortui, qui reſurrexit, & aſcendit in cęlum, vide. Et reſpondens Paulus: *Ad hoc, vt omnis ſuſpicio tollatur, volo, vt eadem verba tu ipſe proferas.* Sic in eadem forma verborum Dyoniſius dixit cæco, vt videret, & ſtatim vidit, & Dyoniſius in Chriſtum Ieſum Dominum Noſtrum ſe credere eſt confeſſus. Videas modò, quòd Dyoniſius, cum adhuc peccator, & infidelis eſſet, ad inuocationem huius Sanctiſſimi Nominis cæcum illuminauit. *Et ſic plerique hoc idem in ſe, & in alijs,* ait S. Bernardinus, *noſtris temporibus experti ſunt, licèt eſſent peccatores,* vt verificetur, quod de hoc nomine prædictum eſt:
Pſal. 105. v.8. *Saluauit eos propter nomen ſuum, vt notam faceret potentiam ſuam: & omnis*
Act. c. 2. *quicumque inuocauerit nomen Domini, ſaluus erit.*

§. VIII.

503. *Nomen Ieſu ſuffragatur in cunctis neceſſitatibus.* Beatus Laur. de Compūct. & complan. Chriſtian. perfection. in Circunc. Domini pag. mihi 263. Pſal. 90.

NEc in infirmitatibus tantùm nomen hoc hominibus; verùm in aduerſitatibus, ac neceſſitatibus cunctis ſuffragatur. Hac de re B. Laurentius Iuſtinianus *de Circunciſione*, relatus etiam à Ioanne Carthagena *lib. 5. de Sanctiſs. Nominis Ieſu excellentia homil. 6.* nos hortatur ad Sanctiſſimū hoc nomen cunctis in neceſſitatibus noſtris inuocandum: *Si tentaris,* inquit, *à diabolo, ſi opprimeris ab hominibus, ſi conficeris ab ægritudine, ſi doloribus fatigaris, ſi deſperationis agitaris ſpiritu, ſi concuteris formidine, ſi dubietate pulſaris, Ieſu nomen edicito, & repentè lumen conſequeris, & gratiam. In arduis, in periculis, in terroribus, in domo, in via, in ſolitudine, in fluctibus vbicumque extiteris, Saluatoris profer nomen. Inuoca ſalutis nomen, cor, & os ſubitò clamet: Ieſus: Speret in Adiutorio Altiſſimi, qui ait: Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.* Et verſiculo antecedenti rationem reddit, cur auxiliabitur clamāti ad ſe dicens: *Quoniam in me ſperauit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum.* D. Bernardus verbis dulciſſimis idipſum ſuadet *ſer.* 15. in Cantic. *Cui enim,* ait, *in periculis palpitanti, & trepidanti inuocatum virtutis nomen non ſtatim fiduciam præſtitit, depulit metum? Cui in aduerſis diffidenti, iam iamq; deficienti, ſi nomen adiutorij ſonuit, defuit fortitudo? Triſtatur aliquis veſtrum? Veniat in cor eius Ieſus, & inde ſaliat in os. Et ecce ad exortum nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit ſerenum. Labitur quis in crimen? Currit inſuper ad laqueum mortis deſperando? Nonne ſi inuocet nomen vitæ, confeſtim reſpirabit ad vitam?*

§. IX.

504. *Hoc memoriale Chriſtus nobis tradidit, vt in omni aduerſitate inuocetur nomen eius.*

NEc mirandum ſanè, hos Sanctos Doctores Chriſtifidelibus, vt ſuam in hoc Sanctiſſimo Nomine collocent fiduciam, ab eoque auxilium in cunctis aduerſitatibus, ac neceſſitatibus poſtulent, tam efficaciter ſuadere, cum ipſemet Chriſtus hanc doctrinam, & hoc memoriale illis inſtillauerit, ac ſæpiùs inſinuauerit, præcipuè Ioan. 14. dicens: *Quodcumq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, vt glorificetur Pater in Filio.*

Si

Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam. & c. 16. *Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Vſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo. Petite, & accipietis; vt gaudium veſtrũ ſit plenũ.* Sed cur toties repetit, vt petamus in nomine eius, & id, quod petitur, ſe largiturũ promittit? Non alia vtique de re, niſi quia, dum gratias, fauores, ac beneficia in nomine eius à Deo impetramus, nobis nomen eius laudandi, glorificandi, ac ſanctificandi, ideſt Sanctum confitendi, ac manifeſtandi datur occaſio; ex quo nobis maximum in hoc ſæculo, ac plenum in futuro gaudium enaſcetur.

§. X.

QVod, vt adimpleatur, ad hoc præſtandum ſummoperè S. Eccleſia eius Sponſa in prædicta ſequentia miſſæ, quæ celebratur in feſto huius Sanctiſſimi Nominis nos hortatur, dum in ea canit: 505. *Ad hoc nos ipſa hortatur Eccleſia.*

In aduerſis nomen ſanctum
Inuocetur: Ieſu tantùm
Aderit præſentia.
Præſentia Deitatis:
Et totius bonitatis
Dulcis Ieſus aderit.
Nomen ergo hoc amandum
Toto corde & adorandum
Omni reuerentia.

ARTICVLVS II.

Beatiſſimam Virginem Dei Genitricem Mariam.

506. *Maria interpretatur Domina.* *Dominatur dæmonibus.*

EXcellentiſſimum Mariæ nomen, quod lingua Syriaca Dominam ſignificat, antonomaſticè Sanctiſſimæ Deiparæ conuenire, ampliſſima eius poteſtas, quam in toto Filij regno exercet, probat. Non enim Angelis ſolùm, & hominibus; ſed etiam dæmonibus dominatur, vt ipſa apud ſapientem Siracidem Eccliſ. 24. *Superborum*, inquit, *& excellentium corda virtute calcaui.* Nam quinam magis ſuperbi, & excellentes, quàm ſpiritus, qui ambitioſo, & tumido conatu in cælo diuinam ſimilitudinem aliàs concupierunt? Et quinam excellentes, niſi ijdem, qui in terris ſacrilega, & vana oſtentatione diuinis honoribus coli voluerunt? Hos Maria propria virtute calcat, cum ab initio inimicitiæ inter illam, & hos veteranos angues poſitæ fuerint, vt habetur Geneſ. c. 3. *Inimicitiam ponam inter te, & mulierem, & ipſa conteret caput tuum.* Nec in progreſſu temporum capita illorum calcare, & conterere ceſſat, cum ſit mulier illa ſublimis Sole amicta, Lunam calcans, duodecim ſtellis redimita, quæ tanquam ſignum magnum Ioanni noſtro apparẽs glorioſos de inſidiante dracone triumphos reportauit; Ideò ad eam confugiendũ eſt, quoties ab hoc hoſte vexamur, eiuſq; ſuauiſſimum nomen inuocandum. *Nomen eius inuocandum.*

Hoc

§. I.

507. *Docent Patres.* HOc teſtatur D. Bernardus ſerm. in miſſus eſt. *Dæmones*, ait, *non ſolũ Virginem pertimeſcunt; ſed audita hac voce (Maria) contremiſcunt*. Et ſuper Cantic. *Vbi nomen Mariæ inuocatur, dæmonum nocumentum effugatur: quia Maria terribilis vt caſtrorum acies ordinata*. Et rationem reddit ſuper illa verba: *Ipſa conteret caput tuum*, ſcribens ſic: *Maria contriuit caput venenatum, quæ omnimodam maligni ſerpentis ſuggeſtionem ad nihilum deduxit*. Confirmat hanc veritatem S. Birgitta lib. 1. Reuelationum cap. 9. *Omnes*, ait, *dæmones verentur hoc nomen, & timent; & audientes hoc nomen (Maria) ſtatim relinquunt animam, quam tenebant*. Conſentit D. Bonauentura in Speculo Virg. c. 3. *Non ſic*, ait, *timent hoſtes viſibiles quaſi caſtrorum aciem copioſam, ſicut dæmones Mariæ vocabulum, patrocinium, & exemplum: fluunt, & pereunt ſicut cera à facie ignis vbicumq; inueniunt crebram huius nominis recordationem, deuotam inuocationem, ſolicitam imitationem*. Sic Richardus de S. Victore in Cantic. loquens de Maria: *Deterrebat eos*, inquit, *ſcilicet, dæmones flamma caritatis, incendebant orationes, & feruor deuotionis*.

Homil. 2. ſup. Miſs. eſt.

Ex D. Bernar.

508. Et ſi, dum hoc in ſæculo vitam agebat, eos terrebat, quantò magìs nunc in cęlis apud Altiſſimũ coronata, & vt Regina exaltata illos terrefacere eſt iudicandum? Hac de re S. Germanus *orat. 3. in Zonam Deiparæ,* eam alloquens ſic, ait: *Tu nequiſſimi hoſtis inuaſiones ſola tui nominis inuocatione repellens, tutos, atq; incolumes ſeruas*. Vnde concludit Dyoniſius Carthuſianus reuelationem S. Birgittæ à Maria Virgine factam referendo, in perſona eius alloquens his verbis: *Nullus*, ait, *in hac vita tam frigidus ab amore diuino, qui ſi innocauerit nomen meum cum integro propoſito pęnitendi, ſtatim ab illo non recedat diabolus*.

§. II.

509. *Ieſus aliquando faciliùs inuocato nomine Mariæ, quàm ſuo proprio, dona concedit.* NEc exemplis comprobare hoc opus eſſe dijudico, cũ paſſim apud Auctores, plurimos ad eius deuotã nominis prolationẽ nõ tantùm vniuerſas dęmonum acies proſtraſſe, ſed multa à Deo eius interceſſione beneficia obtinuiſſe, referatur. Imò quandoque aliquis faciliùs per ipſam fauores, quàm per inuocationẽ ipſiuſmet proprij Filij legitur impetraſſe; Cuius rei nos mentiri, non ſinit S. Anſelmus lib. de Excellentia Virginis cap. 6. *Velociùs*, ait, *eſt nonnunquam ſalus memorato nomine Mariæ, quàm inuocato nomine Domini Ieſu vnici Filij ſui. Et id quidem non ideò ſit, quòd ipſa maior, & potentior eo ſit: nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam; ſed illa per ipſum. Quare ergo propitior ſalus in recordatione eius, quàm Filij ſui ſæpè percipitur? Dicam, quid ſentio. Filius eius Dominus eſt, & Iudex omnium diſcernens merita ſingulorum: dum igitur ipſe à quouis ſuo nomine inuocato non ſtatim exaudit, profectò id iuſtè facit. Inuocato autem nomine Matris, & ſi non merita inuocantis mereantur, vt exaudiatur: merita tamen Matris*

inter-

intercedunt, vt exaudiatur: quia eam decreuit ſic honorare, vt ſciant homines, omnia per ipſam obtineri poſſe à Deo. Ideò S. Bernardus ſerm. de Aſſumptione B. Virginis ad ipſam conuerſus ait: *O Felix Maria, qui te diligit, Deum honorat: qui tibi adhæret, à Deo numquam derelinquetur: qui nomen tuum puro corde inuocat, quicquid poſtulat indubitanter, conſequitur.*

§. III.

QVare tum Exorciſta, vt faciliùs dæmonem pellat, & in fugam vertat: tum Energumenus, vel Maleficiatus, vt citiùs à dæmoniaca eripiatur vexatione, tum quilibet alius à quacumque detentus ægritudine, vt priſtinæ reddatur ſanitati: tum quicumque Chriſtifidelis, vt in omnibus ſuis tribulationibus, anguſtijs, ac neceſſitatibus ſecuriùs diuinum mereatur obtinere auxilium, ſæpiùs puro, ac ſincero cordis affectu Mariam inuocet. Si tentationum venti exurgant: ſi dęmoniacarum vexationum fluctus intumeſcant: ſi in tribulationum ſcopulos illidatur, portum reſpiciat, & Mariam inuocare non deſiſtat. In periculis, in anguſtijs, in rebus dubijs, & in omnibus neceſſitatibus Mariam cogitet, Mariam inuocet: nõ recedat ab ore, non recedat à corde. Sic enim per eius interceſſionem facillimè ab eius Vnigenito Filio fidem, ac confidentiam in Deum perfectam impetrabit, qua ſine vlla hæſitatione petens, nedum ſi vexatus à dæmone fuerit, liberari merebitur; ſed quæcumque popoſcerit ſalutaria obtinebit; & quodcunq; dixerit, fiat, fiet ei.

510. *Ab obſeſſis, & ægrotis omnibusq; Chriſtifidelibus eſt inuocanda.*

Bernard. hom. 2. ſup. miſs. eſt.

Cap. III.
De Ægroto orante hominum Mediatores.

TErribilem, vt caſtrorum aciem ordinatam eſſe Eccleſiam, Diuinus Sponſus enunciat Cantic. 6. vt quæ ex innumera Beatorum multitudine cõgregata potentiſſimum format exercitum in duas quaſi diuiſum partes. Alterum Angelicorũ Spirituum: Alterum Beatorum in Cælo regnantium. Sed eandem Medicorum eſſe congregationẽ, & medicamentorum officinam, probant Dei per Ieremiam c. 8. conquerentis verba: *Super contritione filiæ populi mei,* inquit, *contritus ſum, & cõtriſtatus, ſtupor obtinuit me, numquid reſina non eſt in Galaad? Aut Medicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt obducta cicatrix filiæ populi mei?* Vbi vides Deum contritum, contriſtatum, & ſtupentem, quòd in tanta Medicorum, & medicamentorum multitudine, quibus Galaad ſpirituale abundat, infirmitates humanæ ſanatæ non fuerint, & vulnera noſtra ligata.

511. *Mediatores hominũ ſunt Angeli, & Sancti.*

Nec immeritò. Nam quotquot Angeli, & Sancti in Eccleſia reperiuntur, militum, & Medicorum officio funguntur. Militum, vt contra dæmones pugnẽt, & ſequaces eorum maleficos, & peccatores, qui nos perſequuntur deprimant. Medicorum, vt morbos curent, maleficia ſoluant, & dæmoniacas infeſtationes ſanent. Ex quo illorum opem ægroti ſæpiùs implorare tenentur,

Militis, ac Medici munere funguntur.

tenentur, quam libentiſſimè præbent, quoties noſtris precibus excitantur; vt ſequentes articuli declarabunt.

ARTICVLVS I.

Angelicos Spiritus.

512. *Angeli ſuperiores varia exercent miniſteria in hominum obſequiũ.*

QVamuis primarium Angelorum ſtudium ſit, continuis Diuinam Maieſtatem proſequi laudibus, & famulantium more ad eius thronum aſtare, vt Ioannes noſter Apoc. 5. demonſtrat; tamen varia obſequia hominibus exhibere, illos protegendo, & ſanando non dedignantur. Hoc in principibus primis videmus, qui vtrumq; officium libentiſſimè exhibent. Michael Anteſignanus cum dracone pugnat in cælo Apoc. 12. & cũ eodem in terra luctatur (vt Iudas in ſua canonica refert) cum illo de Moyſi corpore in Iudæorum beneficium decertando. Raphael vnus de principibus primis ſplendidi iuuenis formam aſſumens, iuniorem Tobiam in Rages deducit, à piſce liberat, & opibus onuſtum in domum reducit; Saram eius vxorem à dæmonio liberat; & ſeniori Tobiæ viſum reſtaurauit. Ex quo primus generoſi militis: Secundus verò peritiſſimi Medici nomen aſſumpſit. Nam Michael *quis vt Deus* ſignificat. Raphael verò *medicina Dei.*

§. I.

513. *Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus occurrunt.*

QVòd ſi hæc militaria, & medicinaria officia tanti duces, & principes præſtare nõ dedignantur, quid inferiores Angelos facturos putamus, ſi illorum opem in dæmoniacis pugnis, in infirmitatibus, ac cunctis neceſſitatibus inuocemus? Nonnè vnicuiq; noſtrum occurrent, vt alteri Iacob de Meſopotamia redeunti, & ſe ad bellum contra Eſau accingent, cui obuiam fuere quaſi belli duces, & comites? Vnde nomen loci illius *Mahanaim*, ideſt, *caſtra* appellauit Geneſ. 32. Aut vt alteri Eliſæo, ad cuius cuſtodiam, cum à Rege Syriæ quæreretur, Spiritus illi beati in ignitorũ equitum forma venerunt? (4. Reg. c.6.) Quod viſio Abbati Moyſi exhibita probat: Nam vt in vitis SS. Patrum refertur §. 9. cum à diabolo vexatus Abbatem Iſidorum remedium petiturus adueniſſet, nec poſt longos de rebus ſpiritualibus ſermones quieſceret, Iſidoro iubente, cellulæ ſuperiora conſcendit, & oculos ſuos peruoluendo primò ad occidentem innumerabilem dæmonum multitudinem, qui cum furore præparabantur ad prælium inſpexit: tum vultum ad orientem conuertens Angelorum ſplendentem ſine numero turbam tãquam cæleſtium virtutum exercitum vidit: *Ecce,* inquit Iſidorus, *qui ad occidentem ipſi ſunt, qui nos impugnant, qui verò ad orientem hi ſunt, quos in adiutorium noſtrum mittit Dominus.* Quibus viſis, & auditis turbatus Moyſes eſt confortatus.

Moyſes Abbas viſione dæmonum, & Angelorũ fugat vexationem.

Hanc

§. II.

HAnc veritatem faſſa eſt ſapientiſſima illa, ac prudentiſſima mulier nomine *Debbora prophetiſſa, quæ iudicabat populum in illo tempore*, vt habetur Iudicum c. 4. Poſtquam enim filij Iſrael de Siſara duce exercitus Iabin Regis Chanaan, à quo viginti annos fuerant oppreſſi, victoriam reportaſſent, Debbora cum gaudio, & lętitia cecinit inter alia dicens: *De cęlo dimicatum eſt contra eos: ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo aduerſus Siſaram pugnauerunt*. Sed quomodo de cęlo dimicatum eſt? An fulmina, vel ſagittas ignitas omnipotens Deus ab æthere in eos vibrauit? An Sol & Luna influxus in eos malignos, & noxios, vt illos interimerent, emiſerunt? Quomodo enim ſtellæ aduerſus eos pugnauerunt? Nonnè Siſaram interfecit Iahel vxor Haber Cinæi, quæ ſupra capitis eius tempora dormientis clauum abſconditè, & cum ſilentio impoſuit, adeòque malleo defixit in cerebrum, vt humi conclauatus iaceret, qui ſoporem morti ſocians defecit, ac mortuus eſt? Quænam ſunt huiuſmodi ſtellæ, quæ aduerſus Siſaram pugnauerunt? Iacobus Aluarez *lib. 1. de victoria tentat. par. 3. cap. 7.* eruditè: *Cęlum,* inquit, *contra aduerſarios noſtros pro nobis dimicat, quando auxilia, quæ nos tuentur, quaſi fulgura, & grandinum lapides in eos iactat*. Vbi apertiſſimè Iſraelitas ab Angelis liberatos fuiſſe de manu inimicorum ſuorum oſtendit. Idcircò Debbora, ac Barac cecinerunt: *De Cęlo dimicatum eſt*, ideſt, auxilium Dei deſcendit ſuper nos, *& ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo*, Angeli, nempe, diuinam contemplantes eſſentiam, eàque fruentes, nec vmquam ab eius viſione, ac fruitione deficientes *aduerſus Siſaram pugnauerunt*, eumq; cum ſuo exercitu conſtrauerunt, & ad nihilum redegerunt. Cui veritati ſe Rupertus Abbas adſcribit ſuper Iudicum cap. 5. dicens: *Angeli manentes in ordine, & curſu ſuo pro hominibus pugnant, cùm dæmones in nos inſurgentes fugant, & terrent*.

514. *Hoc probãt ſacræ ſcripturæ interpretes. Ex Cantico Debboræ.* Iudic. c. 5.

§. III.

APertè hac protectione Angelica munitus fuit Iudas ille Machabæus dux populi Iſraelitici, de quo 2. Machabæorum c. 10. habetur. Hic, cum aduerſus innumerabilem exercitum cum paucis militibus præliũ eſſet commiſſurus, priùs aſſidua oratione ſuppliciter vnà cum ſuis militibus Deũ eſt deprecatus, in eo omnem ſuam fiduciam conſtituendo. Propterea *cum vehemens eſſet pugna, apparuerunt aduerſarijs de cęlo viri quinque in equis aureis decori, ducatum Iudæis præſtantes: ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis circumſeptum incolumen conſeruabant: in aduerſarios verò tela, & fulmina iaciebant, quo & cæcitate confuſi, & repleti perturbatione cadebant*. En angelicam protectionem tutiſſimam pro ijs, qui in Deo ſuam conſtituunt fiduciam; nec nõ ad Angelos eius miniſtros in ſuis neceſſitatibus confugiunt.

515. *Ex Iuda Machabæo.*

Hæc namque eſt Dei promiſſio ijs, qui in adiutorio Altiſſimi habitant; vt

vt teſtatur Propheta Pſal. 90. dicens: *Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt*
516. *cuſtodiant te in omnibus vijs tuis*. Quæ verba Felix ſic legit: *Præcepit Deus Angelis, vt illos ſuis in itineribus, & actionibus, quas ſecundùm Deum agere inſtituunt, dirigant, tutenturq; ac veluti manibus adeò inoffensè gerant, vt ne vel leuiter quidem in lapillum illorum impingere queat pes*. Titelmanus in eadem verba: *Ipſe enim* (inquit) *tui ſolicitam curam gerens, mandatum, preceptumq; dedit angelicis ſpiritibus miniſtris ſuis, de tua diligenti, & firma cuſtodia: videlicet, vt te diligenter cuſtodiant, atque obſeruent in omnibus vijs tuis, quocunque perrexeris, vt in omnibus actionibus, ad quas volueris manus extendere, aſſiſtant tibi; teque ita obſeruent, & illuminando, perficiendoq; dirigant, vt in nullo à via recta deuies, neque ad dexteram, neque ad ſiniſtram declinans, neque ab vlla aduerſariorum poteſtate te patiantur nocumentum accipere, ita videlicet angelicos ſuos miniſtros tibi adminiſtratorios, & cuſtodes conſtituens: quomodo ſolet pater filio vnicè dilecto aſſignare cuſtodes, ſuiſq; miniſtris ſolicitiſſimè mandare de filij obſeruatione, atque cuſtodia*.. Poſtea ſubiungit ſuper illa verba, *in manibus portabunt te*, dicens: *Atque hi adminiſtratorij ſpiritus, accepto hoc Dei mandato, ſolicitiſſimè, perfectiſſimèq; iuſſa complere ſatagent, teque fideliſſimè omni cura, & ſtudio cuſtodient; ita vt quaſi in manibus te portent per viam, quam ambulare volueris, in cunctis actionibus tuis, ita tibi ſuo adiutorio aſſiſtendo, ita manifeſtum præſtando auxilium, vt in vlnis te geſtare videantur*.

Hoc promittit Deus in ſe confidentibus.

§. IV.

517. HOc probant eruditiſſimè Patres: Auguſtinus Soliloq. lib.vn. c. 27.de Angelis deputatis. *Hi ſunt*, inquit, *ciues beatæ Ciuitatis ſupernæ Ieruſalem, quæ ſurſum eſt mater noſtra, in miniſterium miſſi propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis, vt liberent eos ab inimicis ſuis, & cuſtodiant in omnibus vijs ſuis*. Beda Venerabilis ſuper Lucam: *Quoniam*, ait, *immundi ſpiritus ad pacis euerſionem vbique verſantur, ad tutelam noſtram conſtituit Deus exercitus Angelorum, quorum preſentia demonum confringatur audacia*. D.Baſilius in pſal. 33. ſimili perpolito: *Quemadmodum*, inquit, *Vrbium muri vndequaq; hoſtium inſultus arcent propulſantes hoſtiles incurſus: ſic etiam Angelus & à tergo, & à fronte cuſtodit te; & ne vtriuſq; lateris partes incuſtoditas relinquat, Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: quoniam Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis*. D. Chryſoſtomus apertè ſuper cap. 21. Matthæi hoc demonſtrat loquendo de vinea illa, quam plantauerat pater familias: *Quid eſt ſepis*, inquit, *niſi Angeli in circuitu cuſtodientes populum Dei, ne in vineam Chriſti inuiſibiles latrones irrumpant. Et homil.* 40. *ibi in opere imperfecto* ait: *Hi ſunt cuſtodes ſuper muros ciuitatis tuæ Ieruſalem cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem tuum, ne quando rapiant vt leo animas noſtras, dum non eſſet, qui eriperet*. Et B. Laurentius Iuſtinianus de ſpirituali animæ reſurrectione. *Dæmones*, ait, *arcent Angeli, ne ad libitum noceant. Quis (quæſo) niſi angelico fultus eſſet auxilio, tam immaniſſimorum hoſtium valeret ſuperare rabiem, effugere laqueos,*

Teſtantur Patres.

Poſt medium lib.2.pag.mihi *361.*

laqueos, tentationes vincere, fraudeſq; detegere? Cuſtodia ſiquidem ſua vias noſtras ſæpiunt, ne in lapidem offenſionis petram ſcandali ſpiritualem animæ impingamus pedem.

Ex quibus omnibus luce meridiana clarius eſt, Angelos noſtros cuſtodes milites eſſe robuſtiſſimos, quibus Deus mandauit, vt nos die, noctuq; cuſtodiant, atq; ab inimicis noſtris inuiſibilibus, ac viſibilibus, cæterisq; periculis animæ, & corporis obſeruent, ac tueantur.

§. V.

SEd & iuremeritò Medici ſunt dicendi: ipſi enim magis ſunt ſoliciti, ac potentiores in infirmitatibus noſtris ad nobis præſtanda beneficia, quàm dæmones ad maleficia inferenda: Ratio eſt: tum quia Angelus bonus, qui naturæ ordine inferior eſt, pręeſt dæmonibus etiam ordine naturæ ſuperioribus: quia diuinæ iuſtitiæ virtus, cui boni Angeli adhærent, naturali Angelorum virtute multò eſt potentior, atq; ita potentiùs operatur: tum quia ſolicitior eſt circa cuſtodiam, qui ex ea commodum, quàm qui pęnam conſequitur; Angeli autem boni ex bonorum cuſtodia gaudium accidentale aſſequuntur: & mali Angeli ex malorum damnatione maiorem pęnam accidentalem ſibi promerentur: ergo, & cæt. Ita teſtantur Alexander Alen. *de Angelis quæſt.* 41. *mem.* 6. *ar.* 2. S. Thom. 3. *par. quęſt.* 113. *ar.* 7. S. Bonau. *in* 2. *d.* 11. *ar.* 2. *q.* 2. Ioſeph Angles *ibi quæſt. vnica de Angelorum cuſtodia diffic.* 15. *&* 16. Propterea ſi dæmones ad Magorum, Maleficorum, ac Strigarum nutum corporibus humanis varia ingerunt nocumenta, vt ſupra docuimus *à num.* 82. *vſq; ad* 119. e conuersò Angelos beatos ad Beatiſſimæ Virginis nutum, Sanctorum, ac Seruorum Dei, (Deo ſic volente, ac præcipiente) nedum animabus, ſed & corporibus humanis varia afferre commoda, malos, ac noxios ſępiùs ab illis expellendo humores; & ſalubres, ac proficuos excitando; cicatrices, ac vulnera ſanando; & à diuerſis ęgritudinibus liberando, quis dubitabit? Vnde benè de illis ait Petrus Bleſſenſis in ſerm. de Angelis. *Tanquam Medici maiorem ſolicitudinē infirmis impendunt, quàm ſanis.* Verùm hic nobis occurrit dubitatio.

518. *Angeli ſunt Medici magis ſoliciti nobis benefacere, quā dæmones malefacere.*

QVÆSTIO VNICA.

Cur igitur tot homines iuſti vexentur, & quandoque à dæmonibus ſuperentur, licet ab Angelis protegantur.

DVbitandi ratio ex præcedenti doctrina ſumitur: Nam quicquid dæmones circa hominem efficere poſſunt, & boni Angeli multò perfectiùs, & potentiùs, & pleniùs pręſtare poſſunt, cum ipſi magis ſoliciti, ac potentiores ſint dæmonibus: cur ergo homines non protegunt?

519. *Ratio difficultatis quæ. Angeli nō ſemper dæmones totaliter repellunt; quia eis nos ipſos quotidie non commēdamus.*

Reſpondetur ex defectu cuſtodiæ hoc non prouenire. Et ratio eſt: quia ſi obſtinatos peccatores totaliter minimè deſerunt, vt Theologi communiter fatentur; multò minus bonos derelinquent. Cęterum hoc accidit: vel quia

quia nos illos repellimus, dum eorum conſilijs,& internis motionibus non acquieſcimus; cum ſupra noſtram arbitrij facultatem non poſſint: vel quia circa nos tantùm pro viribus agunt, quantum eis ex iuſtitiæ,& prouidentiæ diuinæ ordine eſt permiſſum. Hinc ſi eorum conſilia admitteremus,eiſque quotidie & animam noſtram, & corpus noſtrum, omneſque noſtras actiones, & operationes deuotè,ac ſuppliciter commendaremus, à Deo permitteretur,vt ſecundùm vltimum ſuæ potentiæ ad illuminationem,& iuſtificationem noſtram, ac defenſionem, dęmonumq;expulſionem agerent,ac paruo temporis ſpatio quantumcumque peruerſos, & malos ad veritatis agnitionem adducerent, in amorem virtutis excitarent, & inflammarent, nobiſq; plura beneficia tam ſpiritualia, quàm corporalia à Deo impetrarent: Ita etiam teſtatur Ioſeph Angles *Flor. Theol. qq. in 2. d. 11. quæſt. eadem, diffic. 17. dub. 7.*

Ab omnibus Angeli ſunt inuocandi.

Quare Exorciſtæ generoſos hos milites, Energumeni, Maleficiati, & Ægroti peritos hos Medicos, & in quacumq;neceſſitate conſtituti diligentiſſimos, ac validiſſimos hos tutores inuocare non ceſſent, Cuſtodes pręcipuè, qui inimici dęmonis cum ſint, & hominis ſuæ curæ concrediti amici, libenti animo, & robur Exorciſtæ, & ſalutem ęgro conferunt, & cuicumq; fideli Chriſtiano ſuam tutelam impendunt, ſi deuota mente, & ſedulis precibus inuocentur.

ARTICVLVS II.

Beatos in Cęlo regnantes.

520. *Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines.*

SI Angelorum ſortem conſecuti ſunt Sancti, quotquot agunt triumphos in cælis, illorum etiam actus, & aſpectus imitantur erga homines,quibus ſe milites, & Medicos exhibent, vt indicare videtur Ioannes Apoc. 5. cùm eorum choros deſcribendo aſſerit, *illos tenere citharas,& phialas aureas in manibus.*

Citharas, vt cantent canticum Domini, cuius viſione lætantur, beatificantur amore, & poſſeſſione delectantur: Et cantando non ſolùm eius laudent Maieſtatem; ſed etiam contra aduerſarias poteſtates pro hominibus prælientur. Laudes enim à Sanctis emiſſæ non ſolùm citharæ ſunt;ſed etiã gladij: vt teſtatur Dauid Pſal. 149. *Exaltationes Dei in gutture eorum, & gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum eorum in manicis ferreis.* Vnde S. Baſilius homil. 2. de Sanctis Martyribus ait: *Hi ſunt, qui quaſi quædam turres contra aduerſariorum incurſũ refugium nobis exhibent: O ſacrum chorum, ò communes generis humani cuſtodes, qui apud Deum potentiſſimum legati aſtra mundi ſunt, & flores Eccleſiarum!*

Sancti dicũtur gladios habere ad nos tuendũ cõtra inimicos.

Phialas

§. I.

PHialas verò, vt hominibus beneficia conferant, cùm ſint odoramentorum, & medicamentorum ſpiritualium plenæ, quibus vniuerſæ ſanantur infirmitates. Nam quiſnam tam grandis,& inueteratus morbus hominem obſidet, ac cruciat, qui Sanctorum precibus non abſcedat? Hoc in ſeipſa comprobauit experientia S. Agatha Virgo,& Martyr,cui,cùm Quintiani Prætoris iuſſu fuiſſet mamilla amputata, ſequenti nocte in carcere exiſtenti quidam ſenex apparuit, ſanitatem ei ſe offerens largiendum. Cui Agatha dixit: *Quis es tu, qui veniſti ad me curare vulnera mea? Ego ſum,* inquit ille, *Apoſtolus Chriſti, nihil in me dubites filia: Ipſe me miſit ad te, quē dilexiſti mente, & puro corde. Nam & ego Apoſtolus eius ſum, & in nomine eius ſcias te eſſe curandam.* Quæ ſanitate accepta, ac mamilla ſibi reſtituta, ſtatim Deo gratias referens dixit: *Benedico te Pater Domini mei Ieſu Chriſti: quia per Apoſtolum tuum mamillam meam meo pectori reſtituiſti. Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte: quia memor es mei,& miſiſti ad me Apoſtolum tuum curare vulnera mea.* Sic etiam videmus ſæpiſſimè ante Sanctorum imagines, & eorum reliquias cęcos videre, ſurdos audire,mutos loqui, ſanari ægros, energumenos liberari.

Phialas tenēt, vt nobis benefaciant.

Sanitas collata D. Agathæ à S. Petro.

Quare tam ab Exorciſtis, quàm Maleficiatis,& Ægrotis,& in quacumq; neceſſitate conſtitutis,iteratis precibus, eorum ſunt imploranda ſuffragia, quorum præcipuè ſpecialis honor in ijs locis habetur, in quibus ægroti habitant: vel qui ob ſpeciales fauores exhibitos peculiari honore celebrantur, vt ſunt patroni locorum, & perſonarum, quorum omnium erga nos pietas maxima viget; ideò ad eorum protectionem confugiendum nos Petrus Damianus hortatur ſerm.in feſto Omnium Sanctorum dicens: *Nec nos deterreat enormitas peccatorum: quia maior eſt illorum pietas, quàm impietas noſtra.*

Ab Exorciſtis, & Aegrotis Sācti inuocandi.

Verùm, vt doctrina hęc de Sanctorum inuocatione clariùs, ac perfectiùs nobis innoteſcat, ſequentes ſunt quęſtiones expediendæ.

QVÆSTIO I.

An Sancti tam homines, quàm Angeli licitè à nobis ſint orandi.

REſpondetur, certum eſſe de fide, Sanctos tam homines,quàm Angelos iam beatos nedum licitè, ſed vtiliter, & ſanctè à nobis orari, ſi talis oratio debita intentione, ac modo (vt ab Eccleſia, & eius membris recta fide vtentibus fieri ſolet) exerceatur. Hæc veritas probatur primò ex vſu Eccleſiæ, quæ columna, & firmamētum veritatis eſt, quæ ad certam fidem illius faciendam ſufficiens eſſe debet. Propter quod dixit Auguſtinus Epiſt. ad Ianuarium, *Inſolentiſſimum eſt contra vniuerſalem Eccleſiæ praxim diſputare.* Hæc nihilominus veritas fundamentū habet in ſcriptura;nam ex illa 521.

Homines ſanctos iam beatos, & Angelos certo modo vtiliter, & ſanctè à nobis orari poſſe, fides Catholica docet.

S Sanctos

Sanctos Angelos orare pro nobis, & orationes noſtras Deo offerre intelligimus. *Tobiæ* 12. *& Apoc.* 8. Vnde non immeritò idem eſſe officiũ hominum Sanctorum colligimus; ex quo Angelis quoad beatitudinis ſtatum aſſimilantur. *Matthæi* 22. *Lucæ* 20. *& Apoc.* 21. Vnde quia veteris legis tempore homines iuſti ad beatitudinem vſque ad Chriſti mortem non admittebantur; ideò in veteri Teſtamento non legimus conſuetudinem fuiſſe Sanctos mortuos illo tempore exorandi; quamuis quoſdam fideles orationes aliorum viuentium petere ſolitos fuiſſe legimus, quæ etiam in nouo Teſtamento (vt infra dicemus *num.* 527.) commendantur.

522. *Ab Eccleſia hoc eſt definitum.* Secundò hæc veritas ex definitionibus Eccleſiæ habetur: nam in Concilio Gangrenſi, c.20. conuentus, & oblationes, quæ ad Martyrum memorias fiunt, approbantur, in quibus vel expreſsè, vel virtualiter orationes ad Martyres continentur. Et ob id in Concilio Niceno ſecundo *Actu ſexto* fit inuocatio ad ſanctiſſimam Virginem, & alios Sanctos; quod etiam in alijs Concilijs frequens eſt; & in multis Concilijs Litaniæ, quæ expreſſam, & ſpecificam Sanctorum inuocationem cõtinent, approbantur: vt in Concilio 1. Aurelianenſi *c.*29. in Concilio Gerundenſi *c.*3. Bracharenſi 11. *c.* 9. Toletano 5. *cap.*1. Toletano 6. *cap.*2. Lugdunenſi, & Moguntino *cap.*32. de quibus videri poteſt Suarez *tom.*2. *de Relig. lib.*3. *de Oratione cap.*9. *nu.* 24. Ac tandem Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. decernit *retinendum eſſe Apoſtolicæ Eccleſiæ vſum à primæuis Chriſtianæ Religionis temporibus receptum, Sanctorumq; Patrum conſenſionem, & Sacrorum Conciliorum decreta de Sanctorum interceſſione, & inuocatione.* Hanc autem Sanctorum conſenſionem latiſſimè Bellarminus oſtendit *lib.*1. *de cultu Sanctorum cap.*15. *& ſequent.* Videri poteſt etiam Sotus *in* 4. *d.* 45. *q.* 3. & Echius *in Enchiridio cap.* 15. Caniſius *in Catechiſmo*, & alij moderni.

§. I.

523. *Oratio ad Sanctos eſt actus bonus, & vtilis.* Ratio potiſſima eſt: quia oratio ad Sanctos ex ſuo genere actus bonus, & honeſtus eſt, & non Deo, aut Chriſto iniurioſus, nobiſque multis modis vtilis eſſe poteſt. Primò, quia actum virtutis exercere, per ſe bonũ, ac vtile eſt. Secundò, quia hoc modo, mediante oratione, colloquium cũ Sanctis habemus. Tertiò, quia hinc ad amorem, & imitationem Sanctorum prouocamur. Quartò, quia hoc modo noſtra oratio ad Deum efficacior fit ad impetrandum: quia Sancti potentiores ſunt apud Deum, & magìs familiares illi; ergo oratio ad Sanctos ex ſe honeſtiſſima eſt, eiuſque vſus maximè approbandus.

524. *Qua ratione Deum exoramus, & qua Sanctos.* Aliter tamen Deum, & aliter Sanctos oramus. Nam Deum, vt principalem gratiæ, & gloriæ, omniumq; beneficiorum auctorem, quæ ad illam conferunt, & vt cauſam primam, & aliquo modo propriam omnis boni per honeſtam orationem poſtulati, oramus, vt latè ſupra. At verò Sanctos non pari modo; ſed vt interceſſores, & mediatores apud Deum ſint, & pro nobis impetrent, exoramus. Hanc differentiam obſeruauit, & docere nos voluit Eccleſia in litanijs; nam ad perſonas diuinas, & SS. Trinitatem orat:

Miſerere

Miſerere nobis. Ad Virginem autem, & reliquos Sanctos dicit: *Ora pro nobis*. Et ſimiliter cùm in Miſſa, vel oratione publica aliquid per Sanctos petit, à Deo directè per merita, & interceſſionem Sanctorum expoſcit; Imò interdum à Deo ipſo petit, vt Sanctus aliquis pro nobis intercedat, ſicut in Collecta Sancti Lucæ dicitur: *Interueniat pro nobis, quæſumus Domine, Sanctus tuus Lucas Euangeliſta, &c.*

§. II.

525. ADdit hìc Suarez *lib.* 1. *de Oratione cap.* 10. *num.* 7. interdum poſſe Sãctum cooperari Deo ad aliquod beneficium nobis preſtandum non ſolùm orando, ſed etiam miniſterium aliquod ſibi à Deo collatum exhibẽdo. Et tunc licitum eſſe petere à Sancto, vt ipſe nobis illud beneficium conferat, non ſolùm orando; ſed etiam, prout poteſt, vel quantum ei à Deo eſt commiſſum cooperando. Sic vnuſquiſque ſuum Angelum Cuſtodem orare poteſt, vt eum illuminet, iuuet, ac protegat, ſaltem plantando, & rigando: quia hoc munus commiſſum eſt Angelis à Deo *Pſal.* 90. & Matthęi 18. Sic etiam à Sancto aliquo (ſi credamus habere à Deo virtutem miraculorum, vel ſanitatum) vt id faciat ſecundùm gratiam ſibi à Deo conceſſam, poſtulare poſſumus. Quod ſignificare videtur Auguſtinus *lib.* 22. *de Ciuitate Dei cap.* 10. Vbi de miraculis, quæ ad Sanctorum memoriam fiũt, ait: *Faciunt autem iſta Martyres, vel potius Deus, vel orantibus, aut cooperantibus eis*. Vbi duplicem cauſalitatem tribuit Sanctis, orationem, & cooperationem: vtramq; ergo poſſumus ab eis poſtulare. Patet ſupra de D. Petro, qui B. Agatham diuina virtute, nedum deprecans Deum; ſed etiam ipſo cooperante ſanauit.

Poſſumus orare Sanctos, vt nobis aliquod præſtent beneficiũ etiam cooperando.

QVÆSTIO II.

Cur Deus nos Sanctos orare velit, cùm ipſe promptiſſimus ſit ad dandum id, quod petimus.

526. DIfficultatis huius ratio eſt: quia, vt diximus ſupra *num.* 395. *& ſeqq.* promptior eſt Deus ad dandum id, quod nos à Sanctis; vel per Sanctos petere poſſumus, quàm Sancti ipſi parati ſint ad dandum, quod poſſũt, vel ad petendum pro nobis, quod per ſe dare non poſſunt; ergo ſuperfluum videtur, & inutile Sanctos orare; & contra fiduciam, quam de Deo ipſo habere debemus; maximè cùm ipſe quicquid ab eo petierimus, dare promiſerit; & de oratione per Sanctos facta nullam ſpecialem fecerit promiſſionẽ.

Ratio dubitandi quæ.

Reſpondetur, falſam eſſe conſequentiam primam: quia Deus promptior eſt ad dandum, ergo &c. Nam ſi vera eſſet, ſequeretur etiam illo modo, orationes noſtras pro nobis ipſis eſſe ſuperfluas: quia Deus maiorem habet voluntatem conferendi nobis beneficia, quàm nos recipiendi. Dicendum ergo, Deum paratiſſimam habere ad dandum voluntatem; ſed ordinato modo iuxta diſpoſitionem ſuæ prouidentiæ dare velle: Vnde quædam non roga-

Deus vult concedere nobis beneficia, ſed iuxta diſpoſitionẽ diuinæ prouidentiæ.

Deus aliqua diſpoſuit dare rogatus, quæ nõ vult dare non rogatus. Ideò rectè à nobis rogandi sũt Sancti.

rogatus; alia rogatus à nobis tantùm: alia & à nobis, & ab inimicis viuentibus rogatus: alia exoratus etiam à Sanctis cũ ipſo regnantibus vult exhibere. Vnde nos haud Sanctos oramus: quia de diuina voluntate diffidamus; ſed vt ordinem prouidentiæ ſuæ impleamus; neſcimus enim, quomodo diſpoſuerit aliquid nobis dare, & ideò plures interceſſores adhibemus; nam Sanctos eius colendo magìs per hoc diſponimur ad beneficia, quæ petimus, recipienda. Atq; ita per hoc nihil contra fiduciam agimus, quam in verbis Chriſti habere debemus: *Petite, & accipietis, &c. Si quid petieritis in nomine meo, hoc faciam*: quia hæc promiſſio non excludit, quin hæc petitio per nos, vel per alios fieri poſſit; neque etiam excludit, quin faciliùs petitio per vnum facta, vel oblata, quàm per alium exaudiatur. Nam hæc promiſſio, vt ſupra diximus, vt infallibilis ſit, conditiones ſupra aſſignatas requirit, quæ interdum inueniri poſſunt, vel accedente Sanctorum interceſſione ſuppleri, & nõ ſine illa, propter defectum noſtrum: Ita docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 10. num. 21.*

QVÆSTIO III.

An licitè à nobis ſint orandi Iuſti Viatores.

527. *Iuſtos Viatores rectè à nobis rogari poſſe, fides docet.*

RESpondetur breuiter, Iuſtos viuentes à nobis orari poſſe; ſicut etiam ipſi poſſunt orare pro nobis. Hoc de fide certum eſt, & ex diuina conſtat Scriptura, in qua hortantur fideles, vt alij pro alijs orent 1. ad Timoth. 2. *Obſecro fieri orationes, poſtulationes, &c. pro omnibus, &c.* Iacob. 5. *Orate pro inuicem, vt ſaluemini.* Et Paulus ſæpe à fidelibus, vt pro ipſo orent, expoſcit, ad Coloſs. 4. 2. ad Theſſal. 3. ad Hebræos 13. Neque in hoc vlla difficultas eſt: quia & à viuentibus hoc facilè petere poſſumus: nam ex parte petentis eſt actus humilitatis; ex parte verò alterius erit charitatis, & Religionis officium pro alio exorare: Ita docet Ioſeph Angles *Florib. qq. Theol. in 4. tract. de orat. quæſt. 7. diffic. 8.* plures citans Doctores, & Suarez *loco cit. num. 24.*

Ex prædictis omnibus patet, qualis eſſe debeat oratio, qua Energumenus, maleficiatus, vel alia ægritudine tentus, aut in alia neceſſitate conſtitutus ſe ipſum diſponere debet ad perfectam impetrandum à Deo fidem, qua dæmonem expellere valeat: vel ſeipſum à quacumque alia tribulatione eripere iuxta Domini noſtri Ieſu Chriſti promiſſionem Matthæi 21. & Marci 11. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis.*

Cap. IV.

De Ægroto Ieiunante.

528. *Ieiunium obſeſſo eſt neceſſarium. Quare*

IDEM Domini diſcipulus, qui orationis normam ægrotantibus dæmoniaco opere, præbuit, ieiunij formam tradit; quod ſecundò in illis, qui à dæmone poſſidentur, requiritur, vt ad firmam fidem, ac perfectam confiden-

fidentiam, qua integra curatio obtinetur, diſponantur ad Domini præſcriptum: *Hoc genus dæmoniorum non eijcitur, niſi in oratione, & ieiunio.* Etenim non aliter Ioannes ſe diuinis viſionibus, & ſcriptionibus apocalypticis, & euangelicis, quàm ieiunando diſpoſuit; vt teſtatur Hieronymus *præfat. in Euangel. Matthæi.* Et copioſiùs Metaphraſtes apud Lippoman. tom. 1. *Cū ſolutus,* inquit, *lege exilij Epheſum eſſet reuerſurus, Inſulani precibus agunt, ne recedat; ne ſcilicet totum ſeipſum auferret; ſed ſeipſum loquentem aſſiduò ſuis ſcriptis relinqueret; vt quæ Chriſti Euangelij, & ea, quæ ipſe viderat de Chriſto, ſcriberet. Annuit ille, & antequam opus aggrederetur, tum ſibi, tum alijs indixit ieiunium; & Prochorum ſequi iubet, ac cum eo montis aſcendit verticem.* Matth. c. 17.

Pari modo quicumque diabolicas patiuntur vexationes, ſe curationi diuinæ aptare debent, triplex ieiunium obſeruando.

Primum: abſtinentiam ab omni peccato; quod ieiunium magnum, & generale vocat D. Auguſtinus in Ioannem, vt habetur, *c. ieiunium. de conſecrat. d.* 5. Quod Dominus Iſaiæ 58. ſuadet: *Numquid tale eſt ieiunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam ſuam? Numquid contorquere quaſi circulum caput ſuum, & ſaccum, & cinerem ſternere? Numquid iſtud vocabis ieiunium, & diem acceptabilem Domino? Nonne hoc eſt magis ieiunium, quod elegi? Diſſolue colligationes impietatis, ſolue faſciculos deprimentes, dimitte eos, qui confracti ſunt, liberos, & omne onus dirumpe.* 529. *Abſtinentia à peccato.*

Secundum: abſtinentiam ab illicitis voluptatibus, quæ corporeis ſenſibus percipiuntur, vt benè S. Bernardus docet ſerm. 3. de Quadrag. *Si ſola gula peccauit,* inquit, *ſola ieiunet, & ſufficit. Si verò peccauerunt & membra cætera, cur non ieiunent & ipſa? Ieiunet igitur oculus, & à curioſis aſpectibus, & ab omni petulantia, vt benè humiliatus coerceatur in pœnitentia, qui malè liber vagabatur in culpa. Ieiunet auris nequiter pruriens à fabulis, & rumoribus, & quæcumque ocioſa ſunt, & ad ſalutem minimè pertinentia. Ieiunet lingua à detractione, & murmuratione, ab inutilibus, vanis, & ſcurrilibus verbis; Interdum quoque ob grauitatem ſilentij, & ab ipſis, quæ videri poterant neceſſaria. Ieiunet manus ab ocioſis ſignis, & ab operibus omnibus, quæcumque non ſunt imperata. Sed & multò magis anima ieiunet à vitijs, & à propria voluntate ſua. Etenim ſine ieiunio hoc cætera à Domino reprobantur: ſicut ſcriptū eſt: quia in diebus ieiuniorum veſtrorum voluntates veſtræ inueniuntur.* Vnde S. Eligius homil. 11. *Qui à cibis abſtinent,* ait, *& prauè agunt, dæmones imitantur, quibus eſca non eſt, nequitia ſemper eſt.* 530. *Abſtinentia ab illicitis voluptatibus.*

Tertium: afflictionem carnis ſecundùm guſtum, & tactum, quæ in vigilijs, flagellis, mortificationibus, & ieiunijs propriè dictis conſiſtit, quibus à cibo, & potu abſtinetur. *In omnibus,* inquit Apoſtolus 2. Cor. 6. *exhibeamus nos ſicut Dei miniſtros in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, & cæt.* Quæ tria ieiunia Chriſtus vno verbo complectitur, cùm dicit: Dæmones exire non poſſe, niſi in oratione, & ieiunio. Ideòq; obſeruanda ſunt ab ijs, qui obſeſſione dæmoniaca, vel maleficio fatigati ſanari deſiderant; & ſi non tertium, eò quòd ſint viribus impotes, ſaltem primum, & ſecundum; vt ſic ad Deum placandum; in bono proficiendum; ſeipſos ſanandum, ac roborandum: & hoſtes viſibiles, ac inuiſibiles expellendum, ac profligandum; 531. *Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum.*

vt ſequentibus articulis clariùs demonſtrabitur, diſponantur.

ARTICVLVS I.

Ad Deum placandum.

532. *Ab Obſeſſis, ac cæteris Vexatis peccatoribus Deus per pænitentiam eſt placandus.*

CVM Deus ab ijs, qui ſuis iniquitatibus Maieſtatẽ ſuã ad iracundiam prouocarũt, placari nõ poſſit, niſi cõuertãtur, & pęniteant, neceſſe eſt, eos, qui dęmoniacas vexationes in pęnã ſcelerũ iuſto ipſius iudicio ſuſtnẽt, ad pœnitentiam confugere, quæ internam cordis contritionem, & externã corporis macerationem includit; vt ſic dum mens flendo compungitur, caro, quæ delectationibus ſubiacuit, affligatur. *Conuertimini ad me,* ait Deus per Ioelem cap. 2. *in toto corde veſtro, & ieiunio, & fletu, & planctu.* Quibus verbis vtramq; pęnitentiæ partem demonſtrat. Ex corde pœnitet, qui patrata mala cum emendationis propoſito plangit, & odit; atq; plangenda, & odienda vlterius non committere proteſtatur. *Inanis eſt enim pęnitentia,* vt benè ait Auguſtinus in Soliloq. *quam ſequens culpa coinquinat: nihil proſunt lamenta, ſi multiplicentur peccata: nihil valet à malis veniam petere, & mala denuò iterare.* *Quare ſit pęnitendum,* ait Ambroſius, *vt illud amarum ſapiat in anima, quod ante dulce fuit in vita: & quod prius oblectabat in corpore, cruciet in corde.* In ieiunio, & fletu, & planctu pęnitet, qui pœnalibus pęnitentiæ operibus crimina, aut excedere, aut ęquare conatur. Nam *ad agendam pęnitentiam,* ait Auguſtinus lib. de Pœnit. *mores in melius commutare non ſufficit, & è malefactis recedere, niſi de ijs, quæ facta ſunt, ſatisfacias Deo per pęnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis ſacrificium, cooperantibus eleemoſinis, & ieiunijs.* *Quod tunc illi offers,* ait Gregorius homil. 33. in Euangelia, *quando tot de te inuenis holocauſta, quot habuiſti oblectamenta, vt totum ſeruiat Deo in pęnitentia, quicquid ex ſe Deum contempſit in culpa.* Vnde & Iacobus Billius Anthol. ſacr. cecinit:

D. Ambroſius in quodã ſer.

Aug. ſerm. de pęnit. habetur de pen. diſt. 1. can. Non ſufficit.

Quem ſceleris, noxæque grauis benè pęnitet, illi
Perpetuus lacrymis obruit ora dolor.
Nam qui poſt lacrymas ad inania gaudia ſe ſe
Tranſtulit, ex lacrymis commoda nulla tulit.

§. I.

533. *Qua complecti debet dolorem internum peccatorũ, & externam membrorum punitionem.*

QVare, vt pœnitentia vera, ac ſeria ſit, opus eſt, vt hi, qui languoribus dęmoniacis, Deo permittente, aut iubente in prǽteritorum criminũ caſtigationem vexantur, vtramq; pęnitentiæ partem exerceant, non ſolùm interiùs peccata deflendo per actus contritionis; ſed etiam exteriùs puniendo per ſatisfactoria opera; inter quæ ieiunium tanquàm præcipuum cenſetur à Domino, cum dicit: *In oratione, & ieiunio:* quia eius virtute ira diuina in peccatores exardeſcens protinùs extinguitur: vt Dauidis, Achab, Iudæorum, & Niniuitatum nota nobis exempla demonſtrãt. Quod ſi grauiorum criminum ſe conſcios eſſe cognouerint, ſeueriori ieiunio

nio illa caſtigare enitantur: Quia, vt benè docet Ambroſius ad Virginem lapſam cap. 18. *Grandi plagæ alta, & prolixa opus eſt medicina, grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem.* Nam difficillimè actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quæ ad liberationem à dęmoniacis vexationibus, alijſque tribulationibus regulariter neceſſaria eſt, elicere poſſunt illi, qui ante obſeſſionem multis fuerunt criminibus inquinati: cum eos illorum conſcientia reprehendat, ac pro ſuæ liberationis conſecutione potius deſperare faciat. Cùm autem per pœnitentiæ longitudinem expiata ſunt ſcelera, faciliùs homo ad actus fiduciæ eliciendos eſt diſpoſitus: vt benè docet Ioannes primæ ſuæ canon. c. 3. *Chariſſimi,* ait, *ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata eius cuſtodimus; & ea, quæ ſunt placita coram eo, facimus.*

Hinc reparationis noſtræ anno 1649. ad me ſecretò quidam Sacerdos Theologus exteræ nationis à dæmone obſeſſus acceſſit, à quo tamen nec in ſenſitiuis internis, vel externis potentijs poſſidebatur, vel diuexabatur; ſed velut mus duntaxat per corporis ipſius membra dæmon nunc ad hanc, nunc ad illam partem diſcurrebat: modo in toto corpore tremorem magnum, modò ſudorem irriguum; & aliquando in ventre efficiendo rumorem; ſæpe quaſi loquendo in auribus eius; ſæpiùs capitis tempora ita ſtringendo, vt dolores acerbiſſimos ſuſtinere cogeretur. Probaui, an verè eſſet à dæmone obſeſſus; & ex certis, & euidentibus ſignis ita eſſe comperiens, ab eo de origine, ac progreſſu vexationis quęſiui; qui de omnibus ordinatè, ac ſummatim me conſcium reddens, ſimul lacrymas profundens, mihi ſe toto tempore, quo rationis vſum habere cęperat, ſemper eo abuſum fuiſſe, vitamque ſuam omnibus iniquitatibus, ac pręcipuè carnalibus ſpurcitijs inquinatam duxiſſe; nec fuiſſe pratum, quod non pertranſiſſet luxuria ſua, enarrauit. Nec ſeipſum tantùm innumeris facinoribus, ac maculis fędaſſe, ſed & alios plures ad varia ſacrilega, & abominanda crimina induxiſſe; ſe nihilominus paratiſſimum eſſe, ad eam pęnitentiam, quam ſibi perſoluendam dediſſem, lubenti animo adimplendam. 534. *Hac duplici pænitentia quidam Sacerdos obſeſſus ſeipsũ à dæmoniaca eripuit vexatione.*

Quibus auditis, licèt eadem die alij maleficio affecti à dæmoniacis vexationibus per præcepta à me dęmoni facta diuina fuiſſent virtute erepti; ſtatim attamen adeò in corde meo diffidentia, ac repugnantia de eius liberatione percrebuit, vt pro tunc hunc à dęmone liberandum non fore crediderim: cum ille dęmon à Deo nedum permittente, ſed (fortaſſe) iubente immiſſus in corpus eius fuiſſet, vt illum à tot criminibus patrandis reuocaret. Quare ei dixi: *Pro certo ſcias, hanc demoniacam vexationem pro animæ tuæ ſalute tibi à Deo datam eſſe, vt ex ea locum ſumas à vijs tuis peſſimis recedendi, ac vitam in melius commutandi: propterea nolo demoni præcipere, vt te deſerat, ac vexare deſinat; quia præceptis meis non obediret: quia Deus illum ad obediendum non compelleret. Prius enim per prolixam pęnitentiam, diuinam opus eſt placare Maieſtatem, ſatisfaciendo diuinæ eius iuſtitię. Tu es Sacerdos, ſicut ego: tu es Theologus, ſicut ego, et eandem demones eijciendi facultatem habes, ſicut ego, ac me maior natu: elige ergo pænitentiam agere, prout* 535. *Conſilium ei ab Auctore traditum.*

 ſpiritus

ſpiritus Dei te illuminabit, ac tibi ſuppeditabunt vires tuæ; Nam quò magis Deum placabis oratione, & ieiunio, eò magis, Deo adiuuante, in te fiducia de tua liberatione augebitur: ac dæmon vires amittet. Et qui priùs dominabatur tui, tu poſtea dominaberis illius: vt eruditè docet Sanctus Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanit. *Dęmones*, ait, *vel exiliunt ſtatim, vel euaneſcunt gradatim, prout fides patientis adiuuat: aut gratia curantis aſpirat:* Quia ſecundũ maiorem, vel minorem fidei, ac fiduciæ perfectionem, quam patiens in Deum conſtituit, magis, vel minùs Deus cohibet diaboli poteſtatem. Tunc ſtatim ille ad confeſſionem generalem ſuorum, quæ patrauerat criminum paratum ſe præbuit: corpus ſuum ter in hebdomada diſciplinis caſtigare propoſuit: carnem aſperitate cilicij, ac ieiunio trium dierum in hebdomada non ſolùm per annum integrum, ſed quouſq; vires ſui corporis validæ perduraſſent, edomare: quotidie flexis genibus recitare ſeptem pſalmos pęnitentiales, nec non officium Defunctorum, niſi aliqua graui occupatione, aut labore fuiſſet prępeditus: orationi aſſiduè pro ſuo poſſe incumbere, aliaq; exercitia ſpiritualia, prout à ſuis Maioribus iniũcta fuiſsēt, adimplere.

536. *Præfati Religioſi profectus.* Quæ opera, poſtquam ille aggreſſus fuit, me continuo trimeſtre aliquoties inuiſens, ac ſecretò ſuas operationes pateſaciens, totus hilaris, ex talium operationum exercitio continuè minores ſentire vexationes mihi aſſeruit; & quò magìs ſe oratione, ac pęnitentia exercebat, eò ampliùs maiorem in Deum pro ſua liberatione concipere fiduciam; magìs magiſq; dęmonis vires reprimere, ac tale ſuper illum ſe accepiſſe dominium, vt ad præcepta illi facta in nomine Ieſu, prout à me fuerat inſtructus, illicò ipſe reſiliret, deſineretq; eum totaliter diuexare, aſſerebat. Tandem quinto menſe, cùm ad patriam ſuam recedere vellet, mihi gratias referens: ferè omnes dęmoniacas vexationes eſſe extinctas, faſſus eſt: Idcircò Deum benedicebat, ac glorificabat, quòd per huiuſmodi tribulationem ad eum ire, ac ſe conuertere compuliſſet. Ex quo videas, quomodo ab obſeſſis, ac maleficiatis, ægrotis, & in quacumque neceſſitate conſtitutis Deus eſt placandus oratione, ac ieiunio, vt confidenter auxilium eius implorantes, faciliùs quod petunt, valeant impetrare.

ARTICVLVS II.

Ad proficiendum in bono.

537. *Ieiunium efficax eſt ad leues culpas delendas, & in via Dei viriliter progrediendum.* QVòd ſi quis putet ſe maleficijs affici, aut quacumque alia tribulatione in venialium culparum vltionem, in quas quotidie infirmitas humana prolabitur, detineri exiſtimet: aut in exercitium virtutum, vt his vexationibus ad certiora Chriſtianæ perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus prouocetur, iuxta monitum D. Chryſoſtomi dicentis homil.41. in Act. Apoſt. *Datur talis poteſtas dęmonibus, vt meliores, & modeſtiores boni efficiantur; & vt pęnas peccatorum noſtrorum hic dantes puri ad Dei conſpectum migremus*, ad ieiunium confugiat: Hoc enim remedium valdè efficax eſt, & ad leuium culparum veniam obtinendam, & ad carnalē

ſedandam

ſedandam concupiſcentiam, & ad virtutes exercendas, & ad continuè in via Dei proficiendum. Hoc eruditiſſimè docet S. Leo Papa ſerm. 2. de iunio decimi menſis. *Quid enim*, ait, *poteſt efficacius eſſe ieiunio, cuius obſeruantia appropinquamus Deo, & reſiſtentes diabolo, vitia blanda ſuperamus? Semper enim virtuti cibus ieiunium fuit. De abſtinentia denique prodeunt caſte cogitationes, rationabiles voluntates, ſalubriora conſilia: & per voluntarias afflictiones caro concupiſcentijs moritur, virtutibus ſpiritus innouatur.* Vnde qui ieiunium frequentat, videtur inter Angelos eſſe numerandus, vt benè teſtatur D. Athanaſius lib. de Virginitate, *Ieiunium enim,* inquit, *Angelorũ cibus eſt, et qui eo vtitur, ordinis angelici eſt cenſendus.* Imò aliquod diuinum aſſecutum cenſebis, ſi conſideres Moyſen, *qui dierum quadraginta ieiunio*, ait Gryſologus ſerm. 166. *ita humano defęcatus eſt, et exinanitus à corpore, vt totus diuinitatis mutaretur in gloriam, et adhuc in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine Deitatis: neq; intueri eum mortalium viſus poſſet, qui ſubſtantia Dei diu paſtus tota mortalis cibi oblitus fuerat adiumenta.* Serm. primæ Dom. Quadr.

§. I.

PRopterea obſeſſi, maleficiati, aut quacumque alia detenti tribulatione, qui pro leuioribus ſuis culpis expiandis ieiunium aſſumunt, nõ eſt, cur putent, Deum velle eos pro peccatis ſuis purgandis dęmoniacis vexationibus, vel quibuſcumque alijs punire afflictionibus. Qui enim talia putant, quodammodo Deo iniuriam inferunt, quaſi Deus velit eundem pro ijſdem peccatis bis punire. Non enim Deus bis idipſum iudicat. Vnde Paulus 1. Cor. 11. *Si noſmetipſos iudicaremus*, nempe per ieiunia, mortificationes, ac voluntarias afflictiones, noſmetipſos caſtigando, *non vtique à Deo iudicaremur*, ideſt pro eiſdem delictis iterum puniremur. 538. *Ieiunantes non debent à dæmone vexari ob leues culpas purgandas.*

Inſuper ſi voluntariè per abſtinentiam, nedum ab omni crimine; ſed ab illicitis voluptatibus, quæ ſenſibus percipiuntur corporeis, per continuas afflictiones, diſciplinas, mortificationes, ac ieiunia in via Dei progredi cõtendimus; ac ad maiora chriſtianæ perfectionis incrementa ex nobis ipſis hiſce medijs, quaſi tot calcaribus prouocamur, non eſt, quòd credere debeamus, Dei voluntatem eſſe, nos diabolicis vexationibus cruciari, vt magìs, ac magìs in via Dei progrediamur. Non enim vnicum eſt medium, quo in ſchola perfectionis nobis eſt proficiendum: *quia non vna eſt ſemita, qua itur ad Olympum*, vt ait Paulus Sherlogus in Cant. Anteloqu. 12. ſect. 2. Eſto quòd à Deo permittantur maleficia, & obſeſſiones; vt homines & à vitijs purgentur, & in via perfectionis exerceantur; non tamen voluntatem Dei eſſe, vt purgentur, aut exerceantur per tale medium, nempe per vexationes diabolicas, eſt inferendum; ſed potiùs vt ab huiuſmodi diabolicis vexationibus excitentur, & ad eligenda media, quibus in exercitio virtutum magìs proficere queant, prouocentur. 539. *Obſeſſis alia media eligentibus ad progrediendum in ſchola perfectionis auferetur à Deo vexatio diabolica.*

Nam ſi obſeſſiones, ac vexationes occaſionem in bono proficiendi ijs, qui eas ſuſtinent, prębere poſſunt: regulariter etiam multa bona impediũt; & ad multa mala inducunt. Nam videmus ſæpiùs etiam in perſonis ſpiritualibus 540.

tualibus obſeſſis dęmones impedire, ne peccata Cófeſſario in ſacramentali cófeſſione aperiant; ne miſericordiæ opera exerceant; ne orationi vacent; nec alia huiuſmodi, quæ honorem, ac gloriam Dei reſpiciunt, ac ſalutem animæ concernunt, valeant adimplere; ſed ad quot mala inducunt? Nonnè ſępiùs ad blaſphemias, ad præcipitia, ad ſubmerſiones, ſuffocationes, & alia mala eos tentant ſibi inferenda? Nonnè perturbant domos, inquietãt domeſticos, & omnia peruertere conantur? Ad quid ergo homines eligere, aut ſibi retinere tales vexationes volunt, vt in bono proficiant, ſi ad multa mala etiã culpæ inducere poſſunt? Hinc datur nobis locus quęrẽdi.

QVÆSTIO VNICA.

An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eueniunt tantùm ad probationem, & exercitium virtutis, proueniant à Deo volente, & iubente: vel tantùm permittente, & non impediente.

541. *Mala pœnæ, quæ tantùm ſunt ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente; ſed non iubente.*

RESpondeo breuiter cum Suarez *par.2. Summæ Theol. lib. 8. de Angelis cap.20. num.* 8. quando pęna eſt tantùm ad probationem, & virtutis exercitium, non eſſe à Deo volente, & iubente; ſed tantùm permittente, & non impediente: Ratio ea eſt: quia licèt huiuſmodi pœna generalem ſtatum naturæ lapſæ ſupponat; non tamen proprium reatum talium pęnarum ex proprio, ac perſonali peccato contractum ſupponit: vt in afflictionibus Iob videre licet; ideò talis pęna, cùm in ſe intrinſecè ęquitatem iuſtæ punitionis, ac vindicationis non habeat, non eſt dicenda fieri ex diuina iuſſione, ac volitione; ſed tantùm permiſſione. Tunc enim non ſe gerit Deus vt iudex, ſed vt Dominus, qui ſine culpa poteſt malum permittere propter alias rationes ſuæ diuinæ prouidentiæ. Quod teſtatur etiam D. Anſelmus *lib.* 1. *Cur Deus homo. cap.* 7.

542. *Quia ſunt tentationes etiam ad malum culpæ inducentes, ideò non poſsũt à Deo iubente prouenire.*

Hoc magìs ac magìs probatur: quia huiuſmodi vexationes diabolicæ ſunt quędam tentationes etiam ad malum culpæ inducentes, ideò non poſſunt à Deo iubente prouenire. Hoc docet Suarez loco cit. num. 3. dicens: *Ideò enim dæmon hoc modo nocet homini, vt illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat. Vndè ſicut eadem facultas eſt, qua intendit finem, & media ad illum eligit: ita ſub poteſtate, vel licentia tentandi homines, comprehenditur ſæpe licentia inferendi ei nocumenta, vel alias pęnas: ſicut in Iob manifeſtum eſt. Quapropter ſicut facultas tentandi non eſt ex poſitiua Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem tantùm eſt ex permiſſione diuina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in vtraq; licentia eadem ratio.*

§. I.

543. HInc colligitur, licèt valdè gratum Deo ſacrificium ſit, dum quis à dęmone actu vexatur, libenter pro Chriſto talia mala pati; nihilominus

hus non eſſe credendum, Deum velle, eum diù in tali vexatione manere, niſi aliter per diuinam conſtet reuelationem; ſed recurrendum eſſe ad voluntatem ſigni, quæ, Deum velle energumenos, ſi perfectè crediderint in nomine ſuo, à quacunque dęmoniaca vexatione liberare, docet; vt ſæpiùs probatum eſt: Idcircò media ab eis eligenda eſſe, nempe ieiunia, abſtinẽtias, ac mortificationes, quibus, nedum leuium culparum diluant pœnas, & maiora chriſtianæ perfectionis incrementa aſſequi poſſint; ſed fidem perfectam, firmam fiduciam, ac inhęſitantem in Deum confidentiam, qua & à dęmoniacis vexationibus, & à quacumq; anguſtia, ac tribulatione ſalubriter eripiantur, valeant impetrare.

In cunctis vexationibus recurrendum eſt ad remedia à Deo, & ab Eccleſia tradita.

ARTICVLVS III.

Ad ſeipſum ſanandum, & roborandum.

PAradoxum fortè videbitur aſtruere velle, totum hominem ſanari, ac roborari à ieiunio, & corpus ab infirmitatibus, & animam à peccatis eius virtute liberari; & tamen veritas certiſſima eſt. Propone tibi ob oculos vnum ex ijs, quibus ingluuies dominatur: quid tanta voracitate conſequi putas, niſi craſſum, & obeſum corpus innumeris morbis deuorandum enutrire, quibus vitam præſcindit, & adducit mortem? vt monet Sapiens Ecclſ. 37. *Propter crapulam multi obierunt*. Et Seneca ad Lucillum: *Multos morbos fercula multa ferunt*. Vnde natum prouerbium: *Plures occidit gula, quàm gladius*. 544.

Ingluuies morbos efficit.

Animam verò quantis exponat ęgritudinum periculis, quis poterit enũciare? cùm, dominante gulæ vitio, dum venter non reſtringitur, omnia introducantur vitia, & virtutes obruantur; & dum corpus in refectionis delectatione reſoluitur, cor ad delicias, & concupiſcentias relaxetur: vt benè teſtatur S. Baſilius Magnus *homil.* 1. *de ieiunio*, oſtendens, gulam Iſraelem ad idololatriã deduxiſſe, & contaminaſſe: *Vno temporis momento*, inquit, *ob gulam populus ille per maxima prodigia Dei cultum edoctus, in Aegyptiacã idololatriam turpiſſimè deuolutus eſt*. Quare epulonum deus venter eſt, templum coquina, altare menſa, miniſtri coqui, immolatæ pecudes coctæ carnes, fumus incenſorum odor ciborum. Idcircò ipſe guloſus cum nimia mole saginam tendit, vtràq; morte iugulatur. 545.

Animam vitijs replet.

§. I.

A Quibus malis ieiunij cultores liberantur. *Ieiunium nanque eſt ſanitatis mater*, ait Baſilius homil. 1. de laudibus ieiunij, *& corporalis infirmitatis leuamen, & alimentum ſalutis*, vt ſubiungit Ambroſius lib. de Elia c. 8. *Morbos ſanat, deſtillationes corporis exſiccat*, addit D. Athanaſius Epiſc. lib. de Virginitate. Quod oſtendunt tot Patres Eremicolæ, qui annis ſaginati ferè ſimplici naturæ defectu vitam cum morte commutarunt: quia ſimpliciſſimo victu ſemel in die, & aliquando tardiùs reficiebantur. 546.

A morbis corporalibus ieiunantes liberãtur.

Con-

Confirmant hoc Medici, qui ægrotis dietas, & rigidam abſtinentiam præſcribunt, vt euacuata morborum cauſa, remedia faciliùs, & efficaciùs operentur. Sic Hippocrates, vt refert D. Hieronymus *in Epiſtola ad Paulinum in Aphoriſmis* docet, craſſa, & obeſa corpora, quæ creſcendi menſuram impleuerunt, niſi citò ablatione ſanguinis minuantur, in paralyſim, & peſſima morborum genera erumpere; & idcircò ablationem neceſſariam eſſe, vt rurſum habeant, in quæ poſſint creſcere, & augmentari. Non enim in vno ſtatu corporum natura manere poteſt; ſed aut creſcere ſemper fas eſt, aut decreſcere, nec aliàs viuere poteſt, niſi creſcendi capax ſit. Vnde & Galenus in exhortatione medicinæ ait: *Quorum vita, & ars ſagina eſt, eos nec viuere poſſe diu, nec ſanos eſſe; animasq; ita nimio ſanguine, & adipibus quaſi lucro inuolutas nihil tenue, nihil celeſte; ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare.*

§. II.

57. *Ieiunium eſt pharmacũ efficax in abolendo peccato. Hoc docent Patres.*

SImiliter ieiunium eſt pharmacum efficax ad abolendũ peccatũ, vt illud vocat Baſil. homil. 1. de ieiunio. Nam *purgat mentem, ſubleuat ſenſum, carnem ſpiritui ſubijcit, concupiſcentiæ nebulas diſpergit, cor facit contritum & humiliatum, libidinis ardores extinguit, peccatorum ſordes purgat, ſentinam vitiorum deſiccat, mollit furorem, compeſcit iram, diuitias ſuperfluitatem iudicat, ſuperbiam ſpernit, humilitatem commendat.* Inſuper homil. eadem ante medium: *Ieiunium,* inquit, *legislatores ſapientes facit: animæ optima cuſtodia, corporis ſocius ſecurus, fortibus viris munimentum, et arma athletis, et certantibus exercitatio. Hoc preterea tentationes propulſat, ad pietatem armat, cum ſobrietate habitat, temperantiæ opifex eſt: in bellis fortitudinem affert, in pace quietem docet: Nazareum ſanctificat, ſacerdotem perficit.* S. Athanaſius de Virginitate ait: *Videſne, quid faciat ieiunium?* & poſt illa verba ſupra relata, *morbos ſanat, et cet.* addit: *Prauas cogitationes expellit, mentem clariorem reddit, cor mundum efficit, corpus ſanctificat, deniq; ad thronum Dei hominem ſiſtit.* Tertullianus lib. aduerſus Pſychicos cap. 4. *Ieiunium,* ait, *de Deo benè mereri naturæ mutationem.* S. Ephrem in oratione de penitentia Niniuitarum vocat illud *Vehiculum ad celum*; vt in Elia, & Moyſe videtur. Ab eodem vocatur *Frenum Monachi, quod qui reijcit, equus inſanus comperitur.* Denique S. Ioannes Chryſoſtomus homil. 2. in Geneſim, *Tanquam pedagogus,* ait, *totum hominem componit*, vt non ſolùm perfectam virtutem; ſed ceterarum virtutum fundamentum eſſe, & ſanctificationem, aſſerat Hieronymus ad Demetriadem. Quare languens animus ita ab illo ſanatur, & roboratur, vt tanquam alter Elias per quadraginta dierum ſpatia chriſtianæ perfectionis, & viam Domini decurrere poſſit, & ad celeſtis Horeb verticem peruenire; appertè hoc docente, ac concludente S. Leone Papa ſerm. 2. de ieiunio ſeptimi menſis. *Prefiniuit*, ait, *nobis Eccleſia per temporum decurſus quoſdam ieiuniorum dies, in quibus caſtigatione corporum virtus roboraretur animorum.*

Cum

§. III.

CVm ergo tam potens ieiunium ſit in vtriuſq; hominis ſanando infirmitates corporales nempe, ac ſpirituales, ipſumq;exteriùs,& interiùs roborando, diligenter, & exactè ab ijs colendum eſt, qui maleficijs, ac diabolicis vexationibus infeſtantur, maximè ab obſeſſis viris, ac mulieribus, qui à dæmonibus ſuccubis, vel incubis diuexantur: Hi namque, cùm ex frequentatis actibus ſe carnaliter cum dæmone commiſcendi, ſpiritui diabolico ſubiacendi habitum fecerint, cui, ſi non explicitum, ſaltem implicitum pręſtare ſolent conſenſum, ita infirmati ſunt mente, & corpore, vt vix actus fidei, ac confidentiæ, ſe vnquam à dęmoniaca fore poteſtate eripiendos elicere valeant; & iſti difficillimè ab huiuſmodi vexatione liberari queunt; nam mens eorum,quæ pro ſtatu iſto cum phantaſia,& imaginatiua quandam in operando habet colligationem, propter continuas carnalium obiectorum ſpecies, quæ imaginationi, ac phantaſiæ eorum à dæmone pręſentantur, ad cogitandum de huiuſmodi obiectis ſibi oblatis adducitur, ac conſequenter nedum appetitus ſenſitiuus adhęret; ſed & voluntas ipſa non tantùm implicitum; ſed ſæpè etiam explicitum illis præbet conſenſum. Corpus verò ex continua carnali cum dæmone commixtione continuè humoribus alteratur carnalibus, & igne venereo aduritur; ita vt loca ex profeſſo quærant ſolitaria, vt commodiùs, & delectabiliùs carni,ac ſenſui iuxta dęmoniacas ſollicitationes valeant correſpondere.

548. *Ieiunium colendum ab obſeſſis. Maxime à Vexatis, ab incubis, vel ſuccubis.*

§. IV.

HOc practicè cuidam euenire comperi anno à Chriſti natali 1649. Cu à meis Superioribus miſſus ad quoddam Caſtrum pro quadam Adoleſcentula viginti annos nata à dęmone incubo vexata liberanda acceſſiſſem: illùc profectus vna cùm præfatæ Iuuenculæ Confeſſario domum ipſius petij: Vix nobis domum ingredientibus, dęmon, qui tunc illam comprimere cęperat, ſtatim ab incępto opere ceſſauit. Quam ego allocutus, ipſa omnia nefaria opera, quæ in corpore ſuo dęmon pręſtare conſueuerat, diſtinctè mihi enarrauit. Ex cuius verbis eam ſaltem implicitum dęmoni pręſtaſſe conſenſum, quamuis negaret, faciliter comperi. Nam cùm dæmonem ſentiebat ſibi venereas partes dilatare, ac pruritum excitare vehementem,non ad orationem confugiebat, vt diuinum imploraret auxilium: non Sanctiſſima nomina Ieſu, & Mariæ inuocabat: non Angelum ſuæ pudicitiæ cuſtodem, vt eam à ſpiritu nequam cuſtodiret, exorabat; ſed ſtatim ſola ad cubiculum ſe recipiens ſuper lectulum ſuum decumbebat, vt ſic commodiùs, ac delectabilius ab incubo comprimi valeret. Idcircò cùm ad actus fidei firmæ, ac confidentiæ inhęſitantis in Deum pro ſua liberatione eliciendos eam excitarem, arida, ac ſine vlla animi deuotione, ac cordis compunctione perſiſtebat; ac continuè quandam in corde ſentiebat repugnantiam ſibi dictantem, quòd à dęmoniaca vexatione nō foret liberanda.

549. *Exemplum relatum ab Auctore.*

Quare

Quare eam dimittens, nonnulla eius Confeſſario, ac ipſius parentibus de penitentijs afflictiuis, alijsq; exercitijs ab ea adimplendis tradidi monimenta; precipuè vt ieiunijs, & abſtinentijs corpus ſuum domaret, aliaq; obſeruaret, de quibus infra *num.* 722. *&* *ſequentibus*.

§. V.

550. *Ieiunium optimum eſt remedium ad dæmonem ſuperandum.*

NEc immeritò: *Ieiunia namque*, ait S. Leo ſerm. 5. de ieiunio ſeptimi menſis, *nos contra peccata faciunt fortiores, concupiſcentias vincunt, tentationes repellunt, ſuperbiam inclinant, iram mitigant, & omnes bonæ voluntatis affectus ad maturitatem totius virtutis enutriunt*. Hoc pharmaco etiam D. Paulum contra tentationes carnales vſum fuiſſe, commemorat Caſſianus lib. 5. cap. 18. *Pugnat*, inquit, *in ieiunijs, & afflictione carnali, non quaſi aerem verberans, ideſt continentiæ ictus porrigens, per quos non aerem vacuum; ſed illos ſpiritus, qui in eo verſantur, caſtigatione ſui corporis verberabat. Et quia hæc certaminum genera ſuperarat, & ditatus multarum coronarum ſtipendijs incedebat, non immeritò robuſtiorum incipit hoſtium ſubire luctamina, dicens: Iam non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem, & ſanguinem; ſed aduerſus principes, & poteſtates*. Quæ verba explicans Marcellinus de Piſe Matiſconenſis Dominica 2. poſt Epiphaniam loquens in perſona ipſius Apoſtoli: *Ego tyrocinium*, ait, *belli ſpiritualis feci congrediens cum carne mea ſuperata ieiunijs certamine ſingulari. Corpore proſtrato me maiora manent prælia. Hoc igitur eſto ratum, ſcilicet, Chriſtum parciore victu ſuos initiare athletas, vt eos ad potiores agones faciat aptiores. Tantùm enim concupiſcentiæ minuitur impetus, quantùm lautioris cibi corpori ſubtrahitur*. Eò ſpectat effatum iſtud Caſſiani lib. 5. c. 10. *Numquam poterit ardentis concupiſcentiæ ſtimulos inhibere, quiſquis deſideria gulæ nequiuerit refrenare. Interioris hominis caſtitas huius conſummatione diſcernitur*.

551. Quare qui ab huiuſmodi demonibus ſuccubis, vel incubis diuexantur, ieiunijs potiſſimùm, & abſtinentijs vacare debent, vt ſpiritus illos luxuriæ caſtigatione ſui corporis coercere valeant: ſicut quicumque alij obſeſſi, vt per huiuſmodi abſtinētias toto homine ſanato, ac roborato, magìs, magisq; diſponantur ad actus fidei feruentis, ac confidentiæ firmæ, & inhæſitantis in Deum eliciendos, quibus à demoniacis vexationibus, necnon à quacumque alia tribulatiòne facillimè liberari queant.

ARTICVLVS IV.

Ad hoſtes viſibiles, & inuiſibiles expellendos, & profligandos.

552. *Hoſtes viſibiles ieiunio ſuperantur. A Iudæis.*

HOſtes externos, & viſibiles ieiunio facilè ſuperari, omnes ſcripturæ ſacræ conteſtantur, & probant exempla Iudeorum. Cuius rationem reddit eleganter S. Leo Papa ſerm. 1. de Quadrageſ. Hebreorum. *Populus*, inquit, *& omnes Iſraeliticæ Tribus cùm propter peccatorum ſuorum offenſiones graui alienigenarum dominatione premerentur, vt ſuperare ſuos hoſtes poſſent,*

vires

vires animi, & corporis indicto ſibi reparauere ieiunio. Intellexerant enim duram, & miſeram illam ſubiectionem neglectu ſe mandatorum Dei, & morum corruptione meruiſſe, fruſtraq; ſe armis certare, niſi priùs vitijs repugnaſſent. Abſtinentes ergo à cibo, & potu ſeueræ ſibi caſtigationis adhibuere cenſuram; & vt hoſtes ſuos vincerent, gulæ illecebram in ſeipſis ante vicerunt. Hęc Leo.

Sic fœmina illa famoſiſſima *Iudith*, inquit Ambroſius lib. de Elia, & ieiunio cap. 9. *ieiunans omnibus diebus viduitatis ſuæ preter feſtorum dierum ſolemnitates: His armis munita proceſſit, & omnem Aſſyriorum circumuenit exercitum. Sobrij vigore conſilij abſtulit Holofernis caput, ſeruauit pudicitiã, victoriam reportauit. Ita vnius mulieris ieiunium innumeros ſtrauit exircitus Aſſyriorum.* 553. *A Iudith.*

Eſther quoque pulchrior facta eſt ieiunio, Idem proſequitur; *Dominus .n. gratiam ſobriæ mentis augebat. Omne genus ſuum, ideſt totum populum Iudæorum à perſecutionis acerbitate liberauit, ita vt Regem ſibi faceret eſſe ſubiectum.* Quomodo autem ab hoſtibus, & eorum perſecutione per ieiunium liberata fuiſſet, rationem reddit Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c. 4. §. 3. *Triduo*, ait, *ſic exacto*, (ſcilicet inter preces, & ieiunia) *Regina fiduciam in Deum ampliſſimam concipiens, ingreſſa eſt ad Regem pro ſua gente deprecatura. Ex voto ceſſerunt omnia.* 554. *Ab Eſther.*

§. I.

NEc ſolùm hoſtes viſibiles, ſed inuiſibiles, dęmones ſcilicet potiſſimũ ieiunio ſuperantur. Hæc vna omnium Sanctorum Patrum vox eſt. D. Baſil. homil. 1. de ieiunio: *Dominus noſter*, inquit, *non priùs in carne, quam pro nobis aſſumpſerat, diaboli inſultus excepit, quàm eam ieiunio conueniſſet*; oſtendens, Chriſtum his armis vſum fuiſſe ad dæmones effugandos. Vnde eodem loco ait: *Eſt quidem omni tempore ieiunium vtile: neque dæmonum inſultus ieiunantem impetere audet. Ieiunium enim contra exercitum demonum dat arma.* D. Chryſoſtomus tom. 5. ſerm. 2. de ieiunio: *Aduerſus dęmonum naturam*, inquit, *conſtitutum eſt ieiunium*. Et homil. 1. in Geneſim: *Ieiunium*, ait, *arma miniſtrat contra diabolum*. D. Ambroſius ſerm. 25. in Quadrag. *Caſtra ſunt*, ait, *noſtra ieiunia, quæ nos à diaboli oppugnatione defendunt*. Et paulò infra: *Murus quidem eſt Chriſtiano ieiunium inexpugnabilis diabolo, intranſgreſſibilis inimico. Diabolus enim terretur pallore ieiunij, debilitatur inedia, infirmitate proſternitur*. Et lib. 6. Hexameron c. 4. *Nullum*, inquit, *remedium maius contra inimicum ſerpentem poteris inuenire, quàm ieiunium*. Caſſiodorus ſuper Pſalm. 50. *Hoſtis inſidiæ non videntur; & aduerſarius nec labore deficit: nec victus aliquando diſcedit; attamen illud feliciter conficimus, ſi ieiunij clypeo munimur*. Tertullianus apertiſſimè hoc fatetur lib. aduerſus Pſychicos cap. 6. *Ieiunium*, inquit, *ſcutum noſtrum eſt ad retorquenda iacula diaboli*. Origenes idipſum docet homil. 4. in diuerſ. in Matth. *Cùm ieiunatis*, inquit, *demones vincitis, omnemque illius claſſem malignam retrorſum agitis, mala deſideria effugatis*. Et D. Hieronymus lib. 2. contra Iouin: *Pulchra*, ait, *res eſt ieiunium, quod dæmones terret*. 555. *Dæmones præcipuè ieiunio ſuperantur. Teſtantur Patres.*

Quare S. Antonius ille veteranus dux ſuis commilitonibus ſępiùs hoc inculcabat dicens: *Mihi credite, pertimeſcit Sathanas piorum vigilias, orationes, ieiunia; & ijs debilitatus aufugit.* Quod docuit etiam S. Maximus homil. 4. de ieiunio: *Ieiunemus,* inquit, *fratres, & hoſtes noſtros in fugam conuertemus.*

§. II.

557. *Docet Veritas increata.* Hinc veriſſimum eſt Chriſti dictum Matthæi 17. dicentis: *Hoc genus demoniorum non eijcitur, niſi per orationem, & ieiunium.* Vbi Hieronymus lib. 1. contra Iouinian. *Acriora,* inquit, *dæmonia docuit Dominus nonniſi oratione, & ieiunio poſſe ſuperari.* Quam veritatem nos admonet Auguſtinus ſerm. 65. de tempore. *Videte,* inquit, *chariſſimi, quanta ſit ieiunij virtus, vt id facere ieiunium valeat, quod Apoſtoli nequiuerunt.* Inde pulcherrimè, atque validiſſimè ratiocinatus Ambroſius ſerm. 25. *Videte ergo,* ait, *quæ ſit ieiunij vis, quantam homini ſuo pręeſt gratiam, quod tantam preſtat alteri medicinam: videte, quomodo proprium ſanctificet hominem, quod ita purificat alienum. Mirum, ter mirum: alter ieiunat, & alteri prodeſt ieiunantis abſtinentia, iſte pharmacum ſumit, & ille vi pharmaci curatur.* Quod etiam D. Leo Pontifex admiratus: *Tam grata eſt,* inquit, *Deo, quàm terribilis diabolo ieiunantis oratio.*

558. *Ieiunium ab Obſeſſis frequentandum.* Quòd *ſi ea eſt virtus ieiunij, vt qui illo munitur, inſeſſorem dęmonem ex alieno pellat corpore, quantò magis,* (ait Drexelius Nicetæ lib. 2. cap. 7.) *poterit impugnatorem è ſuo? Alieni vim ieiunij in eo, quem iam occupat, non ſuſtinet cacodæmon, & quomodo ſuſtinebit proprij in eo, quem tantùm impugnat?* Quare D. Athanaſius lib. de Virginitate concludit dicens: *Quiſquis igitur ab immundo ſpiritu vexatur, ſi hoc animaduertat, & hoc pharmaco vtatur, ieiunio, inquam, ſtatim ſpiritus malus oppreſſus abſcedet, vim ieiunij metuens.* Quod & ab Exorciſta, & ab obſeſſo ſeruandum eſſe, affirmat etiam Theophilatus in c. 17. Matthęi, *Oportet,* ait, *ieiunare eum, qui curat, & eum, qui curari debet.* Cui ieiunio ſi accedat oratio, habebunt diſpoſitionem in Theoria Chriſti, & Practica Ioannis requiſitam; vt ſic per fidem firmam, ac confidentiam inhæſitantem in Deum poſt diabolicas obſeſſiones, vexationes, & maleficas infeſtationes, vi eccleſiaſticæ poteſtatis per remedia ſpiritualia optatam valeant conſequi ſanitatem.

Finis Secundæ Partis.

MANVA-

MANVALIS EXORCISTARVM, AC PAROCHORVM

Pars Tertia.

DE REMEDIIS.

SI contraria contrarijs curantur, vt monet tritum communi ſermone prouerbium, & probat diſciplina Medicorum, quibus medicaminibus, putas, obſeſſiones, maleficia, & id generis mala dęmoniorum cacozelo in orbem inuecta poſſint licitè curari, niſi ab ijs, quæ ordinatione diuina inſtituta ſunt, & tanquam diuina virtute pręſtantia ęgrotis miniſtrantur? Siquidem mirandum diuinæ bonitatis exemplum in hoc elucet, quòd tantis ſine numero morborum generibus, quibus homines agitantur, conuenientia oppoſuit medicamenta, vel vt futura impediantur, vel vt pręſentia mala remoueantur. Et alia curandis corporibus: alia ſanandis mentibus ordinata. Prima à rebus corporeis deſumuntur, atque actione naturali eis rebus inſita, ex quibus componuntur, infirmis corporibus ſanitatem adducunt. Secunda ſumuntur à rebus ſpiritualibus, atque actione diuina languentibus animabus medelam afferunt; Et iſta in obſeſſionibus, ac vexationibus diabolicis deſtruendis Exorciſta adhibere debet: Quæ ſunt aut Generalia, de quibus agitur in 1. & 2. capite: aut Specialia, de quibus infra *cap.* 3. *&* 4. pertractatur. 559.

Deus remedia ſpiritualia inſtituit ſanãdis hominibus.

Quorum

Alia Generalia, Specialia.

560. Generalia remedia voco ea, quæ non ſolùm maleficijs, ſed etiam omnibus ſpiritualibus infirmitatibus curandis proſunt: vt ſunt Sacramenta, & Sacramentalia, quibus ſanguis Chriſti applicatur. Nam pretioſum illum ſanguinem generale, & efficax pharmacum mali, & *panaceam celeberrimã* verè dices, cuius ſuccus potiori iure *opopanax* à ſanandis omnibus morbis nuncu-

Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramẽtalia.

nuncupatur, quàm ille, quem tantis encomijs profana celebrauit Antiquitas: quia eius virtus non ſolùm in animas; ſed etiam in corpora infunditur, vt vtraque ſanitas ægro reſtituatur. Quare oleum, & vinum pientiſſimus Samaritanus eum appellat, à magno, qui de cęlo venit Medico infuſum in languentis hominis vulnera, qui in dæmoniacos latrones inciderat Lucæ 10. Quo etiam Eccleſiaſtici Miniſtri dæmonibus expellendis, ſoluendisq; maleficijs vti debent, illum tum per Sacramenta; tum per Sacramentalia applicando.

Cap. I.
De Remedijs generalibus Sacramentorum.

561. *Virtus Sacramentorum magna.* VIrtutem Sacramentorum eſſe diuinam, admirabiles eius teſtantur effectus, qui ad omnia mala propulſanda, & bona cōferenda mortalibus extenduntur. De quibus latiſſimè Theologi omnes pertractant *in 4. Sentent.* Quare ſunt generalia pharmaca omnibus infirmitatibus ſanandis idonea; ideòq; ad pellendos dæmones, & ſoluenda maleficia virtute diuina pollentia, prout proximè diſponunt ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur. Quæ ſeptem ſtellis in dextera ſimilis filio hominis reſidentibus deſignantur. Vnde ab Exorciſtis, ac Parochis in manu teneri, & ab illis applicari debent ijs, qui à dæmonibus diuexantur: vt totidem articulis declarabitur.

ARTICVLVS I.
De Baptiſmo.

562. *Baptiſmi virtus contra dæmones.* PRima ſtella aptiſſimè Baptiſmum Sacramentorū primum repręſentat, qui confertur in aquis, vt homines hinc originalis peccati infirmitate languentes ſanentur: illinc, vt dæmones, quorum ſubduntur tyrannidi, propellantur, iuxta verbum Dauidicum Pſal. 73. *Contribulaſti capita draconum in aquis*. Vnde potiſſimum remedium eſt contra dæmones, & dęmoniacas operationes ijs, qui nondum ſalui facti ſunt per lauacrum illud regenerationis, & renouationis.

Exemplis comprobatur. Experientia ipſa teſtatur quàmpluribus exemplis antiquioribus, & recētioribus, quorum hìc tria tantùm commemorabo.

563. In Bungo anno 1596. aderat gentilis fęmina à dęmone obſeſſa, cui indicatum eſt, ſe à dæmone liberari non poſſe, niſi fieret chriſtiana. Cum illa annueret, & iam ſe ad Baptiſmum prępararet, nocte ſequenti dęmon ei, ne chriſtiana fieret, diſſuaſit dicens: *Hactenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es coniuncta, & nunc me deſeris? non abibis profectò inulta.* Dormienti itaque, nec ſentienti capillos, vno tantùm capillorum flocco relicto, abſcidit. Illa verò cùm ſummo mane ſibi ademptos capillos deprehenderet,

deret, & arundini lecto oppoſitæ implexos, calcar ea fraude ſibi additum putauit, vt citiùs ad Baptiſmi antidotum aduolaret. Quod & factum eſt; atque eo ſuſcepto manſit ab omnibus dęmonis moleſtijs immunis: Ita refert P. Ludouicus Frois *in lit. Iapon. illius anni*, relatus à Delrio *lib. 6. Diſqu. Magic. cap. 2. q. 3. ſect. 3.* Ex eodem ſunt ſequentia.

In Ciazzurana Inſula Gentili adoleſcentulo octodecim annorum ſe crebrò viſendum offerebat canis ingens, horribilis, & rufus, qui cum alloquebatur, & per montes in loca abditiſſima deducebat, eum ibi biduo, vel triduo detinens, atque ad ſe manibus ſublatis adorandum, aliaq; ſcriptione indigna faciendum impellens. Adoleſcens miſer videns ſe tantas moleſtias à capitali humani generis hoſte perpeti, tandem ad Eccleſiam fugam arripuit, vbi Doctrinam Chriſtianam audiens didicit, ac per Baptiſmi Sacramentum ſe Chriſti militiæ adſcripſit, cui imposterum tartareus ille canis inſidias tendere non eſt auſus. 564. *Iuuenis gentilis, Sacramento Baptiſmi ſuſcepto, liberatur à dæmone.*

Bungi circa annum 1549. quidam homo ancillam habebat dęmoni familiarem; nam dæmon ad eam accedens vulpis figura ſingulis noctibus domo educebat. Verùm per Baptiſmum ſuſcepta fide ab hoc ſpectro liberata eſt: Ita literæ Iaponicæ illius temporis. Alia plura refert Delrius *loco citato*, ad quem remitto Lectorem. 565.

§. I.

HAnc veritatem comprobat ritus in huius Sacramenti collatione obſeruatus, quo dæmon primò exorciſmis cohibetur, *ne impediat proceſſum ad Baptiſmum*, ait Alexander Alenſ. par. 4. q. 10. *& ne noceat baptiζando, in quem habebat poteſtatem*. Quod antea docuerat Auguſtinus de Symbolo, vt habetur de Conſecrat. diſt. 4. *Sicut noſtis*, ait, *Fratres chariſſimi, paruuli exſufflantur, & exorcizantur, vt tollatur ab eis poteſtas inimica diaboli, qui decepit hominem, vt poſſideret homines. Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur; ſed ille, ſub quo ſunt, qui ſub peccato naſcuntur*. Quamobrem ſi quis ex paruulis, aut etiam adultis probabiliter non baptizatus exiſtimaretur, & aliquo eſſet maleficio affectus; vel à dæmone ipſo agitaretur, nullo efficaciori remedio ſanari poſſet, quàm lauacro Baptiſmatis, in quo dæmon cum ſuo exercitu ratione fidei, quæ in ipſo infunditur, ac ſuſcipitur, quaſi alter Pharao ſuffocatur. 566. *Hoc oſtēdit ritus obſeruatus in collatione huius Sacramenti.*

ARTICVLVS II.

De Confirmatione.

SEcunda ſtella Confirmationis Sacramentum denotat, per quod vnctio interna confertur, dum externa per ſanctificationem chriſmatis fit in fidelium fronte; vt intùs, & extrà quaſi ſpirituales athletæ delibuti ſecuriùs ad bella contra diabolicas poteſtates incedant, quæ illos interiùs, exteriùsq; aggrediuntur. 567. *Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem.*

Quare huius virtute Sacramenti fideles corroborari debent contra infernalem hoſtem, ſiue interiùs pugnet per tentationes,& ſuggeſtiones varias: ſiue exteriùs per obſeſſiones, poſſeſſiones, maleficia vexet, & infirmitates. Nam ad hæc propulſanda efficaciter in corporibus, & mentibus operari docet experientia, & luculento exemplo oſtendit Thomas Cantipratenſis *lib.* 2. *Apum cap.* 57. *par.* 33. ſequentibus verbis.

568. *Exemplo comprobatur.* Venerabilis Bonifacius quondam Laudanenſis Epiſcopus, me audiente, euentum ſequens recitauit. Aderat in quadam Villa cęcus, qui totius villæ vaccas ad paſtum deducebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca paſcuis vberiora prouocabat. Et quod maioris prodigij eſt, colores, & ſtatum ſingularum vaccarum ſpecialiter diſcernebat vt ver. gr. ſi vaccam coloris rubei, vel nigri, aut albi ab eo petiuiſſes, ſine difficultate vaccam talem tibi apprehenſam in cornibus obtuliſſet. Ad quem locum cùm quidam Epiſcopus adueniſſet, & de cæco talia audiſſet, ac experientia ita eſſe didiciſſet; quæſiuit ab eo, an Confirmationis Sacramentum ab Epiſcopo ſuſcepiſſet. At ille: non,inquit: & ſtatim Epiſcopus cęcum hoc Sacramento muniuit, & mox ab eo vaccarum diſcretio eſt ablata: quoniam dęmonis operatione, & miniſterio hoc operabatur.

§. I.

569. *Hoc Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ maleficio affecti.* QVare cùm coram Exorciſtis, ac Parochis pręſentantur obſeſſi,vel maleficiati, & maximè pueri, vel puellæ, qui vel ſyncoparum accidentia ſtatutis diebus, vel horis aduenientia patiuntur: vel tremorē in membris, & præcipuè cauſatum in capite ex pręſentia ſpiritualium rerū, vel perſonarum: vel noctu voces, ſeu vociferationes inſolitas clamoroſas emittunt: vel alia huiuſmodi patiuntur accidentia, de quibus ſupra, vbi *de Signis*, diligentiſſimè eſt obſeruandum, ac inueſtigandum, an ſalutari Confirmationis Chariſmate ſint delibuti. Quòd ſi huiuſmodi firmiſſimo clypeo muniti non ſint, ad Epiſcopum ducantur, vt hoc Sacramento roborentur; & ſic faciliùs omnia ſathanica machinamenta deſtruentur.

ARTICVLVS III.

De Pęnitentia.

570. *Virtus Sacramenti Pænitentiæ contra dæmones.* TErtia ſtella Pęnitentiæ Sacramentum denotat, cuius virtute quantum infernales hoſtes terreantur,quis valeat enunciare? Si enim per peccatum latent in anima, per Pęnitentiæ Sacramentum exire compelluntur; vt ſępè ſigno externo indicatum eſt, cùm viſi ſint bufones, vermes, ſerpentes,& id generis animalia ex ore pęnitentis proſilire. Si verò obſeſſionibus, ac maleficijs homines vexant in corpore, ſæpiùs ſedes mutare,& à vexatione ceſſare coguntur, cùm vexati per Confeſſionem vitam mutare incipiunt; vt innumeris conſtat exemplis, quorum aliqua hìc ſubijciam.

Hector Boethus *lib.* 8. *rerum Scoticarum*, refert, anno chriſtianæ ſalutis

1486.

1486. nauigantibus è Phortea æſtuario in Flandriam negotiationis cauſa, tantam ſubortam eſſe ventorum vim, vt velis, malo, armamentiſq; ruptis, nauiq; fędè inter tumentes vndas iactata, certiſſimam mortem cuncti expectarent. Nauicularius tantam, tamque inſolitam aeris inclementiam eo temporis demiratus (ſuberat enim ſolſtitium æſtiuum) cùm id non ſyderũ, ſed malorum dęmonum, qui hominibus ſemper ſunt infeſti, inſidijs magnis tribueret; clamoribus mulieris ex imo nauis vox reddita eſt ſe miſerè incuſantis, ſe incubo dæmoni ſub humana effigie, cum quo multis ante actis annis habuerat conſuetudinem, iam tunc fuiſſe commixtam, & ab eo ſubactam: mari ergo ſe tradendam exhibuit, vt ipſa pereunte, quæ tanti mali imminentis cauſam præſtitiſſet, cęteri Dei benignitate incolumes permanerent. Accedens ad lacrymantem fæminam (iubente ita nauiculario) Sacerdos, eius atq; cæterorũ ſaluti cõſulendi cauſa, crimen iam palã fatentẽ, horrentemq; tam dirũ ſcelus, vehementer ex imo pectore ſuſpiria trahentẽ, pęnitentemq; piè eſt hortatus, ne ſibi deeſſet; ſed in Deo ſuam fiduciam collocaret: Tanta enim eſt miſerentis Dei clementia erga mortales, vt alios peccatores etiam in profundum malorum lapſos reſipiſcentes nonnumquã ad maiorem longè, quàm vnquam ante habuerint, gratiam admittat. Media pij Sacerdotis hortatione, cùm multis ſuſpirijs mulier admiſſum facinus deploraret, à cunctis viſa eſt atra nubes è nauis ſentina proſilijſſe, ingentiq; ſono, flamma, fumo, atque fętore ſeſe deieciſſe in mare, ac ex tunc ſerena cęli facies viſa eſt, & tranquillitas in mari eſt oborta.

571. *Exemplis comprobatur.*

572.

Ioannes Diaconus tria narrat exempla eorũ, qui à dæmone poſſeſſi mox vt peccatum B. Gregorio ſunt confeſſi, ſe peccati pęna liberatos ſenſere. Et eorum quidem vnum, cùm octies negaſſet, octies ſic à dæmone renouata vexatione fatigatum, nona demum vice, qua furtum eſt faſſus, percepta pęnitentia pęnitus fuiſſe redditum immunem. Plura alia & vetera, & recentiora refert Delrius *lib. 6. Diſquiſ. Magic. c. 2. q. 3. ſect. 3.* ſed his omiſſis inter plura ab experientia mihi ſuppeditata vnicum hìc ſubijciam. 573.

Anno reparatæ ſalutis 1649. in quodam Territorij Taruiſini Oppido ad me acceſſit quidam homo annos natus 45. duplici maleficio amoris nempè, & odij affectus. Amoris erga mulierem meretricem, quam carnaliter ferè quotidiè (etſi intrinſecùs hoc ſibi diſpliceret) cognoſcebat, à cuius mulieris matre, quæ vulgò ſaga putabatur, per indicia ferè euidentia ita ſe malè affectum, arbitrabatur. E conuersò odij erga propriam vxorem, quam ita ęgrè ferebat, vt vnà cum illa familiariter conuerſari nequiret; quam tamen antea vnicè diligebat: continuèq; veluti quendam bolum, à quo valdè affligtabatur, in ſtomacho ſentiebat. His omnibus ab ipſo mihi enarratis, illi iuſſi, vt ſtatim ad Confeſſarium accederet, adulterium, ac cętera peccata ſua ex præcordijs deteſtando integrè, fideliter, & humiliter confiteretur; Quo peracto iterum eo ad me accedente, ac coram me genuflexo denuò peccatum adulterij cum reliquis ore, & corde deteſtante, ac proteſtante, ſe impoſterum (Deo adiuuante) non aliam, quàm propriam vxorem cogniturum, ipſamq; (vt decet virum chriſtianum) vnicè dilecturum, dęmoni à me præcepto facto, vt ab eo recederet, ſtatim bolus ille à

574. *Exemplum ab Auctore relatum.*

ſtomacho abſceſſit, ac perfectæ ſanitati reſtitutus eſt: cępitq; vnicè propriā diligere vxorem, ac mecham prorsùs abhorrere. Quod vtiq; eueniſſe credendum eſt: quia priùs per confeſſionem delicta expiauerat perpetrata.

575. *Suadēdum obſeſſis vt per Sacramentum pænitentiæ peccata ſua expurgent.* Quare Exorciſtis, ac Parochis hoc maximè eſt attendendum, vt cùm ſibi obſeſſi, aut maleficiati adulti præſentantur, illis in primis ſuadeant, omnia peccata ſua nedum ex totis pręcordijs deteſtari; ſed etiam ea fideliter, & humiliter in Confeſſione ſacramentali Sacerdoti idoneo aperire; ac pœnitentias ſibi ab eo impoſitas adimplere: cùm hoc Sacramentum in adultis maxime ſit diſpoſitio ad perfectam à Deo fidem, ac inhęſitantem confidētiam, qua infallibiliter à quacumque dęmonis vexatione liberari valeant (quando huiuſmodi liberatio animæ ſuæ ſaluti eſt profutura) faciliter impetrandum.

ARTICVLVS IV.

De Euchariſtia.

576. *Virtus Euchariſtiæ contra dæmones.* QVarta ſtella Euchariſtiæ Sacramentum deſignat, cuius efficacia contra dęmones, ac dæmoniacas operationes maximè valet; omniā .n. tenebrarum opera hoc Sacramentum veluti ſolaribus gratiarum radijs tanquam ſpiculis percuſſa diſſipat in momento. Vnde S. Io. Chryſ. homil. 61. ad Populum Antiochenum dixit: *Tanquam leones ignem ſpirantes ab illa menſa recedamus facti diabolo terribiles.*

577. *Exemplis comprobatur.* Hoc antiqui quoq; Patres vnanimiter conteſtantur. Caſſianus de quodam à dæmone nocturnis illuſionibus grauiter infeſtato meminit, qui cùm ſeniorum conſilio huius ſalutaris remedij medicina vſus fuiſſet, ita omnis diabolicæ tentationis ſcena detecta eſt, vt mox Dominici corporis virtute protegente, illa præteritæ illuſionis conſuetudo ceſſaret.

578. B. Proſper narrat, ſuis temporibus Carthagine hoc portentum diabolicū eueniſſe. Quædam iuuencula natione Araba ancillæ Dei habitum geſtās, cùm ſe in balneo lauans quoddam Veneris ſimulacrum impudicè aſpiceret, ſeipſam ei conſimilans in dęmonis domicilium conſecrauit: ſtatimq; ille leo, qui rugiens circuit, quem quærebat, adinuenit. Meatus igitur gutturis eius occupans, nullum cibum, nullum potum traijcere ſeptuaginta fermè diebus, totidemq; noctibus diabolus ei permittebat. Hinc parentes puellæ huiuſmodi portentum vlteriùs tolerare nolentes, ſimul cum filia ad Sacerdotem acceſſerunt, quæ acta erant fideliter explicantes. Hoc tantùm puella fatebatur, auem quandam media nocte apparere, quæ ſibi in os neſcio quid infundebat. Stupor tunc inerat cunctis, puellam nullis indicijs diuturni ieiunij fœdatam, nullo pallore, ſeu tabe, vel debilitate confectam; ſed potiùs robuſtam intueri.

Cùmq; incredibilia viderentur, habito conſilio, in Monaſterio puellarū,
579. in quo reliquiæ S. Stephani colebantur, Sacerdos puellam Præpoſito commendauit. Illic primò tantùm die apparuiſſe illam auem aſſeruit, ſeque increpaſſe, quòd neq; fame, neq; ſiti compulſa illum appeteret locum, quo

ſibi

ſibi accedere non liceret. Per duas ſanè hebdomadas nihil cibi, vel potus ſumens in Monaſterio manſit, vbi accidit, vt cùm quintusdecimus Dominicus illuceſceret dies, aſcendente nobiſcum Sacerdote, vt matutinum illic ſacrificium ſolitò offerret: puellam Præpoſitus ad altare perduxit eo inceſſu, & habitu, quo ſolent rubore perfuſæ ex epulis, poculisq; mulieres aduenire. Sed ſtatim ac ſe illa ante altare proſtrauit, ſui fletus clamore cunctis aſtantibus gemitus, lacrymasq; induxit, quibus tantum malum auferẽdum (erat .n. iam indecens murmur in populo) plebs Dominum exorabat. Peracto itaq; ſacrificio, cùm eadem inter cęteras breuem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, ſemihora mandens traijcere non valuit, nondum illo fugato, de quo dicit Apoſtolus: *Quæ conſonantia Chriſti ad Belial?* Et iterum: *Non poteſtis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non poteſtis menſæ Domini participes eſſe, & menſæ dæmoniorum.* 2. Cor. 6. 1. Cor. 10. Manu igitur faciem eius ſuſtentante Sacerdote, ne Sanctum proijceret, à quodam Diacono ſuggeſtũ eſt, vt calicem ſalutarem gutturi eius Sacerdos applicaret. Quòd vt factũ eſt, ſtatim ac locum illum, quem diabolus obſederat, Saluatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore geſtabat, cum laude Redemptoris transglutiſſe puella clamauit. Hinc lętitia, hinc voces in gloriam Dei, quòd poſt octoginta & duos dies, diabolo expulſo, puella de poteſtate fuerit eruta inimici. Hactenus B. Proſper.

Eodem modo Mediolani D. Bernardus in Eccleſia S. Ambroſij aliam perſonam, ſuper caput eius poſita Euchariſtia, ab eodem humani generis hoſte liberauit: vt refert Guilhelmus Abb. *lib.* 2. *in vita D. Bernardi cap.* 3. Alia plura exempla de hac re referunt Ioan. Molinet. *in Chronicis Belgicis*, Bernardus Luxemburgicus *in Catalogo Hæret. lit. G.* Cæſarius Ciſtercienſis *lib.* 9. *Mirac. c.* 12. Picus Mirandulanus *lib. de Strigib. & alij* relati à Delrio *lib.* 6. *Diſquiſit. Magic. c.* 2. *q.* 3. *ſect.* 3. 580.

§. I.

QVare his paucis ſufficiat, indicaſſe, vt qui diabolica operatione vexantur, ad illam menſam accedant, quam Dauide teſte Pſal. 22. parauit Dominus in conſpectu noſtro aduerſus omnes, qui tribulant nos, ac conturbant, vt panem illum Sanctiſſimum dignè ſumentes ſentiant illũ quaſi ſubcinericium Gedeonis panem in gladium conuerti, volui intùs, & extrà ſumentem deſcendere in caſtra ſpiritualium Madianitarum, & tabernacula eorum percutere, ſubuertere opera eorum malefica, ac penitùs in nihilum redigere. Hac de re Abbas Serenus apud Caſſianum *Collat.* 7. *c.* 30. loquens de Arreptitijs ait: *Communionem eis ſacroſanctam à ſenioribus noſtris numquam meminimus interdictam: quinimmò, ſi poſſibile eſſet, etiam quotidie eis impertire eam debere, cenſebant. Quæ ab homine percepta, eum, qui in membris eius inſidet, ſpiritum, ſeu in eius corpore latitare cognoſcitur, velut quoddam exurens fugat incendium.* Quod inſinuatur etiam in canone 1. Concilij Arauſicani, in quo dicitur: *Energumeni iam baptizati, ſi de purgatione ſua curent, & ſe ſollicitudini Clericorum tradant, monitisq; obtemperent, omnimodè* com-

581. *Hac muniendi ſunt obſeſſi, ac maleficio affecti adulti.*

Docent Patres.

Concilium Arauſicanum.

communicent Sacramenti ipſius virtute, vel muniendi ab incurſu dæmonum, quo infeſtantur; vel purgandi, quo iam oſtenditur vita purgatior, &c. Et hic videtur vſus Eccleſiæ; vt patet ex Rituali Romano, & alijs, in quibus exorciſmi traduntur, & frequens confeſſio, & communio commendantur.

Variæ ſentētiæ Scholaſticorū. Veruntamen Scholaſtici diſtinguunt inter eos, qui ob delicta poſſidentur à dęmone; & eos, qui ad maiorem purgationem, ſeu ob meritum ab ijſdem Dei permiſſione torquentur. Alenſis *p.* 4. *q.* 11. *m.* 2. *ar.* 3. D. Thom. *in* 4. *diſt.* 9. *quæſt. vnica. art.* 3. *quæſtiunc.* 5. *ad* 2. Armilla verbo *Communio*. Sylueſter verbo *Euchariſtia* docent, ijs, qui frequenter in blaſphemias, & eiuſmodi peccata incidunt, communionem non eſſe exhibendam. Cęterum D. Thom. 3. *par. quæſt.* 80. *art.* 2. mutauit ſententiam, quam ſequitur Sotus *in* 4. *diſt.* 12. *q.* 1. *art.* 9. Vaſquez *diſp.* 212. *cap.* 4. & Antonius Hiquęus *in* 4. *Sent. Scoti diſt.* 8. *quæſt.* 3. *nu.* 8. qui ait: *Quia communio multum detrahit viribus hoſtis, & facit ad purgationem peccatorum; ideò ſequendi rituales libri, & eorum præſcriptum.* Quare Exorciſtæ, ac Parochi obſeſſos, ac maleficiatos adultos excitare non negligant, vt hoc tantum Sacramentum ſępiùs deuotè, ac feruidè percipiant, quo mediante ad fidei perfectæ, ac confidentiæ in Deum inhęſitantis actus eliciendos excitati à quacumq; dęmoniaca vexatione liberari mereantur.

ARTICVLVS V.

De Ordine.

582. *Viri Eccleſiaſtici Ordine Exorciſtatus inſigniti potentiſſimi ſunt cōtra dæmones.*

QVinta ſtella Ordinis Sacramentum repręſentat, quo miniſtri Eccleſiaſtici inſigniti cęteris hominibus virtute diuina sūt potiores, ideoq; maiora etiam præſtare poſſunt, præcipuè in hoſtes infernales, ſi ſaltem Ordinis Exorciſtatus poteſtate ſint ſuffulti. Vnde cùm munere exorciſtico fungentes ijs, quæ ad Deí gloriam, & hominum ſpectant vtilitatem, vacant, videmus eorum pręceptis dęmones obedire, ad manuum impoſitionem timere, ad eorum adiurationes torqueri, & ad eorum imperium effugari. Quod benè teſtatur S. Cyprianus ad Demetrian. *O ſi audire velles,* inquit, *& videre, quando à nobis dæmones adiurantur, & torquentur ſpiritualibus flagris, & verborum tormentis de obſeſſis corporibus eijciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & poteſtate diuina flagella, & verbera ſentientes venturum iudicium confitentur. Veni, & cognoſce vera eſſe, quæ dicimus.* Propterea quicumq; dęmoniacis vexationibus, ac maleficis infeſtationibus afficiuntur, ad eos recurrere debent: cùm ipſi ordinis exorciſtatus poteſtatę ſint donati, qua dęmones ab obſeſſis corporibus valent exulare.

§. I.

583. *Arreptitij non poſſunt ſuſcipere ordinem, nec ſuſceptum adminiſtrare.*

VEruntamen hoc cauendum, vt nec arreptitij ordinem ſuſcipere audeant, nec exercere ſuſceptum, vt habetur expreſsè ex *cap. maritum. c. communiter. c. Clerici. diſt.* 33. Vbi Gloſſa, Archidiac. Albericus, & communiter

munitér DD. aſſerunt, eſſe irregulares. Immò etiamſi conualeſcant, non poſſunt arreptitij ad ordines ſacros promoueri: quia vix de eorum plena liberatione conſtare poteſt; vt docet Naldus *in Summa*: Si verò ordinati ſint, ex multorum ſententia ordines exercere non debent, niſi per annum hos liberatos eſſe, probetur: vt poſt Gloſſam docet Gregorius Sayrus *lib.* 5. *cap.* 9. *num.* 14.

Per arreptitios intelliguntur non maleficio affecti, neq;quicumque à dæmone obſeſſi, aut poſſeſſi; ſed tantùm illi, qui aut in terram à dęmone arrepti eliduntur: aut quolibet modo incurſibus efferuntur: ita dicto *c. communiter diſt.* 33. vt cùm ſenſibus abalienantur: vel ſæpiùs veluti mortui cadunt, vel id generis graues ſuſtinent moleſtias: Et vt breui complectar: Arreptitij ſunt ij, qui ita impediuntur à dæmone in ſuis potentijs ſenſitiuis ſiue interioribus, ſiue exterioribus, vt ad libitum, & è voto ſuo ſuas nequeāt naturales exercere operationes: vel vnum pro alio operari (præſertim in ordine ad miniſteria eccleſiaſtica) cogantur. Hi quidem irregulares ſunt cenſendi. Et licèt liberentur; adhuc tamen probandi ſunt, vt dictum eſt ſupra ex mente dictorum Auctorum. 584. *Arreptitij quinam ſint.*

Hoc confirmant dicti Auctores facto Clerici Aquinenſis Eccleſiæ. Hic enim, vt narrat S. Gregorius *lib.* 2. *Moraliū c.* 16. cùm à S. Conſtantio Epiſcopo Aquinate per multa Martyrum loca fuiſſet tranſmiſſus, tandem ductus fuit ad S. Benedictum, & ab illo liberatus eſt; cum hoc tamen præcepto, ne in poſterum carnes comederet, & ad ſacrum ordinem accedere non prçſumeret; cuius poſt longum tempus oblitus, ſtatim ac promoueri tentauit, illicò à diabolo correptus eſt, & vexatus, donec animam exhalaret. Veruntamen putat idem Naldus poſt Gloſſam in *c. communiter diſt.* 33. & Nauarrum *Conſil.* 35. *de tempor. ordinat.* id licere, & poſſe ordinatum ſuos ordines poſt perfectam ſanationem exercere. 585.

ARTICVLVS VI.

De Matrimonio.

SExta ſtella Matrimonij Sacramentum deſignat, quod licèt principaliter inſtitutum ſit ad humani generis propagationem, certitudinem prolis, cognationum amicitias, auxilium mutuum viri, & mulieris, & vagarum libidinum remedium, ad quæ omnia ſpecialem gratiam confert, vt docet Nauarrus *cap.* 22. *num.* 79. Bonacina *tract. de Matrimonio quæſt.* 4. *punct.* 6. *nu.* 1. & communiter Doctores, vbi *de Matrimonij fine honeſto*; attamen illud ad diabolica diſſoluenda machinamenta, quæ eius vsū impediunt, virtutē habere docet Raphael Angelus Tobiam alloquens: *Audi me*, inquit, *& oſtendam tibi, qui ſunt, quibus praualere poteſt dæmonium. Hi namque qui coniugium ita ſuſcipiunt, vt Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos*. Nam ex his verbis colligitur, illum tali poteſtate carere in eos, qui modo debito coniugium ineunt, eò quòd *contrariorum eadem eſt diſciplina*. 586. *Virtus Sacramenti Matrimonij contra dæmonem.*

Quare

Quare conſulendum eſt ijs, qui diabolicas colligationes ante ſuſceptum
587. matrimonium pertimeſcunt, vt ſe rectè ad illud debitè ſuſcipiendum diſponant: quia ſic virtute ſacramentali ſe diſponent ad hoc, vt omnes dęmonis conatus in nihilum redigantur. Quod ſi poſt celebratas nuptias tales vexationes ab hoſte patiantur, videant, an iure matrimonij honeſto fine vtantur, nec ne; & poſt petitam veniam, aliaq; ſeruata, de quibus infra *num.693.* ſancta ſanctè impoſterum adminiſtrent, ac ſacra benedictione muniti, diuino opitulante Numine, ab illis impedimentis ſe liberos eſſe probabunt.

ARTICVLVS VII.

De Extrema Vnctione.

588. *Virtus Sacramenti Extremæ Vnctionis ad tētationes diabolicas repellendus. Ad ſanitatem ægris conferendam.*

SEptima tandem ſtella Extremæ vnctionis Sacramentum repręſentat, quod homini in mortis periculo ſiue per morbum, ſiue per ſenium conſtituto ad certaminis ſpiritualis vltimum impetum ſuſtinendum, & ad victoriam de dæmone reportandam confertur: cùm ad hoc vires, & robur chriſtiano athletæ ad coronam properanti ſubminiſtret.

Neque hunc effectum ſolùm operatur in anima, cùm etiam ad corporis conferat ſanitatem, quam ſæpe affert laborantibus in extremis. Hoc vſi ſunt Apoſtoli, ac Diſcipuli Domini, de quibus legitur Marci 6. *Et exeuntes prædicabant, vt penitentiam agerent; & dæmonia multa eijciebant, & vngebant oleo multos ęgros, & ſanabantur.* Quod fieri docuit etiam D. Iacobus Epiſt. ſuæ canon. cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini.* Et habetur *c. ad abolendam. extr. de hær.* & Concil. Florent. in *Decreto vnionis.* ac Cōcil. Trident. *ſeſs. 7. c. 1. & ſeſs. 14. de Extrema Vnctione can. 1.*

589. Quare ij, qui ſe in extremis poſitos vident vi morbi, aut à naturali cauſa, aut à dęmone illati, ſollicitè curent, vt Sacramentum hoc cum debita præparatione ſuſcipiant, vt eius effectus non ſolùm in anima; ſed etiam in corpore conſequantur.

Ex quibus collige, quanta ſit Dei in homines maleficio affectos beneuolentia, cùm tot Sacramenta non terreſtria, ſed cęleſtia inſtituerit; ideoq; ſeptem ſtellis comparata, quaſi generalia remedia, vt ſint in manu Exorciſtarum, ac Parochorum, & facili negotio, ſicut ea, quæ in manibus ſunt, exhibeantur.

Cap. II.

De Remedijs generalibus Sacramentalium.

ETSI Sacramentalium cum Sacramentis non ſit æqua dignitas, par
590. *Sacramentaliū Dignitas.* vſus, & ſimilis efficacia; attamen in his tribus ad illa accedere videntur.

Dignitas in hoc apparet, quòd omnia ſunt ſacra: vel quia ſeipſis ad

ad ſanctitatem pertinent: vel quia inſtitutione eccleſiaſtica ſanctitati deputantur. Non enim hìc ſacramentale ſtricto modo ſumimus pro illo, quod eſt ad Sacramentum ordinatum;ſed lata ſignificatione pro omni re quoquo modo ſanctificata, & ob ſanctificationem reuerentia proſequenda.

Vſus eorum facilior eſt, cùm aliqua ex Sacramentis ſine ſacrilegio reiterari non poſſint: alia verò non ita frequenter: At ſacramentalibus quotidiè, & continuè præmuniri poſſumus. *Vſus.*

Efficacia eorum in homine tam interno, quàm externo ſentitur: in interno quidem: quia peccata venialia ex opere operantis delent, ad actum cõtritionis, ſeu amoris, per quem peccata venialia immediatè delentur, excitando: Ita S. Bonauentura *in* 4. *d.* 21. *ar.* 1. *qu.* 2. Paludan. *loco cit.* Coninch. *qu.* 71. *ar.* 3. *nu.* 28. Suarez *diſp.* 12. *ſec.* 2. *num.* 20. & alij relati à Bonacina *de Sacram. diſp.* 5. *q.* 6. *ſect.* 2. *pu.* 2. In externo autem: quia bona ſpiritualia, & temporalia conferunt, atque mala, dæmoniacas præcipuè infeſtationes, maleficia, incantationes, aliaq;infernalia machinamenta auertunt, quorum vires ſacramentalium virtute pereunt, ac deſtruuntur. 591. *Efficacia.* *Quæ probãtur In Cruce, Euangelio, Agnus Dei, Reliquijs SS. Imaginib. SS. Aqua bened. Pane, & oleo benedicto.*

Quare remedia generalia, ſeu potius ſtellæ in manibus poſitæ ad maleficio affectorum ſolamen iure nuncupantur. Quæ, cùm innumeræ ſint, & ſtellis minutioribus ſimiles, quæ in firmamento lucent, ex tanto numero ſeptem ſeligemus, quorum virtutem totidem articulis breuiter declarabo.

ARTICVLVS I.

De Cruce.

CVM Chriſtus in Cruce, & per Crucẽ inferas poteſtates proſtrauerit; vt ait Paul. ad Col. c. 2. *Delens, quod aduerſus nos erat chirographũ decreti, quod erat contrarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci: & expolians principatus, & poteſtates traduxit cõfidenter, palã triumphans illos in ſemetipſo:* nihil mirum, ſi eius virtute dęmoniaca opera deſtruantur. De qua virtute eruditiſſimè ſcripſerunt S. Cyprianus *Serm. de Paſſione Chriſti*. Origenes *lib.* 3. *in Iob*. Lactantius *lib.* 3. *cap.* 24. D. Antonius apud Athanaſium *de Incarnatione Verbi*, dicens: *ſignum Crucis tollit omnem magiam*. D. Gregorius Nazianzenus *orat.* 1. *in Iulianum, & ad Nemeſium*, D. Chryſoſt. *homil.* 8. *in Epiſt. ad Coloſſ. & homil.* 50. *in Matthæum*. D. Cyrillus *Catach.* 4. *de Aſcẽſione*. Niſſenus *in vita Thaumaturgi*. Hieronymus *in vita S. Hilarionis*. Auguſtinus *lib.* 2. *de Simbolo ad Catechumen. & ſerm.* 81. *de temp.* Theodoretus *in vita Macedonij, & lib.* 3. *hiſt. cap.* 3. *& lib.* 5. *cap.* 21. D. Gregorius *lib.* 2. *Dialog. cap.* 10. Ioannes Diaconus *lib.* 2. *vitæ D. Gregorij cap. vltimo*. Thomas Cantipraten. *lib.* 2. *cap.* 57. *à parte* 34. Landulphus Carthuſianus *de vita Chriſti*, vbi *de Paſſione eius*, & alij plures, quos nimis longum, & tædioſum eſſet recenſere. 592. *Crucis ſigno dæmones expelluntur.*

Sancti

§. I.

593. *A Sanctis.* SAncti ſalutifero hoc crucis ſignaculo mirabilia operati ſunt ad morbos tollendos, ad incendia extinguenda, ad tempeſtates ſedandas, calamitates auertendas; ſed ad dæmonum præcipuè diſſipanda præſtigia, maleficia abolenda, & arreptitios liberandos; vt dé S. Remigio narrat Hincmarus *in vita eius*: de B. Vedaſto Albinus Flaccus: de D. Auxentio, ac de S. Patapio Metaphraſtes: de S. Albino Fortunatus: de S. Suitberto Marcellinus: de Beato Caluppano, de S. Portiano, ac de S. Nicetio Treuirenſe Gregorius Turonenſis: de S. Niceta Theocteriſtus eius diſcipulus: de S. Macario Patriarcha Antiocheno Anonymus: de S. Theodoro Archimandrita Georgius eius diſcipulus: de Beato Godefrido Nicolaus eius diſcipulus: de S. Maximo Rhegienſe Dinamius Patricius: de S. Maurilio Fortunatus: de S. Aichardo Fulbertus: de B. Nonno Iacobus Diaconus: de S. Iacobo Alemanno Antonius Flaminius: de S. Gallo Abbate VValafridus Strabus: de S. Daniele Stylite Metaphraſtes: de Beato Vincētio Ferrerio Rauzanus: de S. Eligio Nouiomenſe S. Audoenus eius æqualis, qui refert, dictum Sanctū ſolitum fuiſſe ſuos edocere his verbis: *Chriſtiano nec auguria, nec alia qualibet figmenta poſſunt officere: quia vbi ſignum crucis cum timore, & fide Dei præceſſerit, nihil ibi inimicus nocere poterit.* & de S. Eutychio Patriarcha Euſtathius eius diſcipulus, qui & crucis ſignum vocat *telum dæmonibus formidabile*: & alii innumeri; vt ex Sanctorum Patrum ſcriptis, & hiſtoriis variis probant, qui de eius laudibus ſalutaribus ſcripſerunt. Vnde S. Antonius Abbas, vt in eius vita habetur, dæmones inſultabat his verbis: *Si quid poteſtis, cur me non offenditis? Si vnus ex vobis me offendere poteſt, cur innumerabiles concurritis? Signum crucis, & fides paries formidabilis, & horribilis vobis eſt.*

§. II.

594. *A Fidelibus.* NEc Sancti tantùm, ſed quicumque fideles illo vſi ſunt, præcipuè cùm dæmon in humana, aut in horribili belluarum forma apparens, aut præſtigioſa fallacia nummos, veſtes, vaſaq; offerens, eos ad res nefandas incitare tentauit: ſtatim namq; crucis ſigno formato præſtigiorum auctor emiſſo ſibilo, ſtrepitu, fragore, fumo, ac fœtore, aufugere coactus eſt: vt paſſim in hiſtorijs Eccleſiaſticis inuenitur.

A Pueris. Immò pueri, dum frontem innocenter chriſtiano more illo ſigno inſigniunt, mirabilia operantur: vt ille, qui (referente Thoma Cantipratenſe *lib.2. Apum, c.36. par. 4.*) in Mechlinia Brabantiæ Corrizatricem à dæmone obſeſſam liberauit, & dæmonem in hirſuti vermis forma ex eius ore compulit proſilire.

A Iudæis. Quin etiam Iudæi ſalubriter hoc ſacro ſignaculo vſi ſunt: vt ille, qui ex Campaniæ partibus Romam veniens, cùm in Apollinis Templo pernoctaret, & ſpirituum malignorum turbam videret, ſe crucis ſigno muniuit, cu-

ius

ius virtute fugati ſunt, dicentes: *Veh veh vas vacuũ, ſed ſignatum:* vt refert D. Gregorius *lib. 3. Dialog. c. 7.*

Idipſum experti ſunt Hęretici: vt Iulianus apoſtata, qui à Mago ad nocturnum dęmonum conuentũ ductus, ſubito horrore perterritus, *ad crucem*, ait Gregorius Nazianzenus orat. 3. num. 19. *vetuſque remedium confugit; hocque ſe aduerſus tortores conſignauit.* *Ab Hæreticis.*

§. III.

FAtentur hoc ipſimet dæmones à S. Patapio expulſi apud Metaphraſtem *menſe Nouembris*, clamantes: *Verè terribilis es ò Nazarene, verè terribilis es, & vbique in omnes obtines imperium. Quo ergo proficiſcar? Si in deſertum, ſi in ciuitatem, ſi vbicumque duxerit aliquis, tu illic præuenis, ſola crucis figura ſolo tuo nomine nos expellens.* 595. *Hoc fatentur ipſi dæmones.*

Quinimmò ipſa animalia eius virtutem experta ſunt: vt probat exemplum à Vicentio Beluacenſe relatum *tom. 4. hiſtor. lib. 10. cap. 29.* Dæmon enim à S. Regulo Siluanectenſi Epiſcopo, & Sancti Dyoniſij ſocio è corpore filij cuiuſdam expulſus, cùm ſe in veſpertilionem mutaſſet, & in aſinum, quo Sanctus ille Pręſul vehebatur, ingredi tentaret; ſicut ſimilis ſpeciei beſtia Prophetam Balaam alias increpans, humana verba (Deo os eius aperiente) protulerat: ita bellua hæc Sancti Reguli meritis ſalutis ſignũ, quod numquam cognouerat, efformauit, pede in terra figurauit, & quaſi Deum adiutorem inuocaret, erecto in cęlum capite, plus ſolito rudere cępit: ſicq; diuina potentia ab hoſtis malignitate eſt erepta. *Animalia ipſa experta ſunt.*

Quare frequentiſſimè ſalutis ſignum in maleficijs ſoluendis adhibendum eſt, ſicut in Rituali Romano, & Canonibus ordinatur, *c. Eccleſiaſticarum. diſt.* 11. ibi Gloſſa docens, in quibus membris crucis ſignaculum fieri debeat. *de conſecrat. diſt.* 4. cùm illud dęmones valde pertimeſcant, & nihil tam ſollicitè eius miniſtri malefici caueant, quàm ne ſignum illud ſalutare à circunſtantibus efformetur. *Ideò ab obſeſſis ſæpiſſimè adhibendum.*

Propterea concludit S. Ephrem Syrus *in ſermone de ſancta, & viuifica cruce, apud Petrum Caniſium par. 4. Auctoritatum S. Script. & SS. PP.* nos adhortans ad pingendum illud ſignaculum in omnibus, quę ad nos ſpectãt, ad dęmones fugandos. *Nos Chriſtiani,* inquit, *à Gentilibus, & à Iudæis declinemus, poſteſq; noſtros pretioſa, ac viuifica cruce coronemus, dicentes cum Apoſtolo: Mihi abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti. Pingamus in ianuis, atque in frontibus noſtris, & in ore, & in pectore, atque in membris omnibus viuificum ſignum. Armemur inſuperabili hac chriſtianorũ armatura. Hoc enim ſigno conſpecto aduerſariæ poteſtates conterritæ, trementeſq; recedunt.* Galat. c. 6.

ARTICVLVS II.

De Sancto Euangelio. 596.

DIuinam Sancti Euangelij vim luculenter declarat Paulus Roman. 1. cùm dicit: *Non erubeſco Euangelium: Virtus enim Dei eſt in ſalutem* *Euangelij virtus contra dæmones.*

omni

omni credenti. Iudæo primùm, & Græco. Cuius verba à fidelibus deuotè recitata: vel typis, aut ſcripto exarata, apud ſe ab eiſdem fiducialiter delata maximoperè iuuant contra dęmones.

Siue verbo proſtratur. Primum ex praxi Eccleſiæ patet, quæ, dum ſacra myſteria peraguntur, Euangelium publicè recitat, multis cęremonijs adhibitis, quæ myſticas cōtinent rationes; inter quas vna ex pręcipuis eſt conuerſio Diaconi ad Aquilonem. Quid enim per Aquilonem, niſi diabolus deſignatur? Quid per ventum ex parte aquilonari flantem, niſi machinamenta diabolica? *Ab Aquilone,* inquit Propheta Ieremias c. 1. *pandetur omne malum.* Ideò illud propulſare vult ſponſa, tanquam horto Eccleſiaſtico ſuis impuris flatibus noxium, cùm dicit Cantic. c. 4. *Surge aquilo, veni auſter, perfla hortum meum,* ideſt fugiat diabolus, & Spiritus Sanctus accedat. *Rectè verò,* ait Guilielmus Mimatenſis in ſuo Rationali cap. 24. *contra diabolum legitur Euangelium, vt illum ſua virtute expellat: quoniam diabolus nihil tantùm odit, quantùm Euangelium. Aquilo ventus frigidus diabolum ſignificat: cum ergo fides in Euangelio contineatur, quæ eſt armatura noſtra contra diabolum, meritò legitur contra illum.* Quod etiam ab Eccleſiaſticis Miniſtris priuatim agitur, dum contra dęmonem corpora poſſidentem, aut morbos inferentem colluctantur. Nam ex Rituali Romano Euangelium legunt, præcipuè ex Marci 16. Lucæ 10. & 11. deſumptum.

§. I.

597. *Siue ſcripto exaretur.* OB eandem rationem Euangelium ſcriptum in ſoluendis maleficijs adhibetur. Sic S. Barnabas infirmos, Euangeliū ſupponendo, ſanabat; vt refert D. Thom. *in c. 1. Epiſt. ad Rom.* S. Simeon cognomento Salū mulieri Magæ amuletum ex Euangelio conſcripſit, quo in collo appenſo illa non potuit ampliùs diuinare: vt refert Leontius Epiſcopus *apud Surium.* S. Antonius infeſtantē dęmonem verbis euangelicis membranulæ inſcriptis, & in cubiculo ante Beatæ Virginis imaginem affixis depulit, *apud Surium.* 1. Iulij. Et antiquorum Chriſtianorum mos fuit, Euangelij Sancti Ioannis initium quaſi totius Euangelij compendium collo ſuſpenſum geſtare.

§. II.

598. *Nomina Dei cōtra dæmones.* SImili ratione varia Dei nomina deferuntur, de quibus S. Iſidorus *lib. 7. Ethymolog.* & D. Hieronymus *in Epiſt. ad Marcellum tom. 3.* quæ communiter ſunt ſequentia, Primum *Hel,* quod interpretatur, *Fortis.* Secundum *Eloym.* Tertium *Eloye,* vel *Heloa,* quod vtrumque dicitur *Deus.* Quartum *Sabaoth,* quod latinè dicitur *Exercituum,* ſeu *Virtutum.* Quintum *Elyon,* quod latinè *Excelſus* dicitur. Sextum *Eſercheye,* quod in Exodo legitur: *Qui eſt, miſit me.* Septimum *Adonay,* quod nos *Dominum* generaliter appellamus. Octauum *Ya,* ideſt, Dominus, vel Dominator. Nonum *Tetragrammaton,* quod Hebręi *Iehoua* interpretantur, & latinè dicitur: *Ero, qui ero: vel ego ſum, qui ſum: vel ineffabilis.* Decimum *Saday,* quod interpretatur, *Robuſtus,* vel *Omnipotens.* Sunt

Sunt alia nomina, quæ non ſunt ſimpliciter ignota; ſed tantùm reſpectu neſcientium linguam græcam: vt *Agyos, Otheos*, ideſt *Sanctus Deus*: *Agyos Iſchyros*, ideſt, *Sanctus fortis*: *Agyos Athanatos*, *Eleyſon imas*, ideſt *Sanctus immortalis miſerere nobis*: Ita colligitur ex Miſſali Romano in die Paraſceue. *Sother*, quod eſt nomen gręcum, & tantùm ſonat, quantum apud Hebręos *Iehoua*, quod eſt nomen apud eos *ineffabile*, & ſignificat nudam, & ſimpliciſſimam Dei eſſentiam. *Agla* eſt nomen hebraicum, & ponitur inter nomina magni Dei; & tantum ſonat apud Hebręos, quantum apud nos *Tu es Deus potens in æternum*. *Homoſion* eſt nomen gręcum, & tantum ſonat, quantum *conſubſtantialis*; quod Chriſto tribuitur, qui conſubſtantialis eſt Patri, & Spiritui Sancto.

§. III.

NEc tantùm Sancti Euangelij verba, ac Dei Nomina; verùm etiam & alia ex varijs diuinæ ſcripturæ locis, & Apoſtolorum Symbolo deſumpta ad id plurimùm valere, experientia docet: vt illa Deuteronomij 32. *Deum, qui te genuit, dereliquiſti, & oblitus es Dei Creatoris tui*. Et Apocal. 5. *Ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix Dauid*. Et alia Symboli Apoſtolici Chriſti Natiuitatem, Paſſionem, Mortem, Reſurrectionem, ac Iudicium finale denotantia. Quæ omnia, cùm dæmonibus ſtatum feliciſſimum, à quo ceciderunt, Chriſtiq; virtutem, ac fortitudinem, qua eorum diſſipatæ ſunt vires, obijciant; hi ſuperbiſſimi ſtatum ſuum miſerrimum, impotentiam, ac viriũ imbecillitatem ad mentem ſibi reuocantes, ſummoperè triſtantur, à qua triſtitia vt ſeipſos eripiant, quos vexatos homines detinent, quandoq; derelinquunt: vel ſaltem confuſi non adeò grauiter lędunt, aut acriter torquent: Immò, ſi huiuſmodi verba maxima deuotione, humilitate, ac confidentia in Deum proferantur, vel ſecum deferantur, Deus ipſe ſecundùm fidem, quam legentes, vel deferentes in Dei protectione habent, tam ſancti nominis ſui in illis Breuibus ſcripti virtute diuina dæmones in fugam conuertit.

599. *Verba nonnulla ſacra contra dæmones.*

Hoc probat factum cuiuſdam mulieris relatæ *Chronic. Ord. Min. par. 1. in vita S. Antonij à Padua*. Santaren in Portugalliæ Regno quædam mulier Energumena à dæmone grauiſſimè torquebatur, qui varijs ſub formis ei apparens, illam ad mortem ſibi inferendam hortabatur, quam Sanctus Antonius à Padua ab ea inuocatus, apparens, his verbis allocutus eſt: *Aſpice*, inquit, *in ſinu tuo, ac lege eam ſcripturam, quam ibi inuenies, qua lecta non ampliùs vexaberis à dæmone*. Quibus auditis à ſomno expergefacta ſcripturam hæc verba continentem inuenit:

600. *Res geſta Sancti Antonij à Padua.*

Ecce ✠ crucem Domini, fugite partes aduerſæ.
Vicit Leo de tribu Iuda radix Dauid. Alleluia Alleluia.

Quibus deuotiſſimè lectis, illicò dæmon in fugam verſus eſt. Quæ ſcriptura poſtea à Dyoniſio Portugalliæ Rege in ſuis theſauris fuit conſeruata.

Ex

§. IV.

601. *Breuis oratio ab Auctore aliàs typis edita efficax contra maleficia, & alia pericula.*

EX prædictis omnibus ſimul collectis, ritèq; diſpoſitis infraſcriptam breuem orationem compoſui, quam varijs ex euentibus ad maleficia, & quęuis mala expellenda,& euadenda iuxta legentis,vel deferentis fidem, ac confidentiam in Deum conſtitutam (in qua Sanctum ipſius nomen inuocatur) efficaciſſimam eſſe, comprobaui. Quæ à Superioribus Diçceſis Brixienſis, ad quos ſpectat approbata anno Domini 1646. typis fuit mandata.

Oratio deprecatiua efficax ad maleficia,& quæuis mala expellenda, & euadenda.

ECce crucem ✠ Domini,fugite partes aduerſæ ſpiritus apoſtatici, qui ſuperbia ducti, Deum, qui vos genuit, dereliquiſtis,& obliti eſtis Dei Creatoris Veſtri. Vos vicit Leo de tribu Iuda radix Dauid Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum, Qui verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, ac crucifixus, ſurrexit à mortuis, venturus finaliter iudicare viuos, & mortuos: ipſe ob immenſam clementiam ſuam,ac bonitatem: Ob honorem,& gloriam Sanctiſſimi Nominis ſui: Propter merita cunctarum actionum ſuarum, quas operatus eſt in hoc mundo: Nec non Beatiſſimæ Virginis Genitricis eius Mariæ, & omnium Sanctorum dignetur dextera ſuæ Maieſtatis me liberare, ac defendere ab omni oppreſſione, infeſtatione,ac vexatione Dęmonis,ac miniſtrorum eius,à cunctis inſidijs inimicorum tàm viſibilium,quàm inuiſibilium, & à quocumque malo mentis, & corporis, intercedentibus Beatiſſima Deipara, Seraphico P. S. Franciſco, ac D. Antonio à Padua. In nomine Patris, & Filij,& Spiritus Sancti. Amen.

§. V.

602. *Oratio prolixior ab ipſo Auctore edita ad eundem effectum.*

POſtea anno 1648. ſequentem ampliorem orationem cum admonitione de modo illam recitandi, aut geſtandi compoſui; vt id, quod petitur, faciliùs obtineri poſſit, additis illis Pſalmorum verſiculis maximam efficaciam ad impetrandum à Deo diuinam protectionem habentibus, quam Taruiſii à Reuerendiſſimo P. F. Carolo Veliterrano dictæ Ciuitatis,ac Dięceſis Inquiſitore Generali approbatam typis mandare curaui. *Ora-*

Oratione da recitare, ò portar ſeco, efficaciſſima per impetrar da Dio la liberatione, e preſeruatione da' maleficij, e moleſtie de Demonij, dalla febre, inſidie de nemici, altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo.

Oratio ad Ieſum Chriſtum.

DOmine Ieſu Chriſte, qui cum Patre, & Spiritu Sancto bonis innumeris mundum reples vniuerſum: quia præditus es bonitate ad volendum, ſapientia ad inueniendum, & potentia ad exequendum, cùm ſis infinitè potens, perfectè ſapiens, & ſummè bonus: & vt bonus velis, vt ſapiens ſcias, vt potens valeas omnibus bona facere ad tuam voluntatem; qui vt hanc tuã potentiam, ſapientiam, ac bonitatem in nobis demonſtrares, de ſinu Patris ad terram deſcendens, Verbum caro factum in nobis habitaſti, pro nobis natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, ac ſepultus, tertia die à mortuis ſurrexiſti, partes aduerſas, Spiritus apoſtaticos, qui ſuperbia ducti te Deum Factorem ſuum dereliquerunt: ac tui obliti ſunt Domini Creatoris ſui, in fugam conuertens, ac confundens, eos vt Leo de tribu Iuda radix Dauid viciſti, ac ſuperaſti: caputq; ipſius Draconis infernalis confregiſti: A quorum omniũ morſibus, laqueis, & inſidijs vt nos eriperes, ſaluares, ac tuereris, noſtriſq; ſpiritualibus, ac corporalibus languoribus medereris, Diſcipulis tuis euntibus ad prędicandum acies huiuſmodi tartareas eijciendi, iſtoſq; noſtros infenſiſſimos fugandi hoſtes, ac omnem curandi ægritudinem, poteſtatem dediſti, quam cunctis quoq; in te credentibus communicaſti, dicens apud Diuum Marcum: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In* Cap. 16. v. 17.
nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: Serpentes tollent; & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: Super ægros verſ. 18.
manus imponent, & benè habebunt. Nec non in cunctis anguſtijs, tribulationibus, ac neceſſitatibus nomen Sanctum tuum inuocantibus, ac in te confidentibus auxilium, & ſolamen præſtare ſpopondiſti per Prophetam dicens: *Inuoca me in die tribulatio-* Pſ. 49. v. 15.

Cap.14. v.13. *nis, eruam te, & honorificabis me*. Et apud Ioan. *Quodcumque*
ver. 14. *petieritis Patrē in nomine meo, hoc faciā, vt glorificetur Pater in Filio*. Et iterum apud eundem: *Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*: Te ſupplices exoramus, ac humiliter obſecramus, pro tua immenſa clementia, ac bonitate; pro veritate verbi tui, in quo nobis ſpem dediſti; ob honorem, & gloriam Sanctiſſimi nominis tui, propter merita cunctarum actionum, quas operatus es in hoc mundo; nec non Beatiſſimæ, & immaculatæ Virginis Genitricis tuæ Mariæ, & omnium Sanctorum, digneris dextera Maieſtatis tuæ nos liberare, defendere, ac præſeruare à cunctis peccatorum maculis, ab omni maleficio, ligatura, ſignatura, incantatione, apparitione, deceptione, oppreſſione, & vexatione Dæmonis, & miniſtrorum eius, ab inſidijs inimicorum tam viſibilium, quàm inuiſibilium, ab aquarum inundatione, & ſubmerſione, ventorum concuſſione, igniſque deuoratione, à febre quartana, tertiana, quotidiana, & continua, à veneno, peſte, fame, bello, terræmotu, fulmine, tempeſtate, ſubitanea morte, æternaq; damnatione, & à quocunq; malo, & periculo mentis, & corporis, Suppetias ferentibus Sanctiſſima Deipara Maria, Seraphico P. S. Franciſco, ac Diuo Antonio à Padua; vt ſic in omnibus protectionis tuæ muniti præſidio, tuiſque ſpiritualibus, ac corporalibus fauoribus ditati, & ampliati, quas tibi debemus gratias referamus in hoc ſæculo, tuoque diuino aſpectu perfruamur in futuro. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Auertimento dell'Autore.

603. *QValſiuoglia Chriſtiano, ſe vna volta'l giorno almeno, dopò d'hauer fatto vn'atto di dolore, e contritione de ſuoi peccati, e procurato per quanto può dalla parte ſua per conſtituirſi in gratia di Dio, recitarà detta oratione: ouero, non potendo recitarla, farà da altri recitarla, ò dirà in vece almeno trè Pater noſter con trè Aue Maria ad honore, e gloria del Santiſſimo Nome di Giesù, portando ſeco detta oratione, ma con deuotione, e gran confidenza in Dio di ottenere le gratie, che ſi dimandano in eſſa, intendendoſi di pregare non ſolo per ſe ſteſſo, mà per tutti quelli ancora, che recitano, ò portano ſeco detta oratione, ſperimentarà ſopra di ſe la diuina pietà, e miſericordia;*

poiche

poiche in eſſa ſi rappreſentano al Signore i diuini attributi: la Redentione del genere humano: la cõfuſione de Demonij; e deſtruttione della lor tirannia: la poteſtà contro li ſpiriti maligni, e contro l'infermità, dall'iſteſſo Chriſto conceſſa alli Apoſtoli, e ſuoi ſucceſſori, & à tutti i ſuoi veri, e fedeli Chriſtiani: la promeſſa fatta da Dio, di ſoccorrere in tutte le neceſſità quelli, che in lui confidano, & inuocano deuotamente, e con fiducia grande il ſuo Santiſſimo Nome. Quali ſono motiui efficaciſſimi per mouere Sua Diuina Maeſtà à ſoccorrerci ne' biſogni noſtri, e tenere di noi ſingolar protettione.

Potrà ancora ciaſcheduno per eſſere maggiormente da Dio protetto contro li nemici viſibili, & inuiſibili, & altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo, aggiongere, e dire ſpeſſe volte le ſeguenti parole del Profeta Dauide con gran fiducia di ottenere la diuina protettione.

ERipe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me. 604. Pſal. 139. v. 1.
Eripe me de inimicis meis Deus meus: & ab inſurgentibus in me libera me. Pſal. 58. v. 1.
Eripe me de operantibus iniquitatem, & de viris ſanguinum ſalua me. ver. 2.
Dominus mihi adiutor: non timebo, quid faciat mihi homo. Pſal. 117. v. 6.
Dominus mihi adiutor: & ego deſpiciam inimicos meos. ver. 7.
Dominus illuminatio mea, & ſalus mea: quem timebo? Pſal. 26. v. 1.
Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo? ver. 2.
Dum appropiant ſuper me nocentes: vt edant carnes meas. ver. 3.
Qui tribulant me inimici mei, ipſi infirmati ſunt, & ceciderunt. ver. 4.
Si conſiſtant aduerſum me caſtra: non timebit cor meum. ver. 5.
Si exurgat aduerſum me prælium: in hoc ego ſperabo, ideſt ponam in Domino meo cuiuslibet victoriæ ſpem meam, ac triumphi totã meam fiduciam in eo collocabo. ver. 6.

Nam ſi Deus pro me, quis contra me? Rom. c. 31.

Adiuua ergo me Deus ſalutaris meus, & propter gloriam nominis tui Domine libera me, & propitius eſto peccatis meis propter nomen tuum. Amen. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Pſal. 78. v. 9.

605. *Mos amuleta deferendi non contemnendus. Cur.*

Mos autem prædicta amuleta, breuia, ſeu orationes legendi, aut ſecum deferendi à quouis rectè, ac catholicè ſentiente paruipendi non debet: cũ neque ab vllo Patrum reprobetur; ſed D. Gregorij Papæ auctoritate probetur *Epiſt. ad Theodolinum*, dummodo, vt addit D. Thom. 2. 2. *q. 96. ar. 4.* ſit recta gerentis intentio, qui pium verborum ſenſum ad fidei veræ profeſſionem obſeruans: vel ad alium ſanum finem, ſpem ſuam, ac confidentiam figat in Deum: & ab eius potentia, ac miſericordia ſub diuino beneplacito effectum expectet; & nihil ſuperſtitioſum circa figuram, literarum colorem, verborum numerum, ſcripturæ modum, materiam membranæ, & id generis obſeruationum; de quibus latiſſimè Diuino fauente Numine aliàs tractabimus, admiſceatur. Quare Exorciſtis remedio hoc cautè vtendum eſt; quod vtile eſſe nulli dubium eſt, ſi ſanctè, ac debito modo ab obſeſſis, ac maleficiatis adhibeatur.

ARTICVLVS III.

De Cereis formis, ſeu Agno Dei ceræ impreſſo.

606. *Quid ſint Agn⁹ Dei.* SOlemne eſt Summis Pontificibus Chriſti vices in terra gerentibus non ſolùm primò, ſed ſeptimo quoque ſui Pontificatus anno veteri Eccleſiæ inſtituto, myſtico precationum ritu, & multis cęremoniis miram pietatem redolentibus, cereas formas, atque imagines, quas Agnos Dei à figura Agni ſcilicet impreſſa nominamus, oleo ſacro, & chriſmate conſecrare. Quo in conſecrationis munere multa precantur illis, qui pio, & religioſo animo eos ſecum Agnos habuerint; inter quæ præcipuè liberationem ab omnibus periculis, aſtutiis, ac dęmonum fraudibus, ac infernalium poteſtatum maleficiis poſtulant, vt crucis virtute in iſtis formis inſculptæ terrore corripiantur, & territi aufugere compellantur: vt pleniùs in Pontificali Romano continetur. Quæ omnia breuiter his verſibus complexus eſt Fruſius Societatis Ieſu: *Eius virtutes verſibus recenſentur.*

Poſtulat in primis ſacrati aſpectus vt Agni
Agnum ad cęleſtem concita corda leuet.
Vtque ſalutiferæ memores, vitæq; neciſque
Criminis, & vitij noxia vincla terant.
Hoſtis vt inſidias ſtygij, ac certamina vincant
Decipulas mundi, carnis, & illecebras
Corporeos nobis morbos, caſusq; repelli.
Præſertim horriferos, mortificoſque petit.

607. *Efficaces ſunt cōtra pericula.* Has autem precationes ſuam habere vim, certum eſt: quia in conſpectu Domini funduntur ab eo, qui ratione officii, quo nihil ſublimius in Eccleſia, ad Deum magìs accedit, & Chriſto propiùs coniungitur; pręcipuè cùm illis pontificalis benedictio adiungatur, quæ ſua non caret virtute, vt docent communiter Theologi Scholaſtici *in* 4. *Sent. diſt.* 16. Quare cereæ illæ formæ precationibus, & benedictionibus pontificiis conſecratæ, non ſolùm efficaces ſunt contra fulgura, grandines, incendia, ac ventos, vt teſtantur Vincentius Bonardus *lib. de huiuſmodi effectibus*, & Durandus Mimatenſis *in Rationali Diuin. Offic. lib.* 6. *c.* 79. Sed etiam contra dæmoniacas poteſtates: ſicut experientia confirmatur, quam variis exemplis petitis ex Italia, & Germania probat Delrius *lib.* 6. *Diſq. Mag. c.* 2. *ſect.* 3. Vnde hoc ſalutari remedio Exorciſtæ, ac Parochi vti poterunt ad hunc finem. Certum namque eſt, dæmones illos fugere, qui ſacram hanc bullam collo deuotè, ac fiducialiter appoſitam gerunt; & ſæpiùs obſeſſis, aliiſq; ruinas, & infauſta omnia minari, niſi illam abiiciant, ad illos, quandiù hoc ſacro pręſidio muniti ſunt, accedere non audentes. *Maximè valet cōtra dæmones.*

ARTI-

ARTICVLVS IV.

De Reliquijs Sanctorum.

SAnctorum cum Chriſto regnantium ſacras exuuias, & quaslibet corporis particulas, imò cineres, veſtes, & alia, quibus vſi ſunt; item vela, pannos, & cætera, quæ ad eorum oſſa admouentur, mirabili virtute pollere norunt, & in dies Catholicæ Eccleſiæ filij experiuntur. 608. *Virtus Sanctorum Reliquiarum.*

Videmus enim ex ſacris illis Reliquijs diuinam illam exire virtutem ſæpiùs ſigno viſibili, ver. gr. oleo, balſamo, aut ſimili liquore, cuius beneficio cæci vident, muti loquuntur, curantur infirmi, & dæmones ex corporibus obſeſſis expelluntur. Quare iuremeritò S. Ioannes Damaſcenus *lib.* 4. *de fide Orthodoxa c.* 1. illos fontes ſalutiferos vocat, ex quibus plurima ad nos beneficia promanant. Ex quo mos apud fideles inoleuit, has exuuias tum publicè, tum priuatim honore proſequi, pretioſis illas operimentis inuoluendo, marmoreis ſepulchris, vel aureis, & argenteis thecis includendo; cereos, & lampadas circumquaque accendendo; pictas tabellas, ſeu donaria ſuſpendendo; proceſſiones, feſta, ac ſolemnitates in honorem eorum Sanctorum inſtituendo: ad illorum ſepulchra in publicis, & priuatis calamitatibus tanquam ad aſylum confugiendo: in publicis proceſſionibus cũ religioſa pompa ad Deo gratias agendas, & Sanctorum auxilium implorandum circumferendo.

§. I.

QVapropter ad Exorciſtam ſpectabit, dum propulſandi dęmonis, aut ſoluendi maleficij ſeſe feret occaſio, optans ſalutifero vti remedio, hortari Energumenos ad Sanctorum ſepulchra viſitanda: vel illis applicare Reliquias, ſi quas certas, & indubitatas habuerint, Sanctorũ more, qui hoc in talibus occaſionibus præſtitere: ſicut teſtantur D. Hieronymus *contra Vigilantium*, D. Gregorius Nazianzenus *oratione de B. Cypriano circa finem,* D. Ioan. Chryſoſtomus *in oratione contra Gentiles* de S. Babyla, *& homil.* 26. *in* 2. *ad Cor.* D. Ambroſius *ſerm.* 77. *&* 91. Thomas Faſellus de D. Philippi Apoſtoli Sepulchro *lib.* 10. *de rebus Siculi c.* 2. Rupertus Tuitienſis de Sepulchro S. Hereberti Colonienſis Epiſcopi *cap. vlt. eius vitæ,* Petrus Rauzanus de lipſanis capillorum S. Vincentij Ferrerij *lib.* 4. *vitæ illius c. vlt.* De S. Guthlaci Zona Felix Crolandienſis *in eius vita,* De S. Richarij corpore Albinus Flaccus *in eius vita*, ac Theophilus Abbas *ſerm. de Veneratione Sanctorum, & ſerm. de Sanctorum Reliquijs*. Nam Sanctorum Animæ, quorum ſunt reliquiæ, pro vtentibus, & illas reuerentibus exorant. Et etiam quia dæmones fugati ſunt à Sanctis viuentibus, valde ſacras illorum reliquias pertimeſcunt. Ac tandem propter fidem illis à patiente præſtitam vtiliſſimus eſt earum vſus. 609. *Quibus vti debent obſeſſi.*

Vnde autem oriatur, quòd dæmones taliter quaſdam reliquias ſacras, vel

Cur dæmones magìs videantur timere Reliquias Sanctorum, quàm S. Eucharistiam. ſanctas imagines horreant, vt nullo modo ad eas accedere velint, & in illarum pręſentia torqueantur, clament, ac ſtare non poſſint, & quandoque exire compellantur; cùm tamen Sacramentum Euchariſtiæ, quod eſt ſumma omnium Reliquiarum, timere non videantur. Dicam, quod ſentio, nempe hoc propter patientum fidem, qua firmiter per huiuſmodi Reliquiarum applicationem, vel contactum dæmones receſſuros credunt, prouenire.

ARTICVLVS V.

De Imaginibus Sanctorum.

610. *Sanctarũ Imaginum gloria.* QVàm gratus Deo, Sanctis honorificus, & dęmonibus terribilis ſit venerabilis imaginum cultus, patet ex eo, quòd Deus illas honorat, cùm per illas tot miracula operatur; & ſeueris caſtigationibus animaduertit in eos, qui eas iniuria afficiunt: Sancti nouo decorantur honore, eò quòd cultus imaginibus redditus ad prototypon tranſeat, quem tanquam propriæ perſonæ delatum reputantes, fauoribus à diuina bonitate impetratis cumulant: Dęmon ignominia afficitur, dum Deus in Sanctis honoratur: Sancti religiosè coluntur: Populus ex earum aſpectu, & cultu ad pietatem excitatur: Ideòq; illas dæmon per ſuos aſſeclas deturpare, cõfringere, conculcare, ſputis fędare, maledictis proſcindere, & in puluerem redigere conatur: quia ſic Deo iniuriam, Sanctis ignominiam, populo damnum inferre, (vt tradit Delrius *lib.* 5. *Diſquiſ. Magic. ſect.* 16. *verſ. Sacerdotes pag. mihi* 542. arbitratur.

Eorum virtus in dæmones. Sed non minùs fidelibus proficuus eſt eorum cultus, qui Deum in imaginibus colunt, eius Maieſtatem per Sanctorum merita deprecando: Sanctos honorant, illorum actus imitando, & interceſſiones poſtulando: Dęmonibus inſultant, eos per Deum vel in ſe, vel in Sanctis ſuis, aut in ſuis inſtrumentis inuocatum adiurando, eo modo, quo nos docuimus ſupra, *vbi de Adiuratione* ex Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 4. *de Adiuratione cap.* 3. *num.* 7. Qui quidem Sancti cùm per illas imagines repręſententur, experientia compertum eſt, hoſtem illum antiquum tam iniquo animo eſſe erga illas, pręcipuè erga venerabiliſſimam Sanctiſſimæ Deiparæ Mariæ Virginis imaginem, vt illarum aſpectum non poſſit ſuſtinere.

Supra nu. 364.

§. I.

611. *Exemplo comprobatur.* HOc innumeris probari poteſt exemplis, quæ vt notiſſima prætermitto, illo ſolo contentus relato *in Prato Spirituali cap.* 45. Conſueuerat Religioſus quidam sanctus deuotiſſimam B. Virginis ſumma reuerentia diebus ſingulis venerari imaginem; cui ſemel graui tentatione liberari deſideranti palam tentator occultus apparuit promittens ſe numquam huiuſmodi tentationibus eius animam vexaturum, ſi à reuerentia huic imagini impenſa ceſſare vellet. Quod cum Religioſus facere conſtanter renuiſſet, & tentantem dæmonem fugare meruit, & tentationem fortiter ſuperare.

Idem

Idem dicendum de ceteris Sanctorum imaginibus, vt videre eſt in Epiſt. cuiuſdam Cyrilli ad Auguſtinum, in qua mirabilem Monialis liberationem à vexante dæmone per imaginem Sancti Hieronymi factam narrat. Vt ex his inuitentur Exorciſtæ, ac Parochi coram imaginibus Domini N. Ieſu Chriſti, Beatiſſimæ Virginis, & Sanctorum ſacros exorciſmos, ſeu præcepta in nomine Ieſu contra dæmones impendere; & maleficiatis ſuadere, vt aliquam honorificè, & religiosè ſecum gerant, qua ab inſultibus dęmoniacis liberentur, ac prę ſeruentur.

ARTICVLVS VI.

De Aqua benedicta.

INter mirabiles effectus, quos benigniſſimus Deus per aquam benedictione Eccleſiaſtica ſingulis Dominicis ſolemniter ſanctificatam operatur in hominibus, duo præcipuè (vt ex Decreto Alexandri Papæ primi huius nominis colligitur Epiſt. 1. quæ refertur *de Pęniten. diſt.* 3. *c. aquam*) aſſignantur. 612. *Virtus aquæ benedictæ duplex.*

Primus eſt venialium peccatorum deletio, quam, etſi quidam Doctores apud Azorium *lib.* 4. *moral. cap.* 11. *q.* 4. ex opere ipſius ſacramentalis fieri, aſſeuerent; Communis tamen opinio eſt, aquam benedictam, ſicut & cætera ſacramentalia peccata venialia ex opere hominis iuſti peccata ipſa deteſtantis delere, prout à tali ſacramentali ad actus deteſtationis, ac contritionis eliciendos excitatur: Ita docent Paludanus *in* 4. *d.* 16. *q.* 1. *ar.* 2. Syluester *verb. aqua benedicta*, & alij plures relati ab Azorio *loco citato*, & à Bonacina *de Sacram. diſp.* 5. *q.* 6. *ſect.* 2. *punct.* 2. Duobus autem modis ſacramentalia vim remittendi peccata venialia habent. Primo ex Chriſti promiſſione, vel inſtitutione, qualem vim dominicalis oratio habet, vt conſtat ex illis verbis: *Dimitte nobis debita noſtra, & cæt.* Secundo modo ex oratione Eccleſiæ, quæ exaudiri à Deo meretur: Sic aqua benedicta, panis benedictus, & alia ſacramentalia ab Eccleſia inſtituta, ac benedicta, vel conſecrata vim diuinum impetrandi auxilium habent, quatenus homo per eã ad tales actus, per quos peccata venialia deleantur, excitatur. Colligitur ex illo Decreto, in quo Pontifex dicit, *Aquam benedici, & ſacrari in ſanctificationem, & purificationem fidelium.* Et ipſa Eccleſia indicat, cùm in pręcationibus adhibitis ad eius conſecrationem dicit: *Fieri in ſalutem credentium, vt ſit ſumentibus ſanitas mentis, & corporis.*

Peccata venialia delet.

Et quomodo.

§. I.

SEcũdus eſt dæmonũ, & omnium rerum noxiarum miniſterio dæmoniaco immiſſarum expulſio: vt idem Papa aſſerit dicens: *Inſidias diaboli auertit, & à phantaſmatis verſutijs homines defendit.* Quod Eccleſiæ verbis confirmatur: *Vt effugiat, atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fuerit ſal, omnis phantaſia, & nequitia diabolicæ fraudis, omniſq; ſpiritus immundus: Vt* 613. *Dæmones fugat.*

ſias aqua exorcizata ad effugandam omnem poteſtatem inimici,& cæt. Ad abigendos dæmones, morboſq; pellendos,& cet. Quibus verbis effectus ille multis modis exprimitur, & declaratur.

Quare ſapienti Exorciſtæ hoc vti remedio conueniet, exemplis S. Gregorij Magni Monaſterium ab infeſtationibus ſathanicis liberantis: B. Macharij mulierem in iumentum apparenter transformatam in priſtinam formam reſtituentis: S. Marcelli Epiſcopi ſpiritum immundum impedientē, ne flamma templum Idolorum abſumeret, abigentis: B. Theodori Archimandritæ noxas omnes curantis: S. Eligij Nouiomenſis, & S. Maclouij in Gallia, S. Laurentij Dunelmenſis in Britannia, & S. Annonis Archiep. in Germania plures energumenos liberantium: vt refert Delrius *lib. 6. Diſq. Magic. c. 2. ſect. 3.*

ARTICVLVS VII.

De Pane, & Oleo benedicto.

614. *Panis benedictus*

PAri virtute infernalis hoſtis per ea, quæ eccleſiaſtica benedictione conſecrantur, & fidelium vſui deputantur, arcetur: vt ſunt comeſtibilia, inter quæ panis primum locum tenet. Hic enim Dei inuocatione, crucis ſigno, & alijs ritibus benedictus duplicem illam vim obtinet, quam aquæ benedictæ tribuimus.

Peccata venialia delet.

Primam quidem venialium noxarum delendi, vt diximus de aqua benedicta. Quod innuere videtur Eccleſia in benedictionis forma, vt omnes ex eo dignè guſtantes inde corporis, & animæ deſiderabilem percipiant ſanitatem: *Vt ſit omnibus ſumentibus ſanitas mentis, & corporis:* vt habetur in Rituali Romano *pag. mihi* 207.

Dæmones coercet. Exemplis comprobatur.

Secundam verò dæmones expellendi, & infirmitates curandi ex eiuſdem Eccleſiæ precationibus, in quibus additur: *Atque contra omnes morbos, & vniuerſas inimicorum inſidias tutamen.* Hoc experientia tot miraculis conteſtata probat, quorum aliqua per B. Elphegum Epiſcopum patrata refert Osbertus *in eius vita:* per S. VVolphelmum Abbatem Conradus eius diſcipulus *in eius vita*. De B. Hildegarde Theodoricus Abbas *lib. 3. de vita S. Hildegardis c. 9.* De S. Petro Celeſtino Papa *in vita eius*. De alijs pluribus refert Gretzerus *lib. 3. de S. Cruce cap.* 37.

Quare poterunt Exorciſta, ac Parochus hoc etiam remedium adhibere, vt obſeſſos ad fidem vigoroſam, ac fiduciam perfectam faciliùs diſponant, qua dæmones à ſeipſis abigere valeant, ac propulſare.

§. I.

615. *Oleum benedictum valet cōtra dæmones.*

HVc referendum eſt Oleum à Sacerdotibus, etiam non Epiſcopis benedictum, obſeſſis, ac maleficiatis ſiue pro potu, ſiue pro vnctione ab Exorciſta exhibitum, quod ad dæmones coercendos, ac maleficia deſtruenda plurimùm valere exempla varia conteſtantur.

Beda

Beda Venerabilis in Lucam cap. 8. cum ageret de Monialis cuiuſdam obſeſſæ à varijs, quæ dæmon inflixerat, vulneribus ſanatione: & ipſamet (vno excepto) cętera fuiſſe ſanata, narraſſet, hæſitanti Sacerdoti eam conſilium hoc dediſſe, refert: *Si*, inquit, *oleum pro infirmis conſecratum eidem medicamento aſperſeris, ſicque me perunxeris, ſtatim ſanitati reſtituar; nam vidi per ſpiritum in quadam longiùs poſitam ciuitate, quam numquam corporalibus oculis vidi, puellam quandam calamitate laborantem taliter à Sacerdote curatam. Fecit, vt illa ſuggeſſerat, ſtatimq; vlcus remedium, quod ante reſpuerat, accipere conſentit.* *Exemplis comprobatur.*

Hoc ſancto oleo vtebatur S. Parthenius, ad quem cum Eucheria Agapij vxor veneficio affecta, cui inteſtina rodebantur, adducta eſſet, Sancto triduo orante, & oleo Sanctorum ei propinante, ſanitati priſtinæ reſtituta eſt; vt refert Surius *in eius vita*. Idemq; hic ipſe Sanctus beneficium eodem oleo inungens cuidam Lesbo Oano impendit. Hoc oleo etiam S. Theodoſius Cęnobiarcha brucos pellebat: ac morbos grauiſſimos S. Launomarus abigebat. Et hoc ordinarium B. Auxentij Archimandritæ contra dæmonis obſidiones, morbosq; ab eo illatos erat remedium, teſte Metaphraſte *in vita eorum*. Nec minori ſucceſſu eodem vſi ſunt contra ſerpentis ictum, ac morſum virulentum S. VVinuualocus, & S. Paternus Abricenſis. Ad arreptitios etiam ferociſſimos liberandos S. Eutychius Patriarcha, S. Hilarion Abbas, Ægydius Nitteletus Decanus Cameracenſis, vt referunt Metaphraſtes, Surius, D. Hieronymus, Euſtachius, Anonymus, & Ioannes Molinetus *in vita eorum*.

Laurentius Surius. Ianuar. 10. Metaphraſtes. Ianuar. 10. Februar. 7. Februar. 14. Martij 5. Aprilis 6. Aprilis 16. Chron. Belgic. Anno 1490.

Quare Exorciſta hoc etiam vti remedio poterit, qui ſimilis Filio hominis ſeptem ſtellas in manu, ſeptem nempe ſacramentalia, quaſi cęleſtia medicamenta, quibus dæmoniacæ infirmitates curari poſſunt, habebit. Sed circa vnctiones caueat, quæ ſupra monuimus *num.* 318.

Cap. III.
De Remedijs particularibus Ægrotum præparantibus.

QVemadmodum ſolent Medici in curatione morborum aliquando medicata potione; aliquando ſectione, & vſtione ſubuenire ęgrotis: vnde medicina, cui nomen à modo, & temperamento impoſitum exiſtimatur, in duas ſpecies pharmaceuticen, & chirurgicam diuiditur: ita Exorciſtæ, ac Parochi idipſum in curatione morborũ maleficorum præſtare debent. Non enim remedijs generalibus tantùm ex Sacramentorum, ac Sacramentalium virtute deſumptis huiuſmodi ægritudines arcere debent; ſed maximè particularibus ab Eccleſia ad hunc effectum inſtitutis, exorciſmis nempe, ac pręceptis eccleſiaſticis, quibus & maleficia, & maleficiorum auctores propulſantur. Illa etenim generalia, etſi patientem ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur, maximè diſponant; attamen ex ſe, & abſolutè nõ ad dæmones expellendos, ac maleficia deſtruenda; 616. *Particulare remedium ad dæmones expellendos, & maleficia ſoluenda*

ſed

ſed ad peccata vel mortalia, aut venialia remittenda: vel ad gratiam conferendam, aut augendam: vel ad alios huiuſmodi effectus producendos ſunt ordinata.

Remedia autem particularia, de quibus impræſentiarum loquimur, ex ſe, & abſolutè à Deo ſunt inſtituta, & ab Eccleſia, non ad alium finem, quā ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus ordinata.

617. Hoc typicè videtur in ſimili Filio hominis, qui non ſolùm ſeptem ſtellas in manu Sacramenta, & Sacramentalia deſignantes habebat; ſed etiam gladium ex vtraque parte acutum ex eius ore exeuntem gerebat. Nam quid aliud gladius ille quàm verbum diuinum, quo infernalis hoſtis feriendus eſt, & à creaturis expellendus, præfigurat? *Viuus enim eſt*, inquit Paulus Apoſt. Hebræor. c. 4. *ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens vſque ad diuiſionem animæ, & ſpiritus, compagum quoque & medullarum, & diſcretor cogitationum, & intentionum cordis. Et non eſt vlla creatura inuiſibilis in conſpectu eius:* Non inferior ſcilicet corporea, quantumuis mole quantitatiua aciem oculorum obtundat: Non media, vt homo, qui ſpiritu interiori mouetur in corpore opaco: Non ſuperior, vt dæmon, qui cùm purus ſit ſpiritus corpore expers, homine natura eſt ſuperior. Nam gladius hic verbi Dei ex vtraque parte acutus, quia ex vtroque teſtamento colligitur, potentiſſimus eſt, nedum pro dæmone coercendo, & expellendo ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus, vt fusè *cap.* 4. explicabitur; ſed pro homine ipſo obſeſſo ad ſuam liberationem, dum per inſtructionem, ac probationem ab eo reſecatur ignorantia, ac diffidentia, quæ potiſſimùm liberationi obicem ponunt, præparando.

Eſt gladius verbi Dei, nempe Exorciſmus, q. potēṫiſſimus eſt pro vexato præparando, & pro dæmone coercēdo.

At quia vexationes, quibus in dies homines afficiuntur aliæ à dæmonibus: aliæ à cauſis naturalibus: aliæ ex pura imaginatione prouenire dignoſcuntur; ideò antequam ad remedia dæmones expellentia deueniatur, primò ab Exorciſta, & Parocho, quæ, & qualis vexatio ſit, eſt cognoſcendum. Secundò inſtruenda perſona vexata. Tertiò probandum, an inſtructio ab ea ſit benè percepta, & per eam facta ſit capax ad liberationem. Quod tribus ſequentibus articulis aperietur.

ARTICVLVS I.

De modo certitudinaliter cognoſcendi: an quis verè ſit maleficio affectus, vel à dæmone poſſeſſus.

618. PRimò ab Exorciſta interrogandi ſunt parentes perſonæ vexatæ, vel eius conſanguinei, aut curam habentes de origine infirmitatis, de tempore, ac modo, quo talis infirmitas incæperit: An die, vel nocte: qua noctis hora, puta an poſt tertiam, & ante quintam, vel ſextam: quia eo ſæpiùs tempore Malefici, ac Sagæ maleficia operari ſolent: An in ſomno, vel vigilia: An ſenſim, ac paulatim, vel inopinatò, ac repentè: An domi, vel extra domum: An ex cibo comeſto, vel potu: An aliquod remedium adhibuerit;

Quomodo ab Exorciſta interrogandi ſint domeſtici Obſeſſi, Et de quibus.

& tunc

& tunc diligenter quęrat, quis tale remedium adhibuerit: An Medicus, vel Chirurgus, vel Religioſus, vel Idiota, vel Fęmina: An fuerit naturale, vel ſpirituale: An verba fuerint prolata, & quæ ſint illa verba: An ſigna cum aliquo inſtrumento ligneo, ferreo, laneo, lapideo, plumbeo, aureo, argenteo, vel huiuſmodi facta ſint: An alia interuenerint, quæ nullam naturalem ad ſanitatem conferendam vim habent: quia ſæpiùs contingit, aliquos, imò plurimos priùs nedum ad humana ſeſe confugere auxilia, quàm diuina; ſed etiam ad diabolica, Magos, Maleficos, & Sagas aduocantes, ab eiſque remedia poſtulantes. Quod monet etiam Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 10. §. 7. *Ille plurimorum*, inquit, *intollerabilis error, & abuſus eſt, vt priùs ad humana ſeſe auxilia conuertant, quàm ad diuina; neque hæc, niſi illis omnibus fruſtra tentatis, rebusq; iam planè depoſitis, cenſeant. Quo ſanè fit, vt humana remedia ordine plerumq; præpoſtero adhibita, vindicante Deo, incaſſum nobis eant*. Et paulò infra addit: *Multis vix alius eſt Medicus, quàm Magus, nec alius pharmacopæus, quàm diabolus quæritur. Iure ergo Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur*. Propterea Exorciſta, ſi fortaſſe aliquem ad Magos confugiſſe, agnoſcat ſanitatis acquirendæ gratia, illum moneat, vt priùs pęnitentiam agat, ac diuinæ iuſtitiæ vindicanti ſatisfaciat.

§. I.

SEcundò Exorciſta Vexatum interroget ſuper eiſdem, de quibus ſupra, eum alloquendo, intuendo, audiendo, & eius diſpoſitionem conſiderando, ſigna tam probabilia, quàm certitudinalia inueſtigando: quid de ſua infirmitate ſentiant, interrogando: interim diligenter eius dicta, vultus mutationem, geſta, ac deſiderium ſuæ ſanationis obſeruet. 619. *Quomodo interrogandus ſit Obſeſſus.* Supra nu. 154. & ſequent.

Ex quibus inueſtigationibus, ſi nihil probabilitatis habeat, quòd patiens vexatus ſit, non vltra procedat, ne patiens ſuper re non exiſtente incipiat ſuſpicari; ſed potiùs ipſum ad diuinum in omnibus, & ante omnia hortetur implorandum auxilium; deinde ad peritum Medicum confugiendum, vt per naturalia pharmaca (ſi infirmitas naturalis ſit) optatam valeat conſequi ſanitatem.

Si verò ex præmiſſis inueſtigationibus aliquod euidens habeat ſignum, illum à dæmone eſſe poſſeſſum, aut maleficio affectum, liberè ac tutò Exorciſta poterit de vexationis illius certitudine iudicium ferre, & ad vlteriores actus, nempe ad inſtructionem, probationem, & dæmonis expulſionē procedere, de quibus infra: Sed Vexati iudicium de ſua vexatione priùs requirat: an ſcilicet eſſe naturalem, vel à dęmone cauſatam arbitretur. Quòd ſi naturalem eſſe reſpondeat, non eſt vltra procedendum: quia Vexatus vel fateri debet vexationem ſuam eſſe à dæmone, (ſi verè talem eſſe agnoſcat): vel ſaltem dicere debet, ſe talem vexationem eſſe à dęmone ſuſpicari; vt ſic ab Exorciſta debita ei remedia poſſint adhiberi.

Si autem dicat, ſe infirmitatem ſuam eſſe à dæmone ſuſpicari; ſed de ſua liberatione non curet, pro tunc vltra non eſt procedendum: quia Exorciſta oleum,

Supra nu 13. & nu 220. oleum, & operam perdet; nam Deus ab ægrotis adultis ordinariè cōſenſum requirit ad ſanitatem illis impertiendam.

Si tandem velit, ac ſanitatem quærat; ſed illam ſe conſecuturum non credat, tunc per Exorciſtam; aut per parentes, amicos, vel domeſticos eſt diſponendus.

§. II.

620. *Modus ad faciendum experimentum certum de obſeſſione, ac præſentia dæmonis in corpore humano.*

TErtiò, ſi ex præcedentibus inueſtigationibus ſigna aliqua habeantur probabilia, Patientem eſſe à dæmone vexatum, vt certitudo de tali vexatione habeatur, ſequens faciendum eſt experimentum. Primo Exorciſta obſeſſum breuiter inſtruat, vt credat ipſum eſſe Chriſti, & Eccleſiæ miniſtrum, & auctoritatem habere dæmonem è corporibus obſeſſis expellendi, eiuſque opera malefica deſtruendi; idcircò, ſi verè, ac realiter dæmon fuerit in corpore ipſius, illicò ad præceptum ab Exorciſta ſibi imponendum ſe propalaturum.

Genuflexo ergo Obſeſſo (ſi poteſt) coram Exorciſta veluti coram iudice ſedente, tunc ipſe Exorciſta voce horribili, & aſpectu graui, & maxima diuini auxilij munitus confidentia, ſequens præceptum conditionatū formet:

Præceptum conditionatum probatiuum.

In nomine Ieſu Chriſti ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ præcipio tibi dæmon, vel vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) vt ſtatim detis mihi aliquod ſignum euidens, ac certum præſentiæ veſtræ, hanc creaturam indeſinenter vexando: aut commouendo humores in ea more ſolito eo modo, quo à Deo vobis fuerit permiſſum.

Quod ſi patiens à dæmone verè fuerit vexatus, ſtatim dæmon Exorciſtæ præcepto obediet, effectus cauſando, quos antea conſueuerat operari. Et tunc Exorciſta ſtatim dæmoni præcipiat, vt à tali vexatione ceſſet, iuxta regulas ſupra poſitas *num. 368. & ſequentibus*. Si verò dæmon nullum det euidens ſignum ſuæ præſentiæ, tunc Vexatus ab Exorciſta dimittatur, illum ad diuinum implorandum auxilium hortando, vt ſupra admonendo, vt falſam exiſtimationem remoueat, & quòd credat experto, & non ſibi. Huiuſmodi autem præcepta Exorciſta ſiue latino, ſiue vulgari idiomate iuxta opportunitatem, & exigentiam, ſecundùm monita ſupra tradita *num. 368. & ſequentibus*, poterit efformare.

ARTICVLVS II.

De Inſtructione pro Vexato ad liberationem præparando.

621. *Modus inſtruēdi Vexatū pro ſua liberatione præparandum.*

POſtquam Vexatus verè eſſe energumenus, vel maleficio affectus, cognitus fuerit, antequam Exorciſta ad præcepta expulſiua deueniat, vt fructuoſa ſit adiuratio, ac præcepta expulſiua dæmoni facienda ſuum poſſint

obtinere

obtinere effectum,poſito patiente coram Exorciſta,pręſentibus parentibus, & alijs pijs perſonis, clarè, diſtinctè, ac ſuauiter in doctrina infra ponenda illum inſtruat: ſed diligenter Exorciſta aduertat,vt patiens illam percipiat; ideòq; illum ad attentionem ſæpiùs excitet; & aliquando iubeat,quæ audiuit, denuò replicare. Semper ad ſpem, ac confidentiam illum roboret. Proponat ei certam ex parte Dei, & Eccleſiæ liberationem, ſi ipſe perfectã, & inhæſitantem confidentiam habuerit, ac huiuſmodi liberatio illi futura ſit ſalutaris. Sæpiùs eum commoneat,ne dæmoni attendat,ſi illi aliquid intùs ſuggeſſerit, neque ſi aliquam ei intulerit vexationem. Supra nu. 18.

Ad aliquod præceptum expulſiuum,niſi completa inſtructione,ac probatione, ſcilicet niſi patiente benè inſtructo, ac in fide, ac fiducia probato, non veniatur.

Si tamen Obſeſſus à dæmone turbaretur,ne inſtructioni poſſet attendere; tunc Exorciſta præceptis lenitiuis, de quibus infra *num. 664.* dæmonẽ cohibeat, videlicet ei præcipiendo in nomine Ieſu, ne patientem perturbet, aut moleſtet, nec impediat, quin attentè, ac deuotè inſtructiones audire, ac percipere queat; addendo etiam, (ſi opus fuerit) aliquam aduerſus dæmonẽ obiurgationem: vt infra *num. 660.*

De quatuor ergo principaliter ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt Vexatus.

Primò in his, quæ in ordine ad Deum credere debet.

Secundò in his, quæ Exorciſtam reſpiciunt.

Tertiò in his,quæ in ordine ad dæmones credere debet.

Quartò in his, quæ ad ſeipſum ſpectant.

QVÆSTIO I.

Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.

622. *Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruẽdus ſit erga Deum.*

RESpondetur, Energumenum, aut maleficio affectum,vt maximam in Deum fiduciam, ac confidentiam pro ſua liberatione elicere queat, quæ ſequuntur firmiter credere debere.

Primò omnia, quæ in mundo fiunt, ſiue bona, ſiue mala à Deo eſſe, vel volente, vel permittente iuxta illud Eccleſ. c. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt:* Ideò omnia maleficia, dæmoniacas obſeſſiones, ac poſſeſſiones, vt ſimpliciter malum pęnæ dicunt, quæ eſt quid poſitiuum,eſſe à Deo volente, & approbante: vt verò malum culpæ includunt,vel ad culpam inducunt,eſſe à Deo non volente,nec approbante; ſed tantummodo permittente, ſeu non impediente. verſ. 14. Supra nu. 128. & ſequent.

623. *Diuina Prouidentia benè cũcta diſponit.*

Secundò, quòd *mala*, quæ Deus hominibus euenire permittit, *diuina Prouidentia ad bonum dirigens cuncta diſponit:* vt loquitur Boethius *lib. 4. Conſol. phil proſa 6. in fine*, videlicet ſi Vexatus peccator eſt, vt reſipiſcat, & pęnitentiam agat: ſi verò iuſtus eſt, ad maiora chriſtianæ perfectionis incrementa prouocetur. Quare Exorciſta, vel Parochus Patienti ad Deo gratias agendas pro tali vexatione perſuadeat; eiquè dictum D. Hieronymi reme- Supra nu. 388. & ſequent.

rememoret, nempe quòd *Omnia Prouidentia Dei gubernantur, & ſæpè quæ putatur pena, medicina eſt*. Conſequenter hortetur, vt ex totis præcordijs peccata deteſtetur, ac confiteatur, & in virtutum exercitio magìs, ac magis proficere contendat. Moneatq; virtutis profectum in offerendo ſeipſum ex toto corde diuinæ voluntati conſiſtere: *ita vt vna æquali facie*, vt loquitur Thomas de Chempis lib. 3. cap. 25. nu. 3. *in gratiarum actione permaneat inter proſpera, & contraria, omnia æqua lance penſando*: Sic ſemper voluntatem ſuam in omnibus diuinæ ſubijciat, ac conformet.

624. *Obſeſſus ad voluntatem ſigni confugere debet.* Tertiò, cùm nullus Vexatus, niſi per diuinam reuelationem ſcire poſſit, an ſit voluntas Dei, nec ne, vt diu talem ſuſtineat vexationem, Exorciſta eum inſtruat, vt ad ſigni voluntatem confugiat, quæ per diuinas ſcripturas nobis manifeſtat Deum omnibus inuocantibus ſe ſuum præſtare velle auxilium, & in ſe credentes, ac in Sanctiſſimo nomine ſuo confidentes velle à quacumq; dæmoniaca liberare vexatione, ſi talis liberatio eis ſalutaris ſit futura. Propterea ad hoc vt Vexatus (quantum eſt ex ſe) ſuam liberationem faciat eſſe ſalutarem, ad laudem, & gloriam Dei, ac ſalutem animæ ſuæ illam ordinet: & dum in oratione à Deo ſuam petit liberationem, ſimul talem ordinationem petat, nempe, vt Deus ſibi ſanitatem, ac ſimul auxiliũ
Sup. nu. 429. efficax tribuat, vt tali ſanitate ad Deum laudandum, & glorificandum, ac magìs magìsq; in bono proficiendum benè vtatur.

§. I.

625. *Obſeſſus credere debet, quòd Deus eſt omnipotens.* Supra nu. 268. & nu. 394. QVartò, Exorciſta moneat illum, vt Deum eſſe omnipotentem, nec vllam eſſe creaturam, quæ eius potentiæ valeat reſiſtere, firmiter credat; idcircò licèt in corpore Energumeni eſſent mille dęmoniorum legiones, illicò Deum eos expellere poſſe: Ac reſpectu diuinæ Potentiæ non eſſe differentiam, ab vno obſeſſo centum millia dæmoniorum expellere, ac ſi vnum ſolum: quia cùm Dei potentia ſit infinita, & dæmonum finita, inter eas nulla eſt proportio; ideoq; tota omnium dæmonum potentia ſimul vnita reſpectu diuinæ nihil eſt.

626. *Deus eſt ſapientiſſimus.* Supra nu. 268. Quintò, vt Deum ſapientiſſimum eſſe credat; ideoq; perfectiſſimè omniũ dęmonum machinamenta, dolos, ac fallacias noſcere; & cùm vbique per eſſentiam, per potentiam, & per pręſentiam ſit, omnia eſſe aperta, & nuda oculis eius; eaque ſine vllo impedimento apertiſſimè videre, ac modũ, quo ea deſtruere, ac dæmones à corporibus obſeſſis valeat propulſare, optimè agnoſcere.

627. *Deus eſt ſummè bonus.* Supra nu. 394. & ſequent. Sextò, quòd Deus eſt ſummum bonum, ideoq; ſe ad extra per communicationem diffundit, prout à creatura capi poteſt, & ei expedire iudicat. Quare ratione ſuæ bonitatis vult omnibus benefacere, & non malefacere, quantùm eſt ex parte ſua: Sic Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 2. cap. 5. ait: *Deus non tantùm vult fieri, quicquid in Orbe fit (dempto peccato) ſed id omne reipſa ſemper exequitur, quod melius eſt, imò quod optimum eſt, hoc eſt (vt ſic loquamur) ingenium Dei, & innata eius propenſio*. Hac de cauſa, vt nos ſuæ bonitatis faciat eſſe participes, ſæpiùs in diuina ſcriptura hortatur,

tur, vt illum inuocemus, inuocantibus ſe ſuum pręſtare auxilium pollicendo. Sic Chriſtus, dum mortali carne indutus in hoc inferiori Orbe morabatur, pertranſiens omnibus benefaciebat, & omnes à dæmone oppreſſos ſanabat, vt habetur Act. 10. Deditq; poteſtatem ſuis Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus omnia dæmonia eijciendi: quam etiam omnibus in ſe credentibus Marci vlt. communicauit dicens: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Ex quibus omnibus clarè conſtat, Deum velle (quantum eſt ex parte ſua) omnes Energumenos, & maleficio affectos à dæmone liberare, ſi ipſi ad liberationem perfectè ſe diſpoſuerint, faciendo quantum in ſe eſt, ac Deum ſuppliciter rogando, vt talis liberatio ſibi ſalutaris ſit futura; nec eam niſi ſub tali conditione vllo modo quærant impetrare.

Septimò: quòd Deus verax eſt, nec mentiri poteſt, nec in ſuis promiſſis deficere: idcircò, cùm promiſerit Marci vlt. ſupra citato, ſe ad fidem credentium dæmones expulſurum (ſi Vexatus perfectam in eo fiduciam collocauerit) à dęmone proculdubio eum liberabit, ſi talis liberatio ei ſit profutura. 628.

Deus eſt veraciſſimus. Supra nu. 405. & ſequent.

§. II.

Ctauò, quòd dæmon obſeſſos ſæpiùs ad multa mala perpetranda inducit, puta ad blaſphemias, ad peccata carnalia, ad rixas, ac iurgia excitanda, ad odia fouenda, ad parentes contemnendos, ad domeſticos perturbandos, ad colliſiones, ſubmerſiones, præcipitia, deſperationem, ac mortem ipſam, vt in dies experientia docet: quæ omnia, etſi à Deo permittantur; non tamen approbantur; ſed potiùs odit illa; ergo etiam dæmonem in corporibus humanis habitantem, ac talia ſuſcitantem odio habet. 629.

Dæmon ad multa mala obſeſſos inducit. Supra nu. 70. & nu. 541.

Nonò, Exorciſta ex præmiſſis deductam Vexato proponat concluſionem, nempè in Deo confidentiam: quia Deo æqualiter de omnibus cura eſt: quia omnipotens, ac ſapientiſſimus eſt, ac vult omnibus in ſe confidentibus opitulari; ac fidelis eſt in omnibus ſuis promiſſis, ideoq; maximè confidendum eſt in eo, qui ſuos numquam deſerit; Suis enim ſemper præſens eſt, & auxiliari ſemper eſt paratus, vt omnia ſuorum amicorum ad opportunum finem dirigantur; propterea Vexatus eo ſemper animo illum exoret, nec dubitet; ſed certò ſciat ſuas preces (ſi tamen iuſta petat) eſſe exaudiendas: nam inſtar oraculi habeat illud à Chryſoſtomo dictũ homil. 14. in Matth. *Si cum hoc ſtudio mentis acceſſeris, & dixeris: Niſi accepero, non recedam, prorſus accipies: ſi modò talia poſtulaueris, quæ & illum, qui rogatur, dare deceat, & accipere tibi, qui precaris, expediat.* 630.

Decimò, ob oculos ponat Vexato: quòd ſicut omnia Sacramenta ex opere operato ſuum producunt effectum, Deusq; infallibiliter ex parte ſua concurrit, (ſi adſint requiſita ex parte materiæ, formæ, miniſtri, ac recipientis) ſic Ordo Exorciſtatus, cùm ſit Sacramentum, vti plures graues teſtantur Auctores, ex merito paſſionis Chriſti, ſi omnia aderint requiſita ſuum producet effectum: qui effectus eſt dęmonis expulſio; ideò ſi obſeſſus 631.

Ordo Exorciſtatus producit effectũ ex opere operato. Supra num. 9. & nu. 17.

per

per fidem, ac confidentiam in Deum benè fuerit diſpoſitus, à dęmonis tyrannide proculdubio diſſoluetur.

§. III.

632. *Deus numquã obſeſſos derelinquit, ſi ipsũ deuotè inuocẽt.* VNdecimò, Exorciſta vexatum moneat, Deum, cùm pientiſſimus ſit, numquam ipſum derelicturum; ſed ipſi, ſi eum inuocauerit, ſuum preſtiturum auxilium: nec defectus illius diuinę protectioni obicem ponent, ſi illos ex totis pręcordijs deteſtetur; ideò numquam Energumenus de ſua ſalute tam corporali, quàm ſpirituali deſperet: quia Deus nõ vult mortem peccatoris; ſed vt conuertatur, & viuat: neque gaudet, hominem talibus iniquiſſimi hoſtis vexationibus ſubiacere, ſi quod ex parte ſua requiritur, perpetrabit. (Supra nu.468. & 469) Quare illum, (vt fiducialiter petat à Deo liberationem ſuam ob magnitudinem miſericordię eius) hortetur, quę maior in benefaciendo homini peccatori, & indigno, quàm iuſto, ac digno oſtenditur: nec non ob inuariabilem, & indeficientem ipſius fidelitatem, quę in ſeruandis ſuis promiſſionibus numquam deeſt. Inſuper conſoletur cor patientis, eius afflictum, ac iacentem erigat animum, & ad dęmoniacis inſultibus reſiſtendum corroboret; oſtendatq; non eſſe difficile, dęmones expellere: quia Deus ex parte ſua veluti ſol refulgens paratiſſimus eſt, ſuos quaquauerſum gratiarum diffundere radios, dummodo ignorantię nubes, ac diffidentię tollantur; idcircò ſi ipſe perfectè crediderit, ac confidentiam in eo inhęſitantem collocauerit, vtiq; victor erit. Propterea ſemper Exorciſta vultum lętum, hilarem, ac iucundum oſtendat: nec Obſeſſo vmquam minetur; ſed eum hortetur, vt gaudeat, & conſoletur.

§. IV.

633. *Quomodo Deus partes iuuet Exorciſtæ, & Energumeni.* DVodecimò, certiſſimum eſt, quòd ſi Exorciſta, & Energumenus ſimul cum diabolo ad eijciendum illum pugnauerint, Deus magis Exorciſtę, & Energumeni, qui ſe illi commendat, partes iuuabit, quàm diaboli inimici ſui, qui illum blaſphemat, & odit. Ergo certiſſima erit victoria. Quis poterit reſiſtere Deo? Et ſi aliquando Deus dęmones non eijciat, non eſt, quia non poſſit, vel neſciat, aut nolit, quantum ex ſe eſt; ſed quia vexato expediens eſſe non iudicat, quia ſi à dęmoniaca vexatione citò liberaretur, fortaſſe ad priora, & etiam ad maiora peccata reuerteretur: vel quia Vexatus confidenter ad Deũm non confugit; ſed de eius voluntate optima, ac pientiſſima veretur.

Quare concludimus, maximam eſſe diaboli tentationem, credere quòd Deus velit, (licèt permittat) dęmones in hoc ſpeciali corpore habitare (exceptis maximis peccatoribus) ita vt Vexatus non procuret, nec ſuam liberationẽ procurare debeat: ſicut tentatio eſſet ei, qui in ignem cecidit, & poſſet amici auxilio liberari, & nollet, dicens: *Deus voluit, me in ignem cadere, ſic ergo volo manere.* Cui ego reſponderem: *Tua incuria, & imprudentia in ignem cecidiſti; & dum voluntariè ſine aliquo recto fine potens, non vis liberari, morieris in corpore, & etiam æternam amittes beatitudinem.*

QVÆ-

QVÆSTIO II.

Quomodo inſtruendus ſit Vexatus de ſpectantibus ad Exorciſtam.

REſpondetur breuiter, Energumenum, ac maleficio affectum, vt ad ſuã liberationem rectè ſit diſpoſitus, debere in ordine ad Exorciſtam quinque actus elicere, ſcilicet credere, obedire, attendere, ſe conformare, & manifeſtare. 634. *Vexatus erga Exorciſtam debet quinque actus exequi, ſcilicet,*

Primò credere debet Vexatus, quòd Exorciſta ſit Dei miniſter, & quòd eius operationes principaliter ipſius Dei ſunt,& inſtrumentaliter ipſius miniſtri;ac per conſequens diabolus ſine dubio illi obediet: quia non obedire Dei miniſtro, eſt Deo non obedire: ſicut in artificialibus ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarij, & qua ratione lignum ſerræ obedit, dum per eam ſcinditur, eadem ratione obedit fabro, qui ſerram mouet: ſic in miniſterijs eccleſiaſticis Deus miniſtrum ſuum tanquam morale inſtrumẽtum mouet; & non obedire miniſtro eius, eſt ipſi non obedire; ergo Exorciſtæ præcepta efficacia erunt, ſi Energumenus ex parte ſua ritè fuerit diſpoſitus. *1. Credere.*

Pari modo Vexatus credere debet, quòd Deus abſq;dubio cum ſuo miniſtro concurret, quando in nomine eius pręcipiet. Sicut enim infallibiliter cum Sacerdote concurrit ad conſecrandum, cum Confeſſario ad abſoluendum, & cum Parocho ad baptizandum, dummodo ſint omnia neceſſariò requiſita: ita cum Exorciſta concurret,cùm debitè officium ſui ordinis adminiſtrabit; omnia enim Sacramenta ex opere operato virtutem habent, vt communiter cenſent omnes Auctores. Supr. n. 10. 11.

Si autem dicatur,quòd diabolus non ſemper pręceptis Exorciſtæ obtemperat; ideò Energumeni fides vacillat; immo etiam ipſius Exorciſtæ. 635. *Inſtantia.*

Reſpondetur, quòd diabolus ſemper Exorciſtæ obedire tenetur in his, quæ ad ſuam ſpectant eiectionem, ſi Energumenus ſit perfectè diſpoſitus, ac firmiter credat, nec intus vacillet; & Exorciſta ritè ſuo munere fungatur: vt centies experientia comprobaui. Sed cùm Energumenus non eſt perfectè diſpoſitus: vel Exorciſta non ritè ſuo fungitur munere, tunc dęmon nõ obedit; imò etiamſi Exorciſta omnes conditiones haberet requiſitas, ſi patiens non ſit benè diſpoſitus, dæmon,ſaltem pręceptis ad expulſionem pertinentibus non obtemperabit. Sic etiam in alijs Sacramentis, quæ ponentibus obicem gratiam non conferunt, contingit. *Solutio.* Supra nu. 367.

§. I.

SEcundò Vexatus Exorciſtæ obedire debet; quod pręſtare tenetur nedũ in exterioribus, ſed in interioribus actibus, quibus ei tanquam Dei miniſtro honor, ac reuerentia exhibetur. 636. *2. Obedire.*

Tertiò ad dicta, ac pręcepta Exorciſtæ attendere; nec vllo modo ab eis diuertere: quia tunc diabolus multa,vt diuertat,proponit; propterea Energumenus fide, intentione, attentione, & toto conatu attendat: quia per *3. Attendere.* Supra nu. 369. & ſequent.

 actus

actus fidei vigoroſæ dæmon quàm maximè compellitur, vt exactiſſimam Exorciſtæ obedientiam præſtet.

4. Se conformare. Quartò in omnibus ſe Exorciſtæ conformare debet, ita vt pugnet contra diabolum, ac ſuam voluntatem Exorciſtæ voluntati conformet. Idcircò cùm miniſter præcipit, & ipſe præcepti huiuſmodi executionem intendat, ad quodcumque præceptum ab Exorciſta factum ſiue ad probationem, ſiue ad expulſionem diuina virtute dæmonem ligari firmiter credens, ita vt ab eius obedientia ſe ſubducere non poſſit.

Præterea aduertere debet Patiens, ne tempore exorciſmi vllo modo Exorciſtæ repugnet: nec quamuis diabolus aliquid intùs ſuadeat, perturbetur; ſed totam ſuam ad Chriſti miniſtrum dirigat intentionem: credens illum tunc dirigi à Deo, & facere illius opera, ideòq; ab eo adiuuari: Vnde contra dæmones Deus, miniſter, & patiens decertabunt.

§. II.

637. *5. Manifeſtare.* QVintò Vexatus omnes diabolicas tentationes cuiuſcumque generis ſint, nedum ad peccata inducentes; ſed etiam ſuggeſtiones à monitis Exorciſtæ diſtrahentes illi manifeſtare debet. Semper enim aduerſarius aliquid obijcit Obſeſſo, vel vt Exorciſtæ non credat: vel vt tædio afficiatur: vel vt alicuius recordetur diſtrahentis: propterea Exorciſta ſæpiùs mentem Energumeni ſubleuet, & quantum poſſibile fuerit, cor eius roboret; opportuna tentationibus expellendis remedia tradat; ipſum quietet, & diffidentem ad ſpem erigat, & ad fiduciam excitet. Ipſe quoque coram patiente taliter ſeipſum in verbis, & actibus exhibeat, vt ille dictos actus elicere poſſit; ac ſæpè conditiones, quæ verum ornare debent Exorciſtam, ipſe mente reuoluat, & opere exequatur.

QVÆSTIO III.

Quomodo Vexatus inſtruendus ſit aduerſus dæmones.

638. *Inſtructio Vexati contra dæmones.* Supra nu. 65. REſpondetur, Energumenum, ſiue Maleficiatum indubitanter ſibi perſuadere, ac credere debere, quòd licèt dæmon maximam naturalem ſuper res corporeas habeat poteſtatem; & tantam, vt non ſit alia ſuper terram, quæ ei comparetur; attamen hæc poteſtas propter peccatum ab eo patratum in eo infirmata eſt, non quoad actum primum: quia etiam poſt peccatum naturalia in dæmonibus integra remanſerunt; ſed quoad actum ſecundum, ideſt quoad operationem, vt non omnia mala, quæ lubet, poſſit perpetrare.

Per Paſſionem verò Chriſti, ac mortem eius huiuſmodi poteſtas dæmoniaca fuit confracta, ac ſublata non ſimpliciter, & abſolutè; ſed reſpectiuè, ac dependenter à Deo, eo modo, quo ſupra explicuimus *nu. 65. & 66.*

QVÆ-

QVÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus inſtruendus ſit erga ſeipſum.

REſpondetur, Energumenum, vt perfectè ad ſuam liberationem diſponatur, diligentiſſimè erga ſeipſum quæ ſequuntur debere obſeruare: 639. *Inſtructio Vexati erga ſeipſum.*
Primò Energumenus, poſtquam Exorciſta euidenter cognouit, quòd ille verè à diabolo poſſidetur, aliud iudicium à iudicio Exorciſtæ formare non debet, nempe quòd iudicet infirmitatem ſuam naturalem eſſe, vel à cauſa naturali procedentem: vel aliquem defectum naturalem in ea concurrere: quia hoc multum curationi obeſſet; nam Patiens à dęmone deceptus eſſet; propterea non contra illum cum Exorciſta; ſed pro illo contra Exorciſtam decertaret. Qui enim ſe à dęmone obſeſſum eſſe non credit, nec poteſt fidei actus elicere, quòd per pręcepta Exorciſtæ à dęmone ſit liberandus. Quod ſępiſſimè experientia in multis obſeſſis, ac maleficiatis comprobaui. *Obſeſſus debet credere ſe à dæmone eſſe obſeſſum.*

Secundò Vexatus probabiliter vexationem, quam ſuſtinet, ob aliquam ſuam culpam, ſaltem venialem ſibi eueniſſe credere debet, memor illius dicti Domini N. ęgris iam ſanatis inſinuati, ne ſcilicet ampliùs peccarent, ne deterius aliquid eis contingeret. Idcircò ſtatim omnia ſua peccata grauiora, licèt etiam aliàs confeſſa confiteatur, ſi Confeſſarius expediens iudicauerit. Sacram recipiat Euchariſtiam, ac perfectè reconcilietur Deo in infinita eius pietate, ac miſericordia confiſus: Ex quo credat, radicem ſuæ vexationis primariam auferri. Nec in hoc ſuggerenti diabolo credat, quòd ſit aliquod peccatum ſibi occultum, ob quod à dęmoniaca obſeſſione nequeat liberari. 640. *Peccata confiteatur.* Ioan. 5. 14. Supra nu. 533. & 574.

§. I.

TErtiò quamuis Energumenus aliqua indicia habeat, ex quibus infirmitatem diabolicam ab aliqua determinata perſona medijs maleficijs ſibi eueniſſe, iudicare poſſit; numquam tamen tale iudicium formet: tum quia facilè à dęmone tentaretur, vt pro vindicta malum aliquod illi intentaret; ſic grauiora peccata inde ſequerentur: tum etiam quia tale iudicium eius curationi valdè obeſſet: ideò omninò huiuſmodi diabolicas tentationes à ſe abijciat, ac nihil penitus curet, vnde vexatio proueniat diabolica: hoc vnum ſcire ſufficiat, quòd immediatè à dęmone excitatur. 641. *Non iudicet, aliquam determinatam perſonam ſibi maleficium intuliſſe.*

Immò dico, quòd Vexatus, etſi certè perſonam maleficam nouerit, nihil adhuc de hoc curet: quia ſi perfectè contra dęmonem munitus fuerit, Malefica nihil amplius mali poterit ei inferre; & factum citò euaneſcet: quia Eccleſiæ auctoritas ſuper omnes Maleficos, & ſuper totum infernum habet poteſtatem.

Quartò pro certo tenere debet Patiens, quòd in vexatos curando nulla differentia eſt: ſiue dęmon corpus per timorem: ſiue per maleficium: ſeu ob quamcumque aliam cauſam ingreſſus ſit: neque ſi maleficium ſit intrin- 642. *Digniſſimum ſcitu.*

 ſecum,

ſecum, aut extrinſecum, vel cuiuſcumq; generis: neque ſi dęmones ſint plures, vel etiam legiones, vel vnus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut antiqua: vel maleficiorum fuerint renouationes, aut confirmationes: neque ſi Energumeni fuerint aliàs exorcizati, necne. Neq; refert, ſi dęmones muti, vel loquaces ſint: terribiles, vel pacifici: maiores, vel minores: ſubditi, vel principes: legati, vel ſoluti. Et tandem vexationes qualitercumque, quomodocumque, & cuiuſcumque generis ſint, per Exorciſtam, Deo dante, omninò auferentur: nam auctoritati Eccleſiæ, & Patientis fidei tartareæ poteſtates ſunt ſubiectæ, & dęmones obſidentes ſine vlla difficultate omninò obedire compellentur. *Supra nu. 385.*

§. II.

643. *Inſtantia.* AT fortaſſe dicent aliqui, per experientiam agnitum eſſe, in curandis vexatis multas circa prędicta differentias eſſe, vt in Scriptoribus huius artis videri poteſt: vt puta quòd obſeſſus ex timore, quàm ex maleficio vexatus faciliùs curatur; & cum maiori difficultate plures, quàm pauciores eijciuntur dęmones; quod etiam rationi conſonum videtur.

Solutio. Reſpondetur, hanc falſam de huiuſmodi differentijs opinionem à diabolo introductam eſſe, vt difficilior curatio redderetur; ſed in veritate non ſic eſt: quia exiſtente vera, & perfecta in Vexato diſpoſitione, & auctoritate in Exorciſta, nulla prorſus curandi eſt difficultas. Sicut anima, quamuis peccatis innumerabilibus obnoxia fuerit, ſi verè fuerit diſpoſita, per abſolutionem vnicam ſubitò ab omnibus criminibus ſoluetur: ſic dicendum eſt in caſu noſtro.

Vnde autem difficultas oriatur: an ex parte Dei: vel ex parte Energumeni, aut miniſtri, infra, vbi *de dæmone obſiſtente* explicabitur.

§. III.

644. *Vexatus refrænare debet paſſiones.* QVintò Vexatus ſuas paſſiones refręnare debet, ſuumq; animum componere; ita vt in eo nulla concupiſcentiæ, odij, iræ, inuidiæ, maledicentiæ, triſtitiæ, diffidentiæ, deſperationis, aliarumq; paſſionum, quæ animum moleſtant, & dęmoni dant pabulum ad vexandum, turbatio inueniatur. Auferat ſingulariter melancholiam, & toto corde lętus in omnibus diuinæ voluntati ſe conformet; & ſic lectus, in quo cubat diabolus, erit ablatus.

645. *Vexatus quomodo poſſit per ſeipſum repellere vexationes diabolicas.* Supra nu. 192. Sextò Vexatus certò credere debet, (quod etiam experientia comprobabit) ſe diuino auxilio, quod nemini illud volenti deficit, ac fide, ac confidentia in Deum, quæ firma, & non hęſitans, nec vacillans eſſe debet, & liberi arbitrij actu adiutum, ſeipſo poſſe omnes diabolicas, etiam abſente Exorciſta, eijcere vexationes, in nomine Ieſu dęmoni pręcipiēdo, vt ab omni vexatione deſiſtat, ac totaliter à ſe recedat: quia hæc dęmones eijciendi poteſtas in nomine Ieſu, à Chriſto omnibus in ſe credentibus communicata eſt, Marci vlt. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine*

meo

meo dæmonia eijcient. Diabolus enim nullam intrinſecam, aut extrinſecam in corpore ſaltem grauem inferre poteſt vexationem ijs, qui actu in Deo maximè confidunt, quòd eos ab huiuſmodi vexatione ſit protecturus, ac preſeruaturus; ſed magìs minus in Deo confidentes, ac de eius protectione diuina magis diffidentes vexat: vt præter experientiam certam, colligitur etiam ex *c. Nec mirum*. §. *Magi ſunt*. 26. *q*. 5. *Hi permiſſu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minùs confidentium in Deo*. Cui adſtipulantur Iſidorus *lib*. 8. *Ethymolog*. *c*. 9. Burcardus *lib*. 10. *c*. 42. Iuo *p*. 11. *c*. 67. Panorm. *lib*. 8. *c*. 65. Supra nu. 66. Supra nu. 67.

Ex quo apparet, Vexatum ſæpiùs diuinum auxilium implorare debere, actus fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum inheſitantis ſepiſſimè elicere: hanc à Deo quotidie ſuppliciter petere; ac libero arbitrio vnà cum Dei gratia omnes tentationes, & illuſiones repellere diabolicas; quòd ſi quæ dico, Vexatus effecerit, ſuper ſe Dei auxilium experietur.

ARTICVLVS III.

De Probatione Vexati ante liberationem requiſita.

POſtquam Vexatus, vt obſeſſus, aut maleficiatus ſufficienter cognitus in his, quæ ad ſuam liberationem ſunt neceſſaria benè inſtructus fuerit, non debet Exorciſta ad liberationem ſubitò deuenire, niſi priùs, an verè ad liberationem ſufficienter diſpoſitus fuerit, comprobetur; idcircò alius additur actus, qui Vexati probatio nuncupatur. Tunc autem Obſeſſus perfectè erit probatus, quando Exorciſta in quatuor prædictis benè expertum eſſe, videlicet in ordine ad Deum, ad Exorciſtam, ad dæmonem, & ad ſeipſum, iudicabit. 646. *Probatio Vexati quænam ſit.*

QVÆSTIO I.

Quomodo Vexatus probandus ſit erga Deum.

REſpondetur, Energumenum tunc fore benè probatum erga Deum, cũ perfectè erga illum diſpoſitus fuerit: quia cùm totus liberationis effectus à Deo ſit expectandus, neceſſariò in Vexato perfecta prærequiritur diſpoſitio erga Deum, vt valeat liberari. Quæ diſpoſitio ab Exorciſta cognoſcetur, ſi Vexatus Primò in puritate conſcientiæ diſpoſitus fuerit, quæ Deo gratum reddit. Secundò in actu humilitatis, quæ eundem facit capacem gratiarum. Tertiò in actu confidentiæ, quæ Deum ad nos inclinat. 647. *Ex qbus Exorciſta cognoſcet Vexatum benè eſſe diſpoſitum erga Deum pro ſua liberatione.*

Primò in conſcientiæ puritate: ſi magìs nempe quàm priùs Sacramenta frequentet, & aliqua delicta, de quibus ab Exorciſta argutus fuit, emendauerit; & vitam ſuam ſuper viuendi modo ordinauerit; ideò ad probationem iſta vexato ſuggerere debet, ac ſuadere.

Secundò in humilitatis actu: ſi ſe liberatione indignum exiſtimet: ſi ſe aliorum commendet orationibus, vt ad liberationem iuuetur: ſi gratias

Deo de dæmonis ſubiectione, & de promiſſa liberationis gratia perſoluat.
Tertiò in confidentiæ actu: Si, Exorciſta de Dei bonitate, pietate, clementia, miſericordia, ac fidelitate, ac de liberationis gratia loquente, ipſe in vultu lætitiæ ſigna oſtẽdat, nulla dubia ponat, nullã difficultatem agnoſcat; ſed dæmonẽ illicò receſſurum, cùm vnicũ ab Exorciſta in nomine Ieſu præceptum aduerſus ipſum fuerit prolatum, firmiter arbitretur.

§. I.

648. *Interrogationes Vexato facienda ab Exorciſta, vt cognoſcat, an benè ſit diſpoſitus.*

AD maiorem nihilominus Vexati in iſtis probationem, Exorciſta practicè circa prædicta in ordine ad Deum inquirat: ſimiliter de loco, & tempore, in quibus vult liberari, vt ex ipſius reſponſione agnoſcat, an benè ſit probatus. Poterit autem vulgari idiomate de ſequentibus illum interrogare.

1. *Credi, che Iddio t'habbi mandato queſta diabolica veſſatione, acciò facci emendatione de tuoi peccati, e per l'auuenire t'affatichi per fuggire tutti i peccati; e viui più puramente, & attendi con più feruore à dar gloria à Dio, & al profitto dell'anima tua?* (Si reſponderit, quòd non: vel dubius fuerit in reſpondendo, non eſt benè probatus.) Si verò reſpõderit affirmatiuè, eſt probatus. Sed addat Exorciſta:

2. *Come hai diſpoſto, e determinato d'emẽdarti, e pfittar nel bene?* Si ſe nondum de hac re aliquid determinaſſe, ſed poſt liberationem, ſe determinaturum reſponderit, non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Firmiter decreui omnes peccandi occaſiones fugere; proximo meo benè facere; mala omnia culpæ deuitare; Sacramenta Eccleſiæ frequentare; opera miſericordiæ corporalia, ac ſpiritualia, & alia opera bona exercere: tunc eſt benè probatus.* Sed addat Exorciſta:

3. *Credi, che Iddio adeſſo ſubito ti poſſa liberare da qualſiuoglia obſeſſione, infeſtatione, maleficio, e veſſatione diabolica, ancorche tu foſſi poſſeduto da cento millia legioni de demonij?* Reſponſio affirmatiua eſt de fide; idcircò de hoc nulla debet eſſe dubitatio. Sed addat Exorciſta:

4. *Credi, che Iddio ſappia il modo, col qual immediatamente può ſubito ſcacciar da te il demonio, diſtruggere tutti i maleficij, e liberarti da qualſiuoglia diabolica veſſatione.* Reſponſio affirmatiua eſt de fide, ſicut prior: neq; de hoc vlla debet eſſe dubitatio. Sed Exorciſta ſequentem addat interrogationem, quæ omnium eſt principaliſſima:

5. *Credi, che Iddio vogli liberarti dalla poteſtà diabolica, e da qualſiuoglia veſſatione, che dal demonio ti poſſa eſſer cagionata nel tuo corpo?* Si de hoc dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affir-

matiuè

matiuè reſponderit, eſt probatus. Et tunc Exorciſta poteſt addere:

6. *Sopra di che appoggi queſta tua ſperanza, e confidenza d'eſſer liberato?* Si reſpondere neſciat; non eſt perfectè probatus. Si autem dixerit, *Confido diuina fretus miſericordia, pietate, ac fidelitate;* tunc eſt benè probatus. Sed addat Exorciſta:

7. *E quando credi, che Iddio ti vogli liberare dal demonio?* ſi reſponderit: *Me liberabit quando ſibi placuerit:* tunc addat Exorciſta:

8. *E quando penſi, che piacerà à Dio di liberarti? Hoggi, dimani, la ſettimana ſeguente, dopò vn'anno?* Si ſe neſcire reſponderit, non eſt benè probatus: Si verò dixerit: *Hodiè, immediatè quòd tu R. Pater dæmoni præcipies, vt exeat, ſtatim ſine mora exibit, & ego ſanus fiam, ſi ſanitas fuerit mihi ſalutaris, vt ſpero:* tunc erit benè probatus. Adhuc Exorciſta poterit addere:

9. *In che luogo credi, che Iddio ti vogli liberare?* Si dubitet, & cogitet nunc de hoc, nunc de illo, puta neceſſarium eſſe Romam proficiſci dijudicet; vel ad S. Mariam Lauretanam; vel ad aliud celeberrimum templum; non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Deus me liberabit, vbicumque dæmoni præceperis, vt exeat; etiam hic: quia liberatio non dependet à loco:* erit benè probatus; ſed addat Exorciſta:

10. *Credi, che Iddio concorrerà con la ſua virtù infinita à ſcacciar il demonio da te, quando io come Miniſtro di Dio, e di S. Chieſa li comandarò nel nome di Giesù Chriſto, che ſubito da te ſi parta?* Si dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affirmatiuè reſponderit, dicens: *ita credo, ſi hæc liberatio fuerit mihi ſalutaris, ſicuti confido;* tunc eſt benè probatus.

QVÆSTIO II.

Quomodo probandus ſit Vexatus erga Exorciſtam.

PRobatus erit Vexatus in ordine ad illa, quæ ad Exorciſtam pertinent, quando de illo tantam fidem concipiet, quòd certò à Deo illius miniſterio ſecurè ſe liberandum fore ſperabit. Hoc autem ex tribus poterit cognoſcere Exorciſta. 649. *Ex quibus Vexatus cognoſcatur benè probatus erga Exorciſtam.*

Primò ſi patiens Exorciſtæ reuerentiam exhibeat: vel in aliquo illum contemnat: vel ei gratias de laboribus pro ipſo aſſumptis perſoluat. Qui enim aliquod magnum beneficium ſperat ab vno, tāquam magnum, ac honore dignum illum reueretur. Qui autem aliquem contemnit: vel non curat de eo, vel nihil ſperat ab eo: & ſimiliter qui de beneficijs acceptis gratias agit, alia beneficia ſperat, ac meretur. Qui verò gratias non agit, aliud à Benefactore non prætendit.

Secūdò obſeruet Exorciſta, an obſeſſus ſecum de liberatione hilari vultu

tanquam de re certa, de loco, modo, & tempore eiuſdem loquatur. De his enim libenter loquimur, quæ amamus, ac deſideramus.

Obſeruet etiam, an liberari petat, & quo deſiderio, & inſtantia. Item ſi, dum obuius eſt illi Exorciſta, ad eius aduentum lætitiæ ſigna, quæ ex bono ſperatò oriri ſolent, oſtendat.

Tertiò obſeruet, an dæmones taliter Exorciſtæ ſint ſubiecti, quòd in omnibus ſine vlla contradictione, vel mora citò obediant: Ex quo Vexatus fidem concipit, eos etiam vltimo præcepto expulſiuo obedientiam præſtituros. Quare ad maiorem conceptæ fidei de ſua liberatione confirmationem, Exorciſta dæmoni præcipere poterit, vt aliquam leuem in patiente cauſet vexationem: deinde ei præcipere, vt à tali vexatione deſiſtat, vt ſic Vexatus obedientiam, quam dæmon Exorciſtæ præſtat, clarè agnoſcat. Quæ præcepta ſemper in nomine Ieſu, vel in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti fieri debent; & regulariter idiomate materno ipſius Patientis. Vnde ſi dęmon ſtatim Exorciſtæ obedit, ſignum eſt, quòd Vexatus eſt benè probatus: Si verò non obedit, non eſt benè probatus.

Poterit autem ipſum Vexatum ſic interrogare.

Interrogationes faciendæ ab Exorciſta.

1. *Credi, che io ſia Miniſtro publico di S. Chieſa da eſſa deputato à ſcacciare i demonij da corpi humani, e da tutte le coſe ſpettanti à gli huomini?*

2. *Credi, che da Dio, e da Santa Madre Chieſa mi ſia ſtata conceſſa queſta autorità, di poter nel nome di Dio ſcacciar i demoni come ſopra?*

3. *Credi, che, ſe io adeſſo comandarò al demonio, che ti poſſede, è tormenta, che ſi parti da te, e non ti dia per l'auuenire più moleſtia alcuna, egli ſarà da Dio conſtretto ad obedirmi?* Si in reſpondendo dubius fuerit, & aliquam difficultatem poſuerit, non eſt benè probatus. Si autem hilari fronte dixerit: *Sic vtique ego credo, ſi talis expulſio fuerit mihi ſalutaris, vti firmiter ſpero:* tunc ritè probatus erit.

QVÆSTIO III.

Quomodo Vexatus probandus ſit aduerſus dæmonem.

651. *Quænam obſeruanda ſint ab Exorciſta, vt cognoſcat Vexatum eſſe benè diſpoſitum contra dæmonē.*

RESpondetur, Vexatum tunc dici aduerſus dæmonem, benè probatum, cùm diuina protectione fretus, illum ampliùs non timet: cùm illum contemnit: cùm ſibi præcipienti ei, ne vexet, ſtatim obedientiam præſtat. Nam ſicut dæmon, cū ob Vexati diffidentiā de diuina protectione poteſtatem ſuper illum acquiſierat, per vexationem illum affligebat, ac contemnebat, ac tanquam tyrannus ſibi ab eo obediri volebat: ſic è contra, quando Vexatus diuino ſuffultus auxilio ampliùs dæmonem non timet;

ſed

ſed totam in Deo ſuam collocat fiduciam; tunc non ita arctè ſub poteſtate dæmonis detinetur. Et cùm dæmonem cōtemnit, non vexatur; Et cùm pręcipit, ne vexet, ſtatim vexare ceſſat: & tunc non eſt difficile etiam illum à corpore expellere: Ideò ad eius probationem tria prædicta obſeruabit:

Primò, Si Vexatus timens dęmonem animo deficiat, ac de diuina protectione diffidat: Si habens maleficiorum timorem, remedia ſpiritualia non quærat: Si ad minimos timores contremiſcat: Si ſolus ambulare in cubiculis timeat, alijsq; in locis domus ſolitarijs. Quibus exiſtentibus, non eſt benè probatus; cùm timor diabolicus non fuerit adhuc per maximam in Deum confidentiam perfectè euacuatus. 652.

Secundò, Si Vexatus dæmonem contemnat, ac derideat: ſi, quaſi eum nihili faciens, cùm de eius poteſtate eſt ſermo, rideat: Si de tentatione, ac ſuggeſtione eius non curet; imò nec illi attendat: tunc benè probatus erit.

Tertiò, Si Vexatus imperium non habeat ſuper dæmones: Si ſtatim vexationem, cùm venerit, non reijciat: Si ſibi ab Exorciſta imperato, vt aliquid dęmoni pręcipiat, ille vel præcipere timeat: vel præcipiens, à dæmone non obediatur, non eſt benè probatus. Oportet enim, vt non ſolùm dæmonem Exorciſtæ per ſe præcipienti; ſed etiam ipſi Vexato pręcipienti per fidē in nomine Ieſu obedire teneri firmiter credat: cùm hæc pręcipiendi poteſtas in nomine Ieſu à Chriſto cuilibet in ſe credenti, ac confidenti, vt ſæpiùs dictum eſt, ſit conceſſa. Quare Exorciſta, vt iſtorum habeat probationem, ſubtiliter, diligenter, & artificiosè ſuper dictis punctis Vexatum interroget, & omnia, quæ dicit, modumq; ipſum loquendi, & explicandi benè attendat.

QVÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus probandus ſit in ordine ad ſeipſum.

Reſpondetur, Vexatum eſſe benè probatum in ordine ad ſeipſum, & ad liberationem benè diſpoſitum, quando in eo, quæ ſequuntur, reperiuntur. 653.

Ex quibus cognoſcatur Vexatus eſſe benè probatus in ordine ad ſeipsū.

Primò, cùm mens eius eſt tranquilla, conſcientia quieta, intellectus non confuſus, ſed clarus, imaginatio non turbata, nec varijs agitata imaginibus; ſed benè diſpoſita, locutio libera, & omnes potētiæ ſenſitiuæ nō impeditæ. Hoc tamen eſt intelligendum, quando contrarij effectus à natura, ſeu à naturali infirmitate non prodirent. In quo nihilominus cautè eſt procedendum: cùm multoties, quæ cauſa apparet naturalis, in Vexato diaboli ſit deceptio.

Secundò, cùm Vexatus ſuæ liberationis maximum habet deſiderium; propterea ſæpiùs humiliter, ac ſuppliciter ab Exorciſta petit liberari. Sed non ſufficit deſiderium, ſicut nec ſpes quæcumq; eſt ſufficiens; ſed firmiſſima fides requiritur, ac confidentia ſine vlla hæſitatione, qua credat Deum pro ſua infinita bonitate, & clementia, pro veritate verbi ſui, ideſt pro ſua fidelitate ad præceptum Exorciſtæ ſui miniſtri infallibiliter dæmonē expulſurum,

ſurum, ſi expulſio fuerit ſalutaris: ſicuti ſperat, ac confidit. Sæpiùs ergo cum Exorciſta, an hoc firmiter credat: vel an dubitet, interrogare non deſiſtat.

Tertiò, cùm ad inuocationem Sanctiſſimi Nominis Ieſu, (ab ipſo Vexato pollice crucis ✠ ſigno formato ſuper corporis partem à dæmone vexatã) ſtatim dæmon vexare ceſſat, ac ſine mora ab illa parte recedit, ſignum eſt Vexatum eſſe benè probatum.

§. I.

654. *Ordo ſeruandus ab Exorciſta poſt habitas probationes.*

HAbitis ab Exorciſta de Vexato præmiſſis probationibus, præcipiat illi, vt genuflexus ante imaginem Crucifixi, corde, & ore ſimul formet, & clarè, ac diſtinctè ſuorum peccatorum deteſtationis actum emittat; ex totis præcordijs doleat, humiliter veniam petat; Deo proteſtetur, ſe imposterum velle Deum toto corde, tota anima, tota mente, ac totis viribus amare; ſe indignum ad aliquod à Deo beneficium recipiendum fateatur; ſeipſumq; pro eius amore quicquid ſecundùm beneplacitum voluntatis eius fuerit, ad patiendum offerat. Veruntamen quia ex ſigni voluntate nouit, Deum à ſuis fidelibus in cunctis tribulationibus, ac neceſſitatibus inuocari velle; ideò diuina eius bonitate, ac clementia fretus, ac confiſus confidenter à Deo ſuam expoſtulet liberationem, ac tandem dæmonem cõtemnat, illiq; ipſemet præcipiat, vt in nomine Ieſu totaliter à ſe recedat. Quæ omnia proferat in lingua ſua materna. Interim obſeruet Exorciſta, an Vexatus magno affectu, ac deuotione illa proferat: quia ſi tepidè ac remiſsè, adhuc nõ eſſet benè probatus. Poterit autem obſeſſus, ſi legere ſciuerit, infraſcripta formula, vel alia ſimili vti. Si autem legere neſcierit, ipſe Exorciſta ei dictet illam, vel aliam ſimilem de verbo ad verbum.

655. Hic autem aduertat Lector, quòd ſequens, ſicut omnes aliæ ſubſequentes orationum formulæ idiomate vulgari ponuntur, vt linguæ latinæ ignari, quæ dicunt intelligentes, deuotiùs proferant. Enunciantur verò ſecundùm communem loquendi Lombardorum vſum, qui perſonam honorabilem, ac venerabilem alloquentes in ſecunda perſona, nõ vtuntur numero ſingulari, puta dicendo: *Ti prego mio Dio, che tu vogli concedermi queſta gratia:* Sed numero plurali dicendo: *Signor mio Dio, vi prego vogliate concedermi queſta gratia.* Vel loquuntur in tertia perſona dicentes: *Prego la Maeſtà voſtra, che voglia concedermi queſta gratia.* Vnuſquiſque ergo illas proferat ſecundùm vſum ſuæ maternæ linguæ, & prout deuotio magis illũ excitabit.

Oratione à Giesù Chriſto per eſſere dalla tirannia del demonio, e da ſuoi maleficij liberato.

656. SIgnor mio Giesù Chriſto, eccomi io N. viliſſimo ſeruo voſtro proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, conoſco, e confeſſo, che ſon ſtato ingrato à voi mio Dio Creatore, e Redentore:

poiche

poiche in vece di ringratiarui per tanti beneficij, e fauori da voi riceuuti, v'hò offeſo grauemente con tanti miei peccati, per i quali non merito di riceuere dalla Maeſtà voſtra gratia alcuna; & in particolare mi conoſco indegno d'eſſere liberato dalla poteſtà del demonio, che ſuole in varij modi tormentarmi. Mà è però vero ancora, che hora di tutti i peccati commeſſi tutto il tempo della vita mia me n'accuſo, e me ne pento, e di tutto cuore li deteſto per eſſer offeſa fatta à voi mio Dio, che meritate d'eſſere amato ſoprà tutte le coſe: E mi proteſto, che per l'auuenire non vi voglio più offendere con l'aiuto voſtro; mà vi voglio amare, e ſeruire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie ſorze; & affaticarmi, che da altri ancora ſiate amato, e ſeruito; & in penitenza de miei peccati m'offero prontamente ad'adempire quelle mortificationi, che da Padri ſpirituali, e da miei maggiori mi verranno impoſte. Anzi m'offero di patire queſta veſſatione diabolica, e qualſiuoglia tormẽto, e la morte iſteſſa, quando così fuſſe il voſtro diuin volere. Mà perche conoſco, che voi ſete Dio non ſolo onnipotente, giuſtiſſimo, e ſapientiſſimo; mà pietoſiſſimo, benigniſſimo, clementiſſimo, e liberaliſſimo, prontiſſimo à perdonare à peccatori, mentre con cuor ſincero, pentiti de loro peccati à voi ricorrono humilmente d'eſſi chiedendoui perdono; e promettete di ſoccorrere tutti quelli, che'n voi confidano, anzi di liberarli dal demonio iſteſſo: pertanto eccomi confidato nella voſtra gran bontà, e miſericordia, e nella fedeltà nel mantenere le promeſſe voſtre, humilmente vi prego, e ſupplico per la grandezza della voſtra pietà, e clemenza; per la verità della parola voſtra, che non può mancare; per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo Nome; per l'efficacia della voſtra Sacratiſſima Paſſione; per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de Santi N.N. miei deuoti, vogliate hor'hora liberarmi dal demonio voſtro nemico, ſiche non habbia più poteſtà per l'auuenire di moleſtarmi in modo alcuno, nè intrinſecamente, nè eſtrinſecamente, nè per ſe ſteſſo, nè per mezzo de Malefici, ò altri ſuoi miniſtri: mà dalla vo-

ſtra

ſtra virtù infinita ſia cōſtretto à pigliar bando da me, e diſtruggere qualſiuoglia maleficio, ò fattura, che contro di me habbia operato: acciò riceuendo hor'io queſta gratia, habbia maggior motiuo di ringratiare la Maeſtà voſtra, d'ammirare, e lodare la grandezza infinita della bontà voſtra, & infallibilità della parola voſtra, e glorificare il voſtro Santiſſimo Nome. Amen.

Deinde ſtatim idem Vexatus ſubiungat ſequentem deteſtationis actum.

Atto di deteſtatione da farſi dall'obſeſſo, per ſcacciar da ſe lontano il demonio.

657. ET u diauolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Signore, con che autorità preſumi di voler poſſedere più queſto mio corpo, e moleſtarmi in modo alcuno adeſſo che in Giesù Chriſto hò poſto la mia confidenza; però io non voglio, che tu ſtij più in queſto mio corpo; mà nel nome di Giesù Chriſto ti comando, ch'al precetto, che ti farà queſto Reuer. Padre Eſſorciſta miniſtro di Giesù Chriſto, e di Santa Chieſa, ſubito ſenza alcuna dimora da me ti parti, e per l'auuenire non habbi più poteſtà di trauagliarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler viuere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Giesù.

Si prædictos actus Vexatus maximo affectu, ac deuotione elicuerit, ac ſine vlla hæſitatione reprehenſibili ſe liberandum fore crediderit, Exorciſta ad præceptum expulſiuum, de quo infra *num.* 744. poterit deuenire.

Cap. IV.

De Remedijs particularibus pro Dæmone coercendo.

658. *Dæmon coercēdus eſt obiurgatione, & præcepto.* VEre ex vtraque parte acutiſſimus eſt verbi Dei gladius pro obſeſſo ad ſuam liberationem præparando, dum per inſtructionem, ac probationem ex vna parte ab eo remediorum ſpiritualium ignorantia abſcinditur; ex altera diffidentia de Dei bonitate, ac liberalitate reſecatur; ſed acutiſſimus eſt etiam ex vtraque parte, dum Exorciſta tum Obiurgatione, tum præcepto vtitur

Pro

Pro dæmone coercendo
- Obſidente, ſeu Ingrediente.
- Poſſidente, ſeu Exiſtente.
- Obſiſtente, ſeu Renitente.
- Fugiente, ſeu Exeunte.
- Tentante ſuum regreſſum.
- Repetente, ſeu Reuertente.
- Infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.

Quod ſequentibus articulis palam fiet.

ARTICVLVS I.

De Obiurgatione, & Præcepto.

Obiurgatio *eſt operationum dæmonis reprehenſio, quæ eius ſuperbiam coercet, & impedit, ne actu ita acriter Vexatum tentet, & affligat*: vt ſupra demonſtrauimus *num.* 355. Quę quidem maximam efficaciam habet, ſi aduerſus dæmonem non legendo, ſed ſonora, ac increpatoria, & aſpera voce ab Exorciſta ſedente, capite cooperto, minaci vultu, ac maieſtate terribili ad dæmonem increpandum, ac contemnendum, verba, & intentionem actualem dirigente exerceatur. Nam dæmon, qui eſt purus ſpiritus, non puris verbis; ſed ſpiritus, ac verbi Dei gladio eſt coercendus, & exterminandus. De quo gladio loquitur Paulus Epheſ. 6. dicens: *In omnibus ſumentes ſcutum fidei: in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere: & galeam ſalutis aſſumite, & gladium ſpiritus (quod eſt verbum Dei.)* 659. *Obiurgatio ad dæmonem quomodo ſit faciẽda.*

Tunc autem Exorciſta iubeat in nomine Ieſu, vt dæmon ante pedes eius Obſeſſum demiſſo capite genuflectere faciat: & ſi expediens iudicauerit, pede obſeſſi caput, ſed leuiter, ac breui tempore conculcare poteſt, dæmoni obijciendo quæ ſequuntur ad ipſius ſuperbiam deprimendam.

§. I.

Dic maledicte dæmon ſerpens tortuoſe, cognoſcis Deum eſſe? 660. *Obiurgationes aptiſſimæ ad dæmonis ſuperbiam deprimẽdam.*

Cognoſcis te eſſe creaturam Dei poſitam ſub potenti manu Dei?

Cognoſcis te eſſe creatum multis illuſtratum donis; ſed ob ſuperbiam tuã omnia gratuita amiſiſſe, & in naturalibus quoad praxim vulneratum, & infirmatum eſſe?

Cognoſcis te eſſe à ſedibus Paradiſi, vt Angelum apoſtatã, ac rebellem deiectum, ita vt non poſſis ampliùs acquirere gratiam Dei?

Cognoſcis nos homines, etſi peccatores ſimus, maximam tamen

tamen diuino auxilio poſſe acquirere gratiam, ac cæleſti fieri dignos beatitudine?

Cognoſcis Chriſtum eſſe verè filium Dei, & eſſe caput Catholicæ Eccleſiæ?

Cognoſcis Chriſtum per ſuam Sacratiſſimam Paſſionem, mortem, ac reſurrectionem tibi omnem abſtuliſſe poteſtatem hominibus nocendi in anima, & in corpore pro omnibus his, quos Deus vult protegere; & maximè pro ijs, qui in eo ſuam conſtituunt fiduciam?

Cognoſcis per Paſſionem Chriſti datam eſſe virtutem, & efficaciam Sanctiſſimo Nomini Ieſu, vt quicumque fiducialiter illud inuocauerit, ab omnibus tuis maleficijs, fallacijs, & machinamentis liberetur, ac præſeruetur?

Cognoſcis Chriſtum dediſſe poteſtatem Eccleſiæ dæmones eijciendi in nomine eius?

Cognoſcis me, etſi peccator ſim, tamen verum eſſe miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ, & conſequenter plenam habere poteſtatem dæmones eijciendi à corporibus humanis, & ab his, quæ ad homines ſpectant?

Quomodo igitur poteris contra ſtimulum calcitrare?

§. II.

661. Poterit autem Exorciſta poſt vnamquamque interrogationem dæmoni præcipere, vt reſpondeat dicendo:

Sic precipio tibi dæmon in nomine Ieſu, vt reſpondeas, & dicas veritatem.

Nam eſto, quòd dæmon ſe non cognoſcere, quid dicat, reſponderet; poſſet Exorciſta ex illius reſponſione, illum magìs, ac magìs obiurgandi, & increpandi occaſionem deſumere, ſic dicendo:

Si tu hæc non cognoſcis, quia ſtatus tui oblitus ſtultus factus es: vel quia malignus es, eos nõ vis cognoſcere: ego, qui Chriſti miniſter ſum, & Eccleſiæ, & ſacrarum litterarum non ignarus, hæc omnia per fidem optimè noui, ac per ſtudium diuinæ Scripturæ, per Canones, & Sanctiones Eccleſiaſticas, & Sanctorum Patrum teſtimonia, ſaltem mediocriter intellexi. *Obiurgatio.*

Sic Exorciſta ſuas interrogationes proſequatur. Nihilominus regulariter, ſi Exorciſta rectè ſuo munere fungatur, ad huiuſmodi interrogationes

dæmon

dæmon à virtute diuina veritatem fateri, vt pluries ego experientia didici, compelletur. Ratio eſt: quia hæc omnia directè ad liberationem ordinantur, quibus dæmon conuincitur, & conuictus vires amittit, ne tentare obſeſſum, & ab his, quæ credenda docet Exorciſta, illum auertere non ita efficaciter, & aſſiduè valeat. Sed huiuſmodi interrogationes Exorciſta vulgari idiomate formare poterit, vt & obſeſſus, & aſtantes intelligentes, quæ dicit Exorciſta, magis, ac magis ad deuotionem, ac fiduciam excitentur. Nec eſt neceſſe, dæmoni præcipere, vt reſpondeat, quando illum ſuper obſeſſi linguæ vſum poteſtatem habere non conſtat: ſed tunc illum increpare, & obiurgare modo prædicto ſufficiet: nam ſemper dæmon (ſi præſens ſit in corpore) obiurgationes, & interrogationes perfectè intelligit; licèt non ſemper poteſtatem habeat reſpondendi.

Conuicto ergo dæmone circa prędicta, Exorciſta ſubiungere, ac concludere debet.

Cum igitur ego ſim miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, à Deo, & ab Eccleſia vt iudex delegatus contra te conſtitutus, vt ex corpore eorum, qui ad Chriſtum, & ad Eccleſiam confugiunt, te expellam, intendo, & volo mea vti auctoritate, nunc à corpore iſtius creaturæ Dei te expellendo, ac propulſando, ita quòd ampliùs ad eam accedere non præſumas: nec poteris ſubterfugere, quin ſtatim, ac feſtinanter meis obtemperes mandatis. *Manifeſtatio auctoritatis.*

§. III.

De Præcepto.

PRæceptum *eſt ordinatio, ſeu mandatum, quo efficaciter aſtringitur dæmon virtute diuina ad Exorciſtæ, vt miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ præſtandam obedientiam.* 662. *Præceptũ quid ſit.*

Omnia autem præcepta, quæ ſecundùm hanc artem regulariter fieri poſſunt, ad quinque genera præceptorum reduci poſſunt. *Et quotuplex.*

Primi generis præcepta communia ſunt, quibus Exorciſta in quacumque neceſſitate vtitur, cùm dæmonem vult compellere ad aliquid agendum; vel ab aliqua actione ceſſandum; vel ad aliquibus interrogationibus reſpondendum. Poteſt autem regulariter formari ſequenti modo:

Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſię in nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi dæmon, vt facias hoc, vel illud, &c. nec impedias obſeſſum, quin liberè ad me accedat; & ſine vllo impedimento loquatur; & hæc ſimilia. *Præceptum commune.*

Secundi generis præcepta probatiua dicuntur, quibus Exorciſta ad probandum, an aliquis ſit imaginariè; aut fictè; vel verè, ac realiter vexatus vtitur: quod ſub conditione ſequenti modo formari poteſt: 663.

Ego

Præceptum probatiuum. Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti præcipio vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) vt ſtatis detis mihi aliquod ſignum euidẽs, ac certum præſentiæ veſtræ, cauſando in hac creatura coram me aliquem ex illis doloribus, quos priùs me abſente efficere in ea ſoliti eratis.

In hoc autem præceptorum genere ea, quæ habentur ſupra *num. 620.* nec non monita tradita *nu. 366. & ſequent.* & 375. *& ſeqq.* obſeruabit.

§. IV.

664. TErtij generis pręcepta in ordine ad liberationem, ad vexationem tollendam ordinantur, & Lenitiua dicuntur, quæ fieri debent, quando Energumenus actualiter vexatur, ad tollendas vexationes, dicendo:

Præceptum lenitiuum. Ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio vobis dæmones, qui vexatis hanc creaturam Dei, vt ſtatim deſinatis nocere ei: nec habeatis poteſtatem impediendi ſenſus eius, ſiue exteriores, ſiue interiores; ita vt attentè, & quietè ſine vlla perturbationé meas poſſit audire, ac percipere inſtructiones.

Quãdo ſint faciendum. Hæc, quotieſcunque Energumenus perturbatur à dæmone, præcepta fieri debent: quia numquã dæmones Energumeno aliquod malũ inferre, eſt permittendum, niſi hoc Exorciſta ex induſtria præciperet; vt mox dicetur *nu. ſequenti*. Semper tamen breuis præcedere debet inſtructio, nempe vt Vexatus fidei actus eliciat, credendo Exorciſtam Chriſti, & Eccleſiæ verum eſſe miniſtrum: & quòd Deus per eius præcepta ad obedientiam ſibi præſtandam dæmonem compellet; ita vt dæmon non poterit, ei vt miniſtro Dei non obedire. Nam ſine iſtis fidei actibus dæmon difficillimè obediet Exorciſtæ. Illis verò præcedentibus, vel concomitantibus ſemper obediet. Non dico tamen, quòd ſingulis præceptis inſtructio præponi debeat; ſed ſingulis actibus, & Exorciſmis, & illis præceptis, in quibus aliquãdo dæmon aliquam ad obediendum difficultatem præbet; ſicut & præceptis illius generis, cuius amplius non facta fuere: & quando etiam Vexatum ad credendum, quod eſt præcipiendum, perfectè eſſe diſpoſitum, non clarè conſtaret.

§. V.

665. *Præcepta inſtructiua quænam ſint.* QVarti generis præcepta Inſtructiua dicuntur, quæ ſcilicet ad oſtendendam dæmonis obedientiam ei imponuntur: quæ in omni cõiuratiõnis actu ſunt præponenda, vt Vexatus dæmonum vilitatem, ac debilitatem videas, qui taliter ſubijciuntur præcepto, vt non poſſint vllo modo

modo reniti, ad credendum, ac confidendum excitetur, & quòd etiam ad vltimum præceptum obedient expulſiuum, quando Exorciſta eis præcipiet, vt ab eo totaliter recedant. Quare Exorciſta dęmonibus pręcipiat, vt & ipſimet Vexato obedientiam pręſtare non recuſent. Et tunc Vexatus dęmoni aliquid pręcipiat, credens, quòd ſibi dęmon procertò obediet, vt dicendo.

Nel nome di Giesù Christo ti comando, ò diauolo maladetto, che tù ti parti ſubito dal mio ſtomaco, dalla mia teſtà, dalle mie gambe, è da quella parte, nella quale hora mi tormenti. — *Quomodo facienda.*

Interim pollice crucis ✠ ſignum ſuper vexatam partem formando, Exorciſta ſimiliter in nomine Ieſu huiuſmodi præcepta ſiue latino, ſiue vulgari idiomate, prout expediens iudicauerit, formet, eo modo, quo dictum eſt ſupra *num. 369.* Formulæ autem erunt huiuſmodi:

Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi dęmon, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, vt ſtatim coram me in terram proſternas hanc creaturam, ſine vllo tamen nocumento ipſius. Iterum præcipio tibi dæmon in nomine Ieſu, vt facias illam ſurgere. — *Varia præcepta inſtructiua.*

Item in nomine Ieſu præcipio tibi dæmon, vt facias lugere hanc creaturam me præſente, ſicut faciebas me abſente. Iterũ præcipio tibi, vt ceſſes, nec facias eam lugere.

Item in nomine Ieſu præcipio tibi, vt venias ad guttur, & leuiter more ſolito eam torqueas. Iterum præcipio tibi, vt recedas à gutture.

Hæc & alia huiuſmodi præcepta poterit Exorciſta formare priùs dæmoni præcipiendo, vt aliquam, vel aliquas ex conſuetis vexationibus cauſet; quibus cauſatis, ſtatim præcipere debet, vt deſiſtat. Hæc namq; præcepta ad concipiendam (vt annui) maiorem fidei efficaciam, & ad reuerendam auctoritatem Eccleſiæ fiunt: & ad Vexati ſpiritum roborandum. Videns enim Vexatus tantam præceptis Dei obedientiam præſtari, in fide ad ampliora credenda roboratur: magis Eccleſiam reueretur, per cuius miniſtrũ tot vidit mirabilia operari: lætatur etiam cor eius, quòd iam ſuppreſſas diabolicas tentationes inſpiciat, quibus taliter fuit vexatus, ac tentatus: & tandem in Dei laudes prorumpet, cùm viderit, quòd dæmonibus, qui ei dominabantur, nunc tam liberè Exorciſta dominatur. Per huiuſmodi autem præcepta doceat Exorciſta, & Vexatum inſtruat, quòd dæmones etiam præceptis expulſiuis obedient: quia eſt eadem de omnibus ratio, ſi ipſe Patiens perfectè fuerit diſpoſitus. Et quòd etiam tunc exitum præcipere poſſet; ſed non expedit, donec ipſe Vexatus perfectè fuerit probatus. — *Ad quid deſeruiant.*

§. VI.

666. QVinti generis præcepta expulſiua dicuntur; & ſunt ea, quæ ad expulſionem dæmonum ſunt ordinata. Formulæ autem erunt huiuſmodi:

Præceptum expulſiuum.

Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ ea auctoritate, quam accepi à Chriſto Domino, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti, pręcipio vobis dęmones, ſi plures eſtis, vel tibi, ſi vnus es, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, & eam ſolitus es vexare, vt illicò exeas cum omnibus tuis ſocijs, ac recedas ab ea; nec amplius habeas poteſtatem nocendi ei die, vel nocte, nec illam diuexandi intrinſecè, vel extrinſecè; nec ei ſub quacumque figura, vel forma apparendi; nec perturbandi vllo modo. Exeas igitur illicò ſpiritus immunde: ſic enim pręcipio tibi, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Alia huiuſmodi præcepta expulſiua in ſequentibus articulis ſuo loco diſponentur.

Præceptum expulſiuum quãdo ſit faciendũ.

Hæc præcepta expulſiua numquam fieri debent, niſi cùm Obſeſſus ad ſuam liberationem perfectè diſpoſitus fuerit, atq; probatus. Cùm enim ſecundùm hanc artem omnibus preceptis punctualiter ſit à dæmonibus obediendum, expulſiuum pręceptum faciendum non eſt, niſi quando dęmones verè, ac realiter exire debent, quod erit, quando Patiens perfectè diſpoſitus fuerit ſecundùm inſtructionem ſuprapoſitam, ac probationem *capite præcedenti* aſſignatam. Nam ante inſtructionem, ac probationem ad quid dęmonibus, vt exeant, pręcipere valebit, ſi (vt probabile eſt) obedientiam non præſtabunt? Immò Vexatus, cùm non ſufficienter diſpoſitus ſit, debilitatur in fide: & fortaſse non ampliùs, vel ſaltem difficillimè credet, dæmones exituros: ſic ei potiùs præceptum inferet nocumentum. Si autem dæmones obedient, hoc forſitan propter maximam fidem, ac ſanctitatem Exorciſtæ præſtabunt; quia cùm Vexatus non eſt adhuc perfectè ſuper reſiſtentijs faciendis inſtructus, dæmones facilè in domum, vnde exierunt, reuertentur. Quare præceptum expulſiuum duntaxat faciendum erit, quando Vexatus de omnibus perfectè inſtructus fuerit, ac dæmones ad plenam, & exactam obedientiam præſtandam fuerint redacti.

ARTICVLVS II.

De dæmone Obſidente, aut Ingrediente.

667. *Obſeſſi communiter dicuntur poſſeſſi à dæmone.*

QVamuis ſecundùm communem loquendi vſum quicumque ſunt à dæmone poſſeſſi, etiam obſeſſi dicantur: & obſeſſi omnes poſſeſſi vocen-

vocentur, & Energumeni; in rigore tamen, & ſecundùm vocabuli proprietatem valde inter ſe differunt. Nam obſeſſi propriè ſunt illi, in quibus dęmon non eſt; ſed tamen ab eo extrà exiſtente vexantur, & affliguntur: vt oſtendit in quadam reuelatione, ac viſione Beata Hildegardis *lib. ſuarum Reuelationum* relata à Delrio *lib. 3. Diſquiſ. Magic. par. 1. quæſt. 4. ſect. 7.* *Obſeſſi propriè quinam ſint.*

Poſſeſſi verò è contra ſunt illi, in quorum corpore dæmon non tanquam forma informans, neque tanquam pars eius exiſtit; ſed tantùm vt aſſiſtens loco, vel eis vt inſtrumento organico vſurus. Conſtat à ſimili: Sicut Ciuitas, quæ ab hoſtibus obſidetur, etſi ab eis valde moleſtetur; non tamen ab eis poſſideri dicitur, donec illam ingreſſi eidem dominentur, ac pro voto ſuo omnia, quæ in illa ſunt, diſponant, & adminiſtrent: Sic dæmones, dum in humanum nondum ingreſſi ſunt corpus, nec in illo manere à Deo permittitur, non illud poſſidere dicuntur, ſed obſidere. Dæmone verò corpus ingreſſo, ac poſſidente, poſſeſſi dicuntur, vel Energumeni, vt infra *nu. 686.* *Poſſeſſi qui.*

Dęmoniaci verò vocantur, prout ſub dæmonis poteſtate ſunt conſtituti. *Varia eorum nomina.*

Arreptitij dicuntur, quatenus à dæmone rapiuntur, ſeu arripiuntur.

Pythonici, ſeu pythones, quando in corpore ſpiritum habent diuinantẽ.

Lunatici quatenus duntaxat in punctis vel creſcentis, vel decreſcentis Lunæ diuexantur.

Vexati dicuntur communiter propter tormenta, quibus à dæmone afficiuntur.

Maleficiati, Facturati, Maliati propriè dicuntur, quando dæmones per maleficia, nempe cooperantibus maleficis, corpora ſunt ingreſſi: ſecundùm aliquos verò quando dæmon non pręſentialiter; ſed tantùm poteſtatiuè in corpore exiſtit.

Faſcinati, quando vexati ad aliquid cogi videntur.

Habentes infirmitatis ſpiritum ob varias infirmitates à dæmonibus cauſatas; & alijs huiuſmodi multis nominibus, licèt eſſentialiter idem ſignificent, appellantur.

Quas autem moleſtias dæmones homines obſidentes illis inferre conſueuerint, iam latiſſimè ſupra explicatum eſt *à num. 72. incluſiuè vſq; ad* 82. *excluſiuè*. Similiter quot modis humana corpora ingrediantur, iam clarè demonſtratum eſt *à num. 82. incluſiuè vſq; ad 90. excluſiuè*: nunc ergo remanet explicandum.

QVÆSTIO I.

Quomodo impetus dæmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi.

Reſpondetur, Obſeſſum, vt dæmonibus obſidentibus pro virili reſiſtere valeat, ne corpus eum extrinſecè diuexare valeant, & eò minus intrinſecè poſſidere, debere in ſequentibus actibus quàm maximè ſe exercere. 668. *Actus exercendi à Vexatis ad dæmonem repellendum.*

Primò ſuam quammaximè à peccatis conſcientiam immunem reddere debet, ab eiſque illam mundam pręſeruare, pro ſuo poſſe diuinum ad id implorando auxilium; quod faciet, frequenter ſua peccata confitendo, ac

Sup.num.575. Sup.num.581. ſacram deuotiſſimè Euchariſtiam frequentando. Nam ſi diabolus primò ac principaliter hominem ad peccatum, vt per ipſum ſuper eum pleniorem habeat facultatem, inducere nititur: recedendo à peccato, fundamentum omnium diabolicarum prętenſionum remouetur. Sacramenta quoq; maximum ad dęmoni reſiſtendum animæ robur pręſtant; hominemq; ad firmæ Sup. num. 66. & 198. fidei actus, ac fiduciæ in Deum eliciendos diſponunt, quibus diuino ſuffragante auxilio omnes dæmoniaci impetus euaneſcunt.

Secundò veros fidei firmæ ſæpiùs actus elicere debet, non ſolùm, quod Sancta Catholica, & Apoſtolica Romana Eccleſia credendum docet, credendo; ſed explicitè etiam, & in ſpeciali firmiter, & inhęſitanter credendo, Su.n.131.132. quòd Deus, quantum eſt ex parte ſua, eius vexationem non vult, ſi talis vexatio illi ſit nociua, vel ſaltem maius bonum impediat: immò ex parte ſua Sup. nu.398. Sup. nu.627. ſemper paratiſſimus eſt ad tollendam, ac repellendam talem vexationem ab eo, eumq; à quacumque diabolica infeſtatione pręſeruandum. Idcircò ſi perfectè in eius bonitate, ac tutiſſima ipſius protectione confiderit, dubio procul ab omni infeſtatione diabolica liberabitur, ac totaliter illæſus cuſtodietur. Nam hæc eſt vna ratio, ob quam Deus à Maleficis homines maleficijs vexari permittit: *vt qui hæc audiunt, vel vident, probentur; & appareat, qua fide ſint, vel deuotione erga Deum:* vt habetur c. Nec mirum. §. Si autem aliquis. 26. q. 5.

§. I.

669. *Modus repellendi viſiones imaginarias.* Sup. nu. 494. & ſequentib.

TErtiò, quando illę imaginariæ, vel corporales apparitiones, aut moleſtiæ in ſui corporis membris cauſantur, de quibus ſupra *num.* 72. *& ſequentibus*, Vexatus ſtatim ſub Dei poteſtate, ac protectione ſanctiſſimi Nominis Ieſu poſitum eſſe conſideret; dęmonemq; nullam habere nocendi facultatem ijs, qui in Deo omnem ſuam collocant fiduciam; ideoque ad Ieſum mentem ſuam eleuet, ipſumq; toto corde, & affectu inuocet, ſequentia, vel ſimilia verba iuxta ſuam maternam linguam ſæpiſſimè repetendo:

Atto di confidenza. Signor mio Gieſù Chriſto, voi ſete il mio protettore, e difenſore, difendetemi voi da queſti miei nemici per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſtea virili animo contra dęmones dicat:

Precetto eſpulſiuo. Fuggite ſpiriti ribelli del mio, e voſtro Dio, che così vi comando nel nome di Gieſù Chriſto: allontanateui da me, e nõ mi moleſtate: poiche io ſon poſto ſotto la protettione di Gieſù Chriſto.

Si Vexatus hęc præſtiterit, dæmones in fugam vertentur, nec amplius ei apparebunt: vel moleſtia ſaltem minùs graui eum afficient; & eò minùs corpus eius ingredi valebunt.

Poterit etiam dicere ſępiùs magno affectu illa Pſalmorũ verba ſuperiùs poſita *num.* 604. vel illam breuem orationem, quæ habetur *num.* 601. quæ omnia ſunt efficacia ad dęmoniacos impetus repellendos. Quar-

§. II.

QVartò conſiderare debet Vexatus, ac firmiter credere, diabolum eſſe viliſſimæ poteſtatis; ita vt eum poſſidere non poſſit, qui diuino fretus auxilio illum non timet, ac inuocatione Sanctiſſimi Nominis Ieſu eum repellit. Et ſi ſuggerat, quòd poteſt, potuit, & poterit, eum derideat, ipſi obijciendo, quæ dicta ſunt ſupra *num. 64. 65. & 66.* Et ſi ea, quæ aliàs fecit, ſuggerat, non curet: tunc enim ei reſiſtendi modum ignorabat; ideò corde, & animo roboretur contra ipſum: ac certiſſimè ſciat; quòd diabolus formica eſt facientibus ſe leonem, & leo facientibus ſe formicam: quòd videtur gygas, ſi eius verba attendantur, ſed vix pygmeus eſt, ſi veritas conſpiciatur. Hoc docuit S. Hermam Angelus eius Cuſtos *mandato* 7. vt habetur tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. *Diabolum,* ait, *ne timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla eſt. In quo autem non eſt virtus, is timendus non eſt: In quo verò eſt virtus glorioſa, is etiam timendus.* Et mandato 12. *Diabolus timorem facit; ſed timor illius vanus eſt. Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Vbi autem fundari debeat hæc fortitudo, ſtatim admonet dicens: *Diabolus non poteſt dominari in Dei ſeruos, qui ex totis præcordijs in Domino credunt.* Quod confirmat Lactantius Firmianus lib. 2. Diuin. Inſtit. *Nocent,* ait, *dæmones quidem, ſed ijs, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelſa non protegit.*

670. *Dæmon non timendus; ſed Deo eſt fidendum.*

§. III.

QVintò deuotiſſimè Beatiſſimam Virginem Genitricem Dei inuocet Mariam, vt latè docuimus *num. 506. & ſequentibus*; Nec non Sanctos Angelos Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, pręcipuè Angelum ſuum Cuſtodem, vt omnes ad inimicum communem conterendum proficiant, ſicut admonuimus ſupra à *num. 512. & ſequent.* Sic S. Hermam præfatus Angelus eius Cuſtos monuit *loco citato. Nolite,* inquit, *timere diabolum: quia in vobis poteſtatem non habet: Ego enim vobiſcum ſum nuncius pænitentiæ, qui dominor illius,* iuxta illud Pſalmi 90. *Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.* Pari modo ad Sanctos ſuos patronos, ac deuotos eſt confugiendum, vt & ipſi pro ipſo Vexato Deum (ſicut benè docuimus ſupra *num. 519. & ſequentibus)* deprecentur.

671. *Implorandum eſt auxilium Beatiſs. Virg. Angelorum, Sanctorum.*

Sextò fidei actus eliciat circa ea, quæ erga Deum, Exorciſtam, dæmonē, & ſeipſum credere debet, vt ſupra latè explicatum eſt *à num. 622. incluſiuè vſque ad num. 646. excluſiuè*; Ac præcipuè confidenter ſuam liberationem ſperare debet, ac pro certo tenere, quòd Deus ſine dubio cum Eccleſia concurret, quando per ſuum miniſtrum dæmoni ea, quæ ad Dei gloriam, animarum ſalutem, & corporum, ac dæmonum confuſionem ſunt ſpectantia, præceperit: Et quòd Exorciſtæ præcepta Dei præcepta ſunt, quibus, ſi obſeſſus in fide, ac confidentia in Deum perfectè fuerit probatus, dæmon obedientiam à Deo præſtare compelletur.

672. *Eliciendi ſunt actus fidei.*

§. IV.

673. *Quid agendum ſit ab Obſeſſo perfectè diſpoſito.*

SEptimò tandem Obſeſſus perfectè diſpoſitus ante Exorciſtæ pedes genuflexus, poſt orationem breuem ab Exorciſta, Obſeſſo, & aſtantibus humiliter, ac deuotiſſimè ad Deum, Beatiſſimam Virginem, Angelos, ac Sanctos profuſam, iuxta ordinem infra poſitum *num.* 740. corde, & ore ſimul actus fidei, ac confidentiæ in Deum; & actus deteſtationis aduerſus dæmonem iuxta formulas ſuperiùs poſitas *num.* 656. & 657. exerceat, quas ſi Obſeſſus legere neſciat, illi de verbo ad verbum Exorciſta ſuggerat, ſæpiùs inſtando, vt feruidè, humiliter, ac confidenter illas pronunciet.

His prolatis admoneat, ne aures diabolicis ſuggeſtionibus præbeat; ſed mentem ſuam ad Deum ibi præſentem, ac cor eius intuentem eleuet, ab eoq; ſuam liberationem depoſcat.

674. Pro infantibus autem, & alijs rationis vſu carentibus vtiliſſimum erit, prædicta à parentibus, vel eorum curam habentibus adimpleri.

Actu fidei, ac confidentiæ, nec non deteſtationis in dæmonem elicito, & explicato, tunc ſedeat Exorciſta, ac capite cooperto, ante pedes eius Obſeſſo genuflexo, iunctis manibus, demiſſo capite, vultu cernuo; cæteris aſtantibus genuflexis, cum maieſtate terribili contra dæmonem ſequentẽ exorciſmum, ſeu præceptum formet, ac pronunciet.

Exorciſmus, ſeu præceptum aduersùs dæmonem obſidentem, ſeu ingredientem.

675. *Præceptum expulſiuum.*

EGO N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita ab omnipotenti Deo, & à S. Matre Eccleſia eius Sponſa in ordine Exorciſtatus, In Nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio vobis dęmones nequiſſimi, quicumque, & quotcumq; eſtis, qui perturbatis hanc creaturam Dei, vt illicò, ac ſine vlla mora totaliter ab ea recedatis, nec ampliùs poteſtatem habeatis eam moleſtandi, perturbandi, vel inquietandi extrinſecè, vel intrinſecè: neq; intrandi corpus eius: nec apparendi ei ſub quacumq; forma, vel figura, ſeu imaginariè, ſeu corporaliter: nec perturbandi ſenſus eius interiores, ſiue exteriores: nec quocunque alio modo vexandi die, vel nocte. Fugite ergo ſpiritus rebelles: quia ſic præcipio vobis, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

676. Hoc præcepto, ſicut & præmiſſa inſtructione vti poterit Exorciſta etiam ad expellendos dęmones familiares, dictos, *Foletti*, præceptum in ſingulari, ſi vnicus fuerit dæmon, efformando.

QVÆ-

QVÆSTIO II.

Quomodo ſint coërcendi dæmones ſtriges obſidentes, & impedientes, ne Inquiſitoribus, ac Iudicibus veritatem fateantur.

Reſpondetur, cùm Magi, Malefici, ac Striges conſtituuntur, ac de fatenda ſuorum delictorum veritate iuridicè interrogantur à Iudicibus ſequentia ſeruanda eſſe, ne à dæmone impediri queant per maleficium taciturnitatis. 677. *Modus tollendi maleficium taciturnitatis in ſtrigibus cõſtituendis.*

Primò, dum miniſtri ſe ad reum torquendum parant, videtur optimum eſſe præcipere, vt interim alij ipſum expolient (ſi ſit mulier, expolietur ab alijs mulieribus, ſi vir à viris) antequam ad torturam ducatur, ne quid in veſtimentis maleficij lateat, & ſubucula benedicta iam ex intentione priùs ad hoc parata induatur: Ita docent Iacobus Sprenger, Henricus Inſtitor, & alij *in Malleo Malef. par. 3. quæſt.* 14. Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. in L. Etſi excepta. quæſt. 1. concl.* 15. & Delrius *lib. 5. Diſquiſ. Mag. ſect. 9. verſ. Secundò. fol. mihi* 705.

Secundò, capillos capitis, ac barbæ abradi; imò & per totũ corpus, etiam in partibus ſecretioribus iubere poſſunt depilari (ſi fęminæ ſint, à fęminis, ſi viri, à viris) & ſic inhoneſtas, ac verecundia cauetur, propter quam Inquiſitores Germani, Sprengerus, & alij hoc vti remedio non ſunt auſi, vt ipſimet, addentes alibi hoc eſſe in vſu, profitentur. *Tamen*, inquiunt, *in alijs regnis Inquiſitores talem per totum corpus abraſuram fieri mandant*: Ita Delrius lib. 5. Diſq. Magic. & Auctores Mallei. Vnde & Cumanus Inquiſitor inſinuauit hoc ipſis: quod anno elapſo (qui fuit 1485.) maleficas quadraginta vnam incinerari mandaſſet, omnibus per totum corpus abraſis. Et hoc in diſtrictu & Burbiæ Comitatu in confinibus Archiducis Auſtriæ verſus Mediolanum. 678. *Sunt depilãdi.*

In qua tonſura diligentiſſimè obſeruandum hoc eſt, ſi fiat duntaxat, ne maleficij ſigna corporis foraminibus inſerta lateant, vel crinibus inſperſa, ritè id fieri. Eademq; de cauſa, ne qua vnctio ſubeſſet, Delrius *loc. cit.* totum corpus aqua calida ſuadet priùs diligenter abluendum. At ſi tonſura ea opinione fieret, quòd per eam robur corporis, & animi fortitudo deficeret, exemplo Samſonis, in quo totum id diuina virtute contingebat; & etiã documento Apollonij Thyanæi, vt tradit Nicolaus Remigius *lib. 3. cap. 9. dæmonol.* hoc magicum, & ſuperſtitioſum eſſe, vtpotè dæmonis operum Dei vbique improbi æmulatoris commentum, vt ſub ſpecioſo velamine homines illaqueet, nemini mediocriter ſcienti eſt ambigendum. 679. *Cauenda ſuperſtitio.*

§. I.

Tertiò omnium remediorum potiſſimum erit, ſi Iudex, qui Exorciſtatus ordine ſit inſignitus, omnes aſtantes genuflectere, diuinumque auxilium ad dęmones reprimendos implorare iubeat, ipſeque poſt breuem 680. *Remedium potiſſimum aſſignatur ab Auctore.*

orationem ad Deum ex toto corde profuſam, fidei firmæ, ac confidentiæ perfectę in Deum actus eliciat, inhęſitanter credendo, quòd Deus pro fidei Catholicę defenſione, & hęreſum extirpatione dubio procul ad pręceptum contra dęmones ab ipſo faciendum concurret, ne delictorum impediant confeſſionem, quę maximè contra Diuinam Maieſtatem, hominum ſalutē, ac publicam Chriſtianę Reipub. vtilitatem Magi, Malefici, ac Sagę perpetrare non verentur.

Diuino ergo inuocato auxilio, nec non Beatiſſimæ Virginis, Angelorū, ac Sanctorum imploratis ſuffragijs, Iudex cooperto capite ſedeat, voceque terribili, ac ſonora (ante eum genuflexo reo ſubucula benedicta iam induto, & aqua benedicta aſperſo) contra dæmones ſequentem, vel ſimilem pronunciet exorciſmum.

Exorciſmus, ſeu præceptum ad dæmonem expellendum obſidentem, ac impedientem Maleficos, ac Sagas, ne Iudicibus delictorum ſuorum veritatem fateantur.

681. *Exorciſmus faciendus ab Inquiſitoribus, quando Striges, ac Malefici sūt torquendi.*

EGO F. N. qui à ſummo Pontifice Chriſti Vicario in terris Iudex conſtitutus ſum ad hæreticam prauitatem extirpandam, Chriſtianæ Reipub. fidem illæſam, & incontaminatam tuendam, & conſeruandā, oues oberrantes per deuia ad caulas Chriſti reducendas, & excludendas à Dominico grege morbidas, ne alias corrumpant. Quique à Deo, & ab Eccleſia eius Spōſa in ordine Exorciſtatus auctoritatem accepi ad dęmones effugandos, hac auctoritate ſuffultus, & innixus, In nomine Sāctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ſi ibi exiſtis: vel vobis, ſpiritus apoſtatici, quicumque, & quotcumque eſtis, vt ſtatim ſine vlla mora recedatis ab hac creatura Dei, quæ nunc conſtituta eſt ſub mea poteſtate: nec habeatis poteſtatem ad eam ampliùs accedendi: nec intrinſecè, aut extrinſecè illi veſtrum impendendi auxilium: nec illam vllo modo ſubleuandi: nec impediendi, quin tortura, ac cætera tormenta illi inflicta, vel infligenda ſuum producant effectum, nempe in ea ſolitos efficiēdo dolores, ac torſiones: nec guttur eius, aut fauces conſtringendi, nec vocem impediendi, quin liberè ſine vllo timore, pauore, vel impedimento omnia ſua crimina clarè fateatur, non ſolùm dum ſub tormentis manet; ſed etiam poſt tormēta: neq; illam inducendi ad deſperationem: neq; illi apparēdi ſub qua-

cumque

cumque forma, vel figura: nec perturbandi ſenſus eius exter-nos, vel internos; ſed nunc ſine vlla mora ab ea, & ab hac domo procul fugiatis, & longè recedatis: ſic volo, ſic iubeo, vt Iudex, & vt miniſter Chriſti, & Eccleſię, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde reum torquendum, aſtantes, ac domum, vbi reus torquendus eſt, aqua benedicta aſpergat.

Poterit etiam ad Rei collum Agnus Dei, vel Sanctorum reliquias, aut aliam rem ſacram, vel benedictam appendere, vt docent Syluester *de Strigimag. admirand.* Delrius *lib.* 5. *Diſquiſ. Magic. Append.* 2. *quæſt.* 25. Antonius Queuedo *in lib. de indic. & tortura par.* 2. *cap.* 6. *per totum*. & Antoninus Diana *Reſolut. Moral. par.* 4. *tract.* 6. *de tortura in S. Officio, & cæter. Reſolut.* 37.

QVÆSTIO III.

Quomodo Exorciſta, vel Parochus cum Magis, Sagis, ac Maleficis habentibus pactum cum dæmone, ſed pænitentibus ſe habere debeat.

Reſpondetur, ne Malefici pactum habentes cum dæmonibus, ſed pęnitentes, iterum à dęmonibus perſuaſi ad vomitum redeant, vel ab eis ſuffocentur, vtiliſſimum fore, ſi Exorciſta Confeſſarius (ſiue Parochus, ſiue non Parochus ſit) in Sacramenti Pęnitentiæ foro ſequentia ſeruauerit documenta. 682. *Documẽta ſeruanda ꝑ Maleficis è poteſtate dæmonis eripiẽdis.*

Primò: quando, quomodo, qua occaſione, ac cæteris circunſtantijs Maleficus tale pactum inierit: & quanto tempore in eo permanſerit, & quid per illud habuerit, & habeat, & toto illo tempore operatus fuerit, diligentiſſimè debet inueſtigare.

Secundo cathechizet eum ſuper delicti enormitate, ſuper diaboli tyrannide, miſericordia Dei, ac promptitudine ad peccata delenda, libertate arbitrij, de pacti inualiditate, & quòd ſyngrapha, peccatorum confeſſione facta, nihil valebit; ideòq; ſuorum peccatorum confeſſionem proſequatur.

Tertiò cum maxima fide, ac deuotione, ac præcipuè profunda humilitate coram Crucifixi imagine omnibus promiſſis, pactis, ac diabolicis conuentionibus iubeat abrenuntiare.

Quartò proteſtari iubeat ſe deinceps nullam cum dæmone partem, ac conuentionem habere velle: ſed totum ſe Ieſu Chriſti, & Beatiſſimæ Virginis, ſuiq; Angeli Cuſtodis protectioni tradere, ac ſub eorum tutela ſe ſecurum velle permanere.

Quintò, ſi Maleficus, aut Saga apud ſe reſeruatum ſyngraphæ, ſeu chirographi exemplar, vel aliquod aliud magicum inſtrumentum, vel maleficũ pro pacti, ac conſenſus voluntatis ſigno habeat; vel vt eo ad malè operan- Sup. nu. 126. & 127.

dum

dum vtatur illud tradere, & exponere iubeat, ſi in foro interno, ipſi Confeſſario: ſi in foro externo Reuerendiſſimo P. Inquiſitori; & ipſe Confeſſarius pactum diſſoluat, irritum declaret, & hominem ab omni obedientia dæmoni præſtita, & ab omnibus clauſulis in ſcriptis, aut voce tantùm expreſſis abſoluat.

Sextò præceptum dæmonibus facere poteſt, vt ſyngrapham, quam apud ſeipſos retinent, reſtituant: hoc tamen neceſſarium non eſſe docet Sanchez *in Summa lib.* 2. *cap.* 4. & alij ſupra relati *num.* 126. Propterea nihil ei officere oſtendat, etiamſi ſyngrapha à dæmonibus non reportetur, dummodò coram Deo perfecta de commiſſis delictis contritio eliciatur, ac de eiſdem coram Eccleſia integra confeſſio habeatur.

683. Septimò tandem aduersùs dæmonem ſequens præceptum efformetur.

Exorciſmus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac maleficis ad pœnitentiam reuertentibus.

Forma præcepti formandi cõtra dæmones Sagas pœnitentes perturbantes.

EGO N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſię auctoritate mihi tradita a Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus pręcipio tibi, dęmon, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt nunc immediatè ſine vlla mora recedas totaliter ab hac creatura Dei, quæ ſuorum peccatorum contrita, tibi abrenuncians ad Deum confugit, & ad aſylum Sanctiſſimi Nominis Ieſu ſe recepit: nec ampliùs poteſtatem habeas corpus eius intrandi, vel eam perturbandi, aut inquietandi, ſiue intrinſecè, vel extrinſecè moleſtandi: nec ſub quacumque forma, aut figura apparendi: vel ad deſperationem eam inducendi, aut alio quouis modo infeſtandi. Recede ergo ſpiritus maledicte: quia ſic tibi præcipio, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Poſtea Exorciſta ſtans Maleficum pœnitentem ſequenti benedictione,
684. ſeu oratione deprecatiua muniat.

Oratio deprecatiua.

℣. Propitius eſto Domine peccatis noſtris.
℟. Ne quando dicant gentes, vbi eſt Deus eorum.
℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter.
℟. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos.
℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui

℞. Qui fecit Cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℞. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens, & miſericors Deus, qui omnem animam pœnitentem, & confitentem tibi magìs vis emendari, quàm perdere: nec vllum reſpuis, ſed quantumuis peccantibus per pœnitentiam pia miſeratione placaris; reſpice ſuper hunc famulum tuum, & auerte ab eo iram indignationis tuæ, & omnia eius peccata dimitte. *Si fuerit fæmina, dicat:* ſuper hanc famulam tuam, &c. & auerte ab ea, &c.

DEVS, qui iuſtificas impium, & non vis mortem peccatoris; Maieſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, vt hunc famulum tuum (*ſi fuerit fæmina, dicat:* hanc famulam tuam) de tua miſeticordia confidentẽ cœleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua protectione conſerues, vt tibi iugiter famuletur, nullis tentationibus à te ſeparetur, ac diabolicis infeſtationibus perturbetur.

OMnipotens, & miſericors Deus reſpice propitius ad preces noſtras, & libera mentem iſtius creaturæ ad aſylum tuæ miſericordiæ confugientis de malarum tentationibus cogitationum: ac corpus de dæmoniacarum inſultibus infeſtationũ: & illumina cor eius, vt tua valeat implere præcepta, ac Spiritus Sancti dignum fieri habitaculum mereatur. Per Dominum, &c. in vnitate eiuſdem.

§. II.

VT autèm Maleficus pœnitens magìs, ac magis præſeruetur, ne impoſterùm à dæmone diuexetur, illum Confeſſarius moneat 685. *Modus à dæmoniacis inſultibus maleficos pœnitentes præſeruandi.*

Primò, vt ſemper de enormi peccato doleat, ac quotidiè veniam petat: Sacramenta frequentet, ac ſpiritualia exercitia; ac ſingulariter ſæpiſſimè Sanctiſſimum nomen Ieſu inuocet: Dei infinitam pietatem, ac miſericordiam meditetur: ſæpiùs Beatiſſimæ Virginis, Angeli Cuſtodis, ac Sanctorũ ſuffragia imploret.

Secundò, quotidiè Deo referat gratias, quòd illum de infernalis leonis faucibus eripere fuerit dignatus: magìs, magiſque in Deo ſuam collocet

fiduciam

fiduciam, quòd etiam imposterùm illum ſit præſeruaturus. Ad quod etiam
nu.687.& ſeq. nu.755.& ſeq. quæ infra ponuntur, vbi *de reſiſtentijs, ac præſeruatione*: plurimùm valebunt.

Tertiò, ſi aliquid diaboli ope aquiſitum haberet, & cuiuſdam tertiæ perſonę eſſe cognoſceret, ver. gr. quia ei à diabolo ſublatum fuit (quod ſæpè contingit, vt aduertit Petrus Binsf. *de Confeſſ. Maleficarum prælud.* 13. plures cumulans Doctores) eidem domino congruenti modo, vt in rebus furto ablatis fieri conuenit, eſſet reſtituendum. Si verò aliunde ver. gr. ex antiquis theſauris: vel ex rebus in mare totaliter deperditis: vel diabolus eam rem habuerit, & Mago tradiderit, ex ea ijs perſonis, quibus fortaſſe nocumenta in rebus familiaribus, aut animalibus intulit, aut aliquo modo eiſdẽ extiterit cauſa damni, ſatisfacere valeret.

ARTICVLVS III.

De dæmone poſſidente, & in corpore exiſtente.

686. *Quid ſit poſſideri à dæmone. Energumenus vnde dicatur.*

DÆmones corpus poſſidere, vel in eo exiſtere dicuntur, cùm illud ingreſſi varias in eo operationes exercent, ac eis à Deo illud permittitur torquere: vnde qui ſic à dæmone poſſidentur, verè Energumeni, ideſt intus laborantes dicuntur, ſic dicti ab *En*, quod eſt, *In*: & *erge*, quod eſt *labor*: & *mene*, quod eſt *defectus*: quod eſt, *quaſi in opere deficiens*: ita Archidiaconus *in Gloſſa in can. Exorciſta. diſt.* 23. Quomodo autem dæmones exiſtant, & quid in corpore, quod poſſident, operentur, latiſſimè demonſtratum eſt ſupra *à num. 90. incluſiuè vſq; ad* 101. *excluſiuè*. Hìc ergo duntaxat de remedijs particularibus, quibus dæmones homines poſſidẽtes ſunt coercendi, pertractandum eſt, quod ſequentibus quæſtionibus perficietur.

QVÆSTIO I.

Quomodo vexationes à dęmone poſſidente effectæ per ipſos Vexatos ſint comprimendæ, & auferendæ.

687. *De quibus Vexatus ſit inſtruendus.*

REſpondetur, vt huiuſmodi afflictiones reprimantur, & auferantur, Vexatum ab Exorciſta inſtruendum eſſe:

Primò, vt ea, quæ erga Deum, Exorciſtam, Dæmonem, & ſeipſum credenda proponuntur ſupra *à num.* 722. *incluſiuè vſq; ad* 646. *excluſiuè*, dilihentiſſimè exequatur.

Secundò, ne vllo modo ad malum, quod patitur, vel paſſus eſt, ſe applicet, nec de illo quidquam excogitet; ſed ab his, quæ proponit diabolus, diuertat, nullo modo eius ſuggeſtionibus, ac tentationibus attendendo. Ad quod maximoperè proderit applicatio ad vtilia, neceſſaria, ac delectabilia, cum alijs allocutio, deambulatio, operatio, & cætera, quæ à propoſitis obiectis per dæmones diuertere poſſunt: adeò vt totaliter triſtitiam fugiat, nec vnquam ſolitarius commoretur.

Tertiò

§. I.

TErtiò, quando in ſe aliquam diabolicam ſentit vexationem, ſi præsẽs aderit Exorciſta, humiliter ab eo petat, vt ſuo præcepto dæmonem coerceat: qui lenitiuo præcepto vtetur, dicendo: 688.

Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, in nomine Ieſu præcipio tibi, dæmon (ſi vnus es) vel vobis (ſi plures eſtis) qui vexatis hanc creaturam Dei, vt ſtatim nocere ei deſinatis: nec vllo modo eam perturbare poſſitis. *Præceptum lenitiuum contra dæmonem poſſidentem.*

Si verò abſens Exorciſta fuerit, ipſemet Energumenus à vexatione mentem ſuam amoueat, eamque ad Ieſum Chriſtum protectorem ſuum eleuet, qui facillimè eum à tali vexatione liberabit, dicatque firma fide, ac fiducia ſecundùm communem ſuæ maternæ linguæ vſum ſequentem breuem oratiunculam.

Signor mio Giesù Chriſto, che ſete il mio Saluatore, Protettore, e Conſeruatore, difendetemi da queſti ſpiriti maligni voſtri nemici; reprimete con la virtù voſtra diuina la loro poteſtà, e tirannia, acciò in me non poſſano cagionare moleſtia alcuna: perche in voi hò poſto tutta la mia confidenza. 689. *Atto di confidenza in Dio.*

Deinde idem Energumenus hac fiducia fretus ſe contra dæmonem vertat, & virili animo, conſtanti corde, ac verbis aſperis dicat ei:

E tù maladetto diauolo, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Dio, con che ardire preſumi di trauagliarmi, e cagionare in me queſti dolori, eſſendo che io viuo ſotto la protettione del Santiſſimo nome di Giesù? Per l'auttorità dunque, che mi concede Iddio, mediante la fede, e confidenza poſta nel detto Santiſſimo Nome, ti comando nel nome di Giesù Chriſto, che ſubito ceſſi di moleſtarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler viuere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Giesù. *Atto di deteſtatione contro il diauolo.*

Si dicta verba firma fide protulerit, & ſine vlla hæſitatione à Deo ad inuocationem Sanctiſſimi Nominis Ieſu, dæmonem fore coercendum crediderit, ſtatim dæmon illum vexare ceſſabit: quia hæc eſt Dei promiſſio omnibus in ſe credentibus facta Marci 16. quæ deficere non poteſt, quando id, quod petitur, animæ eſt ſalutare.

§. II.

690. *Simile perpolitum, vt Vexatus ſe eripiat à vexatione.*

QVartò, Energumenus, vt è vexatione ſubleuetur, ſe habere debet, ſicut ille, qui in alicuius rapiditatem fluminis cecidit, & illud ob vitæ incolu-

columitatem velit tranſnatare. Iſte enim, ſi ab aquis rapidis ſubmergi nolit, ad profundum fluminis, ad aquarum voraginem, præſensque periculum ſuam conuertere mentem non debet: ſed eam ſimul & oculos ad ripam, ad quam peruenire deſiderat, & ad remedium, quo, vt ſaluus fiat, ſibi eſt vtendum, infigere; & pericula contemnendo, & ad deſideratum ſalutis portum viriliter tendendo toto corde animari; quo ſanè modo tandem optatam ſalutem conſequetur.

Pari modo Energumenus nec cor ad afflictiones, quas patitur, vel paſſus eſt, applicare, nec animum illis intendere debet: quia facilè ſuccumbet, & animo deficiet; ſed ad fluminis ripam, ad Chriſtum ſcilicet, qui vita, via, ſalus noſtra, refugium noſtrum, virtus, & adiutor in tribulationibus eſt, toto affectu protendere, firmiter, ac ſine hæſitatione credere, ipſum ſcire, poſſe, & velle, quantum eſt ex parte ſua, omnibus in ſe credentibus, & ad ſe confugientibus ſuum auxilium elargiri. Eſt enim Chriſtus Ieſus lignum illud vitæ, de quo ait Ioannes Apocal. c. 22. *Ex vtraque parte fluminis lignum vitæ afferens fructus duodecim, per menſes ſingulos reddens fructum ſuum: & folia ligni ad ſanitatem gentium.* Si ergo Energumenus vexatus ad hoc lignum aſpexerit, vitam animæ, & ſanitatem corporis facillimè conſequetur.

691. Hìc tamen diligenter ab Exorciſta eſt obſeruandum, quòd multi ſunt, qui liberari petunt, ſed dolentes, & lacrymantes: quia non firmiter, ſed hæſitanter id, quod petunt, ſe conſequturos credunt. Si enim firma fide peterēt, & ſine hæſitatione ſe petita obtenturos crederent, non dolentes, ſed gaudentes peterent: & ſi aliquando lacrymas effunderent, non ex timore; ſed ex interna lætitia, & firma obtinendi ſpe, quod petunt, eas profunderent; non ad malum, quod patiuntur; ſed ad bonum, quod firmiter credunt, & inhæſitanter obtinere ſperant, attendentes. Et iſti dubio procul quod peterent obtinerent, ſi quod petunt, eſſet eis ad æternam ſalutem profuturum.

§. III.

692. *Orationes recitandæ à Vexato, vt vexationem reprimat.*

QVintò, vtiliſſimum erit, ſi Energumenus ſæpiùs deuotè verſiculos illos Pſalmorum Dauidis recitauerit: *Eripe me Domine, & cæt. Dominus illuminatio mea, & cæt.* ſupra poſitos *num.* 604. Nec non illā breuem orationem *num.* 601. pollice crucis ✠ ſignum ſuper partem corporis à dæmone vexatam efformando.

Sextò Energumenus ſe Exorciſtæ intentioni, & fidei conformare debet, cogitando, illum tanquam Dei, & Eccleſiæ miniſtrum ſe Deo, & Eccleſiæ conformare; ideòq; contra dæmonem pugnant, imò ipſum Deus, Eccleſia, Exorciſta, & Energumenus cōterunt, ac deprimunt. Quid ergo poterit diabolus? Non ergo Vexatus ad nugas, & diaboli minas mentem ſuam diuertat, ſed in illum corde, ore, & opere viriliter inſurgat.

Septimò, omnibus prædictis ab Energumeno ſeruatis, Exorciſta illum, an in fide, ac confidentia pro ſua liberatione erga Deum, Exorciſtam, dæmonem, ac ſeipſum ſit benè diſpoſitus probet iuxta probationes poſitas à *num.* 646. *vſq; ad num.* 654. Et ſi illum ad ſuam liberationem perfectè diſpoſitum

poſitum adinueniat, ei pręcipiat, vt ante eius pedes proſtratus fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dęmonem deuoto corde eliciat, & ore explicet, & clarè iuxta formulas ſupra poſitas *num.* 656. *&* 657. fateatur.

Octauò tandem Exorciſtæ ad dæmonis expulſionem deueniendum eſt, qui ea, quæ infra *art.* 5. *de dæmone Fugiente, ſeu Exeunte nu.*733. habentur, obſeruabit.

QVÆSTIO II.

Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum.

QVænam detrimenta, ac nocumenta vel per ſeipſos, vel ſuis cooperantibus ſymmiſtis, dæmones viris ac mulieribus coniugatis inferre cōſueuerint, iam ſupra breuiter attigimus *nu.* 106. *verſ. ſecundo*, *&* *num.* 160. *verbo, Ex Generatiua*: nunc ſatis ſit de remedijs, quibus huiuſmodi maleficium eſt deſtruendum, pertractare. 693. *Quibus monitis inſtruendi ſint maleficiati in matrimonio.*

Reſpondetur ergo, Exorciſtam, præter inſtructiones illas generales ſupra relatas à *num.* 622. *vſq; ad num.* 646. mentalibus perſonæ maleficiatæ oculis obijcere debere illa verba Angeli Raphaelis Tobiam iuniorem alloquētis: *Audi me*, inquit, *& oſtendam tibi, qui ſunt, quibus praualere poteſt dæmonium. Hi namque qui coniugium ita ſuſcipiunt, vt Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos.* Moneatq; cōiuges, ſi adeò praua intentione, vt ſcilicet ad carnalia duntaxat explenda deſideria matrimonio fuerint coniuncti, vt feriò pęniteant, & ex pręcordijs ante omnia, & ſuper omnia ſe velle Deum amare, omniaq; ſua ad Dei gloriam ordinare; ideòq; impoſterum & matrimonio non ſolùm contra concupiſcentiam, & ad carnalia vitanda peccata; ſed ad propagandam etiam prolem, eamq; ad Deo ſeruiendum, ipſumque laudandum, & glorificandum ordinandam vſuros, proponant. Tob. c. 6.

Secundò, Exorciſta moneat illos, vt orationi vacent, ac ieiunio incumbant; ſicut Angelus Raphael Tobiam, ac Saram docuit: quia dæmones facillimè in oratione, & ieiunio eijciuntur: cùm hæc maximè ad fidei firmæ actus, ac perfectæ in Deum confidentiæ eliciendos, quibus dæmones in fugam, diuina eos impellente virtute, ſe vertere coguntur, diſponant. At pręcipuè iubeat, vt ſua fideliter, humiliter, ac deuotè peccata confiteantur, & Euchariſtia Sacratiſſima reficiantur.

§. I.

HIS omnibus peractis, & ab Exorciſta circa ea, quæ credenda ſunt Vexatis iuxta regulas, ac probationes ſupra aſſignatas *num.* 646. *& ſequent.* iam benè probatis, genuflexi ante Crucifixi imaginem corde, & ore 694.

humi-

humiliter, ac deuotè fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem eliçitos iuxta ſequentes, vel alias ſimiles formulas pronuncient, quas, ſi legere neſciant, Exorciſta de verbo ad verbum illis dictare valebit.

Oratione à Gieſù Chriſto per ottenere la liberatione dal maleficio fatto nell'vſo del Matrimonio.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, eccomi io viliſſimo ſeruo voſtro indegno di ſtare auanti la Maeſtà voſtra, e tanto meno di riceuere gratia alcuna; poiche non hò mai fatto altro, che offenderui; & in particolare nel contrahere queſto Matrimonio non hò hauuto quella retta intentione, che doueuo hauere; mà à guiſa di sfrenata beſtia hò poſto il mio fine ſolo nel ſodisfare alli diſordinati appetiti della mia carne: m'accuſo di queſti, e di tutti li altri miei peccati; conoſco, che meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che 'l demonio nel mio corpo habbia preſo poſſeſſo. Conoſco però ancora, che ſete Dio benigniſſimo, e clementiſſimo pronto à perdonare à chi con cuor contrito à voi ricorre, e de' ſuoi errori vi chiede perdono. Però eccomi proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, di tutto cuore mi diſpiace d'hauerui offeſo, e mi propongo fermamente, che per l'auuenire con l'aiuto voſtro non voglio più offenderui: mà amarui ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Così vi prego per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia di mai più offenderui: mà di amarui ſopra ogni coſa. Parimente vi prego, e ſupplico, che, come tutto benigno, e liberale vogliate liberarmi da queſti maleficij, da'quali mi ritrouo legato, & oppreſſo, e dal demonio tutto perturbato, proteſtandomi di volere per l'auuenire amare la mia moglie, come me ſteſſo, *(ſe la perſona maleficiata ſarà la moglie, dirà,* il mio marito, come me ſteſſa*)* e di vſare il matrimonio sì per fuggire i peccati della concupiſcenza, come per generar prole, alleuarla nel ſanto timor voſtro, & indrizzarla à ſeruire la Maeſtà voſtra altiſſima, e lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſtea

Poſtea cōtra dæmonem iracundo vultu,ac contumelioſis verbis ſequentia verba recitans inſurgat.

Atto di deteſtatione da farſi dal Veſſato contro il demonio.

E Tù diauolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Signore, apoſtata del mio, e tuo Creatore, partiti da me ſenza dimora alcuna: poſciache per l'autorità, che m'hà conceſſo Iddio, per la fede, e confidenza poſta nel ſuo Santiſſimo Nome, per la virtù,e gratia riceuuta nel Santo Sacramento del Matrimonio, ti comando nel Nome di Gieſù Chriſto, che diſtrugi qualſiuoglia maleficio, che tù habbi fatto nella perſona mia, e della mia moglie (*ſe la perſona maleficiata è la moglie, dica*, e del mio marito) e per l'auuenire non habbi più poteſtà di moleſtarmi nella fantaſia, ò imaginatiua,ò nel corpo, e maſſime ne'membri genitali,ne in qualſiuoglia potenza dell'anima, ò del corpo: perche intendo, e pretendo di voler viuere,e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù. 695. *Actus deteſtationis contra dæmonem.*

696. Factis à Vexato prædictis confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem actibus, Exorciſta moneat illum, vt inconcuſſus in fide perſiſtat, ac in confidentia perſeueret, ſine vlla hæſitatione credens, dubio procul, cùm ipſe præceptum expulſiuum contra dæmonem enunciauerit,illicò omnia maleficia diſſoluturum, dæmonemq; receſſurum; omnia quippè opera eius malefica in ipſo deſtruentur; & ipſe priſtinam ſanitatem conſequetur.

Vexato ergo, omnibusq; aſtantibus coram Exorciſta genuflexis, implorato priùs ab eiſdem diuino ſuffragio, ſurgat Exorciſta, ac ſedeat, ac capite cooperto, voce graui, ac terribili contra dæmonem pronunciet ſequentem exorciſmum.

Exorciſmus ad diſſoluendum maleficium in Matrimonio operatum. 697.

EGO N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus venio contra te, maledicte dæmon,ſpiritus immunde,qui dereliquiſti Deum Factorem tuum, & oblitus es Domini Creatoris tui, qui vſum Sacramenti Matrimonij à Chriſto inſtituti ad peccata carnalia euitanda, ad conſeruationem Reipublicæ Chriſtianæ, ad multiplicationem humanæ naturæ, & ad nouos milites in Eccleſia Dei procreandos impedire præſumis: & in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio tibi, vt ſtatim ſine vlla mora *Præceptum expulſiuum.*

deſtruas omne, quod perfeciſti maleficium in hac creatura Dei; recedas totaliter ab ea; nec ampliùs poteſtatem habeas illudẽdi ei, aut perturbandi ſenſus eius ſiue internos, ſiue externos; vel in ea cauſandi odium, abominationem, vel deteſtationem aduerſus alterum coniugem; aut ipſam impediendi, quin poſſit vti matrimonio ſuo ad generandam, & enutriendam prolem gratam Deo, & hominibus: (*ſi perſona maleficiata ſit vxor, dicat:* ad generandum, concipiendum, portandum, pariendum, enutriendum prolem gratam Deo, & hominibus:) ſed longè ab ea fugias, & tecum trahas omnes fæces, immundities, & omnes diabolicas infectiones, quas in corpore iſto vſque modo intuliſti, ac tollas omnes diabolicas colligationes, ac quaſcumque remoueas noxas, ita vt creatura iſta remaneat libera, & ſana, ac ſi nullam moleſtiam diabolicam vmquam in ſeipſa ſenſiſſet: ſic igitur vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ tibi præcipio, ſpiritus immunde, vt exeas, ac recedas: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Poſt liberationem, ſeu poſt prędictum Exorciſmũ probare poterit Exorciſta, an verè ſit libera, modo infra poſito *num.* 746. Et ſi verè libera inueniatur, gratias Deo referat, vt infra *num.* 747. habetur.

QVÆSTIO III.

Quomodo ſint deſtruenda maleficia infantium, ac puerulorum.

698. *Pro infantibus instruendi ſunt parentes, vel eorum curam habentes.*

RESpondetur, quia pueruli, & infantes rationis vſus compotes minimè ſunt, & conſequenter inſtructionis impotes, eorum parentes, vel defectu eorum nutrices, vel illorum curam habentes eſſe vocandos; & præter ea, quæ in communi inſtructione *num.* 622. *& ſequentibus* habentur, etiam eſſe inſtruendos, ſcilicet dæmoni ſæpe ob eorum modicam in Deo confidentiam, ac maximam in eis diuinæ protectioni commendandis negligentiam; à Deo infantes huiuſmodi, ac paruulos maleficijs afficere permitti: ideoq; etiam plurimùm ad eorum liberationem fidei, ac confidentiæ actus in Deum ab eis elicitos valere. Supr. n. 13. 14.

Quos actus corde, & ore ante Crucifixi imaginem genuflexi præſente paruulo maleficiato iuxta ſequentem formulam poſſunt enunciare.

Oratione à Gieſu Chriſto per ottenere la liberatione da maleficij fatti à fanciulli.

699. *Oratio deprecatiua p. paruulis liberãdis.*

SIgnor mio Gieſu Chriſto, che col Padre, e lo Spirito Santo ſete onnipotente, ſapientiſſimo, e clementiſſimo: come onni-

onnipotente potete liberare queſto figliuolino da maleficij, & ogn'altro male: come ſapientiſſimo ſapete il modo per liberarlo: e come clementiſſimo, e pietoſiſſimo volete liberarlo, eſſendo per la voſtra clemenza, e pietà inchinato à far bene à tutti, & in particolare à quelli, ch'à voi ricorrono, e ne' loro biſogni vi chiedono aiuto. Queſto figliuolo à voi non può ricorrere, perche non è capace dell'vſo di ragione: però io, che di lui tengo cura, per lui à voi ricorro: e ſe per la mia poca confidenza nella Maeſtà voſtra, ò per la mia negligenza nel raccommandarlo alla diuina voſtra protettione, & alla tutela del ſuo Angelo Cuſtode, ſi come per altri miei peccati, li fuſſero accadute queſte moleſtie corporali, quì proſtrato auanti voi, mio Dio Creatore, e Redentore, pentito, e contrito vi chiedo perdono di tutti i miei peccati, proſtentandomi, che per l'auuenire non voglio più offenderui coll'aiuto voſtro; mà vi voglio amare, e ſeruire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze: e mi voglio affaticare ancora, acciò queſto figliuolo, quando hauerà l'vſo della ragione vi ami, vi ſerui di tutto cuore, e vi ringratij del beneficio della ſanità riceuuta. Vi prego donque per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, per la fedeltà da voi ſeruata nelle promeſſe voſtre, per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo Nome, per l'efficacia della voſtra Sacratiſſima Paſſione, per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, e de Santi N.N. miei deuoti, & in particolare per la carità dell'Angelo Cuſtode di queſto figliuolino, vogliate liberarlo da qualſiuoglia maleficio, ligatura, fattura, faſcinatione, apparitione, ſpauento, e moleſtia de' demonij, e de' ſuoi miniſtri, e tenerlo ſotto la protettione del voſtro Santiſſimo Nome.

Poſtea contra dæmonē deteſtationis actū ſub ſequenti formula enunciet.

Atto di deteſtatione contro il demonio.

ET à te diauolo maladetto, nemico di Dio, apoſtata del mio, e tuo Creatore, ribelle del mio, e tuo Signore, per l'autorità riceuuta da Dio nella fede, per la cura, che tengo, e deuo tenere di queſto figliuolino, comando nel nome di Gieſù 700. *Actus deteſtationis.*

Chriſto, che diſtruggi qualſiuoglia maleficio, ligatura, fattura, ò faſcinatione, che tu habbi fatto per te ſteſſo, ò per mezo di Streghe, ò Malefici tuoi ſeguaci, e ti parti ſubito da lui; e per l'auuenire non habbi più poteſtà di moleſtarlo in modo alcuno; perche l'hò poſto, e collocato ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Giesù.

§. I.

701. EXorciſta poſt prædictam parentum, vel paruulorum curam habentium proteſtationem in Deum, & deteſtationis actum in dæmonem (ante pedes ipſius Exorciſtæ ijſdem parentibus, vel paruulorum curam habentibus genuflexis paruulum maleficiatum tenentibus) conſueto more inſideat, & cooperto capite iuxta ſequẽtem formulam, præceptum expulſiuum contra dæmonem pronunciet.

Exorciſmus ad maleficium paruulis illatum deſtruendum.

Præceptum expulſiuum. EGo N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, qui maleficium perfeciſti in corpore iſtius paruuli, vt ſtatim ſine vlla mora deſtruas omne maleficium, ab eo auferas omnem ligaturam, facturam, faſcinationem, ac quamcumque moleſtiam, ac vexationem, ac recedas totaliter ab eo, tecum trahendo omnes fæces, ac immundities, ſi quas in corpore illius immiſiſti: nec amplius habeas poteſtatem ei apparendi ſub quacumque forma, vel figura; aut vexandi illum intrinſecè, vel extrinſecè, die, vel nocte: aut perturbandi ſenſus eius interiores, vel exteriores: vel quocumque alio modo moleſtandi: Sic volo, ſic iubeo, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde Exorciſta ſurgat, & ſtans ſequentem orationem deprecatiuam ſubiungat.

Oratio deprecatiua. *Dominus Ieſus Chriſtus apud te ✠ ſit, vt te defendat: intra te ✠ ſit, vt te conſeruet: ante te ✠ ſit, vt te ducat: poſt te ✠ ſit, vt te cuſtodiat: ſuper te ✠ ſit, vt te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in vnitate perfecta viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.*

Benedictio Dei omnipotentis ✠ Patris, & Filij, & Spiritus ✠ Sancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

QVÆ-

QVÆSTIO IV.

Quomodo paruuli præſeruandi ſint à maleficijs.

DIco primò, vt pueruli à maleficijs præſeruentur, eorum parentes, vel illorum curam habentes,quantum in ſe eſt,facere debere,vt ſe in gratia conſtituant,ac pro infantibus,ac puerulis omnia illa adimpleant,quæ in ſeipſis, ſi ſeipſos à maleficijs præſeruare vellent, adimplerent. Nam ſicut, ait Auguſtinus, parentum negligentia ſæpiùs cauſa eſſe poteſt,quòd eorum filij maleficijs afficiantur; ita eorum oratio pro pueris ad Deum effuſa eſt illis maximæ vtilis ad eos à quibuſcumque maleficijs præſeruandos. Quare eorum parentes,vel illorum curam habentes eos quotidiè Deo commendare, & ſub protectione Sanctiſſimi Nominis Ieſu conſtituere debent, ac ſuper eos recitare poſſunt illam breuem orationem ſupra poſitam *nu.* 601. incipientem, *Ecce crucem ✠ Domini,&c.* & ſcriptam, vel typis impreſſam ad pueri collum appendere: Deinde illum Beatiſſimæ Virgini, nec non Angelicæ cuſtodiæ, aliorumq; Sanctorum ſuffragio, & interceſſioni commendare. 702. *Inſtruendi ſunt parentes, vel paruulorum curã habentes.* Sup. nu. 89.

Dico ſecundò, eis dęmones cõtemnere,ac paruipẽdere,diuina fretis protectione profuturum. Et ſi fortaſſe vererentur, quòd aliqua Strix accederet, ac puerulum in brachijs accipiendo ſic conſtringeret,vt ipſius oſſa rumperentur, vel nerui retraherentur: vel dęmonis ope ſanguinem illius ſugeret, vti eas præſtare refert Bartholomæus Spineus Sacri Palatij Magiſter *quæſt.* 8. *de Strigibus,* & Delrius *lib.* 3. *Diſquiſ. Magic. q.* 4. *ſect.* 1. *pag. mihi* 348. dicens: *Huc referenda ſtrigatio, quando puerulorum exſugunt ſanguinem, venis vngue, acu, aut aliter ope dæmonis apertis,* tunc nutrices moneant, ne huiuſmodi mulieres ſuſpectas ad puerulos accedere; nec vlnis, aut brachijs eos tenere permittant; ſed eas virili animo è domus ingreſſu arceant, ac repellant. Nocturno verò tempore ianuis clauſis cùm Striges domos ſine dæmonis ope ingredi nequeant, paruulos contra dæmonem,nedũ oratione, ſed & breuibus ſacris, Agno Dei bullæ impreſſo, vel oleo benedicto, reliquijs Sanctorum, vel S. Ioannis Euangelio, & aquæ benedictæ aſperſione lectulum, vel cunabulum, puerulos, & cubiculum muniant, & nihil dęmon contra eos male poterit operari. 703. *Cautela cõtra Striges ſeruanda.* Supra 670.

ARTICVLVS IV.

De Dæmone Obſiſtente, ſeu Renitente.

QVoniam in dies experientia docet, multos Obſeſſos, Energumenos, ac Maleficiatos ad Exorciſtas accedere,ab eis inſtrui,& ſe perfectam fidem habere affirmare, adeò vt Exorciſtæ contra dæmonem eos poſſidentem exorciſmos, & coniurationes proferant, nec tamen liberari videntur: arguunt, increpant, vocem extollunt, inſultant, deſudant, velis, 704. *Exorciſtæ quãdoq; incaſſum dæmones adiurant.*

remiſq; vt illum è corpore poſſeſſo explodant, contendunt; & tamen aerem verberant, ſurdo canunt, oleum, & operam perdunt; ideò vnde proueniat dęmonum reſiſtentia, eſt quærendum.

QVÆSTIO I.

An dæmonum reſiſtentia præceptis Eccleſiaſticis factis proueniat ex vi, & potentia dæmonum, vel ex parte Dei, vel Exorciſtæ, vel Energumeni.

705. *Ratio difficultatis ſecundùm aliquos, eſt dæmonis obſtinatio.* *Hæc opinio refellitur.*

SI nos aliquorum Doctorum tam priſcorum, quàm modernorum mentem ſequi vellemus, hanc reſiſtentiam à dęmonibus prouenire diceremus: eò quia eorum alij alijs in malo ſunt obſtinatiores, ideòq; peruerſiores, & in Exorciſtæ pręceptis reſiſtendo validiores.

At quia nos Exorciſtam contra dæmonem, non viribus humanis, ac creatis; ſed virtute diuina, quæ eſt infinita, pugnare fatemur; & finiti ad infinitum nulla eſt proportio; ideò reſiſtentia ex virtute, ac potentia dęmonis prouenire non poteſt: quia totus infernus cum omnibus dęmonibus reſpectu diuinæ virtutis, qua expelluntur, nihil eſt; ideò illicò, cùm Deus virtute ſua concurrit, omnes recedere compelluntur. Sicut etiam in vexando, quòd aliquis Energumenus magis, quàm alius vexetur, ex eo non prouenit, quòd ipſe à potentiori dæmone, & ille à debiliori poſſideatur: quia dęmones in vexando ſecundùm totam efficaciam ſuarum virium naturalium non operantur. Nam ſi ſic operarentur, illicò omnes homines, niſi à ſuperiori virtute impedirentur, occiderent; ſicut benè docet S. Bernardinus *ferm. 6. de miſericordia perfectione art. 2. cap. 3.* ſed operantur ſecundùm quod eis à Deo permittitur, vel iubetur: vt docet Beda *in lib. Variar. qq. quæſt. 9.* & alij apud Suarez *tom. 1. de Angelis lib. 8. cap. 20. nu. 10.* Vnde aliquando vnicus dęmon ex vltimis, & infimis maiora damna, ac acriores torſiones in vno Energumeno, quàm plures dęmones ordinis ſuperioris in alio producet; & hoc non alia de cauſa, niſi quia dęmon maiorem à Deo illum torquendi obtinet facultatem, quàm illi plures ſuperioris ordinis, qui in Energumeno a ſe ad torquendum poſſeſſo magis à Deo vbiq; præſente coercentur. Si ergo à dęmonis poſſidentis virtute, & poteſtate illa reſiſtentia non prouenit, eam prouenire eſt dicendum: quia Deus virtute ſua ad dæmonem coercendum, & ad præceptum Exorciſtæ dęmoni impoſitum tunc temporis eum expellendum concurrere non dignatur. Si .n. concurreret Deus, infallibiliter dęmon eijceretur.

Dæmones Energumenum non vexant iuxta ſuas vires, ſed iuxta Dei permiſſionem, vel iuſſionem.

§. I.

706. *Cur Deus ad dæmonem expellendum non ſemper concurrat, inuocato nomine ſuo.*

VErùm cùm ſæpe, ac ſępiùs Deum, quantum eſt ex parte ſua, ſemper ad dæmonem expellendum paratiſſimum eſſe dixerimus; & poſitis cęteris requiſitis ex parte miniſtri, & Energumeni, Eccleſiæ, & in ſe credentibus promiſiſſe, quòd in nomine ſuo dęmones expellerent, & alia mirabilia operarentur; quod idem fuit ac dicere, ſe ad inuocationem Sanctiſs.

Nominis

Nominis ſui fide perfecta, ac ſine hęſitatione à nobis factam dæmones expulſurum, aliaq; miracula operaturum, cur ſemper ad dæmones expellendos inuocato ſuo nomine, ſi à pietate, ac bonitate ſua, & à promiſſionis ſuæ fidelitate ad hoc maximè ducitur, non concurrit?

Huic difficultati, ſcio, quòd Antiqui Auctores, & ex modernis aliqui, qui de hac re tractant, reſponderent dicentes: *Non eſſe credēdum ob ipſius Exorciſtæ, aut obſeſſi culpam dæmones non expelli; quia etiam ex occulto Dei iudicio: aut ob ipſius obſeſſi maiorem vtilitatem: vel aliorum exemplum: aut ob aliud Eccleſiæ commodum contingere poteſt: quia,* aiunt, *nimis graue eſſe, vt in re dubia certa detur ſententia.* 11. *quæſt.* 3. *c. quamuis, &c. c. non ſolùm eadem cau.* 707. *Reſponſio plurium Auctorū refellitur.*

Sed hanc opinionem quoad primum, & ſecundum membrū falſam eſſe, ſupra demonſtrauimus *à num.* 20. *incluſiuè vſque ad* 25. *excluſiuè,* vbi ſæpiùs Deum non concurrere ad dæmonem expellendum tum ob Energumeni, tum ipſius Exorciſtæ defectus exactè probauimus; quod etiam oſtendimus *à num.* 261. *vſque ad numerum* 347. vbi egimus *de prudentia Exorciſtæ in erroribus vitandis circa adiurationem.* Similiter non eſt vſquequaque verum, quòd dęmones *ex occulto Dei iudicio* non eijciantur; ſed hoc verum eſt duntaxat reſpectu ignorantium rationes diuinæ permiſſionis maleficiorum, & diabolicarum vexationum, de quibus ſupra *num.* 133. *& ſequent.* Supra à n. 133. vſq; ad n. 146.

§. II.

Dicimus ergo, Deum volūtate ſigni omnes Obſeſſos, & Energumenos, ac maleficio affectos à dęmone, quantum eſt ex ſe, liberare velle: quia ad hoc à ſua infinita bonitate mouetur, vt promiſit Marci 16. nempe quòd omnes in ſe credentes dæmones eijcerent. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient.* Sed hæc voluntas ſigni cōditionata eſt, & non abſoluta: includit enim duas conditiones, quibus poſitis, promiſſio infallibiliter adimpletur. 708. *Deus voluntate ſigni vult omnes obſeſſos à dæmone liberare.* Supra nu. 410. *Voluntas ſigni eſt cōditionata.*

Prima conditio eſt, vt Energumeni, & maleficiati, ſicut & Exorciſtæ à Deo dæmonem expellere in nomine Ieſu depoſcant. Quid autem eſt petere in nomine Ieſu? nil aliud ſanè eſt, quàm in nomine Saluatoris poſtulare. *Ieſus enim* ait Gregor. homilia 28. in Euang. *Saluator eſt; vel etiam ſalutaris dicitur: & qui petit in nomine Ieſu, ſalutaria petit, & illa obtinet, quæ petit.* Si ergo liberatio à dęmoniaca vexatione ipſi vexato futura ſit ſalutaris, illā vtique obtinebit. Si verò liberatio animæ obſeſſi futura non ſit ſalutaris: vel maius bonum ſit impeditura, tunc promiſſio non ſeruatur; quia conditio præſuppoſita non ſubſiſtit. *1. Vt liberatio ſit ſalutaris.* Supra nu. 445. & ſequent.

Secunda conditio eſt, qui talem ſalutarem liberationem petunt, fide firma, & inhęſitante petant: Si enim aliquo modo hęſitent, ac dubitent, Deū eos à dęmone, etiamſi liberatio ſit ſalutaris, liberare non velle, à Deo liberationem non obtinebunt. Quod eruditè docet Alphonſus à Caſtro lib. 6. aduerſus Hæreſes, verb. Exorciſmus. *Quòd autem,* inquit, *non ſemper fiat, vt inuocato nomine Ieſu, dæmon egrediatur, minima fides ipſius inuocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè crediſſet, hæc & maiora feciſſet. Et ad hos ſolos,* 709. *2. Vt Vexatus petat ex fide.*

 videli-

Sup. nu. 455. & ſeq.

videlicet in fide perfectos Dei promiſſio Marci vltimo: In nomine meo dęmonia eijcient: *pertinere videtur: quia priùs dixerat:* Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, &c. Obſeſſi ergo, & Energumeni, quibus aliqua iſtarum deficit conditionum, etſi exorcizentur, non liberantur: quia Deus ad Exorciſtæ præceptum non concurrit; Deo autem non concurrente, Dæmon Exorciſtæ præceptis reſiſtit, & exorciſmos contemnit: quia Deus illum virtute ſua diuina ad eis obedientiam præſtandam non compellit.

QVÆSTIO II.

Quænam ſint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.

710. QVinque Energumenorum genera à dęmone liberati difficillimè poſſe experientia rerum magiſtra me docuit.

Peccatores in malo inueterati obſeſſi difficillimè liberãtur.

Primi generis Energumeni ſunt peccatores obſtinati, qui alicuius grauis peccati cauſa, imò ob eorũ plurima ſcelera, in quibus inueterati sũt, non ſolùm Deo permittente; ſed ſæpè ipſo iubente, à dæmone poſſidentur; quorum exempla plura affert Delrius *lib. 3. Diſquiſ. Magic. par. 1. quæſt. 7. ſect. 2.* & nos docuimus ſupra *num.* 82. Huiuſmodi enim arreptitij, vt dæmoniacas euadant vexationes, ſanitatis conſequendæ deſiderio ducti ad Eccleſiaſticos confugiunt miniſtros petentes, rogantes, & ſuppliciter implorantes, vt per exorciſmos, ac præcepta à dæmoniaca tyrannide eripiantur: & tamen non niſi poſt longum tempus liberantur.

§. I.

711. *Quare.* SED vnde hoc? Si enim Deus per ſigni voluntatem oſtendit, ſe velle omnes Energumenos à dæmone liberare, dum in eo fiduciã ſuam collocauerint; & ad hoc Eccleſiæ poteſtatem dedit ad dæmones eijciendos, cur ad iſtorum peccatorum iam ſua deteſtantium peccata, humiliterque à Deo, & ab Eccleſia auxilium implorantium liberationem ſtatim non concurrit?

Quia liberatio citò præſtita nõ eſſet eis ſalutaris.

Reſpondetur, Deum nõ niſi poſt diuturnam ab eis peractam pœnitentiã concurrere: quia ſi citò in principio concurreret, illa liberatio eis ſalutaris non eſſet; ſed noxia, ac detrimentoſa: quia ſi ſanitatem priſtinam aſſequerentur, ex inueterato peccandi habitu ad priſtinum peccati ſtatum reuerterentur; ſic fierent nouiſſima peiora prioribus. Licèt ergò Deus ſigni voluntate omnes Energumenos à dæmone liberare velit; hoc tamen conditionatè vult, ſuppoſitis nempe duabus conditionibus, quarũ altera eſt, quòd liberatio ſalutaris ſit, vel ſaltem non noxia, vel maius bonum non impeditura: altera, quòd ex vera fide poſtuletur. Voluntas igitur beneplaciti Dei eſt, vt hi Energumeni à dæmone poſſideantur, ac torqueantur, donec peccandi habitus ſit deſtructus, ne poſt liberationem illicò ad vomitum reuertantur: *Hæc enim eſt voluntas Dei,* ait Paulus 1. Theſſal. 4. *ſanctificatio veſtra;*

ſtra; ſcilicet vt liberatio à dæmoniaca vexatione eis non ſit obſutura, ſed profutura.

§. II.

SEcundi generis Energumeni ſunt mulieres, vel maſculi adoleſcentes à dæmonibus incubis poſſeſſi. Spiritus incubus eſt ille, qui formam viri viſibiliter, vel inuiſibiliter accipiens cum mulieribus per naturam: aut cum eiſdem, vel cum maſculis contra naturam ſe permiſcet. Succubus verò, qui mulieris forma aſſumpta viris ſe ſupponit: vt memorat Innocentius VIII. in Bulla contra Maleficos, quæ incipit: *Summis deſiderantes* ſupra relata *num.* 109. & affirmant Arnobius *lib.* 5. *contra Gentes*, D. Auguſtinus *lib.* 15. *de Ciuit. Dei cap.* 23. Alexander Alenſis *par.* 1. *quæſt.* 78. D. Bonauentura, D. Thom. Scotus, Durandus, Gabriel, & Paludanus *in* 2. *diſt.* 8. Martinus de Arles, Franciſcus Valeſius Medicus, & Delrius *lib.* 2. *Diſquiſit. Magic. quæſt.* 15. 712.

Mulieres, vel adoleſcentes ab incubis vexati difficillimè liberantur.

Spiritus incubus quis ſit.

Spiritus ſuccubus quis ſit.

Sunt autem in triplici genere, qui talia patiuntnr.

Iſti vexati sũt in triplici genere.

Alij ſunt arreptitij: Hi vt plurimùm non realiter; ſed imaginariè tantùm afflictiones, & motus patiuntur inhoneſtos.

Alij ſunt à dæmone poſſeſſi; non tamen eorum potentias poſſidet; ſed tantùm corpore abutitur: & ferè ſemper in corde, & in venereis partibus habitat, quas ad carnalia delectamenta excitat, cum hoc tamen diſcrimine, quòd cum aliquibus die, vel noctu viri forma aſſumpta concũbit: vt anno Domini 1649. quædam mulier de ſeipſa mihi enarrauit, ſingulis noctibus ſe cum dæmone incubo ſub viri forma commiſcere, variaſq; cum eo carnales ſpurcitias exercere; ad Deum blaſphemandum induci; cum eo, veluti proprio marito conuerſari, loqui, & ſæpiùs extra domum deferri ad concumbendum etiam cũ viris Magis, ac maleficis. Ex cuius verbis eam conſenſum dæmoni, nedum implicitum, ſed & explicitum præſtaſſe, valdè ſuſpicandi ſumpſi occaſionem. Cum quibuſdam verò non aſſumpta viri forma; ſed phantaſię duntaxat alicuius viri forma, ſeu ſpecie, vel imagine pręſentata; realiter verò ex aere denſo formatis virga, & coleis concumbit: vt cum illa, de qua ſupra *num.* 564. faciebat.

Hi vtique difficillimè liberantur à dæmone: quia difficillimè fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus, ſe liberandos fore elicere valent: quia cùm ſpiritui incubo ſubiacendi habitum fecerint, ſi non explicitum (vt ſępè euenit) ſaltem implicitum aſſueti ſunt pręſtare conſenſum; & adeò infirmati mente, & corpore ſunt, vt vix vnquam confidentiæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, elicere poſſint; imò in corde ſuo oppoſitum ſentiunt: vt latè ſupra *num.* 563. & 564.

Cur difficillimè liberentur.

§. III.

713.

Adulti Energumeni ab infantia difficillimè liberantur.

TErtij generis Energumeni ſunt viri, ac mulieres à dęmone ab infantia poſſeſſi, qui ob temporis longitudinem, quo dæmon eorum phantaſię

varios

varios inſtillauit errores, vt à diuino implorando auocaret auxilio, iam aſſueti ſunt ad diabolicis credendum ſuggeſtionibus; ità vt ſtatim ac ſibi à dæmone aliquid ſuggeritur, illicò ad pulſum eius operantur: quia ex multis actibus, & longo tempore iam firmam ad dæmoniacis tentationibus aſſentiendum habent inclinationem, & habitum retinent inueteratum. Cùm enim dæmon multa eis futura enunciauerit, quæ poſtea vera eſſe cognouerunt, facilè etiam in cæteris ei credunt: puta, admonet dæmon obſeſſum dicens: *Tali die, ſi iueris ad Eccleſiam, in terram cades, & gentes te irridebunt*: (cuius caſus ipſe diabolus poſtea eſt cauſa) *Veniet Exorciſta craſtina, vt me expellat, ſed in vanum laborabit: quia ligatus ſum in hoc corpore per maleficia, quæ ipſe ignorat. Hodie pater tuus ad Nundinas nihil lucratus eſt. Deus vult me manere in hoc corpore vſque ad annum ſequentem. Non poſſum exire ex hoc corpore, donec moriatur maleficus, qui huc me miſit. Hic coactus ſum manere, donec moriatur mater tua, vel pater tuus, vel frater tuus: vel donec purgaueris tale peccatum, quod patraſti.* Hæc, & alia inceſſanter imaginatiuæ, ac phantaſiæ talium Energumenorum dæmon repręſentat, quibus ex continuo habitu aſſentientes, ac fidem pręſtantes, conſequenter minimam, aut nullam poteſtati diuinæ, & auctoritati Eccleſiaſticæ fidem præbent; ideòq; non niſi difficillimè ad fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, ſe vmquam diſponere valent.

Quia debita carent fiducia.

714. Hac de cauſa, quando *Marci 9.* vnus ex Iudæis ad Chriſtum adduxit filium ſuum habentem ſpiritum mutum, ſpumantem, allidentem, & ſtridentem, quem diſcipuli eius eijcere non potuerant, Ieſum eius Patrem his verbis interrogaſſe arbitror. *Quantum temporis eſt, ex quo hoc ei accidit?* Cui ille dixit: *Ab infantia*: vt ex huiuſmodi reſponſione difficultas innoteſceret liberationis: quia ob habitum, quem tam pater, quàm filius in nimium pertimeſcendis diabolicis minis, ac dæmonis ſuggeſtionibus faciliter aſſentiendo, fecerant, à fide, ac fiducia, quæ ad liberationem neceſſaria erat, nimis erant alieni: idcircò eos reprehendit dicens: *O Generatio incredula, quandiù apud vos ero? quandiù vos patiar? ſi potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.*

§. IV.

715. QVarti generis Energumeni ſunt perſonæ (maximè mulieres) ſpirituales Chriſtianæ vacantes perfectioni. Iſtæ enim pro Chriſto mala pati deſiderio flagrantes videntes Energumenos multas à dæmone ſuſtinere torſiones, & afflictiones, optant, & ipſæ, imò aliquæ à Deo petunt, vt in ipſas dęmones immittat, à quibus pro Dei amore multa valeant tormenta ſuſtinere. Sed ecce dęmon noctu, dum noctes inſomnes ducunt, eorum phantaſiæ repręſentat, iam eſſe voluntatem Dei determinatam, vt à dęmone poſſideantur, vt ipſo eas affligente, in Chriſtianæ perfectionis paleſtra, & in virtutum exercitio magis magiſque ſint profecturæ. Quę omnia Angelorum viſiones eſſe credentes ſuggeſtioni aſſentiūt, ac per liberū arbitrium diabolo facultatem cōcedunt, vt liberè corpus ſuum ingrediatur.

Perſonæ ſpirituales obſeſſæ difficillimè liberantur.

Qui

Qui aliquando (Deo ſic permittente) illarum corpus ingreditur, à quo difficillimè (ne dicam, vix vmquam) queunt liberari.

Ratio eſt: quia huiuſmodi perſonæ, etſi ab Exorciſtis remedia ad liberationem ordinata perquirunt: quia ſe à dæmone ad multa mala induci, & à bonis pluribus peragendis impediri vident; nihilominus non niſi rarò à dęmoniaca eripiuntur tyrannide; quia in fiducia erga Deum ad ſuam liberationem neceſſaria deficiunt; Difficillimè enim ſibi ſuadere volunt, Dei voluntatem eſſe omnes à dęmone obſeſſos nunc liberandi, ſi liberatio huiuſmodi ſalutaris fuerit, & ipſi obſeſſi perfectam fidem habuerint, quaſi Chriſtus centies hanc ſuam voluntatem apertè in diuina ſcriptura non declarauerit; ſed potiùs Deum ipſas ſic diù torqueri velle opinantur. 716. *Quia debita carent fiducia.*

Quæ perſonæ implicitè ſaltem temeritatis labe nô videntur carere, dum poſthabito maiorum ſuorum conſilio, ipſæmet ſibi à Deo in perfectionis ſchola progrediendi iuxta ſuam propriam voluntatem methodum aſſignari volunt, nempe per dęmoniacas vexationes, ac infeſtationes, non conſiderantes mala etiam culpæ, quæ à communi Dei, & hominum inimico inceſſanter contra Dei honorem, hominumq; ſalutem intentantur; quaſi apud Deum perfectiora media non ſint, quibus ad certiora virtutum incrementa valeant prouocari. Diuinæ etiam clementiæ quodammodo iniuriam haud dubiè in hoc inferunt, quòd Deum gaudere, vt ſerui ſui amici ſub dęmonis eius infenſiſſimi hoſtis poteſtate maneant, arbitrentur. Hac de cauſa Deus ad dæmonem coercendum non concurrit, dum Exorciſta dæmoni pręcipit, vt è corporibus exeat: quia huiuſmodi liberationem ſibi futuram eſſe ſalutarem non credunt: nec Deum ad ſuam liberationem concurrere velle, confidunt; ſed cum hęſitatione, ac cum formidine de oppoſito ſemper perſiſtunt. *Error occultus.* Eccl. 32. v. 24. Supra nu. 486.

§. V.

Qvinti generis Energumeni ſunt homines, ac mulieres duræ ceruicis, ac propriæ æſtimationis. His enim à dęmone, eorum infirmitatem eſſe à cauſa naturali prodeuntem ſuggeritur, ideoq; non poſſe Exorciſtæ miniſterio auferri. Quas diabolicas ſuggeſtiones cogitationes eſſe à ſuo proprio iudicio, ac cerebro ſibi adminiſtratas putantes, firmiter illis adhęrent, & vt veras, inuariabiles, & infallibiles amplexantur. Vnde conſequendæ ſanitatis deſiderio ducti ſic à parentibus, vel amicis perſuaſi ad Exorciſtam accedunt, qui nedum per indicia probabilia; ſed per certa, & euidentia infirmitatem à dęmone cauſatam eſſe agnoſcens, hanc illis veritatem ſuadere conatur. Verùm licèt Exorciſtę ſuaſionibus, qui ſpeculatiuè, & practicè per euidentia ſigna eis veritatem oſtendit, aſſentire videantur; nihilominus vix operari, aut loqui Exorciſta deſiſtit, quòd iterum dęmoniacis ſuggeſtionibus credunt: quas rationes euidẽtes eſſe ex ſui ſubtiliſſimi, ac firmiſſimi cerebri promptuario deſumptas exiſtimantes, illas ſequuntur; iudicantq; non exorciſtico miniſterio, ſed medicorum pharmacis ſanitatem eſſe obtinendam. 717. *Energumeni duræ ceruicis difficillimè liberantur.* *Ratio difficultatis.*

Quare

§. VI.

718. *Repetitio breuis cauſæ prædictarum difficultatum.* QVare omnes prędicti obſeſſi difficillimè liberantur, vel quia liberatio eis non profutura, ſed obfutura potiùs eſſet: vel ob firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum: nec non ob deteſtationis dæmonis, ipſiusq; peruerſarum ſuggeſtionum defectum, quæ ab huiuſmodi fiducia mentem auertunt.

Peccatores magni. Primi quidē generis obſeſſi non facilè liberantur; quia repentina eorū liberatio non eis ſalutaris (vt diximus) ſed noxia eſſet: vel etiā quia, cum ex longo peccandi habitu eos eorum cor reprehendat, difficillimè poſſunt firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus elicere; ac pari modo nec dęmonem, eiusq; ſuggeſtiones deteſtari, cui diù libenter per commiſſa peccata inſeruierunt, ac per voluntarium conſenſum conniuerunt.

Vexati ab incubis. Secundi generis obſeſſi difficillimè etiam fidei actus elicere poſſunt: quia mens eorum ex coniunctione cū appetitu ſenſitiuo ex continuis carnis ſpurcitijs nimis valde eſt obſcurata, & maculata, ideò cùm ſenſui, ac carni ſit ſubiecta, ex totis præcordijs ad Deum difficillimè poteſt eleuari. Nec dæmonem deteſtari audent, à quo continuè venereis, veluti ab amaſio, ſeu coniuge dilecto delectationibus afficiuntur.

Obſeſſi ab infantia. Tertij generis obſeſſi non minori detinentur difficultate; quia iſti potiùs oppoſitis confidentiæ à Chriſto requiſitæ actibus aſſentiunt ob habitum ex frequentatis actibus genitum, quo ſemper ad oppoſitum tendunt, ad credendum ſcilicet, quòd non niſi poſt longum tempus liberabuntur. Hinc niſi difficillimè deteſtari dæmonem valent, à quo multa futura eis prænunciantur; quæ cùm poſtea euenire conſpiciant, gaudent, & lætantur.

Perſonæ ſpirituales. Quarti generis ſimiliter difficillimè firmæ fidei actus elicere queunt: quia ne Deus oppoſitum velit, ſuſpicantur, videlicet, vt à dęmone vexentur, vt ſic in virtutum exercitio magìs perficiantur. Hi deteſtari dæmonem minimè audent: quia illum, non vt hoſtem, & maleficum, ſed vt amicum, & beneficum meditantur, à quo ad maiora chriſtianæ perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus ſibi videtur prouocari.

Energumeni duræ ceruicis. Quinti generis tandem pari modo maxima cum difficultate fidei actus elicere valent: & ſi quandoque aliquos eliciunt, non perſeuerant: quia ægritudinem ſuam remedio ſupernaturali indigere non credunt; ſed potiùs pharmacis naturalibus eſſe tollendam exiſtimant: Nec ad dæmonem contemnendum mouentur; quia illum ibi adeſſe non credunt, nec talem ab eo ægritudinem cauſari opinantur.

§. VII.

719. *Cur accedant ad Exorciſtas.* QVare omnes prædicti Energumeni conſequendæ ſanitatis deſiderio laborant, quo ad remedia tam corporalia, quàm ſpiritualia inueſtiganda ducuntur, & aliquam ſpem, vel opinionem potiùs habent illis medijs optatam obtinendi ſanitatem. Sed quia ſpes, ſeu opinio

illa eſt cum formidine de oppoſito, ideſt hæſitatione, ac dubietate plena, ſimiles ſunt fluctui maris, qui à vento mouetur, & circumfertur, vt ait Iacobus Apoſt. *epiſt. ſua canon. cap.* 1. Non ergo æſtiment, quòd accipiant aliquid à Domino: quia Deus illos ſub poteſtate dæmonis derelinquet, ac diuina non concurrente virtute, dæmon Exorciſtæ præceptis obſiſtet, atq; reſiſtet. Quod diligentiſſimè ab Exorciſtis eſt obſeruandum: quia omnes obſeſſi, ſiue Energumeni, vel maleficiati ſe fidem habere dicunt; ſed ſępiùs nō eſt fides, ſeu fiducia, de qua loquimur; ſed deſiderium, aut ſpes valde hæſitans, ac dubijs inuoluta.

QVÆSTIO III.

Quomodo huiuſmodi diabolica repugnantia ſit auferenda.

Dicendum: cùm Exorciſta poſt communes inſtructiones Energumenię factas, poſt Sacramenta ſæpiùs ab ipſis frequentata, poſt alia huiuſmodi ſpiritualia tam generalia, quàm particularia pharmaca eis exhibita, ſua præcepta ad dæmones expellendos nō proficere viderit, ad iterum noua præcepta expulſiua repetenda velox non ſit, licèt ipſi Energumeni ſe fidem habere aſſeuerent; ſed diu illos probet, & obſeruet, an ipſi inſtanter, humiliter, ac ſuppliciter ab Exorciſta, vt dæmones expellat, expoſtulent. Dicat eis illa verba Chriſti, quę Cæco clamanti: *Ieſu fili Dauid miſerere mei*, dixit: *Quid vis, vt faciam tibi?* vt ex ipſorum reſponſione firmam illorum fidem, ac perfectam confidentiam in Deum agnoſcendi locum deſumat. Similiter attendat, an ipſimet facillimè dæmonem expugnent, ac reprimant, & an ad præceptum à ſe in nomine Ieſu dæmoni factum, confeſtim illos ceſſet moleſtare. Pariter conſideret, an eorum oculos non cogitabundos, ac veluti ad contemplandum eleuatos non ſtare agnoſcat; ſed eos vultu, & aſpectu ſe oſtendere ei, quod ore pronunciant, toto corde, & affectu adhærere; tunc ſignum erit, quòd benè ſunt probati. Poteritq; Exorciſta tunc ad præcepta deuenire expulſiua, quæ *ſequenti articulo* habētur. Sed vt plurimùm hos, non humiliter, non feruidè, non liberè, & abſolutè auxilium petere ab Exorciſta videbis; ſed tepidè, ac ſegniter, potiùs à parentibus, conſanguineis, vel amicis coacti, quàm à propria voluntate ducti: Ac de dæmone non ſicut de inimico: ſed veluti de perſona familiari, & amica ſermocinari: Quæ omnia ſunt ſigna, eos generoſa fide, ac fiducia in Deum, & eorum, quæ ad ſuam liberationem obtinendam neceſſaria ſunt, carere.

720. *Cautelæ ſeruādæ ab Exorciſta, vt cognoſcat Energumenos debitā habere fiduciam.*

Marci 10.48.

QVÆSTIO IV.

Quænam ſint remedia particularia pro primi generis Obſeſſis.

721. *Documenta ab Exorciſta tradenda obſeſſis peccatoribus.*

Reſpondetur, cùm huiuſmodi obſeſſi ſint inueterati peccatores, Deum ad eorū delicta purganda, ob quæ æternis eſſent deſtinandi ſupplicijs, hos dæmoniacis vexationibus à dæmone torqueri permittere; nihilominus,

vt per exorciſticũ munus à tali vexatione liberari ualeant, eſſe admonẽdos.

Primò, ut ex totis præcordijs conuertantur ad Deum, ut Deus per Ioelem c. 2. monet, dicens: *Conuertimini ad me in toto corde veſtro, in ieiunio, & fletu, & planctu*, ut latè ſupra docui *num.* 552. *& ſequentibus*. Vtiliſſimũq; erit, eos ad omnia peccata etiam aliàs confeſſa, ſed grauiora iterum in confeſſione aperienda, ac deteſtanda, adhortari.

Secundò, ut citiùs quàm poterunt, diuinæ iuſtitiæ ſatisfaciant uindicanti, hos Exorciſta commoneat, ut corpus ſuum ieiunijs, diſciplinis, abſtinentijs, mortificationibusq; caſtigent, (& ſi diuites ſint) eleemoſinis: quia, ut D. Ambroſius docet ad Virginem lapſam cap. 18. *Grandi plagæ alta, & prolixa eſt medicina, grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem*. Nam ſi huiuſmodi afflictiuis pęnis diuinæ iuſtitiæ ſatisfecerint, facillimè à Deo ſuam de dæmonis uexatione liberationem obtinebunt: quia Deus, qui

Sup. nu. 556. iuſtiſſimus eſt, bis in idipſum non iudicat, nec ſupra demerita caſtigationes puniendo infligit.

Tertiò, vt liberatio à dæmone eis profutura ſit, iubeat Exorciſta, vt aliqua exercitia ſpiritualia eligant, quibus toto tempore vitæ ſuę continuè incumbant: puta orationi, nedum vocali, ſed mentali, Euchariſtię ſępiùs ſumendę, & alijs huiuſmodi; vt ſic peccata cauentes, occaſionem etiam caueant, ob quam à dęmone poſt liberationem iterum poſſideantur.

Quartò tandem, cùm illos perfectè probatos eſſe iuxta regulas generales ſupra poſitas *num.* 647. *& ſequentibus*, nouerit, poterit ad præcepta expulſiua iuxta ordinem poſitum *Articulo ſequenti num.* 737. *& ſeqq.* deuenire.

QVÆSTIO V.

Quæ ſint remedia particularia pro Obſeſſis ſecundi generis.

722. *Monita tradẽda Vexatis ab incubis.*

RESpondetur, vt ab huiuſmodi obſeſſis Exorciſta, diuino fauente Numine, dæmonum repugnantiam auferre valeat, ab eo, quæ ſequũtur eſſe obſeruanda.

Primò obſeſſam diligenter de principio, & ordine talis paſſionis interroget, vt faciliùs eijciantur: maximè, an fidem negauerit, vel aliquem actum contra eam fecerit: an illos dæmones, necne inuocauerit: an aliquod interuenerit pactum: an in forma alicuius amaſij, vel dæmonis forma, puta monſtruoſa, ſe cum illa commiſcuerit. Item de loco, & tempore, & alijs circumſtantijs, vt pluries ſolet euenire.

Secundò admoneat, quòd dæmon in nobis, quæ peccata ſunt, ſine nobis operari non poteſt, ideſt niſi aliquis conſenſus, ſaltem implicitus, & tacitus adſit, ſeu interpretatiuus. Nam ſubiacere, vel ſpiritibus immundis in actibus laſciuiæ ſupponi, ad ſubſtantiam, & ad peccati modum ſpectat; ideò ne dicatur, quòd interiùs conſenſus negatur, & quòd certè corpus ad tales actus impellitur: quia ſubtiliter decipitur, dum dæmon in virtute primi cõſenſus dati habitualiter perſeuerantis, eum non ampliùs retrotrahi poſſe, & corpus eius in ſua eſſe poteſtate, credere facit. Sed hoc eſt falſiſſimũ, quia

ſemper

ſemper conſenſus liber exiſtit, & quilibet per liberum arbitrium, mediante Dei auxilio, dęmonis audaciam vincere poteſt, ac totaliter eius impetus exterminare. Sed difficultas tantùm ex habitu prouenit dæmoni ſubiacẽdi. Sup. nu. 105.

Tertiò oſtendatur ei peccati grauitas; ideòque ad contritionem, ad lacrymas, ad firmum propoſitum ab eo, diuino opitulante Numine, recedendi, inducatur: quotidiè peccata ſua; & omnia, quę ſibi eueniunt, & euenerunt à principio, quo à dæmone comprimi cœpit, confiteatur, ac ſæpiùs ſacratiſſima Euchariſtia reficiatur.

Quartò ſuadeat, vt ex totis præcordijs coram Deo ſæpiſſimè ſe ſuper omnia Deum amare velle, nec tunc, nec vnquam dæmoniacis ſuggeſtionibus, & agitationibus aſſentiri, proteſtetur.

§. I.

QVintò, vt ſępiſſimè Ieſu inuocet nomen, ac humiliter, & deuotè ſequentem, aut ſimilem proferat orationem, adhortetur. 723.

Orationes recitandæ ab Obſeſſis prædictis.

Signor mio Giesù Chriſto, che ſete il mio Redentore, Signore, e Protettore, difendetemi, & aiutatemi contro queſto diauolo maladetto, immondo, e ſporco; e non permettete, che habbia poteſtà alcuna ſopra il mio corpo.

Deinde oratione, quæ ſequitur, Sancti Spiritus ſuffragia deprecetur.

Vre igne Sancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum, Domine, vt tibi caſto corpore ſeruiamus; & mundo corde placeamus: qui viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum.

Poſtea Beatiſſimam Virginem Genitricem Dei Mariam inuocet, atque eam in matrem, tutricem, ac protectricem eligat, nec non Angelum cuſtodem ſuum, & alios Sanctos ſuos deuotos ſibi poſtulet ſuffragari.

Sextò, moneat illam, vt numquam, quoad fieri poteſt, maneat ſola die, vel nocte: nec ſe ad ſolitaria loca recipiat; ſed ſecum aliquam mulierem (ſi perſona vexata ſit mulier) deuotam, humilem, ac Deum timentem habeat, cui, quotieſcumque à dęmone moleſtatur, ſtatim ſuam manifeſtet vexationem; quæ ſtatim ambo genuflexæ deuotè ſanctiſſimum nomen Ieſu inuocent modo ſupradicto. Deinde ambo dæmonem deteſtentur, ac in Ieſu nomine ei præcipiant, vt recedat, nec illam audeat ſiue in anima, ſiue in corpore moleſtare. Et hoc maximè eſt obſeruandum. Poterunt autem ſequenti formula vti.

Atto di deteſtatione contro il diauolo incubo, e ſuccubo.

IO N. benche viliſſima creatura, indegna di nominare il nome Santiſſimo di Giesù Chriſto, pure confidata nella ſua gran bontà, e miſericordia, per l'autorità cõceſſami da Giesù Chriſto nella fede poſta nel nome di Giesù Chriſto vengo cõtro di te ſpirito maladetto, ribelle del mio, e tuo Dio, apoſtata del mio, e tuo

e tuo Creatore, incubo puzzolente, aſmodeo immondo, che per mezzo dell'immonditie carnali procuri di tirare le creature in precipitio: & in virtù del ſantiſſimo nome di Gieſù ti comando, che ſubito ti parti, & allontani dal mio corpo, dal mio cuore, dalla mia fantaſia, e da tutte le potenze mie interne, & eſterne, e per l'auuenire non habbi più poteſtà ſopra il mio corpo, ne ſopra i miei ſentimenti: perche io ſon poſta ſotto la protettione del ſantiſſimo nome di GIESV.

Mulier, quæ manet ad cuſtodiam, verba diriget non ſuper ſeipſam; ſed ſuper perſonam à dæmone vexatam.

§. II.

724. *Exercitia adimplenda à Vexatis ab incubis.*

SEptimò, vt in pęnalibus operibus, ſcilicet ieiunijs, diſciplinis, ac mortificationibus exerceatur, vt ſupra declaratum eſt *num.* 560. *& ſequentibus*, nec non aſſiduè orationi incumbat: vt latè ſupra docuimus à *num.* 387. *incluſiuè, vſq; ad num.* 528. *excluſiuè*, admoneat.

Octauò, vt excludat omnē dęmonis timorem, minas, atque blandimenta contemnat, nec vllo modo mente eius ſuaſionibus attendat; ſed cùm aliquid ſuggerit, ſtatim ad Ieſum eleuet mentem, ac quandiù tentationis impulſus durauerit, ſequentia repetat verba.

Sia laudato, e glorificato il Santiſſimo Nome di Gieſù.

Nonò, vt dæmonem contemnat, ac vilipendat, illumque multis opprobrijs, ac côuitijs indignabunda afficiat, ac ſe dęmoniorum ſociam fieri nolle proteſtetur. (1. Cor. c. 10.)

Decimò, vt aliquas ſecum Sanctorũ reliquias deferat, Agnus Dei, aliasq; res benedictas; imò laudabile erit, ſi etiam Exorciſta eius veſtes benedicat; ſed ſuper omnia ſæpiùs actus fidei, ac confidentiæ in Deum eliciat; hoc .n. eſt maximum omnium remediorum.

Vndecimò cùm perſona vexata plenum ſuper dæmonem dominium acquiſiuerit, ita vt ad crucis ſignum ab ipſa formatum, & ad Sanctiſſimi Ieſu Nominis inuocationem illicò dæmon aufugiat; & Exorciſta eam in fide, ac fiducia iam perfectè probatam eſſe cognouerit, ad præcepta expulſiua, de quibus *ſequenti articulo agitur*, poterit deuenire.

Benedictio pro Vexatis ab incubis.

Deinde eius cubiculum, vbi pluries talis carnalis commixtio contingebat, ſacris munire benedictionibus, ac dęmoni in nomine Ieſu pręcipere, ne ad talem locum ampliùs accedere præſumat. Poſtea creaturam benedictione ſequenti benedicat.

Dominus Ieſus Chriſtus ✠ apud te ſit, vt ab hoſte immundo te defendat: intra te ✠ ſit, vt à ſpurcitijs carnalibus te conſeruet: ante te ✠ ſit, vt in via mandatorum Dei te perducat: poſt

te

te ✠ ſit, vt ab incubo ſpiritu te cuſtodiat, ita vt ampliùs ad te accedere nequeat: ſuper te ✠ ſit vt te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in vnitate perfecta viuit & regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Duodecimò tandem, cùm Exorciſta eam à dęmone totaliter liberam eſſe cognouerit, moneat, vt de accepto beneficio Deo quotidie gratias referat: ſępiùs fidei actus, ac confidentiæ in Deum eliciat, ſe impoſterum, diuino fauente auxilio, mundam, & à quacunq; dęmoniaca vexatione illęſam fore, ac pręſeruandam.

QVÆSTIO VI.

Quænam ſint remedia particularia pro Obſeſſis tertij generis.

RESpondetur, vt ab Obſeſſis tertij generis (adultis videlicet, & qui ab infantia à dæmone fuere poſſeſſi) obex, quo impediuntur, ne à dęmoniaca tyrannide ſubtrahantur, auferatur, vtiliſſimum fore ſequentia ſeruare documenta. 725. *Documenta ſeruanda ab Obſeſſis ab infantia.*

Primò, cùm iſti Energumeni ob longum habitum ex frequentatis actibus aſſentiendi dæmoniacis ſuggeſtionibus elicitum ad minimum diaboli nutum trahantur, ac conſequenter ad diffidendum de diuina protectione excitentur, ita vt ſe liberali eius concurſu à dęmoniacis vexationibus eripiendos fore non credant; etiam per habitum illi contrarium ſunt ſubleuandi; qui quidem confidendi in Deum habitus ex frequentatis actibus coaleſcat, neceſſe eſt. Vnde pręter ea, quę ſupra habentur in inſtructione communi *à num. 622. vſq; ad nu. 646.* de quibus diligentiſſimè ſunt inſtruendi, ſępiùs etiam ſunt admonendi, vt in Deum orando, & ſuppliciter eius diuinam opẽ implorando ad dęmoni reſiſtendum perſeuerent, vt veram, certam, & inhęſitantem ſibi fidem, ac confidentiam, qua mediante ſuam liberationem obtinere valeant, communicare dignetur. Nam, *licèt Deus præſtare poſſit*, ait Chriſoſtomus, *priùs, quàm petamus: verùm per hoc differt, & expectat, vt occaſionem accipiat, qua iuſtè nos ſua cura dignos faciat.* Propterea Exorciſta ad manum habeat doctrinam de perſeuerantia in orando ſupra poſitam *à num. 459. vſq; ad num. 466.* vt per illam vexati, & corde, & animo ad diuinę bonitati credendum, ac in eius protectione fidendum roborentur. Chriſoſt. homil. 30. in Geneſim.

§. I.

SEcundò Vexatum moneat Exorciſta, ne dęmoni aliquid ſuggerenti attentas prębeat aures, nec cum eo contendat; ſed ex tali ſuggeſtione, tanquam ex ſtimulo ad Deum laudandum, ac ſanctum nomen eius glorificandum excitetur; idcircò toties, quoties tentatorem pręſentem apprehenderit, ſequentibus verbis illum fugare conetur. 726.

Sia ſempre laudato, & da tutti glorificato il ſantiſſimo nome di Gieſù.

Sæpiſſimè verò, cùm opportunum aderit tempus, ante Crucifixi imaginẽ ad Ieſum deuotè conuerſus, ac genuflexus ſequentem, vel aliam ſimilem in ſua materna lingua recitet orationem.

Oratione da recitarſi dalli Obſeſſi di longo tempo.

Voi, Signor mio Gieſù Chriſto, ſete il mio Redentore, Conſeruatore, e Protettore, il mio refugio, il mio conforto, la virtù, e fortezza dell'anima mia: in voi hò poſto tutta la mia confidēza: defendetemi dunque contro queſto maligno ſpirito, reprimete la ſua tirannia, e non permettete, che habbia poteſtà di mouermi tanto efficacemente la fantaſia, & imaginatiua con le ſue falſe, e vane rappreſentationi: mà datemi aiuto, acciò fortemente poſſa reſiſtere alle ſue maligne perſuaſioni, e tenere il mio cuore, e la mia mente à voi vnita, accio finalmente per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia io reſti totalmēte libero dalla tirannia di così crudel nemico, e poſſa via ſempre lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo nome.

Deinde immediatè poſt prædictos confidentię actus, ſequentem deteſtationis actum contra dęmonem animo virili, ſed irato, & indignabundo vultu eliciat, dicens:

Atto di deteſtatione contro il demonio.

E tù, diauolo maladetto, ſeduttore delle menti diuote, apoſtata del mio, e tuo Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, partiti da me ſenza dimora alcuna, che così ti comando nel nome di Gieſù Chriſto.

Interim frontem, os, guttur, pectus, cor, aures, & partem à dæmone vexatam crucis ✠ ſigno muniat, illud ſæpiùs pollice efformando.

Obſeſſus in duobus prædictis actibus, nempe confidentiæ in Deum, ac deteſtationis dæmonis ſe ſæpiſſimè exerceat, ſicque breui tempore pro ſua liberatione erit diſpoſitus.

Tandem Exorciſta, cùm ipſum obſeſſum nō ab alijs perſuaſum, ſed ſpontè, humiliter, ac ſuppliciter ab eo petere viderit, vt dæmonem expellat, ſi ex ipſius verbis illum perfectè eſſe diſpoſitum, ac benè probatum agnouerit, iuxta communes regulas ſuperiùs poſitas *nu. 646. & ſeqq.*, ad præcepta expulſiua deuenire poterit, iuxta doctrinam articulo ſequenti tradendā.

QVÆSTIO VII.

Quænam ſint remedia particularia pro Obſeſſis quarti generis.

727. RESpondetur, cùm huiuſmodi perſonæ energumenæ ſpirituales ſint, & exercitijs ſpiritualibus ſemper intentæ, non opus eſſe, illas admonere,

vt

vt peccatorum ſuorum contritionis actus eliciant, Sacramenta frequentent, ieiunio, & orationi vacent, diſciplinis, ac mortificationibus corpus ſuum caſtigent: quia his omnibus iugiter, ac ſedulò incumbunt; ſed circa ea, quæ ſequuntur, Exorciſta, vel Parochus eas diligenter inſtruere valebit.

De quibus inſtruenda ſint perſonæ ſpirituales obſeſſæ, vt à dæmone liberentur.

Primò circa Dei voluntatem, videlicet quamuis multa mala Deus euenire permittat, quatenus illa non impedit, vt latè proſecuti ſumus *à nu. 128. & ſequentibus*: attamen cum mala aliquo modo in ſe peccatum includant, vel ad illud inducant, puta ad Dei, vel proximi offenſam: vel homines à bono reuocent, vel maius bonum impediant, v.g. virtutum exercitia, & charitatis opera, Deus illa non vult, nec approbat. Ideò efficaciter illis Exorciſta ſuadeat, vt firmiter credant, quæ poſita ſunt credenda in inſtructione communi *à num. 622. vſq. ad num. 646.* videlicet Deum eas à dæmoniaca poſſeſſione liberare velle, ſi talis liberatio eis ſit ſalutaris; ac pro ſua infinita bonitate, ac fidelitate ipſis huiuſmodi beneficium collaturum: quia promiſit, quòd omnes in ſe credentes dæmones forent eiecturi. Si autem ab alijs, eò magìs à ſeipſis. Et ipſemet Chriſtus quotquot obſeſſos, aut maleficiatos inuenit, à dæmone liberauit: vt teſtatur Petrus Actuum c. 10. dicens: *Qui pertranſijt benefaciendo, & ſanando omnes oppreſſos à diabolo*. Et ſubdit: *Et nos teſtes ſumus*. Si ergo omnes ſanabat, ſignum eſt, quòd voluntas eius eſt illos liberandi. Quare à ſe omnem dubietatem repellere debent, ac totam ſuam fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate collocare.

Supra nu. 541. & ſequent.

Marci 16.

Supra nu. 394. & ſequent.
Supra nu. 405. & ſequent.

§. I.

728. Secundò, vt Exorciſta liberationem à dæmone ipſis futuram eſſe animæ ſalutarem eis perſuadere queat, eis ob oculos ponere debet, Primò bona, quæ dæmon impedit in obſeſſis, v. g. ne ſua confiteantur peccata; vel ſaltem maxima cum difficultate: ne alias doceant perſonas res ad ſalutem neceſſarias: ne Euchariſtiæ frequentent Sacramentum: ne opera miſericordiæ, & alia huiuſmodi bona exerceant, quæ, niſi à dæmone eſſent impediti, executioni mandarent. Secundò mala, ad quæ dæmon eos inducit, nempe ad Deum blaſphemandum, proximum infamandum, eius occulta peccata patefacienda, ad ſeipſos ſaxis collidendum, igne adurendum, aquis præfocandum, ab alto præcipitandum, laqueo ſuſpendendum, & alia id generis mala, ad quæ ſæpiùs Energumenos à dæmone induci experientia comprobatur. Tertiò damna, ac perturbationes, quę non tantùm perſonis parentum, conſanguineorum, ac domeſticorum inferre ſolet; ſed in rebus etiam eorum, ac bonis fortunæ: vt rumores, tumultus, ſtrepitus commouere: odia, inuidiam, ac zelotipiam excitare: rixas, atq; diſcordias diſſeminare: ſuppellectilem diſſipare, vinum fundere, omnia in perditionem emittere, aliaque innumera mala, quę, vt ad malum culpę ſunt inducentia, non dicenda ſunt eſſe à Deo iubente, ac volente, ſed tantùm permittente, vt ex illis magìs, ac magìs obſeſſi, eiuſq; parentes, ac domeſtici ad Deum pro liberatione obſeſſi humiliter exorandum, eiuſque diuinum auxilium implorandum excitentur.

Quæ ab Exorciſta huiuſmodi obſeſſis ſint proponenda.

Supra nu. 541.

§. II.

729. TErtiò admonere debet, non eſſe ſecundùm regulas prudentiæ, hoc, vel illud grauiſſimum malum pœnę ſecundũ propriam voluntatem ſibi eligere velle, vt in virtutis, ac perfectionis paleſtra ſe exerceat; & eò magis à Deo petere, vt in corpus ſuum diabolũ immittat, cùm per voluntatẽ ſigni conſtet, Deum oppoſita confirmare. Ideò melius eſſe conſiliũ ſemper à Sapiente perquirere, vt docet Tobias *cap.* 4. Nam varia ſunt media, quibus homo in perfectionis ſchola progredi poteſt; *Non enim*, ait Paulus Sherlogus in Cantic. Anteloq. 12. n. 18., *vnica eſt via, qua itur ad Olympum*. *Hei mihi*, ait S. Io. Chriſoſtomus homil. 61. ad Populum Antiochenum, *quot ad ſalutem nobis viæ!* Illa media ex ſpiritualis, docti, & pij Patris conſilio elicere debet, quibus in perfectionis via liberè, & ſine impedimento proficere poſſit.

Supra nu. 727.
Supra nu. 486.

Quartò, iubeat Exorciſta, vt perſona obſeſſa genuflexa ante Crucifixi imaginem fidei actum, iuxta ſequentem, vel aliam ſimilem formulam, eliciat.

Oratione da farſi à Dio dalle perſone ſpirituali impoſſeſſate dal demonio.

730. *Oratio deprecatiua.*

SIgnor mio Gieſù Chriſto Redentor mio, refugio, e conforto dell'anima mia, ecco me viliſſima creatura ſerua voſtra indegniſſima, conoſco, che à tanti beneficij riceuuti, e che di continuo riceuo dalla Maeſtà voſtra, non hò mai corriſpoſto, ne corriſpondo, conforme il mio debito: però hora non potendo in altro modo corriſpondere, v'offero queſt'anima mia, e queſto mio corpo, tutti i miei penſieri, parole, & operationi, proteſtandomi, che tutto quello, che per l'auuenire farò, dirò, e penſarò, di volerlo fare, dire, e penſare ſolo per dar guſto à voi, e fare in tutto, e per tutto la voſtra diuina volontà, con prõtezza di patire qualſiuoglia pena, e tormento, che piacerà alla Maeſtà uoſtra, ch'io patiſca; sì che anco adeſſo, ſe io ſapeſſi di certo, che foſſe la volontà voſtra, ch'io foſſi dal demonio poſſeduta, e tormentata ſino al fine di mia vita, molto volontieri m'offero à patire queſto, e qualſiuoglia altro tormento, che piacerà alla Maeſtà voſtra di mãdarmi. Mà perche nõ mi cõſta eſſere il voſtro diuin volere, che ſia dal demonio voſtro inimico impoſſeſſata; mà più toſto, che la voſtra diuina volontà è di far

bene

bene à tutti, & in particolare di liberar dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, credono, e confidano nella virtù, & efficacia del voſtro ſantiſſimo nome: sì come l'hauete dimoſtrata, mentre, eſſendo in queſto mondo veſtito di carne mortale, hauete liberato dal demonio tutti quelli, che à voi ſono ricorſi. Et affinche giamai mācaſſe l'aiuto voſtro, hauete laſciato la poteſtà di ſcacciar' i demonij non ſolo alli voſtri diſcepoli, e ſuoi ſucceſſori; mà tutti i fedeli Chriſtiani ancora, che' n voi haueſſero creduto, e confidato; nel che è chiaro, che la voſtra diuina voluntà è di liberare dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, & in voi confidano, quando tal liberatione li è ſalutare. Per tanto hora io credo fermamente, che per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia ſete pronto, e preparato à liberarmi da queſto maladetto demonio, mentre queſta liberatione mi ſia gioueuole. Affinche dunque queſta liberatione ſia conforme il voſtro diuin volere, vi prego, e ſupplico per l'infinita voſtra clemenza, e liberalità, per la verità della voſtra parola, e fedeltà nel ſeruare le promeſſe voſtre vogliate liberarmi da queſto maladetto demonio nemico voſtro, & inſieme concedermi gratia efficace, affinche queſta liberatione ſia ſalutare all'anima mia; acciò con maggior libertà di ſpirito poſſa ſeruirui, & con maggior feruore attendere à frequentare i Santiſſimi Sacramenti, impiegarmi nell'opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali, & eccitare non ſolo me ſteſſa, mà gli altri ancora à maggiormente lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo nome. In voi dūque hò poſto tutta la mia confidenza, e credo per certo, per la grandezza della voſtra pietà, e miſericordia, e fedeltà delle voſtre promeſſe, non ſolo di reſtar totalmente libera dal demonio, mà di ottenere ancora dalla voſtra liberalità vn' aiuto efficace, acciò coteſta liberatione all'anima mia ſia gioueuole, e ſalutare, & con maggior libertà di ſpirito vià maggiormente ſij per attendere à lodare, e glorificare la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia.

Breuiter autem ſępiùs liberationem ſequenti formula poterit poſtulare.

Atto breuiſſimo di confidenza in Dio.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, in voi hò poſto tutta la mia confidenza; perche voi ſete il mio protettore, e difenſore; però liberatemi voi da queſto maladetto demonio per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Atto di deteſtatione da fare contro il demonio.

731. *Actus deteſtationis in dæmonem.* E Tù maladetto diauolo nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Signore, perturbatore della pace, che ad altro non attendi, che à far male, indurre al peccato, & impedire le buone operationi, con che ardire preſumerai tù di ſtar più in queſto mio corpo adeſſo, ch'io credo, e confido nel mio Signor Gieſù Chriſto, che mi vuol liberare dalla tua tirannia; e che mi ſon eletta per l'auuenire di eſſercitarmi in quei patimenti, & altre opere ſpirituali, che dal mio Padre ſpirituale mi ſaranno impoſte? Per tanto per l'autorità conceſſami da Chriſto nella Fede, ti comando nel nome di Gieſù, che ti parti da me, e non habbi più poteſtà di moleſtarmi.

Iubeat Exorciſta, vt ſæpiùs etiam, ſed breuiùs prędictos confidentiæ, ac deteſtationis actus repetat; & cùm eam iam perfectè probatam eſſe crediderit, iuxta probationes ſupra poſitas *num. 646. & ſequentibus*, poterit ad præcepta expulſiua, iuxta regulas poſitas *ſequenti Articulo* deuenire.

QVÆSTIO VIII.

Quænam ſint remedia pro Obſeſſis quinti generis.

732. *De quibus inſtruendi ſint Obſeſſi duræ ceruicis.* CVm iſtis obſeſſis Exorciſta inſtructiones, & communes probationes pro Vexato præparando, de quibus ſupra *toto capite præcedenti*, adhibere valebit. Præcipuè tamen per ſigna certa, & euidentia coram perſonis ſapientibus, ac prudentibus oſtendere ſtudebit perſonæ obſeſſæ, aut maleficiatæ, illam ægtitudinem non eſſe à cauſa naturali; ſed à dęmone prouenire, quod per pręcepta probatiua, & inſtructiua dęmoni impoſita, nedum per ſeipſum, ſed etiam per ipſammet perſonam obſeſſam pręſtabit: de quibus ſupra *num. 663. & 665.* Cogitationes verò, quæ illi, infirmitatem naturalem eſſe ſuadent, moneat, non ab intellectu, ac ratione recta prouenire, ſed ab imaginatiua, ſeu phantaſia, cui a dęmone ſuggeruntur, quas repellere

debet,

debet, ac credere Exorciſtæ. Si verò adhuc non crediderit, talem perſonam dimittat, & à quacumque functione deſiſtat, vt ſupra docui *num. 619. verſ. quod ſi naturalem*. Seorſum tamen conſanguineos, vel domeſticos admonere poterit, vt ipſi perſonæ vexatæ ſuadeant, vexationem ſuam non à naturali cauſa, ſed à dęmone exoriri. Et poſtea, cùm illam perfectè diſpoſitam eſſe, iuxta inſtructiones, & probationes communes viderit, ad expulſiua præcepta, de quibus *in ſequenti articulo*, poterit deuenire.

ARTICVLVS V.

De Dæmone Fugiente, ſeu Exeunte.

DVobus modis dęmones è corpore, quod poſſident, exire, nos in dies experientia rerum magiſtra demonſtrat. Vno modo pręſentialiter tantùm, ſed non poteſtatiuè. Alio modo pręſentialiter, & poteſtatiuè. Primo modo dæmones in corpore aliquo exiſtentes ab eo exire dicuntur, cùm per aliquod tempus, puta per diem, vel horam illud totaliter torquere ceſſant, & vltrò ſe aliò transferentes illud deſerunt, ſed poſtea, Deo ſic permittente, ad idem redeunt: quia adhuc in illud intrandi, atque vexandi poteſtatem retinent: ita etiam docent Petrus Thyreus *lib. de dæmoniacis c. 8.* & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decal. c. 42. num. 7.* Et exemplo à Cęſario ab Alexandro Calamato relato *in praxi benè moriendi* comprobatur. Alio modo dęmones è corpore, quod poſſident, præſentialiter, & poteſtatiuè exire dicuntur, cùm à diuina virtute ab eo exire compelluntur, eisq; omnis poteſtas illud diuexandi totaliter aufertur. Et de hoc exitu impręſentiarum loquimur, in quo, certum eſt, quòd dęmones propter ſuam inuidiam, ſuperbiam, crudelitatem, odium, iram, & iniquitatem, omne malum, quod poſſunt, Vexato inferre vellent; ſed ſi Vexatus erit benè inſtructus, & Exorciſta prudens fuerit, dęmones ſine minima ipſius Vexati, & aliorum quorumcumque lęſione exire compellentur. 733.

Dæmones in aliquibus Obſeſſis non ſemper præſentes manent; ſed ad tempus eos deſerũt, & poſtea redeunt.

Vnde antiquis Exorciſtis viſum fuit, dęmones exire non poſſe, vel eijciendos non eſſe, niſi priùs ex maleficiati corpore maleficia expellerentur, ac deſtruerentur, quæ alibi eſſent abſcondita, & niſi ſuperiores dęmones eijcerent inferiores, & alia id generis, quorum primum non neceſſarium eſſe, ſupra oſtendimus *num.* 125. & 280. Secundum verò, vt vanum reprobauimus ſupra *num.* 268. & *num.* 285. & *ſequentibus*. Hac de cauſa pręfati Exorciſtæ, dęmones in exitu, tanquam compulſos, dirè ſemper corpora vexare credebant; & quamuis pręcepta grauiſſima adhiberentur; nõ tamen adhuc à vexatione abſtinere; & ideò Vexati communiter voces terribiles, ac mugitus emittere, dolores acerbiſſimos ſuſtinere, membra propria dilaniare, incompoſitè ſaltare, ora latiſſimè aperire, oculos quaſi extra caput educere videbantur, qui ſi à pluribus non ſuſtinerentur, terribiliora paterentur.

Antiqui Exorciſtæ multa credebant eſſe neceſſariò ſeruanda in expulſione dæmonis, Quæ à nobis sũt reprobata.

§. I.

734. *Poſſunt dæmones ab obſeſſo exire ſine vlla ipſius læſione.*

AT nunc, Deo dante, dęmones è corpore Energumeni ſine vlla ipſius torſione, & vexatione exire videmus, & experimur, quando ipſe ſecundùm regulas præpoſitas *capite præcedenti* eſt benè inſtructus, ac perfectè probatus; & Exorciſta ſecundùm eaſdem, & alias *in hoc opuſculo* aſſignatas ad dęmones pręcepta dirigit expulſiua.

Nec his repugnat, quòd vexatio ex maleficijs, vel ex timore fuerit; vel ſi vnus, vel plures dæmones, aut etiam legiones fuerint: & quicquid priùs in corpore fuerint operati: quia dęmones omnes exient, & omnia maleficia ſine vllo corporis dolore, ac perturbatione diſſoluentur.

Quod facilè ex lenitiuis, & inſtructiuis pręceptis poterit argumentari. Sup.num.664. & 665. Si enim per pręcepta lenitiua, & inſtructiua facta, vt ſupra docuimus, dęmon ad talem obedientiam reducitur, quòd omnibus præceptis indifferenter obediat, cur non etiam pręceptis obediet, quæ ad illius expulſionem fiunt, vt ſcilicet nullam Vexato in exitu lęſionem inferat? Imò ſi dæmones inſenſibiliter in corpus ingredi poſſunt, & in eo inſenſibiliter manere, poterunt etiam inſenſibiliter exire.

Si autem inſtetur, quòd contrarium experientia docet: Reſpondetur hoc prouenire, quia non eſt benè inſtructus Energumenus, & non eſt cautus Exorciſta in dęmonē eijciendo, quando ad obedientiā totaliter eſt reductus.

§. II.

735. *Obiectio. Solutio.* Toſtat. q.123. in c. 8. Matth. ad 3.

SI verò obijciatur, quòd etiam ad Chriſti præceptum, dum aliquando dęmones expelleret, Energumenus quidam Marci 9. volutabatur ſpumans, cruciabatur valdè, & factus eſt velut mortuus. Reſpondetur, hoc permiſiſſe Chriſtum, non quòd diabolus ſine vlla obſeſſi vexatione exire non poſſet; ſed vt aſtantes dęmonis crudelitatem viderent, qui de corpore exire noluiſſet, ſi potuiſſet, & propter alia myſteria; Ideò Chriſtus præceptum non addidit de nulla læſione facienda. Alijs autem vicibus Chriſtus Lucæ 4. 35. dæmonia ſine vllo Energumeni dolore eiecit; *Obmuteſce*, dicebat, *& exi ab eo. Et cùm proieciſſet illum dæmonium in medium: exijt ab illo, nihilq; illum nocuit.* Sic Diſcipuli Chriſti eodem modo dæmonia eijciebant.

736. *Superfluū eſt, dæmoni præcipere, vt in exitu det ſignum.*

Nec opus eſt, dæmoni præcipere, vt ſui exitus det ſignum, puta lampadem ardentem, ſeu candelam accenſam extinguendo, vel vitrum frangendo, vel ſimilia: quia multoties, vt à fide dignis audiui, dæmon talia dedit ſigna; imo anno 1649. cum quidam Exorciſta tale ſignum quæſiuiſſet, dæmon nedum lampadis lumen extinxit, ſed & ipſam, licèt argentea eſſet, confregit, nec tamen è corpore eſt egreſſus.

Certum ergo dæmonij exitus erit ſignum, cùm perſona priùs obſeſſa, aut maleficiata poſt vltimum expulſiuum præceptum ſe veluti à quodam pondere exoneratam, à quodam ligamine ſolutam, & à quocumque dolore, & grauamine ſubleuatam, ac cor ſuum ob liberationem hilaritate, ac iucun-

ditate

ditate repletum habere, experietur. Dæmoni tamen Energumenorum linguam poſſidenti ad maiorem pęnam, & cõfuſionem præcipere poſſet Exorciſta, vt in exitu ter clamaret, non inuocando, vel deprecando, ſed quaſi deterritus pertimeſcendo nomen Ieſu, ſic: *Ieſu tu me eijcis: Ieſu tu me eijcis: Ieſu tu me eijcis:* vel idiomate vulgari dicendo: *Giesù tu mi ſcacci: Giesù tu mi ſcacci: Giesù tu mi ſcacci:* Hoc tamen non eſt neceſſarium.

QVÆSTIO I.

Quomodo ſe debeat habere Exorciſta erga Energumenum in actu liberationis.

RESpondetur Exorciſtam, cùm ad vltimum actum peruenerit, nempe ad dæmonem ab Energumeno expellendum, ipſumq; obſeſſum benè inſtructum, ac perfectè probatum iuxta doctrinam traditam *capite antecedenti* viderit, præſentibus Vexati conſanguineis, vel domeſticis, alijsq; perſonis ſpiritualibus, debere illi à Deo accepta beneficia in memoriam recitare; inſidias nempe dæmonis iam patefactas, ſicut & modos, quibus ipſe decipiebatur: eum didiciſſe remedium, quo dæmon eſt expellendus, nempe fidem, & confidentiam certam in Santiſſimo Ieſu nomine; ac præceptum ab Exorciſta, tanquam ipſius Dei, & Eccleſiæ miniſtro faciendum: iam dæmoni à Deo omnem poteſtatem ſuper eum eſſe ablatam: Deumq; ad eius peccata non reſpecturum; Nam expulſio fiet virtute diuina ob diuinæ miſericordiæ magnitudinem, ob Dei fidelitatem, & ob Sanctiſſimi Nominis Ieſu honorem. 737.

Documēta tradēda ab Exorciſta in actu liberationis.

Præterea Exorciſta Energumenum diligenter inſtruat, ne diabolicis tentationibus vmquam aſſentiatur; imò quòd neque attendat. Videns .n. malignus ille ſpiritus, quòd nihil ampliùs contra Energumenum poteſt, deſtructa totaliter ſua poteſtate, ad tentationes, inſidias, ſuggeſtiones, ac deceptiones confugit, vt ſaltem per illas aliquid poſſit, puta Energumenum ad diffidentiam inducere de concurſu diuini auxilij; Ideò Energumenus cautus ſit, vt fide firma, ac confidentia certa dæmoni bus reſiſtat, omnibus illis inſultet, eos ſpernat, ac contemnat, & In Deum ſemper omnem ſpem ſuam collocet, omnibusque diligenter attendat, quæ ſibi ab Exorciſta proponuntur.

QVÆSTIO II.

Quęnam ſint ſuggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon Energumenum inuadere ſolet tempore liberationis.

REſpondetur varias eſſe tentationes, quas Energumenus patitur durante inſtructione, & probatione; ſed in actu liberationis, & immediatè poſt liberationem ſunt innumeræ, & ſubtiliſſimæ, inter quas ſequentes ſunt ſpeciales, quibus ad ſolita remedia eſt recurrendum. 738.

Variæ dæmonis tentationes.

Prima

Prima tentatio eſt, de non futuro dæmonis diſceſſu, & illius inobedientia pertinaci; & quòd potiùs dæmon omnia pœnarum genera eliget, quàm è poſſeſſo corpore exire.

2. Quòd finget quidem exire, ſed non terminabit exitum, prout præcedentes obedientias finxit, nec terminauit: quia diabolus callidus eſt, & mendax; idcircò in aliquo decipiet, & in corpore remanebit.

3. Quòd Energumenus non eſt ſufficienter ad liberationem diſpoſitus: quia eſt aliquod peccatum occultum, propter quod liberari non poteſt.

4. Quòd Exorciſta plenam auctoritatem non habet: quia non eſt benè diſpoſitus: eò quòd conſuetis exorciſmis non vtatur, nec dæmonem de omnibus ad liberationem neceſſarijs interrogauit.

5. Quòd non eſt voluntas Dei, vt modò exeat: quia ipſe Energumenus hanc tribulationem meretur, cui melius eſt non liberari: eò quòd iſta eſt crux ſibi data à Deo (vt dicunt etiam quidam ſpirituales ignari) ideòq; illā reſpuere non debere.

6. Quod poſt factum clarè videbitur, quòd creatura liberata non erit: nam ijdem, qui priùs, effectus videbuntur: & quòd etiam dictum fuit, & credidit eſſe liberatam, & tamen non fuit: ſic erit & modò.

7. Quòd non datur aliqua virtus, quę dęmones expellere valeat: quia dæmones poſſidentes fortes ſunt, obſtinati, & maligni.

8. Quòd exiet verè, ſed modò non eſt tempus opportunum: exiet autem alia occaſione, alio tempore, alio loco, per alium miniſtrum: quòd adhuc requiruntur hæc, & illa.

9. Quòd nullus Energumenorum à ſpiritibus verè liberatur; ſemper enim aliquid mali ſentiunt, ita vt ab eis dæmones nō ſint egreſſi: vel ſtatim ad idem ſint reuerſi.

10. Quòd priùs maleficia inuenire, & illa deſtruere oportet: quòd per vomitum, vel alio modo expelli debent: quòd ſunt fortiſſima, & inſolubilia: quòd maleficus eſt viuus, & illa recenter ordietur: vel quòd iam ſunt renouata: quòd priùs tales maleficos caſtigare oportet, & cęt.

11. Quòd exibit, & quòd non exire non poteſt; ſed ſtatim, & poſt modicum ad priſtinam habitationem reuertetur: quòd tantùm inſidiabitur, donec, quod perdidit, acquirat: quòd inſenſibiliter ingredietur.

12. Quòd in exitu ſe in aliquo corporis latibulo, poſt datum ſignum, abſcondet: quòd quieſcet, donec ibi fuerit Exorciſta; ſed in veſtimentis, in capillis, & cæt. remanebit.

13. Blanditijs Energumenum hortatur intrinſecè, vt illum in corpore relinquat; quia ſe deinceps nullum malum, ſed bona potiùs illaturum promittit.

14. Quòd varios timores immittet: quòd per maleficos hæc, & illa operabitur: quòd ſecum alios dæmones adducet: quòd alios mittet, &c.

15. Quòd ſi exire cogatur, infinita mala facere ſpondet; nam ſe creaturam ſuffocare velle, inteſtina extrahere, os extorquere, oſſa comminuere, & alia multa mala facere minatur.

16. Quòd malum in Exorciſtam, vel obſeſſi parentes, vel aſtantes, vel agros, vineas, prata tentabit, &c.

Alia

Alia multa proponet verſipellis dęmon, vt liberationem impediat, Energumenum ad timorem, puſillanimitatem, & ad diffidentiam de concurſu diuini auxilij inducendo. Sed hiſce omnibus Energumenus, vt fortis miles fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum ſcuto validiſſimæ reſiſtere debet, & omnium tentationum, ac ſuggeſtionum exercitum pro virili debellare.

§. I.

QVare Exorciſta, dum prædictas Energumeno ſuggeſtiones proponit, hilari fronte eas contemnere debet, & cuilibet remedium pręſtare; & illis pręcipuè, in quibus Vexatus fuerit tentatus obuiare. Propterea hortetur illum, vt clarè manifeſtet quas patitur tentationes: ſi iſtas, vel illas, vel alias, & continuò remedium ex ſuprapoſitis inſtructionibus *capite præcedenti* deſumendum proponat. 739. *Energumenus inſtruendus ab Exorciſta ad tentationes repellendas.*

Inſuper Exorciſta, expoſitis dictis tentationibus, Vexatum animare debet, & cor eius ad contemnendum illas roborare: quia omnia ſunt mendacia; & quòd diabolus, cùm minimæ poteſtatis ſit, ſubiacere debet Exorciſtæ, & in omnibus, & per omnia obedire; & nullatenus ei aduerſari poteſt in his, quæ ad ſuam expulſionem ſpectant: idcircò Vexatus minas eius non timeat, ac blandimenta repellat.

Vt autẽ Energumenus viriliter tentationes diabolicas propulſare queat, & à Deo perfectã fiduciam obtinere, qua ſine vlla hęſitatione credat, quòd ad pręceptum expulſiuum dæmonis faciendum ab Exorciſta Deus concurret, ac virtute ſua infinita dæmonem expellet, vertet in fugam, deſtruet omnia opera eius, ac perfectam ſibi impertietur ſanitatem, Exorciſta vnà cũ omnibus aſtantibus genuflexus ante Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis imaginem humiliter, ac deuotè ſequentes, vel aliquam ex ſequentibus orationibus, prout opportunum iudicauerit, recitabit.

Ad Spiritum S. Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorũ corda fidelium, & tui amoris in nobis ignem accende. 740. *Oratio deprecatiua.*

℣. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renouabis faciem terræ. ℣. Domine exaudi, &c.

℣. Dominus vobiſcum, &c.

Oremus.

Deus, qui Apoſtolis tuis ſanctum dediſti ſpiritum, concede plebi tuæ piæ petitionis effectum; vt quibus dediſti fidem, largiaris & pacem.

Omnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte Ieſu, Deus, & Dominus vniuerſæ creaturæ, qui Sanctis Apoſtolis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, qui

inter

Ex theſauro Exorciſmorũ. inter cætera mirabilium tuorum præcepta, dignatus es dicere: *dæmones effugate*: cuius virtute motus tanquam fulgur de cęlo ſathanas cecidit: tuum ſanctum numen cum timore, & tremore ſuppliciter deprecamur, vt indigniſsimo mihi ſeruo, data venia omnium delictorum meorum, conſtantem fidem, & poteſtatem donare digneris: vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui ſancti munitus potentia, fidenter, & ſecurus aggrediar, & expellam, per te Ieſu Chriſte Domine Deus noſter, qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & ſæculum per ignem. Amen.

Oremus.

Deus, & Pater Domini Noſtri Ieſu Chriſti, inuoco nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſupplex expoſco, vt aduerſus hunc, & omnem immundum ſpiritum, qui vexat hoc plaſma tuum, mihi auxilium præſtare digneris.

Excita quæſumus Domine potentiam tuam, & veni; vt hi, qui in tua pietate confidunt, ab omni citius aduerſitate liberentur.

Deus, qui iuſtificas impium, & non vis mortem peccatoris, Maieſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, & famulum tuum (ſi fœmina eſt, & famulam tuam) de tua miſericordia confidentem cæleſti protegas benignus auxilio, & aſsidua protectione conſerues, vt tibi iugiter famuletur, & nullis tentationibus à te ſeparetur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

741. *Oratio deprecatiua.*

Ad Beatiſsimam Virginem Antiphona.

Sub tuum præſidium confugimus Sancta Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſsitatibus noſtris, ſed à periculis cũctis libera nos ſemper Virgo glorioſa, & benedicta.

℣. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.

℟. Vt digni efficiamur promiſsionibus Chriſti.

Oremus.

Defende quæſumus Domine Beata Maria ſemper Virgine intercedente iſtam ab omni diabolica aduerſitate creaturam, & toto corde tibi proſtratam à dæmoniacis propitius tuere clementer inſidijs.

Adeſto ſupplicationibus noſtris omnipotens Deus, & quibus fidu-

fiduciam ſperandæ pietatis indulges, conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum.

Deus, qui miro ordine Angelorum miniſteria, hominumq; diſpenſas, concede propitius, vt à quibus tibi miniſtrantibus in cœlo ſemper aſsiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

AD SANCTVM ANTONIVM DE PADVA 742. *Reſponſorium S Bonauenturæ ad D. Antoniũ à Padua.*

Reſponſorium.

SI quæris Miracula, Mors, Error, Calamitas,
Dæmon, Lepra fugiunt: Ægri ſurgunt ſani:
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani:
Pereunt pericula, ceſſat & neceſsitas.
Narrent hi, qui ſentiunt: dicant Paduani.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Resq; perditas
Petunt, & accipiunt iuuenes, & cani.

℣. Ora pro nobis Beate Antoni.
℟. Vt digni efficiamur promiſsionibus Chriſti.

Oremus.

Eccleſiam tuam, Deus, Beati Antonij Confeſſoris tui deprecatio votiua lætificet, vt ſpiritualibus ſemper muniatur auxilijs, & gaudijs perfrui mereatur æternis.

Da, quæſumus Domine, ſeruis tuis ad te confugientibus, & nomen ſanctum tuum inuocantibus diabolica vitare contagia; & te ſolum Deum pura mente ſectari.

Prætende, quæſumus Domine, fidelibus tuis dexteram cęleſtis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè poſtulant, conſequi mereantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Am̄.

§. I.

POſt hęc ſedeat Exorciſta, cęteris omnibus genuflexis, & iubeat, vt Energumenus fidem, ac fiduciam, quam proteſtatur mente ſe habere, verbis comprobet, iuxta formulam, vel aliam ſimilem, poſitam ſupra *num. 656.* 743.

Deinde

Deinde deteſtationis actum in dæmonem, vt *num.* 657. enunciet.

Poſtea breuiter rememoret, primò, vt firmiter credat, nec vllatenus dubitet, quòd ad præceptum expulſiuum mox dæmoni faciendum infallibiliter dæmon obediet, ſi talis liberatio ei ſit profutura. Secundò iubeat, vt ipſemet obſeſſus reſpondeat dicens.

Credo fermamente, che hor' hora il demonio ſi partirà da me, ſcacciato dalla virtù diuina, mentre queſta liberatione mi ſia ſalutare, sì come ſpero, e confido in Dio.

Tertiò moneat, quòd Deus ibi verè per eſſentiam, per præſentiam, ac per potentiam adeſt, qui virtute ſua infinita ad tale præceptum dæmonem propulſabit; immò ſi eſſent mille dæmonum legiones omnes in fugam vertentur; Idcircò ipſe interim eleuata mente ad Dominum Ieſum inceſſanter magno affectu ſequentia repetat verba, dum Exorciſta præceptum enunciat.

Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis.

Signor mio Giesù Chriſto ſcacciate da me queſto maladetto diauolo.

E tù, maladetto diauolo, partiti da me ſubito, che così ti comando nel ſantiſſimo nome di Giesù.

Interim cernuus ad Exorciſtæ pedes prædicta verba repetat.

Tunc ergo Exorciſta ſedens, capite cooperto, voce graui, & horribili cōtra dęmonem conuerſus, quaſi iudex contra reum vinctum, & conuictum præceptum expulſiuum ſequenti, vel ſimili forma proferat.

Exorciſmus ad dæmonem ab Energumeno expellendum.

744. *Præceptum expulſiuum.*

COntra te, maledicte dæmon (vel ſi plures eſtis) contra vos, ſpiritus immundi, & apoſtatici, qui Dominum Deum veſtrum dereliquiſtis, & obliti eſtis Dei Creatoris veſtri, conſtitutus ſum à Deo ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ; ideò auctoritate, quam accepi à Deo, & ab Eccleſia in Ordine Exorciſtatus, in nomine ſanctiſsimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio vobis omnibus, & ſingulis, vt in omnibus, quæ nunc vobis præcepero, ſine vlla mora adamuſsim mihi obediatis.

Præcipio ergo vobis eadem auctoritate, quòd in exitu veſtro non audeatis uos, nec quicunq; alij dæmones aliquod malum facere; uel nocumentum inferre iſti creaturæ, nec mihi, nec aſtātibus, nec quibuſcunq; alijs creaturis, tàm animatis, quàm inanimatis; quinimmò in exitu ueſtro uobiſcum trahatis omnes ueſtras diabolicas infectiones; ac remoueatis omnia noxia, quę hucuſq; ſiue extrinſecè, ſiue intrinſecè intuliſtis corpori iſtius crea-

creaturæ: ac deſtruatis omnia maleficia, facturas, ac ligaturas, quas feciſti contra hanc creaturam Dei.

Audite ergo ſpiritus rebelles, & apoſtatici, vltimum meum præceptum, quod illicò, ac feſtinanter adimplere debetis: Eadē auctoritate, qua ſupra, In nomine Sanctiſsimæ Trinitatis, & in virtute ſanctiſsimi nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio vobis, dæmones infernales, vt exeatis è corpore iſtius creaturæ Dei, & totaliter ab ea recedatis, ita vt nō ampliùs habeatis poteſtatem nocendi ei intrinſecè, neq; extrinſecè, nec vllo modo eam perturbandi infirmitatibus, timoribus, viſionibus, apparitionibus, nec alijs quibuſcunq; modis. Exite ergo ſpiritus immundi; ſic volo, ſic iubeo vobis, vt miniſter Chriſti, & Eccleſię: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. III.

PRædicta præcepta poterit Exorciſta, ſi expedire iudicauerit, formare in lingua materna patientis, vt ipſe meliùs intelligat, & Exorciſtæ ſe cōformet in dæmone expellendo eo modo, quo Exorciſta expellit. Et ad vltimum præceptum iubeat, vt Energumenus ceruicem inclinet, vt ſupra dictum eſt; & ſi non eſt perſona valdè grauis, poterit etiam, ſi opus fuerit, pede dextro, ſed leuiter, caput eius ad maiorem dæmonis confuſionem, conculcare. 745.

Præceptum expulſiuum quomodo formandum.

Formato, & iam enunciato cōtra dæmonem vltimo præcepto expulſiuo, iubeat Exorciſta, vt ſtatim patiens ſurgat, & ſe hilari animo oſtendat, & dicat, quomodo ſe habeat, & ſuomet ore fateatur, num ſe liberum ſentiat, & credat: & quando, & quomodo ſenſit à ſe dæmonem exijſſe. Multi enim dicunt, ſentire illum, vt ventum validum ab auribus: alij, vt fumum fętidū, ab ore exeuntem: alij, vt plumbum graue, vel lapidem à corde ſuo diuelli; poſtea ſe omni grauitate, dolore, ac moleſtia exoneratos ſentire fatentur.

Dæmon quomodo exeat à corpore.

Si ergo Patiens hilari fronte dicat, ac ſe dubio procul credere ab omni dæmoniaca poteſtate, ac vexatione liberum eſſe fateatur, etiam Exorciſta dicat, ſe quoq; hoc probabiliter credere; nihilominus probare poterit: an verè, vel fictè dæmon exierit.

§. IV.

Modus probandi, an qui fuerat Energumenus, verè à dæmone ſit liberatus.

IN primis admoneat Exorciſta perſonam à dæmone liberatam, timendū de dæmone vlteriùs non eſſe: quia ſi libera eſt, ſicut ipſa credit, & pro certo habet, quamuis Exorciſta dęmoni pręcipiat, vt illam vexet, ſicut priùs; 746.

nihi-

nihilominus in eam nil vltra poterit dęmon: quia Deus ab eo omnem poteſtatem abſtulit. Talis igitur perſona liberata coram Exorciſta ſequentē proteſtationem efformet.

Padre, io credo fermamente, che Iddio per la ſua gran bontà, e miſericordia, al commandamento fatto da voi al demonio, acciò da me ſi partiſſe, habbia con la ſua diuina virtù ſcacciato lontano da me coteſto diauolo maladetto in modo tale, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna; per tanto prouate pure à comandarli di nuouo, che mi tormenti, come faceua prima, che vederete, che non potrà più darmi faſtidio, nè moleſtarmi in modo alcuno; perche tengo per certo, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna, e che da me ſia allontanato.

Tunc Exorciſta ſedens dicat:

Præceptũ probatiuum. Et ego, licèt probabiliter credam, hanc creaturam Dei à dęmone totaliter eſſe liberam; nihilominus pro maiori cautela, ſi fortaſſe ob defectum fidei perfectæ ipſius, ac cōfidentiæ in Deũ inhæſitantis: vel, ſi pro nunc ſalutaris ei nō foret talis liberatio, adhuc aliquis dæmon, vel aliqui dæmones eſſent in corpore ipſius: vel ſi verè, ac certè à quacunq; dæmonis poſſeſſione, & obſeſſione ſit immunis; vt nobis hoc magìs, ac magìs innoteſcat, ac Deus à nobis laudetur, ac glorificetur, iterum, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti præcipio omnibus, ac ſingulis dæmonibus, ſi adhuc aliqui in hac creatura Dei aliquam habere poteſtatem præſumant, vt ſtatim dent mihi ſignũ euidens ſuę poteſtatis, ac præſentiæ, aliquam in ea cauſando vexationem earum, quas priùs cauſare conſueuerant.

Si iterum eam vexarent, ſignũ eſſet, quòd libera non erat, eò quòd perfectam diſpoſitionem pro ſua liberatione non habuerat, vel ei liberatio non fuerat ſalutaris. Et tunc ab opere deſiſtere debet, & debita adhibere remedia alijs diebùs, vt meliùs per orationem, & ieiueium, & alia remedia generalia, & particularia ſupra relata ſe diſponat.

§. V.

747. SI verò nullum dent dęmones ſuę præſentię ſignum, nec aliquam in tali perſona cauſent vexationem; ſed ipſa permaneat hilaris, ac iucunda, ſtatim iubeat Exorciſta, vt perſona à dęmone liberata cum cęteris aſtantibus ante Ieſu Chriſti imaginem genuflexa de beneficio accepto Deo gratias ſequenti, vel alia ſimili forma perſoluat.

Signor

Rendimento di gratie da farſi à Dio dalla perſona liberata.

SIgnor mio Gieſù Chriſto vi ringratio di tutto cuore, che per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, e per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome, vi ſete degnato di liberarmi dal demonio, e da' ſuoi maleficij: così vi prego, e ſupplico ancora vogliate preſeruarmi, e cuſtodirmi, che per l'auuenire non poſſa più moleſtarmi in modo alcuno: perche intendo di voler viuere, e morire ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo Nome. *Gratiarum actio.*

Deinde Exorciſta cum omnibus aſtantibus deuotè recitet ſequentem Hymnum.

HYMNVS *Sanctorum Ambroſij, & Auguſtini.*

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.
Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli: tibi cœli, & vniuerſæ poteſtates.
Tibi Cherubim, & Seraphim: inceſſabili voce proclamant:
Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus Sabaoth.
Pleni ſunt cœli, & terra: maieſtatis gloriæ tuæ.
Te glorioſus Apoſtolorum Chorus,
Te Prophetarum laudabilis numerus,
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum, ſancta confitetur Eccleſia,
Patrem immenſæ maieſtatis,
Venerandum tuum verum, & vnicum Filium.
Sanctum quoque Paraclytum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Chriſte.
Tu Patris ſempiternus es Filius.
Tu ad liberandum ſuſcepturus hominem: non horruiſti virginis vterum.
Tu, deuicto mortis aculeo: aperuiſti credentibus regna cœlorum.
Tu ad dexteram Dei ſedes: in gloria Patris.
Iudex crederis eſſe ventnrus.
Te ergo quæſumus, tuis famulis ſubueni, quos pretioſo San-

guine redemiſti.

Æterna fac cum Sanctis tuis: gloria munerari.

Saluũ fac popolũ tuum, Domine: & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illos vſque in æternum.

Per ſingulos dies, benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in ſæculum: & in ſæculũ ſæculi.

Dignare, Domine, die iſto: ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere noſtri, Domine: miſerere noſtri.

Fiat miſericordia tua, Domine, ſuper nos: quemadmodum ſperanimus in te.

In te, Domine, ſperaui: non confundar in æternum.

Quo finito, Exorciſta leget ſequentia.

Orationes deprecatiuæ ad Deum, vt confirmet, quod operatus eſt.

℣. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

℟. A templo ſancto tuo, quod eſt in Ieruſalem.

℣. Oſtende nobis, Domine, miſericordiam tuam.

℟. Et ſalutare tuum da nobis.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEVS, qui neminem in te ſperantem nimiùm affligi permittis; ſed pium precibus præſtas auditum, pro beneficio accepto, votiſque ſuſceptis gratias agimus, te pijſſimè deprecantes, vt per tuam pijſſimam miſericordiam à cunctis eripi mereamur aduerſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Oremus.

GRatias agimus tibi, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus: gratias agimus tibi Chriſte, Verbũ æterni Patris: gratias agimus tibi Spiritus alme: gratias agimus Sanctis omnibus, tum Angelis, tum hominibus; quia omnipotenti virtute Dei eliſus eſt draco. Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Iacob, miſerere famulo tuo N. à diabolica poteſtate liberato, & in eius adiutorium Sanctum dirige Michaelem, qui eum protegat, viſitet, atque defendat ab omnibus inimicis ſuis. Qui viuis, & regnas, &c.

Ore-

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui liberare dignatus es hũc famulum tuum N. à vexatione Sathanæ, & miniſtrorum eius, mitte in eũ ſeptiformem Spiritum ſanctum paraclytum de cœlis.

QVęſumus omnipotens Deus, famulum tuum N. propitius reſpice: vt te largiente regatur in corpore, & te ſeruante cuſtodiatur in mente. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Poſt hæc Exorciſta perſonam liberatam genuflexam pollice ſignans in fronte dicat:

DOminus Ieſus Chriſtus apud te ſit, ✠ vt te defendat: intra te ſit, ✠ vt te conſeruet: ante te ſit, ✠ vt te ducat: poſt te ſit, ✠ vt te cuſtodiat; ita vt dæmones non ampliùs poſſint nocere tibi vllo modo; ſed totaliter à te recedant: ſuper te ſit, ✠ vt te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in vnitate perfecta viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Tandem adſtanteſ aqua benedicta aſpergendo benedicat dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filij, ✠ & Spiritus Sancti ✠ deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. Amen.

Admoneat poſtea, vt pro gratiarum actione perſona liberata Sacratiſſima Euchariſtia ſe tanquam ſcuto inuincibili muniat: imò ſi tempus opportunũ fuerit, ipſemet Exorciſta (ſi Sacerdos ſit) illã ei poterit adminiſtrare.

ARTICVLVS VI.

De Dæmone Tentante ſuum regreſſum.

EA eſt diabolicæ ſuperbiæ conditio, vt, cùm dęmon ſe ab homine deſpectum, opprobrijs, ac conuicijs affectum, à ſua ſede expulſum videt, indignatione repletus, & ira excandeſcens omnem moueat lapidem, cunctos conatus adhibeat; vt corpus, quod poſſidebat, iterum ingrediatur, & vt fiant nouiſſima peiora prioribus. Quare ſicut aſtutijs, dolis, ac ſuggeſtionibus priùs hominem, quem poſſidebat, ad timorem, deinde ad puſillanimitatem, ac tandem ad diffidentiam de diuina protectione induxerat, per quam ſibi aditum ad ingreſſum aperuit: ità eiſdem aſtutijs, dolis, ac ſuggeſtionibus verſipellis nititur, iterum in corpus habere regreſſum. Idcircò duriſſimum, ac grauiſſimum poſt liberationem innumeris tentationibus, ac ſuggeſtionibus exſuſcitat bellum, quibus ad diffidendũ de diuina bonitate,

748. *Dæmon tentat iterum poſſidere eum, à cuius corpore fuit expulſus.*

ac protectione liberatum inducere valeat: quæ ſuggeſtiones,ac tentationes nihilominus,ſi cognitæ fuerint,facillimè etiam poterunt propulſari. Quare earum principaliores, ac communiores hic ſubijcientur, ex quibus Exorciſta, & liberatus cęteras omnes cognoſcere, ac facilè poterunt exterminare.

QVÆSTIO I.

Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterum in corpus liberati ſuum regreſſum.

749. *Dæmon expulſus non relegatur in inferno, nec in deſerto; ſed tentat ingredi corpus, vndè exiuit. Quomodo*

RESpondetur, dęmonem,poſtquam ab aliquo corpore eſt eiectus, cùm nec in profundum inferni,nec in deſertum relegetur,vt putant aliqui, imò multi antiqui Exorciſtæ,ſed falsò,vt latè demonſtrauimus ſupra *n.292. & ſequent.* ſed ad alios obſidendos,aut poſſidendos accedat,adhuc exteriùs ſaltem per aliquod tempus ad tentandum remanere, & hùc, illucq; diſcurrere ad nouos inueniendos modos, quibus homines ſeducere valeat, ac poſſidere. Propterea inter alias tentationes,ac ſuggeſtiones,quibus hominem impetere ſatagit, ſequentes ſunt communiores.

1. Suggerere ſolet, quòd talis homo verè liberatus non ſit: in qua tentatione ſi vacillet, conſequenter de diuinæ virtutis concurſu diffidit, & ſic meritò à Deo permittitur, vt ille ſaltem extrinſecè à dæmone aliqualiter vexetur.

2. Suggerit, quod diabolus abſconditus manet: quòd motionem non facit, quia Exorciſtam timet; ſed cùm fuerit ille remotus,faciet ſicut priùs: nam omnia, quæ fuerunt facta, diabolicæ fraudes fuerunt nihil veritatis continentes.

3. Quòd diabolus verè exijt;ſed iam eſt reuerſus: quia ipſe tentationibus conſenſit; ideò talem, & talem motum in corpore operatur.

4. Quòd Deus vult,vt reuertatur; quia ei peccata ſua nundum dimiſit,& vt debitas pęnas luat, vult Deus, vt dęmon iterum illum torqueat;ideò certè reuertetur.

5. Quòd ipſe liberatus diù in reſiſtendo perſeuerare nō poterit: ſed animo tandem deficiet, ac de diuina protectione diffidet: quòd difficillimum eſt velle ſemper confidere in Deum.

6. Niſi conſenſum, vt ingrediatur, præſtiterit, innumera mala ſe patraturum minatur. Si verò pręſtiterit, non ampliùs malum, ſed bonum ei facturum pollicetur.

7. Quòd in liberatione ab Exorciſta omnes conditiones requiſitæ non fuere ſeruatæ: non enim de dæmonum nomine, numero, ſuperiore, principe, tempore exitus, & loco, & alijs ab antiquis Exorciſtis ſeruari conſuetis interrogauit, ideò non exijt: vel iterum redibit.

8. Quòd in corpore aliquæ reliquiæ diabolicæ remanſerunt, propter quas dæmones habent liberum ingreſſum.

9. Quòd iam alia maleficia ſunt patrata: vel fiunt,vel fient in poſterum, & ſic diabolus liberè intrabit. Nonne (ſuggerit dæmon) illam mulierem ſic dicentem, ac talia operantem vidiſti?

10. Quòd

10. Quòd iterum tibi illa infirmitas, quam priùs habebas, eueniet, illud malum, quod patiebaris, obuiabit; infirmitas enim naturalis erat ex hac, vel illa cauſa procedens.

11. Tu numquam vexatus fuiſti; ſed apparentia tantùm fuit, quod verũ eſſe credebas: melancholicus humor, & mentis ſtultitia erat oppreſſio, quã patiebaris, quæ omnia iterum euenient tibi, cùm ad id maxime inclineris.

12. In liberatione ſufficiens fides tibi minimè fuit: non feciſti, quod in te erat; perfectior alia diſpoſitio requirebatur: memento, quòd præparationis tempore nullam deuotionem habuiſti: tempore liberationis à ſenſibus eras alienus, ideoq; verè non es liberatus.

13. Tot tentationes ſuſtinere non poteris; ſed illis tandem ſuccumbes: tu es negligens, non facis, quæ tibi ad preſeruationem ſunt impoſita; nec facere potes, quia nimis difficilia ſunt; in hac infirmitate mori oportet, nam vſque ad mortem ſiue velis, ſiue nolis, durabit.

14. Vide, quot tribulationes pateris: quot miſerias ſuſtines; melius tibi erat, diabolicam vexationem, quàm iſtam tribulationem habere: multoties quietem habebas, & tunc deuotio feruentior erat: & proximus tuus tibi magis magisq; compatiebatur: priùs torquebaris in corpore, nunc grauior eſt tortura in mente; priorem ergo à Deo corporis tribulationem expoſce: vel dæmonem voca, vt corpus tuum iterum ingrediatur.

15. Obſerua, quæſo, quale ſit hoc malum, quod pateris; oportet, vt illud benè, & attentè conſideres, ne decipiaris: ex vna parte quidem naturale: ex altera verò diabolicum videtur, fac ergo experientiam, ad alterum Exorciſtam accede, qui te Patris Menghi, vel Patris Zachariæ Vicecomitis oleo perungat; & an infirmitas tua à dæmone ſit, nec ne, certò ſcies.

16. Ille rumor, quem in ventre experiris, illud frigus, quo in dorſo, ille dolor, quo in capite cruciaris, diabolicus eſt; adhuc dæmon in te aliqualiter præualet: ad te ſæpiùs appropinquat; nil aliud igitur remanet, niſi vt ingrediatur, & hoc tibi citiùs, quàm credas, eueniet.

17. In imaginatione tua ſemper præſentis horrentia, in ſomnijs viſiones teterrimas, in vigilijs terrores: ſemper retro habes, qui te retiaculis implicare videtur: ſemper contremiſcis: ſemper vmbram vides: nonne ſemper timidus es? Hæc clariſſima ſigna ſunt, quòd poſſideris, vel citiùs à dæmone opprimeris.

Hæc, & alia huiuſmodi à dæmone ei ſuggeruntur, qui ab eius tyrannide liber euaſit, vt dæmonẽ timere, & pauere incipiat, ac timore depreſſus animo ſuccumbat, ac diuinæ pietatis, clementiæq; oblitus de eius aſſidua protectione diffidat, & ſic ingratus de accepto liberationis beneficio gratias Deo non referat, Deumq; pijſſimum, ac in ſe confidentibus ſummè beneficum eſſe non credat. Exindè faciliùs à Deo aliquo modo deſeratur, dæmoniq; regreſſus iterum permittatur. Quod facillimè dæmon aſſequitur, ſi liberatus ei patientem auditum largiatur.

QVÆSTIO II.

Vnde ſumat dæmon tentandi occaſionem.

750. *Ex varijs caſibus dæmon ſumit tentandi occaſionem.* RESpondetur, ſibi dæmonem ex varijs rerum euentibus, & contingentijs ad prædictas ſuggeſtiones liberatum faciliùs excitandi arripere occaſionem.

1. Quando liberatus in obſcuro aliquo loco inhabitat, ei pauores, & tremores plurimos ſuggerit, vt timore perterritus animi vigorē, ac fiduciam amittat, & conſequenter de diuina protectione diffidat.

2. Quando naturalis aliqua infirmitas occurrit, dæmon ſe cum ſui præſentia illius auctorem eſſe, & cauſam phantaſiæ fortiter ſuadere enititur; quæ tentatio maxima quidem eſt; eiuſque principijs quàmmaximè vexatus obſiſtere debet, ne per ſucceſſiuum augmentum in deteriora tam animi, quàm corporis damna prolabatur.

3. Quando melancholicus humor ſuperuenit, qui diabolico excitatur impulſu, ſtatim dæmon cum illo ſe ingerit, & timores exſuſcitans, illos eoſdem eſſe effectus, qui fuerant priùs, credere facit, vt exinde vexatus adeſſe dæmonem firmiter credens, deficiat animo, ac de Deo fiduciam prorſus abijciat; & ita ſibi faciliùs aditus, & regreſſus aperiatur.

4. Quando liberatus ab aliqua eſt paſſione perterritus: vt ira, odio, inuidia, amore venereo, triſtitia, deſperatione, & alijs huiuſmodi, diabolus maximum aliquod ei ſuggerit malum, vt ipſius imploret auxilium, ac Deum, quantum eſt ex ſe, blaſphemando depellat: vel ſimilia mala operando: & cùm per huiuſmodi peccata tunc à Deo, qui hoſtiles dolos euertit, ſit maximè diſtans, faciliùs dæmoni aditus aperitur.

5. Cùm tunc temporis ab aliquo perſonam aliquam maleficijs obnoxiā eſſe: vel aliquem à dęmone poſſideri, aut ſimile quidpiam intelligat, illicò malignus ſpiritus idem ſibi eueniſſe repręſentat.

6. Cùm talem perſonam energumenam exorcizatam, & non liberatam fuiſſe: alium tanto tempore vexatum: alterum, qui liberatus fuerat in laqueos iterum incurriſſe deprehendat, vexato verſipellis dæmon tunc ſuggerit ſe eodem modo, quo priùs, ſubiacere inſidijs, & hoc vel illud euenturum perſuadet.

Nec hoc tantùm per ſeipſum ſuggerit; ſed etiam per ſuos miniſtros Magos, Maleficos, & Sagas, quorum aliqui ſe eſſe Energumenos, aut maleficio affectos effingunt, vt Exorciſtas decipiant, cęteriſq; hominibus à dæmone liberatis eos non verè liberatos eſſe ſuadeant; vt latè ſupra declarauimus *num.* 375. Nonnulli Energumenos comitantur, cùm ad Exorciſtas accedunt, vt exorcizentur, eiſq; infirmitatem naturalem eſſe ſuadere conantur; idcircò ad Eccleſiam confugere, & exorciſmos adhibere ſuperfluum eſſe: quia poſt exorciſmos adhuc ſicut priùs exiſtent, nec Exorciſtæ verbis credendum eſſe; ſed experientiæ rerum magiſtræ. Hiſce, & alijs huiuſmodi ſuaſionibus, falſas eſſe Exorciſtæ inſtructiones, illis ſuadere conantur, ac

meliùs

meliùs eſſe, ſe matri naturæ, ac dęmonis diſcretioni, quàm diuinæ protectioni committere, ac Eccleſiæ miniſtrorum directioni.

7. Quando aliquis excitatur rumor, vel horribile aliquid inopinatò apparet, & liberatus ob timorem contremiſcit, malignus tunc ſpiritus diabolicum properaſſe ingreſſum, & ſe aliquibus vmbris ſuppreſſiſſe perſuadet.

8. Cùm in ſomnijs vexato horribile aliquod ſiue naturaliter, ſiue à dæmonibus cauſatum oſtenſum fuerit, expectat dęmon, donec euigilauerit homo, & dum adhuc benè ſui compos non eſt, phantaſiæ, quod in ſomnis apparuit, repræſentat, vt ſic euigilans timori aditum præbeat, ac animi timore conſtratus ſuccumbat, ac de diuina protectione diffidat, Deumq; vt ſuum adiutorem, ac defenſorem non inuocet, in eo ſpem ſuam nō collocet, nec ſe eius diuina protectione à dæmoniacis infeſtationibus illæſum ſeruādum fore exiſtimet, vt ſic de Deo diffiſus, à Deo in dæmoniacam iterum poteſtatem corruere permittatur.

Hæc machinamenta diabolica ſunt, hæ ſunt technæ, doli, laquei, atque impoſturæ, quibus homines dęmon impetere ſatagit, vt ſi non ſibi in anima, ſaltem in corpore detur poteſtas, vt docet Toſtatus *qu. 121. in c. 8. Matth.* ſed arma, quibus à dæmonis tyrannide erepti illum impugnare, omneſque eius ſuggeſtiones, & fallacias, vt fumum diſpergere valeant, contemplemur.

QVÆSTIO III.

Quibus remedijs præſeruatiuis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis euaneſcant.

Reſpondetur, ei, qui diuino fauente auxilio à dæmonis eſt ereptus tyrānide, vt à noua ſe dæmonis vexatione præſeruare valeat, duo principaliter (quorum primum eſt in ordine ad Deum: alterum in ordine ad dęmonem) eſſe adimplenda. 751. *Remedia præſeruatiua*

In ordine ad Deum.

CVM Deus ſummum bonum ſit, fonſque omnium bonorum, à quo, ſicut à primo principio cuncta bona procedunt, & ad quem, ſicut ad vltimum finem omnia bona protendunt; quemadmodum ab ipſo liberationis bonum proceſſit, ita ab eo præſeruationis bonum orietur, ac propterea liberatum aliquos erga Deum confidentiæ actus elicere, conſonum erit. *In ordine ad Deum.*

Primò, ſe non proprijs meritis, ſed diuina principaliter pietate, ac clementia ſuam obtinuiſſe liberationem certiſſimè credere debet: nec ſuper hoc dubitatio aliqua debet oriri, ſed firmiſſima credulitas, non obſtantibus quibuſcunque tentationibus, ſuggeſtionibus, & apparentijs ſpirituum malignorum.

Secundò confidere debet, vt ſicut Deus ſua infinita bonitate, ac pietate ipſum à dęmonibus liberare dignatus eſt; ita eadem bonitate, & clementia eum ab illorum regreſſu præſeruare non deſinet, niſi ipſe voluntariè dęmonis ſuggeſtionibus aſſentiri, ac de infinita Dei bonitate, ſecura protectione,

Pſal.90.ver.1. ac defenſione diffidere velit. Deus enim, cuius perfecta ſunt opera, omnibus in ſe confidentibus, ac in adiutorio ſuo habitantibus diuinam protectionem adfuturam promiſit; nec deficiet: quia mentiri non poteſt. Ergo ſicut ſe à Deo verè liberatum eſſe exiſtimat; ita firmiter ſperet, ac diuina ſe protegente virtute, ab omnibus dæmonum infeſtationibus illæſum præſeruandum confidat.

§. I.

752. TErtiò frequenter cœleſtia meditetur myſteria, fidei ſcilicet, omnipotentiæ Dei, ſapientiæ, bonitatis, clementiæ, pietatis, ac miſericordię, vitæ, ac paſſionis Chriſti; vt, dum mẽs in ſanctis meditationibus occupatur, dæmoniacis ſuggeſtionibus locus prohibeatur.

Quartò in Deum toto corde feratur: quia perfecta charitas timorem procul expellit, ſine quo dæmon aut nihil, aut parum valet. Charitas enim dat inhabitationem Spiritui ſancto, qui ſpiritum malignum excludit: Nam *Deus charitas eſt*, ait Ioan. prima ſua canon. cap.4. *& qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo*.

Quintò in Domino gaudeat, & melancholiæ, ſuper quam dæmon fundatur, paſſionem excludat. Quod faciet, ſæpiùs mentem, ac cogitationem ſuam ad diuinam pietatem, clementiam, ac miſericordiam, ad innumeraq; beneficia à Deo accepta contemplanda conuertendo: vt benè docet, ac teſtatur Seraphicus P.S.Franciſcus Aſſiſiates *to. 3. opuſculorum, collatione* 11. apud Ioannem de la Haye Pariſinum, *Sanctam*, ait, *Fratres chariſſimi interiùs, & exteriùs lætitiam Dei habete. Si enim ſeruus Dei ſtuduerit habere, & conſeruare lætitiam ſpiritualem, quæ prouenit ex munditia cordis, & acquiritur per deuotionem orationis, dæmones nihil poſſunt ei nocere dicentes: Ex quo in tribulatione, & proſperitate lætitiam habet ſeruus Dei, non poſſumus inuenire aditum intrandi ad ipſum, nec illi nocere*.

§. II.

753. SExtò, niſi liberatus ſe Deo velit exhibere ingratum, accepta à Deo quotidiè beneficia commemorare iugiter debet, vt potè qui à dæmonis tyrannide eſt ereptus, de infernalis tortoris catenis ſolutus, de tot doloribus, vexationibus, & infeſtationibus erutus, & qui inferna malignitate erat oppreſſus, ab illa liber euaſerit: & quia gratiarum actio beneficia multiplicat, de omnibus ſupradictis, & alijs multis continuè quàm maximas Deo gratias ſoluere non deſiſtat: Idcircò Exorciſta illum iuxta ipſius capacitatem edoceat de modo ad Deo gratias referendas obſeruando.

Septimò, cùm pręcipuum diaboli inſtrumentum ſit peccatum, & vbi hoc fuerit, diabolus magnam auctoritatem poſſideat, perſona à dęmone liberata à mortali peccato quàm maximè caueat; imò quantum ab alto ſibi dabitur, à venialibus quoque abſtinere ſe debet. Quod Sacramentorum frequentia, ac ſpiritualium operationum exercitio facillimè conſequetur. Supra nu.68.

Octauò

Octauò præſeruationis donum, lumen ad diabolicas cognoſcendas tentationes, vim, & efficaciam ad ipſis reſiſtendum à Deo petere debet: nec non etiam ſuper hoc Beatiſſimæ Virginis,& aliorum Sanctorum implorare ſuffragia; ad quod plurimùm valebit oratio illa ſupra poſita *num.* 602. ſed iuxta monitum immediatè traditum poſt illam *num.* 603.

§. III.

754. NOnò maximam in Deo confidentiam habeat: nam hoc eſt principaliſſimum remedium. Qui enim ita in Deo confidunt, ac præcipuè in Sanctiſſimi Nominis Ieſu virtute ſuam fiduciam collocant, vt ſine vlla hæſitatione, ſe nedum à dæmonibus, Maleficis, ac maleficijs, ſed à veneno, ſerpentum morſibus, aliorum animantium infeſtationibus, nec non ab inimicis, alijsque periculis animæ, & corporis nequaquam offendendos, aut perturbandos, prout fuerit ſibi ſalutare, credant, hi dubio procul quodcunque fieri dixerint, fiet eis: quia *credenti omnia ſunt poſſibilia*, vt ipſamet Veritas docet Mar. 9. & contra iſtos tota infernalium dæmonum cohors fruſtrabitur, proprias vires deperdendo. Quare quotidiè, non ſemel tantùm, ſed ſæpiùs animam ſuam, ac corpus, cunctaque omnia ad ſe pertinentia ſacratiſſimi Nominis Ieſu protectioni commendare debet, ſequentia, vel ſimilia verba proferendo.

Atto di confidenza in Dio per preſeruarſi da maleficij.

Signor mio Giesù Christo, voi ſete il mio refugio, protettore, e difenſore dell'anima mia, è del mio corpo, di tutte le mie operationi, e di tutte le coſe à me ſpettanti; però io non temo ne demonij, ne malefici, ne maleficij, ne nemici, ne qualſiuoglia altra coſa auuerſaria, che mi poſſa offendere; perche io viuo, & intendo di viuere ſotto la voſtra diuina protettione, ſotto la quale ancora intendo di collocare tutte le coſe, che à me s'aſpettano.

§. IV.

Remedia in ordine ad dæmones.

755. CVm immediatum præſeruationis remedium à reſiſtentijs dęmonum ſuggeſtionibus faciendis, de quibus ſupra, vim ſumat, illis cognitis, in eis reſiſtendo maximoperè eſt inuigilandum. Prę̨ter autem reſiſtendi modos, de quibus ſupra paſſim *præcedentibus articulis* actum eſt, nonnulli hìc breuiter ſunt ſubijciendi.

Remedia præſeruatiua contra dæmones.

Primus modus conſiſtit in diuertendo ab his, quæ ſibi à dęmone proponuntur, ad quod valet mentis applicatio ad alia vtilia, ac neceſſaria, ſed lęta, ac delectabilia.

Secundus, vt in promptu breuem aliquam orationem habeat, qua Deo gratiarum reddantur actiones pro liberatione: vel ab eo præſeruatio petatur: vel ad Deum aliquo modo mens (vt modis ſequentibus proponitur) eleuetur.

Orationi breui per vincere le tentationi.

Vi ringratio, mio Dio, che m'hauete liberato dal demonio voſtro nemico; così credo ancora per certo, che mi vogliate difendere da ſuoi inganni.

O Signor mio, quanto ſon tenuto ad amarui, e ſeruirui: poiche m'hauete liberato dal demonio tiranno crudele dell'anima mia, e del mio corpo.

Vorrei poter hauere il cuore, e la lingua di S. Paolo, ò di Maria Madalena per poterui più perfettamente amare, e lodare.

Sia per tanto ſempre lodato, e glorificato il Santiſſimo nome di Gieſù.

Poterit aliquam, vel aliquas dictarum oratiuncularum toties repetere, quoties dęmon aliquid contra eius liberationem illi ſuggeſſerit.

Scias autem, mi lector, hoc remedium melius, ac ſecurius eſſe, quàm cum dęmone contendere velle; imò etiam quàm illum contemnere, & opprobrijs, ac conuicijs impetere: quia per hoc dęmoni non tantùm reſiſtitur, ſed de eo victoria reportatur; nam plus eſt vincere, quàm reſiſtere: qui enim reſiſtit, tantùm ab inimico non vincitur: ſed qui inimicum vincit, illum conterit, & proſternit. Per huiuſmodi autem actus elicitos perſona à dæmoniaca obſeſſione liberata oppoſitum illius aſſequitur, ad quod illam diabolus pertrahere conabatur. Hic enim per impulſum ad diffidendum de diuina bonitate, ad ingratitudinis, impatientiæ, & odij erga Deum, & id generis actus illam inducere decreuerat: illa verò per huiuſmodi orationes Deum laudandi, de acceptis beneficijs gratias reddendi, actus amoris erga illum eliciendi ex diaboli tentatione occaſionem deſumit, & ſic dæmon confuſus recedere cogitur; nec illam amplius ſuggeſtionibus audet perturbare.

D. Bonauentura in 2. ſent. diſt. 24. ar. 1. quæſt. 2.

§. V.

756. Tertiò, conſiderare Deum vbique præſentem eſſe, eiq; æqualiter curam eſſe de omnibus, & maximè de illis, qui eius diuinum implorant auxilium, plurimùm valet, ideòq; ad ipſum cor eleuare, & ab eo, vt à nobis inimicorum timorem expellat, valebit, ſæpiſſimè dicendo:

Supra nu 401. & ſequent.

Si Deus pro me, quis contra me? ſe Iddio mi protegge, chi mi potrà offendere?

Hoc modo tota dęmonum caterua, omnes tenebrarum principes cum ſuis ſatellitibus, ac maleficiorum concinnatoribus vertentur in fugam, & ad nihilum redigentur.

Quartò, per aliquot dies poſt liberationem omnibus cibis benedictio adhibeatur, ſaltem per ipſum Vexatum iam liberatum, ſuper cibum & potum crucis ✠ ſignum formando, Dominum Ieſum Chriſtum, vt ipſe benedicat, inuocando. Quam conſuetudinem, vt catholicam, debet toto vitæ decurſu obſeruare.

Quintò,

Quintò, an intra corpus dolor exiſtat, vel aliquid per membra decurrens, vel aliquæ vexationis reliquiæ remanſerint, obſeruare deſiſtat: quia diabolus, quæ non ſunt, apparere facit, quibus ſi fides adhibeatur, & confidentiam ſuæ præſeruationis amittat, aliquando permittit Deus, vt ex apparentibus fiant realia nocumenta; ideò ad illa nullo modo animum, ſiue mentem conuertat.

Sextò, quando dolores veros eſſe contingit, ſi illos naturales eſſe clarè non conſtet, aliquam deceptionem interueniſſe exiſtimet, quam ſpeciali modo minimè perquirat; ſed citò illam contemnat, & ab ea diuertens, maxima fiducia Ieſu inuocet nomen, ſe eius virtute ab omni dolore credens liberandum.

Septimò, quando aliquid, pro voto ſuo, ex his, quæ ad corporis, vel animæ neceſſitatem ſpectant, vel iuxta artem ſuam operari non poſſe ſibi videtur: vel aliquam in corpore habere debilitatem, & cauſam naturalem non habet, omninò illam operationem efficiat, non quidem membris violentiam inferendo, ſed per liberi arbitrij actum ſic volendo, & determinando illam in Ieſu nomine facere, eius diuino fretus auxilio, interim pollice crucis ✠ ſignum ſuper partem læſam efformando. Sed aduertat, quòd in iſtis actibus non dubitando; ſed viriliter, ac liberè, & inhęſitanter operando ſe habere, eſt neceſſe.

§. VI.

Octauò, optimum erit poſt liberationem, nedum omnia habitationis loca benedicere, lectum puta, cellam, ſeu cubiculum, veſtes, & alia huiuſmodi; ſed præcipuè ſerò aqua benedicta cubiculum aſpergere, illudque cruce benedicere dicendo: 757. *Breuis oratio contra infeſtationes dæmonũ.*

Ecce crucem ✠ Domini, fugite partes aduerſæ: vicit leo de tribu Iuda radix Dauid, Alleluia.

Vel illam orationem ſupra poſitam *num.* 601.

Nonò, Eccleſias frequentet, & in eis miſſas, & alia diuina officia audiat: ſacram Euchariſtiam ſuſcipiat, Deumq; humiliter, nedum pro ſeipſo, ſed pro omnibus amicis, & inimicis, viuis, atque defunctis, & præcipuè pro animabus purgantibus, quarum non eſt ſpecialis memoria, exoret.

Decimò, quodcumq; remedium ſpirituale, in quo liberatus ſperat, optimum erit ad pręſeruationem. Nam omnium remediorum anima, ſeu formalitas fides eſt, ſeu confidentia liberati; ideò ſi in aliquo remedio nullam habeat fidem, adhibendum non eſt: quia parum, vel nihil proderit; & cum fide omnia, quamuis minima remedia, maximi ſunt valoris.

In his autem cunctis remedijs aduertendum eſt, quòd prædicta, ſicut & alia quæcumq; non ſic ponuntur, vt omnia ſint neceſſariò adhibenda; ità quòd ſine illis pręſeruatio eſſe non poſſit; ſed quia ſunt valde vtilia. Tot autem poſita ſunt, non vt omnibus ſit vtendum; ſed vt ab vnoquoque, quæ iuxta diſpoſitionem ſubiecti ſibi magis opportuna videbuntur, ſeligantur.

Non

Non enim omnes ęgroti vnica medicina ſunt medicandi: nec omnes homines eodem cibo reficiendi: ſic nec omnes maleficiati, & obſeſſi ijſdem remedijs ad ſuam liberationem, vel pręſeruationem diſponendi.

ARTICVLVS VII.

De Dæmone Repetente, ſeu Redeunte.

758. *Dæmones quãdoque reuertũtur.*

CVM dęmones egreſſos è corporibus humanis iterum in illa ingredi, vti experientia rerum magiſtra teſtatur, ſæpe contingat, vt hæc ars Exorciſtica ſuum habeat complementum, quid in nouæ dęmonis inuaſionis caſu cum iam liberato, in quem dęmones iterum ſunt ingreſſi, agere debeamus, reſtat inquirendum; quod duabus ſequentibus queſtionibus diſcutietur.

QVÆSTIO I.

Quanam ſit cauſa regreſſus.

Cauſa regreſſus ex parte dæmonis eſt malitia, & alia vitia.

REſpondetur, cauſam ex parte dęmonis non eſſe requirendam, malitiã .n. ſuperbiam, inuidiam, iram, odium, & vindictam eſſe, notiſſimum eſt; *Tanquam .n. leo rugiens circuit, quærens quem deuoret*. 1. Petr. c. 5. ſemperque dęmon ad ingreſſum, & regreſſum, ſi aditus ſibi pateat, eſt paratus. Neque ex parte Dei regulariter: quia ipſe ab bonum noſtrum, & non ad malum inclinatur. Neque ex parte Exorciſtæ, qui ſufficientia tribuit medicamenta. Solùm ergo ex parte Energumeni cauſa eſt requirenda.

Ad cuius euidentiam aliqui moderni Exorciſtæ dęmones dupliciter de corporibus obſeſſis eijci poſſe fatentur.

759. *Dæmones quãdoque eijciuntur miraculosè.*

Vno modo miraculosè, cùm ſcilicet per virum magna ſanctitate pręditũ adhuc in terris viuentem: vel per alicuius Sancti inuocationem: vel per aliquam miraculoſam imaginem, aut alia huiuſmodi dęmones eijciuntur, & tunc eiecti ſemel nõ amplius ingrediuntur: quia tales expulſiones etiam ſine patientis diſpoſitione fiunt: opera .n. miraculoſa facientis atteſtantur potentiam, & non recipientis diſpoſitionem; & de his in ſpeciali ſermo nõ agitur: quia nec ad talem expulſionem iſte actus requiritur: quia eiecti numquam regrediuntur. Virtus enim illa, quæ dæmones ad exitum cogit, abeſſe etiam cogit, vt amplius intrare non poſſint; tota enim miraculi ratio, eſt potentia facientis.

Ordinariè eijciuntur per poteſtatem exorciſticam.

Alio modo per exorciſticam artem, & exorciſtatus miniſteriũ eijciuntur, & tunc quia cum Exorciſtæ auctoritate regulariter, & efficaciter ſuſcipientis diſpoſitio requiritur, quando dęmones ſunt eiecti, ſi patiens paratus in reſiſtendo non perſeueret, iterum ingrediuntur.

Hæc expulſio ſimilis eſt expulſioni peccati.

Declarant à ſimili de peccatore pęnitente. Nam dupliciter aliquis à peccato auerti poteſt, & ad Deum conuerti, vel miraculosè, vt patet de Paulo Apoſtolo, de Magdalena, & alijs, qui non amplius ad peccatum ſunt reuerſi: vel modo ordinario per Pęnitentię Sacramentum, & tunc ſi peccati

habitus

habitus non ſit deſtructus, faciliter ad vomitum reuertitur: Sic in dęmonum expulſionibus quoad ordinarium modum, & non abſolutũ contingit.

§. I.

760. VErùm huiuſmodi poſitio, etſi vera ſit, aliqua tamen indiget expoſitione. Nam miracula vel ad augendam fidem, vel ad eam confirmandam, vel ad alicuius Sancti gloriam manifeſtandam, vel ad aliorum vtilitatem, puta ad infirmorum ſanitatem, & obſeſſorum liberationem patrantur: vt docent Guilhelmus Vorill. & D. Thom. in 2. *diſt.* 7. *q.* 1. *art.* 3. Pelbartus *par.* 2. *Aurei Sacræ Theol. Roſarij, verbo Dæmones V.* & Toſtatus *quæſt.* 7. *in Matth. c.* 8. Verum eſt ergo, quòd miracula, quæ ad propagandam fidem, vel confirmandam fiunt, in recipiente diſpoſitionem non requirunt: vt patet de illo cæco à D. Dionyſio ſanato, dum adhuc paganus eſſet, de quo ſupra *num.* 502. de illa puella, à qua Paulus Apoſtolus ſpiritum pythonem eiecit, Act. 16. etiam contradicentibus, ac conquærentibus dominis ipſius: ac de illo obſeſſo, qui domicilium in monumento habebat, Marci 5. à quo Chriſtus dæmones eiecit, nullam in obſeſſo diſpoſitionem requirendo. Sic in morte, vel immediatè poſt alicuius perſonæ magna ſanctitate præditæ mortem, vt ipſius gloria, qua fruitur in cœlis, manifeſtetur in terris, multa Deus operatur miracula in hominibus, ſine vlla eorum præcedente diſpoſitione, puta infirmos ſanando, & obſeſſos à dæmone liberando. Qui autem hiſce ſignatis cauſis à dæmone liberantur, impoſterùm à dæmone non poſſidentur: quia illæ expulſiones non principaliter ob ipſius liberati vtilitatem fiunt, ſed ob fidei propagationẽ, vel confirmationem, vel ad Sãctum aliquem honorandum; propterea Deus, qui tali de cauſa miraculum operatus eſt, etiam ob eandem rationem vult defendere, ac patratum conſeruare. Aliquandò autem miracula fiunt ob miſericordiam Dei ad infirmorum, vel obſeſſorum vtilitatem, vt docent allegati Auctores, & in iſtis (ſi adulti ſint, rationis ſcilicet compotes) fides, ac fiducia in Deum requiritur: vel ob ipſius infinitam miſericordiam, ac fidelitatem, vel ob alicuius Sancti merita, & interceſſionem, vt liberationem efficaciter obtineat; & ſine hac præuia diſpoſitione patiens miraculi beneficium non obtinet, vt benè docet Suarez *diſp.* 8. *de diſtinct. fidei ab omnibus donis ſect.* 1. & ſicut fides requiritur, vt à dæmonis poſſeſſione efficaciter liberetur, ita eadem requiritur, vt à noua dæmonis inuaſione præſeruetur,

Quomodo eÿciantur miraculosè, explicatur.

Mattæi 8.

Concludendum ergo eſt, cauſam, ob quam diabolus corpus, à quo eiectus fuerat, iterum ingreditur, ſe ex patientis parte teneri, qui, cùm per malum habitum diabolicis ſuggeſtionibus magìs, quàm Chriſto ſuum auxilium in ſe credentibus, ac confidentibus pollicenti, credere, & aſſentiri ſit aſſuetus, ideò poſt liberationem etiam ſimili modo tentatus ſuccumbit; ex quo ad diffidentiam inducitur, ratione cuius à Deo denuò ſub dæmonis poteſtate cadere permittitur, qui iterum corpus illius ingreditur, ac iuxta Dei permiſſionem, ſuam in eo tyrannidem exercet.

Supra nu. 67.

QVAE-

QVÆSTIO II.

Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo, qui poſt liberationem iterum à dæmone poſſidetur.

761. *Documenta pro liberatis ſuſpicantibus de noua inuaſione dæmonis.*

CVM diſtinctione reſpondetur: Nam ille, qui à dæmonis poſſeſſione liberatus eſt, vel ſe iterum à dęmone poſſideri ſuſpicatur, ſed nihil certitudinis habet: vel certus eſt, dæmonem iterum in ſuum corpus eſſe ingreſſum, illudque poſſidere.

Cum Vexatis primo modo Exorciſta ad inueſtigationem, & probationē recurrere debet, de quibus ſupra *à num.* 618. *& ſequentibus*. Si enim ex huiuſmodi inueſtigatione, ac probatione nullum euidens diabolicæ præſentiæ ſignum habuerit, tunc dimittatur vexatus, & illum Exorciſta à falſa exiſtimatione remoueat, declarando, illas eſſe diaboli deceptiones, & illuſiones, vt illum ad diffidendum de diuina protectione inducat: horteturque ad diuinum continuè auxilium implorandum: vt docuimus ſupra *nu.* 620. verbo *quòd ſi patiens*. Quod intellige, quando tam ex parte Exorciſtæ, quàm ex parte Vexati perfecta pro dæmone ad obedientiam præceptis eccleſiaſticis exhibendam compellendo fuerit diſpoſitio.

Si verò Exorciſta ex euidentibus ſignis nouam dæmonis inuaſionem certam eſſe cognouerit, tunc Vexato perſuadere poteſt, vt certam eſſe inuaſionem credat: eumque interroget, an cupiat liberari, qui ſi negatiuè reſponderit, & pro tunc Exorciſta dæmoni abſolutè exitum præcipere, expediens eſſe non iudicauerit, actum ſuum ſuſpendere debet: quia de lege ordinaria, ſi patiens rationis ſit compos, ex parte eius voluntatis actus requiritur, vt ex Chriſti curationibus conſtat, in quibus ipſe dicebat patienti: *Vis ſanus fieri?* Ioan. 5. *Creditis, quia poſſum facere hoc?* Matth. 9. *Quid vis, vt faciam tibi?* Lucæ 18. *Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti*. Marci 11. Si autem liberationis deſiderium oſtendat, breuiter patiens inſtructionibus communibus ſuperiùs poſitis *num.* 622. *& ſequentibus* inſtruatur. Et exēplificetur de illo, qui à peccato, quod eſt grauius vinculum, & acerbior vexatio, ſolutus, iterum in peccatum incidit, & iterum à peccato abſolutus euaſit: ſic etiam iterum vexatus iterum liberatur. Oſtendat, priores experientias neceſſarias non eſſe; ſed tantùm præceptum ſufficere expulſiuum. *Exemplum. Sup. nu.* 573.

§. I.

762. CVM ergo diligenter fuerit inſtructus, quod mirum non eſt, ſi fuerit iterum propter fragilitatem ſuam vexatus: quòd liberatio facillima erit: quòd cautior erit impoſterùm in reſiſtendo diabolicis ſuggeſtionibus: quòd Exorciſtæ præceptum præſtabit id, quod priùs: quòd ſtatim facto pręcepto meliùs ſe habebit, ſi ipſe perfectam ſuæ liberationis fiduciam habuerit; tandem breui oratione peracta, genuflexo Vexato ante Crucifixi imaginem, ſequens poteſt præceptum enunciare.

Exor-

Exorciſmus ad dæmonem expellendum poſt nouam inuaſionem.

EGo N. miniſter Chriſti,& Eccleſiæ aúctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſsimi nominis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, præcipio vobis ſpiritibus malignis, qui in corpore iſtius creaturæ Dei iterum ingreſſi eſtis, vt ſtatim exeatis, & recedatis ab ea,ac deſtruatis omne maleficium,quod præſtitiſtis in ea; ita quòd amplius nō habeatis poteſtatem eam moleſtandi intrinſecè, vel extrinſecè quacumque ratione, vel quocumque modo; neq; apparendi ei ſub quacumque forma, vel figura, neq; vllo modo eam perturbandi: Exite ergo ſpiritus immundi, ac recedite ab ea: quia ſic vobis præcipio, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ: In nomine Patris,& Filij, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulſiuum.*

§. II.

CVm vexatis autem, qui de regreſſu dęmonum in corpus ſuum certi ſunt, maxima prudentia procedere debet Exorciſta. Nam ſi conciperent, quòd dæmones pro ſua libertate corpora ingrediuntur: vel quòd eis ſufficiens reſiſtentia fieri nequit: vel quòd ſemper ſic erit: vel quòd nūc, aut aliàs liberari non poterunt: aut quòd fides notabiliter debilitata,& infirmata ſit,dum talibus detinentur erroribus,cum maiori difficultate,quàm priùs liberabuntur; ideò pro illorum cura vtillimum erit, quæ ſequuntur ab Exorciſta ſeruari. 765. *Documenta ſeruanda pro Vexatis liberatis certis de noua inuaſione.*

Primò examinandus eſt diligenter Vexatus pro inuenienda vera regreſſus cauſa: vt ſi nouum maleficium fuerit factum: ſi aliquem pauorem,aut timorem habuerit: ſi in reſiſtendo tentationibus, ac ſuggeſtionibus diabolicis ad diffidentiam de Dei protectione inducentibus negligens fuerit: vel ſi habitus eis aſſentiendi deſtructus non fuerit: vel alia huiuſmodi cauſa: qua inuenta, circa illam Exorciſta quàm maximè immoretur, vt illa totaliter remota, nullus per eam ad vexandum amplius reuertendi dęmonibus aditus aperiatur.

Secundò diligenter obſeruetur, an credat, vel crediderit poſt liberationem dæmones non verè exiſſe: & tunc dæmones eijcere difficile erit: quia ſi tot adhibitis hęſitauit, & Deum ad Exorciſtæ præceptum dęmonem eijcere velle non credidit, quid erit nunc? Ergo donec priùs iſta falſa remoueatur opinio, tota miniſterij exorciſtici operatio eſt ſuſpendenda.

Tertio breuiter communis inſtructio quoad principalia puncta, de quibus ſupra *num. 622. & ſequentibus*, repetatur. Et probetur per ea, quæ ſæpiùs vidit, & in ſeipſo expertus eſt, donec de omnibus ſit certiſſimus: & præci-

præcipuè quòd dæmonum regreſſus ob eius negligentiam in reſiſtendo diabolicis ſuggeſtionis, & ob minimam, aut nullam in Deum confidentiam fuit; Idcircò facillimum eſſe commoneat, iterum eum liberari, ſi ex præcordijs iterum in Deum ſuam fiduciam collocauerit: & quòd ſimilis eſt expulſio dęmonum à corpore vexato expulſioni peccatorum ab anima peccante. Peccata enim per contritionem, confeſſionem, & abſolutionem delentur: dęmones verò per fiduciam, & confidentiam in Deum, & deteſtationem in dęmonem, ac per pręceptum ab Exorciſta contra dęmonem factum expelluntur.

§. III.

764. *Quando præcepta ab Exorciſta ſint formanda.*

QVartò Exorciſta pręcepta pro experientijs non formet, niſi Vexatus ipſe pro maiori ſua ſecuritate id requiſierit. Nam antea omnia, quæ neceſſaria ſunt, ſufficienter vidit. Poteſt tamen Vexatum ipſum admonere, vt ipſemet per ſeipſum vexationes remoueat iuxta regulas ſuperiùs poſitas *num.* 651. *& ſequentibus*, & *num.* 658. *& ſequentibus*, & ſic, donec dæmon, ſicut priùs, totaliter fuerit depreſſus, atq; ſubiectus, exerceatur.

Quintò, ſi Vexatus ex fidei debilitate tentationibus, ac ſuggeſtionibus diabolicis ad diffidentiam inducentibus imperfectè reſtiterit, pręcepto lenitiuo iuuetur, donec perfectè ſuarum operationum dominus fuerit, ac cunctis dęmonum ſuperior machinamentis; ſemper tamen breuiter fidei actu præmiſſo, quo neceſſariò dæmon ad obedientiam præſtandam compellatur, vt ſupra annui *num.* 368. *&* 664.

Sextò totum exercitium hoc tempore adimplendum ordinatum erit ad deſtruendum attendendi, & dæmoniacis ſuggeſtionibus aſſentiendi habitū, & ad remouendum totaliter cauſam regreſſus, diffidentiam ſcilicet de concurſu Dei ad dæmonem expellendum; ac donec firmiter crediderit Deum abſque dubio ad Exorciſtæ præceptum dæmonem ab eo totaliter expellere velle ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac inuariabilis fidelitatis.

Septimò poterit Exorciſta ad probationes venire; ac præcipere, vt confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem actus eliciat: ac cætera, de quibus ſupra *art.* 5. *de dæmone fugiente, & exeunte*, adimplere. Tandem hortari, eumq; admonere, vt impoſterum maior ſibi ſit cura, maiusq; de eorum obſeruantia ſtudium, quæ ſunt ad præſeruationem neceſſaria, Deum iugiter, ac ſuppliciter exorando, vt ab eo diuinum petentibus auxilium præſtare dignetur, qui eſt benedictus, & glorioſus in ſæcula.

ARTICVLVS VIII.

De Dæmone infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.

765. *Dæmon ob odiũ in hominẽ eius rebus nocere ſtudet.*

EA eſt dæmonis malitia, & inueteratum aduerſus hominem odium, vt nihil detur in orbe tam abſconditum, quod nō penetret: diſtans, quod non attingat: fædum, quod non ſubeat, vt hominem quoquomodo queat per-

perturbare: Nam cùm eius perſonæ malum inferre prohibetur, in rebus ſaltem ad eius vſum ſpectantibus virus ſuum diffundere, ac totalem earum deſtructionem perquirere non deſiſtit, vt benè docet Toſtatus quæſt. 126. in cap. 8. Matthæi: *Dæmones,* inquit, *tanto ardore hominibus nocere deſiderant, quòd ſi non poſſunt nocere eis in ſeipſis, ſaltem volunt nocere in quibuſcũq; rebus eorum.* Quapropter illum ex humanis corporibus expellere non ſufficit; ſed adhuc verbi Dei, & exorciſmi gladio coercendus eſt in omnibus rebus ad hominis vſum ſpectantibus, animalibus ſcilicet, domibus, locis habitabilibus, aere, campis, terræ frugibus, comeſtibilibus, potabilibus, medicinis, veſtimentis, ſuppellectili, ac cęteris quibuſcumque aliquo modo homini conuenientibus, vt ex omnibus deturbetur hic antiquus, ac veternoſus ſerpens, eiusq; venenatum virus poſſit expulſari. *Gladio exorciſmi eſt coercendus.*

At quia irrationabilia verbi Dei, ſeu exorciſmorum incapacia eſſe, incomperto eſt, ad ea verbi diuini gladium, ſeu adiurationem dirigemus ſecundùm quod ab alio ad nocendum mouentur, videlicet vel à Deo vlciſcẽte, vel à dęmone in illis operante. Si à Deo, Diuinam Maieſtatem deprecando, vt id malum auertat: Si à dæmone, imperando illi in nomine Ieſu, ne noceat, vel vt nocere deſiſtat, iuxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *q.90.ar.3.* & alios ſupra relatos *num.* 357. *&* 358. à maleficijs autem, quibus animalia bruta ad vſum hominis ſpectantia affici conſueſcunt, incipiemus. *Irrationalia exorcizantur, vt mouentur ab alio.*

QVÆSTIO I.

Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexentur.

Reſpondetur, tripliciter animalia à dæmonibus moleſtari. Primò eorũ corpora ingrediendo, & in ipſis aliquod vel bonum, vel malum ſupra beſtiarum naturam operando: quo modo permittente Chriſto porcorũ corpora inuaſerunt. Sed hic modus frequens nõ eſt. Secundo modo extrinſecè impedimentum eorum operationibus ponendo: vt equis in via, ne progrediantur: canibus, ne latrent: bobus, ne rectè operentur, & id generis. Tertiò damnum eorum corpori inferendo, ita vt vel moriantur, vel penitus mutilentur. 766. *Vexationes brutis à dæmone inflictæ.*

QVÆSTIO II.

Quomodo ſit eis ſubueniendum.

Reſpondetur, vt debita remedia illis applicari valeant, opus eſſe priùs cognoſcere, quando huiuſmodi beſtiæ ſint maleficijs perturbatæ. Coniecturare ergo poſſumus, in eis dęmonem operari, quando aliquid prę- ter naturæ curſum operantur, quarum operatio ad pręceptum dęmoni factum ab Exorciſta deſiſtit: tunc .n. euidens eſt diabolicæ pręſentiæ ſignum, cùm beſtiæ in operando obediunt præceptis Exorciſtæ. 767. *Modus cognoſcendi quando beſtiæ ſunt maleficio affectæ*

Verùm, cùm dęmon prędictas operationes in beſtijs, niſi per relationem

Custos beſtiarum quomodo inſtruẽdus pro earum liberatione.

ad hominẽ minimè excitet (nam cùm hominis ſint, illas regulariter propter odium, quo hominem ipſum proſequitur cruciat, vt docet Toſtatus *quæſt.* 120. *in cap.* 8. *Matthæi*: non enim nocet beſtijs, quæ ſunt in deſerto) ideò dominus, vel beſtiarũ cuſtos eſt in his, quæ hìc ſubijciũtur, inſtruendus.

Primò ergo ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt, & admonendus, vt confiteatur peccata ſua: vt, ſi Deus hæc propter illa permiſiſſet, per pęnitentiam vlciſcenti Dei iuſtitiæ ſatisfaciat; idcircò humiliter, deuotè, & ex præcordijs peccata ſua deteſtetur, Deumq; ſuppliciter, vt ſibi omnia peccata ſua dimittat, exoret.

Secundò admonendus, vt firmiter ſuper res ſuas nihil dæmonem poſſe, ſi ipſe & pro ſe, & pro omnibus, quæ ad ſe ſpectant, in Deum ſuam fiduciã conſtituerit; & quòd dubio procul Deus & ipſum, & omnia ipſius ſit à quacumque dæmonis inuaſione, & infeſtatione protecturus: vt latè proſecuti ſumus ſupra vbi *de fructibus fiduciæ in Deum*.

Tertiò iubeat Exorciſta, vel Parochus, vt dominus, vel beſtiarum cuſtos genuflexus humiliter, ac deuotè, & peccatorum ſuorum contritionis, & cõfidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem ſequenti, vel alia ſimili formula actum eliciat, quam, ſi legere neſciat, de verbo ad verbum Exorciſta dictabit.

Oratione da farſi à Dio da' padroni, ò cuſtodi delli animali maleficiati, per liberarli da' maleficij.

768. *Actus contritionis.* SIgnor mio Gieſù Chriſto, eccomi io ſeruo voſtro indegniſſimo quì proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, confeſſo, che v'hò offeſo in varij modi; mà in particolare nell'amar troppo la robba, e le coſe à me ſpettanti, hauendo molte volte antepoſto la cura, e diligenza nel cuſtodire le coſe temporali alla cura, e diligenza nel cuſtodire pura, e ſenza macchia l'anima mia nel conſpetto voſtro; & quel tempo, che impiegar doueuo nel lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome, aſcoltare i diuini Officij, e frequentare li ſantiſſimi Sacramenti, l'hò impiegato ſolo negl'intereſſi temporali, e però meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che queſti miei animali, de' quali mi ſeruo negl'intereſſi temporali, ſiano dal demonio miniſtro della voſtra giuſtitia veſſati, e mal trattati. *Actus amoris erga Deum.* Però hora di tutto cuore di tutti i miei peccati ve ne chieggo perdono, proteſtandomi, che per l'auuenire non voglio più offenderui; mà coll'aiuto voſtro vi voglio amare ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le forze mie; & affaticarmi, che dal-

li

li altri ancora della mia caſa ſiate amato, e ſeruito; così intendo per l'auuenire, tutto quello, che farò, dirò, e penſarò, di farlo, dirlo, e penſarlo à laude, e gloria voſtra. Vi prego dunque per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia, per l'infinita voſtra clemenza, e pietà, per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome vogliate perdonarmi i miei peccati, e concedermi gratia, che per l'auuenire non vi offenda, mà che vi ami ſopra tutte le coſe, & indrizzi in ordine alla gloria voſtra non ſolo tutti i miei penſieri, parole, & operationi; mà tutte le coſe ancora à me ſpettanti: quali hora vi prego vogliate cuſtodire, e liberare da qualſiuoglia infortunio, & in particolare queſti miei animali ordinati per vſo della mia caſa vogliate liberare da qualſiuoglia maleficio, ligatura, incanteſimo, veſſatione, e moleſtia de' demonij, e de' ſuoi miniſtri. Così vi prego ancora vogliate proteggere tutte l'altre coſe à me ſpettanti, campi, vigne, prati, frutti, merci, vtenſilij, e robbe di qualſiuoglia genere poſte ſotto la mia cura, preſeruandole da qualſiuoglia infortunio, & auuerſità; poiche intendo, che per l'auuenire il tutto ſia collocato, e cuſtodito dalli Angeli ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo Nome.

Actus confidētiæ in Dei protectione.

§. I.

HAC proteſtatione peracta, Exorciſta, vel Parochus præceptum, ſeu exorciſmum contra dæmones ſequenti formula efformet.

Exorciſmus ad dæmones ab animalibus expellendos.

EGO N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, ſpiritus maligni, qui veſtris maleficijs has beſtias, & alia ad vſum iſtius hominis ſpectantia infeſtatis, venio: & in nomine Ieſu præcipio vobis, vt ſtatim exeatis ab hiſce animalibus ſub dominio, vel cura iſtius hominis conſtitutis, & à quibuſcunque rebus ad illum pertinentibus, ac totaliter recedatis à loco iſto, ac deſtruatis omne, quod perfeciſtis maleficium: nec ampliùs poteſtatem habeatis nocendi eis, ac vexandi ea ſiue intrinſecè, ſiue extrinſecè: nec apparendi eis ſub quacumque forma, vel 769.

Præceptum expulſiuum.

figura: nec impediendi eorum operationes naturales, ita vt liberè, & ſine vlla moleſtia, vel retardatione eorum dominus, vel cuſtos eis vti poſſit, quandocumq; opus fuerit. Fugite ergo, ac recedite ſpiritus maledicti: quia ſic præcipio vobis, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Oratio deprecatiua ad Deum pro beſtijs à maleficijs liberandis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Oratio deprecatiua.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui ab origine mundi creans hominem ad imaginem, & ſimilitudinem tuam, ad ipſius vſum, & leuamen feciſti etiam animam viuentem ſuper terram in genere ſuo: iumenta, equos, boues, & oues, cæteraque animalia, & beſtias terræ iuxta ſpecies ſuas: te humiliter deprecamur, vt hoc animal (*ſi plura fuerint, dicatur*: vt hæc animalia) liberare digneris à quocumque maleficio, ligatura, ſignatura, infeſtatione dæmonum, ac miniſtrorum eius, & à qualibet lue, peſte, ac morbo contagioſo, vt tradita ei (vel eis) ſanitate, deſeruire poſsit (vel poſsint) ad vſum domini ſui, qui in Eccleſia tua gratiarum tibi referat actiones. Qui viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum.

Poſtea Exorciſta animalia aqua benedicta aſpergat, ac benedicat ouilia, fœnum, aquam, ſal, & alia huiuſmodi benedictione poſita infra *num.* 783. ea omnia aqua benedicta aſpergendo.

Tandem dominum, vel eorum cuſtodem admoneat, vt illis liberè vtatur, & de eis ſine vllo timore diſponat, nec ea maleficio eſſe infecta amplius cogitet: ac ſine vlla hæſitatione Deum pro ſua infinita bonitate, ac pietate, & ob honorem Sanctiſſimi nominis Ieſu huiuſmodi animalia, ſeu beſtias à quacumque dæmonum infeſtatione, aut alio infortunio protecturum eſſe confidat.

QVAE-

QVÆSTIO III.

Quibus modis à dæmonibus domus ſoleant moleſtari.

RESpondetur, domus à ſpiritibus immundis diuerſimodè vexari ſolere, ita vt multoties inhabitabiles reddantur. Nam in illis quandoq; in vmbrarum forma ad habitatores, aliosq; homines terrendos ſe oſtendunt. Aliquando ſibilant, loquuntur, rident, aliosq; plures fingunt rumores. Aliquando vaſa confringunt, illa euertunt, habitantes perturbant, dormitionē, ſeu ſomnum impediunt, aliaq; mala grauiſſima inferunt, vt lapidum iactus, gladiorum, & id generis demonſtrationes, ſæpiſſimè percuſſiones infligendo. Quandoq; ſub hircorum vetuecum, ac felum forma apparent, vel monſtrorum. Aliquando leuiores turbationes efficiunt, vt ſuſcitare dormientes, eos tegumentis detegere, coopertoria, & linteola trahere, & alia huiuſce generis plura operari: de quibus latiſſimè, cùm de terriculamentis diurnis, ac nocturnis, alijsq; dæmonum apparitionibus aliàs, cùm diuinum Numen nobis fauere dignabitur, peragemus.

770. *Moleſtiæ domibus à dæmonibus effectæ.*

QVÆSTIO IV.

Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgandæ.

RESpondetur, Primò, antequam ad infeſtatum locum Exorciſta accedat, interrogandos eſſe dominos, vel habitatores domus de infeſtationis tempore, quando ſcilicet, & quomodo incęperit, & quandiù durauerit: & quo tempore ſoleat eſſe moleſtia maior: item de ſpeciali loco: ſi per totam domum: vel in aliquo ſpeciali cubiculo: Pari modo, an ſcire, aut imaginari poſſit vexationis cauſa: & quid credant: Item ſi moleſtent omnes habitantes, vel dominos tantùm: & ſi hos tantùm in domo, vel etiam extra domum: Item quos, & quantos producant effectus: Item ſi aliquod vmquam adhibitum remedium fuerit; & quodnam, & quale ſit præſtitum: Si aliquid petierint ſpiritus, & quid: ſi maior vni, quàm alteri habitatori moleſtia inferatur: Si extra domum à vicinis, vel ab ipſis habitantibus aliquid audiatur, vel videatur: Si in oratione, vel alijs ſpiritualibus exercitijs habitatores moleſtentur.

771. *Inueſtigatio facienda de vexatione domus.*

Secundò, conuocatis vexatæ domus habitatoribus, inſtruantur ab Exorciſta circa ea, quæ in communi inſtructione *à num. 622. & ſequentibus*, credenda proponuntur; præcipuè Deum dæmonibus, vt animæ, vel corpori, vel in rebus ad ipſos homines ſpectantibus noceant, niſi ob aliquam iuſtam cauſam, permittere non ſolere. In anima numquā, vt dæmon eam in mortalem culpam inducat, permittere ſine ipſius voluntatis conſenſu: In corpore verò, & rebus, ex parte ipſius Dei ob eius gloriam, & Eccleſiæ ſuæ Sponſæ ſplendorem: ex parte hominum ob bonorum profectum, & ob malorum pęnam, & alijs de cauſis, de quibus ſupra latiſſimè vbi *de permiſ-*

Inſtruendi habitatores domus pro liberatione.

 ſione

ſione à num. 133. *incluſiuè vſque ad* 147. *excluſiuè*.

Tertiò, admonendi ſunt habitatores, ne dęmonibus, vel hominibus aſſerentibus, talem vexationem à quibuſdam animabus, vel purgantibus, vel damnatis fieri facilè credant: quia purgantes ſuffragia petunt, & poſt ſuffragia accepta quieſcunt, nec ampliùs aliquem perturbant: damnatæ verò in inferno recluduntur, vt benè pluribus auctoribus probauimus ſupra *n.* 86.

§. I.

772. QVattò, habitatores Exorciſtæ ſe maximè conformare debent, illique fidem pręſtare, ac ſuam in Deo fiduciam collocare, nulloq; modo diuina freti protectione dęmones pertimeſcere: quia, vt planè ex diuina ſcriptura conſtat, nihil poſſunt dæmones contra eos, qui ſine hæſitatione in Deo ſuam fiduciam collocarunt. Ideò dęmonibus, ac dęmoniacis ſuggeſtionibus reſiſtere debent, quas inſtillare ſolent, vt homines ad diffidendum de Dei bonitate, eiuſq; aſſidua cuſtodia, ac protectione inducant: ſed animo virili, ac hilari corde, quæ ab Exorciſta præcipiuntur, ſtudeant adimplere.

Sup. num. 65. & 66.

Quintò, Exorciſta eos moneat, quòd diabolus ſæpiſſimè vexatæ domus habitatoribus falſas ſolet cogitationes immittere, phantaſiæ obijciendo, quòd domus illa ſub eorum ſpirituum dominio eſt: quòd numquam diſcedent; quod ibi ad aliquem cuſtodiendum theſaurum: vel ad torquendas animas: vel quia in ea domo peccator aliquis mortuus eſt; vel propter alia huiuſmodi debent permanere. Ideoq; huiuſmodi ſuggeſtionibus faciliter aures non prębeant; nam hæc, licèt quandoque eueniant; tamen vt plurimũ ſunt falſa, & figmenta.

QVÆSTIO V.

Quid agendum ab Exorciſta, & domus habitatoribus in actu liberationis.

773. IN liberationis actu hunc ordinem ſeruare vtillimum erit.

Ordo ſeruãdus in liberandis domibus à vexationibus.

Primò, poſt inſtructionem, accepta cruce cum candelis benedictis accenſis, & aqua benedicta, domus Habitatores vnà cum Exorciſta ſtolam ad collum geſtante ad portam domus principalem proceſſionaliter accedant, & ibi aliquantulum orent, Litanias Sanctorum, vel aliud huiuſmodi recitando.

Secundò, ſic proceſſionaliter procedentes locum principaliter vexatum ingrediantur, vbi iterum orent recitantes Pſal. 90. *Qui habitat in adiutorio Altiſſimi*. Poſtea eos hortetur Exorciſta ad fidei, ac confidentiæ actus in Deum eliciendos, ita vt Deum ad præceptum Exorciſtæ eius miniſtri, qui in eius nomine pręcipit, ac ipſius virtute operatur firmiter credant concurſurum. Quare Exorciſta dęmonibus, ſi adſint, præcipere poterit, vt leuem aliquem ex ijs, quos cauſare ſoliti erant, cauſent rumorem, ſine vlla tamen

Exor-

Exorciſtæ, & habitatorum ne minima quidem lęſione: quem ſi efficient, ſtatim præcipiat, vt à tali rumore deſiſtant; poſtea habitatores ad credendū hortetur, quòd ſicut huic pręcepto obedierunt, ita vltimo præcepto obedient expulſiuo. Si verò dæmones ad præceptum ab Exorciſta factum nullum cauſent rumorem, ſicuti cauſare conſueuerant, nec aliud ſuæ præſentiæ ſignum exhibeant, ſubiungat Exorciſta, & habitatores commoneat, quòd dæmones nullum ſignum dederunt, eo quia iam à Deo facultas vlterius habitatores diuexandi eis facilè eſt ſublata.

Tertiò iubeat, vt dominus, vel habitator, ſeu domus cuſtos cum cęteris genuflexus contritionis, ac confidentiæ in Deum actus eliciat, dęmonem ſequenti, vel alio modo deteſtando:

Oratione da farſi à Dio dalli habitatori delle Caſe moleſtate, per liberarle da dette veſſationi diaboliche.

Signor mio Gieſù Chriſto, ecco, ch'io viliſſimo ſeruo voſtro indegno proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra conoſco, e confeſſo, che v'hò più volte grauemente offeſo, e l'iſteſſo facilmente haueranno fatto ancora li altri miei di caſa, così hora viuenti, come anco quelli, che di già ſono morti in queſta caſa; che però di tutte l'offeſe, ch'io, e tutti quelli di queſta caſa così viuenti, come morti, v'habbiamo fatte, io ve ne dimando perdono, sì come queſti, che hora ſono preſenti quì inginocchiati, intendono di fare, e confermare queſta mia proteſta. Vi prego dunque per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, per la fedeltà nelle promeſſe voſtre, per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo nome, per l'efficacia della voſtra ſantiſſima paſſione, per i meriti della Vergine ſantiſſima voſtra diletiſſima Madre, e delli Angeli noſtri cuſtodi, e Santi N. N. noſtri deuoti vogliate à noi viuenti rimettere le noſtre colpe, & a' morti purganti, che ſono in luoco di ſalute, rimettere le pene, che patir deuono per le loro colpe, offerendomi d'adempire per eſſi quelle opere ſatisfattorie, che da' Padri ſpirituali mi ſaranno impoſte. Così humilmente vi ſupplico concedere à tutti noi la gratia voſtra, e difenderci dall'inſidie, e moleſtie de' demonij, & in particolare da quelle, che ſogliono cagionare in queſta caſa, degnandoui con la virtù, e poteſtà voſtra infinita al precetto, che li farà à nome voſtro queſto Reuerendo voſtro miniſtro, e rappreſentā-

774. *Actus confidentiæ in Deum ad domus à vexationibus diabolicis liberādas.*

te, ſcacciarli, e bandirli ſubito fuori lontani da queſta caſa, ſiche per l'auuenire non poſſano più moleſtare, ne internamente, ne eſternamēte li habitatori di eſſa, ne apparirgli ſotto qualſiuoglia forma, ò figura: poiche intendo, che per l'auuenire la caſa, e li habitatori di eſſa ſiano collocati ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo nome.

§. I.

Atto di deteſtatione contro li demonij.

775. *Actus deteſtationis in dæmones.* ET à voi diauoli maladetti ribelli di Dio, perturbatori della pace, e della quiete, per la fede, e confidenza, che hò poſto in Gieſù Chriſto, hauendo io cura di queſta caſa, comando nel nome di Gieſù Chriſto, ch'al precetto, che farà queſto Padre Sacerdote, dobbiate ſubito partirui da queſta habitatione: perche eſſendo da me poſta ſotto la protettione del ſantiſsimo nome di Gieſù, nel quale hò poſto tutta la mia confidenza, pretendo, che non habbiate più poteſtà di ſtar' in eſſa, ne di moleſtare in modo alcuno li habitatori di quella.

His actibus elicitis, & enunciatis à domino, vel principali habitatore, vel domus cuſtode, Exorciſta immediatè ſtans ceteris genuflexis cum maieſtate terribili, ac voce grandi, dextera eleuata manu ad inſtar minitantis, exorciſmum ſequenti, vel ſimili forma pronunciet.

§. II.

Exorciſmus ad expellendos dæmones à domibus vexatis.

776. *Præceptum expulſiuum.* COntra vos, ſpiritus apoſtatici, oſores hominum, perturbatores pacis, pleni omni dolo, & fallacia, nequiſsimi dracones, Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ venio, & in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti præcipio vobis, vt illicò, ac ſine mora recedatis ab hac domo, nec ampliùs poteſtatem habeatis habitandi, vel diſcurrendi in ea: vel eius habitatores diuexandi, aut quocumque modo inquietandi, vel perturbandi die, vel nocte: vel eis apparendi ſub quacumque forma, vel figura: vel ſtrepitus, tumultus, ac rumores excitandi: aut voces

for-

formandi: aut quicquid aliud operandi; ſed prorſus, & eminus ab ea recedatis. Exite ergo ſpiritus maledicti, ac fugite ſine mora: quia ſic præcipio vobis in nomine Ieſu: ſic volo, ſic iubeo, vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde locum, & habitatores aſpergat aqua benedicta.

Eodem modo Exorciſta ad omnes cellas, cameras, ac cubicula vexata ſe gerat, iubeatque omnes genuflectere, & orare, ac præcipuè principalem illius cubiculi habitatorem actum fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem elicere, & præſcripto modo, ſeu breuiori ad Exorciſtæ libitum, & iuxta vniuſcuiuſque deuotionem pronunciare; ac poſtea Exorciſta præpoſita, ſeu breuiori formula præceptum repetat expulſiuum.

§. III.

Poſt quodlibet præceptum, ſeu exorciſmum expulſiuum Exorciſta ſequentes orationes deprecatiuas ſubiungat, vt Deus virtute ſua, quod ab Exorciſta operatur, perficere dignetur. 777. *Orationes deprecatiuæ recitandæ ab Exorciſta.*

Orationes deprecatiuæ ad obtinendum à Deo expulſionem dæmonum à domibus, quas infeſtant.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Fiant aures tuæ intendentes.
℟. In vocem deprecationis meæ.
℣. Dominus ſit in loco iſto.
℟. Et cum omnibus habitantibus in eo.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

INclina, quæſumus Domine, aures tuas ad preces noſtras, quibus te humiliter deprecamur, vt locum iſtum (vel domũ iſtam) tua benedictione impleas, & efficias, vt in eo (vel in ea) ſit ſanitas, caſtitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, manſuetudo, plenitudo legis, confidentia in nomine tuo, & gratiarum actio tibi Deo trino, & vno; neque contra eum (vel contra eã)

amplius

ampliùs præualere poſſit teterrimus dæmon: nec poſſint habitatores eius à dæmonum illuſionibus, præſtigijs, incantationibus, maleficijs, apparitionibus, infeſtationibus, ac vexationibus perturbari; ſed omnes ſentiant in eo (vel in ea) tuam omnipotentem in hac ſacerdotali benedictione concurriſſe, qua potenter eripiantur, liberentur, ac præſeruentur ab omnibus diabolicis inſidijs, moleſtijs, atque nequitijs, & à quocumqne malo mentis, & corporis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Am̄.

Oremus.

VIſita, quæſumus Domine, habitationem iſtam, & omnes inſidias inimici ab ea longè repelle. Angeli tui ſancti habitent in ea, qui habitantes in pace cuſtodiant; & benedictio tua ſit ſuper eos ſemper.

Exaudi nos Domine Sancte, Pater omnipotẽs, æterne Deus; & mittere digneris Sanctum Angelum tuum de cęlis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. Amen.

Deinde aſpergatur aqua benedicta; poſtea incenſo, (ſi adſit) thurificetur. Tandem Exorciſta domum, & omnes in ea habitantes genuflexos benedicat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filij, ✠ & Spiritus ✠ Sancti deſcendat ſuper hanc domum, & omnes habitantes in ea, & maneat ſemper. Amen.

QVÆSTIO VI.

Quomodo domus à dæmonum moleſtijs ſint præſeruandæ.

778. *Modus præſeruandi domos à moleſtijs diabolicis.*

REſpondetur pro præſeruatione eligenda eſſe ex his, quæ dicta ſunt de præſeruatione à maleficijs ſupra *num.* 751. *& ſequent.* ea, quæ magis opportuna videntur. Poterunt nihilominus etiam, quæ ſequuntur adimpleri.

Primò domus illius dominus cum tota ſua familia ſaltem tribus diebus ad Sanctiſſimæ Trinitatis honorem, antequã ſtratum petant, in domo iam vexata genuflexus Sanctorum recitet Litanias, vel Beatiſſimæ Virginis, addendo orationem, *Viſita quæſumus, &c.* ſupra poſitam, vna vel duabus candelis benedictis accenſis, ac thure benedicto fumigante; ac tandem aqua benedicta domum, ac omnes in ea habitantes aſpergat.

Secundò conſiderent habitatores, quòd dęmones ab illa totaliter domo facti ſint exules: & quòd iam Angeli Sancti eam in habitationem ſibi elegerint;

gerint; ideò quilibet eorum die, noctuq; aſſociatus, vel ſolus ſine timore, aut tremore, imò cum gaudio, ac lętitia in ea diſcurrat, ambulet, & ſecutus permaneat, Deum ſemper laudando, ac glorificando, qui numquam in ſe ſperantes, ac confidentes confundit, vel derelinquit; ſed ſemper adiuuat, ac tuetur.

Tandem ſuper omnia habitatores certam liberationis, ac præſeruationis habeant fidem, quæ inter omnia primum, ac principaliſſimum præſeruatiuum eſt, & inexpugnabile ſcutum, in quo omnia nequiſſimi hoſtis tela facillimè poterunt retorquere.

QVÆSTIO VII.

Quomodo aues, vermes, mures, locuſtæ, & alia animalia terram, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda.

779. *Mod° deſtruendi animalia fructus terræ deuaſtantia.*

RESpondetur in primis à Parocho eorum agrorum, vel fructuum, quos noxia adeò animalia depopulantur, dominos inſtruendos eſſe, vt credant, quæ credenda docentur, & quæ adimplenda traduntur, adimpleant, vt ſuperius *num.* 767. *& ſequentibus*, habetur, & in Deum confidentiæ, ac deteſtationis in dæmonem actus eliciant, vt ſupra *num.* 768. mutatis mutandis, & additis addendis.

Secundò Parochus conditionatũ exorciſmum efformet, addendo: ſi fortaſſe dæmones ipſi ſint propinqua, vel ſaltem remota huiuſmodi deuaſtationis cauſa, ſequenti tenore:

Exorciſmus contra dæmones, aues, vermes, mures, locuſtas, & alia animalia producentes, vel ducentes ad campos, ac fructus deuaſtandos.

Præceptum expulſiuum conditionatum.

EGO N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, maledicti dæmones, qui ad aliud non collimatis, quàm ad damna hominibus inferenda: & cùm à Deo vobis non permittitur, eis nocere in anima, vel in corpore, ſaltem in rebus temporalibus illis officere nitimini, nunc venio, & ſi fortaſſe vos iniquiſsimi has aues, vermes, mures, vel locuſtas, & alia huiuſmodi animalcula has vineas, has fruges, hæc prata, ac fructus deuaſtantia, actiua paſsiuis applicando, produxiſtis, illa de potentia materiæ educendo: vel iam educta naturaliter collegiſtis, & collecta huc deduxiſtis, ac per hos agros, hortos, vineas, plantas, ac fruges diſperſiſtis, auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in nomine Ieſu Chriſti præcipio vobis, vt iterum illa de-

ſtruatis,

ſtruatis, corrumpatis, & in priſtinam materiam reducatis: vel aliò transferatis, vbi nemini nocere valeant: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

TErtiò Deum deprecetur, vt ipſe virtute ſua, vel per Angelos ſuos deſtruat, & ad nihilum huiuſmodi animalcula redigat, à quacumque cauſa ſiue naturali, ſiue tranſnaturali ad talem perniciem inferendam ſint producta.

Orationes deprecatiuæ contra aues, vermes, mures, locuſtas, vel alia animalcula arbores, vel fructus deuaſtantia.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

780. *Orationes deprecatiuæ contra animalcula fructus terræ deuaſtãtia.*

℟. Qui fecit celum, & terram.

℣. Domine exaudi orat. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi: vt qui iuſtè pro peccatis noſtris affligimur, & hanc auium, vermium, ſeu murium, aut locuſtarum, vel aliorum animalium infeſtationem patimur, pro tui nominis gloria ab ea miſericorditer liberemur, vt procul à tua potentia expulſi nulli noceant: & hos campos, agros, arbores, fruges, vel vineas in tranquillitate, & quiete dimittant: quatenus ex eis ſurgentia, & orta tuæ Maieſtati deſeruiant, & noſtræ neceſſitati ſubueniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus omnium bonorum remunerator, & peccatorum maximus miſerator, in cuius nomine omnia genuflectuntur, cæleſtia, terreſtria, & infernalia, tua potentia nobis peccatoribus omnipotenter concede, vt quod de tua miſericordia confiſi agimus, per tuam gratiam efficacem conſequatur effectum: quatenus hos peſtiferos vermes, vel mures, aues, uel locuſtas, aut alia animalcula per nos ſeruos tuos maledicendo maledicas, ſegregando ſegreges, exterminando extermines, ut per tuam clementiam ab hac peſte liberati gra-

tiarum

tiarum actiones maieſtati tuæ liberè referamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

§. II.

Benedictio communis ſupra fruges, & vineas. 781.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus uobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ORamus pietatem tuam omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluuiæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ uſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoq; populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, vt à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio ſuper eaſdem.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit celum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ſupplices deprecamur, vt miſericordia tua iugiter nobis cōcedas ſufficientem meſſium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoq; ſubſtantiam abundanter, arborũ fetus, prouentusq; omnium rerum: atq; ab ipſis omnibus peſtiferum ſydus, tempeſtatis procellam, & grandinis fragorem, & vniuerſa mala auertere digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Ore-

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus multiplica ſuper nos miſericordiam tuam: & preces noſtras benignus exaudi: vt ſuper has fruges famulorum tuorum veniat ſperatæ bene ✠ dictionis vbertas: vt repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia ſemper exultent, Per Chriſtum Dominum &c.

Aſpergantur aqua benedicta.

§. III.

Benedictio fęni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficijs liberandis, ac præſeruandis.

782. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cęlum, & terram.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Pſal. 103. Pſal. 144. OMnipotens æterne Deus, qui producis fęnum iumentis, & herbam ſeruituti hominum, quiq; aperis manum tuã, & imples omne animal benedictione, dans eſcam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces ſeruorum tuorum, & ſuper hoc fęnum, paſcua, ſalem, & aquam, tuam ſanctiſſimam ✠ benedictionem infundere digneris, vt quæcumq; animalia ex eis ſumpſerint, ab eis diſcedant omnes inſidiæ latentis inimici, liberentur, ac præſeruentur ab omni maleficio, noxa, & infeſtatione dæmoniaca: & à quacumque lue, peſte, ac morbo contagioſo: vt illis tua diuina virtute adiutis, atque protectis, eorum domini, ac cuſtodes gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergantur deinde aqua benedicta.

Alij exorciſmi, coniurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercẽdis aereas tempeſtates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipſas, ſicut & per vermes, bruchos, locuſtas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges deuaſtantibus, ac deſtruentibus ex Rituali Romano nouiſſimæ impreſſionis ſunt petendi.

§. IV.

HIC tamen omittendæ non ſunt communes aliarum rerum ad vſum hominis ſpectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt vtilitati. Nam cùm dæmon diuinam obſcurare benignitatem, ac liberalitatem maximoperè tentet, qua Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per huiuſmodi benedictiones, ipſius in bonis nobis conferendis abundantiam teſtamur: Benedictio enim abundantiam ſignificat ſecundùm illud Geneſis 22. *Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes*. vt eruditè docet Paulus Carraria *tom. 2. de Regulari, ac myſtica Regularum Iuris canon. interpret. & verit. Reg. 3. art. 1. pun. 5. num. 7.* Idcircò ſequentes, vt vſitatiores ſubijciemus. 783. *Variæ benedictiones.* Verſ. 18.

Benedictio Panis, & vini, & quorumcumque comeſtibilium.

Adiutorium ✠ noſtrum in nomine Domini.
Qui fecit cęlum, & terram.

Exorciſmus.

EXorcizo uos creaturæ panis, & uini, & cuiuſcumque comeſtibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deſerto benedixit, & multiplicauit: qui aquam in uinum conuertit, & manna in deſerto patribus dedit omne delectamentũ in ſe habentẽ, ut ſitis fortitudo, ſanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei creaturis ex uobis ſumentibus ad effugandos omnes ſpiritus immũdos, omnemque nefariam uim Diaboli, & omnes figuras Sathanæ exterminandas: Per eum, qui uenturus eſt iudicare uiuos, & mortuos, & ſæculum ſæculorum. Amen.

Oremus.

OMnipotens Deus, æternę vitę, & Angelorum panis viuus, qui Eliam in fortudine ſubcinericij panis vſq; ad mõtem Oreb ambulare feciſti, & quinque panes in deſerto tua ſancta benedictione multiplicaſti, aquam in optimum vinum tranſubſtantiaſti, Moyſemque, & populum tuum in deſerto cibis ſuauiſſimis cibaſti, purificare, † benedicere, † & ſanctificare † digneris has creaturas cibi, & potus, quas in nomine ſancto tuo purifico, † benedico, † & ſanctifico, † vt omnibus ex eis comedentibus,

ac

ac bibẽtibus ſint contra maleficia, inſidias, & callidi hoſtis morbos præſidium, & tutamen: & comedentium corda, viſcera, & cuncta corporis membra per Spiritus ſancti gratiam benedicentur. Quæ omnia maleficia, incantationes, ligationes, ſignaturas, & facturas, per hæc comeſtibilia, & potabilia benedicta deſtruo, † annihilo, † & à corporibus humanis eradico: † Per te Ieſu Chriſte, qui viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Aſpergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio Panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Domine ſancte, Pater omnipotens, ęterne Deus, bene † dicere digneris hunc panem tuã ſancta ſpirituali benedictione: vt ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis, & corporis; atq; contra omnes morbos, & vniuerſas inimicorũ inſidias tutamen. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, panem viuum, qui de cęlo deſcendit, & dat vitam, & ſalutem mundo: & tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Aſpergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio ad quodcumque comeſtibile.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Bene † dic, Domine, creaturam iſtam N. vt ſit remedium ſalutare generi humano: & præſta per inuocationem ſancti nominis tui, vt quicumque ex ea ſumpſerint, corporis ſanitatẽ, & animæ tutelam percipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrũ. ℟. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Bene-

Benedictio Salis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, qui hanc gratiam cęlitùs ſali tribuere dignatus es, vt ex illo poſſint vniuerſa condiri, quę hominibus ad eſcam procreaſti, bene † dic hanc creaturam ſalis ad effugandum inimicnm: & ei ſalubrem medicinam immitte, vt proficiat ſumentibus ad animæ, & corporis ſanitatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Agni, & aliarum carnium.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
Oremus.

DEus, qui per famulum tuum Moyſen, in liberatione populi tui de Ægypto agnũ occidi iuſſiſti in ſimilitudinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & vtroſque poſtes domorum de ſanguine eiuſdem agni perungi præcepiſti: quique in priori Teſtamento carnes animalium in ſacrificio offerri voluiſti, & in cibum & refectionem hominibus conceſſiſti: quæſumus vt hanc carnem bene ✠ dicere & ſancti ✠ ficare digneris, quam famuli tui ad laudem tuam ſumere deſiderant, per reſurrectionem eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti: Qui tecum viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et mox aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ouorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum: ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SVperueniat, quæſumus Domine, tuæ benedictionis gratia huic ouorum creaturæ: vt cibus ſalubris fiat fidelibus tuis in gratiarum actione ſumentibus, ob reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti. Qui tecum viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio quorumcumque fructuum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne ✠ dic Domine hos fructus, & præſta: vt qui ex eis in tuo ſancto nomine veſcentur, corporis & animæ ſalute potiantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio vini, ceruiſiæ, vel alterius potabilis materiæ.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cęlum, & terram.
Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, ſtatutor omnium elemẽtorum & fructuum, qui per Ieſum Chriſtum filium tuum Dominum noſtrum, ſubſtantiam hanc in refocillationem ſitis, & corporum ſalutem eſſe voluiſti; te ſupplices deprecamur, vt ex auditis orationibus noſtris, eam tuæ pietatis aſpectu ſancti ✠ fices: atque ita omnium ſpirituum immundorum ab ea recedat incurſio, vt quicumque ex ea ſumpſerit, ei gratia tuæ benedictionis aduenia t, & mala omnia te propitiante ab eo procul recedant. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, &c. Reſp. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Alia

Alia benedictio vino propria.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cœlum, & terram.
Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte, qui in Cana Galilææ ex aqua vinum feciſti, qui es vitis vera, multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & bene ✠ dicere, & ſanctificare digneris hanc creaturam vini, vt quicumque ex eo ſumet, diuinæ benedictionis tuæ opulentia repleatur & ſanctificetur, & corporis ſanitatem, & animæ tutelam percipiat. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuis, & regnas, &c. Reſp. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio olei.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cœlum, & terram.
Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

EMitte, quæſumus Domine, Spiritum ſanctum tuum paraclitum de cœlis in hanc pinguedinem oliuæ, quam de viridi ligno producere dignatus es, ad refectionem mentis & corporis, vt tua ſancta bene ✠ dictione ſit omnibus hoc vnguento celeſtis medicinæ perunctis tutamen mẽtis & corporis, ad euacuandos omnes dolores, omnesq; infirmitates, omnemque ęgritudinem mentis & corporis, & ſi quod illis aduerſantium ſpirituum adhæreat nocumentum, ad tactum & ſumptionem ſanctificati olei huius abſcedat, nullus ſpiritualibus nequitijs locus, nulla refugis virtutibus ſit facultas, nulla inſidiantibus malis latendi licentia relinquatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Reſp. Amen.

Benedictio quarumcunque medicinarum.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

Reſp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SVmme Deus, qui ſumma & media, imaque cuſtodis, qui omnem creaturam intrinſecùs ambiendo concludis, ſancti✠ficare, & bene ✠ dicere digneris hanc medicinam, & bene✠dictionem tuam ſuper eam digneris effundere, vt per tuam ſanctiſſimam virtutem, & copioſiſsimam benedictionem per ſignũ ſanctæ Crucis ✠ impertitam, omnis virtus diabolica ab hac creatura, quæ hanc medicinam ſumptura eſt, expellatur & annihiletur, tantamque virtutem merito Paſsionis tuæ, & viuificæ Crucis † recipiat, vt omnes immundos ſpiritus, incantationes, ligaturas, ſignaturas, facturas, & omnia maleficia poſsit expellere, & diuertere à famulo tuo, qui ea vtetur, exhibeatque ei plenum ſanitatis effectum. Per Chriſtũ Dominũ &c. ℟. Amen.

Oremus.

BEnedico te, creatura medicinæ, in nomine altiſsimi Patris, † & Filij, † & Spiritus † ſancti, qui te creauit pro tutela humani generis. Et rogamus te, Domine Deus noſter, vt hęc creatura medicinæ famulo tuo, qui ea vtetur, in nomine Sanctæ Trinitatis efficiatur ſalutare remedium, ſitq; perfecta medicina in viſceribus eius: Qui in Trinitate perfecta viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Reſp. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thalami.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

Reſp. Qui fecit cęlum, & terram.

Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic Domine, thalamum hunc: vt omnes habitantes in eo, in tua pace conſiſtant, & ſeneſcant, & multiplicentur in longitudinem dierum cum incolumitate mentis & corporis, & ad regna cęlorum perueniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum &c. Reſp. Amen.

Ore-

Oremus.

CReator & conſeruator humani generis, dator gratiæ ſpiritualis, largitor æternæ ſalutis, tu Domine emitte benedictionem tuam ſuper hunc thalamum, vt, quicumque in eo requieſcet, in virtute cęleſtis defenſionis ad vitam æternam proficiat, & à ſuis languoribus & doloribus, omnibuſque inſidijs & machinationibus diaboli & miniſtrorum eius liberetur. Per Chriſtum Dominum &c. Reſp. Amen.

Poſtea aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Cubiculi.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cęlum, & terram.
Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic, Domine Deus omnipotens, locum iſtum, vt ſit in eo ſanitas, caſtitas, victoria, fortitudo, humilitas, bonitas, & manſuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: & hæc benedictio maneat ſuper hunc locum, & ſuper habitantes in eo, Angeli tuæ lucis eum inhabitent, eumque, & eius habitatores cuſtodiant & defendant contra omnes inſidias inimici; & ſi quæ aduerſa, et contraria ſunt ab eo in hoc loco machinata, et fabricata, auctoritate maieſtatis tuæ expellant. Per Chriſtum Dominum etc. Reſp. Amen.

Oremus.

PRopitiare, Domine, ſupplicationibus noſtris, & bene † dic locum iſtum dextera tua ſancta, & omnes, qui in eo commorantur; illumque viſitare, & inhabitantibus gratiam ſanitatis impertiri digneris, ſicut benedicere dignatus es cubiculo, & domui, in quo exceptus fuit hoſpitio Propheta Eliſeus; & ſicut viſitaſti, & ſanaſti ſocrum Petri; mitte, Domine, ſanctum Angelũ tuum de cęlis, qui liberet & defendat hunc locum ab imminentibus malis cum omnibus, qui in eo commorantur, nullaque eos nequitia contrariæ poteſtatis infeſtet; ſed virtute Spiritus ſancti fiat hìc tibi debitum, & deuota libertate ſecurum ſeruitium.

Per Dominum noſtrum, &c. Reſp. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ignis, quo cremabuntur ſigna maleficij inuenta.

Verſ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cęlum, & terram.
Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui aſſiſtit exercitus Angelorũ cum tremore, quorum ſeruitium ſpirituale, & igneum eſſe cognoſcitur, dignare reſpicere, bene † dicere & ſanctificare hanc creaturam ignis, vt eo combuſtis maleficij ſignis, omnes languores, omnesq; infirmitates atque inſidiæ inimici effugiant, & ſeparentur à plaſmate tuo. Numquam lædatur à morſu antiqui ſerpentis, quod pretioſo Sanguine Filij tui redemiſti. Qui tecum viuit, & regnat, &c. Reſp. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thuris, ſeu Incenſi.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

PER interceſſionem Beati Michaelis Archangeli ſtantis à dextris altaris incenſi, & omnium electorum ſuorum, incenſum iſtud dignetur Dominus bene † dicere, & in odorem ſuauitatis accipere. Sit, quæſumus Domine, famulis tuis pretioſo Sanguine tuo redemptis, defenſio perpetua contra omnes ſpiritus malignos, & omnes incantationes, pręſtigia, & diabolicas vexationes: ſit perpetua expulſio malignorum ſpirituum, & in quocumque loco odor huius incenſi fuerit, nullum maleficium, nullaq; moleſtatio diabolica poſſit perdurare, ſed ſtatim tua immenſa potentia, & virtute tollatur & abigatur per ſignum ſanctæ Crucis † tuæ. Qui viuis, &c. Reſp. Amen.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui aſtat exercitus Angelorum cum tremore, dignare bene † dicere & ſancti † ficare hãc creaturam incenſi, vt omnes languores, omnesq; infirmitates atque inſidiæ inimici odorem incenſi huius ſentientes fugiant procul, vt de cætero non audeant lædere, moleſtare, aut infeſtare creaturas tuas, aut loca habitationis earum. Per te Ieſu Chriſte Saluator mundi, qui viuis, &c. ℟. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Aquæ.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic omnipotens Deus hanc aquam, qui ad vſum humani generis ad abluendum omnium peccatorum crimina præſtitiſti, vt inuocato ſuper eas nomine tuo ſancto, quicunque in ea lotus fuerit, vel vbicunque aſperſa fuerit, ſeu à qualibet creatura rationali potata, ſalutaris tui munus inuiſibile per hanc aquam tribuatur, vt omne quod ſordidum eſt effugetur,& tuæ pietatis beneficium in omnibus conualeſcat. Per Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtum, &c. Amen.

Oremus.

DOmine Sancte Pater, æterne Deus,exaudi preces noſtras, ſicut exaudire dignatus es famulum tuum Moyſem in mari rubro, propter hoc, quia Pharao in populo tuo cor ſuum exacerbauit, vt ipſum manu ſui exercitus necaret: et ſicut Heliſeus Propheta cum populus tuus aquam guſtare non poſſet, ſal accepit, et proiecit ad exitus aquarum, et benedixit eas, et dixit: Sanauit Dominus aquas iſtas, et non erit in eis mors, neq; infirmitas, et ſanatæ ſunt aquæ: ita tu Domine ſana aquam iſtã, vt vbicunque aſperſa fuerit per domos,ſiue angulos domorum, et vbicunque maleficium diabolicum delatum fuerit,ſtatim cõfuſum, et increpatum abſcedat, et fugiat; et ſit nobis Domine

Ex theſauro Exorciſmorum pag. mihi 396.

hæc aqua aſperſa, aqua omnis virtutis, aqua refrigerans, et diaboli interitus: et liberatus hic famulus tuus N. laudes, et gratias tibi, Domine Sancte Pater omnipotens, agat ſempiternas. Per Chriſtum Dominum noſtrum etc. Amen.

Benedictio veſtimentorum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui inter cætera mirabilia creaturas tuas diuerſis ornamentis decoraſti: & tunicas pelliceas Adæ, & Euæ feciſti: nosque veſte miſericordiæ tuæ in hoc ſæculo, & in regno tuo peruenientes ſtola gloriæ circũdas: quæſumus, vt hoc induſium, ſeu hæc indumenta, pro tui nominis amore, purificare, † mundare, † & benedicere † digneris; vt quicumque ea portauerit, & induerit, cœleſtis gratiæ plenitudinem in eis, & munimen valeat tuæ benedictionis percipere, vt ab omnibus inimicorum maleficijs, incantationibus, ligaturis, ſignaturis, & facturis, & inſidijs defenſus, incolumis te in ſæcula glorificare poſſit. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Nauis.

℣. Adutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cęlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

REſpice in nos, omnipotẽs Deus, de cęlo sãcto tuo: & dignare bene † dictione cœleſti huic benedicere naui, in qua, ſancto comitante Angelo tuo, ambulantes itinere recto, & proſpero dirigere, & ab omni periculo, & infortunio eripere digneris, vt ad patriam, & ad portum ſalutis reuerſi, te cum alacritate mentis exultantes laudent creatorem vniuerſorum. Qui cum

Filio

Filio tuo benedicto Domino noſtro Ieſu Chriſto, & cum Spiritu ſancto viuis, & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ad quodcumque volueris.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
Reſp. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne ✝ dic, Domine, creaturam iſtam N. vel N. vt ſit remedium ſalutare generi humano; & præſta per inuocationẽ ſancti tui nominis; vt quicumque ex ea ſumpſerint, vel guſtauerint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam accipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

ARTICVLVS IX.

De modo, & ordine exorcizandi.

EX omnibus prædictis in hoc capite facillimè colligi poteſt, nullum determinatũ exorcizandi ordinem neceſſariò aſſignari; ſed poſſe Exorciſtam pro voto ſuo ex exorciſmis, coniurationibus, ac benedictionibus iuxta patientis conditionem, & vexationem, ipſius diſpoſitionem, ac temporis opportunitatem, eos ſeligere, qui magis ſibi opportuni videbuntur. Non enim idem ordo cum omnibus obſeſſis, ac maleficiatis eſt ſeruandus: quia non eędem omnium ſunt obſeſſiones; ac vexationes. Si quis enim Exorciſta, cùm ſibi aliquis maleficio affectus adducitur, in quo dæmon ſuper ſenſitiuas potentias, ac ſuper linguæ vſum ad loquendum poteſtatem non habet; ſed tantùm aliquam aliam corporis partem diuexat, puta ſtomachũ, renes, caput, & id generis, Si, inquam Exorciſta dæmoni præcipere vellet, vt per os obſeſſi loqueretur, & ad interrogata reſpõderet, quid ageret Exorciſta huiuſmodi interrogationibus? ſurdum alloqueretur, oleum, & operã perderet, ac diu maiores Vexato cruciatus augeret. Prædictis ergo exorciſmis, obiurgationibus, præceptis, ac benedictionibus ſecundùm obſeſſorum, Energumenorum, ac maleficio affectorum diuerſitatem, diſpoſitionẽ variam, ac diuerſam temporis, & loci opportunitatem eſt vtendum. 784. *Quomodo vtendum ſit exorciſmis.*

Nihilominus inutile minimè erit, maximè pro tyronibus in exorciſtatus ordine, ſeruandam ſeriem aſſignare, quæ in huius artis praxi talis erit.

Primò,

§. I.

785. *Quid conſiderandũ ab Exorciſta circa ſeipſum.*

PRimò, Exorciſta experiatur, num ipſemet debitas conditiones pro munere ſuo ritè, ac tutò obeundo poſſideat, nempè num pręter ordinis, ac iuriſdictionis poteſtatem, ſufficienti ſit ſcientia pręditus in ordine ad cognoſcendum maleficiorum, & obſeſſionum cauſam permiſſiuam, Deum ſcilicet, ac rationem permiſſionis: cauſam efficientem, & operantem, Dæmonem nempe; miniſterialem, & cooperantem, Maleficum ſcilicet: inſtrumentalem, ſeu moralem, res naturales nempe: nec non eorum ſigna tam probabilia: quàm euidentia: num virtutibus ſit ornatus, fide theologica ſcilicet, & maximè reſpectu eorum, quæ ſui muneris ſunt, nedum implicitè, ſed & explicitè: Spe, ſeu fiducia firma, & inhęſitanti, quòd dæmonem ſit expulſurus, ſi talis expulſio fuerit ſalutaris: Charitate erga Deum, & proximum: Fortitudine in ſuſtinendo, & perſeuerando; & Prudentia in vitandis erroribus circa adiutationem, & in rectis ſemitis circa eandem eligendis.

§. II.

786. *Quid conſiderandum circa obſeſſum.*

SEcundò, antequam exorcizandi opus aggrediatur, priùs agnoſcat, an ille, qui proponitur, energumenus, aut maleficiatus verè, & certè, vel ſaltem probabiliter ſit, aliter ſi aliqua ſigna ſaltem probabilia non habeat, non vltra procedat iuxta regulas *à num. 618. incluſiuè vſq; ad num. 621. excluſiuè*, aſſignatas.

Tertiò, diligenter aduertat, an in Patiente conditiones requiſitæ, capacitas ſcilicet ad intelligendam inſtructionem; propriæ liberationis deſiderium; fides ſpei firmæ, ſeu ſuæ liberationis fiduciæ coniuncta; obedientia, quam in omnibus Exorciſtæ præſtare debet; ac tandem pura conſcientia habeantur: Nam ſi Energumenus prædictis careat, difficillimè optatam ſanitatem conſequetur.

Quartò, quòd exorcizandus contritus, & etiam, ſi fieri poteſt, confeſſus ſit, & ſacra communione refectus; ſitq; honeſtis parentibus, vel amicis aſſociatus, & in locum ad hoc aptum, ſcilicet quietum, deuotum, & à populi multitudine remotum perductus.

Supra nu 574. & ſequent.

§. III.

787. *Inuocandũ eſt ab Exorciſta diuinum Numen.*

QVintò, cognito, quòd verè maleficiatus, vel Energumenus ſit, Exorciſta cum omnibus aſtantibus genuflexus Spiritum Sanctum imploret, vt ab eo in ſuo miniſterio dirigatur:

Antiphona ad inuocationem Spiritus Sancti.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

℣. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renouabis faciem terræ.

Ore-

Oremus.

ADſit nobis, quæſumus Domine, virtus Spiritus Sancti, quæ & corda noſtra clementer expurget, & ab omnibus tueatur aduerſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

DA, quæſumus, nobis omnipotens, & miſericors Deus: vt Sancto Spiritu congregati, hoſtili nullatenus incurſione turbemur.

ACtiones noſtras, quæſumus Domine, adſpirando præueni, & adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio, & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

DEVS, à quo bona cuncta procedunt, largire ſupplicibus tuis: vt cogitemus, te inſpirante, quæ recta ſunt: & te gubernante eadem faciamus.

PAteant aures miſericordiæ tuæ, Domine, precibus ſupplicantium: & vt petentibus deſiderata concedas: fac eos, quæ tibi ſunt placita poſtulare. Per Chriſtum, &c. ℟. Amen.

§. IV.

SExto, oratione ſoluta, ſedeant omnes ad inſtructionem audiendam, quę non ſolùm Energumeno; ſed circumſtantibus etiam plurimùm valebit: in qua inſtructione Exorciſta vulgari idiomate clarè, & diſtinctè, iuxta Energumeni capacitatem, quæ ſint credenda erga Deum, Exorciſtam, dæmonem, & ſeipſum, iuxta doctrinam traditam à *n. 622. incluſiuè vſque ad 646. excluſiuè*, declarabit. 788.

Quid agendum oratione ſoluta ab Exorciſta, & circunſtantibus.

Septimò Exorciſta patientem interroget, quo malo, & in qua corporis parte regulariter à dæmone diuexetur. Quo reſpondente, ſic & ſic: & in tali parte, &c. tunc Exorciſta præcepto inſtructiuo dęmonis obedientiam probet iuxta regulas ſupra *à num. 368. vſq; ad 377. & 665.* vbi *de præcepto inſtructiuo* agitur, aſſignatas.

Interrogationes faciendæ.

Octauò, poſtquam Exorciſta Energumenum perfectè inſtruxerit, eum probet, an perfectè credat, quæ ad expulſionem neceſſaria ſunt iuxta regulas traditas ſupra *à num. 646. incluſiuè, vſq; ad 654. excluſiuè*.

Probationes peragendæ.

Nonò, cognito, quòd Energumenus benè diſpoſitus ſit, ac perfectè pro ſua liberatione probatus, Exorciſta illum admoneat de tentationibus, ac ſuggeſtionibus, quas in liberatione illi verſipellis hoſtis obijciet, vt eum ad diffidentiam de diuini auxilij cócurſu inducere valeat: poteritq; aliquas earum, quæ ponuntur ſupra *num.* 738. ſecundùm doctrinam illo articulo traditam adducere. Moneatq; ac doceat illis reſiſtendi modum, ſuis locis diſtinctis, nempe *art.* 2. 3. *&* 4. *huius quarti capitis* aſſignatum.

Deci-

§. V.

789. *Diuinum implorandum auxilium.* DEcimò, inuento ab Exorciſta Energumeno benè diſpoſito, perfectè probato, & ad dæmoniacis tentationibus reſiſtendum ritè parato; Exorciſta vnà cum omnibus aſtantibus genuflexus ante Crucifixi, ac Beatiſſimæ Virginis imaginem, diuinum imploret auxilium pro dæmonis expulſione, humiliter, ac deuotè aliquam, vel aliquas ex orationibus poſitis ſupra *à num.* 740. 741. *&* 742. recitando.

Actus fidei, ac cõfidentiæ enũciandus. Vndecimò, poſt orationem ſedeat Exorciſta, cæteris omnibus genuflexis, & iubeat, vt Energumenus fidem, ac fiduciam, quam mente ſe habere fatetur, verbis explicet, iuxta propriam ſui ipſius deuotionem. Poterit tamen Exorciſta formulam ſupra *nu.* 656. vel alias ſuis locis diſtinctis poſitas proponere iuxta obſeſſionum, ac maleficiorum varietatem. *Nec non actus deteſtationis.* Deinde ſtatim deteſtationis actum in dæmonem eiſdem locis poſitum renouare.

Duodecimò, Exorciſta ea, quæ *à num.* 743. *incluſiuè vſq; ad num.* 765. *excluſiuè* habentur, iuxta ordinem ibi poſitum, & monita ibi tradita proſequatur.

Modus breuis aptiſſimus ad dæmones expellendos, & maleficia diſſoluenda.

790. *Modus breuis dæmones expellendi.* DVcto Vexato coram Exorciſta in loco decenti, deuoto, & à populi multitudine remoto, præſentibus aliquibus ex eius parentibus, vel amicis: ex ſignis eius vexatione præcognita, probet Exorciſta ad maiorem euidentiam, an verè vexatus ſit, & hoc per præceptum probatiuum, ſic conditionaliter dæmoni præcipiendo:

Præceptum probatiuum. *In nomine Ieſu præcipio tibi dæmon, ſi tu es in corpore iſtius creaturæ Dei, vt me præſente illos humores commoueas vel in ſtomacho, vel in altera parte corporis, quos ſolitos es commouere me abſente, ſine vlla tamen læſione ipſius patientis.*

Deinde ſtatim præcipiat, vt à tali commotione deſiſtat.

Cognito ex dæmonis obedientia, quòd infirmitas certitudinalitur à dæmone eſt excitata, Exorciſta breuiter Energumenum inſtruat.

Primò, vt credat, quantum eſt ex parte ſua, ad illum à dæmone liberandũ paratiſſimum eſſe, ſi ipſe ſanitate benè ſit vſurus, ad Deum nempè magis ac magis laudandum, & glorificandum, & ſalutem animæ ſuæ maiori ſtudio procurandam; & confidenter credat, ſe à Deo tale beneficium obtenturum.

Secundò, Exorciſtam à Deo, & ab Eccleſia in Exorciſtatus ordine dæmones eijciendi poteſtatem accepiſſe: & quòd ipſe, cùm ſit Exorciſta, talem habet facultatem.

Tertiò, dæmonem ad ipſius Exorciſtæ præceptum cogendum fore ab ipſo Energumeno exire: quia à diuina virtute, quæ præſens eſt, expelletur.

Quartò, Deũ ad ipſius obſeſſi peccata minimè reſpecturum, dummodò illicò

illicò ex corde perfectum doloris, ac contritionis actum cū propoſito firmo quamprimùm fideliter confitendi peccata ſua, ac ſatisfaciendi, producat.

Quintò, Exorciſta vexatum interroget, an firmiter credat, quod ipſe illū docuit: ſimiliter, an confidat, nunc immediatè Deum ob ſuam infinitam bonitatem, ac miſericordiam, eum eſſe liberaturum. Si hilari fronte reſpondeat, quòd ſic: tunc iubeat, vt genuflexus corde, & ore contritionis actū eliciat, & proferat; deinde humiliter, deuotè, ac confidenter à Deo ſuam liberationem depoſcat; dęmoniq; præcipiat in nomine Ieſu, vt recedat: poteritq; Exorciſta illum ad huiuſmodi actus formandos, & exprimendos adiuuare.

Tandem Exorciſta ſedens, patiente genuflexo, & cernuo, contra dæmonem præceptum proferat expulſiuum, dicens:

Ego N. vt miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, vt immediatè, & ſine vlla mora exeas ex corpore iſtius creaturæ Dei, nec amplius habeas poteſtatem nocendi ei intrinſecè, vel extrinſecè, vel quocumque modo eam perturbandi, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulſiuum.*

Poſt liberationem iubeat, vt immediatè breuiter gratiarum actionis actū erga Deum eliciat, poteritq; ipſemet Exorciſta ei dictare iuxta formulam poſitam ſupra *num.* 747. Et admonere, vt impoſterum ſpiritualia, ac præſeruatiua remedia adhibeat, ne dæmon amplius illum inuadere queat, ac perturbare. *Deo gratiæ agendæ.*

Modus breuiſſimus ad dæmones expellendos, & maleficia deſtruenda.

PRæſentato Energumeno, vel maleficiato ad ſuam liberationem conſequendam perfectiſſimè diſpoſito coram Exorciſta, vel Parocho, iubeat Exorciſta, vel Parochus, vt dicat, nùm ipſum Dei, & Eccleſiæ miniſtrum eſſe credat, & vt talem ſe dęmones eijciendi, eiuſq; maleficia deſtruendi facultatem habere. Qui ſi hilari vultu, magnaq; deuotione, ac fiducia ſe firmiter credere, ac ſine vlla hæſitatione confidere aſſerat, quòd mox à quacumque dęmonum vexatione liberabitur, nec contra ipſum dæmones quicquam vlteriùs poterunt, Exorciſta ſedens, patiente ad pedes eius genuflexo, præceptum contra dæmonem hac, vel alia formula efformet. 791. *Modus breuiſſimus dæmones expellendi.*

In nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, vt exeas ex corpore iſtius creaturæ Dei, numquam in illud rediturus. *Præceptum expulſiuum.*

Formato hoc præcepto, iubeat, vt perſona liberata ſurgat, ac ſuam liberationem conteſtetur.

Cognito, quòd verè ſit liberata, iubeat, vt genuflexa Deo gratias referat, cui ſoli honor, & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

Cap.

Cap. V.
De Remedijs pro afflictis, & tribulatis.

792. QVamuis Parochorum ſit proprium munus, afflictis, ac tribulatis ſuæ curæ ſubiectis opem tribuere, ſicut eis in Rituali Romano *cap. de Viſitatione, & cura infirmorum* inſinuatur. Veruntamen, quia *vnicuique Deus mandauit de proximo ſuo*; vt quilibet etiam latinæ linguæ ignarus & ſibi, & proximò, cùm neceſſitas poſtulat, in tribulationibus, ac neceſſitatibus opportuna poſſit adhibere remedia, hìc nonnullas vulgari idiomate (ſic rogatus) breues inſtructiones cum quibuſdam orationibus deprecatiuis ſubijciam, maximè pro afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus ſubleuandis; eosq; ab inimicis, ac perſecutoribus tuendis. Quod duobus articulis diſcutietur.

Eccleſ. c. 17.

ARTICVLVS I.

De afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus ſubleuandis.

SVppoſitis inſtructionibus pro Parochis, quæ in Rituali Romano *loco cit.* habentur, quas ipſi, cùm neceſſitas exigit, ſemper in oculis habere tenentur, ſequentes pro omnibus breuiter propono.

Inſtruttione prima.

793. QVello, che deſidera nelle ſue infermità d'eſſere da Dio conſolato, & aiutato, deue

Primieramente conſiderare, e riceuere quell'infermità, e tribulatione, come venuta dalla mano di Dio per ſalute dell'anima ſua, acciò ſi emendi di qualche ſuo peccato, ò difetto, e diſponga meglio la vita ſua, corregga i ſuoi coſtumi, e faccia maggior profitto per l'auuenire nella via del Paradiſo. E però deue ſubito ringratiare Sua Diuina Maeſtà, che ſi ſia compiaciuto di viſitarlo con quell'infermità, e tribulatione, e di darli quella piccola Croce.

Secondariamente, deue pregar Iddio, che gli dia aiuto, acciò da queſta viſitatione, qual ſi ſia, poſſi cauare quel frutto, e profitto, che Iddio deſidera, ne dalla ſua impatienza, & ingratitudine venghi impedito.

Terzo, ſe per ſorte quell'infermità le foſſe ſtata da Dio mandata per i ſuoi peccati, ſubito faccia vn'atto vero di dolore, e contritione de' ſuoi peccati con propoſito fermo d'emendarſi, e di farne la douuta penitenza; che leuata la cauſa dell'infermità, ſi leuarà l'effetto, conforme anco Santa Chieſa nell'infraſcritte Collette, ò Orationi coſtuma di domandare.

Infra nu. 795. & nu. 815.

Quarto, ſe quell'infermità da Dio gli foſſe mandata per la ſua negligẽza nel

nel caminare nella via della Chriſtiana perfettione, ſi ſtabiliſca di cuore, di volere per l'auuenire viuere puramente, e con tutte le ſue forze affaticarſi per ſeruir Dio con maggior affetto, e ſollecitudine: e però preghi Iddio, che per la ſua bontà, e miſericordia, e per i meriti della ſua ſacratiſſima Paſſione, ſi degni perdonarli i ſuoi peccati, e concederli gratia, di poter per l'auuenire amarlo, e ſeruirlo con tutto il cuore, con tutta l'anima, e con tutte le forze: & adempire quell'opere, che ſaranno più conformi al ſuo diuino volere.

Quinto, s'offeriſca à patire per amor di Dio quell'infermità, e tutte quelle pene, e tormenti, che ſono più conformi al ſuo diuin beneplacito.

E per mettere in pratica queſti precedéti atti, ſeruiranno le ſeguenti orationi, prima deſcritte in latino per i dotti, di puoi in volgare per quelli, che non intendono la lingua latina.

I. ORATIO

Ad accipiendam infirmitatem, vt à diuina prouidentia immiſſam: ac pro ipſa Deo gratias agendum.

DOmine Ieſu Chriſte, qui ad gloriam tuam, & ſalutem noſtram læta permiſces triſtibus, & ad profectum noſtrum ſecunda, aduerſaq; euenire permittis, bonitati tuæ gratias ago, quòd mei fueris recordatus, & hac exigua cruce ſeruum inutilẽ viſitaueris. Peto autem gratiam, vt ex hac qualicumque viſitatione tua fructus, & prouentus, quem tu deſideras, conſequatur; neque impatientia, vel ingratitudine mea impediatur. Tuam, quæſo, manum porrigas infirmo mihi, meq; ſicut Petrũ Apoſtolum: cùm mergi cœpiſſet marinis fluctibus, potenti dextera erige, ne ſub hac cruce labaſcam, & concidam. 794.

Oremus.

DEVS, qui conſpicis, quia ex noſtra prauitate affligimur: concede propitius, vt ex tua viſitatione conſolemur. Qui viuis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen. Sabbato quatuor temporũ Aduentus.

II. ORATIO

Ad impetrandum à Deo veniam peccatorum.

O Domine Deus meus, confiteor me non vixiſſe, proh dolor, ſicut debuiſſem, & per gratiam tuam potuiſſem: Vnde iam toto corde doleo, & me nõ ſatis dolere doleo. Ob- 795.

ſecro

ſecro igitur te, Domine, & ſuppliciter rogo, vt non facias mihi ſecundùm peccata mea, ſed ſecundùm magnam miſericordiam tuam, quæ ſuperat peccata totius mundi. Miſerere mei Domine, miſerere mei, & adiuua me, ſicut tu noſti, quòd mihi neceſſe eſt in corpore, & anima. Scis omnia, potes omnia, qui viuis in ſæculorum ſæcula.

Oremus.

Feria 6. Cinerum ad Veſp.

TVere, Domine, me famulum tuum, & ab omnibus peccatis clementer emunda: quia nulla mihi nocebit aduerſitas, ſi nulla mihi dominetur iniquitas. Per Chriſtum, &c.

III. ORATIO
Ad proficiendum in via perfectionis.

796. DOmine Ieſu Chriſte, ecce ego miſer repletus multis miſerijs, fateor me hac tua paterna correptione dignum eſſe, quia tibi, vt debueram, obſequium, ac ſeruitutem non impendi, ac multa bona opera, quæ operari debueram, prætermiſi: ſed tu, Domine Ieſu, cuius eſt totum, quod eſt optimum, inſere meo pectori amorem tui nominis, & in me præſta religionis augmentum, vt quæ ſunt bona, nutrias: ac pietatis ſtudio, quæ ſunt nutrita, cuſtodias.

Oremus.

Domin. 8. poſt Pentecoſt.

LArgire nobis, quæſumus Domine, ſemper ſpiritum cogitandi, quæ recta ſunt, propitius & agendi: vt qui ſine te eſſe non poſſumus, ſecundùm te viuere valeamus. Per Chriſtũ Dominum noſtrum. Amen.

IV. ORATIO
Ad ſeipſum offerendum diuino beneplacito.

797. DVlciſſime Domine Ieſu Chriſte, in vnione illius charitatis, qua teipſum Patri obtuliſti in mortem, offero tibi cor meum, vt de me, & per me fiat beneplacitum tuum. Dulcis Ieſu, hoc beneplacitum tuum eligo, & deſidero, quantalibet aduerſa, morbus, & mors inſtent, & me totum fideliſſimæ tuæ prouidentiæ, ac ſanctiſſimæ voluntati tuæ committo. Spero enim, &

rogo,

rogo, vt me, & omnia, quæ circa me ſunt, dirigas ad gloriam tuam, & animæ meæ ſalutem. O mi amantiſſime Pater, argue, corripe, caſtiga, vre, ſeca hoc tempore, vt in æternum parcas, neq in furore tuo peccata noſtra inferni flammis exuras. Scio multis prodeſſe virgam tuam, cùm dilectos filios corripis, & corripiendo purgas, exerces, probas, priùſquam electos corones. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, quomodo, & quamdiù tibi placuerit, me virgæ tuæ paternæ ſubijci, meamque patientiam in cruce probari. In te, Domine, ſperaui, non confundar in æternum. Me totum ſanctiſſimæ voluntati tuæ ſubmitto, atque committo. Etiamſi mortem immittas, tamen in te vitę fontem ſperare non deſinam. In manibus tuis ſunt ſortes meæ.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, dirige actus noſtros in beneplacito tuo: vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare. Domin. infra Oct. Natiu.

COrdibus noſtris, quæſumus Domine, gratiam tuam benignus infunde: vt peccata noſtra caſtigatione voluntaria cohibentes, temporaliter potiùs maceremur, quàm ſupplicijs deputemur æternis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Feria 6. poſt Dom. Páſſion.

℟. Amen.

V. ORATIO

Ad ſtabiliendam humanæ voluntatis cum diuina conformitatem.

O Dulcis Ieſu, neq; vitam, neque mortem, ſed tuum beneplacitum deſidero, te expecto: fiat mihi ſecundùm voluntatem tuam. Si vis, vt moriar, dulcis Ieſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Et licèt ad veſperam venerim omnium nouiſſimus, da mihi, vt tecum, & in te requiem accipiam ſempiternam. Si verò vis, vt diutiùs viuam, dulcis Ieſu, hoc propono, & pro hoc gratiæ tuæ ſuffragium rogo, reliquum vitæ meæ corrigere, atq in holocauſtum tibi totum offerre ad gloriam tuam, & ſecundùm beneplacitum tuum. 798.

VI. ORATIO

Ad hoc idem impetrandum, quod ſummè, & vnicè eſt neceſſarium.

799. DOmine Ieſu Chriſte, obſecro te per amorem, quo omniū hominum onera portaſti, vt facias me onus triſtitiæ meæ cum gratitudine ſuſcipere de manu prouidentiæ tuæ, & de voluntate paterni cordis tui, & pro tui amore, quamdiù tibi placuerit, cum pleniſſima mei ipſius reſignatione, longanimiter ſuſtinere, ita duntaxat, vt me tua gratia confirmes, ne vnquam te vel in modico offendam, aut à ſanctiſſima voluntate tua vel minimùm recedam. Atque vtinam poſſem omnium, & ſingulorum, qui pro te paſſi ſunt, hominum preſſuras ſufferre, vt qualemcumque vicem redderem infinitæ charitati tuæ. Eia benigniſſime Ieſu, ita, quæſo, vnias voluntatem meam cum ſanctiſſimo beneplacito tuo, vt aliud optare nequeam, quàm quod tu vis.

VII. ORATIO

Ad perfectam ſui ipſius in diuinam voluntatem reſignationem. è Ludouico Bloſio.

800. DVlciſſime Domine, Deus meus, memor eſto, quæſo, benignèque conſidera me pauperem creaturam tuam eſſe, te verò Dominum, & Creatorem meum. Ecce ego me in æquiſſimum iudicium tuum offero, & gratiſſimæ voluntati tuæ integrè reſigno, paratus hunc, & alium quemuis cruciatum, quamdiù tibi placuerit, ſuſtinere. Vtere me, ſicut vis, in tempore, & in æternitate. Quidquid tu Pater cœleſtis in me, & de me facere decreueris, facito; nam ad omnia, qua poſſum humilitate, me totum tibi offero, trado, & reſigno. Libenter patiar pro te quidquid ſuper me venire volueris, indifferenter enim volo de manu tua bonum & malum; dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere, & pro omnibus gratias agere. Cuſtodi me ſolùm, Deus, ab omni peccato, & non timebo mortem, nec infernum, dummodo in æternum me non proijcias, nec deleas de libro vitæ, non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis ſuper me.

Adeſto mihi Domine Ieſu in omni loco & tempore, ſitq; hæc mihi conſolatio, libenter pro te velle carere omni humano ſolatio. Et ſi tua mihi defuerit conſolatio, tua voluntas, & iuſta probatio erit mihi pro ſummo ſolatio. Sit nomen ſanctum tuum nunc, & in æternum ſuper omnia benedictum.

Oremus.

Omnipotens ſempiterne Deus, fac nos tibi ſemper & deuotam gerere voluntatem, & Maieſtati tuæ ſincero corde ſeruire. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen. Domin. infra Octauã Aſcẽſionis.

ORATIONE PRIMA.

Per rendere gratie à Dio dell'infermità mandataci per vtilità dell'anima noſtra.

Signor mio Giesù Chriſto, che per gloria voſtra, e ſalute noſtra accompagnate le coſe allegre con le triſte, e melanconiche, e per il noſtro profitto permettete, che accadano le coſe proſpere inſieme con le auerſe, rendo gratie alla voſtra bontà, che di me vi ſete ricordato, e con queſta picciola croce hauete viſitato queſto voſtro ſeruo inutile. Però vi domando gratia, acciò da queſta, qual ſi ſia viſitatione, ne ſegua quel frutto, e profitto, che deſidera la Maeſtà voſtra: ne dalla mia impatienza, & ingratitudine venghi impedito. Pregoui donque, e ſupplico vogliate porgere la mano à me infermo, e con la potente voſtra deſtra vi degnate ereggermi, come Pietro Apoſtolo, quando cominciaua ſommergerſi nell'onde del mare, acciò ſotto queſta croce non mi perda d'animo, e cada miſerabilmente. 801.

ORATIONE SECONDA.

Per impetrar da Dio il perdono de ſuoi peccati.

O Signor mio Dio, confeſſo di non eſſer viſſuto (miſero me) conforme hauerei douuto, & hauerei potuto per mezzo della gratia voſtra. Perilche hora di tutto cuore me ne dolgo, e mi diſpiace di non dolermi à baſtanza. Vi ſupplico donque mio Signore, & humilmente vi prego, acciò non riguardate à 802.

miei peccati; ma alla grandezza della voſtra bontà, e miſericordia, la qual ſupera i peccati di tutto il mondo. Habbiate di me pietà ò mio Dio, pietà, pietà ò mio Dio, & aiutatemi, ſi come voi conoſcete, che mi è neceſſario nell'anima, e nel corpo. Voi ſapete il tutto, potete il tutto, che viuete ne ſecoli de ſecoli.

ORATIONE TERZA

Per far profitto nella via della perfettione.

803. SIgnor mio Giesù Chriſto, eccomi io miſero ripieno di molte miſerie, confeſſo eſſere degno di queſta voſtra paterna correttione; poiche nō vi hò reſo quell'oſſequio, e ſeruitù, ch'io doueuo: & hò tralaſciato d'operare molte buone opere, le quali hauerei potuto con l'aiuto voſtro operare. Mà voi Giesù mio dolce, di cui è tutto, e dipende il tutto, che è ottimo, inſerite nel mio petto l'amore del voſtro ſanto nome, & operate in me l'accreſcimento della chriſtiana perfettione; e venite à nutrire in me tutte quell'opere, che ſono buone, e perfette; e col ſtudio della voſtra pietà cuſtodite quelle, che ſono già nutrite.

ORATIONE QVARTA

Per offerir ſe ſteſſo à patire ſecondo il diuino beneplacito.

804. DOlciſſimo Signore Giesù Chriſto, in vnione di quella carità, con la quale voi ſteſſo offeriſti alla morte al Padre eterno, à voi offeriſco il mio cuore, acciò da me, e per me ſi faccia il voſtro beneplacito. Dolce Giesù, queſto voſtro beneplacito eleggo, e deſidero: venghino pure ſopra di me auerſità, e la morte iſteſſa, tutto me ſteſſo commetto alla fedeliſſima voſtra prouidenza, e ſantiſſima voſtra volontà. Imperoche ſpero, e prego, acciò e me, e tutte le coſe circa di me indrizzate alla gloria voſtra, e ſalute dell'anima mia. O mio amantiſſimo Padre, riprendete, correggete, caſtigate, ferite, mortificate me ſeruo voſtro in queſta vita temporale, acciò mi perdonate in eterno, ne habbiate da punire nel furor voſtro i miei peccati coll'eterne fiamme dell'inferno. Conoſco, à molti giouare il voſtro flagello, mentre correggete i voſtri diletti figli, e col correggerli

li

li purgate, eſſercitate, prouate, auanti che eletti li coronate. In voi Signore hò ſperato, non reſtarò confuſo in eterno. Me tutto ſottometto, e commetto alla voſtra Santiſſima uolontà. Ancorche mi deſte la morte, nondimeno non reſtarò di ſperare, e confidare in uoi fonte di uita. Nelle uoſtre mani ſono le mie ſorti.

ORATIONE QVINTA

Per ſtabilire la conformità della humana volontà con la diuina.

O Dolce Gieſù, nè uita, nè morte io deſidero, mà ſolo il uoſtro diuino beneplacito, e uoſtro aſpetto: ſia fatto di me ſecondo il uoſtro diuin uolere. Se uolete, ch'io muora, dolce Gieſù, pigliate il mio ſpirito. E benche l'ultimo di tutti sù'l tardi io ſia uenuto, concedetemi, che con uoi, & in uoi riceua requie ſempiterna. Se poi uolete, che longo tempo io uiua, dolce Gieſù, queſto propongo, e per queſto domando l'aiuto della gratia uoſtra di correggere il reſtante della uita mia, & d'offerire tutto à uoi in holocauſto à gloria uoſtra, e ſecondo il uoſtro beneplacito. 805.

ORATIONE SESTA

Per impetrare l'iſteſſa conformità, la quale è ſomma, & vnicamente neceſſaria.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, vi prego per l'amore, col quale hauete portato i peſi di tutti gli huomini, vogliate fare, ch'io pigli il peſo della mia triſtezza con gratitudine dalla mano della voſtra prouidenza, e dalla voluntà del voſtro paterno cuore; e per amor voſtro lo porti con patienza finche piacerà à voi, con pieniſſima raſſegnatione di me ſteſſo: purche voi cō la gratia voſtra mi confermiate, & fortificate, sì che già mai nō v'offenda, ne anco in vn minimo neo, nè dalla voſtra ſantiſſima voluntà pur' vn tantino m'allontani. Oh Dio voleſſe, ch'io ſolo poteſſi ſofferire tutte le afflittioni di tutti gl'huomini, e di ciaſcheduno di eſſi, che per amor voſtro hanno patito, acciò in qualche parte poteſsi corriſpondere all'infinita voſtra carità. 806.

Horsù benigniſsimo Gieſù così vi prego, vnite la mia volontà col ſantiſsimo voſtro beneplacito, accioche altro deſiderar nõ poſſa, che quello, che voi volete.

ORATIONE SETTIMA

Che abbraccia vna perfetta raſſegnatione di ſe ſteſſo nella diuina volontà.

807. DOlciſsimo Signor Dio mio, ricordateui, vi prego, e benignamente conſiderate, ch'io ſon pouera creatura voſtra, e che voi ſete Signore, e Creator mio. Ecco, ch'io offeriſco me ſteſſo nel ſantiſsimo giuditio voſtro, & intieramente mi raſſegno alla gratiſsima voſtra volontà, pronto, e preparato à ſopportare queſta, e qualſiuoglia altra afflittione fin tanto, che piacerà alla Maeſtà voſtra. Seruiteui di me, come volete in tempo, e nell'eternità. Fate pur di me, Padre celeſte, & operate in me tutto ciò, che determinato hauete di fare; imperòche cõ quella humiltà, che poſſo, à tutte le coſe tutto me ſteſſo offeriſco, dono, e raſſegno. Volontieri patirò per voi tutto quello, che vorrete, che mi ſopraueuga; imperòche indifferentemente voglio dalla voſtra mano riceuere il bene, & il male, il dolce, e l'amaro, l'allegro, & il meſto, & per tutte le coſe vi voglio ringratiare. Cuſtoditemi ſolamente, ò mio Dio, da ogni peccato, e non temerò la morte, ne l'inferno, purche in eterno non mi rigettate, e riprouate, ne cancellate dal libro della vita, non mi nocerà tutto ciò, che di contrarietà, ò tribulatione mi ſopraueuerà. Siatemi preſente, Signor mio Gieſù, in ogni luogo, e tempo: e queſta ſia la mia conſolatione, di voler volontieri eſſer priuo d'ogni humano ſolazzo per amor voſtro. E ſe mi mãcarà la voſtra conſolatione, la voſtra volontà, e giuſta prouatione mi ſarà per ſommo ſolazzo, e dilettatione. Sia hora, & in eterno ſopra tutte le coſe benedetto, e glorificato il voſtro ſanto nome.

Inſtruttione ſeconda.

808. VTiliſſime ſono le precedenti orationi per conſolatione de gl'infermi, tribulati, maſſime che deſiderano d'acquiſtare in breue tempo la per-

perfettione. Mà perche con la ſanità ancora ſi ponno fare molte opere di perfettione, non eſſendo alcun'infermo in queſto mondo, il quale poſſa ſaper di certo, ſe non per diuina riuelatione, ſe ſia la volontà di Dio di beneplacito, che egli ſtij longamente oppreſſo da quell'infermità: ò pure ſe vogli liberarlo quanto prima, deue ricorrere alla volontà di ſegno manifeſtata nella diuina ſcrittura in molti luoghi, oue Iddio notifica all'huomo, che la ſua volontà è, che nell'infermità, angoſtie, e tribulationi ſi ricorra alla Maeſtà ſua: e promette di concedere infallibilmente e la ſanità, e tutto quello, che ſi domanda, mentre ſi domandi con gran fiducia, e ſia per eſſere ſalutare all'anima, ò almeno non ſia nociuo, mà però indrizzato à gloria di Dio: ouero non impediſca il maggior bene. Supra nu. 472.

809. Acciò donque la ſanità, che brami, ti ſia all'anima gioueuole, deui indrizzarla, come mezo per poter meglio arriuare all'vltimo fine, cioè à dar gloria, & honore à Sua Diuina Maeſtà, che così coſtuma ancora S. Chieſa in tutte le orationi, che dice nell'officio, e nella meſſa, oue domanda à Dio la ſanità per gl'infermi; ouero che ci liberi dall'auerſità, come ſi può vedere nell'infraſcritte *al num.* 815. Domanda donque à Dio la ſanità liberamente, mà inſieme domandali vn'aiuto grande, & efficace per poterti ſeruir bene della ſanità ſolo per impiegarti à dar gloria à Dio, à ſeruire, & amare con puro cuore Sua Diuina Maeſtà, & impiegarti in opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali per ſouuenire il tuo proſſimo; proteſtandoti a Dio, che mentre la ſanità foſſe per eſſere nociua all'anima tua, più toſto vuoi patire, e morire, che offendere Dio. Sup. num. 429. & nu. 476.

810. Et affinche poſſi eccitarti à confidare in Dio, di ottenere la gratia, che domandi, conſidera, che Iddio è preſente in ogni luogo, & hà tanta cura di te, come ſe tu ſolo ti ritrouaſſi al mondo; e non ſolo cerca il tuo bene, mà deſidera il tuo maggior bene. Se donque ti proponi, e riſolui da douero di ſeruir meglio Iddio, e di far opere di maggior perfettione di quello, che fai nell'infermità, Iddio ti leuarà l'infermità, e ti darà la ſanità, mentre veda, che certamente ſij per adempire quello, che gli prometti: Sup. nu. 391. Sup. nu. 473.

811. In oltre ſolleua la tua mente alla grandezza della bontà, e pietà diuina, che è tale, che non può trattenerſi, che non communichi i ſuoi fauori, e le ſue gratie, mentre ritroua ſoggetti à riceuerle preparati, e ben diſpoſti. Et è come il Sole, che à neſſuno nega di communicare i ſuoi raggi, mentre dalle creature inferiori col inſtaponere qualche corpo opaco, non vengano impediti. Sup. nu. 394. & ſeq. Sup. num. 474.

812. Appreſſo deui conſiderare la promeſſa di Dio, che è vniuerſale di aiutarci in tutte le neceſſità è ſpirituali, e corporali ſenza eccettuatione alcuna, e promette di concedere tutto quello, che li ſarà domandato nel nome di Gieſù, mentre che ſia ſecondo l'honeſtà, e retta ragione, & ordinato à gloria, & honore di Sua Diuina Maeſtà; che ſe in fatti ſarà per riſultare à gloria ſua, credi per certo, che Iddio non mancarà della ſua promeſſa. Sup. nu. 405. & ſeq.

813. Finalmente perſeuera in queſte conſiderationi, e nõ ti perdere d'animo: perche molte volte Iddio non concede ſubito qualche gratia per far proua della coſtanza, e fiducia de ſuoi ſerui; eſſendoche la vera, e perfetta confi- Sup. num. 459 & ſeq.

denza in Dio non ſi manifeſta, ſe non nelle contrarietà, nelle quali il ſeruo di Dio non s'allontana dalla conformità alla diuina volunta, e confidenza poſta nella diuina Prouidenza. Per ottenere donque la bramata ſanità, & aiuto in tutte le tribulationi, mirabilmente ſeruirà il recitare con gran deuotione, e confidenza in Dio le ſeguenti orationi, nelle quali ſi rappreſentano à Dio le cure, e gratie fatte da Chriſto à gl'infermi, obſeſſi, e tribulati, e ſi domanda il perdono, e remiſſione de' peccati, & aiuto in tutte le neceſſità ſpirituali, e corporali.

Oratio ab infirmis, ac tribulatis recitanda ad impetrandum diuinum auxilium.

814. DOmine Deus omnipotens, ſapientiſsime, ac clementiſsime, qui propter miſericordiam tuam magnam, ſaluos facis omnes ſperantes in te: qui ſanas contritos corde, vulneras, & mederis, mortificas, & viuificas, deducis ad inferos, & reducis, & orantes in ſua infirmitate curare conſueuiſti, auxiliare nobis ad te clamantibus in hac, & in omni tribulatione noſtra. Pientiſsime Deus, qui Ezechiam ad te clamantem à morbo liberaſti: Iob vlcere peſsimo percuſſum ſanaſti: dæmonem à Sara depuliſti: ac Tobiam lumen cœli videre feciſti, Spiritus ſancti gratia nos viſitare, ac conſolare dignare. Exurge Chriſte, adiuua nos, qui Chananeam pro filia deprecantem exaudiſti: Socrum Petri à febri liberaſti: mulierem ſpiritu infirmitatis annis octodecim inclinatam ad ſanitatem perfectam erexiſti: filium Principis mori incipientem à febri ſaluaſti: puerum Centurionis verbo ſanaſti: paralyticos, & leproſos curaſti, & mundaſti: à ſpiritibus immundis vexatos, & obſeſſos liberaſti: ac mulierē per tactum fimbriæ tuæ à ſanguinis fluxu ſanaſti, ſanitatem mentis, & corporis nobis largire. Benigniſsime Ieſu, qui ſurdos audire feciſti: claudis greſſum reſtituiſti: mutorum ora aperuiſti: cæcos illuminaſti: Filium mortuum matri viduæ viuum reſtituiſti: Filiam Archiſynagogi ad vitā reuocaſti: Lazarum quatriduanum à mortuis reſuſcitaſti, ne derelinquas nos orphanos in anguſtijs noſtris, neque deſpicias nos Deus ſalutaris noſter. Salua nos Chriſte Saluator, & Redemptor noſter, ſuſceptor & liberator noſter, Deus adiutor & protector noſter, Refugium noſtrum, & cornu ſalutis noſtræ, fortitudo & patien-

tia noſtra, auxilium tuum nobis benignus impende, vt gratia tua, ac ſubſidio tuo ſufficienter adiuti, à præſentibus malis liberati quàmmaximas tibi referamus gratias, ac maiori conatu, ac feruore ſemper te diligere appetamus.

℣. Adiutor noſter eſto, nè derelinquas nos.
℟. Neque deſpicias nos Deus ſalutaris noſter.
℣. Adiuua nos Deus auxiliator noſter.
℟. Et propter gloriam nominis tui libera nos.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEus, qui Vnigeniti tui patientia antiqui hoſtis ſuperbiam contriuiſti, da nobis quæſumus, quæ idem pro nobis pertulit, dignè recolere, ſicque exemplo eius cuncta nobis aduerſantia equanimiter tolerare.

Deus humani generis benigniſſime Conditor, & miſericordiſsime reformator, qui hominem inuidia diaboli ab æterna fęlicitate deiectum, vnigeniti Filij tui pretioſo ſanguine redemiſti, viuifica nos famulos tuos gratiæ tuæ vigore, & iacentibus manum porrige ſalutarem: reple nos gaudio cordis, & lętitia ſpiritus; expelle à nobis omnes hoſtiles inſidias, & mitte nobis medicum ſalutis, Angelum pacis, qui nos in anguſtijs poſitos conſolationibus tuis attollat, quibus in pręſenti conſequamur auxilium, & in futuro præmia obtineamus æterna.

Miſericordiam tuam humiliter deprecamur, omnipotens Deus, quæ amiſſam gratiam nobis reconciliet, atque munus patientiæ in illatis omnibus, ſemper & vbiq; protegendo impertiat. Deus ſub cuius nutibus vitæ noſtræ momenta decurrunt, ſuſcipe preces humiliter ad te clamantium, vt de omni aduerſitate, & ægritudine liberati, perpetua te gratiarum actione laudemus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Aliæ orationes ad obtinendam ſanitatem, ex Breuiario Romano.

DA, quæſumus Domine, nobis ſalutem mentis, & corporis: vt bonis operibus inhęrendo, tuæ ſemper virtutis mereamur protectione defendi. 815. Fer.6 Dom 2. Quadrag. ad Veſp.

Deus,

Sabbat. Dom. 1. Quadr. ad Veſp. Deus, qui conſpicis omni nos virtute deſtitui: interiùs, exteriùsq; cuſtodi: vt ab omnibns aduerſitatibus muniamur in corpore, & à prauis cogitationibus mundemur in mente.

Dom. 4. poſt Epiph. Deus, qui nos in tantis periculis conſtitutos, pro humana ſcis fragilitate non poſſe ſubſiſtere: da nobis ſalutem mentis, & corporis: vt ea, quæ pro peccatis patimur, te adiuuante vincamus.

Eccleſ. in Miſſa pro infirm. Deus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium, auxilij tui ſuper nos famulos tuos oſtende virtutem, vt opere miſericordiæ tuæ adiuti, Eccleſiæ tuæ Sanctæ incolumes repræſentari mereamur.

Fer.4.Dom.3. Quad.ad Veſ. Concede, quæſumus, omnipotens Deus, vt qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati à malis omnibus ſecura tibi mente ſeruiamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Benedictio pro infirmis.

816. PArochus, cùm ęgrotos ſibi viſitare contigerit, præter ea, quæ in Rituali Romano *de Viſitatione infirmorum*, habentur, poterit etiam ad libitum ſequentibus orationibus vti pro ſanitate ægrotis à Deo impetranda.

In primis ægrotum in iis inſtruat, quæ in hoc articulo ſuperiùs habentur, & aliquam, vel aliquas ei orationes ex pręmiſſis deuotè recitandas proponat, quæ magis videntur opportunæ. Poſtea eum hortetur, humiliter, ac deuotè ſequentem orationem recitare.

Oratione per impetrare da Dio la ſanità di mente, e di corpo.

DOlciſsimo Signor mio Gieſù Chriſto, che ſete il mio Redentore, Saluatore, Signore, e Protettore, Conſolatore delli afflitti, Solleuatore de caduti, Medico de gli infermi, che ſanate i contriti di cuore, e curate quelli, che nelle loro infermità à voi ricorrono, ecco me, viliſsimo ſeruo voſtro, confuſo, e tutto afflitto, conoſco, che per l'offeſe fatte alla Maeſtà voſtra non merito di riceuere da voi gratia alcuna. Conoſco però ancora, che ſete Dio non ſolo onnipotente, e ſapientiſsimo, mà ancora benigniſsimo, pietoſiſsimo, miſericordioſiſsimo, clemētiſsimo, e liberaliſsimo, prontiſsimo à perdonare à chi con puro cuore de ſuoi errori vi chiede perdono: Però eccomi qui humiliato auanti la Maeſtà uoſtra, di puro cuore de' miei peccati

vi

vi domando perdono; e ui prego per la grandezza della uoſtra bontà, e fedeltà nelle promeſſe uoſtre: per honor, e gloria del voſtro Santiſsimo nome; per l'efficacia della uoſtra ſacratiſsima Paſsione; e per i meriti della Vergine Santiſsima uoſtra dilettiſsima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de' Santi N. e Sante N. miei deuoti, uogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia, che per l'auuenire m'aſtenga da qualſiuoglia offeſa, e ui ami ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Parimente ui ſupplico, uogliate liberarmi da queſta infermità, e concedermi perfetta ſanità di mente, e di corpo, acciò ſotto la uoſtra diuina protettione collocato, con più libertà di mente, e di corpo attenda à ſeruirui, & amarui, & impiegarmi per amor uoſtro in opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali; & adempiſca ſempre in tutto, e per tutto il uoſtro diuino uolere; e di tutto renda gratie à uoi mio Dio, che col Padre, e Spirito Santo uiuete, e regnate ne' ſecoli de' ſecoli. Amen.

Hac oratione ab infirmo deuotè, ac humiliter recitata, Parochus poterit ſequentem, vel aliam ad libitum ſuum ex approbatis ab Eccleſia formare benedictionem.

Oratio pro infirmis.

POtentia ✠ Dei Patris adiuuet te. Sapientia ✠ Dei Filij inſtruat te. Virtus ſpiritus ✠ Sancti liberet te ab omnibus malis, & periculis animæ, & corporis. 817.

Benedicat tibi Dominus, & cuſtodiat te, oſtendat Dominus faciem ſuam tibi, & miſereatur tui, conuertat Dominus uultum ſuum ad te, & det tibi pacem, & ſanitatem.

℣. Adutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cęlum, & terram.

℣. Domine exaudi orat. ℟. Et clamor meus, &c.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis infuſa uirtutis tuæ dignatione

tione confirmas: vt ſalutaribus remedijs, corpora noſtra, & mẽtes vegetentur, ſuper hunc famulum tuum N. propitius intende, vt omni neceſsitate corporeæ infirmitatis excluſa, gratia in eo priſtinæ ſanitatis perfectæ reparetur.

Omnipotens æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate cuſtodis, ad inuocationem Sanctiſsimi Nominis tui benignus aſsiſte, vt famulum tuum N. ab ægritudine liberatum, & ſanitati donatum dextera tua erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atque Eccleſiæ tuæ Sanctæ cum omni deſiderata proſperitate reſtituas.

Omnipotens ſempiterne Deus ſalus æterna credentiũ exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo miſericordiæ tuæ imploramus auxilium: vt reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referat actiones. Per Chriſtum Dñm noſtrũ. Amẽ.

Dominus Ieſus Chriſtus apud te ✠ ſit, ut te defendat, intra ✠ te ſit, ut te conſeruet, ante ✠ te ſit, ut te ducat, poſt ✠ te ſit, ut te cuſtodiat, ſuper ✠ te ſit, ut te bene ✠ dicat: Qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Pa ✠ tris, & Fi ✠ lij, & Spiritus ✠ Sancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

Orationes recitandæ ab Ægroto ad aquirendam patientiam, dum durat infirmitas, & tribulatio.

818. NOſti omnipotens Deus, quàm vile ſit, & fragile hoc manuum tuarum figmentum, quod ex puluere formatum à leui vento concutitur, frangitur, & tandem iterum in puluerem euaneſcit. Adeò nihil eſt, quod meis ego viribus fidam, qui carne contra ſpiritum ſemper reluctante, tot ſentio motus indignationis, impatientiæ, puſillanimitatis, diffidentiæ, aliarumq; perturbationum, quando vel leuiter tangor. Tuam igitur opẽ imploro, cœleſtis medice, diuinum tuum pharmacum, quod PATIENTIA dicitur, mihi cupio communicari. Summum nempe in morbis etiam acerbiſſimis leuamentum eſt Patientia: Tu ergo, Domine, qui exteriùs flagella irrogas, da interiùs indefi-

deficientem Patientiam, ita vt laus tua nunquam recedat de ore meo.

DA mihi, quæſo, Domine, præſenti, & æquo eſſe animo, vt velut ambidexter læta & triſtia, ſuauia & aſpera non aliunde, quàm à paternis tuis manibus profecta, ſuſcipiam, mihique diuinitùs eſſe immiſſa certiſsimò credam, quoniam ad filiorum tuorum exercitationem, ac profectum dirigis omnia.

DOceat me, obſecro, ſpiritus tuus, quo confortante poſſumus omnia, vt ſciam animam in patientia poſsidere vſq; ad mortem. Tu es Dominus, qui aculeos, & dolores omnium, & ſingulorum laborantium conſideras: ego verò licèt nondum ad ſanguinem vſque reſtiterim; tamen carnis imbecillitatem, & recalcitrantis naturæ vim ſæpè vel inuitùs experior. Tantò igitur magìs adiuua, Domine, imperfectum meum, vt virtus in infirmitate perficiatur, & ego ſincerè teſtari poſsim, *Virga, & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt*. Ad hæc, gratia tua duce, reſpiciam ſæpè in faciem Chriſti mei, & Filij tui Crucifixi, qui ſe patientibus omnibus abſolutum patientiæ ſpeculum, & exemplar præbet. Sed & lectiſsimi, ac fideliſsimi amici tui in cruce mea me conſolentur, qui tanquam aurum in ardenti fornace à te probati, ac purgati, atrociſsima quæque ſupplicia pro te vti patientiſsimè, ita & fortiſsimè pertulerunt, tantò nunc capiti ſimiliores in cœleſtibus delitijs, quantò antea patientiores fuerunt in grauibus tormentis. Pſal.22. ver.4.

Oratio ad augendam Patientiam.

VIta hæc noſtra peregrinatio eſt ab exilio ad patriam. Et ne detineat nos amænitas viæ, quò minùs ad te, Deus, rectò, & celeriter contendamus, excitas nos ſtimulis, & ſpinis pungis, vt concupiſcamus requiem, & finem itineris. Sunt ergo morbi, fletus, luctus, mœror, aduerſa omnia, velut calcaria, quibus ſegnis hic equus, vel veriùs, aſinus vrgetur, ne ſemper in via ſubſiſtat. Fac nos, Domine, obliuiſci viæ, meminiſſe patriæ; atque, ſi adijcis pondus aduerſorum, adde etiam robur, ne ſuccumbamus oneri, ad te perpetuò intenti, & erecti. Cæterùm

terùm tua, Domine, ſunt omnia; fac de omnibus ſine exceptione quod inſcrutabili tuo iudicio viſum fuerit, hoc vno dempto, ne me tibi inimicum eſſe patiaris.

Ad repentinam mortem auertendam,
Oratio I.

819. O Miſericordiſsime Domine Ieſu, per lacrymas tuas, per agoniam, & ſanguineum ſudorem tuum, per mortem tuã rogo te, à ſubitanea, & improuiſa morte libera me.

Oratio II.

O Benigniſsime Domine Ieſu, per acerbiſsimam, & ignominioſiſsimam flagellationem, ac coronationem tuam, per crucem, & paſsionem tuam amariſsimam, per omnem bonitatem tuam, humillimè te precor, ne permittas, me ſine Sacramentis morte repentina ex hac vita migrare.

Oratio III.

O Mi amantiſsime Ieſu, ò Dominus meus, & Deus meus, per omnes labores, ac dolores tuos, per pretioſum ſanguinem tuum, per ſacroſancta vulnera tua, per illas tuas, ò mi dulciſſime Ieſu, ſupremas in cruce voces: *Deus meus, Deus meus,*
Pſal. 21. ver. 1. *vt quid dereliquiſti me.* Per validum illum clamorem tuum:
Pſal. 30. ver. 6. *Pater, In manus tuas commendo ſpiritum meum*, ardentiſsimè te rogo, ne ſubitò hinc tollas me. Manus tuæ, ò mi Redemptor, fecerunt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu: ne, quæſo, ſic repentè præcipites me. Da, oro, ſpatium pœnitentiæ, da felicem, & in gratia tua obitum, vt ego te tota mente diligam, laudem, & benedicam in æternum.

ARTICVLVS II.

De Afflictis, ac Tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus.

820. *Modus ſe tuendi ab inimicis, ac perſecutoribus.* VT Parochus, vel Pater ſpiritualis afflictis, ac tribulatis modum, quo ſeipſos ab inimicis, ac perſecutoribus tueri queant, inſinuare poſſit, eum ſequentia conſiderare non pigeat monumenta. Quæ, vt etiam ab ipſiſmet afflictis, ac tribulatis latini ſermonis ignaris percipiantur, vulgari idiomate proponam.

Pri-

Primieramente, quando ti ritroui afflitto, e perſeguitato, conſidera quella tribulatione, come venuta dalla mano di Dio, e dalla ſua ſoauiſſima diſpoſitione, e prouidenza. Dio è quello, che regge la deſtra di quello, che ti percuote. Dio è quello, che muoue la lingua di quello, che di te mormora. Dio è quello, che diede forze à quello, che empiamente ti percoſſe; e però deui ſubito ringratiar Dio non ſolo de' beneficij riceuuti; mà ancora delle tribulationi, e contrarietà à te venute, e nel luogo de beneficij, e fauori annouerarle.

Drexel. de Conform. volunt. lib. 1. c. 1. §. 4. Iſaię c. 45. v. 7. Amos c. 3. v. 6.

Secondo, deui offerir te ſteſſo à patire per amor di Dio, & in ſatisfattione de' tuoi peccati, queſte, e tutte quelle tribulationi, che più piacerà alla Maeſtà ſua di mandarti, nel modo inſegnato nell'articolo precedente.

Terzo, non deui mormorare, nè lamentarti di quelli, che t'hanno offeſo, & ingiuriato; mà conſiderare, che ſono ſtati ſolo inſtromento della mano di Dio, per farti rauedere de' tuoi peccati, e nella via della perfettione profittare.

Drexel. de Patientia par. 2. cap. 5.

Quarto, deui prontamente perdonare per amor di Dio l'ingiuria riceuuta, determinandoti fermamente non ſolo di non offendere chi t'hà offeſo, mà nè anco di dir mal di lui, e di contenere il tuo cuore da penſieri di odio, e di rancore.

Quinto, deui conſiderare, che Iddio è preſente in ogni luogo, e vede il tuo cuore, e quello, che patiſſi per amor ſuo; ſi come anco vede l'ingiuria, & offeſa, che hai riceuuta: e mentre tu per amor ſuo perdoni al tuo nemico: e per ſatisfare, & oſſeruare quello, che Iddio commanda nel Vangelo, rimetti l'offeſa riceuuta, Iddio reſta obligato à rimunerarti; perilche deui credere, ch'egli hauerà cura di te, e ſi pigliarà à petto di vendicar l'offeſa, che ti fù fatta, e ciò à tempo opportuno.

Drexel. de Conform. volunt. lib. 2. c. 5. §. 4 Matthæi c. 5.

Tu donque ſottometti te ſteſſo tutto alla diuina protettione, & al ſuo diuin volere, e tien per certo, e per ſicuro, che Iddio ti proteggerà, e non ti permetterà ſe non quello, che ſia per eſſere per tuo maggior bene; anzi farà, che le perſecutioni ſi conuertino in tuo vtile, e commodo.

Pſal. 90. ver. 1.

Seſto, conſidera, che nell'offeſa, che ti può fare il tuo nemico, due coſe hanno da concorrere, cioè la volontà mala, e peruerſa d'offenderti, e l'opera eſteriore, cioè l'offeſa, che ti potrebbe fare. La volontà, quantunque iniqua, e peruerſa non ti può nuocere, nè farti danno alcuno. L'opera eſteriore ne anco ti può nuocere, ſe Iddio non concorre, ouero s'egli s'oppone. Sia pur forte, e potente il tuo nemico, quanto può eſſere, di finiſſime arme ben guarnito, da huomini forti, e robuſti ſitibondi del tuo ſangue accompagnato, ſe Dio non concorre all'atto fiſico, e materiale dell'offeſa: ouero s'opponerà, ò per ſe ſteſſo, ò per mezo de' ſuoi miniſtri gl'Angeli celeſti: l'inimico perderà le forze, l'arme non ti offenderanno, e gli huomini forti, e robuſti s'auuiliranno in ſe ſteſſi, ſi perderanno d'animo, nè ti potranno offendere, nè darti alcun danno. Metti donque tutta la tua confidenza in Dio, e chiamalo ad ogn'hora, & ogni momento per tuo Signore, Saluatore, protettore, difenſore: à lui commetti te ſteſſo, e tutte le tue cauſe, e pregalo, che ti difenda, e protegga: E ſupplica ancora ogni giorno la Maeſtà ſua, che 821.

Supra nu. 147. & 148.

che ſi compiaccia di perdonare al tuo nemico, e dargli lume,e cognitione de' ſuoi errori; confonda i ſuoi machinamenti, e penſieri peruerſi,diſtrugga l'inſidie contro di te ordite, e lo corregga in quel modo, che è più conueniente al ſuo diuin volere: così ſperimentarai, come Iddio con modo marauiglioſo conuertirà l'amaro in dolce, la meſtitia in allegrezza, e la perſecutione in conſolatione.

Al che ſeruiranno le ſeguenti orationi. Per i dotti ſeruirà ancora ciò ch'habbiamo detto di ſopra, trattando de frutti della confidenza in Dio *al numero marginale* 200. *e ſeguenti, & al num.* 210. *e ſeguenti, e* 227. *e ſeguenti.*

Oratione per difendere ſe ſteſſo da nemici, e perſecutori.

822. SIgnor mio Gieſù Chriſto dolciſsimo, & amantiſsimo, ecco me ſeruo voſtro afflitto, e perſeguitato; da voi riceuo queſta tribolatione, come venuta dalla volontà del voſtro paterno cuore per farmi riconoſcere de' miei errori, e nella via della Chriſtiana perfettione profittare. Per amor voſtro l'accetto, e ſopporto volontieri, e vi ringratio, che degnato vi ſete di viſitarmi. Offeriſco me ſteſſo pronto non ſolo à patire queſta perſecutione, mà qualſiuoglia altra tribolatione ancora, che più piacerà alla Maeſtà voſtra di mandarmi. Solo vi prego, che vi degnate ancora di darmi patienza, acciò non mi conturbi, nè mi quereli, nè in me s'eccittino penſieri d'odio, ò di vendetta; mà che di tutto cuore à voi dij lode, gloria, & honore.

Io rimetto volentieri, e di tutto cuore, e perdono per amor voſtro queſt'offeſa, e prego la Maeſtà voſtra à perdonare à chi m'hà offeſo, e dargli lume, e cognitione, acciò conoſca l'error ſuo, e ſi emendi. E quando à i voſtri diuini impulſi faccia reſiſtenza, voi, che del tutto Signor ſete, e che uedete il tutto, correggetelo in quel modo, che al uoſtro diuin beneplacito è più conueniente; confondete i ſuoi penſieri peruerſi, e maligni; ſcoprite le ſue inſidie,diſtruggete i ſuoi machinamenti,& impedite l'offeſe, che mi potrebbe fare. A uoi s'aſpetta il difendermi, e proteggermi in ogni hora, & ogni momento, & impedire, che non ſolo coteſto mio nemico, mà qualſiuoglia altra coſa contraria, e nociua non mi poſſa offendere; poiche voi ſete il mio Signore, Redentore, Saluatore, protettore, tutore, difenſore, e conſeruatore, refugio, conforto, vita, ſalute, e conſolatione dell'anima mia, e del mio corpo. Eſſendo donque voi il

mio

mio protettore, e di che coſa potrò io temere. Eſſendo voi in mia difeſa, e qual forza, qual potenza mi potrà offendere? *Pone me iuxta te, & cuiuſuis manus pugnet contra me? Si Deus pro me, quis contra me?* Iob. c.17. v.3. Roman. c.8. verſ. 31.

Potrà ancora ad ogn'hora, e più ſpeſſo col cuore, e con la bocca dire le ſeguenti parole:

Voi mio Dio, che ſete Signor del tutto, che potete il tutto, che vedete il tutto, e che volete far beneficio à tutti, & in particolare à quelli, che'n voi confidano, e uiuono ſotto la uoſtra diuina protettione, difendetemi, e proteggetemi da miei nemici.

A queſto effetto ſeruirà ancora il recitare ſpeſſo quei verſetti de Salmi poſti di ſopra al *num. 604.* come anco il recitare il Salmo 53. *Deus in nomine tuo ſaluum me fac, &c.* & il Salmo 5. *Verba mea auribus percipe, &c.*

Finalmente potrà aggiongere le ſeguenti orationi, ciaſcheduno così da quelle, come dalle precedenti eleggendo quella, ò quelle, ò tutte, ò in parte, che più ſaranno conforme la ſua deuotione.

Orationes ad tuendum ſe ab inimicis.
Ex Pſalmorum verſiculis.

823.

DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me feſtina. Pſal.69.ver.1.

Confundantur, & reuereantur, qui quærunt animam meam. verſ 2.

Auertantur retrorſum, & erubeſcant, qui volunt mihi mala. verſ. 3.

In te Domine ſperaui, non confundar in æternum, in iuſtitia tua libera me. Pſal.30. ver.1.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum refugij, vt ſaluum me facias. verſ. 3.

Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum dux mihi eris, & enutries me. verſ 4.

Eripe me de manu inimicorũ meorũ, & à perſequentibus me. verſ. 17.

Ad te Domine leuaui animam meam: Deus meus in te confido, non erubeſcam. Pſal.24. ver.1.

Neque irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi, qui ſuſtinent te, non confundentur. verſ. 2.

Confundantur omnes iniqua agentes ſuperuacuè. verſ. 3.

Libera nos Deus Iſrael ex omnibus anguſtijs noſtris. verſ. 22.

Pſal. 34. ver. 1. Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantes me.

verſ. 2. Apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi.

verſ. 3. Effunde frameam, & conclude aduerſus eos, qui perſequuntur me: dic animæ meæ, ſalus tua ego ſum.

verſ. 6. Fiant tanquam puluis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans illos.

verſ. 7. Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini perſequens eos.

Pſal. 55. v. 11. In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo ſermonem: in Deo ſperaui, non timebo, quid faciat mihi homo.

Pſal 17. ver. 1. Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

verſ. 2. Deus meus adiutor meus, & ſperabo in eum.

verſ. 3. Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus.

verſ. 4. Laudans inuocabo Dominū: & ab inimicis meis ſaluus ero.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum & terram.
℣. Saluos fac ſeruos tuos.
℟. Deus meus ſperantes in te.
℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in nobis.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
℣. Mitte nobis auxilium de Sancto.
℟. Et de Syon tuere nos.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

PRotector noſter aſpice Deus, & inimicorum noſtrorum elide ſuperbiam, eorumque contumaciam dexteræ tuæ virtute proſterne, vt tuo auxilio ab eorum periculis tuti, & omni perturbatione ſubmota, liberis tibi mentibus ſeruiamus.

QVæſumus omnipotens Deus, vota humilium reſpice, atq; ad defenſionem noſtram dexteram tuæ Maieſtatis extende.

Præſta

PRæſta, quæſumus, omnipotens Deus, vt qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis aduerſantia, te adiuuante, vincamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

ORATIO

Ad Beatiſſimam Virginem Mariam Matrem Domini.

O Mater miſericordiæ, Mater æterni Regis, perueniant ad te preces meæ. Scio me peccatis meis graues pęnas cōmeruiſſe, ſed tamen impetra mihi à Filio tuo miſericordiam, vt antequam moriar ex animo conuertar, & ſinceram agam pœnitentiam. O Virgo clementiſſima conſolatrix afflictorum, auxilium Chriſtianorum, adiuua me in hac tribulatione, & ab omnibus inſidijs inimicorum tàm viſibilium, quàm inuiſibilium, & à cunctis me periculis protege. O Mater Domini, aſſiſte mihi, & ſubueni tuis patrocinijs, ac meritis, in omnibus doloribus meis, & præſertim in vltima neceſſitate mea ſuccurre mihi. O Mater afflictorum, non me deſeras in hora mortis meæ. 824.

Ad Sanctiſſimos Angelos.

O Puriſſimi ſpiritus, Angeli beatiſſimi, aſſiſtite, queſo, mihi, & ab hominum iniquorum offenſis me defendite, occurrite mihi in periculis cunctis, & ſeruate me in anguſtijs, ac conſolamini, & maximè præſentes mihi eſtote migranti ex hoc ſæculo, & potenter eripite me ab immundorum ſpirituum inſidijs, & animam meam in veſtrum conſortium aſſumite. Tu præcipuè Angele bone, qui cuſtos es meus fideliſſimus, defende me in prælio, vt non peream in tremendo iudicio: Nec me deſeras in quacunque neceſsitate, ſed tuum mihi benignum impende auxilium. O vos omnes Sancti Angeli Dei, veſtris obſecro intercesſionibus defendar, vt infernalis canis mihi non noceat, & anima mea ad ſuum Creatorem pura perueniat.

Ad Patronum, aut Patronos cœlites.

O Patrone optime, Sancte N. etiam in te ſpem aliquam ſubſidij, & confidentiam collocaui. Tuis, obſecro, depre-

cationibus apud Deum, & nunc, & in cunctis aduerſitatibus mihi adſis, & præſertim in extremæ neceſsitatis articulo. Impetra mihi, quæſo, benignam ſententiam, vt à Iudice meo audire merear: *Veni benedicte Patris mei, accipe regnum, quod tibi paratum eſt ab initio mundi*: Vt ita tecum, ò Sancte N. communem, & immortalem Dominum glorificem in ſæcula ſæculorum. Amen.

F I N I S.

Ad maiorem Dei, Sanctiſsimi nominis Ieſu, Virginis Mariæ, Angelicorum ſpirituum, Sanctorumq́; omnium gloriam.

INDEX RERVM OMNIVM,

Quæ toto hoc volumine continentur.

Prior numerum paginam, ſecundus paragraphum marginalem deſignant.

A

ABrahami victoria ob fiduciam in Deo collocatam. pag. 125. num. 228.
Abraham fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 130. 235.
Abſtinentia à peccato neceſſaria eſt obſeſſo. 277. 529.
Abſtinentia ab illicitis voluptatibus eſt neceſſaria obſeſſo. 277. 530.
Actus exercendi à vexato, vt dęmonis impetus repellat. 339. 668.
Actus confidentiæ in Deum contra dæmonem poſſidentem. 349. 689.
Actus deteſtationis in dæmonem poſſidentem. 349. 689.
Adiurandus eſt dæmon non rogando, ſed obiurgando, & imperando. 193. 354.
Adiurari poteſt Deus deprecatiuè. pag. 191. 349.
Adiurari licitè poſſunt à nobis Angeli, & Sancti. 192. 351.
Adiurari à nobis licitè poſſunt dæmones. 192. 351.
Adiuratio quid ſit, & quotuplex ſit. pag. 190. 347.
Adiuratio quomodo conueniat cum iuramento, & oratione, & quomodo differat. 191. 347.
Adiuratio tria continet. 191. 348.
Adiuratio obſecratio quædam eſt. 191. 349.
Adiuratores aliqui ſunt obſeſſorum carnifices, & tortores. 178. 321.
Adulti vexati vſquè ab infantia difficillimè liberantur. & quare. 361. 713.
Ægritudinis, & ſanitatis cauſæ naturales quænam ſint. 61. 119.
Ægroti exercitium debet eſſe oratio, vt maximam in Deum valeat elicere fiduciam. 207. 387.
Ægroti iuxta fidei ſuæ magnitudinem ſanitatem accipiunt. 121. 221.
Ægroti medicinas corporales accipientes ab Exorciſtis, vt cæci in foueam cadunt nęcis corporeæ. 174. 315.
Ægroti ſuper omnia cor ſuum debent à vitijs purgare. 218. 404.
Ægroto quid agendum, vt ſanitas, quam petit, ſibi ſit ſalutaris. 250. 473.
Ægrotus obſeſſus figuratus eſt per Ioannem in Patmos relegatum ærumnis affectum. 203. 383.
Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum neceſſaria eſt obſeſſo. 277. 531.
Afflicti, & tribulati quomodo ſubleuandi in infirmitatibus. 430. 792.
Afflicti & tribulati quomodo tuendi ab inimicis. 820.
Afflictiones cauſatæ à dæmone diuerſimodè videas, *Dæmon*, & verbo *Moleſtia*.
Agni Dei virtus contra dæmones. 308. 607.
Agnus Dei cereis formis impreſſus quid importet. 308. 606.

Amuleta deferendi mos non contemnendus. 307. 605.
Angeli, & Sancti licitè, ac rectè à nobis adiurari poſſunt. 192. 251.
Angeli, ac Sancti militis,ac medici munere funguntur. 267. 511.
Angeli Superiores varia miniſteria exercent in obſequium hominũ. 268. 512.
Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus ſuccurrunt. 268. 513.
Angeli auxilium præſtant populo Iſraelitico. 269. 514.
Angeli tuentur Iudam Machabæum. 269. 515.
Angeli ſuperiores natura virtute naturali coercent inferiores. 77. 149.
Angeli ſunt medici magis ſolliciti ad benefaciendum nobis, quàm dæmones ad malefaciendum. 271. 518.
Angeli non ſemper dæmones repellunt; quia nosmetipſos eis quotidiè non commendamus. 271. 519.
Angeli ab hominibus ſunt inuocandi. 272. 519.
Angelus quilibet virtute diuina poteſt omnes dæmones cohibere. 77. 150.
Angelus inſinuauit duobus Fratribus minoribus fiduciam in Deo eſſe collocandam, vt liberarentur à fame. 119. 217.
Animalia bruta quibus modis à dæmonibus vexentur. Et quomodo liberentur. 401. 766.
Antiochia ſeruata fuit à terræmotu ob fiduciam ab Antiochenis in Deo collocatam. 122. 222.
Antiphona, & orationes pro diuino Numine inuocando. 379. 740.
Antiphona, & orationes pro auxilio Beatiſs. Virginis, & Angelorum implorando. 380. 741.
Antiſtes Magdeburgicus ob maximam fiduciam in Deo poſitam liberatus fuit ab inimicis ſuis. 112. 204.
S. Antonij à Padua res geſta. 303. 600.
S. Antonius à Padua venenum mortiferum bibit, & nihil ei nocuit. & quare. 114. 207.
Apoſtoli quanam forma verborum vterentur ad dæmones expellẽdos. 10. 15.
Apoſtoli, & Sancti miracula patrarunt ob fiduciam in Deo poſitã. 132. 239.
Aquæ benedictæ virtus duplex. 311. 612.
Argumentum diuinæ prouidentiæ ſumitur ab auibus. 208. 389.
Argumentum diuinæ prouidentiæ ſumitur à floribus. 208. 390.
Argumentum perſeuerantiæ ſumptum ab Amico tres panes petẽte. 243. 459.
Argumentum aliud ſumptum à Vidua ſe vindicari cupiente. 243. 460.
Arreptitij non poſſunt ordines ſuſcipere, nec ſuſceptos adminiſtrare. 296. 583.
Arreptitij quinam dicantur. 297. 584.
Arreptitius quando quis dicatur. 44. 87. & 339. 667.
Aſmodæus non fuit alligatus in deſerto ab Exorciſta;ſed ab Angelo. 165. 293.
Atto di deteſtatione da farſi dall'obſeſſo, per ſcacciar da ſe il demonio. 332. 657.
Atto di deteſtatione contro il demonio da farſi dal Veſſato nell'vſo del matrimonio. 349. 689.
Atto di deteſtatione da farſi contro il demonio da quelli, che tengono cura de figliuoli per liberarli da maleficij. 355. 700.
Atto di deteſtatione contro il diauolo incubo. 367. 723.
Atto di deteſtatione contro il demonio. 370. 726.
Atto di deteſtatione contro il demonio. 374. 731.
Atto breuiſſimo di confidenza in Dio. 374. 730.
Atto di cõfidenza in Dio per preſeruarſi dalla noua inuaſione del demonio. 393. 754.
Atto di deteſtatione contro li demonij. 408. 775.
Auari-

Auaritia eſt ſagitta, qua dæmon ferire tentat Exorciſtam. 142. 251.
Auctores antiqui, & moderni cautè legendi circa deſtructionem maleficij. & quare. 160. 281.

B

Baptiſmi ritus oſtendit virtutem eius contra dæmones. 291. 566.
Baptiſmi virtus contra dæmones. 290. 562.
Benedictio pro infirmis liberandis. 816.
Benedictio pro vexatis ab incubis ſpiritibus liberandis. 368. 724.
Benedictio communis ſuper fruges, & vineas. 413. 781.
Benedictio altera ſuper eaſdem. 413. ibi.
Benedictio fęni, paſcuorũ, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficijs liberãdis, & prę ſeruandis. 414. 782.
Benedictiones variæ. 415. 783.
Benedictio panis, & vini, & quorũcumq; comeſtibilium. 415. ibi.
Benedictio alia panis. 416. ibi.
Benedictio ad quodcumq; comeſtibile. 416. ibi.
Benedictio ſalis. 417. ibi.
Benedictio Agni, & aliarum carnium. 417. ibi.
Benedictio ouorum. 417. ibi.
Benedictio quorũcũq; fructuum. 418. ibi.
Benedictio vini, ceruiſiæ, vel alterius potabilis materiæ. 418. ibi.
Benedictio vino propria. 419. ibi.
Benedictio olei. 419. ibi.
Benedictio quarumcumque medicinarum. 419. ibi.
Benedictio thalami. 420. ibi.
Benedictio cubiculi. 421. ibi.
Benedictio ignis, quo cremabuntur ſigna maleficij inuenta. 422. ibi.
Benedictio Thuris, ſeu incenſi. 422. ibi.
Benedictio aquæ. 423. ibi.
Benedictio veſtimentorum. 424. ibi.
Benedictio Nauis. 424. ibi.
Benedictio ad quodcunque volueris. 425. ibi.
S. Bernardinus à Senis pręſeruatus fuit à peſte, & quare. 115. 209.
Bona ſpiritualia quænam ſint. 227. 421.
Bona ſpiritualia abſolutè petenda ſunt. 228. 422.
Bona temporalia quęnam ſint. 227. 421.
Bona temporalia conuenientia naturæ licitè peti poſſunt, vt fines proximi, dummodo ſecundùm rectam fidem petantur. 230. 426.
Bona temporalia conuenientia naturæ abſolutè petere non eſt temeritas. 231. 429.
Bona indifferẽtia cum moderatione honeſta abſolutè peti poſſunt. 232. 431.
Bona indifferentia non ſunt abſolutè petenda cum exceſſu, vel abũdantia ſine moderata limitatione. 233. 434.
Bona temporalia, licèt per ſe non conferant ad ſalutem; dummodo illam, aut maius bonum non impediant, ſi petantur ex fide, habent impetrationem infallibilem. 238. 447.
Boni ob maleficia proficiunt in ſchola perfectionis; & quomodo. 73. 141.
Bonitas Dei in meditando non eſt ſeparanda à prouidentia Dei. 211. 394.
Bonitatis ſuæ Deus vult nos participes fieri. 212. 395.
Bonitatis diuinæ meditatio fiduciam auget. 213. 398.
Bonorũ temporaliũ quædam ſunt per ſe appetibilia ſecundùm rectã rationem: quędam ſunt indifferentia. 227. 421.
Bonorum quædam ſunt ſpiritualia, quædam temporalia. 227. 421.
Bonum, quod petitur vt medium, poteſt peti & propter ſe, & propter aliud. 229. 424.
Bonũ ſubſtratũ malitiæ quid ſit. 70. 134.
Bonum tam propter ſe, quàm propter aliud poteſt peti & abſolutè, & conditionatè. 230. 425.

C

CArolus V. illæſus ſeruatus fuit in bello, & quare. 116.211.
Cauſæ morales maleficiorum quænam ſint. 58. 113.
Cauſæ naturales maleficiorum quænam ſint. 56. 110.
Cauſæ naturales maleficiorum quomodo habeant vim nocendi à natura. 57. 110.
Cauſæ ordinis Exorciſtatus quænã ſint, vide verbo *Exorciſtatus*.
Cauſæ ſanitatis, & ægritudinis naturalis quænam ſint. 61. 119.
Cautela ſeruanda circa animarum apparitiones. 38. 80.
Cautela ſeruanda ab Exorciſta, cùm ſuſpicatur, aliquem eſſe tantummodo fictè, vel imaginariè obſeſsũ. 201.376.
Cautela ſeruanda cõtra Striges. 357.703.
Cautelæ quædam ſeruandæ ab Exorciſta, vt adiuratio ſuum conſequatur effectum. 197. 365.
Cautelæ ſeruandæ ab Exorciſta, vt cognoſcat Energumenos habere debitã in Deo confidentiam. 375.720.
Charitas, vt reſpicit Deum, qua ratione ſit Exorciſtæ neceſſaria. 139.246.
Charitas quid operetur in habente. 140. 247.
Charitas quomodo proximo ſit exhibenda. 140. 249.
Charitate carere non debet Exorciſta, vt tutò, & efficaciter ſuo munere fungatur. 139. 245.
Charitatis definitio. 139. 245.
Chirographum malefici quando eſt in poteſtate dęmonis, non tenetur maleficus illud quærere à dæmone, vt deſtruat illud. 66.126.
Chirographum quando eſt in poteſtate malefici tenetur illud conſignare, & lacerare. 67.126.
Chriſti fideles omnes in nomine Ieſu poſſunt dęmones expellere. 260.495.
Chriſti fideles multa mirabilia operantur in nomine Ieſu. 262.500.
Chriſtus nobis meruit omnia bona honeſta. 239. 449.
Chriſtus reliquit hoc memoriale, vt in cunctis neceſſitatibus fideles nomen eius inuocent. 264. 504.
S. Clara fuit à Deo cibo refecta ob fiduciam in Deo collocatam. 119.216.
Clerici qua poteſtate exorcizent. 25.51.
Coercendus eſt dęmon obiurgatione, & præcepto. 332.658.
Confidentia in Deum eſt galea, lorica, & anchora. 112.203.
Confidentia in Deũ, vide verbo *Fiducia*.
Confidentiæ in Deum plura exempla. 112. 204.
Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem. 291.567.
Confirmationis Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ à dæmone vexati. 292.560.
Coniuratio duo continet, ſcilicet, obiurgationem, & præceptum. 194.355.
Conſideratio diuinæ promiſſionis generat in conſiderante maximam in Deũ fiduciam. 219.405.
Cõſuetudo os ſigno ✠ crucis muniendi, cũ homo oſcitat, vnde orta ſit. 36.74.
Contemplatio diuinæ prouidentiæ generat in contemplante perfectam in Deum fiduciam. 207.388.
Contemplatio diuinæ prouidentiæ altiſſimam in animo noſtro pacem conciliat. 209.391.
Conuincuntur Saducæi, & Athæi ex maleficiorum permiſſione. 73.139.
Creaturæ inſenſibiles obediunt ei, qui confidit in Deum. 132.238.
Creaturæ inſenſibiles quomodo ſentiant præcipientis verba. 132.238.
Creaturæ irrationales ſecundùm ſe non poſſunt propriè adiurari. 194.357.
Creaturæ irrationales, vt mouentur ab

alio

alio poſſunt licitè adiurari. & quomodo. 195.358.
Credentium diuerſitas. 100.182.
Crimina magorum puniri iubet Innocentius VIII. Eius Bulla recitatur. 55. 109.
Crucis ſigno dæmones expelluntur. 299. 592.

D

Daniel fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 130.235.
Danieli Leones non nocuerunt, & quare. 114.206.
Dauid enarrat victorias à ſeipſo reportatas ob fiduciam in Deo collocatam. 124.227.
Dauid à Deo fuit exaltatus ob maximã fiduciam in Deo collocatã. 130.235.
Dæmon eſt cauſa efficiens omnium maleficiorum,& obſeſſionum. 28.61.
Dæmon in concinnandis maleficijs vtitur ſcientia,potentia, malitia. 28.62.
Dæmon maiorem habet poteſtatem ſuper maximos peccatores, quàm ſuper iuſtos. 32.68.
Dęmon maximos peccatores rarò torquet in corpore, niſi iuſſus à Deo, vt magìs torqueat in anima. 33.70.
Dęmon vexat extrinſecè homines per imaginarias apparitiones. 35.72.
Dęmon quomodo torqueat homines in vigilia. 35.72.
Dęmon quomodo viſiones cauſet in ſomnis. 35.73.
Dęmon quomodo vexet homines per viſiones corporales. 36.74.
Dęmon quandoque ingreditur corpora humana iuſſus à Deo: & quando ingrediatur. 40.82.
Dęmon quandoque ingreditur corpora humana per timorem. 41.83.
Dęmon qua ratione dicatur ingredi corpora humana per timorem. 41.84.
Dęmon aliquãdo ingreditur corpus alicuius hominis ſumpta occaſione ex eius ira, & indignatione. 42.85.
Dęmon ſępiùs ingreditur corpora humana per maleficia. 44.87.
Dęmon quomodo poteſtatem ſumat intrandi corpora humana per maleficia. 45.87.
Dęmon quandoque ingreditur corpora humana per imaginationem: & quomodo. 45.88.
Dęmon cur ingrediatur corpora infantium, & puerulorum. 45.89.
Dęmon ſępe humores in corporibus humanis excitat, & perturbat. 48.94.
Dęmon ſępiùs hominum vires debilitat, diſſoluit,vel deſtruit. 49.95.
Dęmon corporis humani organa ſæpè corrumpit. 49.96.
Dęmon humani corporis membra ſæpè diſtrahit, vel contrahit. 49.96.
Dęmon in varia pericula homines impellit. 49.97.
Dęmon ſæpe hominibus mortem ipſam infert. 49.97.
Dęmon in maleficijs vtitur rebus naturalibus vel vt cauſis naturalibus, vel vt cauſis moralibus. 56.110.
Dęmon vtitur rebus naturalibus in maleficijs vel per motum localem: vel per alterationem, actiua paſſiuis applicando. 56.110.
Dęmon vtitur agentibus naturalibus,vt inſtrumentis ad malefaciendum, quæ non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem cauſæ. 57.112.
Dęmon nihil poteſt operari ſine permiſſione diuina. 68. 128.
Demon per ſuperbiam maximè tentat Exorciſtam. 141. 250.
Dæmon tentat Exorciſtam per auaritiã. 142. 251.
Dæmon calcitrare poteſt contra obiurgationes, ſed non contra præcepta, ſi adſint debita requiſita tam ex parte miniſtri, quàm obſeſſi. 156. 277.

Dæmon

Dæmon non poteſt alligari ſignis. 159. 280.
Dæmon adiutandus eſt nõ rogando; ſed obiurgando,& imperando. 193.354.
Dæmon ab obſeſſo non motibus corporis; ſed actibus fidei eſt impellendus ad obedientiam. 201. 377.
Dæmon eſt coercendus obiurgatione,& præcepto. 332.658.
Dæmon non timendus; ſed Deo fidendum. 341.670.
Dæmon energumenum vexat non iuxta vires ſuas; ſed iuxta Dei permiſſionem. 358. 705.
Dæmon non ſemper præſens eſt in dæmoniaco; ſed ad breue tempus eum deſerit, & pōſtea redit. 375.735.
Dæmon quomodo exeat ex corpore in liberatione. 383.745.
Dæmon tentat iterum poſſidere eum, à cuius corpore fuerat expulſus. 387. 748.
Dæmon nõ poteſt religari in infernum, vt quidam aiunt. 388.749.
Dæmon vnde ſumat tentandi occaſionem. 390. 750.
Dæmon gladio exorciſmi eſt coercendus. 401. 765.
Dæmon ob odium in hominem eius rebus nocere ſtudet. 400.765.
Dæmones expellere ex cõſuetudine Eccleſiæ ad Sacerdotes ſpectat. 14.25.
Dęmones quandoque fingunt ſe eſſe animas mortuorum. 38. 80.
Dæmones quandoque plures, quandoq; vnus tantùm exiſtunt in corpore humano. 46. 90.
Dæmones quomodo inſint corpori humano. 46. 90.
Dæmones in qua parte corporis reſideant in obſeſſis. 46.91.
Dæmones non poſſunt illabi in animabus noſtris. 47.91.
Dæmones ſenſibus internis illudunt, & quomodo. 47.92.
Dæmones poſſunt plura mala hominibus inferre exiſtentes extra corpora ipſorum. 50.98.
Dæmones quaſdam operationes exercẽt in corporibus humanis nonniſi exiſtentes in ipſis. 50. 99.
Dæmones ſæpiſſimè ſunt in corpore hominis, etiamſi non loquantur per os ipſius. 50.100.
Dæmones ſuperiores cur obediant Magis, & Maleficis. 162.286.
Dæmones à nobis licitè adiurari poſſunt. 192.352.
Dæmones per Deum ipſum vel expreſſè, vel tacitè, & non aliter ſunt adiurandi. 196. 363.
Dæmones inuiti honorem impendunt Sanctiſſimo Nomini Ieſu. 260.494.
Dæmones fatentur ſe ſigno crucis ab hominibus expelli. 301.595.
Dæmones,& Malefici in maleficijs operandis ſæpiùs reprimuntur à Deo. 76. 147.
Dæmones poſſunt exire ab obſeſſo ſine vlla ipſius torſione. 376. 734.
Dæmones eijci poſſunt ex obſeſſis miraculoſè. 396. 759.
Dæmones regulariter eijciuntur per poteſtatem exorciſticam. 396.759.
Dæmones quomodo eijciantur miraculoſè. 397.760.
Dæmoni non eſt credendum dicenti per os obſeſſi, ſe eſſe animam defuncti. 39. 81.
Dæmonis ſcientia maxima. 28. 62.
Dæmonis potentia eminẽtiſſima. 29 63.
Dæmonis malitia inſignis. 29.63.
Dæmonis poteſtas cæpit aliqualiter ligari ab origine mundi, ne omnia poſſet, quæ vellet. 29.64.
Dæmonis poteſtas hominibus nocendi omnino eſt ablata per paſſionẽ Chriſti, & quomodo ſit ablata. 30.65.
Dæmonis poteſtas pro quibus ſit ligata. 31.66.

Dæmo-

Dæmonis poteſtas relaxatur reſpectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione. 32.67.
Dæmonis obſidentis impetus quomodo ſint à Vexato repellendi. 339.668.
Dæmonum reſiſtentia facta præceptis eccleſiaſticis vnde proueniat. 358.705
Defectus fiduciæ vnde proueniat. 106. 191.
Dei promiſſio ad liberandum Energumenos duas conditiones requirit. & quas. 359.708.
Deum velle nos continuè malis affligi, nobis eſt ignotum. 250.472.
Deum velle nos vti remedijs licitis ad mala auertenda, nobis eſt notum. 250. 472.
Deus quomodo maleficia velit pro materiali. 68. 129.
Deus maleficia nõ vult pro formali; ſed permittit. 69. 131.
Deus, licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finẽ bonum. 70.133.
Deus maleficia permittit, ne libertas arbitrij impediatur. 70. 134.
Deus permittit maleficia, vt bonum oppoſitum clariùs agnoſcatur, ardentiùs appetatur. 71. 136.
Deus maleficia permittit: quia multa bona elicit. 71. 137.
Deus maleficia permittit ex ordine rerũ in finem. 72. 138.
Deus punit peccatores per maleficia. 74. 143.
Deus per ſeipſum poſitiuè impedit dæmonum, ac maleficorum operationes, eis obſiſtendo. 75 147.
Deus maleficos, ac dæmones impedit negatiuè, eis, dum malefacere tentãt, ſuum concurſum denegando. 76 148.
Deus per Angelos dæmones coercet. 77.149.
Deus qua ratione ſit obiectum materiale fidei. 94.171.
Deus eſt prima ratio credendi. 95.173.
Deus qua ratione ſit obiectum formale fidei. 95. 174.
Deus protegit etiam qui ſunt ex familia confidentium in ſe. 116.212.
Deus licitè, ac rectè à nobis adiurari poteſt deprecatiuè. 191.349.
Deus adiurari poteſt per Deum ipſum. 195.359.
Deus adiurari poteſt per Chriſtum. 195. 360.
Deus adiurari poteſt per Angelos beatos, & Sanctos tam regnãtes in cœlo, quàm viatores iuſtos. 196.361.
Deus non poteſt adiurari per creaturas inferiores. 196. 362.
Deus ea prouidẽtia gubernat vniuerſos, quia ſingulos. 210.392.
Deus vult nos participes fieri ſuæ bonitatis. 212. 395.
Deus ſicut fidelis eſt in promiſſis ſeruandis; ita requirit ab homine hanc fidẽ. 219. 406.
Deus ob noſtram longam orationem ſæpiùs concedit nobis beneficia potiora, quàm nos petimus. 247.466.
Deus exoratus ab ægroto paratus eſt illi infallibiliter ſanitatem dare, ſi ſanitas ei ſit profutura. 249.472.
Deus vult cõcedere nobis beneficia; ſed iuxta ordinem diuinæ prouidentiæ. 275. 526.
Deus diſpoſuit aliqua dare rogatus, quæ non vult dare non rogatus, ideò rogandi ſunt Sancti. 276. 526.
Deus cur ſemper non concurrat, inuocato nomine eius ab Exorciſta, vel Chriſtifidelibus. 358. 706.
Deus voluntate ſigni, ac conditionata vult omnes Energumenos à dæmone liberare. 359. 708.
Diffidentes de Deo plures ſunt in orbe. 214. 399.
Diffidentia in Deum facit ſuccumbere tentationibus. 109. 197.
S.Dio-

S.Dionyſius Areopagita antequam baptizaretur, cæcum illuminauit, inuocato nomine Ieſu. 263.502.
Diſpoſitio requiſita in obſeſſo eſt fides theologica, ac fiducia in Deum collocata, in actu exercito. 206.385.
Diuerſitas credentium. 100.182.
Documenta pulcherrima ad fortiter ſuſtinendum, ac conſtanter perſeuerandum. 144.255.
Documenta ſeruanda pro maleficis à poteſtate dæmonis eripiẽdis. 345.682.
Documenta ab Exorciſta obſeſſis peccatoribus tradenda, vt liberentur à dæmone. 365.721.
Documẽta tradenda vexatis ab incubis. 366.722.
Documenta ſeruanda ab obſeſſis ab infantia. 369.725.
Documenta tradenda obſeſſis ſpiritualibus. 371.727.
Documenta pro obſeſſis duræ ceruicis. 374.732.
Documenta ſeruanda ab Energumeno in actu liberationis. 377.737.
Documenta pro vexatis liberatis ſuſpicantibus de noua inuaſione. 398.761.
Documenta pro vexatis liberatis certis de noua inuaſione. 398.762.
Domus varijs modis à dæmonibus vexari ſolent. 405.770.
Domus quibus modis à diabolicis vexationibus ſint purgandæ. 405.771.
Domus habitatores quid agere debeant in actu liberationis à dæmoniaca vexatione. 405.772.
Duces militum plures illæſi ſeruati ſunt in bello. & quare. 116.211.

E

ECcleſiæ ſplendor luceſcit ex maleficiorum permiſſione. 73.140.
Effectus extraordinarij in homine quandoque procedunt ex illuſionibus diabolicis. 47.93.
Eiectio dæmonis ex corpore humano quomodo fieri poſſit. vide verbo *Dæmon*.
S. Elzearius à ſubmerſione aquarũ præſeruatur ob fiduciam in Deo collocatam. 123.224.
Eligendum eſt in dubijs quod magis ratio dictat, & ſenſui repugnat. 256.487.
Energumeni per ſolum diſſenſum volũtatis non poſſunt ſeipſos à dæmoniaca vexatione liberare. 179.323.
Energumenus quãdo quis dicatur. 44.87
Energumenus vnde dicatur. 348.686.
Energumenus duræ ceruicis difficillimè liberatur. & quare. 363.717.
Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à iure communi acceptam. 18.32.
Epiſcopi poſſunt prohibere munus exorcizandi quoad poteſtatem particularem. 19.33.
Epiſcopi ob aliquam cauſam particularem poſſunt ſuſpendere ſuos ſubditos quoad functionem publicam: quoad priuatam verò tantùm delinquentes in ea. 19.34.
Epiſcopi poſſunt ſtatuere, vt ſubditi modeſtè, & ordinatè exorcizandi facultate vtantur. 19.35.
Epiſcopi poſſunt examinare ſuos ſubditos de modis, & formulis, quibus vtũtur in exorcizando. 20.36.
Epiſcopi plures arti exorciſticæ operam nauarunt. 20.38.
Epiſcopi tenentur ex charitate, & iuſtitia per ſe, vel per alios exercere munus exorciſticum, cùm neceſſitas poſtulat. 21.39.
Error aliquorum reprobatur circa effectum ab exorciſmo productũ. 11.19.
Error ex parte Exorciſtæ quando eueniat. 12.20.
Error ex parte intentionis quando occurrat. 12.21.

Error

Error ex parte formæ, quando eueniat. 13. 22.
Error ex parte materiæ remotæ. 13. 23.
Error ex parte actuum liberi arbitrij. 14. 24.
Error plurium Exorciſtarum oſtenditur. 156. 277.
Error grauiſſimus Exorciſtarũ. 172. 311.
Euangelij virtus contra dęmones. 301. 596.
Euchariſtia obſeſſi, ac maleficiati ſunt muniendi. 295. 581.
Euchariſtiæ virtus contra dęmones. 294. 576.
Exempla de Sanctiſſimæ Euchariſtiæ virtute contra dæmones. 577.
Exempla de efficacia Baptiſmi contra dæmones. 290. 563.
Exempla Sãctorum de virtute aquæ benedictæ contra dæmones. 312 613.
Exempla de Pœnitentiæ Sacramẽti virtute contra dęmones. 292. 570.
Exemplum relatum ab Auctore de quadam iuuencula à dęmone incubo vexata. 285. 549.
Exemplum de virtute imaginum Sanctorum contra dęmones. 310. 611.
Exemplum de Confirmationis virtute contra dęmones. 292. 568.
Exemplum ab Auctore relatum de moleſtijs dęmoniacis. 37. 78.
Exemplum relatum ab Auctore de ingreſſu dęmonis in corpore cuiuſdam. 42. 86.
Exemplum relatum ab Auctore de effectibus extraordinarijs cauſatis ab illuſionibus diabolicis. 47. 93.
Exemplum D. Hilarionis de ſignis in maleficio adhibitis. 65. 125.
Exemplum relatum ab Auctore de quodam obſeſſo liberato ob fiduciam in Deo collocatam. 110. 198.
Exemplum relatum ab Auctore de dæmonis fallacia, ſumpta occaſione ex quadam interrogatione ſibi facta à quodam Exorciſta. 153. 272.
Exercitia adimplenda à Vexatis ab incubis. 366. 722.
Exorciſmorum multitudo vnde proueniat. 13. 22.
Exorciſmus infallibiliter ſuum producit effectum, ſi adſint omnia requiſita. 10. 17.
Exorciſmus, ſeu præceptum faciendum dæmoni obſidenti, vel corpus ingredienti. 342. 675.
Exorciſmus ad dæmonem expellendum obſidentem Maleficos, vel Sagas, ac impedientem, ne Iudicibus veritatem fateantur. 344. 681.
Exorciſmus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac Maleficis ad pœnitentiam reuertentibus. 346. 683.
Exorciſmus ad diſſoluendum maleficiũ in matrimonio factum. 353. 697.
Exorciſmus ad maleficium deſtruendũ puerulis illatum. 356. 701.
Exorciſmus ad dæmonem ab Energumeno expellendum. 382. 744.
Exorciſmus ad dæmonem expellendum poſt nouam inuaſionem. 398. 762.
Exorciſmus eſt gladius pro dæmone coercendo. 401. 765.
Exorciſmus ad dæmones ab animalibus expellendos. 403. 769.
Exorciſmus ad expellendos dæmones à domibus vexatis. 408. 776.
Exorciſmus contra dæmones producentes, vel congregantes aues, vermes, mures, locuſtas, & alia animalcula fructus terræ deuaſtantia. 411. 779.
Exorciſta adiurans interpretatur. 1. 1.
Exorciſta cognoſcere debet cauſas maleficiorum. 59. 28.
Exorciſta non ſit præceps in iudicio ferendo de maleficio. 60. 117.
Exorciſta per ſimilem filio hominis figuratur. 1. 1.
Exorciſta poteſt licitè tollere, ac deſtruere ſigna maleficij. 65. 125.
Exor-

Exorciſta poteſt maleficia deſtruere ſine ſignorum maleficorum deſtructione. 65. 125.
Exorciſta deberet eſſe imbutus ſcientijs philoſophiæ, ac theologiæ, vt ritè ac perfectè ſuum valeret obire miniſterium. 78. 151.
Exorciſta per fidem fit ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol. 92. 166.
Exorciſta ſeipſum purgare debet à vitijs. 140. 248.
Exorciſta, vt amet Deum, debet amare proximum. 140. 249.
Exorciſta quando erret circa interrogationes dæmoni faciendas, vide verbo *Interrogatio*.
Exorciſta illicitè ægrotis medicinas corporales exhibet. 172. 311.
Exorciſta quando peccet mortaliter, ægrotis medicinas corporales exhibendo. 173. 312.
Exorciſta tradendo corporales medicinas ignorantem ſe prodit, & auarum ſe oſtendit. 173. 313.
Exorciſta non debet Energumenum vexare flagellis, dehoneſtare opprobrijs, & alia huiuſmodi facere. 178. 321.
Exorciſta non debet vti fictionibus ad probandũ, an aliquis ſit verè, vel fictè obſeſſus. 178. 322.
Exorciſta conſiderare debet media neceſſaria ad dæmonem expellendum. 190. 347.
Exorciſta nihil dæmoni præcipiat, niſi quæ conducunt ad expulſionem. 192. 353.
Exorciſta incumbere debet orationi, & ieiunio. 197. 365.
Exorciſta accedere debet ad dæmonem expellendum, vt Iudex delegatus contra reum vinctũ, & conuictũ. 198. 366.
Exorciſta inſtruere debet obſeſſum, vt credat, illum habere poteſtatem dæmones expellendi. 198. 367.
Exorciſta præcepta formare poteſt vulgari idiomate, vt illa vexatus intelligat, ſi tamen aliter expedire quandoq; non iudicet. 199. 368.
Exorciſta præcepta enunciare nõ debet, quando vexatus eſt aliqua paſſione perturbatus. 199. 369.
Exorciſta non debet ſinere obſeſſum diù à dæmone vexari. 199. 370.
Exorciſta præcipere debet dæmoni, ne vſum ſenſuum impediat. 199. 371.
Exorciſta ſilentium dæmoni imponat. 199. 372.
Exorciſta poteſt dæmonem interrogare de tempore ingreſſus; ſed prius interrogandi ſunt parentes obſeſſi, & obſeſſus ipſe. 200. 373.
Exorciſta ſemper ſit paratus ad ritè munus ſuum obeundum. 203. 382.
Exorciſta ex quibus cognoſcet vexatum eſſe benè diſpoſitum erga Deum ad ſuam liberationem. 325. 647.
Exorciſta quænam requirere debet à Vexato, vt cognoſcat eum eſſe perfectè diſpoſitum ad liberationem. 326. 648.
Exorciſta ex quo cognoſcet Vexatum eſſe benè diſpoſitũ erga Exorciſtam. 327. 649.
Exorciſta de quibus reſpectu ſui ipſius poſſit interrogare Vexatum. 329. 653.
Exorciſta quænam obſeruare debeat, vt cognoſcat Vexatum eſſe benè diſpoſitum aduerſus dæmonem. 328. 651.
Exorciſta quomodo ſe habere debeat cũ eo, qui poſt liberationem iterum à dæmone poſſidetur. 398. 761.
Exorciſtæ dignitas humanam ſuperat, angelicam exæquat, diuinam attingit. 1. 2. 3.
Exorciſtæ fides theologica ſimpliciter, & abſolutè non eſt neceſſaria ad dæmonem expellendum. 103. 186.
Exorciſtæ neceſſaria eſt fides in Deum, vt tutò & efficaciter dæmones expellat. 103. 187.
Exor-

Exorciſtæ neceſſaria eſt fiducia in Deū, vt tutò, & efficaciter dæmones expellat. 105. 189.
Exorciſtæ qua ratione charitas ſit neceſſaria. 139. 245.
Exorciſtæ quàm ſit neceſſariæ patientia, ac perſeuerantia.. 144. 254.
Exorciſtæ neceſſaria eſt prudentia ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 147.261.
Exorciſtæ tantùm ea ſunt licita, quæ ex poteſtate à Chriſto accepta expulſioni dæmonis conducunt. 164.290.
Exorciſtæ poteſtas non ſe extendit ad dæmones alligandos hìc, vel illic. 164. 292.
Exorciſtæ quamuis arte medica præditi, prohibentur medicinas exhibere corporeas. 175. 316.
Exorciſtæ eſt illicitum cum ægrotis, & obſeſſis chirurgi munere fungi. 175. 317.
Exorciſtæ plures munus chirurgi ſibi aſciſcunt: ex quo multa ſcandala oriuntur. 176. 317.
Exorciſtæ aliqui vtuntur balneis, ac ſuffumigijs, ſed cum maximo patientis detrimento. 177.319.
Exorciſtæ antiqui multa putabant eſſe neceſſaria in expulſione dæmonis, quæ ab Auctore reprobatur. 376.734.
Exorciſtæ, ac Parochi ſuadere debēt obſeſſis, vt per Pœnitentiæ Sacramentū peccata expurgent. 294.575.
Exorciſtæ, ac Sacerdotes potentiſſimi ſunt ad dæmones expellendos ratione ordinis exorciſtatus. 296.582.
Exorciſtæ quando incaſſum dæmonem exorcizent. 357. 704.
Exorciſtatus ordo quid ſit, & quando ſit inſtitutus. vide verbo *Ordo*.
Exorciſtatus miniſterium includit omnia proportionaliter, quæ in Sacramentis. 7. 11.
Exorciſtatus cauſa efficiens principalis eſt Deus. Miniſterialis Exorciſta. 8. 12.
Exorciſtatus, vt miniſterium eſt, cauſa materialis tam remota, quam propinqua. 8. 13.
Exorciſtatus forma remota, ac propinqua. 9.15.
Exorciſtatus finis eſt intentio Exorciſtæ dæmones expellendi. 10.16.
Exorcizare dæmonem præcepto expulſiuo ſine aliquo ſigno euidenti præſentiæ diabolicæ eſt illicitū. 147.262.
Experientiæ in quibus priùs ſint faciendæ. 202.378.
Expulſio dæmonis ex corpore obſeſſi nō dependet à voluntate dæmonis; ſed Dei. 156.276.
Expulſio dæmonis per poteſtatem exorciſticam declaratur. 396.759.
Expulſio dæmonum videtur quaſi ſimilis peccatorum expulſioni. 396.759.
Extremæ vnctionis virtus ad tētationes diabolicas repellendas, & ad ſanitatem ægris conferendam. 298.588.
Ezechias mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 132.239.
Ezechiæ Regis victoria inſignis recenſetur. 125.228.

F

Ferdinandus à Caſtro Palao ſuſtinet poſſe Exorciſtam licitè conniuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi. 189. 344.
Fictiones debent vitari ab Exorciſta in ſuo miniſterio obeundo. 178.322.
Fidei humanæ deſcriptio. 92.167.
Fidei obiectum triplex. 93.169.
Fidei obiectum primarium quodnam ſit. 94.170.
Fidei obiectum materiale adæquatum eſt quodlibet ens reuelabile à Deo. 95. 172.
Fidei actus definitio. 95.175.
Fidei theologicæ definitio. 96.176.

Fidei

Fidei tres diſtinctiones. 100.181.
Fidem habent multi ſpeculatiuam; ſed carent practica. 245.463.
Fidem multi habent habitualem;ſed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 245.464.
Fides gratia gratis data quæ. 93.167.
Fides quomodo ſumatur aliquando pro fiducia. 93.167.
Fides diuina includit tria:obiectũ,actus, & habitus. 93.168.
Fides theologica duplex, altera vniuerſalis, altera particularis. 97.177.
Fides miraculorum, & promiſſionũ eſt eadem cum fide catholica. 98.179.
Fides theologica qua ratione ſit maior in vno homine, quã in alio. 100.182.
Fides theologica diſtinguitur à fide gratia gratis data, & à cęteris gratijs gratis datis. 103.185.
Fides theologica ſimpliciter, & abſolutè non eſt neceſſaria Exorciſtæ, vt dęmones expellat. 103.186.
Fides theologica neceſſaria eſt Exorciſtæ,vt tutò,& efficaciter dæmones expellat. 103.187.
Fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, vt tutò & efficaciter dęmones expellat. 105.189.
Fiducia quomodo augeatur. 106.190.
Fiducia quomodo tollat hęſitationem. 106. 192.
Fiducia in miraculis operandis quæ. 107. 193.
Fiducia eſt armatura, ac veluti virga Moſayca in manu confidentium in Deum. 107.194.
Fiducia eſt ſpes robuſtiſſima, & perfecta. 105. 193.
Fiducia pręſeruat à vitijs, & peccatis plurimis. 108.195.
Fiducia in Deum non ſinit ita facilè homines cadere in tentationes. 108.197.
Fiducia in Deum liberat; & pręſeruat à maleficijs, & obſeſſionibus. 110.198.
Fiducia in Deum pręſeruat à dęmonis timore, apparitionibus, & nocturnis terriculamentis. 110.199.
Fiducia in Deum defendit ab inimicis, ac perſecutoribus. 111.200.
Fiducia in Deum eſt galea,lorica, & anchora. 112.203.
Fiducia in Deum liberat, ac pręſeruat à morſu, ac veneno brutorum animalium. 113.205.
Fiducia in Deũ liberat à peſte. 115.208.
Fiducia in Deum illęſos præſeruat in bello. 115.211.
Fiducia in Deum protegit nedum confidentes in eum; ſed etiam qui ſunt de familia eorum. 116.212.
Fiducia in Deum famem tollit, & dat eſcam eſurientibus. 117.213.
Fiducia in Deum infirmitates curat. 120. 218.
Fiducia in Deum requiritur etiam in eo, qui curandus eſt. 121.220.
Fiducia in Deum defendit à terræmotu, fulmine,aquarum ſubmerſione,alijsq; periculis. 122.222.
Fiducia in Deum aſylum eſt ſecuriſſimũ in omnibus periculis. 123.225.
Fiducia in Deum victoriam reportare facit de inimicis. 124.227.
Fiducia in Deum neminem fallit, aut confundit. 127.231.
Fiducia in Deum maximam affert vitæ tranquillitatem. 129.233.
Fiducia in Deum exaltat homines etiã in hac vita. 129.235.
Fiducia in Deum facit homines quaſi omnipotentes. 131.237.
Fiducia quoquomodo ſumpta debet eſſe firma, & non hæſitans. 133.240.
Fiducia in Deum dat vitam longam in præſenti ſæculo, & Beatitudinem in futuro. 133.241.
Fiducia in Deum facilè acquiritur per attentam diuinarum ſcripturarum cõſiderationem. 134.242.
Fidu-

Fiducia innititur patientiæ, ac perſeuerantiæ. 143.253.
Fiducia perfecta emanat in homine ex contemplatione diuinæ prouidentiæ. 207.388.
Fiducia erga Deum augetur ex meditatione diuinæ Bonitatis. 213.398.
Fiducia in Deum plures carent, & quare. 216.401.
Fiducia nutritur, & augetur cõtemplando Deum vt præſentem. 217.402.
Fiducia magna enaſcitur ex conſideratione diuinæ fidelitatis. 219.405.
Fiducia, & perſeuerantia ſunt ſibi inuicem coadiutrices. 245.465.
Fiducia firma deficiente deficit perſeuerantia. 245.464.
Fiduciæ definitio. 105.189.
Fiduciæ defectus vnde proueniat. 106.191.
Filij ſuppoſititij quinam ſint. 91.162.
Filij Iſrael plures in deſerto à ſerpẽtibus illæſi ſeruati fuerũt, & quare. 114.206.
Forma propinqua miniſterij exorciſtatus. 9.15.
Forma remota miniſterij exorciſtatus. 9.15.
Fortitudinis definitio. 142.252.
S. Franciſcus pluries fuit à Deo cibo refectus corporali ob fiduciam in Deo poſitam. 118.215.

G

Gedeonis victoria inſignis ob fiduciam ab eo in Deo collocatam. 125.228.
Gloria Dei exurgit ex maleficiorũ permiſſione. 72.138.
Gloria Dei eſt ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum. 75.146.
Gratiarum actiones Deo reddẽdæ à perſona liberata. 385.747.
Gratiarum actiones Deo reddendæ ab Exorciſta vnà cum perſona liberata, ac cęteris aſtantibus. 385.747.
Gratiæ gratis datæ quot, & quæ deſcribuntur. 102.184.
Gratiæ gratis datæ diſtinguuntur à fide theologica. 103.185.

H

Hæreticis quid acciderit dęmones eijcere tentantibus. 104.188.
Hęreticus nullus, vel infidelis de facto dæmones eijcere, aut miracula facere ſolet. 104.188.
Homines fiunt quaſi omnipotentes ob fiduciam in Deo collocatã. 131.237.
Homines maxima fruuntur tranquillitate ob fiduciam in Deo collocatam. 129.233.
Homines per fiduciam in Deum poſſunt mirabilia operari. 132.239.
Homines ſanctos iam beatos, & Angelos certo modo vtiliter, & ſanctè poſſe à nobis orari fides catholica docet. 273.521.

I

B. Iacobus à Marchia venenum bibit, & nihil ei nocuit. 114.207.
Ieiunantes non eſt cur putent, Deum velle eos à dęmone poſſideri, vt ſuorũ peccatorum pęnitentiam agant. 281.538.
Ieiunantes à morbis corporalibus liberantur. 283.546.
Ieiunio hoſtes inuiſibiles maximè profligantur. 287.555.
Ieiunio hoſtes viſibiles ſuperantur à Iudæis, Iudith, & Eſther. 286.552.
Ieiunium obſeſſo eſt neceſſarium, vt ad perfectã fiduciã ſe diſponat. 276.528.
Ieiunium efficax eſt ad leues culpas delendas, & in via Dei viriliter progrediendum. 280.537.
Ieiunium pharmacũ eſt efficax ad abolendum peccatum. 284.547.
Ieiunium colendum eſt ab obſeſſis, maximè qui ab incubis, vel ſuccubis vexantur. 285.548.

Ieiunium eſt optimum remediũ ad dæmonem ſuperandum. 286.550.
Ieſus, & Maria non ſunt ſeparandi; ideò eorum nomina ſimul inuocanda. 259. 491.
Ieſu nomine dæmones expelluntur. 260. 495.
Ieſu nomine inuocato Apoſtoli dæmones eiecerunt. 260.496.
Ieſu nomine inuocato Sancti multa mirabilia operantur. 260.496.
Ieſus quandoq; dona faciliùs concedit nomine Mariæ, quàm ſuo proprio inuocato. 266.509.
Illicitum eſt vti præceptis probatiuis, vel lenitiuis ſine aliquo ſigno probabili. 148. 262.
Illicitũ eſt vti præceptis expulſiuis ſine aliquo ſigno euidenti. 147.262.
Illicitum eſt quærere à dæmone, an aliquo pacto, vel maleficio ſit ligatus. 159. 280.
Illicitum eſt petere à dæmone modum, quò maleficium deſtruatur. 160.282.
Illicitum eſt quærere à dæmone, vt dicat, quis ſit eorũ princeps in illo corpore. 161.283.
Illicitum eſt Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, vt dæmones inferiores inobedientes excruciet in inferno. 161.285.
Illicitum eſt præcipere ſpiritui principali in corpore obſeſſi, vt ſecum educat totam ſocietatem. 161.285.
Illicitum eſt præcepta formare contra dæmonem ſub pæna excommunicationis. 169.301.
Illicitum eſt Exorciſtæ fictionibus vti ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus. 178.322
Illicitum eſt, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi permittatur ei in alium ingredi. 189.343.
Imaginum Sanctorum gloria. 310.610.
Imaginum Sanctorum virtus contra dæmones. 310.611.
Impetrare ratione diuinæ bonitatis, & impetrare ex vi promiſſionis Dei quomodo differant. 241.456.
Impetrationem infallibilem ex vi diuinæ promiſſionis habet petitio bonorum ſpiritualium, vide verbo *Petitio*. 237. 444.
Imprecari malum mortuo quando ſit licitum, & quando non. 235.438.
Imprecari viatori damnationem æternã numquam licet. 235.439.
Imprecationes faciendæ hominibus perniciosis Reipublicæ quatuor modis intelligi poſſunt. 236.442.
In cunctis neceſſitatibus confugiendum eſt ad remedia à Deo, & ab Eccleſia tradita. 283.543.
In dubijs eligendum quod magis ratio dictat, & ſenſui repugnat. 256.487.
Infirmitates plures procedunt ex illuſionibus diabolicis. 47.93.
Ingluuies morbos efficit, & vitijs animã replet. 283.545.
Inquiſitores quid agere debeant, vt tollant maleficium taciturnitatis à dæmone ſtrigibus inductum. 343.677.
In re indifferenti ratio, & conſcientia ſunt boni conſiliarij. 257.488.
Inſtitutores Religionum arti exorciſticæ operam nauarunt. 27.57.
Inſtructio facienda cuſtodi beſtiarum pro earum liberatione. 338.767.
Inſtructio pro afflictis, & tribulatis ſubleuandis. 351.793.
Inſtructiones faciendæ Vexato, vide verbo *Modus inſtruendi*. 317.622.
Inſtruendi habitatores domus pro liberatione. 405.771.
Inſtruttione per diſponerſi ad vna perfetta confidenza in Dio per impetrare la ſanità corporale. 430.793.
Intentio, quam debet habere Exorciſta in ſuo miniſterio exercendo. 10.16.
Interrogare dæmones de numero in corpore

pore obſeſſi iniurioſũ eſt diuinæ omnipotentiæ. 151.268.
Interrogare dæmonẽ in corpore obſeſſi exiſtentem, vt dicat, per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus, eſt illicitum, & ipſi Exorciſtæ pernicioſum. 152.271.
Interrogare dæmonem, vt dicat, quinam ſint ſui inimici in cœlo, eſt ipſis Sanctis iniurioſum. 154.273.
Interrogare dæmonem, vt dicat, quibus verbis magis crucietur, manifeſtat Exorciſtam ignorantem. 155.275.
Interrogare dæmonem, vt dicat, qua die, & hora ſit egreſſurus, Diuinæ Maieſtati eſt iniurioſum. 156.276.
Interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus, eſt peccatum. 167.297.
Interrogare dæmonem ex leuitate, & curioſitate, pôteſt eſſe peccatum veniale ex mente aliquorum; ex mente Caſtro Palao eſt mortale. 168.300.
Interrogare dæmonem de nomine eſt ſuperfluum, & periculoſum. 149.265.
Interrogatio facta dæmoni de cauſis ingreſſus in corpus obſeſſi ſatiùs eſt relinquenda, quã practicanda. 151.269.
Interrogari debet obſeſſus de accidentibus tempore inſtructionis. 203.381.
Interrogationes faciendæ Vexato, & parentibus eius, vide verbo *Modus*.
Inueſtigatio facienda de vexatione domus. 405.771.
S. Ioannes Euangeliſta venenum bibit, & nihil ei nocuit. 114.207.
Iob fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 130.236.
Ioſaphati Regis victoria inſignis ob fiduciam in Deo collocatam. 126.229.
Ioſeph Patriarcha fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 130.236.
Ioſue mirabilia operatus eſt ob fiduciã in Deo collocatam. 132.239.
Irrationales creaturæ quomodo adiurari poſſint, vide verbo *Creatura*.
Irrationalia exorcizantur, vt moueantur ab alio. 400.765.
Iudæ Machabæi victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 126.229.
Iudith victoria inſignis ob fiduciam in Deo collocatam. 126.230.
Iure ordinario excluduntur à munere exorcizandi laici, & Clerici ſimplices. 4.5.
Iuſtos viatores à nobis orari poſſe, fides docet. 276.527.

L

Leones Danieli Prophetæ nõ nocuerunt, & quare: 114.206.
Litem inſtituere cum dæmonibus eſt ſuperſtitioſum. 169.302.
Litem inſtituere contra irrationalia eſt ſuperſtitioſum. 171.304.
Locus quinam magis ſit aptus ad exorcizandum. 203.380.
Locus vnus, ſi conferat ad maiorem deuotionem, tunc ab Exorciſta, & non à dæmone eſt eligendus. 203.379.

M

Magnificentiæ deſcriptio. 142.252.
Mala pœnæ licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum. vide verbo, *Petere*. 234.436.
Mala pœnæ nobis inflicta ſunt à Deo. 249.472.
Mala pœnæ, quæ ſunt tantùm ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente, ſed non iubente. 282.541.
Malefici quibus modis concinnent ſua maleficia. 52.103.
Malefici quid operentur per maleficium ſomniferum. 52.103.
Malefici, ac dæmones in maleficijs operandis ſæpiùs coercentur à Deo. 76.147.
Maleficia poſſunt deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione. 65.125.

 Ma-

Maleficia infantium, ac puerulorũ quomodo deſtruenda, 354 698.
Maleficiatus quãdo quis dicatur. 44.87.
Maleficij definitio. 28.59.
Maleficij cauſę ſunt quatuor,& quæ ſint. 28.59.
Maleficio affecti per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à maleficio liberare. 179.323.
Maleficiorum ſigna, vide verbo *Signa*.
Maleficium non poteſt fieri ſine libera hominis in maleficium conſentientis voluntate. 51.101.
Maleficium amatorium quid operetur in hominibus. 53.104.
Maleficium amatorium non poteſt cogere hominis voluntatem ad amandum. 53.105.
Maleficium hoſtile, quæ damna homini inferat in anima,& corpore. 54.106.
Maleficium quando dicatur temporale, & quando perpetuum. 67.127.
Maleficium matrimonij quomodo deſtruendum. 351.693.
Maleficiũ taciturnitatis quomodo tollendum. 343.677.
Maleficorum varia nomina. 51.102.
Maleficus non tenetur quærere à dæmone chirographum, quando eſt in poteſtate eius. 66.126.
Maleficus tenetur chirographum conſignare, ac lacerare, quando eſt in ſua poteſtate. 66.126.
Malum imprecari mortuo quando ſit licitum, & quando non. 235.438.
Maria interpretatur Domina. 265.506.
Maria dominatur dæmonibus. 265.506.
Maria eſt inuocãda ab obſeſſis,& ægrotis. 267.510.
Mariæ nomen inuocandum. 265.507.
S. Martinus Epiſcopus ob maximam fiduciam in Deum illæſus ſeruatus fuit à vulnere, quod ei quidam infligere tentauit. 113.204.
Materia propinqua, & remota miniſterij exorciſtatus quæ. 8.13.
Matrimonij virtus contra dæmones. 297.586.
Medici partes non ſunt, curare maleficia, vt maleficia ſunt. 62.121.
Medici ſæpiùs non poſſunt cognoſcere res naturales etiam naturaliter applicatas à dæmone,& maleficis. & quare. 63.123.
Medicinæ definitio adducitur. 61.119.
Medicinæ corporales illicitè ægrotis exhibentur ab Exorciſta. 172.321.
Medicis quid agendum, cùm ſuſpicantur, aliquem eſſe maleficio affectum. 64.124.
Medicorum ars quandoq; non poteſt auferre morbum maleficum, quamuis per cauſas naturales ſit inductus. 61.118.
Medicus iudicare debet de rebus naturalibus adhibitis in maleficijs, quando ſunt adhibitæ vt cauſæ phyſicæ. 59.115.
Medicus poteſt ſententiam ferre de maleficio negatiuè,& indirectè,& quando. 59.116.
Medicus non poteſt rectè iudicare de maleficijs, quando res naturales adhibentur, vt ſigna. 61.119.
Medicus per ſe quid conſiderare debeat. 62.120.
Medicus, vt ſuo ritè fungatur officio, qua ſcientia præditus eſſe debeat. 171.306.
Meditatio diuinæ Bonitatis fiduciam auget. 213.398.
Miraculum vt fiat quot conditiones requirantur. 97.178.
Miſeriæ, quibus inuoluimur, obijciuntur. 215.400.
Miſſionarij Apoſtolici debent vti Sacramento Baptiſmi ad obſeſſos infideles à dæmone liberandos. 291.566.
Modi, quibus cognoſcuntur mali à bonis ſpiritibus, & veræ à fictis animabus, ſeu

ſeu illuſionibus dæmoniacis. 39.81.
Modo eodem non ſemper cum omnibus Vexatis eſt procedendum. 202.379.
Modus interrogandi domeſticos obſeſſi. 314.618.
Modus interrogandi, & obſeruandi obſeſſum. 315.619.
Modus faciendi experimentum certum de obſeſſione, ſeu pręſentia diabolica in corpore vexati. 316.620.
Modus inſtruendi Vexatum erga Deum pro ſua liberatione pręparandum. 317.622.
Modus inſtruendi Vexatum erga Exorciſtam. 321.634.
Modus inſtruendi Vexatum aduerſus dæmonem. 322.638.
Modus inſtruendi Vexatum erga ſeipsũ. 323.639.
Modus probandi Vexatum erga Deum. 325.647.
Modus probandi Vexatum erga Exorciſtam. 327.649.
Modus probandi Vexatum aduerſus dæmonem. 328.651.
Modus probandi Vexatum erga ſeipsũ. 329.653.
Modus faciendi obiurgationes contra dęmonem. 333.659.
Modus repellendi impetus dęmonis. 339.668.
Modus repellendi viſiones imaginarias. 340.669.
Modus tollendi maleficium taciturnitatis in Maleficis cõſtituendis. 343.677.
Modus ſe pręſeruandi à dęmoniacis inſultibus. 347.685.
Modus deſtruendi maleficium in matrimonio factum. 351.693.
Modus probandi, an qui fuerat obſeſſus, verè à dęmone ſit liberatus. 383.746.
Modus cognoſcendi beſtias, quando ſint maleficio affectæ. 401.767.
Modus deſtruendi aues, vermes, locuſtas, & alia animalcula terræ fructus vaſtantia. 411.779.
Modus vtendi exorciſmis. 425.784.
Modus breuis expellendi dæmones, & maleficia diſſoluendi. 428.790.
Modus breuiſſimus dęmones eijciendi, ac deſtruendi maleficia. 429.791.
Moleſtiæ cauſatæ à dæmone per viſiones corporales. 36.74.
Moleſtiæ à dæmone cauſatæ per auditũ. 36.75.
Moleſtiæ à dæmone cauſatæ per odoratum. 36.76.
Moleſtiæ à dęmone cauſatæ per guſtum. 37.77
Moleſtiæ à dęmone cauſatæ per tactum. 38.79.
Monaci Caſſinenſes à fulmine pręſeruantur ob fiduciam in Deo collocatam. 122.223.
Monimentum vtiliſſimum pro Miſſionarijs Apoſtolicis. 242.458.
Monita tradẽda maleficiatis in vſu matrimonij. 351.693.
Morales cauſæ maleficiorum quænam ſint. 58.113.
Morbos maleficos cognoſcere, ac curare ſpectat ad Exorciſtam Theologum. 63.123.
Morbus maleficus à dęmone inductus per cauſas naturales naturaliter operantes poteſt quandoque curari à perito Medico, ſi dæmon nocere ceſſauerit. 60.117.
Mos amuleta deferendi nõ contemnendus. 307.605.
Moyſes mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 132.239.
Moyſes Abbas viſione Angelorum, & dæmonũ tentationem fugat. 268.513.
Moyſis ingens fiducia in Deũ. 128.231.
Moyſis victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 125.228.
Mulieres, & adoleſcentes ab incubis vexati difficillimè liberantur. & quare. 561.712.

Multi promiſſionem Dei ignorant, & tamen impetrant. & quare. 220.407.
Multi fidem habent ſpeculatiuam, ſed carent practica. 245.464.
Multi fidem habent habitualem; ſed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 245.464.
Multi fiduciam habent ſpeculatiuam, ſed carent practica. 245.464.
Multi ſpem habent habitualem; ſed carent ſpe actuali quoad exercitium. 245.464.
Mundani malè ſentiunt de diuina permiſſione. 70.133.

N

NEceſſitas exercendi artem exorciſticam manifeſtatur. 21.39.
Nomen Ieſu ſuffragatur in cunctis neceſſitatibus. 264.503.
Nomina varia maleficorum. 51.102.
Nomina, vt ſunt impoſita ad diſtinctionem perſonarum, non ſunt in Angelis, nec in dęmonibus. 149.264.
Nomina impoſita ratione officiorum ſunt in Angelis, & in dęmonibus. 149.265.
Nomina Ieſu & Mariæ ſunt innocanda. 164.291.
Nomina Dei valent contra dęmones. 302.598.
Nomini Ieſu dæmones inuiti honorem impendunt. 260.494.
Nominis Ieſu gloria extenditur ad Angelos, homines, & dęmones. 259.492.
Nominis Ieſu virtutem non poſſunt dæmones ſuſtinere. 261.495.
Nocuméta illara per maleficium in bonis fortunæ. 55.108.
Nocumenta varia illata per maleficium in vſu matrimonij mulieribus vterum gerentibus. 54.107.
Nullus inferior Papa poteſt prohibere miniſterium exorcizãdi quoad facultatem generalem à iure diuino acceptam. Imo nec ipſe Papa in toto. 18.32.

O

OBiectum fidei triplex. 93.169.
Obiectum fidei primarium quodnam ſit. 94.170.
Obiectum fiduciæ. 105.189.
Obiectum materiale adęquatum fidei eſt quodlibet ens reuelabile à Deo. 95.172.
Obiectum ſpei quodnam ſit. 105.189.
Obiurgatio deſcribitur. 194.355.
Obiurgatio aduerſus dæmones quomodo facienda ſit ab Exorciſta. 333.659.
Obiurgationes aptiſſimæ ad dæmonis ſuperbiam conculcandam. 333.660.
Obſeſſi communiter dicuntur poſſeſſi à dęmone, ſeu Energùmeni. 338.667.
Obſeſſi propriè quinam ſint, & quot nominibus vocentur. 339.667.
Obſeſſi per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à dęmoniaca vexatione liberare. 179.323.
Obſeſſionum cognoſcendarum ſigna, vide verbo *Signa*.
Obſeſſo, & ægroto neceſſaria eſt fides theologica, ac confidentia in Deum, vt ſanitatem à Deo infallibiliter accipiat. 241.455.
Obſeſſus interrogandus de accidentibus tempore inſtructionis. 203.381.
Obſeſſus debet eſſe benè diſpoſitus, vt exorciſmi virtute à dęmonis vexatione liberari queat. 205.384.
Obſeſſus figuratus per Ioannem in Patmos relegatum ærumnis affectum. 205.383.
Obſeſſus quid agere debeat, vt ſe diſponat ad liberationem. 341.670.
Obſeſſus perfectè diſpoſitus quid agere debeat, vt à dęmonis obſeſſione liberetur. 342.673.
Obſeſſus inſtruendus ad tentationes repellendas. 379.739.
Obſeſſus peccator in malo inueteratus diffi-

difficillimè à dęmone liberatur. 360. 710.
Obſeſſus cur ad Exorciſtas accedat. 364. 719.
Odo antiſtes Regis Angliç frater dęceptus à dęmone. 128.232.
Olei benedicti virtus contra dęmones. 312.615.
Orans faciliùs poteſt ſeipſum, quàm aliũ reddere idoneum ad impetrandum. 249. 470.
Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis diuinæ, vt infallibiliter valeant impetrare. 220.407.
Orare pro fratribus eſt ſecundùm volũtatem Dei. 248.469.
Orare poſſumus Sanctos, vt nobis aliquod pręſtent beneficium etiam cooperando. 275.525.
Oratio, vt petitio eſt, ex ſe eſt apta ad impetrandum. 221.408.
Oratio, vt infallibiliter conſequatur effectum, requirit promiſſionẽ. 221.409.
Oratio ex vi promiſſionis non impetrat, niſi conditione adimpleta. 222.410.
Oratio, vt infallibiliter impetret, debet eſſe de re bona, & honeſta. 223.412.
Oratio habet impetrationem infallibilem, quando quis debitis conditionibus munitus orat pro ſeipſo. 247.467.
Oratio pro alio habet ſuum effectum, niſi ille ſit incapax ad recipiendum. 248. 470.
Oratio Iudith eſt exemplar, quod ſequi debẽt qui aliquid à Deo infallibiliter conſequi deſiderant. 252.477.
Oratio Iudit habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitas. 254.480.
Oratio ad Sanctos eſt actus bonus, & vtilis. 274.523.
Oratio qua ratione dirigatur ad Deum, & qua ad Sanctos. 275.524.
Oratio breuis contra dęmones, ac maleficia. 304.601.
Oratio deprecatiua ad Deum pro impetrando diuino auxilio. 346.684.
Oratio breuis contra infeſtationes dęmoniacas. 395.757.
Oratio deprecatiua ad Deum pro beſtijs à maleficijs liberandis. 403.769.
Oratio ab infirmis, & tribulatis recitanda ad impetrandum diuinum auxiliũ. 440. 814.
Oratio pro infirmis. 443.817.
Oratio ad acquirendam patientiam. 444. 818.
Oratio ad augendam patientiã. 445.818.
Oratio pro ipſo orante habet ſuum effectum, niſi ipſe ſit incapax ad recipiendum. 248.470.
Oratione da recitare, ò portar ſeco per impetrar da Dio la liberatione, e præſeruatione da meleficij, dalla febre, & altri mali. 304.602.
Oratione à Giesù Chriſto per eſſer liberato dalla tirannia del demonio, e de ſuoi maleficij. 330.656.
Oratione à Giesù Chriſto per ottener la liberatione dal maleficio fatto nell' vſo del matrimonio. 352.694.
Oratione à Giesù Chriſto per impetrar la liberatione da maleficij fatti à fanciulli. 354.699.
Oratione da recitarſi dalli obſeſſi di lõgo tempo per ottenere da Giesù Chriſto la ſua protettione. 369.726.
Oratione da recitarſi dalle perſone ſpirituali impoſſeſſate dal demonio. 372.730.
Oratione da recitarſi dalli padroni, ò cuſtodi delli animali per liberarli da maleficij. 402.768.
Oratione da recitarſi dalli habitatori delle caſe moleſtate per liberarle da quelle moleſtie. 407.774.
Oratione per rendere à Dio gratie dell' infermità mandataci per vtilità dell' anima noſtra. 435.801.
Oratione per impetrar da Dio il perdo-
 no

no de peccati. 435.802.
Oratione per far profitto nella via della perfettione. 436.803.
Oratione per offerir ſe ſteſſo à patire ſecondo il diuin volere. 436.804.
Oratione per ſtabilire la cõformità della noſtra volontà con la diuina. 437.805.
Oratione per impetrar da Dio la cõformità della noſtra volontà con la diuina. 437.806.
Oratione, che abbraccia vna perfetta raſſegnatione di ſe ſteſſo nella diuina volontà. 438.807.
Oratione per impetrar da Dio la ſanità di mente, e di corpo. 442.816.
Oratione per diffender ſe ſteſſo da ſuoi nemici, e perſecutori. 448.822.
Orationes Eccleſiæ præcipuè de quibus ſint. 237.443.
Orationes recitandæ à Vexato, vt vexationem reprimat. 350.692.
Orationes breues recitandæ à Vexatis à dęmonibus incubis. 367.723.
Orationes Deo offerendæ, vt confirmet quod operatus eſt in liberatione. 385.747.
Orationes deprecatiuæ ad obtinendum à Deo expulſionem dęmonum à domibus moleſtatis. 409.777.
Orationes deprecatiuæ contra aues, vermes, mures, locuſtas, & alia animalcula arbores, vel fructus deuaſtantia. 412.780.
Orationes ad impetrandam à Deo ſanitatem. 441.815.
Orationes recitãdæ ab ægroto ad acquirendam patientiam, dum durat infirmitas, vel tribulatio. 444.818.
Orationes ad repentinam mortem auertendam. 446.819.
Orationes ad tuendum ſe ab inimicis. 449.823.
Orationi breui per vincere le tentationi del demonio. 393.755.
Ordines plures ſunt in Eccleſia. 3.4.
Ordo exorciſtatus definitur. 4.4.
Ordo exorciſtatus eſt vnus ex minoribus. 4.6.
Ordo exorciſtatus figuratus fuit in lege veteri. 4.6.
Ordo exorciſtatus inſtitutus fuit in lege noua. 5.7.
Ordo exorciſtatus quando ſit inſtitutus. 5.7.
Ordo Exorciſtatus eſt Sacramentũ. 6.9.
Ordo exorciſtatus producit ſuum effectum ex opere operato, ſi adſint debita requiſita. 6.9.
Ordo exorcizandi. 425.784.
Ordo ſeruandus ab Exorciſta in liberandis domibus à vexationibus. 406.773.
Ordo genericè ſumptus quid ſit. 3.4.

P

Panis benedicti virtus contra dæmones. 312.614.
Parochi tenentur ex charitate, & iuſtitia per ſe, vel per alios exercere munus exorciſticum, cùm neceſſitas exigit. 22.42.
Parochi nõ poſſunt prohiberi ab Epiſcopis, quin munus exorciſticum exerceant. 22.41.
Parochi nõ excuſãtur à miniſterio exorciſtico exercendo, quamuis graue ſit onus. 24.46.
Parochi nõ poſſunt prohibere, quin ſui ſubditi ad quoſcũque accedant Exorciſtas, vt liberentur à dæmonis vexatione. 24.47.
Patientia, ac perſeuerantia quàm ſint neceſſariæ Exorciſtæ. 144.254.
Patientia facit hilariter ſuſtinere perſecutiones. 144.254.
Patientiæ definitio. 142.252.
Patientiæ, ac perſeuerãtię innititur fiducia. 143.253.
Paulus Apoſtolus percuſſus à vipera illæſus permanſit. & quare. 113.206.

Paulus Anachoretas ob fiduciā in Deo collocatam diù refectus fuit à Coruo pane corporali. 118.215.
Peccatores obſeſſi in malo inueterati difficillimè à dæmone liberantur. & quare. 360.710.
Peccatores puniuntur à Deo quandoq; per maleficia. 75.143.
Peccatum eſt interrogare dæmonem de vanis,& inutilibus. & quale. 167.297.
Permiſſionem maleficiorum, vide verbo *Deus*.
Perſeuerantiæ deſcriptio. 142.252.
Perſeuerantia facit palmam obtinere. 144.254.
Perſeuerantia in oratione eſt conditio neceſſaria ad impetrationem infallibilem requiſita. 243.459.
Perſeuerantia, & fiducia ſunt ſibi inuicē coadiutrices. 245.463.
Perſeuerantia longa in oratione non minuit fiduciam, ſed auget. 247.466.
Perſonæ ſpirituales obſeſſæ difficillimè liberantur. & quare. 362.715.
Petere propter ſe eſt petere tāquam bonum propter ſe amabile,ideſt propter finem. 229.424.
Petere propter aliud eſt petere vt medium. 229.424.
Petere abſolutè bona temporalia conuenientia naturæ non eſt temeritas. 231.429.
Petere à Deo ſingulare auxilium in omnibus rebus noſtris non eſt tentare Deum, quamuis ad impetrationem miraculum requiratur. 234.435.
Petere mala pænæ ſibi, vel alteri non eſt intrinſecè malum. 234.436.
Petere ſibi mala pænæ, quamuis ſit licitum,non eſt tamen hic modus conſulendus. 235.437.
Petere orando aliquod malum proximo ob maius bonum, licitum eſt, & catholicum. 236.440.
Petere à Deo, vt mittat mala, & damna temporalia,& mortem ipſam homini pernicioſo Reipublicæ, aut publico hoſti Eccleſiæ,eſt licitum. 236.441.
Petere à Deo aliquam rem malam eſt peccatum mortale. 240.452.
Petere bona temporalia, vt vltimum finem,eſt peccatum mortale. 241.453.
Peti non poteſt aliquid, vt finis vltimus, niſi propter ſe. 229.424.
Peti poteſt tam propter ſe, quàm propter aliud id, quod petitur vt medium. 229.424.
Peti poteſt & abſolutè, & ſub conditione aliqua bonū tam propter ſe, quàm propter aliud. 230.425.
Peti poſſunt licitè mala pænæ propter finem ſimpliciter bonum. 234.436.
Petitio bonorum ſpiritualium habet infallibilem impetrationem ex vi diuinæ promiſſionis. 237.444.
Petitio bonorum temporalium, ſi vtilia ſint ad ſalutem, habet infallibilem promiſſionem. 237.445.
Petitio rei indifferentis non relatæ ad honeſtatem non habet infallibilem impetrationem. 240.450.
Petitio,vt impetret infallibiliter, debet eſſe ex fide theologica, ac fiducia inhæſitante. 241.454.
Petitio, vt infallibiliter obtineat, fieri debet non tantùm ratione bonitatis; ſed etiam ratione diuinæ promiſſionis. 242.457.
Petitio,ſi vtilis ſit ad ſalutem: vel aliquo modo habeat rationem ad ſalutem, numquam deſiſtendum eſt ab ea. 246.465.
Petitiones dominicales exponuntur. 223.414.
Plures fiducia carent: quia meditantur Deum vt abſentem,nō vt præſentem. 216.401.
Plùres ſunt in orbe, qui de Deo diffidunt. 214.399.
Plurimum valet ad faciendam diuinam volun-

voluntatem, dicere cum Paulo: *Domine quid me vis facere?* 258.489.
Pœnitentia Deus eſt placandus ab obſeſſis, ac cæteris Vexatis peccatoribus. 278. 552.
Pœnitentia complecti debet internum dolorem peccatorum, & externam membrorum punitionem. 278.533.
Pœnitentia quidam Sacerdos obſeſſus ſeipſum à dæmoniaca vexatione liberauit. 279.534.
Poſſideri à dæmone quid ſit. 348.686.
Poteſtas eccleſiaſtica Exorciſtæ eſt neceſſaria ad debitam officij exercitationem. 2. 3.
Poteſtas eccleſiaſtica duplex eſt. 3. 3.
Poteſtas eijciendi dæmones non dependet à loco. 158.279.
Poteſtas delegata alia limitata, alia media. 25. 50.
Poteſtas dæmonis quando, & quomodo fuerit ligata, vide verbo *Dæmon*.
Poteſtas exorcizandi ab Epiſcopis multis fuit practicata. 36. 38.
Poteſtas Exorciſtæ non ſe extendit ad dæmones alligandos in deſerto. 164. 292.
Poteſtas in dæmones exerceri debet ab ijs, qui ſunt in ordine exorciſtatus. 4. 3.
Poteſtas iuriſdictionis ad dæmones expellendos nõ eſt neceſſaria iure communi. 18. 31.
Poteſtas iuriſdictionis eſt neceſſaria iure particulari aliquorum Epiſcoporum. & quomodo. 18. 31.
Poteſtas ordinaria fluit à Papa in Prælatos, & Plebanos. 36. 37.
Poteſtatem non habet Exorciſta dæmones mittendi in infernum. 165.294.
Poteſtatis eccleſiaſticæ quatuor cauſæ explicantur. 3. 3.
Præcepta debent fieri in nomine Ieſu. 9. 15.
Præcepta inſtructiua ad quid deſeruiant. 336. 665.
Præcepta expulſiua quãdo ſint facienda. 338. 666.
Præcepta quomodo ſint formanda. 383. 745.
Præceptis probatiuis, lenitiuis, & expulſiuis, quando ſit licitum, vti. 147.262.
Præceptum dæmoni faciendum deſcribitur. 194.356.
Præceptum quid ſit, & quotuplex. 335. 663.
Præceptũ cõmune deſcribitur. 335. 662.
Præceptum probatiuum explicatur. 336. 663.
Præceptũ lenitiuũ declaratur. 336.664.
Præceptũ quando ſit faciendũ. 336.664.
Præceptum inſtructiuum quodnam ſit. 336. 665.
Præceptum expulſiuum deſcribitur. 338. 666.
Præceptum lenitiuum contra dęmonem poſſidentem. 349.688.
Præcipere dæmoni, vt in exitu iuret ſe exiturum, nec amplius reuerſurum, eſt ſuperfluum. 188.342.
Probationes ab Exorciſta faciendæ de Vexato, vide verbo *Modus faciendi, & cæt.*
Promiſſio Dei de liberandis Energumenis duas cõditiones requirit. 359.708.
Promiſſio Dei non eſt abſoluta; ſed conditionata. 222.410.
Promiſſionẽ Dei oportet cognoſcere, & ex fide illius petere, vt oratio habeat cõditionem requiſitam ad infallibiliter impetrandum. 220. 407.
Promiſſiones Dei quæ. 219.405.
Prouidentia Dei deſcribitur. 207.388.
Prouidentiæ diuinæ contemplatio perfectam generat fiduciam. 207.388.
Prudentia neceſſaria eſt Exorciſtæ ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 147.261.
Prudentiæ deſcriptio. 147.261.
Prudentiæ effectus. 147.261.

Quæ-

Q

Qværere à dęmone, vt dicat, an perſona, quam poſſidet, verè ſit energumena, ridiculũ eſt. 161.284.
Qui à Deo petit aliquid confidenter, facit Deum eſſe Deum. 212.396.
Quicquid abducit à Deo non eſt ſecundùm Dei voluntatem. 255.483.
Qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit ſtultus eſt. 210.392.
Quid agendum ab Exorciſta pro remouẽda cauſa ingreſſus dæmonis ex corpore obſeſſi. 152.270.
Qui diuinam contemplatur bonitatem, ſuam debet arguere malitiã. 217.403.
Qui diuinæ voluntati ſe conformare deſiderat, ille cęteris certiùs illam explorat. 258.490.
Qui orat Deum fiducialiter, Deum honorat. 213.397.
Quomodo charitas proximo ſit exhibẽda. 140.249.
Quomodo creaturæ inſenſibiles intelligant præcipientis verba. 132.238.

R

Ratio cur aliqui obſeſſi exorcizati non liberentur. 11.17.
Ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum eſt gloria Dei. 75.146.
Ratio, & conſcientia in re indifferenti ſunt boni conſiliarij. 257.488.
Rationes diuinæ permiſſionis epiloganтur. 74.144.
Regulares qua poteſtate exorcizẽt. 25.52
Regulares poſſunt arreptitios exorcizare abſque licentia Epiſcopi. 25.52.
Regulares qua ratione poſſint exorcizare. 26.53.
Regulares nõ incidunt in pęnas ab Epiſcopis latas contra exorcizãtes. 26.54.
Regulares præcipuè mendicantes tenẽtur ex charitate artem exorciſticam exercere. 26.56.
Regulæ, quibus diuina voluntas explorari poteſt. 254.482.
Religionum Inſtitutores arti exorciſticæ operam nauarunt. 27.57.
Reliquiarum Sanctorum virtus contra dæmones. 309.608.
Reliquijs ſacris vti poſſunt obſeſſi, ac maleficiati. 309.609.
Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramentalia. 289.560.
Remedia particularia pro obſeſſis peccatoribus liberandis vide verbo *Documenta*. 366.722.
Remedia pro obſeſſis duræ ceruicis. 374.732.
Remedia præſeruatiua in ordine ad Deũ ad tentationes dæmonis repellendas. 391.751.
Remedia præſeruatiua in ordine ad dæmones, & eorum tentationes repellendas. 393.755.
Remedia pro afflictis, & tribulatis. 430.792.
Remedia ſpiritualia Deus inſtituit iuuãdis hominibus. 289.559.
Remedia ſpiritualia alia generalia, alia particularia. 289.559.
Remedium particulare contra dæmones eſt gladius verbi Dei, ſcilicet exorciſmus. 314.617.
Remedium potiſſimum ad tollendum maleficium taciturnitatis. 343.680.
Rendimento di gratie da farſi à Dio dalla perſona liberata. 385.747.
Rendimento di gratie per l'infermità riceuute dalla mano di Dio. 801.
Repetitio cauſæ, ob quam plures obſeſſi difficillimè à dæmone liberantur. 364.718.
Repugnantia præceptis eccleſiaſticis à dæmone facta quomodo ſit auferenda. 365.720.
Res naturales adhibitæ in maleficijs, vt naturaliter operantes, non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem cauſæ. 57.112.

Re-

Reſiſtentia dæmonum facta præceptis eccleſiaſticis vnde procedat. 358.705.
Reſponſorium S. Bonauēturæ ad D. Antonium à Padua. 381.742.

S

SAcramentalium dignitas, vſus, & efficacia. 299.591.
Sacramētorum virtus magna eſt ad mala expellenda, & bona conſequenda. 290. 561.
Sanchez conditiones quatuor ponit, quibus ſeruatis, ait, licere Exorciſtæ conniuere dęmoni offerenti egreſsũ, ſi ei permittatur in aliũ ingredi. 189.343.
Sancti plures fuerunt à Deo cibo corporali refecti ob ſuam confidentiam in eo poſitam. 117.214.
Sancti rectè, ac licitè à nobis adiutari poſſunt. 192.351.
Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines. 272 520.
Sancti dicuntur habere gladios ad nos tuendum contra inimicos. 272.520.
Sancti tenent phialas, vt nobis benefaciant. 273.521.
Sancti ab Exorciſtis, & Ægrotis ſunt inuocandi. 274.522.
Sancti cur ſint rogādi vide verbo *Deus*. 275. 526.
Sanctos homines à nobis orari poſſe, fides docet. 273.521.
Sanitas collata S. Agathæ à D. Petro Apoſtolo. 272.520.
Sanitas, vt animæ ſit ſalutaris, quid agēdum ęgrotis. 250.473.
Sanitatis, & ægritudinis naturalis cauſæ quænam ſint.
Saulis vexatio vnde. 160.281.
Scientia requiſita in perfecto Medico recenſetur. 171.306.
Sententiarum diuinæ ſcripturæ veritas eſt infallibilis. 138.244.
Signa, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt diuina voluntas. 254.480.
Signa maleficiorum, & obſeſſionũ quænam ſint. 79.154.
Signa certa, & euidentia quæ. & quænā probabilia. 79.154.
Signa deſumpta ex intellectus, & voluntatis operationibus. 79.155.
Signa deſumpta ex Æſtimatiua, imaginatiua, phantaſia, & memoria. 81.156
Signa deſumpta ex paſſionibus concupiſcibilis. 82.157.
Signa deſumpta ex paſſionibus iraſcibilis. 84.158.
Signa deſumpta ex ſenſibus exterioribus. 85.159.
Signa deſumpta ex potētijs vegetatiuis. 87. 160.
Signa deſumpta ex corpore ægroti, inchoante morbo. 89.161.
Signa, quibus cognoſcuntur paruuli, & infantes maleficio affecti. 90.162.
Signa deſumpta ex corpore ægroti, augente morbo. 91.163.
Signa deſumpta ex corpore ægroti, perſeuerante morbo. 91.164.
Signa maleficiorum, ſeu inſtrumenta maleficiorum ſunt ſigna falſa, & deceptoria, Cur dæmon eis vtatur. 58. 114.
Signum euidens, ac probabile deſcribitur. 147.262.
Simile perpolitum, vt vexatus ſe eripiat à vexatione. 349.690.
Spei definitio quæ. 105.189.
Spei obiectum deſcribitur. 105.189.
Spes, ſeu fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtę, vt tutò, & efficaciter dęmones expellat. 105.189.
Spes mũdo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit. 128.232.
Spiritus incubi, ac ſuccubi quinam ſint. 361.712.
Stolæ vſus non eſt neceſſarius Exorciſtæ ad dæmones expellendos. 16.28.
Stolæ vſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu Exorciſmorum, qui
ante

ante baptiſmum prę̨mittuntur. 17.29.
Stultus eſt qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit. 210.392.
Suggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon obſeſſum inuadere ſolet in tempore liberationis. 377.738.
Superfluum eſt imperare dæmoni, vt in exitu det ſignum. 376.736.
Superſtitio cauenda in tollendo maleficio taciturnitatis. 343.679.
Superſtitioſum eſt inſtituere litem cum irrationabilibus. 171.304.
Sylua parua diuinarum ſcripturarũ pro fiducia erga Deũ acquirenda. 134.242

T

TEntationes, quibus dæmon inuadere ſolet Energumenum in tempore liberationis. 377.738.
Tentationes communiores, quibus dæmon quærit iterum in corpus liberati ingredi. 387.748.
Tobias exaltatus fuit à Deo ob fiduciã in ipſo collocatam. 132.238.
Tranquillitatem maximam ſentiunt qui confidunt in Domino. 129.233.
Tres diſtinctiones fidei. 100.181.
Tria conſiderántur in eo, qui facturus eſt miraculum. & quæ ſint. 97.178.
Tuetur Deus confidentes in ſe etiam in periculis iacturæ bonorum temporalium. 113.205.

V

VErba aliqua ſacra contra dæmones vim habentia. 303.599.
Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis. 381.743.
Veritas ſententiarum diuinæ ſcripturæ eſt infallibilis. 138.244.
Vexati ab incubis difficillimè liberãtur. & quare. 361.712.
Vexati ab incubis ſunt in triplici differentia. 361.712.
Vexati ab infantia, ſed adulti, difficillimè liberantur. & quare. 361.713.
Vexati ſpirituales difficillimè liberantur. & quare. 362.715.
Vexati duræ ceruicis difficillimè liberãtur. & quare. 381.743.
Vexatio Saulis vndè. 160.281.
Vexatus quid obſeruare debeat erga Exorciſtam. 321.634.
Vexatus quomodo reprimere, & auferre debeat vexationes ſibi inflictas à dæmone poſſidente. 348.687.
Vexatus in quibus ſit inſtruendus. 348. 687.
Viatores iuſtos poſſe à nobis orari, fides docet. 276.527.
Victoriæ à Dauid reportatæ ob fiduciam in Deo collocatam. 124.227.
Victoriæ plurimorum ob fiduciam ab eis in Deo collocatam. 125.228.
Virtus deſcribitur. 91.165.
Virtutes theologicæ, ac morales qua ratione ſint Exorciſt. neceſſariæ. 92.165.
Viſio D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nominis Ieſu. 260.495.
Viſiones imaginariæ quomodo à dę̨mone cauſentur. 35.72.
Viſiones in ſomnis quomodo à dę̨mone formentur. 35.73.
Viſiones corporales quomodo à dæmone cauſentur. 36.74.
Viſiones horrendæ, ac rerum terribilium sũt prę̨ludia futuræ obſeſſionis. 35.73.
Voluntas Dei manifeſtatur per legem Dei, & Eccleſiæ. 255.484.
Voluntati diuinæ qui conformari deſiderat, ille cæteris eam certiùs explorat. 258.490.
Voluntatis diuinæ interpretes ſunt Magiſtratus tam politicus, quàm ſacer, Confeſſarij, Curiones, Maiores, & Prę̨ſides. 256.486.
Vtile eſt ad ſalutem quod actu eſt cauſa alicuius boni, & non eſt occaſio alicuius peccati, nec impedit maius bonum. 238.446.

INDEX

INDEX CONCIONVM

Per totum annum occurrentium.

Tàm de Dominicis diebus, quàm de D. N. Ieſu Chriſti ſolemnitatibus, ac de Sanctorum communi; oſtendens accuratè, quod ſingulis diebus ex Manuali Exorciſtarum, ac Parochorum Parochi, ac Verbi Dei Præcones Populo fideli audiendum proponant.

PROPRIVM DE TEMPORE.

Dominica 1. Aduentus. *Cęlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non tranſibunt. Lucæ 21. verſ. 33.*

De veritate, ac fidelitate Dei in ſeruandis ſuis promiſſis. Vide pag. 219. nu. 405. & ſequentibus.

Dominica 2. Aduentus. *Cum audiſſet Ioannes in vinculis opera Chriſti. Matthæi 11. verſ. 2.*

De patiētia, & fortitudine in tribulationibus perferendis. pag. 142. num. 252. & ſequent. & nu. 793. & 820.

Vel de operibus Chriſti. pag. 318. num. 627.

Dominica 3. Aduentus. *Et confeſſus eſt, & non negauit; & confeſſus eſt, quia non ſum ego Chriſtus. Ioan. 1. verſ. 20.*

De vana exiſtimatione fugienda in miniſterijs ſuis obeundis. pag. 140. num. 249.

Dirigite viam Domini, ſicut dixit Iſaias. verſ. 23.

De neceſſaria præparatione ex parte noſtra ad Chriſti gratiam, & beneficia recipienda pag. 217. nu. 403. pag. 206. nu. 385. & pag. 317. nu. 627.

Medius veſtrum ſtetit, quem vos neſcitis. verſ. 26. De pręſentia Dei. pag. 216. num. 401.

Dominica 4. Aduentus. *Vox clamantis in deſerto: Parate viam Domini, rectas facite ſemitas eius. Lucæ 3. verſ. 4.*

De vijs Iuſtorum rectis, per quas ambulandum eſt. pag. 254. nu. 482. & ſequent.

Dominica infra octauam Natiuit. Domini. *Erant Ioſeph, & Maria Mater Ieſu mirantes ſuper his, quæ dicebantur de illo. Lucæ 2. verſ. 33.*

De meditatione operum Chriſti. pag. 30. nu. 65.

Hæc Vidua, & cæt. non diſcedebat de templo, ieiunijs, & obſecrationibus ſeruiens die, ac nocte. verſ. 37.

De ieiunio cum oratione coniungendo. pag 207. nu. 387. & ſeq.

Dominica 1. poſt Epiphaniam. *Remanſit puer Ieſus in Hieruſalem. Lucæ 2. verſ. 43.*

De

De Parentum officio circa curam liberorum. pag.8.num.13. & 14.
Dominica 2. poſt Epiphaniam. *Dicit Mater Ieſu ad eum. Vinum non habent. Ioan.2. verſ.4.* quomodo pro alijs orandum. pag.247.nu. 468.
Implete hydrias aqua. Et impleuerunt vſq; ad ſummum. verſ. 7. Voluit Christus vt & ipſi apponerent aquam.
De neceſſaria cooperatione noſtra ad Dei beneficia, & auxilia obtinenda pag. 121. nu.220. pag. 205. nu. 384 pag. 250. num. 473.
Dominica 3. poſt Epiphaniam. *Sed vade oſtende te Sacerdoti. Matthæi 8. verſ.4.*
De debito honore, ac reuerentia ordini Sacerdotali exhibenda. pag. 14. nu. 25.
Audiens autem Ieſus miratus eſt; & ſequentibus ſe dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Iſrael. verſ. 10.
De magnitudine fidei, ac cõfidentiæ in Deum. pag. 95. num. 175. & ſeqq. & pag. 105. nu. 189.
Dominica 4. poſt Epiph. *Motus magnus factus eſt in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus Matthæi. cap. 8. verſ. 24.*
De tribulationibus Iuſtorum ad patientiæ virtutem exercendam. pag. 142. num.252. & ſequent. & num. 792. & ſequent.
Et ſuſcitauerunt eum dicentes: Domine ſalua nos; perimus. verſ. 25.
De inuocando per orationẽ Chriſto in omni neceſſitate. pag.259. num. 491. & ſequent.
Quid timidi eſtis modicæ fidei? verſ. 26.
De fiducia in Deum numquam deponenda. pag. 105. num. 189. & pag. 246. nu. 465.
Tunc ſurgens, imperauit ventis, & mari.
De potentia magna confidentium in Deum. pag. 131. num. 237. & ſequent.
Et facta eſt tranquillitas magna.
De Dei clementia, qui poſt procellas ſerenitatem affert. p. 129. nu. 233.
Dominica 5. poſt Epiph. *Cum autem dormirent homines, venit inimicus eius. Matthæi 13. verſ. 25.*
De negligentia Chriſtianorum in meditando Dei bonitatem: & arguendo ſuam improbitatẽ. pag. 211. nu. 394 & pag. 217. nu. 403.
Venit inimicus eius, & ſuperſeminauit zizania.
De arte diaboli in tẽtando. pag.35. nu. 72. & ſeqq. & pag. 377. num. 738. pag. 388. nu. 749.
Inimicus homo hoc fecit. verſ. 28.
De reſiſtentia noſtra facienda diabolicis tentationibus. pag. 379. nu. 739. & pag 391. nu.751.
Dominica 6. poſt Epiph. *Simile eſt regnum celorum grano ſinapis. Matthæi 13. verſ. 31.*
De fidei virtute, excellentia, & effectibus. pag. 92. nu. 166. & pag. 100. nu. 181. & ſequent.
Dominica Septuageſimæ. *Exijt primo mane conducere operarios in vineam ſuam. Matthæi 20. verſ. 1.*
De Prouidẽtia, & benignitate Dei in procuranda hominum ſalute. pag. 207. num.388. & ſequent. & pag. 211. num. 394.
Dominica Sexageſimæ. *Venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes ſalui fiant. Lucæ 8. ver.12.*

De

De varijs diaboli tentationibus. pag. 35. num. 72. pag. 54. nu. 106. & pag. 377. nu. 738.
De diffidentia pag. 108. num. 196. & ſequent. vnde proueniat. pag. 106. num. 191.
Dominica Quinquageſimæ. *Cæcus multò magis clamabat: Fili Dauid, miſerere mei. Lucæ 18. verſ. 39.*
De oratione efficaci, ac perſeueranti. pag. 207. num. 387. & pag. 243. nu. 459. & ſeqq.
Ieſus autem interrogauit illum dicens: quid tibi vis faciam. verſ. 41.
De neceſſaria cooperatione liberi arbitrij ex parte ægroti adulti. pag. 121. num. 220.
Dominica 1. Quadrageſimæ. *Ductus eſt Ieſus à ſpiritu in deſertum, vt tentaretur à diabolo. Matthæi 4.*
De varijs tentationibus, ac moleſtijs, quas dæmon ſolet hominibus inferre. pag. 35. n. 72. & ſeqq.
Cum ieiunaſſet quadraginta diebus, &c. verſ. 2.
De ieiunij vtilitate. pag. 276. n. 527.
Non in ſolo pane viuit homo; ſed de omni verbo, quod procedit de ore Dei. v. 4.
De perpetua, & infallibili Dei prouidentia circa ſuorum amicorũ neceſſitates. pag. 207. num. 388. & ſeqq.
Angelis ſuis Deus mandauit de te, & in manibus tollent te, &c. verſ. 6.
De cuſtodia angelica. pag. 268. num. 512.
Vade Sathana, ſcriptum eſt enim: Dominum Deum tuum adorabis, &c. ver. 10.
De generali victoria omnium tentationum. pag. 391. num. 751. & pag. 393. nu. 755.
Dominica 2. Quadrag. *Ecce apparuerunt illis Moyſes, & Elias cum illo loquentes. Matthæi 17. verſ. 3.*
De modo cognoſcendi veras animas ab illuſionibus diabolicis. pag. 39. nu. 81.
Dominica 3. Quadrag. *Erat Ieſus eijciens dæmonium. Lucæ 11.*
De poteſtate dæmonis ſuper corpora humana. pag. 29. num. 63. De antiquitate artis exorciſticæ pag. 4. nu. 6. Quomodo poteſtas dæmonis fuerit ligata per paſſionem Chriſti. pag. 30. num. 65. & ſequent.
Dominica 4. Quadrag. *Cum ſubleuaſſet oculos Ieſus, & vidiſſet, quia multitudo maxima veniſſet ad eum, dicit ad Philippum: Vnde ememus panes, vt manducent hi? Ioan. 6. verſ. 5.*
De prouidentia Dei erga illos, qui in eo ſuam cõſtituunt fiduciam. pag. 117. nu. 213. & ſeqq. & pag. 207. nu. 388. & ſeqq. & num. 402.
Ducentorum denariorum panes non ſufficiunt, vt vnuſquiſq; modicum quid accipiat. verſ. 7.
Contra diffidentiam humanã circa Dei auxilium. pag. 215. n. 400.
Dominica Paſſionis. *Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi. Ioan. 8. verſ. 46.*
De modo captiuandi intellectum veritati Dei. pag. 138. num. 244. De veritate, ac fidelitate Dei in promiſſis ſeruandis. pag. 219. num. 405.
Nonne benè dicimus, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? verſ. 49.
De cõtumelijs patienter ferendis. pag. 142. num. 22.
Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit de templo. verſ. 59.

De

De non vlciſcendo proprias iniurias. pag. 447. nu. 820.

Dominica Palmarum. *Accepit Ieſus panem, & cæt. & ait: Accipite, & comedite, hoc eſt corpus meum. Matth. 26.*

De Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramẽto: quomodo defendat à dæmonibus. pag. 294. nu. 576.

Super Epiſtolam Philipp. 2. *Chriſtus humiliauit ſemetipſum, factus obediens, & cæt.*

De efficacia Sanctiſs. Nominis Ieſu. pag. 259. num. 492. & ſeq.

Dominica Reſurrectionis. *Ieſum quæritis Crucifixum: ſurrexit, non eſt hic. Marci 16.*

De victoria Chriſti contra diabolum: ſuper illa verba: *Nunc princeps huius mundi, & cæt.* pag. 30. nu. 65. & 66.

Feria 2. Paſchæ. *O ſtulti, & tardi corde ad credendum. Lucæ 24. verſ. 25.*

De fide vigoroſa, ac perſeueranti pag. 100. nu. 181. & ſeqq. & pag. 247. n. 466.

Feria 3. Paſchæ. *Stetit Ieſus in medio Diſcipulorum ſuorum, & dixit eis: Pax vobis. Lucæ 24. verſ. 36.*

De pace, quæ conſiſtit in dilectione Dei, & proximi. p. 139. n 245.

Conturbati verò, & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre. verſ. 37.

De varijs dæmonum apparitionibus. pag. 35 nu 72. & pag. 39. n. 81.

Dominica in Albis. *Cum factus eſſet ſero die illa. Ioan. 20. verſ. 19.*

De ſpe, ac fiducia in Deum nõ deponenda. pag. 245. n 463.

Stetit Ieſus in medio eorum.

De præſentia Dei. pag. 216. n 401.

Quorũ remiſeritis peccata, remittũtur eis, & quorũ retinueritis, retẽta ſunt. v. 23.

De Sacramentalis peccatorũ confeſſionis neceſſitate, ac vtilitate ad ſe tuendum à dæmonibus. pag. 292. nu. 570. & ſeqq.

Quia vidiſti me Thoma, credidiſti: Beati, qui non viderunt, & crediderunt. v. 29.

De fidei actualis merito, & efficacia. pag. 97. n. 177. & ſeqq.

Dominica 2. poſt Paſcha. *Bonus Paſtor animam ſuam dat pro ouibus ſuis. Ioan. 10. verſ. 11.*

De cura, quam habere tenentur Parochi ouium ſuarum, defendendo eas à lupo infernali. pag. 21. nu. 39. & ſeqq.

Dominica 3. poſt Paſcha. *Amen, amen dico vobis, quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autẽ gaudebit. Io. 16.*

De afflictione Iuſtorum, & maximè Exorciſtarum: ac de Fortitudine in perferendis aduerſitatibus. pag. 143. nu. 253.

Dominica 4. poſt Paſcha. *Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iuſtitia, & de iudicio, & cæt. De iudicio autem, quia princeps huius mundi iam iudicatus eſt. Ioan. 16. verſ. 11.*

De poteſtate diaboli ſuper animas credentium ſublata per paſſionẽ Chriſti. pag. 30. n. 65. 66. & ſeqq.

Dominica 5. poſt Paſcha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Ioan. 16. verſ. 24.*

De orationis admirabili virtute, & vario effectu: ac de conditionibus bonæ orationi debitis: pag. 207. nu. 387. ac ſeqq. & pag. 222. nu. 411. & ſeqq.

Vſque modò non petiſtis quicquam in nomine meo. verſ. 24.

De excellentia, & efficacia Sãctiſſimi Nominis Ieſu ad orationis

effectus conſequendos. pag. 259. nu. 492. & ſeqq.

Dominica infra octauam Aſceſionis. *Et hæc facient vobis, quia non nouerunt Patrem, neque me. Ioan. 16. verſ. 3.*

De ſignis cognoſcendi diuinam voluntatem. pag. 254. nu. 482.

Ignorantia de Deo, ac eius bonitate gladio verbi Dei ab hominibus eſt reſecanda. pag. 314. num. 617. & ſeqq.

Dominica Pentecoſtes. *Non turbetur cor veſtrum, neq; formidet. Ioan. 14. verſ. 27.*

De animi fortitudine, & patientia in rebus aduerſis ſeruanda. pag. 142. nu. 252.

Venit princeps huius mundi, & in me non habet quicquam. verſ. 3.

De aſſidua diaboli circa cuiuſque mortem vexatione. pag. 47. nu. 92. & ſeqq.

Loquebantur varijs linguis Apoſtoli magnalia Dei. Act. 2.

Monitum vtiliſsimũ pro Miſſionarijs apoſtolicis. pag. 242. n. 458.

Feria 2. poſt Pentec. *Sic Deus dilexit mundum, & cæt. vt omnis, qui credit in ipſum non pereat, ſed habeat vitã æternam. Ioan. 3. verſ. 16.*

De fide, ac fiducia, qua homo preſeruatur à vitijs, & peccatis plurimis, ac æternam conſequitur beatitudinem. pag. 108. nu. 195. & pag. 133. nu. 241.

Feria 3. poſt Pentec. *Amen, amen dico vobis, qui non intrat per oſtium in ouile ouium; ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro. Ioan. 10. verſ. 1.*

Non poteſt aliquod beneficium à Deo obtineri, niſi per Chriſtum; quia ipſe omnia nobis meruit bona. pag. 239. nu. 449.

Dominica 1. poſt Pentec. *Eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Lucæ 6. verſ. 36.*

De operibus miſericordiæ exercendis. pag. 27. num. 58. & pag. 140. nu. 249.

Dominica 2. poſt Pentec. *Miſit ſeruum ſuum dicere inuitatis, vt venirent: quia parata ſunt omnia. Lucæ 14. v. 17.*

De ſumma Dei benignitate, ex cuius parte nihil deeſt, quod ad noſtram ſalutem ſpectet. pag. 211. nu. 394. & ſeqq.

Dominica 3. poſt Pentec. *Erant appropinquantes ad Ieſum publicani, & peccatores, vt audirent illum. Lucæ 15. verſ. 1.*

Bonus Sacerdos omnibus quãuis peccatoribus ſuum debet impẽdere auxilium. pag. 22. nu. 41. & ſeqq.

Gaudium erit coram Angelis Dei ſuper vno peccatore penitentiam agente. v. 7.

Peccator ſuam debet arguere malitiam, vt à Deo gratias obtinere valeat. pag. 217. nu. 403.

Dominica 4 poſt Pentec. *Cum turba irruerent in Ieſum, vt audirent verbum Dei. Lucæ 5. verſ. 1.*

Aegroti, ac in quacumq; neceſſitate conſtituti per verbum Dei ſunt diſponendi ad fiduciam in Deo collocandam. p. 314. n. 617.

Sed in verbo tuo laxabo rete. verſ. 5.

De fiducia in Deum circa difficilia. pag. 252. nu. 477. & ſeqq.

Dominica 5. poſt Pentec. *Ego autem dico vobis: qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio. Matthæi 5. verſ. 22.*

De ira, quæ aliquando eſt occaſio,

quòd

quòd aliquis à dæmone poſsideatur. pag. 42. nu. 85. & ſeqq.
Si offers munus tuum ad altare, & cæt. vade priùs reconciliari fratri tuo. v. 23.
De offenſis, & iniurijs dimittendis pro amore Dei. pag. 225. n. 418.
Dominica 6. poſt Pentec. *Cùm turba multa eſſet, & cæt. ait Ieſus: Miſereor ſuper turbam. Marci 8. verſ. 1. & 2.*
De prouidentia Dei circa neceſſaria nobis communicanda. p. 117. n. 213. & ſeqq. & pag. 207. n. 388.
Quia ecce iam triduo ſuſtinent me. v. 2.
De perſeuerantia in petendo, & bene operando. pag. 243. n. 459. & ſeqq.
Vnde illos quis poterit hìc ſaturare in deſerto? verſ. 4.
Contra diffidentiam. p. 214. n. 399.
Dominica 7. poſt Pentec. *Attendite à falſis Prophetis, & cæt. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Matthæi 7. verſ. 15. & 16.*
De ſignis cognoſcendi homines diabolicos. pag. 79. num. 155. & ſeqq. Ac de operibus maleficorum. pag. 52. nu. 103. & ſeqq.
Dominica 8. poſt Pentec. *Homo quidam erat diues, & cæt. & ait ei: Redde rationem villicationis tuæ. Lucæ 16. verſ. 1. & 2.*
De ratione, quam Deo reddere debent Parochi, qui negligunt ſuorum Parochianorum neceſſitatibus ſpiritualibus ſubuenire. pag. 22. nu. 42. & ſeqq.
Dominica 9. poſt Pentec. *Cùm appropinquaſſet Ieſus Hieruſalem, videns ciuitatem, fleuit ſuper eam. Lucæ 19. verſ. 41.*
De flendis peccatis proprijs, & alienis, vt poſsimus à Deo conſequi id, quod petimus. pag. 278. num. 532. & ſequentibus.
Domus mea domus orationis eſt. ver. 46.
De orationis ſtudio frequētando. pag. 207. nu. 387. & ſeqq.
Dominica 10. poſt Pentec. *Duo homines aſcenderunt in templum, & cæt. Qui ſe humiliat exaltabitur. Lucæ 18. verſ. 10. & 14.*
Humilitas cum fiducia in Deum vnita exaltat homines etiam in hac vita. pag. 129. nu. 235. & 236.
Dominica 11. poſt Pentec. *Adducunt ei ſurdum, & deprecabantur eum, vt imponat illi manum. Marci 7. ver. 32.*
De prompta voluntate in ſubleuandis proximorum neceſsitatibus. pag. 27. nu. 57. & ſeqq.
Dominica 12. poſt Pentec. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & cæt. & proximum ſicut teipſum. Lucæ 10. verſ. 27.*
De charitate erga Deum, & proximum. pag. 139. nu. 245. & ſeqq.
Dominica 13. poſt Pentec. *Occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longè, & leuauerunt vocem ſuam: Lucæ 17. verſ. 13.*
De fide explicita requiſita in his, qui ſanitatē à Deo obtinere cupiunt. pag. 100. nu. 182. & ſeqq. & pag. 120. nu. 18. & ſeqq.
Regreſſus eſt, cùm magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ſuam ante pedes Ieſu, gratias agens. verſ. 15.
De gratijs Deo agendis pro acceptis beneficijs. pag. 385. num. 757.
Nonne decem mundati ſunt, & nouem vbi ſunt? verſ. 17.
De bono perſeuerantiæ ad ſalutē neceſſario. pag. 243. num. 452. & ſeqq.

Dominica 14. poſt Pentec. *Ne ſolliciti ſitis animæ veſtræ, quid mãducetis: neq; corpori veſtro, quid induamini. Matthæi 6. verſ. 25.*
Contra curas, & ſollicitudines huius vitæ auaris proprias. pag. 117. nu. 213. & ſeqq.
Hæc omnia gentes inquirunt. Scit enim pater veſter cæleſtis, quia his indigetis. verſ. 32.
Contra diffidentiam de continua Dei prouidentia. pag. 214. n. 399. & ſeqq.
Primùm quærite regnum Dei, & iuſtitiã eius, & hæc omnia adijcientur vobis. verſ. 33.
De ordine ſeruando in petitionibus noſtris. pag. 222. num. 411. & ſeqq.
Dominica 15. poſt Pentec. *Quam cùm vidiſſet Dominus miſericordia motus ſuper eam, dixit illi: Noli flere. Lucæ 7. verſ. 13.*
De miſericordia obſeſsis, & ægrotis exemplo Chriſti ab Epiſcopis, & alijs prælatis exhibenda. p. 21. nu. 39. & ſeqq. & pag. 26. nu. 54.
Dominica 16. poſt Pentec. *Ecce quidam homo hydropicus erat ante Ieſum. Ipſe verò apprehenſum ſanauit eum. Lucæ 14. verſ. 2.*
De pietate, ac miſericordia Domini N. Ieſu Chriſti erga infirmos. pag. 318. nu. 627.
Dominica 17. poſt Pentec. *Diliges Dominum Deũ tuum ex toto corde tuo, & cæt. Matthæi 22. verſ. 37.*
De Deo ſuper omnia diligendo. pag. 139. nu. 246.
Secundum autem ſimile eſt huic: Diliges proximum tuum, ſicut teipſum. verſ. 39.
De dilectione proximi. pag. 140. num. 249.
Dominica 18. poſt Pentec. *Ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto. Matthæi 9. verſ. 1.*
De cura proximorum, & charitate erga eos. pag. 26 nu. 54 & ſeqq.
Videns Ieſus fidem illorum, dixit Paralitico: confide fili. verſ. 2.
De lege ordinaria Deus requirit in ægrotis adultis fidem, ac confidentiam, vt illis impertiat ſanitatem. pag. 121. nu. 220. & pag. 188. nu. 340.
Dominica 19. poſt Pentec. *Rex cùm audiſſet iratus eſt, & miſſis exercitibus ſuis, perdidit homicidas illos. Matthæi 22. verſ. 7.*
De pęnis, quibus Deus per dęmones punit peccatores. pag. 47. nu. 92. & ſeqq.
Dominica 20. poſt Pentec. *Erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum. Ioan. 4. verſ. 47.*
Calamitates eos ad Deum adducunt, qui abſque eis venturi non erant. pag. 71. num. 137. & pag. 74. nu. 143. & ſeqq.
Rogabat eum, vt deſcenderet, & ſanaret filium eius. verſ. 47.
De cura parentum erga liberos. pag. 8. nu. 13.
Domine deſcende, priùſquàm moriatur filius meus. verſ. 49.
De perſeuerantia in oratione. pag. 243. nu. 459.
Credidit homo ſermoni, quem dixit ei Ieſus, & abijt. verſ. 50.
De modo captiuandi intellectum veritati verbi Dei. pag. 134. nu. 242. & pag. 138. nu. 244.
Dominica 21. poſt Pentec. *Miſertus autem Dominus ſerui illius dimiſit eum,*

&

& debitum dimiſit ei. Matthæi 18. *verſ.* 27.
De miſericordia Dei petentibus eam promptiſsima. pag. 211. nu. 394. & ſeqq. & pag. 251. nu. 474.
Dominica 22. poſt Pentec. *Magiſter ſcimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces. Matthæi* 22. *verſ.* 16.
De veritate verbi Dei, ac fidelitate in ſuis promiſsis ſeruandis. pag. 219. nu. 405.
Dominica 23. poſt Pentec. *Si tetigero tantùm fimbriam veſtimenti eius, ſalua ero. Matthæi* 9. *verſ.* 21.
De fide, ac fiducia in Deum. pag. 100. nu. 182. & pag. 105. nu. 189. & ſeqq.
Dominica 24. poſt Pentec. *Cum videritis abominationem deſolationis, tunc qui in Iudea ſunt, fugiant ad montes. Matthæi* 24. *verſ.* 16.
De modo fortiter ſuſtinendi tribulationes. pag. 144. nu. 255.
De Dei bonitate infinita, qui vt in cunctis tribulationibus ad eum confugiamus, nos inuitat. pag. 212. nu. 395.
Cęlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt. verſ. 35.
De infallibilitate verbi Dei. pag. 138. nu. 244. & pag. 219. nu. 405.

IN SOLEMNITATIBVS IESV CHRISTI D. N.

IN die Natiuitatis Domini N. Ieſu Chriſti. *Paſtores loquebantur ad inuicem: Tranſeamus, & cæt. Et inuenerunt Mariam, & Ioſeph, & Infantē poſitum in præſepio. Lucæ* 2. *verſ.* 15. *&* 16.
Qui vult Deum inuenire, & ab eo, quod cupit obtinere, debet primò quærere gloriam Dei, & omnia adijcientur ei. pag. 222. num. 411. & ſeqq.
De bonis, quæ licitè ſunt petenda. pag. 228. nu. 422. & ſeqq.
In feſto S. Stephani Protomartyris. *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & ſapientes, & ſcribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis. Matth.* 23. *v.* 34.
De perſecutionibus Iuſtorum, ac de patientia eorum. pag. 142. nu. 252. & 255.
Cum autem Stephanus eſſet plenus Spiritu Sancto, intendens in Cęlum vidit gloriam Dei, & Ieſum ſtantem à dextris virtutis Dei. Act. 7. *verſ.* 55.
De gratia, ac fide miraculorum. pag. 97. num. 178. & ſeqq.
In feſto S. Ioannis Euangeliſtæ. *Conuerſus Petrus vidit illum Diſcipulum, quem diligebat Ieſus. Ioan.* 21. *verſ.* 20.
De amore Dei erga homines, qui cognoſcitur ex prouidentia magna, ac bonitate eius infinita hominibus exhibita. pag. 207. nu. 388. & pag. 211. nu. 394. & ſeqq.
In feſto Sanctorum Innocentium. *Angelus apparuit in ſomnis Ioſeph dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Aegyptum. Matthæi* 2. *verſ.* 13.
De modo cognoſcendi malos à bonis ſpiritibus. pag. 39. n. 81. Ac de protectione Dei, qua tuetur ab inimicis eos, qui in illo ſuam conſtituunt fiduciam. pag. 111. nu. 200.
In die Circuncisionis Domini. *Poſtquam conſummati ſunt dies octo, vt circunciderentur puer, vocatum eſt nomen eius Ieſus. Lucæ* 2. *verſ.* 21.

De

De Sanctiſsimi Nominis Ieſu virtute,& excellentia. pag. 259. nu. 492. & ſeqq.
In die Epiphaniæ Domini. *Apertis theſauris ſuis obtulerunt Magi Domino aurum, thus, & mirrham. Matthæi 2. verſ. 11.*
De adoratione,& humili oratione ad Deum effundenda. pag. 207. nu. 387. & pag. 259. nu. 479.
In ſolemnitate Sanctæ Crucis. *Nũc princeps huius mundi eijcietur foras. Ioan. 12. verſ. 31.*
Quomodo poteſtas dęmonis per paſſionem Chriſti fuerit ſublata. pag. 30. nu. 65. & 66.
De mirabili crucis virtute contra dæmones pag 299. nu. 592.
In Die Aſcenſionis Domini. *Recũbentibus vndecim Diſcipulis, apparuit illis Ieſus: & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis. Marci 16. verſ. 14.*
De fide miraculorum: an ſit eadẽ cum fide catholica. p. 97. n. 178.
Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient. verſ. 17.
De poteſtate à Chriſto tradita omnibus in ſe credentibus ad dęmones eijciendos. pag. 260. nu. 495. & pag. 324. nu. 645.
Linguis loquentur nouis. verſ. 7.
Quomodo, & quando poſſint homines loqui varijs linguis. pag. 242. nu. 458.
Serpentes tollent. verſ. 18.
Deus protegit in ſe confidentes à morſu, ac veneno brutorum animalium. pag. 113. num. 206.
Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. verſ. 18.
Fiducia in Deum quomodo liberet à veneno. pag. 114. nu. 207.
Super ægros manus imponẽt, & benè habebunt. verſ. 18.
Fiducia in Deum infirmitates curat. pag 120. nu. 218.
In feſto Sanctiſſimæ Trinitatis. *Data eſt mihi omnis poteſtas in cęlo, & in terra. Matthæi 28. verſ. 18.*
De potentia Chriſti in dæmones eijciendo: ac cætera dona nobis conferendo. pag. 260. nu. 494. & ſeqq. & pag. 262. nu. 500.
Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. verſ. 19.
De efficacia Baptiſmi ad dæmones eijciendos. pag. 290. nu. 562. & ſeqq.
In feſto SS. Corporis Chriſti. *Caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus. Ioan. 6. verſ. 56.*
De Sacramenti Euchariſtię efficacia ad dæmones expellendos. pag. 294. nu. 576. & ſeqq.

COMMVNE SANCTORVM.

IN feſtiuitatibus Beatiſſimæ Virginis Mariæ. *De qua natus eſt Ieſus, qui vocatur Chriſtus. Matth. 1. v. 16.*
Maria dominatur dæmonibus. pag. 265. nu. 506.
Nomen eius inuocandum. p. 266. nu. 507. & ſequent.
In feſto Sanctorum Angelorum. *Angeli eorum ſemper vident faciem Patris, qui in cęlis eſt. Matth. 18. v. 10.*
De Angelica cuſtodia: & de Angelorum miniſterijs. pag. 268. nu. 512. et ſeqq.
In feſto Sanctorum Apoſtolorum.

Con-

Conuocatis duodecim Diſcipulis ſuis dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, vt eijcerent eos. Matthæi 10. v. 1.

De poteſtate Apoſtolis tradita à Chriſto ad dæmones eijciendos, ac miracula patranda. pag. 260. nu. 494. et ſequent.

De fide, quæ eis neceſſaria erat ad dæmones eijciendos, et miracula facienda. pag. 98. nu. 179.

In feſto vnius Martyris. *Si quis venit ad me, & nõ odit patrem ſuum, & matrem ſuam. Lucæ 14.*

De fide actuali erga Chriſtum, qua mediante reliquerunt omnia propter ipſum. pag. 93. nu. 189. et ſeqq. et pag. 95. n. 175. et ſeqq.

Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Matthæi 16. verſ. 24.

De modo tribulationes pro Chriſto perferendi. pag. 142. nu. 252. pag. 144. nu. 255. et ſeqq. et nu. 792. et ſequent.

In feſto plurimorum Martyrum. *Cum audieritis prælia, & ſeditiones, nolite terreri. Lucæ 21, verſ. 9.*

De varijs dæmonum tẽtationibus. pag. 35. nu. 72. et pag. 388. n. 749.

De reſiſtentia eis ab hominibus facienda. pag. 339. num. 668. et ſeqq. et pag. 348. nu. 687. et ſeqq.

In feſto Confeſſoris Pontificis. *Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus ſuis placuit Deo.* Eccleſia in Off. Sanctorum Confeſſ. Pontif.

De miſericordia erga ſubditos afflictos exercenda ab Epiſcopis exẽplo Sanctorũ. p. 20. n. 38. et 39.

In feſto Confeſſoris non Pontificis. *Sint lũbi veſtri pcincti, & lucernæ ardẽtes in manibus veſtris. Lucæ 12. v. 35.*

De operibus miſericordiæ exercendis à Parochis. pag. 22. n. 41. à Religioſis. pag. 26. nu. 56. præcipuè ab obſeſſis. pag. 278. num. 532. et ſeqq.

De oratione aſſidua, ac de conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis. pag. 207. nu. 387. et ſeqq. p. 221. n. 408. et ſeqq.

In feſto Sanctarum Virginum. *Simile eſt regnum celorũ decem virginibus, quæ accipientes lampades ſuas exierunt obuiã ſponſo, & ſponſæ. Matth. 25. v. 1.*

De ieiunio, quo carnem ſuam ſpiritui ſubiecerunt; ac inimicos viſibiles, et inuiſibiles vicerunt. pag. 277. nu. 529. et ſeqq. et pag. 286. nu. 552. et ſequent.

In feſto Sanctarum mulierum non virginum. *Simile eſt regnum celorũ theſauro abſcondito in agro. Matth. 13.*

Ex cõſideratione theſauri terreni mentem eleuauerunt ad cõtemplationem theſauri celeſtis, ac in Deo ſolo ſuã fiduciam collocarunt. De fiducia in Deo collocanda. pag. 105. nu. 189. et ſeqq.

De contemplanda Dei prouidẽtia, bonitate, ac fidelitate. p. 207. n. 388. p. 211. n. 394. p. 219 n. 405.

Exemplum Iudith adduci poteſt, eiusq; orãdi modus. p. 252. n. 477.

In feſto omnium Sanctorum. *Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum celorum. Matthæi 5. verſ. 3.*

Sancti in celo regnantes dicuntur gladios habere ad nos tuendum. pag. 272. n. 520. phialas tenere, vt nobis benefaciant. ibi.

An licitè à nobis ſint orãdi. p. 273. nu. 521. Cur velit Deus nos Sanctos orare. pag. 274. nu. 526.

MO-

MONITVM AVCTORIS
Ad Typographos, & Bibliopolas.

CVM multoties maximo Scriptorum grauamine eorum opera ob reprehenſibiles Impreſſorum, Bibliopolarumq; errores, qui ſecundùm Virgilij dictum: *Quidnam mortalia pectora cogis, auri ſacra fames?* temporali lucro potiùs, quàm catholico zelo impulſi iam impreſſa volumina iterum ſine Auctoris conſenſu typis mandare tentauere, ſuſpenſioni obnoxia extitiſſe contigerit; caueant prædicti Impreſſores, ne opus hoc *Manuale Exorciſtarum* inſcriptum, me inſcio; aut alicuius periti Theologi ad ipſius correctionem aſſiſtentia, qui aliquorum annorum ſpatio ad artem dæmonia ex humanis corporibus pellendi ex profeſſo incubuerit, iterum prælo mandare præſumant. Vè enim illis: quia non ſpernenda vltio propter aperta pericula, quibus ſe manifeſtè exponerent, immineret. Cum enim hoc in opere de rebus tantùm ad catholicam fidem ſpectantibus peragatur, ab ea declinare facillimum erit, maximè quia talis error non vno, dicam, verbo; ſed vna duntaxat ſyllaba, quæ ipſam totaliter, aut partialiter ſaltem negare poteſt, perpetrari valeret; et tunc non de proprio tantùm, verùm de aliorum etiam errore, qui doctrinæ illi adeò falsè expoſitæ legendo forſitan adhærerent, culpabiles redderentur: quapropter Sanctæ Inquiſitionis Magiſtros ad tale opus, aliaue ſimilia ſuſpendenda iure promouerent. Caueant inquam: quia tunc etiam tanquam publici boni perturbatores, præſentisq; operis ad obſeſſorum, ægrotorumq; ſolatium ordinati efficaciæ impeditores in conſcientiæ foro culpabiles eſſent, et ad illata tot pauperibus damna reſtauranda tenerentur. Hoc vnum denique ſciant, quòd non mei negotio ductus (non enim de mea re ageretur) hæc monita exhibeo; ſed vt diuinæ vltionis telum ipſi effugere valeant, à quo vt Deus Optimus Maximus nos defendere dignetur, exoremus. Valete.

Can: 114 — 30 -

19976x